

TANULMÁNYOK A SPIRITIZMUS KÖRÉBŐL

MAGNETIZMUS
SZOMNAMBULIZMUS
MEDIUMIZMUS

II. KÖTET

IRTA.

DR. MED. GRÜNHUT ADOLF

A SZELLEMI BÚVÁROK PESTI EGYLETÉNEK NÉHAI ELNÖKE

11 SZELLEMFÉNYKÉPPEL

MÁSODIK KIADÁS

KIADJA A SZELLEMI BÚVÁROK PESTI EGYLETE
BUDAPEST, 1932

XI. HOGYAN VÁLIK AZ ELLENTÉT MUNKÁJA ÁLDÁSSÁ ISTEN KEZÉBEN.

Hírlapi támadás.

Immár az 1872. év eseményeinek elősorolását kezdem meg. Ez évnek szignatúrája a mozgalmas tevékenység és lelki izgalom. Jelentős következményű, mozgalmas és izgalmas időszakot képezett ez az év körünk alakulása és izmosodása tekintetében, valamint fordulópontot is, amennyiben leelőször ez évben kerültünk a nyilvánosság elé sajtó útján. Szerényen, ildomosán, ahogy a helyzet megkívánta, és főleg ahogy a tan, melyet képviselünk és hirdetünk, megköveteli: szeretettel.

Mi ugyan még korántsem vágytunk a nyilvánosság után, nem is volt még meg bennünk az arra való bátorság vagy szakképzettség, hogy ezt kezdeményezhessük, hanem akaratlanul belesodortattunk, amennyiben meghurcoltak bennünket a napisajtóban. De nem kívánok elébe vágni az eseményeknek; sorjában előadom.

*

Prochaszka Antal felesége nagy gondot vett le vállainkról, midőn véget vetett; annak a mizériának, melyet az okozott, hogy a vasárnapi szeánszokra egyik helyről a másikra kellett vándorolnunk. Ez időben ugyanis hitetlenségéből megtért, és készségesen ráállt arra, hogy vasárnapon kint befogad minket lakásának parádés szobájába. Ezt az üdvös fordulatot pedig vejének, Alajosnak extatikus médiumitása hozta meg, ami eddig Antal írómédiumitásának nem sikerült. Antalban ugyanis mindig csak az író férjet látta, nem pedig szellemi befolyás alatt lévő médiumot. Bár tudta, hogy férje tanulatlan ember, aki nem képes magától ilyen magasztos dolgokat produkálni, mindazonáltal se- hogysen bírta elhinni azt, hogy szellem vezeti a kezét. Holott Alajosnál szinte látni vélte a szellemet, aki sajtóságos álomba merítette; látta öntudatlan állapotban végzett szegletes, idomtalan mozdulatait; hallotta az idegen nyelven, idegen hangon kiejtett beszédet s látta különösen ennek a beszédnek mi módon való létesülését, mely összességében nyilvánvalóvá tette egy kívülről álló erőnek, egy láthatlan egyéniségnek közreműködését. Mindez megtörte ennek az egyszerű asszonynak hitetlenségét és meggyőzte őt, ahogy meg kell hogy győzzön mindenkit, aki rosszakaratú csökönyösséggel nem hunyja be a szemét.

Nem restelltük tehát a fáradságot s elmentünk a távol eső ferencvárosi Angyal-utcába. A zord téli idő, a hó meg a sár nem lohasztotta le buzgalmunkat. Örömet bandukoltunk ki a sikátoros külvárosba, tudniillik azok, akiknek nem állt rendelkezésére saját hintó vagy bérkocsi — pedig ilyenek voltak túlnyomó, számban Azok pedig, akik kényelmes járművön hajtottak oda, cseppet sem restellték, hogy kocsijuk az egyszerű házikó előtt állt meg; ők maguk pedig otthonuk pompáját szívesen felcserélték az alacsony boltozatú, egyszerű bútorzatú szobával.

Akkor a fővárosban telet b. Vay Katalin, ez a fennkölt lelkű, nagyműveltségű főrendi úrnő, aki a világ kincséért sem mulasztott volna el egyetlen szeánszot sem. Ellenkezőleg, mindig magával hozta a főúri társadalomnak egy-két női tagját, többnyire barátnőit. S akit ő barátságára méltatott, az bizonyára kitüntetésnek vette ezt, melyhez nem állása és rangja, hanem szellemi és erkölcsi tulajdonai révén jutott. Valóban megindítóan örvendetes látvány volt a társadalmi osztályoknak annyira szétágazó, egymástól távol eső képviselőit együtt látni egymás mellett ugyanegy irányzat felé összpontosulva, ugyanegy cél felé törekedve, gyönyörködve és áhítattal lesve azokat a magasztos szózatokat, melyek Isten kegyes engedelmével a szférák magasabb régióiból lehangzottak. Szívem repesett ezek láttára, és néha elgondolkoztam azon, vajon az Arion-féle regét, mely szerint zenéjének elbűvölő hatását lesve, még a vadállatok is békésen pihentek egymás szomszédságában, nem lehetne-e némileg alkalmazni arra a vonzó bűverőre, amelyet egyenlő hit és egységes célzat gyakorol egy spiritista szeánszon gyülekező különféle hajlamú, temperamentumú, értelmű emberekre. Akiknél a faj, vallás, születés, rang különfélesége szintén elkülönítő hatással van, és akik mégis eggyé olvadnak egy médium útján a magasabb szférából csengő szózat hallatára! ... De ahhoz szem kell, hogy lásson, fül, hogy halljon. Az érzéki szem és fül elégtelen arra, hogy azt megértse. Ezt szomorúan tapasztaltuk február 11-iki szeánszunkon.

Egy művelt női tagunk ügyvédjelölt fia tudniillik arra vállalkozott, hogy egy németnyelvű napilap riporterét becsempéssze ülésünkbe. Bántotta ugyanis anyjának spiritista volta, s e tantól minden áron el akarta téríteni. Anyjának nagy tekintélye, melyet imponáló tulajdonainál fogva gyermekeivel szemben fenn tudott tartani, s a fiúnak őszinte tisztelete és szeretete, mellyel anyja iránt viseltetett, nem

engedte meg neki, hogy nyíltan ellentmondjon, pláne hogy szembe szálljon vele. Arra a meggondolatlan, otromba ötletre vetemedett tehát, hátha a spiritizmust valahogy nevetségessé tehetné, s ezáltal majd anyját elriaszthatná a spiritizmustól. E célra érdeklődést színlelt a szellemtan iránt és kérte anyát, hogy a maga és egy szintén érdeklődő barátja részére eszközölné ki nálam a szeánszokra való bebocsátást. Én, bár tamáskodva fia őszinteségében, megadtam anyja személyére való tekintettel az engedelmet, barátját azonban visszautasítottam. Azt gondoltam, hogy anyja jelenléte elég garancia arra nézve, hogy majd csak tartózkodni fojt holmi izléstelenségtől és egészben véve kárt nem fog tenni.

A szeánsz a kitűzött időben megnyílt. Alajost már megmagnetizáltam. A vendég nem jelent meg. De mennyire meghökkenem, midőn két más fiatalember kíséretében belép a vendég akkor, midőn a médium már beszélni kezdett. Az ajtó mulasztásból nem volt kulccsal lezárva. Felháborodásomat azzal a szándékkal együtt, hogy kiutasítom őket, nyomban elfojtottam magamban; nem egyezik meg a szeretet tanával, hogy embertársunkat megszegyenítsük. Művelt emberekhez illően, tisztességtudóan meghúzódtak az ajtó közelében, hogy minél kevesebbet zavarják a társaságot, ülőhely nem jutott nekik, és úgy látszott, mintha éber figyelemmel és érdeklődéssel kísérnék a jelenségeket. Elég csodálatos volt, hogy Alajos extatikus állapotát és a közlés folyamatát egy pillanatig sem zavarta meg a mozgolódás, mely a háborgatás által beállott. Alajos még a szokottnál is nehezebben beszélt és a szavak szinte kipréseltettek, kilökettek belőle. A nyilatkozó szellem közleményében rá is utalt erre a jelenségre, és alantas szellemek jelenlétére vezette vissza annak okát. amiért a médium nehézséggel küzdeni kényszerült. „Egyébiránt — így zárta be beszédét a szellem — a közel jövő ezt előttetek érthetővé fogja tenni.”

Másnap kora reggel egyik tagunk rohanva, s magából kikelve jött be hozzám. Majd egy második, harmadik, ki sápadtan, ki meg kivörösödve, de mindegyik arcán a rémület, vagy a kétségbeesés kifejezésével és mindegyiknek kezében a „Neues Pester Journal egy példány. Felháborodással mutatta mindegyik a „Die Geister beim

Greissler^{1*} nagybetűs feliratú tárcacikket. A mostani edzett és ügyünk vezetői iránt bizalommal eltelt és vértezett tagok nem képesek maguknak képet alkotni arról a riadalomról, arról a desperációról, és fejetlen pánikról, amelybe minket akkortájt egy jelentéktelen hírlapi cikk ejtett. Mintha elkövetkezett volna a végítélet napja. „Végünk van, vége a spiritizmusnak! Minden ember szemünk közé fog nevetni. Hogy fogunk kimenni az utcára!” — hangzott mindenfelől. Sok szó, javaslat és tanács hangzott el akkor, de a nagy zűrzavarban alig lehetett eligazodni, annál kevésbé valamely okos megállapodásra jutni. Pedig maga a cikk nem érdemelt meg annyi izgalmat, mert egy kiforratlan fiatal riporternek hebehurgya fércműve volt csak. Azt a benyomást keltette, hogy nagyobb részét készen hozta magával a zsebében a szeánszra, amennyiben a felbujtónak anyja egyet-mást dicsekedve elbeszélhetett a családi körben, s erről értesült a cikkíró barátja által.

Legtöbbet foglalkozott tudniillik a külsőségekkel: az Angyal utcának kietlen elhagyatottságával, a ház, udvar és bejáró elferdített, kifigurázott leírásával; ízléstelen élcelődéssel a mágnásnők csillogó gyémántfüggőiről; továbbá cinikus élcelődéssel szegény Bayerné mély gyászruhájáról, akit vörös arca miatt fekete tokból kikandikáló spanyolviasz-szállal hasonlított össze. A cikk háromnegyed része ilyen, a közönség mulattatására szánt clown féle bohóckodással volt tele. A tulajdonképpeni szeánsznak csak a cikk végén jutott egy kis hely. A médium extatikus álmát „tettetésnek” minősítette; magát a manifesztaációt jól betanult beszédnek mondta a „Darvinizmus és atheizmusról”; minket meg „hazardjátékosoknak” nevezett, akik eszközzel hazardjátékot üznek, amire a rendőrségnek kellene ügyelnie. Rólam csak annyit mondott: „az elnök, bár őseinek bölcsője Palesztinában ringott, áhítatos Krisztust dicsőítő záróimát mondott.” Név a cikkben nem fordult elő. Hiszen a felbujtónak anyja, meg én a házi orvos és a családnak jóbarátja jelen voltunk, és sértegetés nem is volt tulajdonképpeni intenciója, csak éppen kifigurázás és gúnyolódás. Hogy a tárcza megírásának egyik fő rugója a várható honorárium volt, azt - a cikkíró zilált gazdasági viszonyait tekintve - talán felesleges felemlítenem...

---

¹ *) „Szelleme a szatócsnál. „Antal felesége házában t. i. szatócsbolt volt.

Ijedelmünk és megnyugvásunk.

Ha a pánik általában nem fosztaná meg az embert minden józanságától, minket sem hozhatott volna ki sodrunkból ez a famózus hírlapi cikk, hogyha csak némi nyugodtsággal alapjában elemeztük volna. A tájékozott újságolvasó ugyanis rendesen félretolja a riporterek léha, obligát écelődéseit és kiszedi a pelyvából az egészséges magot. Ily elemzés után rá is kellett bukkannia: Hogyan? Egy művelt, mágnásnővel vegyes társaság, mely majd két óra hosszat figyelemmel hallgat egy a „Darvinizmust és atheizmust” tárgyoló előadást, csak nem szolgálhat gúny tárgyával! S miután belépődíjat nem szednek — amit máskülönbön bizonyára el nem mulasztottak volna nagy betűkkel kiemelni — hogyan tételezhető fel, hogy a médium szimulálna a delejes álmod és ugyan miért is áldozná fel minden önérdek nélkül idejét az egy-két órás beszéd betanulására? De ebből egyszersmind szembeötlik a gyülekezetnek intim privát jellege, melybe a cikkíró csak vendégként juthatott, esetleg befurakodott; tehát visszaélt a reáháramló kötelezettséggel, amidőn az őt befogadó társaságot a diszkréció és illendőség megszegésével ízléstelenül kigúnyolta! Végre pedig — ilyképpen okoskodott volna tovább egy komoly olvasó — az olyan gyülekezet, mely Krisztust dicsőítő, ájtatos imával reszti be gyűlését, szintén nem illetheti durva gáncsolódás!

Mindezt összegezve, a cikk alapos megrostálása során minden verzált újságolvasó inkább javunkra ítelt volna, mondván: megrostálva a cikket azt találom, hogy ez a társaság lehet különös, de semmiesetre sem olyan, hogy e kigúnyolásra rászolgálna.

Mi azonban felháborodásunkban mindezt nem mérlegeltük.

A lélek és szellem közti harmónia megingott bennünk. Ilyenkor pedig a lélek szenvedelme felülkerekedik a szellem Ítélezése fölé és kicsavarja kezéből a kormányrudat. **A lélek és szellem közti harmónia megzavarását nemcsak a szenvedélyek minden nemének túlhajtása, de a fanatizmus is előidézheti.** A hitetlenség fanatizmusa is. Mert, amint napjainkban látjuk, ilyen is van. Ahogy bárminemű illetéktelen beavatkozás esetében, úgy itt is visszás, fonák elhatározás szülemlett meg bennünk. Ki-ki mást-mást proponált. Végre abban állapotunk meg, hogy én másod- vagy harmadmagammal eljárrok a szerkesztőségénél és követelem, hogy egy helyreigazító cikket tegyenek közzé. Annyira járatlanok és naivok voltunk még akkortájt, hogy ez óhajunk teljesezésének reményével kecsegtettük magunkat...

E lapnak szerkesztősége akkorában még nem hivalkodott négyemeletes bérház-palotában, hanem az épülő Bazilika közelében levő barakkszerű bódében tengette gondterhes életét. Csekély- kulturális tényezőként szerepelt még akkor a napisajtó világában ... A szerkesztőségben zavarodott, nyomott hangulatban fogadtak, — nyilván maguk is restellték a cikket, és a szerkesztő távollétével mentegetőztek. A helyreigazító fogalmazványt, mint el nem fogadhatót, visszautasították. Arra azonban hajlandóknak nyilatkoztak, hogy egy másik, lapjuk öntudatosságát nem érintő cikket a „Nyílttér” rovatában készségesen felvesznek — persze jó pénzért. E prepozíciójukat elfogadtuk. Ők meg borsos beiktatási díj mellett elvállalták az átnyújtott fogalmazvány közzétételét. De mennyire meghökkentünk, midőn másnap cikkem annyira megnyirbálva, a leglényegesebb pontok kihagyásával jelent meg, hogy jó magam is alig ismertem rá saját fogalmazványomra. Nem maradt tehát egyéb hátra, minthogy zsebre vágjuk a fiaskót, illetőleg becsapásunkat, és belenyugodjunk abba, ami meg nem változtatható.

Lassan-lassan visszatért közénk a lelki nyugodtság és azzal a józanabb felfogás. A manifesztáció alapos átolvasása után ugyanis felismertük, hogy a szellemi vezető szinte ráutalt arra az eseményre, tehát a vezetők tudtával, sőt szándékukkal történt meg ez az ártalmatlan kis incidens. Eszünkbe jutott szellemeink amaz oktatása, miszerint Isten felfoghatatlan bölcsessége a hitetlen, törvényt ostromló ellentétnek szándékát oly helyre, oly időben és oly módon tereli és alkalmazza, hogy a szándékolt rossz, akarata ellenére jót eredményez.

Akkor, hogy hogy nem, az az eszme támadt bennünk, hogy tulajdonképpen az a kötelesség hárul reánk, hogy a nagyközönséggel a spiritizmust, melyet jóformán még nevéről sem ismer, sajtó útján népszerű módon megismertessük, és a velejáró jelenségeket, főképpen pedig etikai tartalmát, irányát és célzatát propagáljuk. Az erős hit, hogy ennek minden áron létre kell jönnie, mindjobban tért foglalt, és azt a meggyőződést érlelte bennünk, hogy a megvalósítás mindössze idő kérdése. S midőn tovább mentünk, taglalva a múltnak és jelennek helyzetét, s belehatolva vezetőink intencióiba, eloszlott szemünk elől a köd és mindjobban kezdtük felismerni vezetőink céljait.

Eddig ugyanis teljes nyugalomban éltünk. Nem zavart minket semmi, nem bántott senki. Habár nagy buzgósággal és vágyódással jártunk is a szeánszokra, s rajongva hallgattuk is a szellemek közleményeit, egészben véve mégis a megszokottság stagnációja állt be, mely hasonlóan a fülledt, rekedt levegőhöz, felfrissítésre, tisztításra szorult.

Mi ugyancsak tetszelegve dicsekedtünk erős hitünkkel és Istenbe vetett bizalmunkkal, pedig ez, mint láttuk, csak képzeletünkben élt. Hogy ez valójában nagyon is silány volt, vezetőink mindent átható szeme előtt nyilvánvaló volt. Minthogy pedig erős hit és rendíthetetlen bizalom nélkül gyümölcöző, áldásos ténykedés spiritista körben nem létesülhet, tehát vezetőink oly helyzetet teremtettek, mely levette szemünkről a fátyolt, midőn kényszerítő hatalommal erőszakolták ránk a megszégyenítő önismeretet, hogy t. i. még jóformán semmi okunk sincs arra, hogy hitünkkel dicsekedjünk. Az önmegismerés előfeltétele a javulásnak, illetőleg a hit megszerzésének. És mire e tudatra ébredtünk, a hit gyenge csirája is fejlődésnek indult s ezzel a vezetőink iránti bizalom is erősebb életre kelt. Aminek kifundálásában mi hasztalanul törtük fejünket, aminek megvalósítását mi csak távoli időben *pium desiderium*-ként kivihetőnek óhajtottuk, azt ők könnyűszerrel mintegy feltálaták nekünk, váratlan meglepetés gyanánt oly módon, hogy még a szkeptikus ember is kénytelen bevallani, hogy a véletlenség játéka ez esetben ki van zárva.

Sajtókampány.

Ettől kezdve terveket szőttünk és mindenféle cifra javaslatot eszelünk ki; szóval törtük a fejünket, hogy mily úton-módon kellene, jobban mondva lehetne a nagyközönséget a spiritizmus lényegéről és céljairól sajtó útján tájékoztatni. A terv, hogy nyilvános felolvasásokat rendezzünk, olcsó röpiratokat terjesszünk, stb). nem igen talált visszhangra. A napisajtó pedig még szóba sem jött. Hisz az akkori viszonyok között merő abszurdumnak tűnt volna fel az a gondolat, hogy valamelyik hírlap tért engedne hasábjain közléseink számára. S íme, épp úgy, mint ahogy életemben legtöbbszörre jártam, midőn szorult, válságos helyzetekben azon törtem a fejemet, hogy honnan és mily módon várhatom a kibontakozást — ez esetben is a várt segedelem mintegy *deus ex machina* jött meg, de sem onnan, sem pedig azon módon, ahonnan és ahogy reméltük. Ami utópiának tűnt, az

valóra vált. Egy németnyelvű napilap nemcsak hogy készségesen nyitotta meg számunkra hasábjait, de meg is kínált vele...

Akkortájt ugyanis megjelent „Ungarischer Lloyd” cím alatt egy politikai és közgazdasági napilap, melyet — ha jól tudom — Hóm Ede, a későbbi államtitkár alapított, aki azonban később a lap szerkesztőségétől visszalépett, miáltal a lap gazdátlaná vált.

Egy napon azzal az örömhírral lepett meg egy jó barátom és páciensem, akinek egyetlen leánykája épp akkor súlyos tífuszból lábadozott, hogy ő tárgyalásokat folytat az „Ungarischer Lloyd” szerkesztőségének elvállalása ügyében. „No Dr. úr, — monda, — hogyha nyélbe ütöm ezt a vállalatot, akkor rendelkezésére bocsátom a lap hasábjait, hogy hetenként fejtegethesse a spiritizmus elveit.” Ismerte spiritista voltomat, ő maga ugyan nem volt spiritista, de ellene sem volt. Egyáltalában nem igen érdeklődött a spiritizmus iránt.

Ezt az örömhírt persze ujjongva fogadták elvtársaim. Mindamellet nagy izgalomban tartott minket a reménykedés és bizonytalanság, amíg függőben volt az ügy eldöntése. Végre szerencsés dülőre került a dolog. De az örömjaj és ujjongás alig hangzott el, máris a kijózanodás és kislelkű töprengés fogott el mindannyiunkat: van-e bennünk hozzávaló képesség, szakirodalmi képzettség és írói rátermettség? Nagyon is helyénvaló volt ugyanis ennek a kérdésnek felvetése. Mert mi tagadás, egyikünkben sem lakozott a hozzávaló kellék. Az is gondolkodóba ejtett, vajon kinek a neve alatt jelenjenek meg a cikkek. Erre nézve csakhamar megállapodtunk: névtelenül vagy bármily álnév alatt. De ez alkalommal merült fel legelőször az eszme, hogy egyletté kell alakulnunk, hatóságilag engedélyezett egyletté, melynek, égisze alatt imponálódhan fognak festeni minden sajtótermék, és végre durva támadás esetére mint testület hamarabb elérhetjük netalán sértett jogaink orvoslását. Ez az eszme, ahogy felmerült, folyton foglalkoztatott bennünket, és többé nem is került le a napirendről mindaddig, míg a megvalósulás stádiumába nem lépett. Igazán bámulatos, hogy bennünk mennyi szunnyadó eszmét ébresztett fel az a kínos incidens.

Nyilvánvalóvá vált, hogy bölcs és hatalmas láthatlan kéz egyengeti útjainkat, és amit mi mint ránk szakadt csapást tekintettünk, az is javunkra, haladásunkra szolgált. Mérhetetlenül megnőtt ezáltal a vezetőink bölcsessége és hatalma iránti bizalmunk, és ezzel együtt bátorságunk és önönmagunkban való bizalmunk is. Már nem éreztük

többé magunkat elhagyatva, csupán a mi erőinkre szorítkozva, hanem erős hátvédet éreztünk magunk mögött, ahová vállainkat megvethetjük.

Már nem is ejtett oly nagy aggodalomba képzettségünk és tapasztalásunk hiánya sem. Hiszen ott vannak a külföldi spiritista irodalom termékei, s ezek között elsősorban az előkelő helyet elfoglaló amerikai és angol szerzők munkái. Tehát ezeket használtuk fel. Alig vártuk a nagy fordulópontot jelentő nap virradatát, midőn a nyomdafesték által sokszorosított produktum kezünkbe kerül. Mondhatom, duplán vörösre festve jelent meg ez a nevezetes vasárnap előttünk. Körünk minden tagja belépett előfizetőnek, hogy ki-ki a maga (ismerősei) körében terjessze tanunkat.

Hogy hány hónapig győztük a lapot ellátni szellemi táplálékkal, arra nem emlékszem, arra azonban igen, hogy ennek a ténykedésünknek a szerkesztő személyében beállott változás vetett véget. Lesújtva vettünk tudomást erről a látszólagos csapásról, mely éppen ellenkezőleg hamarosan kedvezőnek bizonyult. A régi szerkesztő hozzám, csakis mint orvosához való barátságos viszonyánál fogva közölte cikkeinket, míg az új szerkesztő, dr. R. melegen érdeklődött a spiritizmus tana, különösen annak bölcséleti és etikai iránya iránt. Akadémiai műveltségű, kipróbált neves író volt. Kiváló előzékenységgel nyitotta meg továbbra is a lap hasábjait számunkra. De mint jóízű és tágabb látóhatárral bíró, fegyelmezett gondolkodású ember, azt óhajtotta, hogy ne az amerikai spiritualizmus fizikai jelenségeit, hanem inkább magvas etikai s filozófiai tartalmú cikkeket, esetleg mediális reprodukciókat közöljünk.

Az Antal és Alajos médiumok útján már szép számmal kapott közlemények megfeleltek ugyan e kívánalomnak, de azokat nem találtuk alkalmasnak napilapban való közlésre. Elég tapintatlanul még nagyobb szélsőségbe estünk, midőn a „Szellem, erő, anyag” magyarázatának közzétételére határoztuk el magunkat. Ez részünkről sarkalatos hibának bizonyult és pedig azért, mert ki van zárva, hogy olyan komoly, mély tudományú, nagy koncepciójú munkának fejtegetését valaki, legyen bár a legavatottabb írói tehetség, oly érdekfeszítő mezbe öltöztethesse, hogy egy napilapnak annyira vegyes műveltségű és értelmű olvasókörében figyelmet és érdeklődést kelthessen. Dr. R. szerkesztő, aki a szöveget alaposan tanulmányozta, és el volt tőle ragadtatva, nagyon szépnek találta ugyan, úgyszintén olvasóinak egy

kis töredéke is, a lap olvasóinak egy része azonban száraznak, unalmasnak találta, és felháborodásának nyíltan kifejezést is adott. A szerkesztő kezdetben nem törődött az elégedetlen felszólamlókkal, végre azonban a lap részvényesei veszélyeztetve látván a lap anyagi érdekét, óvást tettek a közlemények további folytatása ellen. Végre is engednie kellett a szerkesztőségnek, és akarva, nem akarva beszüntette a közleményeket.

Mindazonáltal nagy feltűnést keltett az a tény, hogy komoly, számottevő, különösen olyan elismert tehetségű férfi vezetése alatt álló lap szolidaritást vállalt a spiritizmussal. Végre pedig a már megjelent számos cikk bizonyára többfelé elhintette a magot, úgy hogy én meg Antal ezzel az erkölcsi eredménnyel teljesen beértük. Milyen váratlan különbség a február elején ránk szakadt, csapásnak látszó esemény és a jelenlegi kedvező, szinte fényesnek mondható helyzet közt!... Beláttuk, hogy ez nem történhetett volna, hogyha az újságcikk fel nem zaklatja indulatainkat. Ami tehát látszólag csapásnak mutatkozott, utólag áldásnak bizonyult. Vakoknak kellett volna tehát lennünk, hogyha fel nem ismerjük, hogy mindezt a Gondviselés láthatlan keze teremtette számunkra. Vezetőink figyelmeztettek is erre, leginkább azért, hogy megóvjanak az esetleges elbizakodottság és fennhéjzás veszedelmétől.

De ezáltal megszilárdították, és szinte tántoríthatatlanná is tették bennünk a hozzájuk való bizalmat. Ezentúl nem is kezdeményeztünk semmiféle fontosabb ténykedést anélkül hogy előzetesen tanácsukat, illetőleg engedelmüket ki nem kértük volna.

Egyletünk hivatalos megszervezése.

Hogy jövőbeni esetleges újabb zaklatásnak elejét vegyük, felmerült bennünk a hatóságilag engedélyezett egyletté szervezkedés eszméje. Ekképpen kívántunk tömörülni, hogy az esetleg megújuló rosszakaratú hírlapi meghurcoltatásokkal szemben védekezhessünk. Már korábban említettem volt, hogy az eszme ezentúl nem került le a napirendről. Folyton hánytuk-vetettük anélkül, hogy megállapodásra juthattunk volna. Mert az egyletté való alakuláshoz egyszersmind állandó egyleti helyiség is szükséges. Eddig ugyanis még mindig hajléktalanok voltunk, egyik helyről a másikra kóboroltunk. E hiány orvoslását még amannál is égetőbbnek kellett felismernünk. De tekintve tagjaink csekély számát, s elégtelen anyagi forrásainkat, nem

volt elég bátorságunk, hogy belemenjünk egy állandó helyiség bérletének és berendezési költségének kockázatába. E sok habozásnak és töprengésnek Prochaszka Antal energikus felszólalása vetett véget, aki az egyesület hivatalos megszervezésének azonnali megindítását sürgette.

Prochaszka nem volt könnyelmű, a sötétbe való ugrásnak embere, sőt ellenkezőleg mindent megfontoló, mérlegelő, még az „i” fölötti pontig is mindent kicirkalmazó természetű volt. De mint kiválóan befolyásolható médium, bizonyára sugalmazva lehetett az ily határozott állásfoglalásra. Ismertem ezt a pénz dolgában végletekig skrupulózus kicsiny emberkét, akiről tréfálkozva azt jegyeztem meg, hogy még a gyufát is ketté hasítja — nem ugyan fukarságból, hanem kényszerből, mely csekély fix jövedelménél, továbbá becsületességénél és az adósságtól való iszonyatánál fogva őt ily számításra, ily takarékosásra utalta. Antal ugyanis egy betegsegélyző- és temetkezési egyletnél volt sovány fizetésű számvevő, és azt az elvet vallotta, hogy aki például 60 forint havi fizetéssel nem boldogul, és csak egy ízben is csinál 10 forint adósságot, okvetlenül zavarba dönti magát. Mert ha 60 forintból nem telt házi szükségletére — miképpen fog a jövő hónapban kijönni, mikor csak 50 forintja marad? Ekképpen folyton halmozódik a deficitje, adóssága szaporodik, míglen vagyoni válság áll be. Ha Prochaszka Antalnál valamely rendkívüli kiadásnak szüksége merül fel, mint például ruhadarab, házieszköz, stb. beszerzése, akkor ő már előzőleg minden héten lecsípett a háztartási kiadásból annyit, amennyi hetek vagy hónapok alatt gyűjtve elegendő volt, hogy e rendkívüli kiadás fedezhető legyen. Csak készpénzen vásárolt. Szavajárása volt: adósság gondot okoz. Az év végén sohasem volt deficitje, hanem mindig négy-öt forint többlete. Mindezt részint azért hozom fel, hogy ezt az önmaga iránt hajthatatlanul szigorú, klasszikus becsületességű jellemet vázoljam, részint pedig azért, hogy rámutassak arra a sajátos, teljesen szokatlan jelenségre, hogy éppen Antal volt az, aki bennünket egy kockázatos vállalat elfogadására tüzelt, s engem is magával ragadott. Hozzáfogtam tehát az alapszabályok megszerkesztéséhez, melyeket három díszes példányban lemásoltattam. De hát szomorú, lesújtó hír jutott hozzánk, hogy tudniillik az első kapun hiába kopogtatunk — nem nyitják ki. Minden egyleti beadványnak ugyanis három fórumon kell átmennie. Az első fórum a közigazgatási hatóság, hogy vajon nincs-e kifogása

az ellen, hogy az illető kérvényező egylet a város területén telepedjék le. A másik fórum a rendőri osztály — vajon rendészeti szempontból nem kifogásolja-e az egylet létesítését. A harmadik fórum a belügy-minisztérium — vajon politikai szempontból nem merül-e fel valamely tiltó momentum.

Az első fórumról ugyanis azt suttogták, hogy az illető tanácsnok, mikor értesült, hogy a spiritisták egyletté való szervezkedésért akarnak folyamodni, határozottan kijelentette, hogy amíg ő ez osztály vezetője lesz, addig e „középkori babona” itt fészket rakni nem fog. E hír nagy konsternációt keltett körünkben. Firtatták, hogy ugyan ki által is értesülhetett G. tanácsnok ebbeli tervünkről? Talán rosszakaratból árulta el valaki szándékunkat. Néhány tag javaslatba hozta, hogy ne is nyújtsuk be folyamodványunkat, hanem halasszuk el jobb, kedvezőbb időre. Én megnyugtattam a bátortalanokat azzal, hogy G. tanácsnok ellenszenves magatartását mégis majd csak megváltoztatja.

Pár hónappal azelőtt ugyanis egy fővárosi főhivatalnoknak jelentékeny orvosi szolgálatot tettem, melyért hálás elismerését fejezte ki. Ez alkalommal elmondtam szándékunkat, hogy egyletté kívánunk tömörülni, ha tervünk a megvalósulás felé közeledik, vajon számíthatok-e arra, hogy befolyását latba fogja vetni? Erre nemcsak szóval, hanem kézzel is kötelezte magát, hogy kérvényünket minden tőle telhető módon támogatni fogja. Nos hát — ettől az én emberemtől — nevezzük őt L. úrnak — értesült G. tanácsnok. Felkerestem tehát L. urat. Mosolygott, midőn vele G. tanácsnok állítólagos kijelentését közöltem. „Csak nyújtsák be kérvényüket G. tanácsnoknál, s legyenek nyugodtak — mondá L. úr — a többi aztán az én dolgom.”

Kis vártatva G. tanácsnoknak olyan fontos nagyobb méretű dolgozatra volt szüksége, amelyet csakis L. végezhetett. A két úr baráti viszonyban állott egymással; G. tanácsnok felkérte amazt e baráti szolgálatra. „Jól van, szívesén elvégzem, mondá — de ennek ára van.” G. tanácsnok látatlanul is megígérte, sőt becsületszával is megpecsételte ígérését. „Nos hát ne álld útját a spiritisták kérelmének és továbbítsd alapszabályaikat pártolólág a felsőbb fórumhoz.” G. tanácsnok meghökkent. „Talán te is spiritista vagy?” — kérdé. „Dehogy. Hanem a művelt nyugat városaiban akárhány spiritista egylet van, és nem hallatszott még, hogy kárt tett volna a művelődésben, és

kulturális haladásban. Ahány spiritistát én ismerek, mindnyáját józan, művelt és tisztességes embernek találtam. Miért lenne hát fővárosunk olyan maradi és szűkkeblű, hogy elzárkózzék előlük? Békés ember a spiritista mind, ne féljünk tőlük, nem zavarják azok még a vizet sem.”

G. tanácsnok a saját hálójában fogta meg magát. Habár kissé fanyalogva, de engedett. „Nem szegem meg adott szavamat, — mondá, — legyenek a tieid a spiritisták.” Nem csapódott be tehát az első kapu előttünk, hogy a többi kapuhoz még csak ne is közeledhesünk. Midőn azonban megtudtam, hogy kinek kezében van a második kapunak a kulcsa, akkor meg én voltam megszeppenve. Azt hiszem, mással is megtörténik, hogy némely emberrel lépten nyomon kereszteszódik az útja. Ilyen ember volt rám nézve J. Lajos. Én ugyan a magam részéről sohasem vettem útjába még csak egy szalmaszálat sem — akarattal. Csupán a létezésemmel zavartam cirkulusait. Már Abaujszántón, midőn még nem is ismertem, útjában álltam, — megbotlott bennem. Egy vagyonos betegnél intrikált ellenem, be akarva csempészni egy örökségleső rokonának háziiorvosát. Nem sikerült neki, ami elég ok volt, hogy haragosommá váljék. Akkor még nagyon is kicsi, tekintély nélkül való ember volt. Másodszor Miskolcon találtam magamat vele szemben. Cherhez la femme. Már meglevő haragja persze fokozódott. Azóta felvitte Isten a dolgát magas rangú állami hivatalig, s alapszabályaink ügyében döntő faktorrá vált. Tudtam tehát, hogy éreztetni fogja velem pozíciójának súlyát annyival inkább, mivel ügyünknek egyúttal elvi ellensége is volt, nem annyira saját személyében, mint inkább klerikális nagybátyja antagonizmusára való tekintetből. Azonban alapszabályaink sorsát nem féltettem, mert nem volt jogalapja ahhoz, hogy azokat visszavethesse, legfeljebb bosszantásból annak elintézését elodázhathatja. S minthogy ebben egy pillanatig sem kételkedtünk, mert vezetőszeleimeink is ismételten biztattak a kedvező döntés felől, — körünk egyik háztulajdonos tagjával egyezsége léptünk, hogy kerti helyiségében egyleti hajlékot építtet számunkra. Hozzá is fogtak az építéshez. Serényen folyt a munka, a bokréta-ünnepet, a zárókő letétele ünnepét is megtartottuk; a ház tető alá került, de alapszabályaink a belügyminisztérium IX. ügyosztályában zátonyra kerültek, és minden személyes és írásbeli sürgetés dacára sem mozdultak ki megrekedt helyükből. Fogtam tehát magamat és felhajtattam a várba, a belügymi-

niszterhez, Tóth Vilmoshoz. Mondhatom, hogy jó órában jöttem. Midőn egy mellékajtón át bejött a fogadóterembe, derült, mosolygó arcáról szinte le volt olvasható a jó hangulat. úgy fogadott, mintha régtől ismert volna. Előadtam kérésemet. Feszült figyelemmel kísérte minden szavamat. Midőn az oly régóta hasztalan sürgetéseinket említettem, szinte rosszalólag csóválta fejét.

—Mit is tűzött ki társulatuk feladatául? — kérde a miniszter.

—Minden idők nagy gondolkozói, az őskortól napjainkig, a lélek halhatatlanságának kérdésével foglalkoztak anélkül, hogy azt minden kétséget kizáróan megfújhatték volna. Újabb időkben a művelt nyugat államaiban kísérleti módszer révén igyekeznek e dolog nyitjára jönni, s amint hírlik — frappáns eredménnyel. Mi tehát szintén e kísérleti úton akarunk erről meggyőződést szerezni.

— És ha eléri ezt a célt, járna-e vele praktikus haszon is? — kérdi a miniszter.

—Igen. Haszna beláthatatlan. Azt hiszem, hogy Krisztus megjelenésének korszakát kivéve, aligha találunk a történelemben korszakot, melyben annyira szüksége lett volna az emberiségnek a síron túli életre való utalásra, mint a jelen kor rothadt erkölcsének közepette. Mert ha van élet a test levetése után, akkor van szellem-erkölcsi világrend, van felelősség is az elkövetett tettekért, szóval van jutalom és büntetés.

Tűnődve hallgatta a miniszter fejtegetéseimet, még pedig a félreismerhetetlen helyeslés jelével. Kiválóan jóakaró hangon mondá, mialatt szinte némi meghatottsággal tette vállaimra kezeit:

Sok szerencsét kívánok önöknek ebbeli törekvéseikhez! Legyenek nyugodtak, ügyüket mihamarabb el fogom intézni és meghagyom, hogy az aktákat még ma terjesszék elémbé. A miniszter beváltotta adott szavát. Mert bár az iratok ugyanazon a csigalassúságú bürokratikus úton tették meg az utat visszafelé, de a keltezés megmutatta, hogy a belügyminisztériumból audienciám után csak pár nappal kerültek ki.

Végtelen ujjongással fogadták a testvérek ez örömhírt, és némelyek, akik az elénk tornyosult akadályokban rossz óment láttak, meggyőződhettek, hogy az akadályoknak éppen e könnyű legyőzése tanúskodott a szellemek segédkezéséről, ami arra szolgált, hogy bennük való bizalmunk annál jobban meggyökeresedjék.

XII. SZELLEMFÉNYKÉPEZÉS.

Első szenzációs eseteink.

Alighogy a sajtó terén való szereplésünkéből folyó izgalmak elmúltak, már is újabb incidens hozta kedélyünket izgalomba. Ez alkalommal az izgalom egy Amerikából érkezett híradásból keletkezett. Onnan ugyanis az a mesés hír kelt szárnyra, hogy Bostonban, Michigan államban egy Muniler nevű fényképész műtermében a felvett személyek alakja mellett szellemkép is jelentkezett. Nem ugyan valamenyny esetben, de többször, különösen abban az esetben tarkította a képet valamely szellemalak is, hogyha médium vétette le magát. Többnyire — ekképpen hangzottak a hírek — valamely elhalt rokonnak vagy ismerősnek felismerhető képmása volt tisztán látható. Még olyan elhalt is. akiről arckép sohasem készült.

Amerikai és angol lapokból közölték e hírt a mi lapjaink is — persze megspékelve maliciózus glosszákkal és élcélődéssel. Az igazat megvallva, mi magunk sem vettük komolyan e meseszamba menő hírt; pusztán amerikai humbugnak vagy hírlapi kacsának tartottuk. Még akkor sem fogadtuk el tény gyanánt, midőn az amerikai spiritualista lapok állást foglaltak e tünemény mellett. Végre némileg gondolkodóvá tett minket az a körülmény, hogy neves tudósok szigorú ellenőrzés mellett folytatott kísérletek alapján megerősítették a szellemképek hírének valódiságát.

Moravetzné kérdésére, vajon lehetséges-e az, hogy szellemkép jelenhessék meg a fényképen és igaz-e az a hír, hogy Amerikában máris sikerült ez a kísérlet, vezető szellemétől azt a választ kapta, hogy igen, lehetséges, és az amerikai szellemképek mindeddig valódiak. A fényképlemez — mondá a vezető szellem — sokkalta érzékenyebb az emberi szem retinájánál (látóhártya). Az emberi szem konstrukciójánál fogva nincs berendezve a szellemi lebstest percipiálására, s így a sugarakat töretlenül bocsátja át a szaruhártyán, a preparált fényképlemez ellenben hűen megrögzíti azokat. De ez csakis még sűrű, anyagias periszpirttel bíró szellemekre nézve áll. Az anyagtól már megtisztult szellemek nem hagynak nyomot a lemezen. Azt mondá továbbá vezető szelleme, hogy Isten kegyelme folytán nálunk is sikerülend a szellemi fényképezés, s hogy e tünemény révén oly érzéki bizonyíték adatik kezünkbe, mellyel a csökönys hitetleneket a szellem létezéséről meggyőzhetjük. Egyelőre azonban

türtöztessük magunkat s várjuk be az arra kiszabott törvényes időpontot.

Ezt az intelmet azonban Moravetzné elhallgatta, valamint azt is eltitkolta előttünk, hogy az intelem dacára is el van határozva belebocsátkozni a kísérletbe. Ellenállhatatlan vágy ösztökélte reá, mivel biztosra vette azon óhajának teljesülését, hogy kedves elhalt leánygyermeké fog megjelenni a fényképen. Erős médiumi kvalifikációjában elbizakodva, kétség sem merült fel benne, hogy a kísérlet ne sikerülhessen. A titkolózásra pedig hiúsága sarkalta. Nem akarta más médiumnak átengedni az elsőséget. Ő akart első lenni, s azzal minket meglepni, és egyúttal imponálni médiumi fölényével. Titoktartó kísérőjéül pedig tagjaink közül csak egyet tartott alkalmasnak: Zográf Ignác testvérünket.

Ez a jóságos öreg testvérünk, aki képtelen volt valamely kérést megtagadni, s aki minden médiumban Istentől kiválasztott felsőbb lényt látott, ezer örömmel vállalkozott erre a bizalmas szerepre. De miután a vezérszellem különös nyomatékkal hangsúlyozta, hogy a még eddig megjelent szellemképek valódiak, ami úgy értelmezendő, hogy a jövőben nem valódi képek is fognak létesülni, s így a hamisítás lehetősége nincs kizárva — Moravetznét óvatossá tette, s hogy valahogy be ne csapják, valamely távol eső, ismeretlen fényképész után kutatott, aki őt nem ismerheti, s annál kevésbé lehet tudomása spiritista, avagy médiumi voltáról. Tehát nem neves műtermet, hanem obscurus és olcsó fényképészt keresett.

Akkorában korántsem volt Pesten annyi fényképész, mint manapság. Mindannyi a Belvárosban vagy a Lipótvárosban tanyzott. Ignác testvér sorra járta a külvárosokat anélkül, hogy egyetlen fotografusra akadt volna. Végre talált egyet messze künn a Király utca 77. számú házban. Megjegyzendő, hogy akkortájt azon a vidéken az utca mindkét során magasba nyúló óriási rezgő-nyárfák díszeltek egészen le a városligeti fásorig. A házsorok pedig csupa ódon, rozoga, földszintes épületek, köztük fakerítésű telkek voltak, itt-ott kert észteleppel tarkítva.

A 77. számú ház fotografusa, Schöffl Béla, tehát csupán a környékbeli kis egzisztenciákra volt utalva, és úgynevezett műterme is ehhez képest volt berendezve. A tulajdonos még fiatal, de mellbeteg ember lévén, kénytelen volt maga mellé segédet fogadni. Moravetzné szívszorogva ült le a fényképészeti apparátus elé. Némi

kétség szállta meg, vajon meg fog-e kedves gyermekének arca a fényképen jelenni. Néhány perc múlva, ahogy bevitték a lemezt a sötétkamrába előhívás céljából, kijött a fotográfus azzal a kijelentéssel, hogy a felvétel nem sikerült. Arra kérte tehát tehát Moravetznét, hogy foglaljon helyet újabb felvétel eszközzésére. Midőn azonban másodszor, harmadszor, sőt negyedszer is növekvő sajnálkozással, zavarodottan ismételte, hogy a felvétel nem sikerült, Moravetzné sejtve, hogy ami csupán foltnak látszik még, talán az előhívás után szellemképnek fogna bizonyulni, megkérdezte, hogy tulajdonképpen mennyiben hasznavehetetlenek a felvételek? — Csupa folt ékteleníti a képet, s így nem adhatjuk oda a megrendelőnek — mondja a fényképész. Ha más hibája nincs a képnek, ez nem baj, mondja Moravetzné; bármily foltos legyen is a kép, elfogadom. Tessék a képet kikészíteni és a foltokat érintetlenül hagyni.

Midőn néhány nap múlva megpillantotta az elkészült képet, rajta ugyan nem találta buzgón keresett gyermekének képét, mindazonáltal szellemkép volt rajta: egy távoli rokona elhalt gyermekének képe, akiről nem volt arckép, és akire mindenki, aki életében látta, megkapó hasonlatosságánál fogva azonnal ráismert. Moravetzné módfelett megörült ugyan ennek a frappáns bizonyítéknak, de azért fájlalta, hogy égő óhaja mégsem teljesült. Ennyi kegyelemre nem szolgált rá. Ezt eljátszotta türelmetlensége és engedetlensége által. Maga is belátta ezt, és utólag szomorkodva be is ismerte. Sajnos, mégsem okult rajta!

Nevezetes pedig az, hogy a két fotográfus, akinek keze alól ez a megkapó bizonyíték kikerült, sehogysem akarta azt szellemképnek elfogadni. Szemeikkel látták, tehát le nem tagadhatták. De szellemi tüneménynek nem ismerték el. Csodálatos, hogy a megrögzött hitetlen csakis érzékeinek hisz, és ha ilyen bizonyítékot kap, még ebben is kételkedik. Görnyedezik mindenképpen, szinte vonaglik a bizonyítékok sokaságának súlya alatt, s ennek dacára mégis próbálkozik oktalan, abszurd érvelésekkel kibújni alóla...

Ez esetben az volt a komikum, hogy a két spiritista volt azon, hogy minden áron biztosítsák magukat holmi furfangos meszterkedés ellen a fényképész részéről, s ugyanakkor a két fényképész is gyanúperrel élt ő ellenük. De ezzel a gyanújukkal csak később hozakodtak elő, midőn már megtudták, hogy spiritistákkal volt dolguk; hogy t. i. egyiküknek rejtekben levő reflex-kép által sikerült a

lemezre vetíteni a mellék képet... Hiába volt minden cáfolat képtelen feltevéseik ellenében; beismerték, hogy nincsen kádenciájuk azokra, de — akárhogy is legyen — szellemképnek mégsem hitték, mert szerintük olyan nem létezhetik.

Itt közbevetőleg megjegyzem, hogy valamennyi birtokomban levő kép, melynek reprodukcióját bemutatom, valamint azok is, amelyekről csak szóval fogok említést tenni — annak idején élesebb volt, mint ma 30 év után. Egyúttal arra is figyelmeztetem t. olvasóimat, hogy az előhívás és furdózás alkalmával az elmosódás a képnek leginkább a szellemi lebtermészetű részét éri, mely lényegénél fogva már alakulása alkalmával is aether szerűen, mintegy odalehelve jelentkezik, aminthogy ez másként nem is lehet.

Felesleges mondanom, hogy ez esemény táborunkban végtelen izgalmas szenzációt keltett. Tagjaink valamennyien siettek magukat levétni, remélve, hogy majd valamely elhalt kedvesét láthatják meg szellemi alakjában.

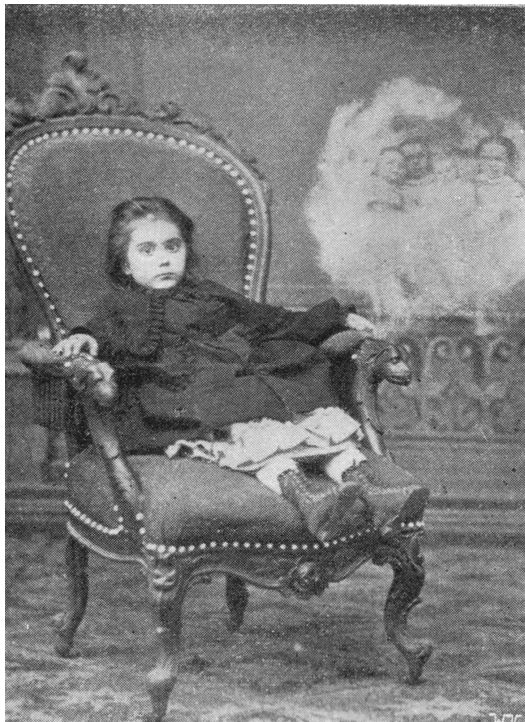
Moravetzné újólag levétette magát. Ezen a második képen dicső, tudós államférfiaink egyikének arcképe jelent meg. Ezt azonban némi hidegséggel fogadtuk. Olyanforma volt ez, mint az állam férfiúnak közkézen forgó képe, emberi, bár fluid-felhők közepette. Most megfordult a helyzet: — mi fogtuk gyanúba a fényképészt. Mintha ő paklizott volna. Ki tudja, vajon a fényképészetnek nem áll-e rendelkezésére olyan eszköz, mellyel a fluidokat valahogy mesterségesen produkálhatja? Így vélekedtünk mi, és csodálatos, hogy a fényképészt meg éppen ez a kép döbbsentette meg.

Most meg Bayer Károlyné vétette le magát, hogy elhalt Károly fiának szellemképét megkaphassa. S íme ezen is ugyancsak emberi módon dicső mártír államférfiaink egyike jelent meg oly alakban, amilyenben sok ezer hazafi házában őrzik kegyelettel. Most már kételkedve csóváltuk fejünket. A gyanakvó ember nem lát tisztán: nehezen bontakozik ki a homályból, mert mindent a gyanú prizmáján át néz, s ily módon töredeznek meg a gondolat sugarai. Ugyanis nem figyeltük meg a fluidhálózatot, mely a képet köríti. Ez t. i. ez esetben nem csupán környezi a szellemalakot, hanem befödi Bayerné arcának majdnem egész baloldalát, melyen keresztül azonban arca kivethető. (Megjegyzem, hogy ahány szellemkép jött, mindannyi kivétel nélkül a baloldalon létesült. Hogy miért, azt nem tudjuk.) Hogy ha esetleg a fluid valamely kifürkészhetetlen fényképészeti fufanggal

vetítettett volna a lemezre, mielőtt a felvétel eszközöltetett, az esetben a fluid nem boríthatta volna be az arcot, hanem ellenkezőleg, az arckép fedte volna be a fluidot. De ezt a döntő körülményt mi még akkor nem vettük észre, s így méltányolni sem tudtuk és azért hidegen hagyott minket a kép. Végre nekem tűnt fel egy döntő körülmény: a szellemalak feje Bayerné bal vállára simul, mintegy hozzá támaszkodik és lám, a szellemfej jobb fülcimpája felfelé van hajlítva. Ez frappáns, döntő bizonyíték.

Midőn ifj. báró Vay Miklós, a neves szobrász e képnek lemezét felvitte Bécsbe, hogy szakemberek véleményét kikérje, az ottani fényképészeti egyesületben kézzől-kézre járt e lemez, és a leghitелennebbek egyhangúlag kijelentették, hogy mesterséges úton lehetetlen ezt produkálni. Több olyan litográfiához hasonló kép nem is jött már a szellem fotográfiákon. Hanem most olyan szellemképet kaptunk, amely kényszerítő bizonyítékul szolgál.

Egy Dréher nevű családnál sok spiritista fordult meg. Bámultak egy 6—7 éves gyermekleányt, médiumot, kinek révén szülei a spiritizmus híveivé váltak. Ezek kerülték körünket, mert a családfő egy országos tudományos intézetnek alkalmazottja lévén, féltette hivatali állását. Ez a kis leány ugyanis csodás médium volt; látta a szellemeket és diskurált, társalgott velük. És amit bár nyitott szemmel, de azért transzállapotban: látott és leirt, messze túlhaladta egy közép-műveltségű embernek horizontját. E gyermek születése előtt egy másután halt el négy még zsenge korban levő testvére. Ezekkel diskurált legtöbbször; nevükön szólította, üzeneteket kapott tőlük, hogy átadja szüleinek Megjegyzendő, hogy a családban soha említés sem történt az elhaltokról. Mindkét házastárs kölcsönös kiméletből került azok emlegetését, hogy az alig behegedt sebeket fájón ne érintse. Ezt a csodagyereket vitték Schöfft Béla fényképészeti műtermébe. Sem ők nem tudtak előbb a fényképészről, sem az nem tudott róluk. **A reprodukált képhez (I. kép)** fölösleges volna egyetlenegy szót is magyarázatul hozzáfűzni. Csak azt akarom megjegyezni, hogy Dréherék állítása szerint megkapóan hasonló mind a négy gyermek. A gyermekmédium szemének merev tekintetéről pedig láthatni, hogy a felvétel pillanatában szintén nem volt normális állapotban.

I. DRÉHERÉK LEÁNYKÁJA

Ellenőrző intézkedéseink.

A szellemfényképezés iránti érdeklődés minden más érdeklődést háttérbe szorított. Akinek anyagi helyzete csak megengedte, kiballagott naponta délután a király-utcai fotográfushoz. A homokos, dudvás, kiépítetlen udvarban kisebb-nagyobb csoportokban összeverődve nézegettük az egyes már elkészült képeket, csodálva, kommentálva, bírálgatva azokat. Alig volt közülünk egy is, aki magát legalább egyszer le ne vétette volna. A fénykép olcsó árát — 3 forint volt féltucatja — még a szegényebb tagok is győzték. Azonban többször elmaradt a szellemkép, mely esetben az is megtörtént, hogy egymásután kétszer-háromszor vétette le magát az illető. Erre pedig leginkább az egyéni hiúság sarkalta. Azt röstellte t. i., amit különben önmagának sem akart bevallani, hogy híján van a szellemekre ható

vonzás erejének, tehát azok rokonszenvének, s azzal egyszersmind a reménynek is, hogy valaha médiummá válhassék. Azt hittük ugyanis kezdetben, hogy a lefényképezendő egyénben rejlik az a médiumi erő, mely a szellemeket vonzza, és egyedül ez idézi elő a szellem megjelenését, s döntő feltétele a szellemalak rögzítésének.

E teória alapján, mely ugyan mihamarább tévesnek bizonyult, és amelyre még visszatérek — Franciskát, a szervileg világtalan, szellemileg azonban erős látó-médiumot véltük a legalkalmasabbnak annyival is inkább, mivel médiumi látóképességénél fogva azt is vártuk, hogy őáltala esetleg oly felvilágosító közlésekhez jutunk, melyek szemünk előtt el vannak takarva, tehát leleplezésére alkalmas bizonyítékhöz.

Meg kell jegyeznem, hogy M...z József nevű tagunk — az, akivel vezetőink erős delejes voltánál fogva a renitens Bayernét helyettesítették — már középiskolai diák korában, mint amatőr foglalkozott a fényképészettel, és most a szellemfényképészet ötletéből újra felvette ezt az elhanyagolt passzióját, sőt formális oktatást vett egy fővárosi neves fotográfusnál abból a célból, hogy a fényképészet minden praktikáját elsajátítsa. E testvérünk, kinek kedvező körülményei megengedték, hogy egész délutánját a fényképésznél tölthesse, hiúz szemmel kísérte a fotográfus minden mozdulatát, ellenőrizte a lemez preparálását, úgyszintén a sötét kamrában való előhívást, szóval mindarra figyelt, amire fotográfus mestere ki tanította. Nagyon ügyelt, hogy esetleges felültetésnek áldozatává ne váljék.

Ezt előrebocsátva megjegyzem, hogy M ... z József maga preparálta a lemezt, hozta ki a kazettába zárva a felvételi szobába és Schöfft Bélának asszisztense csupán az apparátus üvegét irányította Franciska felé, mielőtt a lemezt betolta a kamrába. Én a felvétel alatt pár lépésnyire oldalt álltam. M...z nyomban követte a fotográfust a sötétkamrába. Ahogy Franciska felébredt a felvétel alatti transzból, magához hívott, s azt súgta nekem: „Doktorkám — rendesen így szólított — Mária Magdolna folyton körülöttem lebegett, hol előttem, hol oldalam mellett, de nem úgy, ahogy őt látni szoktam: átlátson, csillogó fényben ragyogva. Igaz, hogy nagyon szépnek láttam most is azzal a gyönyörű fürtös fejjel, de csak úgy, mint egy kimondhatatlan szép asszonyt, mint földi lényt; s nem is mosolygott olyan kedvesen, mint máskor.” — Franciska ugyanis gyakran látta Mária Magdolna szellemét, többnyire Eszter királyné szellemével,

akiknek ragyogó, tündöklő fényét nem tudta eléggé magasztalni. Mindketten mintegy védői voltak, akik több veszedelmet hártottak el előle, olyanokat, amelyeknek világtalan voltánál fogva ki volt téve, mint például, midőn a pince nyitott csapó-ajtóján majdnem lezuhant, amikor egy szellemserég élén látta mindkét szellemet, akik visszarántották.

De én azért távolról sem gondoltam arra, hogy Mária Magdolna képe a fényképen megjelenjék. Midőn néhány perc múlva M... z kijött a sötétkamrából, azt mondá, hogy a matricán látható, hogy szellemkép van rajta, azt is, hogy fürtös fejű női alak.

II. FRIEDMANN FRANCISKA

Íme, a fénykép (II. kép) mutatja, hogy Franciska szellemi látása beigazolást nyert, amennyiben félreismerhetetlenül egy ég felé néző, imára kulcsolt kezű Magdolna kép jelent meg. Franciska ráismert tehát Magdolna képére, és helyesen disztingvált a

látományaiban előtte lebegő átlátszó fényű, és a most emberi formában megjelent Magdolna közt. Természetesen, mert látományaiban Franciska szelleme emelkedett a magasba Magdolna szférájáig, holt most Magdolna ereszkedett le hozzá a földi szférába, s volt kénytelen a földi szférának megfelelő, s mindennemű szellemet kötelező fluidikus törvényeknek magát alávetni, s így e szférának megfelelő sűrű fluidokba burkolózni. Hiszen máskülönben magasabb szellem egyáltalában nem is jelenhetik meg a föld sűrű fluidjában, annál kevésbé, ha anyagtalán lényisége nyomot kíván hagyni a fényképészeti lemezen.

De koncedálva egy magas szellemnek megjelenési lehetőségét, olyanét p.o. mint Mária Magdolna, az a jogos kérdés merülhet fel, hogy vajon megfelel-e egy ilyen magas szellem méltóságának, fokozatának, tág és messze kiható feladata komolyságának, hogy ilyen kicsinyes, anyagias szerepre vállalkozzék, mint amilyen rá nézve a szellem-fényképezés. Amire sok millió rátermett alsóbbrendű szellem van, kik fokozatuknál fogva közvetlenül alkalmasak arra a feladatra anélkül, hogy kénytelenek lennének a fennálló törvényt egy más törvénynek alárendelni?

Ez a kérdés vagy kétség akkorában nem villant fel agyamban. Összegezve és mérlegelve minden mozzanatot, melyek közt a szellemkép létrejött, nincs kétségem afelől, hogy a lemezen megjelent kép ugyanaz, mint amelyet Franciska szellemi szemeivel látott. A szigorú ellenőrzés és az, hogy teljes lehetetlenség, hogy a fényképésznek sejtelve lehetett volna arról, hogy milyen képeket fog Franciska látni, kizár minden gyanút arra nézve, hogy ember, legyen ez bármily ügyes és körmönfont, az adott körülmények közt Magdolna képét a lemezre csempészhette volna. Ahogy tehát akkorában mindannyian megesküdtünk volna a képnek szellemvilági provenienciájára, úgy jó magam is tűzbe tenném a kezemet mellette. Hiszen épp ez a kép egyike azoknak, melyek mindannyiunkat leginkább győzhettek meg a szellemképek valóságáról, illetőleg Schöffl Béla becsületességéről. De nem is az embert, azaz Schöffl Bélát illeti mai kétségem. Tehát a szellemeket? Azokat sem. Abban kételkedem t. i. hogy tekintve azt a hiányos ismeretet, mellyel még akkor bírtunk a szellemvilág törvényeiről és tüneményeiről, a szellemi fényképeket illető magyarázatunk helyes lett volna.

Hiszen a kibővült tapasztalat és a szellemvilág törvényeinek tisztultabb megismerése nyomán leszűrődött fogalom alakítás és ítélkezés sokszor kényszerít minket, embereket, szakítani a hajdan nagyra tartott és híven őrzött igazságokkal, amelyek értékükben később sem devalválódtak ugyan, de azért tisztultabb világításban mégis másként tűnnek fel előttünk. Az erre vonatkozó fejtegetéseimet későbbre hagyom. Bár a magunk részéről erősen meg voltunk győződve a szellemképek valódiságáról, mindazonáltal az a köteletség hárult reánk, hogy a kákán is csomót kereső tagadók vagy racionalisztikus kétkedők azon ellenvetéseit is megsemmisítsük, akik szerint az üveglemezre, habár ez szemünknek teljesen tisztának tetszett is, oly kép van rávetítve, amelyet még eddig ismeretlen eljárással Schöfft Béla a felvétel után előhívhatott volna. Hogy tehát még ennek az ellenvetésnek alaptalanságát is bebizonyítsuk, ezentúl az üveglemezt magunkkal vittük, s erre jegyünket gyémánttal rákarcoltuk. Ezzel már a legvégső ellenargumentumot is kiküszöböltük.

III. M...Z JÓZSEF

Ilyen lemezt használva, M...Z József vétette le magát. S íme az e helyen bemutatott szellemkép került ki a legkínosabb ellenőrző in-

tézkedések dacára. Hanem ez alkalommal más jelenségnek jöttünk nyomára, hogy tudniillik nem a lefényképezendő egyénben rejlik egyedül az a feltételezett vonzóerő, melynél fogva a szellemkép létrejön — részint ebben is, de e tüneménynek főtényezője mégis csak a fotográfus, aki a felvétel alatt kezét a fényképezési szerkezetre helyezi.

M ... z első kísérlete ugyanis nem sikerült. Ezt a felvételt Schöffft Béla végezte. A második felvételt pedig segédje eszközölte, s ez **(III.) kép** sikerült.^{2*} Erre figyelmesek lettünk, s kísült, ami eddig nekünk nem tűnt fel, hogy a szellemkép csak akkor jelent meg, mikor a segéd végezte a felvételt. Erre különben még szintén visszafogok térni.

A szellemfényképezés törvényszerűsége.

M... z József bár nagyon örült a szellemfényképnek (mely eredetiben egy kiváló szép, ég felé tekintő szellemalakot ábrázol, de sajnos, technikai reprodukciója el van hibázva) mégsem látta benne égő óhajának teljesülését. Ő ugyanis mintegy három évvel azelőtt egy városszerte nagy feltűnést és részvétet keltett baleset következtében elhunyt apja szellemének képét óhajtotta és remélte. És nem csupán ő óhajtotta és remélte Istennek e kegyét, hanem mindannyiunk keblében hasonló vágy élt, de egyikünk óhaja sem teljesült. Belenyugodtunk tehát köteles megadással, mondván, hogy bizonyára még nem szolgáltunk rá ennyi kegyelemre. Gyarló voltunk nem tett rá érdemsekké. Az időtájt magam is ekképpen vélekedtem. De azóta, mint sok egyébre nézve is, felismertem, hogy e vélekedésünk még tapasztalatlanságból eredt hibás, mondhatnám gyermekes felfogásra vallott.

A gyermek ugyanis éretlen eszével nem képes kívánságának megtagadásában atyjának szeretetteljes gondoskodását, és bölcsességét felfogni, aki egyedül azt akarja, hogy gyermeke a kártól megóvassék. A már felnőtt, különösen jóérezsű gyermek ellenben a szeretet szemüvegén nézi szülőit, a pietás mértékével méri tulajdonságaikat, viselkedésüket, mivoltukat; tehát még szembeötlő gyengéiket, hibáikat is

---

² *) A fényképek után készült klisen a szellemek rajza csak figyelmes szemlélés után vehető ki, mivel a reprodukció nem tökéletes. Arra kérem tehát t. olvasóimat, hogy e képeket és egyáltalán minden hasonló rajzot nagytító üvegen vegyenek szemügyre

alig látja, vagy ha igen, akkor is csupán sajátos, inkább kedves, szeretetreméltó egyéni specialitássá minősítve, redukálva látja azokat. Jóérzésű emberekben különben is él a kegyelet az elköltözöttek iránt. Annnyival inkább a gyermekben szülői iránt. Akkor még a szülők felismert gyengéi is eltűnnek, és glóriától övezve lebeg a „megboldogult alakja pietásos emlékezetében. „Hiszen olyan jó, odaadó, gondos apa volt egész életében, mondogatja áldólag a gyermek; folyton buzdított, serkentett, hogy majd jövedelmes álláshoz, befolyáshoz juthassak, hogy érvényesülhessek, és előkelő szerepet foglaljak el a társadalomban — csak az én boldogulásom előmozdítására és biztosítására törekedett. Áldott jó ember volt, a templomba is eljárt, és jó szívvel alamizsnát is adott a templom bejáratánál kéregető béna és vak koldusoknak; lehetetlen tehát, hogy az örök világosságának ne legyen részese!”

Valóságban pedig korántsem úgy áll a dolog! Nem oly könnyű szerrel és nem oly olcsón nyerhető el az örök világosság! Ennél sokkalta többet követel az igazságos Isten gyermekeitől! Minden tapasztalt spiritista tudja az elköltözöttek panaszos közléseiből, hogy az embereknek mily elenyésző kis töredéke jut úgy a szellemvilágba, hogy Isten, felebarátai és önmaga iránti kötelelességeit oly mérvben végezte volna el, s úgy oldotta volna meg földi életének feladatait, hogy nagy számban nem terhelné az elkövetett bűnök és mulasztások hosszú sorozata, melyekért az örök igazságosság kérlelhetetlen törvénye szerint bűnhődnie kell!

Melyik tapasztalt spiritista nem hallotta azokat a panaszos kesergéseket, vallomásokot és önvádakat, hogy csupán a külszínnek, a látszatnak, az emberek elismerésének, dicséretének élt, és mennyire bántja az a kirívó ellentét, mely a díszes, monumentális sírkövön felsorolt érdemei, erényei és a valóság, azaz tényleges szellemi mivolta közt fennáll. Ez pedig kétszeresen fáj lelkének, mert megmutatja, milyenek kellett volna lennie, hogy mindezt megérdemelje.

És miután minden elkövetett bűn vagy mulasztás a szellem periszpritjében a lelki testben (1. Pál I. levele a Korintus-beliekhez XV. rész) kisebb-nagyobb, a szürkétől egészen a fekete foltokban váltakozó sötét színig ki van fejezve: tisztult szellemnek nem nevezhető mindaddig, míg periszpritje, a szellemi tükör, minden folttól megtisztulva fehérré nem válik. De ez évtizedek, többnyire pedig

sok-sok évtized nehéz munkájának eredménye, hogy t. i. tisztult szellemmé váljék. De hol van még az örök világosságág fokozata!

Ebből kitűnik, hogy amit mi tájékozatlanságunknál fogva if. isteni kegyelem megvonásának vettünk, éppen irántunk való végtelen kegyességének érvényesülése volt. Mert valamennyiünk szüleinek elköltözése sokkal korábbi volt, semhogy e rövid idő alatt megtisztulhattak volna, tehát a fényképen való esetleges megjelenésük csak a fokozatuknak megfelelő mezben találhatott volna kifejezést. Ez pedig semmiképp sem lehetett olyan, hogy ennek látása egyikünknek is örömeire szolgált volna, sőt esetleg olyan is akadt volna, akit az ő „boldogult” atyjának vagy anyjának eltorzult, foltos alakja vétkes kifakadásra, talán istenkáromlásra is ragadott volna. Megeshetett volna, hogy tagadta volna Isten igazságosságát, vagy pedig holmi ördögös szemfényvesztésnek tulajdonítván az egészet, hátat fordított volna a spiritizmusnak.

Említettem volt, hogy a szegény, inég bűnben fetregő szellemek általában fáznak attól, hogy őket lerajzolják, — szégyellik magukat, hogy valóságos mivoltukban mutatkozzanak az emberek előtt. Vonakodnak a rajzoló médium elé állani, s csakis a kényszernek engednek, hogyha ez büntetésképpen rájuk rovatik. Nevezetes pedig, s mintegy pszichológiai rejtélynek tűnik fel az is, hogy sok bűnhődő, kopott mezének tudatában levő szellem még az írómédium közvetítése során sem akar megjelenni rokonai vagy ismerősei hívására. Megmagyarázza ezt a szellemnek zavarodott, kábult lelkiállapota, melynél fogva nem képes magának kellő fogalmat alkotni az emberekkel való érintkezés körülményeiről. Midőn ír, azt hiszi, hogy látják őt. A látómédium szemét pláne kerüli és rejtőzködik előle: csak akkor kerül elő, ha mint a rajzoló elé, kényszer útján viszik a látómédium elé.

Mindkét esetre számos példát tudok. De csupán egyet-egyét közlök mindegyikre. Régen volt. Körünknek egyik érdemes és tájékozott tagja, aki a világért sem szegte volna meg vezetőink intelmét, hogy t. i. holtak szellemeit ne idézzük, egy alkalommal, úgy beszélgetésképpen említette Antal előtt, hogy nagyon szeretné tudni, vajon apja. akiről sejtette, hogy bűnhődni valója van, lerótt-e már földi tévedéseit, és tűrhető-e már a túlvilági léte? Alig hogy e szavak elhangzottak, Antal jobb keze remegni kezdett és ide-oda vetődött. Antal felismerve egy szellemnek nyilvánulási szándékát, papírt vett elő és írni

kezdezt. De nem az illetőnek atyja, hanem más szellem jelentkezett, mondván, hogy atyja nem jelenhetik meg, hanem őt, bizalmas jó barátját küldi maga helyett. De az írásmód és az írás tartalma eléggé tanúsította, hogy a barát barátjának milyen a fokozata. A kérdező a további diskurzusba nem ereszkedett bele, s fáradságát megköszönve, elbocsátotta. Felismerte ugyanis atyja egyik barátjának markáns alakját. Hanem azóta mindennapi imáját atyja lelki üdvéért még buzgóbb áhitattal rebegette el. Néhány évvel ezután egészen váratlanul jelentkezett atyja a halálának évfordulóján. Néhány rövid velős mondatban nyilvánvalóvá tette a törvény útján való járását, és az azon már elért haladását. Kegyajándéku adatott ez úgy a szellemnek, mint a fiának.

Másik eset. Körünk egyik kedves látómédiума egy szegény, csúfosan eltorzult szellemet látott. Gyermekes naivitással leírta vékony lábait és komikus ellentétben levő idomtalan nagy fejét meg hasát. Ennyi komikumnak nem bírt a médium ellenállani, s hangos kacagásra fakadt. Egyszerre azonban felugrott helyéről és kitarva karjait, ujjongva felkiáltott: „Mamám, kedves jó mamám!” — De az ujjongás nyomban ijedelmes iszonyatba csapott át, midőn fellebbent a fátyol és láthatta anyjának beesett, foltos arcát. A médium zokogva takarta be arcát és szemeit, s nemsokára felébredt. Nem tudott semmit a látományról — csupán egy nyomasztó érzés maradt benne. Nem is szóltunk neki, sőt mai napig sem tud e látományáról. De azért szellemébe bevésődött az a tudat, hogy a szegény szellemek eltorzult külseje ne nevetést, hanem szánalmat, részvétet keltsen bennünk. Illusztráló intésül adatott ez a jelenség vezetőink intézkedése folytán úgy a médiumnak, mint nekünk mindannyiunknak.

Mindezt összegezve, az a tanulság vonható le, hogy a spiritizmus gyakorlásában főtényezőül a szellemi vezető tekintendő. Megbízható vezérelt nélkül működő spiritista kör olyan helyzetben van, mint kormány nélküli hajón levő utazók a nyílt tengeren. Kitéve a szél és hullámok veszélyes ide-oda hanyatttatásának. kiszolgáltatva vészes esélyek mindennemű forgatagának — a partraszállás reménye mindinkább kétséssé válik. Leszűrődik továbbá az a soha szem elől nem tévesztendő intelem, hogy a kör tagjai szellemet ne idézzenek, különösen pedig fojtsák el azt az általános vágyat, hogy szülőik vagy rokonaik szellemével érintkezzenek. Egyleti szeánszainkban nincs helye semminemű idézésnek. A buzgón elhangzott megnyitó

ima után, legnagyobb csendben és magunkba szállás mellett bevárjuk valamely szellem megnyilatkozását, tudniillik olyanét, aminőt vezérlőink hozzánk juttatni jónak találnak. Ezáltal megvan a teljes garanciánk, hogy illetéktelen, tolakodó, rendbontó vagy megtévesztésünkre törekvő szellemmel nem állunk szemben. Megesik ugyan az is, hogy ebből a fajtából való szellem jelenik meg, de ez esetben ez is csak a rendező szelletnek engedelmével, sőt céltudatos intézkedéséből történhetik meg az illető szellem okulására. Mert az ilyen szegény, még sötétben bolyongó szellem bármily ellenszegülő legyen vagy bakafántoskodóan viselkedjék is, végre mégis beadja derekát és megtörik, minthogy a vezetők bevilágítanak lelke mély redőibe és látják benne a megtérésre való érettséget. Az a tudatunk pedig, hogy mihelyt hozzánk küldetett, máris ütött számára a megváltás órája, erőt ad nekünk ahhoz, hogy buzgalmunkban el ne lankadjunk mindaddig, míg az ilyen elhomályosult szegény szellemtestvérünk bűnbánóan meg nem törik s meg nem tér.

De szemforgató, kenetteljes szájjal Istent és Krisztust emlegető, báránybőrbe bujtatott farkasokat is bocsátanak, illetőleg dirigálnak hozzánk olykor vezetőink — szintén okulásunkra, hogy tudniillik efféle cselvetésekkel körünkben nem boldogulnak, hogy minden raffinált, tévesztő igyekezetük kárba vészett munka, mert mi már tisztán átlátunk a szitán. És ily esetben gyakran megesik az is, hogy az, aki megtévesztésünkre közeledett, félig vagy egészen megtérten távozik tőlünk. Régente megtörtént ugyan, hogy közülünk egyik-másik felült a bitorolt hangzatos névnek, a szentséges voltával és hatalmával hivalkodó szellemnek, de ily esetben mindig résen álló vezetőink közbevetették magukat, és a járatlan, tapasztalatlan, naiv, de kétségtelenül jóhiszemű tagnak segítségére siettek azzal, hogy leleplezték a szenteskedő szellemet. Ez idő szerint azonban már nincs erre szükség körünkben; mi magunk is azonnal felismerjük a lólábat, mihelyt előkelő voltukat fitogtatják és önérzeteskednek. Hiszen Pál apostol önmagát a legkisebbnek mondta, érdemetlennek arra, hogy apostolnak nevezze magát. Sőt Krisztus urunk még a „jó” elnevezést sem fogadta el magára, s ezt, mint egyedül az Atyát illetőt, méltatlankodva utasította vissza.

Az eddigiekből kiviláglik, hogy minden alakuló kör azzal inaugurálja működését, hogy megbízható vezért kérjen Istentől. Mindenekelőtt azt kérje. De ne kérjen arkangyalt vagy neves szentet, ahogy értesü-

léseim nyomán szomorkodva tapasztaltam, hanem bízza azt Isten bölcsességére és szeretetére. Hiszen az emberek sem adnak abc-s gyermek mellé tudós csillagászt vagy matematikust, hanem elemi tanítót, aki közelebb áll a gyermek belső világához, és jobban hozzáfér felfogási képességéhez, mint például egy egyetemi tanár. Kezdő spiritisták eleget tanulhatnak, még csak tisztulófélben levő, jóakarátú szellemtől is arra nézve, hogy a tanultak nyomán felvilágosítást, útbaigazítást és bátorítást nyújthassanak a sötétben tapogató, vergődő, tudatlan szellemtestvéreinknek. De sokan nem törődnek ezeknek kétségbeejtő nyomorával, minthogy csupa arkangyalokkal és szentekkel érintkeznek. Hívásukra jönnek is — de csak olyanok, akik magukat azoknak vallják. Dicsérik, sőt magasztalják is, és épp ezzel nyerik meg őket, holott a mi vezetőink nem dicsérnek meg, hanem szigorúak velünk szemben. Hálásak is vagyunk érte, mert rámutatnak gyengéinkre, hibáinkra, hogy hol kell nyesegetni bennünk a vadhajtatást és gyomlálni a gaszt. Jó vezetőink óva intenek a dicséret veszedelmes voltára, azt mondják: a dicséret az embernek szívébe lopózik, mert édesen cseng fülébe, de édes méreg, mert léket mar a lélekben: növeli a hiúságot és fennhéjázóvá teszi a gyenge embert.

Kvalitásuk már abból is kitűnik, hogy nyugodtan, minden rosszallás nélkül nézik a szegény szellemek megbántását, s kéjjel élvezik saját maguk magasztalását és tisztelését. Persze hogy ilyen helyen jól érzik magukat. Kedvük sincs, hogy elhagyják, sőt megszállják őket, s többnyire nekem gyűlik meg ilyenkor a bajom. Rimánkodva kérnek megszabadulást álszentjeiktől. De nemcsak ezért intem nyomatékosan az illetőket, hanem tiszta testvéri szeretetből, saját jól felfogott érdekükben is. Főleg pedig magasztos tanunk érdekében, — a spiritizmus diszkreditálásának elkerülése szempontjából, hogy ily eseteket, fegyvert kovácsolva azokból, vádként ne vagdalthassanak fejünkhöz ellenségeink, mert ennek anyagát nem a spiritizmus tana, hanem ennek egyes értelmetlen, s hiú művelői szolgáltatják. Vajha komolyan megszívlelnék intő szómat!

Általános szenzáció.

És most újra felveszem a szellemfényképezés megszakadt fonalát. A szellemfényképezés magas hullámokat vetett. Híre, mint futótűz terjedt el a szélrózsa minden irányában. Nem csupán hazánkból, hanem Bécsből, Prágából, szóval a Lajtán túli tartományokból, sőt

Lipcséből is idesereglett az érdeklődő spiritisták sokasága. Némelykor szinte hemzsegett a közönség a Király-utcai fotográfus helyiségében, mint a méhek a kasban. Schöfft Béla legmerészebb álmában sem remélte, hogy valaha ily előkelő, magas állású rendelők fognak találkára gyülekezni az ő szerény hajlékában. Ott tanyáztunk heteken át nap-nap mellett délutánonként, nézegetve, ki milyen szellemképet kapott.

IV. GRÜNHUT ADOLF

Én is levéttetem magam a feleségemmel. Én ülve, feleségeim meg baloldalamon állva, fél karjával vállamra támaszkodva. Feleségem a levétel alatt félig-meddig transzba jött, ami a képen látható is volt. Több szellemalak jelent meg a képen, de hogy milyenek, arra nem emlékszem, csak arra, hogy nagyon karakterisztikus szellemcsoport volt, melyet mindannyian megcsodáltak. Most, midőn ezt a szellemképet sokszorosítás céljából keresem, a sok szellemkép közt nem találom.

Némi kárpótlásul hozom tehát egy másik képemet (**IV. kép**), tulajdonképpen nem azért, mintha ez a szellemkép valami kiválóság lenne. Erre igényt nem tarthat, mivel a szellemalakok ismeretlenek

lévén, az azonosság mellett mit sem bizonyítanak. Sokan ugyan köztem és a férfi-szellemalak közt családi hasonlatosságot akartak felismerni, sőt médiumi úton ez anyám részéről egyik nagybátyám képének mondatott, mindazonáltal a magam részéről ilyen vacilláló mozzanatot nem fogadhatok el alapul, midőn szellemkép valódiságának megállapításáról van szó, noha a kép a legszigorúbb ellenőrzés mellett jött létre.

V. PROCHASZKA ANTAL

Hogy azonban ezt a képet mégis hozom, ezt azért teszem, még pedig felejtethetetlen Antal médium képe kíséretében (V. kép), mivel sok helyről fordultak hozzám, hogy hozzam mindkettőnk arcképét. Antal képére nézve megjegyzem, hogy ha jól tudom, a szellemképen egy korán elhalt kis nővérkéje arcképét sejtette.

A Németországból hozzánk került vendégek sorában volt Meurer Gyula is, a Lipcsében megjelenő „*Spiritisch-rationalistische Zeitschrift*” szerkesztője. Meurer írói szárnybontása szinte eseményszámbe ment, midőn az előző (1871) évben „*Spiritisch-Philosophische Reflexionen über den menschlichen Geist, mit Bezug auf Materialismus und dogmatischen Christianismus*” című művet a könyvpiacra bocsátotta. Az akkori napisajtó, a klerikális irányúak

kivételével, egyhangúlag kedvezően fogadta a munkát, noha a sajtó abban az időben eléggé materialisztikus volt.

A többi közt a „Wiener Tagespresse” a következő szavakkal üdvözölte a művet:

„Meurer fejtegetése a spiritizmusról mindenekelőtt kísérletnek tekintendő, hogy a spiritizmust a logikával kibékítse, azt a szellemi világrend összhangzatos rendszereként tüntesse fel, mint valószínűt és lehető, sőt mint valószínűbbet mindazoknál az elméleteknél, melyek az emberi szellem lényére és rendeltetésére, valamint azoknál az eszközöknél és módoknál, melyek e rendeltetés elérésére irányulnak. Emellett a könyv a nyilvánvalóságig bebizonyítja sok mindenről, hogy nem lehetséges, észellenes volna, az isteni bölcsességnek, jóságnak és igazságosságnak annyira nem felel meg, mint a karikatúra az arcképnek, — s ezzel bálványokat dönt romba, amikkel az emberiség, sajnos, már túlságos ideig üzött bálványimádást. Ez igen pozitív érdem, s már ez okból is nagyon kiterjedt olvasókört kívánnánk e könyvnek, s ez okból számítjuk azt a gondolatszabadság nagyszabású törekvései közé.”

E váratlan siker legjobban magát Meurert lepte meg, aki egy napon az írói rátermettséget fedezte fel magában. Ez pedig azt a bátorságot váltotta ki belőle, hogy képességét ezentúl „spiritizmus terén való üdvös működéssel érvényesítse. Meurer ugyanis meggyőződött, lángoló spiritista volt, aki körünk alapelveit vallotta. Ugyanekkor Mutze Oszwald lipcei könyvkiadó agyában az az eszme fogamzott meg, hogy ezt a kedvező áramlatot, melyet Meurer könyve a művelt és tudós körökben keltett, fel kellene használni spiritista folyóirat kibocsátására. Megállapodtak tehát abban, hogy a racionalisztikus irányt fogják szem előtt tartani, hogy a nagy német filozófusok utódai meg ne bokrosodjanak. A dívó áramlathoz képest azon volt a lap vezetősége, hogy a szkeptikusok és tudósok szája szerint minden szönyegen forgó kérdést a racionalizmus szempontjából tárgyaljon, mely szó „ésszerűséget” jelent ugyan, de alapjában véve „kétkedést” kell alatta érteni.

A nálunk folyó szellemfényképezésről való értesítésre, illetőleg a kísérletezésre való meghívásunkra Meurer szintén eljött hozzánk, résztvett egyik ülésünkön, és néhány napi itt tartózkodása alatt szorgosan kísérletezett. Meurer el volt ragadtatva az itten látottak és hallottak által. Beszámoló jelentésében, — melyet alább közlünk, —

tekintettel olvasókörének racionalisztikus, — mondjuk — kétkedő voltára, persze módfelett kellett magát fékeznie, hogy kibúvót és hátvédet biztosítson magának olvasóival és kiadójával szemben, a tájékozott olvasó azonban a hideg tenorból is átérzi az elpalástolt meleg pártolást. A szemfüles kiadó azonban hiúszszemmel kísérte Menteinek fáradozását és cenzúrárt gyakorolt, minden kefelevonatot átvizsgálván.

Értesülésünk szerint Mutze Oswald állítólag magából kikelve szinte tombolt, midőn a szerkesztő pesti tartózkodásáról szóló jelentését elolvasta. A szellemképek ily módon való elfogadásában veszélyt látott a lap további fennállására nézve, amennyiben attól tartott, hogy az előfizetők figyelme más irányba fog terelődni. Tehát rákényszerítette a szerkesztőt, hogy a jelentés után helyet szorítson néhány sornak, melyben „örömmel” (!) jelenti, hogy „épp a lap lezárása előtt azt a hírt veszi, hogy egy fotográfusnak sikerült ugyanolyan képeket mesterséges úton előállítania, tehát Schöfft Béla tévútra vezette a kísérletezőket.” Pedig mindez hazug ráfogás volt, mert minden sürgetésünk mellett sem sikerült az állítólag mesterséges utánzatot tőle megszerezni.

Itt közlöm Meurer jelentését a hozzáfűzött záradékkal együtt:

Jelentés a pesti szellemfényképezésekről.

„Az utolsó füzetben kifejezett ígéretemnek megfelelőleg május havának második felében Pestre mentem, hogy ott személyesen győződjem meg a szellem fényképezésnek onnan hírül vett jelenségeiről, s hogy amaz állítólagos tényeket szorgosan és komolyan megvizsgáljam. Hogy a csalódást mindenképpen kikerüljem, azon voltam, hogy más hasonló gondolkozásukat, s a dolog iránt érdeklődőket is rábírjak arra, hogy jöjjenek e vizsgálódáshoz, és kutatáshoz velem együtt Pestre, hogy velük egyetemben lássak hozzá az előítélettől ment, de szigorú és minden melléktekintettől távol álló kutató munkához.

És csakugyan találkoztak olyanok, kik mind a négy világtájról örömmel és áldozatkészen jöttek, s így Pesten szerencsésen nagy számban gyűltünk össze egy ugyanazon célból.

A következőkben szigorúan objektíve akarom e kutatások eredményét tudtul adni, a tisztelt olvasókra bízván a következtetések levonását, ami azt jelenti, hogy ki-ki maga határozzon affelett, valódiaknak tartja-e ezeket a fényképeket vagy sem. A magam részéről a

dologban a mai napig nem merek végleges ítéletet mondani, s elkerülhetetlenül szükségesnek tartom, hogy a végleges döntés előtt még további kutatások történjenek. Mielőtt még abba a bizonyos fényképészeti műterembe menüink volna, ahol az előző felvételek történtek, egy másik fényképésznél tettünk kísérletet, vajon ennél nem sikerülne-e hasonló felvételek. E kísérlet azonban nem járt eredménnyel. (Ezt ugyan előre tudhatta volna.)

Innen azután felkerestük azt a műtermet, ahol azok a képek állítólag különbözőképpen sikerültek, s itt két nap leforgása alatt, tropikus melegben, lankadatlan buzgalommal kísérleteztünk, manipuláltunk s nagyszámú fényképfelvételt csináltunk.

A meglehetősen nagy társaságnak majdnem minden tagjáról csináltak felvételt, s úgy a kép beállítása, mint a felvétel alatt, s azután is, a sötétkamrában állandóan több személy volt jelen, hogy a lehető legnagyobb ellenőrzést gyakorolják. Az eredmény nagyon különböző volt. Míg egyes képeken csak annak az arcképe jelent meg, aki a felvételhez ült, addig másokon, anélkül, hogy erre a legcsekélyebb ok lett volna, a készülék előtt ülőnek arcképe mellett még egy vagy több kisebb, de azért tisztán kivehető, s felhőktől körülvelt fej jelentkezett. Egy és ugyanazon személlyel történt meg, hogy képe egyszer vagy többször az említett fejek nélkül, s azután meg minden látható ok nélkül egyszer vagy többször a rejtélyes fejekkel jelent meg a lemezen.

Dacára annak, hogy a dolog megvizsgálása és kiderítése végett utaztunk Pestre, s így az eljárást szigorúan bíráló szemekkel követtük, a fényképek felvételénél a műteremben jelen voltunk, s közülünk egyik mindig jelen volt a sötétkamrában a kép előhívásánál és fixirozásánál, úgy hogy a rejtelmes képek úgyszólván szemünk láttára jelentkeztek, e rendkívüli jelenségekre semminemű magyarázatot nem találtunk.

Hogy azonban a csalódást lehetőleg elkerüljük, másnap felkértük azt a fotográfust, kinél kezdetben a sikertelen kísérleteket végeztük, hogy az érdekes jelenség megvizsgálása végett jöjjön el velünk abba a műterembe, ahol előző nap azokat a képeket kaptuk. Az illető három vagy négy ilyen felvételnél volt jelen, de ezek mind sikertelenek maradtak, ami, úgy látszik, a vendégfotografusnak nem esett rosszul. Nem tagadható, hogy ezek szerint a látszat erősen amellett szól, hogy itt mégis csalódással van dolgunk, s egy percig sem haboznánk ezt az

ítéletet kimondani, hogyha az illető fényképész, mint szakember, csak némi felvilágosítást tudott volna is adni arról, hogy e képek, hasonló körülmények között, mint amilyeneket mi láttunk, hogy készülhetnének mesterséges úton. De erről az illető nem tudott olyan magyarázatot adni, ami csak némiképpen is valószínűnek tetszett volna. Sőt mi több, néhány más fotográfus szintén tett kísérletet hogy ilyen fényképeket mesterséges úton állítson elő, de minden különös eredmény nélkül. Bizton remélhető azonban, hogy a többi fényképész minden lehető el fog követni, hogy ezt elérje. Ez irányban a többiek már csak azért is fognak fáradozni, hogy társukat esetleg leleplezhessék. Ha képei csalárd, mesterséges úton jöttek létre, akkor meg kell hagyni, hogy rendkívül ügyes módon készültek.

Ha szakembereknek sikerül ilyen, eddig rejtelmes képeket, hasonló körülmények között, s szigorú ellenőrzés mellett, mint ahogy a mi esetünkben történt, mesterséges úton elkészíteni, még pedig úgy, hogy a frissen preparált lemezen a fényképező készülék előtt ülő személy képe mellett, kinek közelében a felvétel mellett semmi sem állt, amit emberi szem észrevehetett volna, még egy vagy több fej is jelentkezzék, s a lemezről a papírra is átvitessék, csak akkor volna világosan bizonyítva, hogy itt ámitás történt. S hogy azok a fényképek, melyek mint szellemfényképek állíttatnak oda, csaláson alapulnak. Míg azonban nem sikerül ilyen fényképeket kétséget kizáró módon mesterséges úton előállítani, nyílt kérdésnek kell tekinteni azt, vajon igazi vagy nem igazi szellemekről van-e szó? Nem kételkedünk egy pillanatra sem abban, hogy rövid idő múlva sikerülni fog-e e kérdést tisztázni. A kísérleteket buzgón folytatják, s az igazság napfényre fog jutni. Egyelőre azonban sem egyik, sem másik nézethez nem lehet megokolt határozottsággal csatlakoznunk.”

*

A szellemfényképekre vonatkozó jelentéssel kapcsolatban a cikkíró kitér a pesti spiritisztikus mozgalomra, valamint a szellembúvárok egyletére, s itt többek között a következőket írja:

„Feltétlenül kellemesen érinti az embert az az élénk érdeklődés, mellyel a pesti spiritisták ügyük iránt viseltetnek, az a szorgos tevékenység, amit annak érdekében kifejtnek, s a férfias bátorság, amivel az általuk igaznak tartott ügyben helytállanak. E tekintetben a pesti spiritistákat mintaképpül lehet tekinteni. Felette figyelemreméltók továbbá azok az eredmények, melyeket a pesti spiritista egylet

rövid fennállása óta elért. Résztvettem egy kisebb és egy nagyobb egyleti ülésben, s meggyőződtem arról a meleg érdeklődésről, mely a spiritizmus iránt minden irányban megnyilvánult. Az egyik ülésben, dacára annak, hogy egy pompás pünkösd vasárnapján tartották, mintegy 40 személy vett részt, ami élénk bizonyítéka a tagok buzgalmának. Az ülések magukban véve is felette érdekesek voltak: főleg a nyújtott dolgok változatossága által. Voltak ott író, rajzoló, beszélő és kopogó médiumok.”

Terjedelmes cikkét Meurer a következőképpen végzi:

„Amidőn ezennel búcsút veszek a tisztelt pesti spiritistáktól, még egy körülményt kell felemlítenem, mely bizonyára lényegesen hozzájárult ahhoz, hogy a spiritizmus Pesten oly rövid idő alatt ki tudta vívni azt a tekintélyes pozíciót, melynek ott immár örvendhet, s egyúttal megjegyzem, hogy e tekintetben a pesti spiritisták követésre méltó, de sajnos csak kevéssé követett példát adnak. Értem ugyanis azt a férfias bátorságot, amivel a nemesnek és igaznak felismert ügyet felkarolták, még pedig személyük és nevük latba vetésével. A pesti spiritista egyesület tagjaiban megvolt a meggyőződésnek az az ereje, hogy nyíltan és nevük megnevezésével szálltak síkra ügyük érdekében. Minthogy pedig az egyesület élén olyan személyek állanak, kiknek neve az egész országban előnyösen ismeretes, s akik rangjuk és állásuk dacára sem restelltek nyíltan az ügy védelmére kelni, ezáltal az általuk képviselt mozgalomnak rövid idő alatt oly tekintélyt tudtak szerezni, melyet különben csak évek hosszú során át folytatott küzdelemmel lehetett volna kivívni. Mert a nagy tömeg nem annyira az ügyet tekinti, mint inkább aziránt érdeklődik mindig, hogy kik állanak annak élén? E bátor eljárás következményéül tekinthető, hogy mialatt másutt a napilapok a spiritizmust szelelnék agyonhallgatni, addig a pesti lapokban a spiritizmus kérdéseit élénken tárgyalják.”

„Másutt, sajnos, legtöbbször még álszeméremből vagy gyávaságból félénken meglapulnak. Pedig vagy igaz az ügy, melyhez csatlakoztunk, s akkor bátran melléje szegődhetünk, vagy pedig rossz s akkor el kell vetnünk. Az első esetben a pestiek módjára keményen helyt kell állni. Mert ha sikereket akarunk elérni, nyílt sisakkal kell küzdenünk, úgy amint a pestiek teszik. S ez okból e szavakkal zárom cikemet:

— Menjetek és cselekedjete hasonlóképpen!”

Utóirat. Örömmel adjuk tudtára a tisztelt olvasóknak, hogy kevéssel e füzet kinyomatása előtt a szellemfényképekre vonatkozó folytonos kutatásaink következtében sikerült a dolog nyitjára jönni s ily képeket mesterséges, illetőleg természetes úton előállítani. Ezzel be van bizonyítva, hogy Schöffit, a pesti fényképész szándékosan ámitott. Ez az eset tisztelt olvasóinknak szolgáljon intelmül.

Készséggel hajlandók vagyunk a dolog iránt érdeklődő előfizetőinknek a postabélyeg beküldése ellenében egy ilyen úgynevezett szellemfényképet megtekintés végett elküldeni, de egyúttal annak a visszajuttatását is kikötjük. A szerkesztőség”

E cáfoló hirdetés romboló hatású volt különösen előkelőbb vendégeink sorában, akiknek az alaposság tudvalevőleg nem éppen erős oldaluk. Egymást szuggerálva, mindegyikre ráragadt a kétely. Helybeli tagjainkat azonban, akik a fényképek keletkezésének kezdetől fogva tanúi voltak, a famózus lipcei cáfolat nem bírta megintgatni hitükben. Később fel fogom hozni mindazokat a mozzanatokat, amelyek megdönthetetlen bizonyítékul szolgálnak a szellemfényképeknek hamisítatlan valódisága mellett, megcáfolván az ellenük felhozott érveléseket. A még felhozandó esetek szintén e bizonyítékhoz szolgálnak alapul.

Szellemfényképeink világhíre.

Akkortájt egy Maurer nevű közös hadseregbeli nyugalmazott őrnagy sokat kísérletezett egy Reimersné nevű médiummal Budán. Ez az asszony kiváló beszélő és látó médiumnak bizonyult. Körünkbe ugyan nem járt, családi körülményei a házhoz kötötték, azonban többen felkerestük, és gyönyörködtünk áldott adományában. Egy ízben vezető szelleme azt közölte általa, hogy az őrnagy kíséretében menjen Schöffit Béla műtermébe, és vétesse le magát csecsemőjével, mivel ebben szintén nagyfokú médiumi erők rejlenek, melyek hozzájárulnak a szellemek vonzásához. Olyan szellemképet akarnak általa létrehozni, amely minden kétséget kizáróan be fogja bizonyítani azt, hogy van túlvilág, s amely az eddig megjelent szellemképektől el fog térni, de azokat messze túl is fogja szárnyalni. Ne jelentkezzék a fotográfus előtt mint spiritista, hanem mint közönséges járókelő, aki magát levéttetni óhajtja. Megjegyzem, hogy sem Reimersnének sem az őrnagynak nem volt tudomása akkor még a lipcei cáfolatról.

Íme Reimersné (VI. kép) fényképe, melyen éles világításban már szabad szemmel is, de különösen nagyító üvegen át fényben úszó tíz asztrálfejből álló szellemcsoport látható. Az anyja ölében alvó csecsemő arca a ló-lélek burkán át szintén tisztán kivehető. Ez a szellemfénykép még a szkeptikusok kétkedését is lefegyverezte, s nemcsak a spiritisták közt levő kétkedők, de még a fényképészeti szakférfiak és a komoly tudományos búvárkodó férfiak körében is módfeletti szenzációt keltett.

VI. REIMERSNÉ

Nemcsak Európa kultur-államaiból, de még az Újvilágból is kérték. Sőt maga Mumler is kérte nagyított reprodukcióját e képnek tudományos vizsgálat céljából. Különféle egyesületekben felolvasásokat és értekezleteket rendeztek, ahol a kép felett vitatkoztak, és kémiai, górcsövi, fényelemzési vizsgálatokat ejtettek meg — negatív eredménnyel,

A „British National Association of Spiritualists” elnöke Mr. Forner és a „Spiritualist” szerkesztője Mr. Harrison különösen buzgólkodtak e szellemfénykép valóságának megállapításában. Neve-

zetes, hogy több helyről egybehangzóan kiemelték azt a feltűnő jelenséget, hogy az élő személyek felvétele valamennyi képen a fényképészeti szerkezetnek primitív voltára, s a fotográfus szerényfokú képességére vall, míg a szellemalakok, különösen pedig a fluidok ábrázolása remek és a fényképészeti készülék kiváló minőségére meg a fotográfus mesteri szakképzettségére látszik vallani. A legkiválóbb fotográfusok igyekezete is kudarcot vallott a fluidok ílymódon való utánzásában.

A külső király-utcai fényképész apparátusa pedig csakugyan egyszerű, primitív minőségű alkotmány volt, amelyen a lencsék kis méreténél fogva csak amolyan vizitkártya nagyságú képeket lehetett produkálni, és sem a fotográfus, sem pedig a segéde tudományos szakképzettséggel nem bírtak, fogalmuk sem volt a vegytanról, vagy optikáról; a fény-teóriáról pedig azt sem tudták, vajon egyáltalában létezik-e? Egyszerű, hétköznapi tucatember volt mindkettő, akik mesterember módjára, sablonszerűen végezték a fényképezést.

Ötletesen jegyezte meg a „Psyche” tudós alapítója egyik levelében: „Valóban vakságnak tekintem némelyek feltevését, hogy a szellemképeket, különösen pedig a Reimersné-félt mesterséges úton hozták volna létre. Hiszen ha ez a fotográfus ilyen képet tudna festeni, hogy az átvetítésre felhasználja, sült bolond volna, hogyha festészeti művészetét csupán arra fordítaná, hogy ötvenkrajcáros fényképeket produkáljon, mikor művészetével rövidebb úton hírességre, s ezzel kapcsolatosan nagy vagyonra tehetne szert. Minden jel arra mutat, hogy az a pesti fotográfus csak nagyon szerényen képviseli a fotográfiai szakmát, holott az e szakmában elsőrendű kapacitásoknak eddigelé még nem sikerült — bármennyire törekedtek is erre — hogy a fluidokat akképpen vetítsék a lemezre, hogy azokon keresztül a lefényképezett alaknak egyes testrészei átláthatók legyenek.”

Tekintetbe kell továbbá venni, hogy a fotográfus sohasem látta sem Reimersné asszonyt, sem az őt kísérő őrnagyot; nem is spiritisták társaságában jöttek, tehát nem sejthetett bennük spiritistákat. A nem spiritisták felvételein pedig soha sem jelent meg szellemkép. Azonfelül Schöfft Béla fázott attól, hogy szellemfényképész hírbe keveredjék. Azért ő is, mi is titokban tartottuk a szellemfényképezést, mert ismerve elleneink rosszakaratát, tudtuk, hogy ők ezt minden áron gúny tárgyává tennék a sajtóban, amivel szemben véd-

telenek volnánk, mert védekezésünkre sajtóorgánumunk nincs, ők meg nem engednék tért, hogy igazaink mellett síkra szállhassunk.

Az előkelőbb spiritisták, akiket a „Spiritisch-rationalistische Zeitschrift” cikke megingatott, e rendkívüli fénykép láttára újra megtértek. Hogy azonban teljesen meggyőződjenek a szellemfényképek valóságáról, azt követelték Schöffl Bélától, hogy ne vágja zsebre Meurer szerkesztő vádját, mintha ő tudatosan akart volna minket megtéveszteni, hanem nyíltan szálljon síkra ellene, esetleg per útján is és követelje, hogy mutassa be az állítólag utánzott szellemfényképeket, s bizonyítsa be, hogy azok szintén ilyen szigorú ellenőrzés mellett jöttek létre, mint amilyennel a pesti fényképek állítottak elő. E követelések sehogysém voltak méltányosaknak mondhatók, mert Schöffl Béla nem volt spiritista, emellett irtózott a szellemfényképezésnek nyilvánosságra hozatalától. Hogy is lehetett volna őt rábírní, hogy kiálljon a porondra és port verjen fel, amitől éppen annyira fázott? Hiszen mi magunk is rettegtünk akkortájt a nyilvánosságtól és mindenképpen bujkáltunk előle!

*

VII. FICHER HANNI

A Fischer Hanni szellemfényképét (VII. kép) mint csattanót hagytam utolsónak — t. i. a Schöffft Bélánál létrejött képek közt utolsónak. Mert néhány külföldi szellemfényképet is bemutatok, amelyek úgy a beküldők szavahihetősége, mint a rendkívüli körülmények tekintetében, melyek közt létrejöttek, szintén kényszerítő bizonyítékot szolgáltatnak.

1872. évi június végén egészen váratlanul azt az utasítást kaptam báró Vay Adelma író-médiunitása révén, „hogy vigyem Fischer Hannit anyja kíséretében Schöffft Béla műtermébe, ahol körünk vezető szellemei intézkedni fognak, hogy az őt megszálló szellem a fényképen megjelenjék. A felvétel ideje alatt adjam a kezébe azt a „Betrachtungsbuch”-ot, melyet én meg Johanna naponta imádkozásunknál használunk. Három lépésnyi távolságban jobb oldalán álljon az anyja, baloldalán szintén ilyen távolságban pedig én álljak a felvétel alatt.”

Ez a rövid rendelet engem végtelenül lesújtott. Hogyan cipeljem ezt a több mint másfél évtizede éjjel-nappal sikoltozó, őrjöngő, káromkodó, szitkozódó, fenyegetően hadonászó leányt az utcára? És hogyan fog Hanni, akinek szája és keze egy másodpercig sem marad nyugodtan, a fényképező készülék előtt nyugodtan maradni?! Hiszen a szoba küszöbén át sem lehet őt vinni másként, mint csak erőszakkal. A vezetőinkhez vélt rendíthetetlen bizalmam ez esetben bizony nagyon ingadozott. Felkerestem tehát Antalt — vajon mit szól ő ehhez. Antal szintén aggódva és fejcsóválva fogadta ezt a rendeletet. Mindamellet nem mertük az Adelma révén érkezett szellemi rendeletet felülbírálás céljából Antal médiunitása útján igazoltatni. Antal maga sem merészelt volna ezt megtenni. Abban egyeztünk tehát meg, hogy újra írjak Adelmához, vajon bátran eleget tehetek-e a szellemi rendelkezésnek, s nem fog-e ebből valami kellemetlen, esetleg botrányos incidens keletkezni? De ezt a módot is elvetettük — hiszen ezzel vétkes, szégyenletes bizalmatlanságunkat áruljuk el! Minő gyerekség — mintha vezetőink mindezt nem látták volna úgylis! Olyan helyzetben voltunk, mint mikor a szülők, vagy a tanítók lesben állva, s mosolyogva hallják vagy látják a gyermekek tépelődéseit és töprengéseit. A szülők ilyenkor közbelépnek és segítenek. A tépelődés közepette Antal jobb keze ide-oda vetődött, mint mikor a telefon csilingel: valaki beszélni óhajt. Csakugyan: vezetőink egyike volt. Antal papírt vett elő és írni kezdett. Miután vezető szellemünk

mindkettőnk fejét keményen megmosta kishitőségünkkel kapcsolatos ingadozó bizalmunk miatt, engem névszerint aposztrofált: „Ingadozás nélkül tedd meg, nem csak ez esetben, hanem mindig, amit urunk meghagyásából meghagyunk. Ég felé irányított szemmel, szíved, eltelve erős hittel, lelkedben sziklaszilárd bizalommal, sosem leszel híján az úr hatalmas segedelmének. Tudd meg egyszer s mindenkorra: ha mi feladatot bízunk rád, akkor tudatában vagyunk egyszermind kötelességünknek, hogy az ennek útjában álló akadályokat el kell gördítenünk. Arra meg is van a hatalmunk. Nem magunkban ugyan, hanem az a hatalom, amelyet az úr parancsának kivitelére adott. Esdekeld ki az Úr bocsánatát kishitőséged miatt és kérd meg, hogy erősítse gyenge hitedet, ahogy ezt valaha velünk tette.”

E magasztos szavak erőt és bátorságot öntöttek belém. És mennyire szégyenkeztem kishitőségem miatt, midőn harmadnap Fischerékhez menve, alig ismertem rá Hannira, aki felöltözve és megfésülve, mosolyogva s kedélyesen parolázva fogadott, mintha soha semmi baja sem lett volna. Szülei pedig úsztak a boldogságban azt hívén, hogy most Hannijuk már végképpen meggyógyult, mert kedélyeskedett, tréfálgatott, mint ahogy azt 15 évvel ezelőtt tette, s kinézése, mosolygása, viselkedése teljesen hajdani kedves leányukra emlékeztette őket. Mi azonban a megszálló szellemmel, Petruszal folytatott médiumi érintkezésből tudtuk, hogy Petrus még korántsem volt érett arra, hogy Hannit végképpen elhagyhassa. A vezető szellemek Petrust csak időlegesen ad hoc távolították el Hannitól. Hogy Petrus eltávolítása folytán Hanninál mindazok a jelenségek, melyek alapján a szakorvosok őt örültnek minősítették és a tébolydába való elhelyeztetésre szánták, megszűntek, és Hanni teljesen épelméjűnek látszott: megcáfolhatatlan bizonyítéka a rnegszálltsági teória igazságának — az elmeagyógyászat örültségi teóriájának téves volta ellenében. Természetesen azon eseteket ki kell venni, melyeknél az agynak szervi kóros elváltozása áll fenn. Ezek mellett azonban nagy számmal vannak az elmeagyógyító intézetekben oly bentlakók, akiknek nem ott volna igazság szerint a helyük, akik úgynevezett üldözési mániában, különféle hallucinációkban, nagyzási mániában stb. szenvednek, s kiknek erős beszélő médium, és mint asszisztens megbízható látómédium lenne hivatott orvosa. Valaha majd ez is meglesz.

Hanni 15 év óta most lépte át először a ház küszöbét. Szép csendesen lépkedett köztem és anyja közt az utcán, a kezébe adott

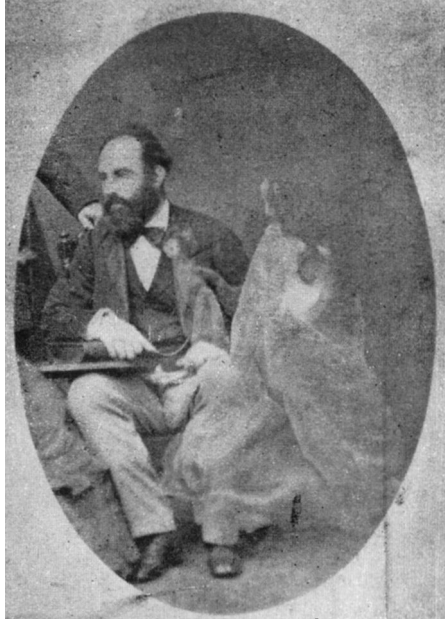
imádságos könyvet — mint Margit a „Faust” -ban mellére szorítva; azt a könyvet, amelyet káromló rivalgással szokott leköpní és dühösen eldobni magától! Mellékutcákon, vargabetús utakon megérkezünk végre Schöffft Béla műtermébe. Déli 1 óra, égető meleg nap volt. Schöffft Béla segédje épp ebédre készült elmenni. Visszatartottam. Ebből megtudta, hogy szellemképet várunk. Mert t. olvasóim bizonyára emlékeznek arra, hogy rájöttünk, hogy csak az esetben jelenik meg szellemalak, hogyha nem Schöffft Béla, hanem segédje eszközli a felvételi, aki a kezét a fényképező kamerán tartja, míg a lemez exponálva van.

A felvétel után nyomban követtem a sötétkamrába. Ahogy az előhívó fűrdőből kivette a lemezt, azonnal, bár még alig kivehetően egy komplikált másik kép volt látható a Hanni képe mellett. Kértem a képnek mielőbbi elkészítését, melyet — lázas nyugtalansággal lévén eltelve — alig bírtam megvárni. A kép túlszárnyalta minden várakozásunkat és fényesen beigazolta úgy Franciska látómédiunitásának, mint Johanna író médiunitásának megbízhatóságát. Petrus a legminuciózusabb részletekig úgy jelent meg, ahogy Franciska látta és leírta. Apró, szűrő, ferdén álló szemeivel; sűrű, borzas, felfelé álló hajzata kétoldalt egy-egy szarvvá csaposodva, keze nincs — hanem négy patás lába, felső két lába hosszabb az alsóknál, háta görnyedt. — A térítő szeánszok alkalmával Petrus keservesen panaszkodott, mily kegyetlenül kínozzák, és fülénél fogva hurcolják, mivel Johanna meghívására megjelenni vonakodott. Íme a kis gömbölyű arcú anygalka (aki a fluidáris törvények szerint csakis adaequat sűrű fluidba burkolózva férközhetik az ily alantas, ellentétes szellem közelébe) Petrust füle cimpájánál fogva tartja. Mert mint mondám, az ellentétes, szellemek irtóznak a médiumok által való lerajzolástól, mint a földi gonosztevők a rendőri album részére való lefotografáltatástól. Tehát az ilyen ellentétes szellemeket szintén erőszakkal kell a fényképész apparátusa elé állítani. De van még a fényképen egy nevezetes jelenség, mely még most is, bár 30 év alatt egészben sokat halványult a kép, tisztán kivehető, t. i. a kis anygalkának szétterjesztett két szárnya és az ujjára csavart fehér fluid, -ott, ahol Petrus fülét érinti, hogy elszigetelje magát a Petrussal való közvetlen érintkezéstől — éppúgy, mint midőn az ember forró edényhez nyúl, ruhát csavar az ujjára.

Vezető szellemeink tehát beváltották ígéretüket, midőn minden akadályt elhárítottak s Petrus eltávolítása által lehetővé tették, hogy Hannit kezes báránként levétethessük. A gonosz, gyűlöletet és boszszút lihegő szellem által felbőszült és eltorzult arcú Hanni 24 órára nyájassá és mosolygóvá vált. A fényképlemez sem nem hízeleg, sem nem hazudik. Ez esetben a fénykép tanúskodik Isten jósága és hatalma mellett, akinek kegyelme megengedte, hogy az emberek fölérzésére látható jel adassék

Szellemfénykép, mint szellemnyilatkozat illusztrációja

A Schöfft Béla műtermében létrejött szellemképek hírére hozzánk sereglett spiritista vendégek közt volt Csehországból gróf H... ch János is, aki abban reménykedett, hogy egy év előtt elhalt és fájón megsiratott feleségének szellemfényképét megkaphatja.

VIII. W...E. GRÓF

De remélte emellett azt is, hogy esetleg a felesége szellemét ábrázoló fénykép bemutatása révén az udvari körök érdeklődését is sikerülend felkeltenie, mert ő az udvarnál, mint a boldogult főherceg intim ba-

rátja, egyáltalában nem titkolta spiritista voltát. Dacára azonban a gyakori felvételeknek, melyeket készítettett, felesége szellemalakját még nem sikerült megnyernie, mint ahogy egyikünknek sem teljesült az az óhaja, Hogy elhalt kedveseinek szellemalakja jelenjék meg a fényképen.

Gróf H...ch magával hozta W...n Emil grófot is, aki ugyan nem volt spiritista, de komolyan érdeklődött a spiritizmus tüneményei iránt, s mint kiválóan tudvagyó embert, minden új, még ki nem derített jelenség vonzott. W. gróf nem tartozott azok közé, akik szórakozásukat a versenytéren, vagy a kártyaasztalnál és a hajtóvadászat izgató örömeiben keresik, hanem könyvtárában és kastélyában berendezett laboratóriumában végzett komoly bűvárlatokat. A nálunk látottak nyomán otthon is folytatta tanulmányait, gyarapította már meglevő fényképészeti apparátusait, hogy a szellemfényképezéssel minden kételyt kizáró módon kísérletezhessék. És csakugyan hosszas kísérletezés után lemezén előbb fénysugár, majd felhős alakulás, s végre szellemalak is jelent meg. Vég telen örömmel küldte be hozzám az itt bemutatott **(VIII. kép)** szellemfényképet, amelyhez fölöslegesnek tartok közelebbi észrevételt fűzni. E szellemkép, amely gróf W. könyvtárhelyiségében, saját fényképészeti apparátusán, saját vegyészeti anyagának felhasználása mellett létesült — azt hiszem, lefegyverzi még a megátalkodott kétkedők érveit is.

A következő szellemfénykép által bizonyítékát kívánom bemutatni olvasóimnak a szellem materializációjának is. Ez a John-King nevű szellem, aki a saját nyilatkozata szerint egy amerikai néptörzsnek főnöke volt, Hágában, Hollandiában, a legmesszebbmenő óvintézkedések mellett gyakran jelent meg egyik előkelő társaság magánülésein, ahol teljes világítás mellett, mindegyikük szemeláttára lassan-lassan alakult ki egy ködgomolyból, és éppen így szemük láttára tűnt is el és oszlott szét. **Midőn teljesen kialakult, a jelenlevők megtapogathatták és diskurálhattak vele, épp úgy, mint ahogy ez Londonban a világhírű angol tudós, Williams Crookes, Kati-King nevű szellemével történt.** S mint W. Crookes egy ilyen alkalommal magnéziumvilágítás mellett lefényképezte Kati-King alakját, J. A. Riko lakásában sikerült rávenni John-King szellemét is, hogy magnézium világítás mellett leendő levétele érdekében helytálljon a fényképező gép előtt. **(IX. kép.) John-King szellemének lefényképezése is több tudós jelenlétében intenzív magnézium vilá-**

gítás mellett történt egy Williams nevű kiváló médium révén. Ezúttal — eltérőleg a szokásos materializációktól — a médium nem volt elkülönítve egy kabinetben, hanem az összes jelenlevők szemeláttára a médium és a szellem a szeánsz-teremben volt látható.

IX. JOHN KING SZELLEME
WILLIAMS MÉDIUMMAL

Mindeddig hiába törtem magamat egy bizonyos szellem - fénykép után, amely képen Kaifás — a zsidók főpapja és Krisztus urunk elítélő bírójának — szelleme jelent meg, és hogy mégis szóvá teszem, az azért történik, mivel ez a kép olyan sajtáságos körülmények között létesült, melyek nyomós bizonyítékául szolgálnak a túlvilági provenienciáknak, s remélem, hogy t. olvasóim tanuságtételem elfogadhatóságát a kép bemutatása nélkül sem fogják kétségbe vonni. Az 1869. év vége vagy 1870. év eleje körül sok bajom volt egy hat-hét hónapos csecsemővel, aki minden kipuhatható ok nélkül hangrés-görcs rohamokban szenvedett. Fiatal házaspárnak első születtje lévén, megrémült s kétségbeesett szülei és rokonai mindentüvé,

ahol csak engem feltalálhatni véltek, kocsin siettek utánam. Borzasztó látni az ilyen hangrés-görcsös állapotot még a közönyös, idegen embernek is. A beteg kidülledt szemmel, elkékülten fulladozik, mint-hogy a levegő elzárt hangrésein át nem hatolhat be tüdejébe. A kis beteg körül többnyire egy-két kollégát találtam, akiket — épp arra járván — az utcáról hívtak fel. Mesterséges légzéssel s mindennemű élesztési kísérletekkel foglalatoskodtak a tetszhalottként fekvő gyermek körül. És csodálatos, valahányszor én a gyermekhez közeledtem, kinyitotta szemét, és az előbb néhány percenként ismétlődő roham teljesen megszűnt. Mindazonáltal senkinek, még magamnak sem tűnt fel ez a jelenség — arra magyarázván a dolgot, hogy épp akkor jöttem, midőn a rohamok amúgy is kimerültek. Néhány hétig két-három napi időközben még ismétlődtek e rohamok, végre azonban teljesen elmaradtak, s ezt a gyermek hozzátartozóival együtt magam is a rohammentes időközökben beadott szereknek tulajdonítottam. A gyermek azután szépen gyarapodott és virgonc, eleven fiúcskává fejlődött.

Mintegy másfél év múlva azonban megtörtént, hogy a fiú játszadozva hirtelen földhöz vágódott, s eszméletét veszítve merevgörcsbe esett, amelyből rövid percek múlva fölbredve fáradtnak, rosszkedvűnek látszott és alvásra kéredzett. E rohamok, melyek két-három naponként ismétlődtek, végtelen aggodalmat okoztak kétségbeesett szüleinek és rokonainak. Minthogy akkortájt Adelma gyógymédiumentása már magas fokot ért el és e réven betegeimnél csodaszámba menő eredményeket értem el, — Adelmához fordultam, azaz szokásom szerint egyszerűen felírtam a gyermek nevét, tudván azt, hogy Adelma úgy sem ért a betegséghez, s bárminő legyen is az, ő mint a szellemek közvetítő eszköze ezekhez fog fordulni, akik aztán majd behatolnak a dolgok belső rejtekeibe. Adelma ezt írta: „A. Horace” — ez a fiú neve — „görcei fluidáris okból származnak. Úgy a csecsemő-korabeli hangrés-görcsöket, mint jelenlegi merevgörceit is Kaifás szellem sűrű elektrikus fluidjai váltják ki. Nem gonosz szándékból okozza Kaifás e jelenségeket, sőt nem is tudja, hogy ő azoknak okozója. Kaifás ugyanis a földi életben fennállott vonatkozások révén vonzódik a gyermekhez, de villamos repulzív kisugárzásai folytán visszalöketik a gyermektől, amin maga is megütközik, és nem érti, hogyan és miért van ez? A kisfiút harminc napig kell naponta delejezni, és Kaifás nem tudván többé közelébe férköz-

hetni, a gyermek megszabadul görcseitől. Kaifás szellemalakja a fényképen is meg fog jelenni.

Amily nagy örömmel vettem a gyermek kilátásba helyezett meggyógyulását, másrészt annyira nem tudtam megérteni azt, hogy mimódon fog megjelenhetni Kaifás a fénykép lemezén, hiszen mi már mintegy fél éve nem érintkeztünk Schöffl Bélával, s minthogy mindegyikünknek birtokában már nagy csomó szellemfénykép volt, rokonaink megjelenése pedig a fényképen lehetetlen lévén, a már meglévő képeket is megelegeltük. Azonban nem sokat tűnődtem rajta.

A kisfiú nagyanyját akkorában beavattam volt a spiritizmusba és ő hívóvé is lett. Neki mutattam meg Adelma vezérszellemeinek rendeletét, hogy tudniillik a gyermeket meg kell delejzennem, ő meg rávette leányát, a gyermek anyját, hogy erre engem felkérjen. Minthogy a gyermek mindannyiszor félt és sikoltzott, ha én kitárt karokkal elébe álltam, tehát a déli 12-1 óra közti időt választottam a delejzésre, midőn tudniillik a gyermek aludt. Nem volt könnyű feladat, mert a forró augusztusi napokban, lakásomtól távol, s mindig a déli órákban kellett felkeresnem a gyermeket, s négy emeletet kapaszkodnom, hogy őt alvás közben találjam. Az első delejzéstől fogva többé nem volt rohama a gyermeknek, és szép, teljesen egészséges fiúvá fejlődött, aki többé sohasem szenvedett görcsökben. Volt egy Balázs Adolf nevű testvérünk, aki beszterczebányai kir. bányakapitány volt. Nagytudományú, különösen a természettudományokat kultiváló, komoly férfiú. Midőn ez értesült a május hóban létesült szellemfényképekről, kért magának több példányt belőlük, és égett a vágytól, hogy ő, aki mint műkedvelő gyakorolja a fényképezést, szintén jelen lehessen. Hivatalos teendői előbb nem engedvén meg neki a bányakapitányi kerületből való távozást, ősszel, szabadsága alkalmából sietett fel a fővárosba, és a pályaudvarról egyenesen Schöffl Béla műterméhez hajtatott. Sohasem látták egymást, s így Schöffl Béla nem is tudhatta spiritista voltát, ő pedig mint bárki más megrendelő kért felvételt. Balázs a felvétel után nyomban bement a sötét kamrába és észrevévén, hogy a lemezen valamely kép megjelent, határozottan követelte, hogy a fényképész, — bármi legyen rajta, — ezt a képet készítse el. A képen ugyanis megjelent egy szakállas alak, bő, majdnem bokáig érő ráncos ruhában, mellén egy — úgy hiszem — négyszögletes táblával (Úrim és Tummim. 1. Mózes II. 28. rész),

melyen nagyítóüveggel felfedezhető, de tisztán ki nem vehető héber hetük valának. Az alak fején püspöksüveghez hasonló, magas főveg volt, hosszú tunikáját pedig öv tartotta össze derekán. Midőn Balázs Adolf elhozta e képet hozzám és én megmutattam neki az Adelma által írott levelet, melyben vezetőszellemi előre jelezték Kaifásnak megjelenését a fényképen, Balázs örömeiben el volt ragadtatva. „E kép által remélem az én két kétkedő fivéremet a spiritizmus igazságaihoz téríthetni”; mondá Balázs. Néhány év múlva e szegény testvérünk kénytelen volt egyik lábát amputáltatni a Vöröskereszt kórházban. Ezután nem láthatván el többé tisztét nyugalomba ment és előbb fivéréivel, majd ezek halála után egyik fivére leányával visszavonultan élt. A 90-es évek vége körül vettem észre a Kaifás-féle kép elsikadását, s ugyanakkor értesülvén Balázs Adolfnak végelgyengült állapotáról is, ismételten feltettem magamban, hogy felkeresem őt és elkérem tőle Kaifás képének egy példányát. Mindig közbejött valami akadály. Végre kocsin hajtattam át Budára, Balázs krisztinavárosi lakására. Leszállván a kocsiról szemembe tűnt a kapura szegezett gyászjelentés, mely Balázs Adolfnak a budai halottasházból az nap délután leendő temetését hirdette. A lakás el volt zárva, mert csak egy unokaöccse élte őt túl. Mélyen megrendülve hagytam el a csendes kis házat.

Szellemfényképezés médium nélkül.

Mielőtt a szellemfényképezés aktáit lezárnám, meg akarom ínég ismertetni k. olvasóimat a médium közbejötté nélkül való szellemfényképezés lehetőségével is. Ennek előzményeit a következőkben fogom vázolni.

Midőn 1874 derekán az a felhívás jutott hozzánk vezetőink részéről, hogy a velünk közlött oktatásokat testvéreink okulására közrebocsásuk, ez a reánk rótt feladat töprengő, szorongó érzést keltett bennünk. Hogyan fogjuk mi ezt nyélbe ütni? Járatlanok, tapasztalatlanok lévén — nem éreztük magunkban az ehhez való rátermettséget; hiányoztak a szükséges anyagi eszközök, s szó sincs róla, hogy akadna kiadó, aki a mi időszerűtlen, népszerűtlen vállalkozásunk rizikójába belemerne. Az ismeretlenség homályában tengődve — nem ismer senki, mi sem ismerjük a spiritista köröket (német nyelvű spiritista lap még akkortájt nem volt) — kihez fogjuk hát felhívásunkat, programunkat címezni, mert egyletünk kevés számú tagjaira és szükkörű ismerőse-

ink támogatására szorítkozva sehogysem telik a kiállítási költség fedezése. Ilyen és hasonló gondok nehezdedtek akkoriban lelkünkre, mert még nem edződünk meg eléggé a bizalom-fejlesztés iskolájában. Hiszen, máskülönben tudhattuk volna, hogy ha a mi bölcs, előrelátó szellemi vezetőink feladatot rónak reánk, ők eleve számolnak is az ennek megoldásához szükséges s már meglévő, vagy előteremtendő eszközökről.

E tépelődésünk közepette a segítség most is Vayéktól, első sorban Adelmától érkezett meg. Adelma ugyanis az ő spiritista irodalmi termékei, de különösen szenzációszamba menő gyógyításai révén nagy hírnévre jutott a spiritista közönség köreiben. Sokan keresték fel őt a szélrózsa minden tájékáról személyesen vagy levélileg, részint a „Szellem, erő, anyagi című könyvből felmerült kérdésekre adandó felvilágosítást kérve tőle, részint meg azért, hogy önmaguk vagy hozzátartozóik gyógyíthatatlannak vélt betegségi eseteiben gyógyítást kérjenek Adelma írómédiuitása révén. A nap-nap után beérkező levelek halmazát csak férje és anyósa segítségével bírta elintézni. Anyósának, Katalinnak, nyelvismerete, fennkölt lelke és alapos műveltsége különösen alkalmas volt arra, hogy Adelmának e ténykedésében kezére járhasson. Ez úton tehát Vayék nemcsak az Európa nyugati államaiban, hanem az Óceánon túl lakó spiritistákkal is összeköttetésbe, tehát címeiknek bírtokába is jutottak. S Vayék nemcsak rendelkezésünkre bocsátották e címeket, hanem ők maguk továbbították hirdetésünket és melegen ajánlották vállalatunkat előfizetésre. Erre aztán oly nagy számban folytak be az előfizetések, sőt némely helyről — az ügy iránti felbuzdulásból — a felülfizetések is, hogy vállalatunk már az első füzet kibocsátásakor biztosítva volt; emellett sok helyről kaptunk meleg üdvözlő, helyeslő és felbátorító nyilatkozatot is. Eképpen történhetett meg, hogy a „Szelembuvárok egylete” kilépve elzárkozottságából, ezentúl már számbamenő tényezőként jelent meg a külföldi spiritisták körei előtt. **Az első füzet szétküldése után a világnak majd minden részéről érkeztek levelek hozzám és Prochaszka Antalhoz, az egylet titkárához, akinek címe a füzetek borítéklapján volt látható.** Délamerika Biloxi városából is érkezett egy levél Antal címére.

Ebben az 1874. évi január 5-ről keltezett levélben egy Kühne József nevű pesti születésű, de még 1842-ben kivándorolt iparos ad elragadtatásának lelkes szavakban kifejezést afförlött, hogy ez a ma-

gasztos, isteni tan az ő szülővárosában is felütötte tanyáját, és amint látja, életképes gyökeret vert. Az árkusos levél német nyelven volt ugyan írva, de helyel-közzel angol szavak is tarkították, ahogy ez bevándoroltaknál többnyire szokásos, némely kifejezést érthetőbben vélvén angol szóval körülírni. Már tíz éve — mondja — hogy tanulmányozza e magasztos tant, és végtelen öröm töltötte el lelkét, midőn dr. Ditson G. L. newyorki orvos, barátja és elvtársa, elküldte neki a „Reflexionen” első füzetét. Nagy lelki megnyugvást merített abból és a szellemtanban rejlő vigasz képezi elidegeníthetlen, legdrágább kincsét, amelyet a világ összes kincséért el nem cserélne. Amerikában — mondja továbbá — a spiritisták száma sok millióra rug, különösen az északi és nyugati államokban. Szerinte a tannak e bámulatos elterjedése onnan magyarázható meg, hogy ott szóval és írásban mindenki szabadon nyilatkozhat, és vallhatja benső meggyőződését, s ebben az egyház vagy államhatalom senkit nem korlátoz. Azt kérdi, vajon lehetne-e Pesten amerikai papírpénzt beváltani, mivel különös kegynek tartaná, hogyha nemes ténykedésünk és céljaink támogatásához filléreivel ő is hozzájárulhatna.

Apja 1831-ben, anyja 1836-ban halt meg, de van neki két fiúvére és két nővére, akikről évtizedek óta semmi hírt nem kapott. Körülményesen leírja mindegyiknek nevét és polgári foglalkozását és kéret engem, hogy járjak utána; megnevezi azoknak a személyeknek a címét is, akiknél felőlük tudakozódhatom. Híven és kellő szorgalommal eljártam ez ügyben, s meg is találtam egy fiatalkori barátját, akit én is ismertem, és aki egész rokonságát jól ismerte, de aki a keresetteknek nyomát már évek óta elvesztette. Megírtam utánjárásom nemleges eredményét, küldtem neki több rendbeli spiritista könyvet, és néhány szellemfényképet, melyeket mi még 1871 -ben, itt Pesten kaptunk.

1874 június 20-án bankutalványt kaptunk Kühne Józseftől, melyei az akkori magas árszói szerint 60 koronával váltottak be. Együttal mellékelte egy olyan szellemfényképet is, **(X. kép)** ami lyenről angol nyelvű lapok értesítései nyomán volt ugyan tudomásom, azonban látni még nem volt alkalmam, tudniillik a távolból, élő személy, azaz médium jelenléte nélkül létrejött szellemfényképet.

Kühne József az általa beküldött képnek létrejöttét így írja le: Szülei után nem maradt arckép. Akkortájt még csak úgynevezett Daguerrotyp-képek voltak, Daguerre, a kép feltalálója után elnevez-

ve. Nagyon tökéletlenek és drágák voltak még e primitív képek, Kühneék meg szegények valának. Midőn Kühne évekkal azelőtt még Kaliforniában lakott, értesülvén a szellemfényképezés lehetőségéről, vágyódás támadt benne, vajha ő is megnyerhetné elhalt szüleinek képmását.

X. KÜHNE JÓZSEF SZÜLEINEK SZELLEME

Ez a vágy nőtt benne, míg végre teljesen hatalmába kerítette, s midőn arról értesült, hogy Mumler nevű bostoni fényképésznél szellemfényképek létesültek anélkül, hogy a hozzátartozóik személyesen jelen lettek volna a fényképezés aktusa alatt. Kühne írt Bostonba és tudakozódott Mumlernél, vajon igaz-e az a hír, és ha igen, vajon lehetne-e ő is olyan szerencsés, hogy szülei szellemképmását a távolból megkaphassa, illetőleg hogy ne kelljen neki ezért Bostonba utaznia. Mumler azt írta, hogy ez már több alkalommal sikerült ugyan, de másrészt néha kudarcral is járt a kísérlet — jót nem állhat a sikerért, azonban megkísérelheti. Küldjön valami olyan tárgyat,

ami az övé, esetleg saját fényképét^{3*)}, s állapítsa meg azt az időjelzési különbözetet, mely Biloxi és Boston közt van. Aztán a kitűzött időben ájtatosan magába szállva kérje Kühne Istentől azt a kegyelmet, hogy engedje meg szülei szellemének megjelenését, hogy a fénykép lemezén alakjukat meg lehessen rögzíteni. Ezt Kühne meg is tette. Saját szavait citálom: „S íme látja, midőn én itt ülök szobámban a pamlagon, lelkemben Istenhez emelkedetten, 1000 mértföldnyi távolban boldogult szüleim arcképe létesül Bostonban „ fényképész műhelyében — megkapó felismerhetőségben; különösen a jóságos édes anyám arca, alakja s még a főköltője is oly hű, mintha előttem állana úgy, ahogy gyermekkoromban láttam őt. Ime láthatja, hogy nincs lehetetlenség — Isten hatalmas és jóságos!”

*

A „Reflexionen aus der Geisterwelt” c. füzeteknek a külföldi spiritista körökben való elterjedésével kapcsolatban e körök vezérférfiaival való levélbeli összeköttetésünk is mind nagyobb mérvet öltött. Majd az osztrák tartományokból, Németországból, Svájcból, sőt Oroszországból is többen személyesen kerestek fel bennünket attól a vágytól ösztönözve, hogy médiumaink szereplését szeánszainkban közvetlen közelből megismerhessék, illetőleg hallgathassák. Az itt látottak és hallottak uzután egyeseket annyira megragadtak, hogy olyik a néhány napra szabott itt tartózkodását hetekre is meghosszabbította.

A hazatértek meg körükben dicshimnuszokat zengtek a pesti szelembúvárok egyletében tapasztalt dolgok felől, testvéreiket hasonló buzgóságra és komolyságra ösztönözvén, körünk rendes házszabályait pedig követendő zsinórmértékül ajánlották tagjaiknak. A külföld minden tájékáról sereglettek spiritisták hozzánk, és sokszor vitás kérdéseik eldöntését egyletünk, illetőleg szellemi vezetőink verdiktjére bízták. E soha nem álmódott, és még minket is megdöbbentett eredmény érdeme azonban kizárólag a mi magasfoku vezetőink módfeletti szeretetéből folyó áldozatkészségét illeti, amellyel szakadatlanul oktattak, irányítottak és vezettek bennünket — végtelen türelemmel, elnézéssel és gyengédséggel viseltetvén hibáinkkal és gyarlóságainkkal szemben. **A mi csekélyke érdemünk pedig — ha**

---

³ *) A X. képnél a kis asztalkán látható az a fénykép, melyet a bostoni fényképész Kühne Józseftől kért, és amely erős nagyítóüveggel kivehető

ugyan ezt érdemül lehet betudni — csak az volt, hogy áhítatos tisztelettel és gyermeki szeretettel ismertük fel bennük ama feltétlen, ellentmondást nem tűrő autoritást, amellyel ők urunk és Mesterünk által a mi vezetésünkre rendeltettek ki. Nincs az a gyengéd, odaadással és bizalommal szerető, szüleinek óhajait leső és rajtuk csügghető gyermek, aki nagyobb gyermeki alázattal és engedelmisséggel viseltetnék irántuk, mint ahogy mi viseltettünk magas szellemi vezetőink iránt. S ebben rejlik működésünk eddig elért eredményeinek egyedüli titka. Igen, eredményeink. Mert senki sem illethet szerénység vádjával, hogyha — eltekintve több kisebb brossúrától — **10 kötet kiadványunkra, mint olyan megbecsülhetetlen eredményre hivatkozom, amelyről külföldi spiritisták úgy nyilatkoztak, hogy „nyilván látható, miszerint Budapest lesz majdan az Új-Jeruzsálem, amelyből a világosság a földre áradni fog.”**

S azért nem bírom eléggé nyomatékosan hangoztatni és odaiktatni minden spiritista körnek: tegyetek hasonlóan! Kérjétek az Istentől mindenekelőtt tiszta, megbízható, nagy látókörű, és erőteljes szellemi vezérletet. És ha minden kétséget kizáróan meggyőződtek affelől, hogy azok, akik mint Istentől kirendelt vezéritek jelentkeznek, csakugyan fel vannak ruházva ilyen attribútumokkal és megbízhatóságuknak is kétségtelen jeleit adták, — akkor, de csak akkor fogadjátok teljes odaadással és kövessétek őket határtalan bizalommal és engedelmisséggel. Tegyétek magatokat érdemesekké bizalmukra, amelyet ők belétek helyeznek, s adjátok tanújelét annak, hogy az önnemesítés, szellemesítés önmagatokon végzendő munkájában készségesen követő, fogékony tanítványaik akartok lenni. Ők, akik menten minden önzéstől, hálára nem reflektálnak, s megelégszenek azzal, ha a haladás végtelen lajtörjáján egy magasabb fokra való jutástokban segédkezhetnek nektek és az Atyának bemutatgatják a reájuk rótt szeretetbeli feladatoknak sikeres megoldását. Azok a körök pedig, amelyeknek tagjai önerejükből, s csupán emberi ésszel vélik a szellemekkel való érintkezést létesíthetni, és ebben szükségképpen siralmas kudarcot vallanak vagy pláne érzékeny kárukat látják, — okuljanak a mondottakból, ismerjék fel, miben rejlik céljuk megghiúsulásának oka, és térjenek a kijelölt útra, hogyha t. i. a gyakorlati spiritizmussal való foglalkozást komolyan veszik. Sajnos

sokan nem veszik komolyan a dolgot. Felveszem most már újból a megszakadt fonalat.

A külföld spiritistái részéről beérkezett levelek közt különösen érdekesek voltak egy Liebing H. nevű berlini gépészmérnök levelei, melyeket mindig nagy élvezettel olvastam. Kiválóan művelt, a természettudományok minden ágában járatos ember volt ez a testvérünk, aki dacára nagy elfoglaltságának — egy állami nagy gépgyár élén működött, mint igazgató — nagy szorgalommal kutatta a gyakorlati spiritizmus tüneményeit. A híres elektrikussal, aki az Angliát Amerikával összekötő első kábelt rakta a tenger fenekére, az angol Royal Society tagjával, Varley C. F.-el barátságos viszonyban lévén, gyakran utazott Londonba, ahol barátja révén a legelőkelőbb angol tudósokkal, mint Alfréd Russel Wallace, Crookes stb.-vel került összeköttetésbe, kik a spiritisztikai jelenségeket tudományos módszer szerint tanulmányozták. Liebing sokat látott és tapasztalt e téren, s terjedelmes és alapos leírásaiból én is sokat tanultam.

Résztvett a William Crookes-féle oly nagy szenzációjú Kati King-féle szellem fényképek létrehozatalánál is. A Schöfft Béla műtermében 1871-ben létrejött szellemfényképek majdnem mindegyikéből megrendelt egy-egy példányt, és különösen bámulatba ejtették őt a világtalan Franciska látómédium, valamint a Dréher kis leánynak képe, amelyen kiskorukban elhalt 5 testvérkéjének szellemalakjai láthatók; továbbá a Fischer Hannit megszálló szellemnek, meg Reimersnének a képe, amelyen a száguldó lovak fluidjai befödik az ölében levő csecsemő arcát és testének egy részét. Sok érdekes tapasztalatot írt le saját kísérleteiről a szellemfényképezés terén. Adelma ténykedéséről szinte rajongással emlékezett meg, és áhítózott az alkalomra, hogy személyesen megismerkedhessék vele.

Liebing tanulmányúton gyakran megfordult Amerikában is megszerzendő a gépészeti javításokat, vagy új találmányokat; többek között 1873. évi szeptember végén szintén odaindult. Október közepén Bostonba érkezve felkereste Mumler fényképész, régi ismerősét, akinél felvételt készíttetett. Mennyire megdöbben azonban, midőn a képen legidősebb, 19 éves fiának nyilván felismerhető éterikus szellemképe jelent meg az ő háta mögött, átkarolván őt két karjával és mellén egy virágos horgonyt (vasmacskát) tartva két kezének ujjai közt. Liebing azt hitte, hogy egy még előtte ismeretlen tüneménnyel áll szemben és hogy a fia otthon Berlinből — esetleg álmában —

asztrálestét vagy kettős-énjét (Doppelganger) bocsátotta ki magából. Az otthon hagyott duzzadó egészségű, s erőteljes fiú esetleges halálára nem is gondolt. Másnap egy hírneves bostoni úgynevezett teszt-médiumot (ejtsd teszt, annyi, mint meggyőző bizonyítékot szolgálható médium) keresett fel, ahol fia a médium transzállapotában újból megjelenván, így szólt: „igenis édes atyám, én már átköltöztem a szellemvilágba”, s körülményesen leírta, hogy jóbarátjának fegyvere elsült, és őt halálosan megsebezte. Megkérte, hogy ne vonják felelőségre az ügyis megtört barátot, aki teljesen ártatlan e balesetben; „ennek így kellett lennie” mondá. Néhány nap múlva csakugyan megjött családja levele Bostonba, amelyben körülményesen le volt írva minden mozzanata ama végzetes kimenetelű vadászatnak, teljesen egybevágóan a médiumi úton nyert szellemi nyilatkozattal. „Míg én mit sem sejtve az Óceánon úsztam, otthon az én kedves fiam egy szerencsétlen vadászatot elvérzett” írja Liebing.

Ehhez nem kell kommentár. Csak azt akarom még megjegyezni, hogy midőn Liebing 1877. februárjában elküldte az eredeti szellemfényképet, azon, bár éterikus leheletszerűségben még tisztán kivehetők voltak a szellem arcvonásai — hiszen az atyja is nyomban felismerte — és közülünk is többen látták. Idővel azonban lassan-lassan elhalványodott a szellemalak és midőn most mintegy 10 év múlva elővettem a fényképet, megdöbbenve látom, hogy az egész fej és törzs teljesen elenyészett. Azonban mégsem akartam megfosztani t. olvasóimat e fénykép **(XI. kép)** bemutatásától, mert a virágos vasmacska, mely az örömteljes vizontlátás reményét szimbolizálja, és az azt tartó kezek, kapcsolatban a lejátszódott eseménnyel, eléggé illusztrálják a túlvilág létezésének elvitázhatatlan igazságát.

Hogyan jönnek létre a tisztább szellemek fényképei?

Bátorkodom t. olvasóimat arra kérni, szíveskedjenek ennek a fejezetnek azt a részét újra elolvasni, amelyben leírom, mily penibilis ellenőrzés mellett jött létre a világtalan Franciska látómédium alakja mellett a Magdolnát ábrázoló szellemfénykép. A Magdolna azonosságára nézve bennem támadt kételyeimet ott a következő érvekkel kommentáltam:

„Koncedálva egy magas szellem megjelenésének lehetőségét, olyanak is, mint Mária Magdolna, az a jogos kérdés merül fel, vajon megfelel-e egy ilyen magas szellem méltóságának, fokozatának, tág

és messzire ható feladata komolyságának, hogy ilyen kicsinyes, anyagias szerepre vállalkozzék, mint amilyen ránézve a szellemfényképezés, amire sok millió rátermett, alsórendű szellem van, kik fokozatuknál fogva alkalmasabbak arra a feladatra anélkül, hogy kénytelenek lennének a fennálló törvényt egy másik törvénynek alárendelni.

XI. LIEBING H.

Ez a kérdés, mondjuk kétség, akkoriban — t. i. 1872-ben — nem villant fel agyamban. Minden mozzanatot, melynek közepette ez a szellemkép létrejött, összegezve és mérlegelve, nincs kétség afelől, hogy a lemezen megjelent kép ugyanaz, mint amelyet Franciska szellemi szemével látott. A szigorú ellenőrzés és annak teljes lehetetlensége, hogy a fotográfusnak sejtelve lehetett volna arról, hogy milyen képet fog Franciska látni, kizár minden gyanút arra nézve, hogy ember, legyen ez bármily ügyes és körmönfont, az adott körülmények között képes lehessen Magdolna képét a lemezre csempészni, mond-

hatnók odavarázsolni. Ahogy tehát akkoriban mindannyian megesküdtünk volna a képnek szellemvilági provenienciájára, úgy most is tűzbe tenném magam is a kezemet érte. Hiszen épp ez a kép azok közé a képek közé tartozik, melyek mindnyájunkat leginkább győztek meg a szellemképek valóságáról, illetőleg Schöfft Béla fotográfus becsületességéről. De nem is az embert, azaz Schöfftöt illeti mai kétségem. Tehát a szellemeket? Azokat sem. Abban kételkedem t. i. hogy tekintve azt a hiányos ismeretet, mellyel akkoriban a szellemvilág törvényeiről és tüneményeiről bírtunk, a szellemképeket illető magyarázatunk helyes lett volna.

Hiszen a bővült tapasztalat és a szellemvilág törvényeinek tisztultabb megismerése nyomán leszűrődött fogalomalakítás és ítékezés sokszor kényszerít minket, embereket, szakítani a hajdan nagyra tartott és hiven őrzött igazságokkal, amelyek értékükben ugyan később sem devalválódtak, de azért tisztultabb világitásban mégis másként tűnnek fel előttünk. Az erre vonatkozó fejtegetésemet a következő fejtezetre hagyom.”

Íme, beváltom ígéretemet. De mielőtt hozzáfognék, legyen szabad két közbeeső incidenst felhoznom, melyek ugyan magukban véve sincsenek híján minden pszichológiai értéknek, de amellett bizonyoságul is szolgálnak körünk láthatatlan vezérletének már annyiszor hangoztatott, azonban soha eléggé ki nem emelhető éber gondoskodásáról, bölcsességéről, melynél fogva kellő pillanatban közbelépnek, intézkednek, segítenek, sőt az arra való alkalmakat is előteremtik.

Midőn én a fent jelzett kételyeimet tárgyaló Magdolna kép azonosságát illető részt koncipiáltam, bensőmben meg voltam ugyan győződve, hogy helyes csapáson mozgok, midőn merő lehetetlenségnek tartom, hogy Franciska valóságban láthatta Magdolnát maga körül lebegni, eszerint a fényképen megjelent alak sem lehet a Magdolnáé. Mindazonáltal kínzó töprengések merültek fel lelkemben: vajon fog-e nekem sikerülni a rendelkezésemre álló érvek által mindazokat meggyőzni, akik ellenkező nézeten vannak? S vajon érett-e már ez a kérdés arra, hogy ezt felvessem, s nem lenne-e jobb ezt még most nem firtatni? S végre, vajon az én feladatom keretébe vág-e ennek a megoldása is?

A már feledésbe ment, réges régi kétkedéseim kínzó karmai újra belekaptak tépelődő lelkembe. Ej, quieta non movere! Félre-

dobtam a fogalmazványt. Ekkor egészen váratlanul betoppan hozzám legrégebbi tagjaink egyike, akiről tudom, hogy tekintélyes számú szellemfénykép-gyűjteménnyel bír. Faggattam affelől a szellemfénykép felől, melyen Kaifás szelleme jelent meg, és amelynek keresésében törtem magamat, s amely, mint már említettem, nem csupán rendkívüli körülmények közt jött létre, hanem egyszersmind nyomós bizonyítékul is szolgált a túlvilági provenienciákra nézve. „Ez a kép nincs meg nálam”, monda, „hanem szolgálhatok ennél érdekesebb képpel: Krisztus és János apostol képével”. Meghökkenve ugrottam fel ülőhelyemről: „Ilyen kép nem létezik, legalább a Schöffl Béla műterméből kikerült képek között nincs.” Jó öreg testvérem nálamnál kevésbé temperamentumos ember lévén, biztos tudásának érzetében szelíd mosolygással felelt: „Ha kívánod, hát elhozom.” „Sőt nagyon is kérlek” — mondtam — este lévén az idő — „de akkor már reggel hozd el.”

Másnap reggel csakugyan elhozta a képet. Igaza volt jó testvéremnek. Meghökkenve és szégyenkezve éreztem, hogy én is annyira naiv voltam akkoriban elfogadni ezt a képet, mint a Megváltónak valóságos mását. A médium arcvonásai egyszerre felidéztek memóriámban azt a képet, amely 30 év óta teljesen kiment az emlékezetemből. Ez a kép azt a jelenetet ábrázolja, midőn János apostol ráborul a Megváltó mellére, és hasonló azon közönséges olajnyomatú termékekhez, minőket a képesboltok kirakataiban láthatni, csak-hogy szinténfluiddal környezve, olyan fluiddal, aminőt a fotográfusok hiába igyekeztek utánozni. Látva a képet és hallván spiritista testvérem nyilatkozatát, hogy ő meg mások is hiszik, hogy ez Krisztus és János apostol alakját ábrázolja: mintegy lángbetűkben tűnt fel lelkem előtt a kategorikus parancs, hogy e Krisztust profanáló félszeg felfogás ellen síkra kell szállnom, és eloszlatom azt a sűrű homályt, mely még némely elmét fogva tart, mintha a Megváltó magasztos személye, vagy akár csak magasabb szellemek is megjelenhetnének a fényképlemezen. Akkor tisztán megértettem, hogy igenis, időszerű ezt a kérdést felvetni, illetőleg tisztázni, és hogy e feladat megoldása az én rendeltetésem keretébe tartozik. Tisztán állt már most lelkem előtt a helyzet, és a kételkedés legparányibb felhőcskéje is egyszerre szétfoszlott.

Hogy miért nem adtam egyúttal az indokolást is, midőn felmerült kételyeimmel előhozakodtam, s miért halasztottam azt később-

bi alkalomra? Mivel nem volt elég bátorságom és önbizalmam, hogy csupán érveléseimre támaszkodva, döntő ítéletei mondjak ily sarkalatos elvi kérdésben és esetleg téves tantételt propagáljak. Mivel ezzel a kérdéssel szoros nexusban állt egy másik kérdés is, mely elválaszthatatlan amattól, t. i. mit tartsunk a médiumok látományairól általában, különösen pedig olyan látományokról, melyekben magas szellemek, sőt Krisztus urunk sugárzó fényben, a magas fokozatuk minden attribútumával jelennek meg?

Ilyeneket többek között egy kilenc éves fiú, Dániel fivéremnek fia hónapokon át, majd minden harmadnap rendszeresen látott, és általuk oktatást, intézkedéseket és rendeleteket kapott, és felébredésekor precíze leírta. S miután e látományokban a szereplő szellemnek ad personam való megjelenését teljesen elfogadtam, felfogásom pedig tapasztalataim és tanulmányaim nyomán azóta tetemesen megváltozott: annál inkább kötelezve éreztem magamat arra, hogy magas vezetőink arbitriumát e fontos kérdésben kikérjem, minthogy öcsém látományait e helyen közölni akarom, hogy esetleg ferde felfogású világitásban ne hozzam vagy kommentáljam azokat.

E célra tehát egy szűk- és zártkörű szeánszot szándékoztam ad hoc egybehívni, hogy médiumi úton eziránt útbaigazítást nyerjek vezető szellemeinktől. Csakhogy József médium épp úgy, mint a gyorsírók, hivatalos elfoglaltságuknál fogva nem oly könnyen kaphatók hétköznapokon. Azért tehát elhalasztódott tervem kivitele. Nincsen tehát a körnek más médiuma? Kérdi bizonyára egynémely olvasó. Szó sincs róla, hogy ne volna, sőt hála Istennek, egész gárdája van a többé-kevésbé kiképzett beszélő médiumoknak. De mi azért korántsem nyugszunk meg akármilyen médium által közvetített közleményben és teljes garanciát az illetékes és tiszta forrásra csakis az a közlemény nyújt, mely József vezető médiumunk, mint a vezérletnek kiszemelt közvetítő eszköze által jut el hozzánk. József médiumi mechanizmusának kulcsát vezetőink őrzik, és idegen szellem csak akkor nyilatkozhatik általa, hogyha vezetőink engedelmével, vagy éppen intenciójával, és e kulcs felhasználásával kapcsolódhatik vele.

A többi médiumok által hozzánk juttatott manifesztációkat ahhoz képest, ahogy eszünknek, logikánknak megfelelnek, vagy meg nem felelnek, elfogadjuk vagy elvetjük, és nem esik épp kijavíthatlan kárunk benne, hogyha megítélésünkben esetleg tévedtünk, mert olyan esetben közbelépnek vezetőink és ráirányítanak bennünket a

helyes útra. Hogyha pedig vezetőinkhez kétes esetekben valamely kérdéssel fordulunk, nem illik, hogy döntésüket vita tárgyává tegyük, nemcsak mivel nincs náluknál magasabb fóruma az apellálásnak, hanem azért sem, mivel több mint három évtizedes működésünk alatt még egyetlen egyszer sem csalódtunk bölcsességükben és végtelen szeretetükben. De azért ők nem kívánják, hogy nyilatkozataikat vakon elfogadjuk, nem valami „sic volo, sic jubeo”, vagy „Roma locuta”-féle feltétlen hódolatot parancsoló edictum módjára szólnak, hanem megmagyarázzák, motiválják és emberi felfogásunkhoz mérve, amennyire képesek vagyunk fogalmat alkotni magunknak róla, logikailag felfoghatóvá tenni törekszenek. Hiszen körünk alakulása alkalmával ők terjesztettek elénk programot, melyben azokat a feltételeket precizírozták, melyek elfogadása esetére hajlandóknak nyilatkoztak körünk vezetését elvállalni. Abban a „vezetőink szózata” című manifesztációban többek közt azt hangoztatják: „Három pont lebegjen szemeitek előtt: kutatás, megfontolás, bizonyítás. Kutassatok és vizsgáljatok szigorúan minden tüneményt. Más alkalommal meg azt mondták: „A csoport, melyet mi vezetni akarunk, ne legyen vakhítú, hanem élesen figyelő és helyesen következtetni képes csoport; tehát nem marionetták csoportja.”

És vezetőink, mint számos esetben, most is megszerezték az alkalmat a hozzájuk való közelítésre. November vége felé báró Vay Adelma küldött egy hozzáérkezett levelet, melyben egy előkelő hölgy boldogsággal telt szívvel írja le egy berlini exlusiv privát materializációs körben átélt élményeit, mely körbe kivételes kedvezményül bebocsátást nyert. E körben ugyanis a jelenlevők láttára megjelent a Megváltó fényes, ragyogó alakja, végtelen szeretetet sugárzó arccal, tapinthatóan téve kezét áldólag az író nő fejére és fenséges alakja mindenki láttára oszlott szét. — Ennyi józan, művelt emberről, kik ugyanazt egyidejűleg látták, nem lehet feltenni, hogy mindannyian hallucináltak volna. A materializáció tünete millió meg millió ember által minden kétséget kizáróan lévén bebizonyítva, nem zárkozhattam el az elől a gondolat elől, hogy itt is hasonló tünet állott elő. Hanem, vajon a Megváltó materializált fényes alakjában valóságban az úr személyes közvetlen megjelenését kelljen-e elfogadnom — megvallom, hogy ennek valószínűsége felől alapos kétely támadt bennem. Sőt eleve határozottan visszautasítottam volna, hogyha az evangéliumban nem találnánk erre vonatkozó precedenst, midőn az

úr sírba tétele után tanítványai körében megjelent. Elég fontosnak találtam tehát a dolgot, hogy a legközelebbi vasárnapi szeánszunkban, olyanon tudniillik, amelyben éppen József médium fungál, e kérdést vezetőink döntésére előterjesszem, egyben azt a kérdést is, amely engem a szellemfényképekre vonatkozólag foglalkoztat. S miután a november 30.-i szeánszunk alkalmával azt a komoly, harmonikus hangulatot véltem észlelni a gyülekezeten, mely tudvalevőleg elodázhatlan fluidáris feltétele magasabb szellem megnyilatkozhatásának, mindkét kérdésre való kérésemet felhoztam, ahogy a médium a spontán transz állapotába átment — spontán, azaz minden magnetizálás nélkül. A kérdésünket illető választ, melyet egy-két perc múlva a médium közvetítése révén megkaptunk, egész terjedelmében itt közlöm:

„A földi élet hideg. Hideg, mert a földön élő teremtmények lényisége szintén hideg és zárkózott. Az emberek a láthatóban élnek és pozitív dolgokat akarnak; a pozitívot vagy látható és tapintható formában, vagy szellemileg logikusan érthető és felfogható módon. Az emberek csak azt értik, amit látnak, s csak azt látják, amit felfognak. A pozitív látókörön túl az emberi teremtmény nem lendülhet; a röghöz van kötve, az őt környező törvények tömkelegében keres-kutat, s meg akarja találni azt, amit szellemi értéke szerint igazságnak, megdönthetetlen igazságnak állíthatna oda. Igaz, hogy az emberek mindent fizikális törvények szerint magyaráznak, s éppúgy igaz, hogy az általuk megmagyarázott dolog, amennyiben meglévő fizikális törvényeken nyugszik, megdönthetetlenül igaz; ámde csak addig, míg e törvények ismerete nem bővült, nem gazdagodott, s az újonnan hozzájött törvények a régieket ki nem egészítik, vagy meg nem döntik. És hogy mennyire igaz, hogy a meglévővel nincs minden kimerítve, ami emberi fogalmak szerint reálisnak mondható. Hogy mennyire igaz, hogy ezen túl sok, végtelenül sok van, ami (hogy a ti nyelveteken beszéljek) egyedül igaz és való. Ennek bizonyosságául szolgál az, hogy az ember nem éri be azzal, amit érzékei számára érthetővé és megmagyarázhatóvá tesznek, nem éri be azzal, ami lépésről lépésre lesz láthatóvá és érezhetővé szemei és érzékei előtt. Hanem mindig más régiók felé törekszik, olyan régiók felé, ahol nincs fogható, hallható vagy látható, ellenkezőleg, olyan faktorokra kell bíznia magát, melyeket nyelvében érzésnek, sejtelemnek, képzeletnek, egyszóval szellemi természetűnek nevez.

Tény az, hogy az ember e régiók felé hajlik, hogy ott keres újat és természetes, hogy ott egyedül tapasztalataira nem támaszkodhatik. Ebben az új, felfedezendő dologban valami megváltóra törekszik, s azt keresi. Tény az, hogy ez a vágy sohasem hagyja nyugton, nem engedi meg a ragaszkodást ahhoz a körhöz, amelyben mozog, hanem határozatlan, érthetetlen és megmagyarázhatatlan vágyakkal és törekvésekkel vonzatik ama régiók felé, amelyekről azt hiszi, — noha öntudatlanul és anélkül, hogy ezt bizonyítani tudná, — hogy ott él igazán szellemi értelemben, úgy, ahogy itt a földön testi módon él. De hogy akarhatjátok emberek, hogy ez nektek érthető és felfogható módon megmagyaráztassék?!

A teremtésben minden törvényeken alapszik; minden lépés, sőt minden gondolat, mely töletek ered, minden, amit tudatosan vagy öntudatlanul tesztek, minden a létező törvényeken alapszik. E törvényeknek megvan a magyarázata, s e magyarázat az embernek annyira érthető, amennyire szelleme terjed, s amennyiben megvannak erre a feltételek az életében. Ti a földre, a materiális tevékenységekre, s a földhöz kötött gondolkozásra, érzésre és cselekvésre vonatkozólag ismeritek a törvényeket. Minden, ami a földdel kapcsolatos és táplálékát a meglévő törvényből kapja, érthetően, világosan és felfoghatóan magyarázható meg előttetek. Ezeket a törvényeket már ismeritek, s amennyiben még nem ismernétek, a tapasztalás útján meg fogjátok ismerni. Egy része ezeknek szellemi látás által kerül öntudatotokba, egy további rész szellemi úton fog megmagyaráztatni. De ami túl van a földön, az minden magyarázat alól kivonja magát. Ami más régiókban az élet, tett, törekvés és cselekvés feltételét képezi, olyan törvényeken alapszik, amiknek ismerete nektek nem érthető. Hiába keresitek a magyarázatot, — nem találhatjátok meg, legfeljebb hipotézisekkel érhetitek be. A magyarázatot pedig abból az okból nem találhatjátok meg, mert nyelvetek nem bír azokkal a szavakkal, melyek a megfelelő fogalmakat kifejezhetnék. Hiába próbálkoznátok tehát, hogy ezt vagy azt a jelenséget megmagyarázzátok, és érthetővé tegyétek. De feltéve, hogy e magyarázat elfogadhatónak látszanék, még akkor sem feltétlenül igaz. Mert vannak törvények, melyeket nem lehet megmagyarázni, hanem amiket érezni, átélni, kipróbálni kell, amelyek a szellem öntudatában akkor ébrednek fel, amikor a törvény szabta feltételekbe belelép, és azok között él. E törvények-

nek emberi értelemben való magyarázata nem lehetséges, ezeket, ismétlem, át kell érezni, meg kell látni.

Ti azt kérdeztétek: igaz-e, vagy igaz lehet-e, hogy a mi urunk és Megváltónk a valóságban megjelent egy körben, s hogy megjelenhetik-e egyáltalában látható és észrevehető módon? E kérdésben nem tudatok egymás között megegyezni. Voltak közöttetek, akik azt állították: a Megváltó sokkal magasabb, semhogy emberi fluidokba öltözködhessek vagy öltözködni akarjon, - míg mások nem éppen logika nélküli álláspontból ennek lehetősége mellett azzal érveltek, hogy a Megváltó a keresztre feszítés és sírba tétel után az apostoloknak emberi ruhában, emberi tormában láthatóvá lőn.

Tegyünk különbséget. Az Isten fia egykor elvállalt egy feladatot szeretetből és áldozatkészségből az emberek iránt, akik eltévelyedtek és letértek az igaz útról. E küldetés kezdetekor magába gyűjtötte és magával hozta mindazt, amire a feladat teljesítésénél szüksége volt. A feladat emberi részének teljesítéséhez szükségesek kellékek megvoltak, azokat nem kellett magával hoznia, ezeket megtalálta a földön. Ellenben magával hozta azoknak a törvényeknek az ismeretét, melyek a földön ismeretlenek voltak, melyek magasabb régióba, magasabb megismerésbe tartoznak, de melyek szükségesek voltak arra, hogy feladatát teljesen és egészen, a legkisebb részletekig teljesíthesse. Hogy miképpen teljesítette, azt tudjátok. Azaz nem, azt ti nem tudjátok. Azt mi tudjuk. Mert ennek felismeréséhez, sőt a láthatólag megtörténekmek megértéséhez is — amennyiben ez Megváltótok missziójára vonatkozik — mondom: e működés megértéséhez is magasabb megismerés kell, ami nálatok, embereknél, hiányzik. Ti nem is vagytok képesek Krisztus missziójának jelentőségét, horderejét felfogni. Ő feladatát teljesítette, küldetését befejezte, s ezzel az ő látható és felfogható emberi tevékenységének fejezete le is zárva. Ámde Krisztus a föld ura. Ő vezeti ezt az égi testet, Ő öröklik felette, eltölti szeretetével, fenntartja bölcsességével; tekintete mindenkor, szünetlenül e világtesten nyugszik. Akaratának ereje, minthogy ő Isten fia, oly végtelenül nagy, hogy ezzel oly jelenségeket idézhet elő, melyek az embereknek, az u.n. „normális”, más szóval hitetlen embereknek csodákként tűnnek, mert általuk másként nem is magyarázhatók. Tapintható, érezhető, látható, közvetlen módon Krisztus az ő személyében senki ember fiának nem jelentkezik. És én kijelentem nektek, hogy tévedés azt hinni és telje-

sen ki van zárva, hogy befejezett, elvégzett látható missziója után az úr külsőképpen, — értsetek meg jól, — Ő maga közvetlenül az embereknek látható és észrevehető módon megjelenhessék, illetőleg megjelenjék.

Az ő akarata oly végtelenül nagy, hogy általa az ő jelenésének olyan visszfényét képes megteremteni, mely az embereket annyira elkápráztatja, annyira meggyőzi, mintha ő maga jelent volna meg. A feladat, melyet a Megváltó ma is teljesít a földön, még oly nagy (hogy emberi nyelven beszéljek: oly végtelen darabja, oly összessége a munkának van még hátra), az egyes fokozatok és részletek oly számosak, hogy el nem gondolható, még a ti emberi fogalmatok szerint sem gondolható el, hogy az úr közvetlenül, hacsak néhány rövid percre is, egyes köröknek megjelenhessék. Ellenben akaraterejével, mely villámgyorsasággal hat, az időnek oly kis részében, mely nektek teljesen érthetetlen, nem egy, hanem ezer helyen is teremthet olyan jelenségeket, melyek Őt jelképezik. De nem is szükséges, hogy az ember odaadja magát annak a gondolatnak, hogy magát az urat látta, Ő vele beszélt és Őt magát érezte. Az az élő érzés, mely bennetek van, s a megismerésre ösztönöz, az érzés, mely sarkal és mozgat, hogy fel, mindig csak felfelé törekedjete; a törekvés, hogy jobbak, tisztábbak és nemesebbek legyetek; az izzó vágy, hogy mindig közelebb és közellebb jussatok a forráshoz, melyből élet, világosság és szeretet ered, mely mindenkinek, aki a jóra törekszik, a Megváltó és üdvözítő képét tükrözi: ez érzés, ez az Utána való forró vágyakozás az, mely megteremti az összeköttetést Közte és köztetek. S amely bizonyos időben és bizonyos időre oly jelenségeket támaszt, amelyek Őreá vallanak. S akik ilyen jelenségeknek tanúi, azok teljes joggal lelkesedhetnek, mert ezek megerősítik a hitet, s a meggyőződést, hogy az úr jelent meg, s az úr velünk van. Igen, Ő mutatkozott, de csak akaratának kifolyása volt, ami szemeink előtt megjelent. Hogy Ő maga jelenjék meg? **Oh, te kicsiny, parányi ember, ne légy oly nagyravágyó, aki elbukott, bűnös gyermeke vagy e földnek! Te akarod az Urat színről-színre látni? Hát nem érzed, hogy mennyi gőg árad ki e kívánságból, de még inkább abból az állításból, hogy magát az Urat láttad?** Jegyezd meg, hogy kicsiny és törpe vagy; hogy csupán az Úr után való benned élő vágyakozás emel fel téged. Hogy ez az érzés, ha komoly, képesít arra, hogy feladatodat a földön, úgy ahogy lehetséges, többé-kevésbé igazán bevégezhesd, és

egy lépést tehess felfelé, egy lépést, mely felfelé vezet az Úrhoz, akit színről-színre látni fogsz. De csakis akkor, ha soká, soká, az emberi felfogást meghaladó időn át igazán, becsületesen, híven, alázatosan és szeretetteljesen végezted feladataidat nemcsak a földön, hanem mindenütt, ahová e földi élet befejezte után jutni fogsz.

Kár, hogy a ti nyelvetekben nincsenek meg a megfelelő kifejezések, hogy megmagyarázhassam azokat a törvényeket, melyeknek felfogására megvolna a felfogási képesség, de melyeknek megmagyarázására hiányzanak a fogalmaitok. Mert különben elmondanám a szellemfényképek keletkezésének mikéntjét, bizonyos, hogy ez meglévő törvények szerint megy végbe; olyan törvények szerint, melyek a föld számára nem normálisak, s így ezeket nem tudom veletek kelőleg megértetni. De azt megérthetitek emberi eszetekkel is, hogy anyagi eszközökkel és ingerenciákkal nem lehet szellemet produkálni. **És valóban nem szellem az, aki az úgynevezett szellemfényképeken láthatóvá válik.** Ez egy a szellemek által, általuk ismert törvények szerint reprodukált alak, mely ha szabad szemmel nem látható is, de valamely különösen érzékeny apparátus által konstatálható. Nem maga a szellem az, aki megjelenik, hanem egy általa reprodukált - nektek nem mondhatom másként) — valami. Meg fogjátok érteni, hogy magasabb, tisztább, nagyobb megismeréssel bíró szellemek nem engedik át magukat ilyen kísérletezéseknek. Sőt még meg sem engedik, hogy mélyebben álló szellemek segítségével alakjuk, vagy hozzájuk hasonló alak ilyen úton reprodukáltassék. De ez nem is szükséges, nincs is jelentősége. Ez ismét gőgös kíváncsiság az embertől, megtudni, ki öröklik felette, ki vezeti, kihez tartozik? Gőgös kíváncsiság, hogy megtudja, neki, a valóban parányi féregnek, ki áll rendelkezésére, és fotografáltatja magát a kedvéért; gőgös kíváncsiság, hogy az egész világ lássa: milyen szellemek környékezik és őrzik őt. Nem, igazi szellem nem adja magát ilyesmire. Igen, kicsiny, tökéletlen, a megismerés alacsony fokán álló szellemek foglalkoznak ilyen dolgokkal, éppúgy, mint a fizikális kísérletekkel. Foglalkoznak ilyen dolgokkal, még pedig törvényszerűleg és joggal; mert ők a harangozók, akik az emberek figyelmét felkeltik, és bizonyos pontra terelik, arra, ami a rendesen túl is látható, észrevehető és érthető.

Tehát megtörténhetik és megtörtént; de a személyek megnevezése, illetőleg a személyek identitásának általánosítása nem helyes. Megtörténhetik Isten kegyelme folytán, hogy egy a szeretet ereje

által odavonzott, a földön az illetőhöz közel állott, s a szeretet erős kötelékeivel odafűzött szellem átengedje magát az ilyen kísérleteknek szeretetből az illető ember iránt, s mások meggyőzése végett. Az igazság és az elfogulatlanság, a szabad kutatás, az előítélet nélkül való gondolkodás, s a megismerés bővülése érdekében kötelességünk, hogy úgy e jelenségekkel, mint az álomban, transzban vagy valamely speciális képesség folytán, például a látómédiunitás útján előállott jelenségek identitásával óvatosan bánjunk; mert semmi sem kezeskedik ezeknek valódi voltáról. **És higyjétek meg: az ilyen jelenségek a ti kutatástok terén sohasem fognak meggyőzően hatni azokra, akik azokat nem látják vagy nem hiszik, vagy nem akarják hinni;** ezeknek csak azok számára van értéke, akik hisznek, vagy akik a közelebbi körülményeket és vonatkozásokat a helyhez, időhöz és személyhez, melyek ezekkel a jelenségekkel kapcsolatosak, ismerik. Ennél fogva ilyeneknek leírásánál ajánlatos az általános téren mozogni, és nem szükséges, sőt az ügy érdekében veszedelmes is a személyeknek és identitásoknak konkrét megjelölésével fellépni. Ez az eszköz is, kora ifjúságában, sötét éjszakában, nyitott szemekkel számtalan tüzes alakot látott áthaladni a térben. Olykor úgy tűnt fel neki, mintha történeti alakok volnának, miket az olvasókönyvből ismert. És ez nem volt más, mint mediális állapot, melyben ő az eszköz volt, s melyben a hozzá közelebb állók, s a benne érdeket keltők közelebb simultak hozzá. De ennek az eszköznek egyszer megjelent az úr is. Fenséges, csodálatos kép volt. Biztosan hitte, hogy ez a fényesség, ez a ragyogás, ez a nagyszerűség csak maga az úr lehet. És mégsem volt az úr maga, hanem akaratának egy kisugárzása, mely a képet az eszköz szellemi szemei elé varázsolta, s úgy jelentette meg, mintha maga az úr lenne. Ti kedves emberek, legyetek óvatosak, s nagy elővigyázattal állítsatok csak valamit az ilyen dolgokban. Mert merész állítások egy rövid perc alatt több kárt okozhatnának, mint amennyi hasznot hosszú évek építő munkája hajthat. Isten veletek.”

*

Álljon elő az az ember, s mélyen meghajlok előtte, aki ehhez hasonló kerekded, csiszolt, magasszárnyalású és logikusan tagolt, egész órai szónoklatot egyfolytában ex abrupto tud elmondani minden gondolkozás, habozás s félbeszakítás nélkül! Amellett: József médiumunknak nem kenyere sem a szónoklat, sem pedig az egzakt tudomány — ellenkezőleg a médium a mindennapi kenyér után törekvő, küszködő,

középosztályú családos ember, akit nem díszít semminemű fakultás oklevele.

Nos hát, azt hiszem, hogy a Krisztust illető megfejtés és megokolás minden gondolkodó krisztushívó embert kell, hogy kielégítsen. Krisztus földi missziójának befejezése után nem jelenhetik meg, illetőleg nem jelenik meg az embereknek látható, észrevehető módon. Akarata azonban oly istenien hatalmas, hogy megjelenésének olyan visszfényét képes teremteni, mintha Ő maga jelent volna meg. Akaraterejével, mely villámgyorsasággal hat, és amely teljesen érthetetlen, ezer helyen is teremthet olyan jelenségeket, melyek Őt jelképezik.

XIII. DÖNTŐ BIZONYÍTÉKOK AZ ANIMIZMUS TEÓRIÁJA ELLEN.

Isten ujja.

Midőn a tudósok a spiritisztikai jelenségek bizonyítékalmaza elől többé ki nem térhettek, és kénytelenek voltak ezek valóságát koncedálni, tagadásba vették, hogy ezeket „szellemek” létesítik, hanem szerintük mindé jelenségek a médium saját „psyche”-je által váltatnak ki. E folyamatot „animizmus”-nak nevezték el. Ez elméletnek képviselője Hartmann Ede német bölcsező, „A tudattalan bölcsezet” szerzője, aki „Spiritismus” című röpiratában elismeri ugyan a spiritisztikai tünemények valóságát, de csakis animisztikus jellegűeknek minősíti azokat. A spiritizmus német irodalmában jártas olvasóim bizonyára ismerik Aksakov Sándor „Animismus und Spiritismus” című vaskos, két kötetes, korszakalkotó munkáját, melyben számos klasszikus adat során alaposan megcáfolja Hartmann önkényes, tarthatatlan teóriáját. Hartmann, aki elég érdeemesnek és fontosnak találta, hogy a spiritizmus szellem-teóriája ellen röpiratban szálljon síkra, bizonyára nem vágná szó nélkül zsebre Aksakov cáfolatait, ha ellenérvek állnának rendelkezésére. Hartmann azonban mélyen hallgat. Az ily hallgatás pedig szinte jelentős beszédszámba menő vallomás .. megadás.

Nem hiábavaló munka tehát mentül több bizonyító anyagot gyűjtenünk, sőt kötelességünkké válik mennél többet összehordani belőle. Az előadottak során számos példában kizártam mutattam be a médiumi psychének ténykedését, például midőn a médium néha kemény megrovást ír vagy szóval mond ki önmaga ellen; vagy pedig

a szellemekhez intézett kérdésére olyan választ ír, mely merő ellentétben áll a fogalommal, melyet e kérdés felől magának alkotott. Ha tehát a megfejtés a médiumi psyche tudásában lett volna, bizonyára nem intézett volna kérdést a szellemekhez; másrészt, ha a médium psychéje már a priori szaturálva van valami meghatározott fogalommal, ez esetben képtelenség volna feltenni, hogy mégis teljesen ellenkező értelemben nyilatkozzék. Ilyen esetekben tehát bátran ki lehet zárni a médiumi psyche intervencióját. Másrészt azonban koncedálok, hogy például a szomnambulikus médiumoknál a médium saját psychéje igenis közbenjár, azaz befolyásolhatja a közleményt. Az úgynevezett autoszomnambula pedig szorosán véve nem is illethető a médium névvel, mert ennél csakis a saját psyche ténykedik, idegen szellem kizárásával.

E könyv I. részében behatóan tárgyaltam a szomnambulámon jelentkezett tünetényeket. De akkor őt csakis mint szomnambulát és nem mint médiumot minősítettem. Vannak ugyan egyének, akiknél mindkét állapot, mondjuk képesség egymás mellett nyilvánul; egyszer valamely idegen szellemlény kapcsolódása révén, mint transzmédium és másszor, mint szomnambul-médium a saját psychéje révén. Kiemelem, hogy mint médium, nem pedig mint szoros értelemben vett szomnambula. Mert a szomnambulikus „médium” abban különbözik a szomnambulától, hogy nincs benne a közelében levő emberek, állatok, növények, fémek, illatok, sőt gondolatok és érzelmek iránt az a végletekig éles túlérzékenység, mely a tiszta szomnambulára sokszor bénítólag hat és psychéjének érvényesülését leköti. Továbbá a delejezőnek nincsen felette hatalma, nem bírja befolyásolni látását, azaz nem bírja kénye-kedve szerint irányítani és felfelé szárnyaltatni. Egyszóval: a szomnambulikus médium nem a delejező, hanem szellemi vezető befolyása alatt áll. De ha e kétféle képesség együtt van jelen, úgy minden gyakorlott szellembúvár nehézség nélkül felismeri és megkülönbözteti, hogy mikor nyilatkozik általa idegen szellem, és mikor váltja fel azt a médium saját psychéje. Így hát mi sem zárkozunk el az animizmus lehetősége elől, sőt tovább megyünk, még azt is koncedáljuk, hogy — a teljesen mechanikus médiumítás kivételével — majd minden médium psychéje kiszínezi, stilizálja a maga módja szerint a vele kapcsolódásban levő szellem által beléje lehelt gondolatot, eszmét, de a közlemény lénye-

gét nem bírja megmásítani. A médiumítások sokféleségének témája majdnem kifogyhatatlan és még sok mondanivalóm lesz róla.

Akik e könyvet kezdetétől fogva olvasták, azok figyelmét ki nem kerülhetette, hogy vonul végig közleményeimen az az igyekezet, melynek segítségével minden alkalommal kimutatni kívánom Istennek bölcs és szeretetteljes gondoskodását, aki sorsunk fonalaiban kegyesen szövö, azokat úgy köti vagy oldja, ahogy megfoghatatlan bölcsessége hibáink, érdemeink vagy rendeltetésünk alapján jónak találja, ami végeredményében csak a mi szellemi haladásunk előmozdítására szolgál. Abszolút szeretetéből gyermekei számára ennél üdvösebb nem folyhat. A vak véletlen ellenében Istennek atyai gondoskodását mentül több példával illusztrálni legalább is oly fontosnak találom a spiritizmus etikájára nézve (ami irányunk alapját és végcélját képezi), mint annak kimutatását, hogy a médiumi jelenségek nem a psyche-nek, hanem idegen szellemeknek ténykedései. Fejtegetéseim további folyamában azonban mindkettőre nézve félremagyarázhatatlan, nyomós adatokkal fogok szolgálni.

M.-né asszony különleges transz-beszélőmédium volt. Minthogy csak félálomszerű állapotban volt, hallotta és értette az általa elhangzott beszédet. Némelykor, ha például nem értette a szellem nyilatkozatát, magyarázatot kért a szellemtől. Máskor pedig, ha nem egészen értett egyet a szellemnyilatkozattal, eltérő nézetével közbeszólt. Ilyenkor a szellem mindig megérezte, hogy a médium felszólalni óhajt, tehát kikapcsolódott, mire a médium psychéje szabaddá vált és nyilatkozhatott. Ez a processzus csak pillanat műve volt. Ilyképpen néha kiváló érdekes eszmecsere folyt a szellem és a médium közt.

M.-né asszony egy morvaországi semmitőszék elnökének leánya volt, jómódban és kényelemben nevelkedett. Vagyonos gyároshoz ment férjhez és dúslakodott a jólétben. Aztán pedig egyre érték a csapások és ezekkel a megaláztatások, míg végre annyira jutott, hogy mindenét elárverezték és négy fiával napokig feküdt a csupasz padlón, míg egy bútorozott hónapos szobát bírtak kibérelni. Okos, energikus, szimpatikus asszony volt. Élt halt a szellemtan igazáért és helyesen fogta fel a spiritizmus etikáját, de nem érvényesíthette, mert a fődolog hiányzott benne az önmegismerés. Ez pedig alapfeltétele a javulásnak, a haladásnak. Szerfelett érzékenykedő, könnyen sérthető természetű volt, szóval kevély.

Egy izben lakásomban üléseztünk. Védzelleme oktatólag nyilatkozott általa. A közleményre nem emlékszem, csak végszavai vésődtek be nagyon memóriámba, mert jelentősek voltak úgyannyira, hogy a makacs médiumra is mély benyomást tettek. A szellem ugyanis megadásra és tűrésre ösztönözte a médiumot esetleges megpróbáltatások és megaláztatások esetére. Erre elszontyolodva, mintegy szemrehányólag kérde: „Hát még ennyi csapás sem alázott volna meg eléggé engem?!” Amire a szellem válaszolt: „Megalázott, igen, de sajnós, alázatos még mindig nem vagy...” — Nos — ezt a választ már csak nem a médium adta magának!? ...E válaszból egyszersmind megtanulhatjuk, mily célból bocsátja a jó Atya a mindenféle keserű csapást eltévelyedett, hibás gyermekeire — nem büntetésképpen, hanem pedagógiai eszközül.

A védzellemtől kapott lecke, úgy látszott, hatással volt M.-né aszszonyra, de csak rövid időre. Belátta ugyan hibáját és fogadkozott is annak leszerelése iránt, de a jó szándék, mint az embereknel többnyire lenni szokott, csupán jó szándék maradt. Vezetőink azért béketűrésre intenek, hogy ne csak másokkal szemben, hanem saját magunkkal szemben is legyünk béketűrők, ha újra meg újra rajtakapjuk magunkat, hogy feltevéseink dacára megint csak botlunk és ismételten visszaesünk régi hibáinkba. „Elégedjete meg, ha egy-egy földi életben csak egyetlen sarkalatos hibát is kiirhattok magatokból gyökerestül. Ennyivel máris nagy munkát végeztetek.”

M.-né asszonymak négy fia volt — mind buzgón hívő spiritista, de a legfiatalabbik valamennyinek gyöngye volt, testre és lélekre egyaránt. Gyönyörű szép fiatalember — valóságos alkibiadeszi alak. Sokat vesződtem vele médiumitása áttörésekor. Olyan kórtünetek mutatkoztak nála, melyek a nem spiritista orvost kétségbeejtették volna. De felismertem eredetüket, s amint médiumitása hetekig tartó vajúdás után megszületett, csakugyan meg is szüntek. Médiumitása ugyanis első perctől fogva tüneményesnek ígérkezett. A merev hitellennek is meg kellett inognia láttára. Anyja úszott a gyönyörben, midőn kedvenc fia által mindenkit meggyőző közlemények jöttek. Egyik egyleti ülésünk alkalmával, egy tiszta szellem nyilatkozata után, a médiumhoz egy szegény alantas, törvénytelen szellem tola-kodott, aki zavaros, érthetetlen bőbeszédűségével untatta az egész, már fészkelődő hallgatóságot. Figyelmeztetésemet durván visszautasította. Ilyen esetekben pedig vezetőink parancsára kötelességem a

kapcsolódást ellenvonások által feloldani. A nyilván törvénytelen szellem, bár ellenszegülni próbálkozott, a médiumot mégis elhagyni kényszerült. M.-né asszony pedig azonosította a rendbontó szellemet fia személyével és rendre utasításomat a fián esett súlyos sértésnek minősítette, mire haraggal és felháborodva távozott. Nem használt semmiféle kapacitálás, hiába mondtuk, hogy ilyesmi médiumainkon ismételten megesett és a rendre utasítás nem a médiumnak, hanem a szellemnek szólt. Sehogy sem bírt megengesztelődni: „Minek neki az egylet, — mondá, — el lehet ő nélküle is, ezentúl csak otthon fog szeánszolni a fiával.” Semmibe sem vette a fia által kapott utasításokat, hogy vigye őt az egyletbe, mert hiszen Isten kegyelme nem azért adta a fiát, hogy csak az anyja maga dúslakodjék ez adományban, hanem hogy messzi kihatólag, az emberiség szellemi javára hasznosíttassék. „Az étel ott táltassák fel, — mondá a szellem, — ahol megfőzték. A doktor (már t. i. én) nem azért fáradt a fiú adomnyának világra hozásával, hogy az anya egyedül gyönyörködjék benne.” Mindezt csak szélnek bocsátotta M.-né asszony, és sehogy sem bírta ellenem való haragját leszerelni.

Végre a fiú megbetegedett. Eleinte az anyja kúrálta aszerint, amint állítólagos védszellemre rendelte. Amidőn a betegség mind komolyabbá vált és a szegény fiú nagyon kérlelte anyját, hogy engem hívjon, ráadta magát e lealázkodó lépésre és sírva, könnyörögve kérte tőlem fia kezelését. — Könnyek toluultak szemembe, midőn az azelőtt egészségtől duzzadó, óriási termetű fiút most sápadtan, beesett arccal, megtörve láttam. Szegény Eduárd! Régebben mint repesett a szívem, valahányszor megpillantottam. Nem lehetett megmenteni — heveny tüdővész törte le ezt a hatalmas testet élete virágjában! De megtörte anyja csökönységét és gögjét is. A szerető fiú halála árán váltotta meg az édes anyát meggyökerezett hibájából; az érzékenykedés képében nyilvánuló szertelen gögjétől. „Miután Istentől szabott rendeltetése gyakorlatától az anyja eltérítette, földi életének nem volt többé feladata, célja, — mondták a szellemek, — tehát Isten elszólította, hogy a szellemek szolidaritásának munkájában másutt érvényesüljön.” Ehhez nem kell kommentár. Minden médium meríthet belőle kellő tanulságot...

*

Nem tagadhatom meg magamtól, hogy az alábbi esetet — bár nem bír közvetlen vonatkozással a spiritizmusra nézve — e helyen ne

közöljem. Az M. család tagjai, egyik fiú kivételével, szinte látványosság számba menő tagbaszakadt, óriási termetű emberek voltak, de egyikük vézna, alig középnagyságú termetével szinte kirítt szülei és fiverei közül. S épp ezt vonzotta a katonai élet, holott szülei gyenge testalkata miatt kereskedőhöz adták tanoncnak. Alig hogy kitanult, beállt katonának és vitték Boszniába, a harctérre. Midőn elbúcsúzott, anyja leoldott nyakáról egy zsinóron függő ezüst Mária-éremet és talizmánként kötötte a fiú mellére. Mint kiváló magaviseletű és a német nyelvet szóban és írásban tudó fiú mihamarabb altiszté lett. Nem emlékszem, hogy milyen boszniai véres ütközetben esett meg, hogy századának a visszavonuló főcsapat hátvédő szerepe jutott, libben az ütközetben századának minden tisztje elesett. A fiatal Altiszt egy elesett tisztnek kardját felvette és miután az ég felé irányította esdő pillantását, a megcsappant sereg élére állva, tüzelő szavakkal ostromra vezette a magyar fiukat, és a felkelő bosnyákokat futásba kergette. Így írták meg az akkori napilapok. A fiatal altiszt hőstettét, mellyel a szakadékok közé visszavonult főcsapatot megmentette a katasztrófától, a hadiéremmel és hadnagyi ranggal jutalmazták.

Hallomásom szerint már mintegy évtized előtt elérte az őrnagyi rangot és holdog házasságban élve, anyja iránt leróta kegyeletes gyermeki hálájának adóját. Nevezetes, hogy a Mária-érem egy puskagolyótól meglapult, s ezáltal viselőjének életmentőjévé vált. Az istenfélő katonatiszt kegyelettel és Isten iránti hálával eltelve, bizonyára még most is híven őrzi mellén az anyai szeretetnek ezt az emlékét.

Súlyos megszállottságnak pillanat alatt való feloldása.

Az 1872. őszi egyik délutánján az ablak közelébe fotelt toltam magamnak és kényelmesen beledőltem. Odakünn ugyanis hideg szél csapdosta az ablakhoz a szakadó esőt és sűrű ólom-fellegek sötéten nehezedtek a tájra. Bizonyára egy árva páciens sem fog ma e cudar időben ide vetődni — mondám magamban. Könyvet vettem elő, de a sűrű homályban nem tudtam olvasni még az ablak mellett sem. Elmerengtem-e csupán, vagy talán el is szunnyadtam — nem tudom, azonban felrezzentem, midőn erősen kopogtattak az ajtón. Három tisztos úriember nyitott be. A legöregebbik bemutatkozott s aztán sorra bemutatta két társát. No ugyan a maga személyére nézve akár

el is maradhatott volna a bemutatkozás, hiszen ezt a hatalmas, hat lábön fölül való alakot amúgy is jól ismertem a 48-iki mozgalmas márciusi napokból, sőt, ahogyan kinyitotta a száját, még látatlanul is ráismertem volna arról a sztentori hangról, mely a minden ízében népszónoknak predesztinált Besze János kvalifikációját kiegészítette. Mert csakugyan ő volt az. Csak most láttam őt 48 óta megint. Bár az idő vasfoga őt sem kímélte meg — sűrű haja megritkult ugyan és galambfehérre változott, de sudár, gigászi alakja egy csöppet sem görnyedt meg, dörgő hangja meg nem tompult.

Besze János roppant: népszerűségnek örvendett a fiatalság körében 48-ban. A nép nyelvén nálánál jobban senki sem tudott beszélni és a néplélek húrjait úgy kezelte, akár egy virtuóz zenész a hangszerét. De nem csupán lelkesíteni, izgatni s magával ragadni tudta a tömeget, hanem ha a szükség megkívánta: csillapítani és a kicsapongásra hajló néptömeget leszerelni is bírta. Ezt a mesés hatalmát áldásosán használta fel az áprilisi napokban. A konkolyt hintő bécsi kamarilla ugyanis lelketlen izgatók által Pozsony városának és környékének németajkú csőcselékét fosztogatásra és rablásra szította a zsidók ellen. Csóva akart ez lenni, arra számítva, hogy elharapózva majd láng- és vérfürdőbe fogja borítani az országot. A budai parton lakott sváb nép szintén mohón kapott a kamarillától odavetett konc után, de a magyar faj dicséretére ki kell emelnem e helyen, hogy hagyományos türelmességét s józan, nemes gondolkozását most sem tagadta meg. Csakis a németajkú lakosság mozgolódott fenyegetőleg a barbár középkori gyűlölet jelszavára.

Besze János demokratikus gondolkozásának és fennkölt, nemes humanizmusának volt köszönhető egyedül, hogy a rablásra szomjas, vérszemet kapott sváb csőcselék elől a fenyegetettek megmenthették életüket és vagyonukat. Örök dicsőségére válik, hogy népszerűsége hatalmát és varázsát sok száz szorongatott embertársa megmentésére használta fel. S ím, ez a született népszónok, amilyen-nel a Gondviselés a nemzeteket akkor szokta megajándékozni, ha szívükben a szunnyadó szent szabadság szikráját lánggra akarja lobbantani, s akinek ajkán áhítattal csüggttem, midőn harsona szava a Nemzeti Múzeum lépcsőzetéről elhangozva, fiatal keblemet lelkesedésre dagasztotta; aki Kossuth Lajost el szokta kísérni, midőn lelkesítés végett bejárta az országot, és akit a forradalom után 10 évi fogságra ítélték — ím ez állott előttem! E percben egy negyedszázad

dicső és szomorú eseményekben dús és változatos történelme mint-egy ködfátyolkép vonult el lelki szemeim előtt.

Besze János egyik bemutatott társa E ... i Antal a stockholmi egyetemen tanárkodott és szülei és testvérei látogatása céljából időzött Pesten. A másik meg P...k Lajos, Bécsben lakó magyar honos, aki mint lángoló szabadkőműves időnkint lerándult Pestre, hogy részt vegyen az itteni szabadkőműves páholy munkálkodásában, minthogy a Lajtán túl a hatóságok a szabadkőművességet titkos, tehát tilos társulatnak minősítik. Egyébiránt — mondá Besze János — mindhárman szabadkőművesek és ügyük, mely hozzám vezette őket, a kőművesség, illetőleg a feltétlen emberszeretet gyakorlásával áll vonatkozásban.

Megjegyzem, hogy akkortájt a „királyi művészet”-nek, ahogy más-ként is nevezik a szabadkőművességet, nem volt még az a díszes palotája, mely ezidőszerint a Podmaniczky-utca házsorát ékesíti, hanem a Hungária szálló első emeletén levő termet, s ennek mellék-helyiségeit bírták bérben ülések tartása céljából. Néhány nap előtt az a megrendítő baleset történt ott — mondá Besze János —, hogy a páholyt kiszolgáló M. József nevű testvér (a kiszolgáló személyzet tudniillik egytől-egyig szintén felavatott szabadkőműves), aki egyszerűs mind a szállóban a tűzmentesítés ügyét szorgalmazta, egy gáz-robbanás alkalmával kínos halállal múlt ki. E megrendítő csapás folytán fiatal felesége, akivel alig fél éve megesküdt, megté-bolyodott. Eleinte őrzöngött, tombolt, hogy alig bírták megfékezni, azóta pedig tompa melankóliába merült. Nem ügyel semmire, rövid, szakadozott szavakat mormol, visszautasít minden ételt és italt, s napok óta kerüli őt az álom. öngyilkossági kísérleteit már többször megghiúsították; minden törekvése, hogy egyesüljön férjével a halálban.

Mint nevezetes incidenst hozták fel, hogy Bécsben lakó idő-sebb nővére a katasztrófa előtti napon sejtelmes rossz érzésektől gyötörve, levélben tudakozódott, vajon nincs-e valami baja nő-vérének? De midőn az erre következő éjjel álmában nővérét kínos helyzetben látta, nem volt többé nyugta, s estére lejött Pestre — alig 2 órával a katasztrófa előtt. E két órában nem folyt a két testvér közt a diskurzus másról, mint arról, hogy milyen boldogan él a férjével, aki szinte tenyerén hordja az ő imádott, babaszerű, filigrán kis feleségét. E boldog diskurzus közepette jött a hiobposta férjének rettene-

tes elmúlásáról. Nővérenek e valóban providenciális, mintegy égből szakadt megjelenése nélkül bizonyára már elemésztette volna magát a szegény asszony a kétségbeesés féktelen roamaiban. Földhöz vágta magát, haját tépte és leszaggatta magáról a ruhát, azonban izmos testalkatú nővére könnyen bánt a vézna, gyengetestű asszonnyal. Pár nappal ezelőtt nem bírtak ellenállni a szegény asszony erőszakos követelésének, hogy még egyszer szeretné látni a rémes katasztrófa színhelyét. Odavitték a Hungária szállóba, hol semmi gyanúsat sem sejtetve, a félreeső helyre kíváncozott. Midőn azonban túl sokáig ott időzött és zörgetésre sem nyitotta ki az ajtót, feltörték és elrémülve látták, hogy a falból kinyúló égő gázcsőre akarta magát felakasztani, hogy a kiömlő gáz okozta robbanás általi halálhoz hasonló halállal müljön ki, mint a férje.

Az elbeszéltek után azt a kérdést intézték hozzám, vajon van-e reményem ezen a szerencsétlen teremtesen a delej révén segíthetni? Mielőtt erre a kérdésre válaszolhattam volna, indíttatva éreztem magamat, hogy a szegény asszony előzetes testi-lelki állapotára nézve kérdezősködjem. Erre nézve meg P. Lajos szolgálhatott hiteles adatokkal, amennyiben mindkettőt ismerte még Bécsben, és éppen az ő közbenjárása folytán nyert M. József alkalmazást Pesten a szabadkőműveseknél. M. József tisztességes pesti polgári családból való, de könnyelmű, munkakerülő ember volt. Bécsbe került, hogy ott próbáljon szerencsét. Ahogy a későbbi feleségével megismerkedett és a különben szépnek éppen nem mondható leányba beleszeretett, egész lényében megváltozott: szorgalmas, komoly, kötelességtudó emberré vált. Amint P. a megélhetésre való módot kieszközölte számukra, megesküdtek és lejöttek Pestre, s úgy a szabadkőművesek, mint a szállóban megforduló közönség megszerették M. Józsefet kifogástalan viselkedése és teendőinek pontos elvégzése miatt. Meghatónak mondta P. a házaspár közt fennálló gyöngéd viszonyt. Az ezelőtt léha, könnyelmű, mulató ember az asszonyhoz való szeretete során kötelességtudó, szolid emberré lett, aki keresetének minden garasát odaadta feleségének. Az asszony pedig, bár vékony, filigrán babaszerű, de mindig egészséges rózsásarcú, eleven és fürgé volt, vidáman sürgölődött és sohasem látta őt búsnak, komornak senki. Sokat kellett nevetni P. német szavának csehes kiejtésén, úgy törte a német szót, hogy alig lehetett megérteni.

Ezzel P. kiegészítette a tudnivaló adatokat az asszony előbbi egészségi állapotára nézve. Miután még több kérdést is tettem, — mikre azonban már nem emlékszem, — majdnem bizonyossá vált bennem a feltevés, hogy megszállottsági esettel állok szemben. Persze a nézetemet elhallgattam, a gyógyulás lehetősége felől való jóslatomat pedig a beteg megszemlélésétől tettem függővé.

Nem is kellett messzire mennünk — csak a Vadász-utcába. Mint-hogy még folyton szakadt az eső és az urak bérkocsija a kapu előtt állott, azon hajtattunk oda. P., aki a szegény beteget naponta többször kereste fel és miatta meg is hosszabbította pesti tartózkodása idejét, arra figyelmeztetett bennünket, hogy lehetőleg nesztelenül lépünk be a szobába, mert az asszony a legkisebb zajra felrezzen, és olyankor nehezen csillapodik le. Óvatosan, lábujjhegyen lépkedtünk tehát már az üres, kietlen konyhán át a még kietlenebb, nagy, tágas, szobába. A három úr az ajtó baloldalára állott, én meg a jobboldalra. Szívet tépő látvány tárult elénk. A szoba baloldali falától mintegy méternyi távolságban állott az össze-visszahányt ágy. Az ágy szélén ült a bécsi leány. Soha ilyen merev kontraszt két testvér közt. Széles váll, sűrű, fekete szemöldök, bozontos hajzat és elég rendetlen negligzé. Ezzel szemközt a fal melletti széken egy vékonyka, sápadt, beesett arcú, összegörnyedt, vézna alak, kibontott, lelógó hosszú barna hajjal, mely tulajdonosának mellét és hátát majdnem teljesen befedte. A mély gödörben fekvő, rendes körülmények közt bizonyára szépnek mondható nagy, búzavirág kék szem nyugtalanul tétovázott ide-oda a mennyezeten meg az úrban — a tébolynak félreismerhetetlen, azonban leírhatatlan kifejezésével...

Így állottunk mereven, visszafojtott lélegzettel 1—2 percig. Légy dongását is meg lehetett volna hallani. Majd tekintete a vele szemközt álló urakra esett — közömbösen, mintha észre sem vette volna őket. Egy pár pillanat múlva a jobb oldalra esett a tekintete, ahol én álltam. Sohasem felejttem el azt a változást, amely most rajta bekövetkezett. Ez a kis összegörnyedt alak hirtelen kiegyenesedett, arca vérvörösre gyúlt ki, szeme kidülledt, és a gyűlölet vérfagyasztó kifejezésével szegezte rám szűrő szeméit és le sem vette rólam többé. Abban a percben, ami eddig csupán feltevés volt, megingathatatlan meggyőződéssé vált bennem, hogy tudniillik megszálló szellemmel állok szemben.

Áhítattal magamba szállva, hatványozott bensőséggel kértem Istennek hatalmas segítségét abban való igyekezetemhez, hogy e szegény testvért az őt fogva tartó nyűgtől megszabadíthassam. Ily módon bensőmben megerősödve, Istenem határtalan kegyességébe vetett bizalommal, a szoba közepére, az asszony felé léptem s jobb kezem kinyitott ujjait feléje irányítottam. A bennem élő szájalom és szeretet minden szikráját igyekeztem gyűlölőitől égő szeme ellen irányítani. A gyűlölet villanyszikrái keresztezték néhány pillanatig a szeretet delejes szikráit. E szellemi párviadal kimenetele nem végződhetett másként, mint az Istentől származott szeretetszikra diadalával. Úgy állt ott, mint a sebzett párdúc, hosszura kinyúlt nyakkal, csikorgó foggal, mindkét keze meggömbült ujjaival mintegy ugrásra készen, mintha rám akarta volna magát vetni, hogy összemarcangoljon. (Az urak utóbb bevallották, hogy annyira válságossá vált a helyzet, hogy már-már készek voltak magukat közbevetni, hogy testi épségemen esetleg kár ne essék.) Hozzám azonban még árnyéka sem fért a félelemnek. Istenbe vetett rendíthetetlen bizodalommal egy-egy lépéssel haladtam előre az asszony felé. Ami most történt, az méltó lett volna a lefényképezésre, mert azt leírni teljességgel lehetetlen, a legmerészebb fantázia sem ér fel azzal, amit a valóság tárt a szem elé. A ziháló kebel minden lépésemnél meg-meglassult, a hosszura nyúlt nyak a vállak közé húzódott, az egész alak szinte gomollyá törpült össze, az ádáz gyűlöletű, kihívó, vad arckifejezést pedig a remegés és iszonyat leírhatatlan kifejezése váltotta fel. Erre aztán egészen a közelébe léptem és kezeimet a feje fölé tartottam. Mint a korbács alatt meghunyászkodó kutya, úgy törpült alakja, és szájalmat esdő pillantással mintegy kegyelmet kérve, visító hangok tolultak ki félig nyitott szájából. Egyszerre fülszakító üvöltéssel lecsúszott a padlózatra. Üvöltve szakadt el áldozatától a megszálló szellem, s a szegény asszony térdemet átkulcsolva, zokogó sírásra fakadt. Meg volt mentve — visszanyerte akaratának szabadságát.

EllentétszellemeK,

A „megszállottság” valódiságának bizonyítékát megkapóbban, szemmel láthatóbban alig lehet elképzelni, mint ahogy ez a lejátékosított idegfejlesztő drámai jelenetben néhány perc tartama alatt szemünk előtt lepergett. Hiszen csak még az hiányzott, — hogy a tisztátalan szellem „légió a nevem!” sikoltással rohanjon el áldozatá-

tól, — hogy amaz újtestamentumbeli jelenethez sorakoztassák. Talán ideje, vagy elég ereje már nem volt a szellemnek hozzá. De enélkül is elvitázhatlan módon bizonyossá vált a gonosz szellem hatalmának megtörése, illetőleg áldozatától való szökése, mert midőn az asszony tudatára ébredt, hogy a gonosz békói alól felszabadult, szinte villámsebességgel roskadt lábaimhoz és sírásra fakadt. Nem fájdalom, hanem boldogság és hálaérzet váltották ki e könnyeket. Ez volt a lezajlott, változatos gonosz indulatok izgalmas drámai effektusainak tetőpontja, melyet toll le nem írhat. Megrázkódtató hatásának magam sem tudtam ellenállni — alig bírtam visszafojtani a szemembe tololó könnyeket.

Hogy napok óta lekötve tartott akarata felszabadult, azzal dokumentálta, hogy mikor még lábaimnál feküdt, megfogta két kezemet s odanyomta a feje tetejére s így szólt: „*áh tész peden wie ize gudd.*”: (Ach dieses Beten wie ist das gut! Óh, milyen jó ez az imádkozás!) Szegénynek ugyanis nem volt fogalma a delejezésről; azt hitte tudniillik, hogy én csupán imádkozom fölötte. De hát valójában igaza is volt, mert bizonyára nem a magam delejes erejének, hanem meghallgatott benső imám folytán a reám árasztott felső régióbeli, hatványozott erejű delejes áramnak, tehát Isten kegyességének volt köszönhető a csodás eredmény, melynek én csupán közvetítő eszköze voltam. De nyomban rá élénk kifejezést adott életösztonének, midőn eledelért rimánkodott. Nővére boldogan nyújtott oda neki egy teli pohár tejet, mely ágya mellett állt, s mellyel napok óta hiába kínálgatták, mert mindannyiszor komor, haragos gesztussal utasította vissza. Most mohón kapott utána és bizonyára egyszerre kiitta volna, hogyha ki nem ragadom hamarosan a poharat kezéből. Csak néhány kanálnyit engedtem belőle fogyasztani, mert a mohó étkezés több napi koplalás után könnyen válságossá válhatott volna. Megállapítottam, milyen időközben és fokozatosan mennyit lehet neki egyszerre adni.

Minthogy eddig kizárólag az asszonnal voltam elfoglalva, a hátam mögött álló három férfiura nem is ügyelhettem. Pedig módfelett érdekes látványt nyújthatott volna, ha szemlélhettem volna arcon e drámai jelenet izgalmas fázisainak tükröződését. A meghatottság utónyomai mindhármuk kisírt szemén láthatók valának. Nem győztek ölelkezni és gratulálni. A legmeghatóbb jelenetnek és életük fordulópontjának mondták, ami most szemük előtt lejátszódott. E... i

Antal pedig különösen boldognak érezte magát, mert éppen ő volt az, aki nem engedte, hogy ezt a fiatal teremtést a tébolydában „elevenen eltemessék” amíg meg nem kísérik vele a delejes kúrát. E...i ugyanis alapos műveltségű ember volt, aki külföldön a delejjel és az okkult irodalommal is megismerkedett, s most alkalma volt e teória fényes beigazolásáról meggyőződhetni. Nem fogytak ki ez urak a kérdésekből, tudniillik, hogy ez meg ama jelenség miként és miért jött létre. Megvallom, hogy akkortájt még hiányos ludasomnál és tapasztalatlanságomnál fogva nem bírtam mindegyikét kielégítően megfejteni. Mindegyikük azt vallotta, hogyha a tényállásnak keletkezését és létrejöttét nem ismerik, s mindezt csak idegen személyen tapasztalták volna — semmiképpen el nem hinnék, s az egészset csak betanult játéknak kellett volna minősíteniük, dacára annak, hogy a főszereplő személye egész mivoltáról abszurdum volna feltételezni annyi szín-művészeti tehetséget.

Azon tőprengtek, vajon nem kell-e visszaeséstől félni az asszonyt, illetőleg nem rohanhatja-e meg újra a megszálló Szellem? Ebbeli skrupulusaikat azzal oszlattam el, hogy a megszálló szellem olyan keserves leckét kapott, hogy óvakodni fog újabb merényletre vetemedni. Merész kalandjából bizonyára nem került ki sértetlenül, és ha esetleg mégis lenne akarata újabb rohamra, már tehetetlenné van téve, mert nincs meg a hozzá való ereje. Az olyan alantas és rosszakaratú szellemnek tudniillik egyedüli ereje, fegyvere a villamosság. Azzal ténykedik az ő szférájában. És hogyha nagy mennyiséggel bír belőle, akkor a hozzá hasonló, de kevesebb villamossággal bíró szellemekkel szemben ő a hatalmasabb. Ezt érezteti is velük — zsarnokoskodván felettük. A gyengébbek tehát rettegnek tőle, mert érzik erejének fölényét. Amabban meg ez növeli az amúgy is már nagymérvű gőgöt. Legyőzhetetlennek véli magát és feltolakodik egész csoport vezérévé, urává, akiktől feltétlen engedelmisséget és hódolatot követel. A megfélemlített csoport pedig érezve fölényét, retteg és meghunyászkodik — látszólag; belsejében azonban mélyen gyűlöli (mert mindannyi szintolyan gőgös) és fogcsikorgatva tűri a nyakába vetett jármot, tehát a főnök vesztén tőri a fejét, hogy akár orozva, akár pedig nyílt lázadás révén lerázza magáról. Ettől pedig retteg minden despota s akképpen véli magát legjobban biztosíthatni, ha a legönzöbbeket és leggyávábbakat lekenyerezi. Azzal, hogy részint hízelgéssel, részint a maguk módja szerint való kisebb-

nagyobb kitüntetéssel hízeleg hiúságuknak, s így maga köré csoportosítja őket. S így kiváltságukat, közös létérdeküket a saját uralma fenntartásához köti. A gőg, mint e szellemfajtának tulajdonképpeni lényege, egyszersmind tényezője az uralomvágynak, annak a szenvedelemnek, mely a magához hasonlók fölött dominálni akar.

(A leirtakban szakasztott mását látjuk az őskori törzsfőnökök keletkezésének, akikből időhaladtával a fejedelmek és koronás fők származtak, akik a népekre ráerőszakolt örökösödési törvények által egyenes leszármazottjaik számára biztosították az uralom folytonosságát. Kezdetben csupán a nyers erő fölénye adta meg a csoport összetartására való képességet, később pedig az erő mellett még az ész fölénye is megkívántatott, hogy a hódításra vágyó csoport ésszel vezettessék. Végül felülkerekedett a furfang, a diplomáciai ármány, mely mindenkorra biztosítani igyekezett a család uralmát és ezzel együtt saját családjuk kívánságait. Hiszen a föld dolgai, intézményei, erkölcs és erkölcstelenségek stb. visszatükröződések a szellemvilágból. Onnan jöttek teslet öltésre mindazok, akik a földön teremtik és intézik a helyzeteket, összebogozzák, és úgy ahogy, megint kibogozzák; de azért, ott meg itt egyaránt, csakis Isten bölcs célzatait érvényesítik. Mert az ő kifürkészhetetlen bölcsessége mindegyiket arra a helyre állítja és akként működteti, ahol, és ahogyan, akarva nem akarva azt végzik, amit általuk az ő bölcsessége elvégeztetni határoz. És nem csupán a jóban, hanem amit általuk a rosszban is végeztetni óhajt, mert a jó Atya nem hagyja munkátlanul eltévedt gyermekeit sem. Mivel pedig jó munka elvégzésére való képesség süllyedt gyermekében nincsen, lényegénél fogva csakis rossz munkát végeztethet vele. Véghetetlen bölcsessége ugyanis úgy állítja oda, hogy midőn rossz munkát vél cselekedni, szándéka ellenére üdvös, gyümölcsöző munkát fakaszt — nemcsak azon testvére számára, akin gonosz akarattal végezte azt, hanem végeredményében önmaga számára is hasznos munkát végez, amelyért az Atya kiérdemelt bérét megfizeti. Ez a bér abban áll, hogy ezentúl már kevésbé rossz munkára lesz képesítve. Ilyeténképpen folyton kevesbedik benne a rossz elem, míg végre megszerzi magának a teljesen jó munkára való képesítést. Hiszen az ember parányi esze is szolgálatába fogadja a pusztító, romboló elemeket — tűz, víz, villamosság — és a mérgeket is üdvösen hasznosítja saját céljaira.

Ha tehát az Isten a rossz gyermeket, a maga lényéhez képest sohasem foglalkoztatná, hanem mindörökké tespedni hagyná a rosszban, úgy sohasem haladna a jó felé, holott szakadatlan haladás a kategorikus jelszó az egész teremtett világra nézve, mely törvény alól semmi és senki magát ki nem vonhatja.

A megszálló szellem szintén ilyen csoportvezér lehetett, aki dölyfös elbizakodottságában ismeretlen, tilos területre (az emberhez) merészkedett átporlyázni, talán csak abból a célból, hogy virtusával imponáljon seregének. De pórul járt; dicsőség helyett lealázást aratott. Mert az általa vakmerően provokált küzdelemben odaveszett összes vagyona — lévén a villamosság egyedüli fegyvere, vagyona az efajta szellemnek, amivel rendelkezik. A delejes erő pedig megfosztotta a villamosságnak minden parányától. Ki tudja, mikor fogja kiheverni e kudarcot, melyben puskaporát el kellett sütögetnie. A delejerőnek rá nézve megsemmisítő hatása eleddig ugyanis ismeretlen volt előtte és olyan megdöbbenő meglepetést kelthetett benne, mint pl. a zündnadel- vagy chassopot-lőfegyvernek irtó hatása keltett bizonyos ármádiában, midőn váratlanul szemben találta magát ez ismeretlen fegyverrel felszerelt ellentáborral. Ekképpen lefegyverezve, kimerülten rogyott össze csoportjának vezére. Az erőtlenné vált harcost elhurcolták a csatatérről bajtársai.

Ettől az ellenségtől tehát már nincs többé mit félnünk. De hát miben is áll tulajdonképpen e szellemnek jól végzett munkája, amellyel valóra váltotta Istennek célzatait, hogy ezért kijárjon neki valamely bér vagy jutalom? Már más helyen hangoztattam, hogy Isten célzatai soha sem egyoldalúak. Fentebb meg azt mondtam, hogy a rossz szándékú szellem, midőn kártékony munkát vél végezni, akarata ellenére gyümölcsöző munkát végez és pedig nem csupán a testvérén, hanem végeredményben önmagán is. Nézzük hát első-sorban miképpen válik önjavára, amit ez a szellem szemünk láttára véghez vitt. Ez elsötétült szellemnek lényegét féktelen gög és legyőzhetetlen erejében való felfuvalkodott önhitség képezte. E hegymagasságú gög útját állta még a legparányibb haladásnak is. E gögnek kellett mindenekelőtt megtörnie. Hogyha esetleg saját fajtájú bajvívóra akadt volna, aki őt nagyobb mérvű villamos erővel leteperi, ez múltó hatású vereség lett volna, s ez sohasem bírta volna őt az ő teljes erőtökéjétől megfosztani, ahogy az a delejes erő révén megtörtént. Ez a gögjét le nem szerelte volna, mert még elég villamosság

maradt volna meg benne, hogy továbbra is táplálhassa gőgjét és fel-fuvalkodottságát. Sőt még az is megtörtént volna, hogy gőgjéhez még bosszúvágy is csatlakozik és a benne rejlő rossz a minden gonoszságok legáldatlanabbikával, a gyűlölettel és bosszúvágygal szaporodott volna. Holott én, kívül állva az ő hatáskörén, teljesen érintetlen voltam számára. Sokáig fog sínylődni e vakmerő kalandjának következtében és megfosztva erejétől, megtörve, tehetetlenül, ki tudhatja, mennyi időbe telik, míg a maga alkotta hínárból kivánszoroghat, szinte lehetetlen, hogy e teljes tétlenségre kárhozott idő alatt a rajta törtétek ne motoszkáljanak a fejében és fel ne keltsék benne az önmegismerés csiráját, ezzel pedig feltárul a haladás ajtaja, mely fordulópontot képez az ilyen szegény szellem életében. S ha az elvesztett villamos erőt újra gyűjtögetni kezdi, ezt már kevésbé sűrű villamosságból fogja meríteni. Amit eddig elért, ez volt a bére; most pedig kijár a jutalma is a munkáért, melyet az asszonyon végzett. A jutalom t. i. az, hogy a ritkult villamosság, melyet az elvesztett villamos erővel felcserél, egy kis fokozattal haladottabb csoportba ranzsírozza őt. Az asszonyon végbevitt munka pedig az, hogy elősegítette Istennek célzatát, mellyel médiummá predesztinálta őt. Az anyagi korlátokat, melyek e médiumitásnak útjában álltak — a megszálló szellem törte át sűrű, romboló fluidjaival. Mit? Hát ez az asszony médiummá válik? Határozottan mondom, hogy igen. S minő médium? Isten nem engedi meg az embernek, hogy beláthasson szándékaiba. Gyarló ember létemre nem merészkedem elébe vágni Isten határozatának, tudniillik, hogy milyen médiummá rendelte őt. De meg fognak önök győződni, mondám, hogy mihamarább azzá lesz. A sűrű szellem áttörte az anyagi korlátot, most könnyű dolga lesz a magnetizmusnak, hogy arany kulcsa kinyissa a médiumitást rejtő kincses szekrénykét.

Isten szeretetének őrszeme nyilván örködött e szegény teremtes fölött, hogy ebben a veszélyes kifejesztő folyamatban kárt ne szenvedjen. Nem csodás-e, hogy Isten a nővérben aggodalmas érzeteket keltett, és midőn nem eléggé reagált, éjjeli látományban sarkalta haladéktalan elutazásra. Nővére nélkül pedig aligha bírta volna a fizetett ápoló annyi öngyilkossági kísérlettől megmenteni. A Hungária-szállóban kieszelt ördögös terv pedig nemcsak az asszonyt, hanem a gáz kiömlése által számos embert is megölhetett volna — esetleg elhamvasztotta volna e rengeteg épületet is. E... Antal meg

Stockholmból lőn Pestre mozgósítva, hogy a delej és okkultizmus tanulmányozása révén kellő helyen és időben megakadályozhassa az asszonynak tébolydába szállítását. „Megesett volna a szíve — mondá — annak láttára, ha e szerencsétlen fiatal teremtést elevenen kellett volna eltemetni.” Sőt, hogy nyomomra akadjanak, ehhez még különösebb incidens járult. A spiritizmussal való foglalkozásomat akkor-tájt nem ismerték a városban, tehát nagy fejtörést okozott, miképpen bukkanjanak olyan emberre, aki magnetizmussal és spiritizmussal foglalkozik. Végre megtudták, hogy egy német napilapban gúnycikk jelent meg egy spiritisza-szeánszról, tudniillik a „Szellemek a szatócsnál” című ízléstelen kommentárokkal spékelt tárcacikk, melyről már előzőleg volt szó és mely akkoriban oly nagy pánikot okozott táborunkban. Hát ez a gúnycikk, mely másfél év előtt látott napvilágot és előttünk csapásként tűnt fel — ez a cikk vezette nyomra ez urakat. P. Lajosban az a jó ötlet támadt, hogy ama lap szerkesztőségében tudakozódjanak utánunk. És csakugyan sok keresgélés után útbaigazították őket.

Nos hát ennyi összetett bizonyíték után, — melyekre józan ésszel nem lehetett ráerőszakolni a „véletlen „játékát, hanem Isten vezető kezét kellett benne felismerni — felismertem, hogy a Gondviselés kiváló médiummal tervezi megajándékozni együletünket. És amint röviden kitűnt, ebbeli feltevésemben nem is csalódtam.

Ment Franciska médium.

A fiatal kor bűvös arany privilégiuma, melynél fogva a megcsappant erőt gyorsan bírja helyreállítani, e médiumnál is érvényesült. Némi tápmennyiség és 12 órai szakadatlan édes álom visszavarázsolta orcája rózsás színét, szempárja fényét és testének teljes rugékonyságát. Másnap déltájt nővére kíséretében eljött lakásomra. (Ha az utcán találkoztam volna vele, aligha ismertem volna rá). S ekkor nem annyira előnyösen változott külsején, mint inkább lénye mivoltán bámultam el. Ez a húsz évet jóval meghaladott asszony a gondtalan, naiv, élénken fecsegő gyermek benyomását keltette. Borzasztóan csehes, majdnem érthetetlen, hadaró német beszédének hallatára szinte hüledeztem. Istenem — gondoltam magamban — milyen médium válhatik ez istenadta nőből?! Ember legyen, aki ezt a hadart cseh-német szóáradatot megérti! Hozzájárult ehhez, hogy gyenge intelligenciájánál fogva nem tudtam magamat vele megérttetni, ő

meg sehogysen tudta megmagyarázni, — amit annyira óhajtottam tudni, — hogy mi mindent érzett a megszállottság tartama alatt, mint gondolkozott állapotáról, miképpen fejtette meg magának saját helyzetét stb. Semmiféle felvilágosítást nem nyújthatott. Pedig mennyire érdekes lett volna szubjektív érzéseit és gondolatait megtudni, valamint azt is, mily módon hatott rá a megszálló szellem. De az ő fogalom-szótárában a „Geist” — szellem — szónak nem volt helye. Várakozásom ellenére nem jajgatott, nem kesergett férje borzalmas halála fölött, sőt még csak egy árva szóval sem említette. Inkább önmagáról szólt, milyen jól érzi magát, s mily jó volt a „péden”, az imádkozás, kérdezte is, vajon még máskor is fogok-e fölötte imádkozni? Erre leültettem, és eléje álltam, hogy delejzzem őt.

Keresztet vetett magára. Néhány vonás után feje hátra esett a fotelban és transzba jött. Mosolygott. Szép csengő hangon kezdett beszélni. Nem emlékszem pontosan beszédjére, nem volt, aki leírta volna. Sajnos, későbbi beszédei és látomásai is többnyire gyorsíró híján hangzottak el. Nagyjában mégis tudom a tartalmát. A szellem, aki általa beszélt, őrszellem volt. Dicsőítette Istent, jóságát és hatalmát, aki szolgálatába szegődött még gonoszra törekvő gyermekeit is, hogy akarataik ellenére is előmozdítsák célzatait. A nagy megrázkódtatás, amelyet védenca szenvedett, elősegítette a leselkedő alantas szellem szándékának kivitelét, a hozzávaló jogosultságot és hatalmat pedig az asszony kétségbeeséséből merítette, ami hitelenségének, illetőleg gyenge hitének folyománya volt. **Az emberek közelében lebzselő gonosz szándékú szellemek felhasználják az emberek fejvesztettségét és kétségbeesését, hogy hatalmukba keríthessék őket. Ahol azonban Istenbe vetett bizalom, erős hit és Isten akaratában való megadás lakozik, ott legyőzhetetlen gát mered minden gonosz akaratú támadás elé.** Védenca a tetetöltés előtt megfogadta, hogy férjét még röviddel halála előtt jó útra fogja vezetni, mely halál a férjre nézve bűnhődés volt. A rosszakaratú szellem Isten igazságosságának volt a végrehajtója. Végre pedig utasítást adott védszellemre, miképpen alkalmazzam nála a delejzést.

Habár a médium beszédjén kiértékeltem a cseh kiejtés, mindazonáltal nem történt ez oly mérvben, hogy megzavarta volna a közlemény magvas tartalmának érthetőségét. A közlemény ugyanis nagyban felülmúlta a médium értelmi nivóját, mert hiszen halvány fogalma sem volt a túlvilági életről, a válogatott korrekt kifejezések pedig teljesen el-

ütöttek szokott beszédmodorától. Naponta kellett delejzennem őt. Védszelleme ugyanis olyan szellemeket küldött, akik a beszélő szervek rideg rostjait puhították, tiltották, hogy a fülsértő kiejtés idővel kiküszöbölődjék beszédéből, ami csakugyan sikerült is. Idő múltán már kifogástalanul beszélt, sőt latin klasszikus szólamok tarkították közleményeit. Mindez tisztán anyagi munka volt, melyet a szellemek végeztek rajta. De szellemileg is fejleszteni kellett ezt a tudatlan teremtetést. Mint-hogy keményfejű, s tanulékonyság nélkül való volt, sehogy sem bírtam volna megértetni vele, hogy mik azok: a szellem, delej, fluid, szféra stb. transcendentális fogalmak. E nehéz feladat tehát a szellemekre hárult, őket pedig nem hozta zavarba. A szalagot, mely a szellemet periszprítjével összeköti, egyszerűen meglazították és a médiumot szomnambulálás álomba ejtették. Ez állapotban a szemléltető oktatás módszerével mindent felfoghatóvá tettek előtte és megismertették vele a dolgok lényegét is. Az ott látottakat és tanultakat aztán átvitte a médium normális éber állapotába, s mindenre emlékezett, ami vele történt. Végtelen érdekesek voltak ezek a szellemiskolai tanórák. És reám nézve különösen tanulságosak voltak, mivel sokat tanulhattam a túlvilági életről és törvényeiről. E tanórák alatt többnyire oly témákat fejtegettek, melyekre magamnak is szükségem volt, vagy amelyek fejtegetésével titkon én is foglalkoztam. A sok közül alább közlök egy erre vonatkozó incidenst, mely különösen híven vésődött be memóriámba.

Egy alkalommal egy tiszta szellem ragyogó megjelenésének láttára öröme és csodálatra ragadtatva, így szólott: — Te kedves szellem! Nagyon szeretném, ha az én kedves doktorom ott lent mindazokat a dicső dolgokat és a te sugárzó fényes alakodat is láthatná. Hisz te olyan kedves vagy, engedd meg, hogy ő is hadd láthasson téged. (Elszomorodva.) Azt mondod, hogy nem lehet? Hát miért nem? Mondd meg nekem, hogy ez a doktor, aki a médiumokat kifejleszti, ő maga miért nem tud sem látni, sem írni, sem beszélni a szellemekkel?

„Csak azért nem, — mondod, — mivel, ha képes volna a szellemekkel közlekedni, kevésbé érdeklődnék a médiumok kiképzése iránt, s kevesebb buzgóságot fejtene ki e téren?”

—Ezt nem hihetem róla, hiszen ő igen buzgó és kötelességtudó.

—Ah úgy, mily bölcsesség! Azt mondd: „nemcsak azért, hanem azért is, mivel minden médiumításra megkívántató fluidummal bír. S ha ő maga valamely médiumitást gyakorolna, s az e célra szolgáló fluidot a maga médiumítására használná fel: ilyfajta médiumot már nem lenne képes kifejlesztenie

—Jó Atyám! Íme mily megfoghatatlan a te bölcsességed és jószágod és mégis vannak oly oktalanok, akik merészek a te jószágodat és bölcsességedet kétségbe vonni, vagy bírálgatni! Kijelentem, hogy a médiumnak nem volt tudomása arról, hogy én semminemű aktív médiumitással nem bírok; annál kevésbé tudhatta, hogy én épp e kérdés fölött töprengek magamban. Valószínű tehát, hogy a szellemek, akik igenis látták ebbeli töprengéseimet, szuggerálták a médiumnak ama kérdést, hogy alkalmuk legyen efelől engem megnyugtanni, illetőleg felvilágosítani. De az egész diskurzusból az is kitűnik, hogy a médium szelleme magasabb értelmi nívón áll, ha az anyag köteléke alól fel van oldva, azaz ha szelleme nem az agy közvetítése révén kénytelen nyilatkozni, hanem saját lényének közvetlenségével nyilatkozhatik meg.

Jövendöléseket is kaptunk általa, — nem szavakba öltöztetve, hanem képekben, szemléleti úton. Így például engem látott, amint megszállott egyéneket delejeztem, s a megszálló szellemeknek távoznok kellett. Látott olyanokat is, akiket a tébolydából hoztak hozzám, mert ott hiába kezelték őket. S e látomány valóra vált. — Látott engem egy abrosszal leterített: hosszú asztal végén ülni, amely körül csupa médiumok ültek. Jóval később ez is megvalósult. — Aztán látott engem galambósz hajjal és szakállal — holott akkortájt koromfekete volt mindkettő. E látománynál örömében tapsolt. Megjegyzem, magam biztosra vettem, hogy nem érek el magas kort.

Érdekes jelenetek voltak, midőn két látómédium — a világtalan Friedmann Franciska és Ment Franciska — extatikus állapotban látomásaikat kölcsönösen kiegészítették. Friedmann Franciska szelleme sokkal magasabb régiókba hatott, míg Ment Franciska egy bizonyos szférában visszamaradt és hallgatott. Ha amaz visszafelé szállt és a másik médium szférájához ért, akkor megint összevágóan írták le a látomásokat.

Visszatérve a három szabadkőműveshez, talán szükségtelen felemlítenem, hogy mindhárom teljesen meggyőződött spiritistává vált. Hiszen e csodás jeleneteknek, melyeknek szemtanúi voltak, még a

legcsöknyösebb hitetlenséget is meg kellett törniök. P. Lajos ezután még gyakrabban rándult le Pestre, de már nem abból a célból, hogy a páholyt keresse fel, hanem hogy szeánszainkon vegyen részt és hogy félnapokat töltsön a mi jó Friedmanné testvérünk szobácskájában, és lesse látományait, vagy a szellemekkel való érintkezést. Mert e páratlan látómédiium folyton látott maga körül szellemeket, többnyire ima után sóvárgó szegény szellemeket. De tiszta, sőt magas szellemek is felkeresték és oktatták, vigasztalták és erő-fluiddal árasztották el.

Mind e médiumi jelenetek legmegkapóbbja volt Szt. István szellemének megnyilatkozása egyik vasárnapi nagygyűlésünkön. Nem mondta ugyan a nevét, mert arra még nem volt nálunk eset, hogy magas szellem megnevezte volna magát. Írásban igen, de szóval sohasem. Hogy miért nem, ennek okát nem tudom. De minden szavából nyilvánvalóvá vált Szt. István azonossága, midőn gyönyörű hálaimában köszönte meg Istennek nagy kegyességét, hogy annak az országnak területén, melyet hajdan ő birtokolt és melybe ő hozta be Krisztus urunk magasztos üdvözítő tanait, megengedték neki, hogy emberi ajkak által is kifejezhesse háláját e soha nem remélt boldogsáért.

Hosszasan, gyönyörű tiszta magyaros kiejtéssel és hanglejtéssel beszélt, de fájdalom, nem volt, ki leírhatta volna. Végtelen meghatottan, könnyezve hallgattuk mindnyájan, de legkivált Besze János volt mélyen meghatva, szinte patakozottak a könnyek szeméből. Ez az örökké felejthetetlen jelenet az eddig elért médiumi eredményeink legcsodásabbja vala. Vajon nem csodák csodája volt-e, ha a tősgyökeres cseh szájból tősgyökeres magyar szavak csengtek?

Feljegyzett, és nagyobbára a „Reflexionen aus der Geisterwelt” c. könyv I. kötetében megjelent közleményeiből az alábbi két közleményt hozom:

A jelszó.

(M. Franciska beszélő médiium — extázisban.)

Üdvözöllek benneteket, kedves testvéreim!

Nyissátok meg szíveitek és érzékeitek kapuit az igaz megismerés áradatának, hogy csepeghessen belétek. Használjátok fel a bölcs tanításokat, melyek itt adatnak néktek. Kérjétek Istent, adja meg nektek a megismerés sugarát, mert csak, ha ezt elértétek, élhettek Istennek tetsző életet. Csak durva csalódás tartana fogva benneteket,

ha azt gondolnátok, hogy az elnyert megismeréssel már minden meg van téve. Oh nem, édeseim! Az igazság létrájának minden elért lépcsőfokával újabb kötelességek, újabb felelőségek hárulnak reátok. Nem elegendő ismerni a szeretet törvényét, nem elegendő alázatosságot viselni az ajkakon, szeretetet kell nyújtatnotok, alázatosságot kell gyakorolnotok. Ne forgassátok szemeiteket farizeusok módjára, és ne látszassatok önmagatok előtt másoknál jobbaknak. Ne keressétek felebarátaitok szemében a szálkát annak dacára, hogy saját szemeitekben a gerendát észre sem veszitek. Ne ítéljétek, hogy majdan ne ítéltessetek. Tépjétek ki az érzékenykedés t szívetekből, mert önzés és gőg gyermeke az!

Gőg volt bukástok okozója, és úgy hiszem, szeretnétek újból felemelkedni. Adjatok kenyeret, szellemi kenyeret a szellemi szegényeknek. Adjatok annak is, aki önmaga előtt gazdagnak látszik, aki teli tányérok előtt szellemi táplálékban szűkölködik, és nem hisz az összellemben! De szánjátok az eltévelyedetteket, mert ők is a legjobb szándékkal keresték az igazságot, csak hogy tévutakra kerültek, s az ez utakon lelt hazugságokat tiszta igazságnak tartották. Vezessétek őket szelíden, szeretetteljesen az egyedül tiszta úton, mely Istenhez vezet.

Per aspera ad astra! Küzdelem visz győzelemre, világosság előmenetelre! Ez legyen a ti jelszavatok, kedves testvéreim, és terjesszétek ezt testvéreitek körében. A kellő eszközöket megkapjátok, és ami még szükséges hozzá, a jó mennyei Atya megadja néktek. Mi, szellemek, imádkozunk értetek, engedje meg nekünk, hogy gyógyító hatású tanokat küldhessünk számotokra. És higgyétek nekünk, hogy ti is, miként mi, szellemek vagytok. Használjátok tehát drága időtöket, melyből hogy Atyátok mennyit bocsájtott rendelkezésiekre, egyiktek sem tudhatja. Kedves földi emberek, amily bizonyosan tudjátok, hogy meg kell halnotok, éppúgy nem tudjátok, mikor jó el halálotok órája, és minő halál segítségével költöztök át. Vegyétek fel hát a küzdelmet, és harcoljatok a világosság fegyvereivel szellemi előhaladástok céljából!

Az anyag fundamentuma anyagtalanság.

(M. Franciska beszélő médium — extázisban.)

Kedves testvérek, az égi küldeményekből, melyeket e médium hozott nektek, mondjátok csak, mennyit őriztetek meg szíveitekben? Melyiktek szíve dobog hangosabban az igazságért? Remélem, hogy

csak kevesen vannak közöttetek, akik ily megnyilvánulások elől elzárkóznak. Halljátok csak a továbbiakat, és merítetek a minden lét ősforrásából, az örökkévaló bölcsesség kimeríthetetlen kútjából, a szeretet és erény ősi tárházából! Nem hangoztathatjuk eléggé, hogy a materializmusból az örökkévaló szellem számára mily kevés hasznot meríthettek! De óvakodjatok, hogy a fürdővízzel ki ne öntsétek a gyermeket is; alkalmazkodjatok az úgynevezett pozitív kutatások igaz eredményeihez, de tiltakozzatok a csupán materiális és romboló hatású végkövetkeztetések ellen. Az egész fenséges természetben minden lehetőséget felkeresnek, csak azok létesítőjét, a kegyes Teremtőt nem. Így hát méhszorgalmuk gyümölcséből nem is termelhetnek viaszt és mézet, hanem csak szellemüket előlő mérget! Nem csoda, ha lefokozzák önmagukat egész a majomig. Ne engedjétek őket, húzzátok ki testükből a töviseket és gyógyítsátok lelkük sebeit mézetekek és viaszotok gyógyító balzsamával!

Legyetek részvétellesek a szegények iránt! Kutassatok a szellemtan birodalmában, és tartsátok meg törvényeit. Így megnesemítitek szellemeteket, s az előidézett tüneményeket hálás elismeréssel, alázattal fogadjátok. E tünemények, kedves gyermekeim, különfélék, és megfejtethetek őket szellemetek arany kulcsával, a szellemi magnetizmussal. **A szellemi magnetizmus a legnagyobb áldás, melyet a mennyei Atya bukott gyermekei számára aláköldhetett**, mert alig van egyetlen ember, akinek vére szellemi magnetizmus odaáramlását esztendőnként legalább egyszer ne szükséglené. Alig van közöttetek egyetlen család, melyben a magnetizmus alkalmazására Isten eszközre ne akadna. Gondoljátok meg, kedves gyermekeim, mily áldás lenne az emberiségre, ha saját hozzátartozóiktól kapnának utasításokat a szellemvilágból, a helyes úton való haladás céljából! Ti, kedveseim, idővel annyira vihetitek, hogy lerombolhatjátok tébolydáitokat, fogházaitokat, arzenáljaitokat és lőportornyaitokat, hogy iskolákká, kórházakká, árvaházakká és menhelyekké alakíthassátok őket. Hazuról távozván, majdan nem kellene, hogy becsukjátok szobátok ajtaját; az erény, a belétek égetett jogérzet fogná megőrizni élteteket és minden javatokat. Ily módon teljesülnének be jó Megváltónk szavai, az ország, melyben egy az akol, egy a pásztor! Ezért, jó gyermekeim, ne legyetek ridegek és bosszúsak, ha kezdetben tiltakoznak is ellenetek. Mindig csak testvéreiteket lássátok bennük!

XIV. SAJTÓPEREM ÉS KÖVETKEZMÉNYEI.

Periódikus megszállottság

A szellemvilági nyilvánulások a túlvilági provenienciára utaló gyakran oly jellegzetes tünetek kíséretében jelentkeznek, hogy még olyan emberek is, akik a spiritizmustól távol állanak, sőt létezéséről is alig bírnak tudomással, maguktól rájönnek, hogy e jelenségek csakis láthatatlan, intelligens erők közreműködése által magyarázhatók meg. Csupán az orvosok koponyája zárkózik el mereven eme döngetés elől, amellyel pedig ama bizonyos erők akár kísérteties, akár megszálló jelenségek révén az emberiséget káb-álmából kívánják felrázni. A kísérteties kódobálók és hepciáskodó zavargók nyakára ugyanis a rendőrséget küldik; a megszálltakat tébolydába zárják, helyesebben hozzájuk hasonló élő halottak közé temetik; a többi szerencsétleneket pedig az auto-szugesztíó és hallucináció zsákjába dugják. Dacára annak, hogy a világ minden tájékán nap-nap mellett fordulnak elő kísérteties esetek, melyeknek egyetlenét sem sikerült eddig a legszigorúbb körülzárásnak és nyomozásnak sem felderítenie, s dacára annak, hogy a sújtott háznépek kénytelenek láthatatlan kínzóik elől megfutamodni — a tudományos világ a füle botját sem mozdítja, hogy e rejtélyes jelenségek mibenlétét kiderítse. Láttuk a Fisher Hanni megszállottsági esetében, ahol a tudós szakférfiak röviden és kategorikusan a tébolydát ajánlották, míg a szerencsétlen leány egyszerű műveltségű, de józan, elfogulatlan észjárású szülei maguktól rájöttek, hogy nem az agyvelő valamely betegsége váltja ki a rendkívüli jelenségeket, hanem a leányukon kívül álló intelligens, de rosszakaratú hatalom, tehát szellemlény zsarnokoskodik áldozatának akarata fölött. A következőkben két rendbeli időszaki megszállottsági esetet akarok közölni, midőn a megszállt egyén csupán időnkint lőn megfosztva szabad akaratának érvényesítésétől, azaz teljesen ki volt szolgáltatva egy idegen láthatatlan, fölötte zsarnokoskodó kényszernek, és ezt a kényszert az illető egyén is olyannak érezte és ismerte fel, holott annak megszűntével teljesen visszanyerte szabad akarata fölött rendelkező képességét.

A hetvenes évek közepe táján egy harminc év körüli, duzzadó egészségű, kiváló műveltségű és intelligenciájú úriember fordult hozzám orvosi tanácsért. Gyermekkorától — úgy monda — ellenállhatatlan undorral viseltetik mindennemű szeszes ital iránt;

még a szagától is undorodik úgy, hogy ez okból víznél egyebet sohasem vett szájába. Pár éve időnkint ellenállhatatlan vágy fogta el egy pohár bor vagy éppen pálinka után, mely vágyát azonban párszor leküzdötte. De e vágya fokozódott erővel lépett fel úgyannyira, hogy mégis rászánta magát az ivásra. Ahogy azonban a poharat a szájához emelte, az ital szaga kimondhatatlan szorongó érzést és undort keltett benne úgy, hogy az italt kiöntötte. Utóbb a meg-megújuló vágy mintegy elbódította és ebben a zavaros, bódult állapotában újból kezébe vette a poharat és egy hajtásra mohón kiitta annak tartalmát. Erre oly telhetetlenség érzete fogta el, mintha a világ összes italával sem tudna betelni. Miután pedig sohasem élt itallal, a természete nem veszi be, már a második pohár ital olyan beszámíthatatlan állapotba hozza, amelyre kijózanodás után sehogyszem emlékszik, s nem tudja, hogy meddig tartott ez az állapot a szalatt mit művelt.

Nevezetes pedig az, hogy mióta ő a kísértésnek engedett, minden egyes kísértés előtti napon egy ökölnyi szemet lát; — semmi testrészt, csak egy szemet. De milyen szem ez! Borzadályal tölti el ez a rámeredő pillantás; olyan beszédes, olyan sokat kifejező, akár egy könyv. Villogó, szűrő, kajánságot és gyűlöletet lihegő e szemnek kifejezése. Hiába fordul el tőle, vagy hunyja be szemét, nem képes kitérni előle, sőt annál szemrehányóbb, vádaskodóbb a pillantása, s ez megremegteti s oly érzést kelt benne, mintha e szemnek tulajdonosához régi áldatlan viszonylatok kötnék. Majd nem is képes többé elfordulni e szem gyilkos bazilisk-pillantása elől, mindjobban bűvkörébe sodorja, mint a vonagló madárkát a kígyó szűrő pillantása. És sajátságos, hogy e szemből kilövellő gyűlölet nem vált ki benne hasonló érzést, csupán sajnálatát és részvétét kelti fel. Kezdetben ismételtelen tapogatta magát, vajon valóság-e vagy pedig káprázat, hallucináció-e ez?

Egy ízben mintegy villámként fogant meg agyában: „Imádkozzál”, s könnyhullatás közben kérte Isten irgalmát és könyörületességet, hogy szabadítsa meg e reánehedő kínos látomástól. Bámulatos hatása volt ez imának — a szemből kilövellő szikrák lassan-lassan elhomályosultak, a szem pedig mindinkább összezsugorodott, eltűnt. Mintegy lidércnyomástól felszabadultan, mélyen felsóhajtott, és a szem nem mint eddig havonként, hanem mindig ritkábban jelent meg előtte. De valahányszor megjelent, mindig régi dermesztő, gyűlöletes

kifejezését látta, és látása oly bénító volt, hogy elfelejtette vele az oly fényesen bevált imát.

Végre elmélkedni kezdett helyzete fölött, sorra analizálta a jelenségeket s minthogy istenfélő, a halhatatlanságban hívő ember volt, arra az eredményre jutott, hogy ez a rejtélyes szem, melyben minden kétséget kizáróan intelligencia, akaratérő s bizonyos céltudatosság mutatkozik, szükségképpen kell, hogy szellemi lény legyen, amely lény nyilván ellenséges indulattal eltelve, lelki kárára, romlására törekszik. Sőt továbbbőszötte elmélkedése fonalát, — amiben, azt hiszem, védszelleme sugallatának is része lehetett, — s rájött, hogy a szeretet és igazságosság Istene nem szolgáltathatja ki egyetlen teremtményét sem rosszakaratú, bosszúvágyé törekvéseknek, hogyha önhibái által oly büntetésre rá nem szolgált. S miután szemlét tartott jelen élete fölött, arra a konklúzióra jutott, hogy talán egy múlt élet eseményeinek fonala szövődik tovább két szereplő lény között? Mindjobban megerősítették ebben saját érzelmei, melyekkel e rejtélyes megjelenéssel szemben viseltetett, és amelyeknek alapos taglalása nyomán felismerte önmagában az önvád, a lelkiismeret furdalásait. Mindez a spiritizmus tanulmányozására ösztönözte. Megszerezte Adelmának akkortájt megjelent „Studien über die Geisterwelt” c. könyvét. Találomra vette — hiszen nem ismerte a spiritizmus irodalmát, de az úgynevezett véletlen kedvezett, mert célravezetőbb könyvet nem találhatott volna. Az e könyvben közölt megszállottsági esetek teljes világosságot derítettek helyzetére. S mivel e könyvből Adelma címét is megtudta, levélileg fordult hozzá segélyért. Adelma vezérszellemei hozzám utasították azzal a meghagyással, hogy legyen irántam bizalommal, és ha mindenben követni fogja tanácsomat, bizton számíthat üldöző ellenétől való megszabadulásra. Ily módon került a szegény, meggyötört testvér hozzám.

Deprimált hangulatban, mintegy megtörve jelentkezett nálam; szinte szemlesütve, nagy körvonalakban adta elő bajját. Csak pár napja, hogy a szokott krízisen átesett, mely után rendesen többnapos lelkifurdalások tartották fogva egész lényét, ilyenkor szemrehányással illette önmagát, amiért annyira gyenge, erőtlen akaratú, minden ellenállásra képtelen; szinte került a külvilágot, azt hitte, hogy lerí róla hitvány, szégyenteljes állapota; fetrengett az ágyban, amíg lassan-lassan kiheverte beteges lelkének bajját. Ilyen krízis után jelent meg nálam is. Amit lelki világról részletesen közöltem, csak később tudtam meg

általa és felesége elbeszélése nyomán, midőn már bizalmas, benső baráti viszony keletkezett közöttünk.

Szimpatikus külsejű és modorú ember volt, akinek szálnalmas állapota mély részvétellel töltött el. Megnyugtattam és a reménység vigaszával erőt és bátorságot csepegtettem elcsüggedt lelkébe. Megdelejezttem. Kiváló fogékonyságot tanúsított a delejes erő befogadására s úgy szívta be a delejt, mint száraz szivacs a vizet. De ez alkalommal nem aludt el, hanem utána láthatóan feléledt testben és lélekben, mint fonnyadó virág a víztől.

Nem emlékszem, mily időközben és meddig folytattam rajta a delejezést, de hatása oly bámulatos volt egész lényére, mintha kicserélték volna; de különösen annak örült, hogy majdnem másfél évig nem környezte az ivásra való ösztökélés. Szegény felesége különösen boldognak érezte magát, mert mindenkorra szabadulhatni vélt attól a bánatos, szorongató lidércnyomástól, mely férjének testi és erkölcsi hanyatlásában csak szomorú sorsot zúdíthatott reá s gyermekeire. Hiszen ha kitudódik, hogy többnyire holtrészezen, s bérkocsin hozzák haza zsebóra és tárca nélkül, mindenkorra megbélyegezve, kenyerétől megfosztva, el kell pusztulniok. Köztisztületben álló tanár létére ugyanis óvakodnia kellett, hogy a korcsmában meg ne lássák, tehát oly félreeső külvárosi helyiséget keresett fel, ahol tudta, hogy nem ismerik, és ahol ismerőse sem fordul meg. Ez alantas környezetnek azután nem okozott sok lelkifurdalást, hogy kifoszszák és úgy szállítsák lakására a zsebében talált névjegy révén. Csak Isten különös gondviselésének köszönhető, hogy e gyakran előfordult szégyenletes botrány ki nem tudódott.

Reményünk azonban, hogy már mindenkorra megszabadult kínzójától, nem vált be. Ismételten be-beállott a visszaesés. Hogyha az előjelek beálltával még idejekorán hozzám jött delejeztetésre — a krízis elmaradt. De évek során annyira megváltozott a helyzet, hogy ő maga ellenszenvet érzett, fázott a delejezéstől, amely érzést a vele fluidikus kapcsolatban levő szellem tükrözött beléje. Csak midőn már észre lehetett venni a krízis jeleit, akkor hívott engem a felesége és delejezés által még sikerült elhárítani a krízis kitörését. Idővel már csak nagy ritkán és gyengén környezték a kísértő támadásai, végre pedig egészen elmaradtak. Nyilván lelohadt a szegény eltévelyedett testvér gyűlölete, amihez bizonyára hathatósan hozzájárult az, hogy áldozata a közeledő veszedelem percében nem csupán Isten sege-

delmét kérte önmaga számára, hanem üldöző testvééréért is esdeklett a szeretet és irgalom urához. Hiszen az ellenségnek nem csupán megbocsátani, hanem érette imádkozni is kell, így mutatta ezt az úr is tündöklő példájában az emberiségnek, Sarkpontja ez Krisztus tanának, és e tantételt kivüle más hitalapító nem is tanította. ő maga pedig nemcsak tanította, hanem követésére ragyogó példát mutatott kínos, vonagló fájdalmai közepette a keresztfán.

Akrobata szelleme, mint megszálló.

Az előző periodikus megszállottsági esethez egy másik hasonló eset is sorakozik, melyben az illető egyén mintegy kronométeri pontossággal megjelenő órában, oly rendkívüli, akarata ellenére való cselekményekre kényszerítettett, hogy magától rájött, - mert határozottan megérezte — miszerint e jelenségeket egy kivüle álló láthatatlan lény céltudatosan erőszakolja reá, dacára annak, hogy a szellemek létezéséről mindaddig tudomással sem bírt, s annál kevésbé tudta, hogy embereket befolyásolhatnak vagy lenyűgözhetnek. Midőn orvosi tanácsomat kikérték, sejtelmem sem volt róla, hogy ez az eset folyományaiban ki fog zökkenteni az orvosi vonatkozás szűk keretéből a tág nyilvánosság elé, és hogy rám nézve határjelző leszen, mely spiritista pályafutásom új fázisát jelenti. Kínos, szenvedéses kálváriautat a Golgota felé, tudniillik civilizált korunk Golgotája felé, ahol nem feszítik ugyan keresztre az embert, nem is rakják máglyára és kerékbe sem törik csontjait, hanem maró gúnnyal, szívettépő kacajjal erkölcsileg törik izzé-porrá, kínozzák agyon, állítják pellengérré, és teszik ki közmegvetésnek az áldozatot. Sajtóperemet értem, amely személyemre nézve golgotává vált, s mely ideig-óráig engem erkölcsileg halálosan sújtott. Nem ejthetett azonban halálos sebet a spiritizmuson, amelynek jegyében ez a per keletkezett, és nem válhatott annak kivégző golgotájává, aminthogy az eszmét nem is lehet kivégezni, mert az újból feltámad. És hogy t. olvasóim esetleges illúziója, mintha én e sajtóperben a hős vagy mártír szerepére vállalkoztam volna, csalódássá ne váljék, eleve is kijelentem, hogy én sem az egyik, sem a másik szerepre nem pályáztam, sem pedig olyanban tetszelegni nem kívántam.

Az 1872. év novemberében egy fővárosi fényképész hivatott mintegy 17 éves fiához, akinél oly rendkívüli tünetek jelentkeztek, amelyeknek megfejtésén a fővárosi és bécsi orvosi korifeusok hiába

törték fejüket, s ahol bölcsességük csődöt mondott. Idővel azonban e rejtélyes természetű tünetek nyomán maga a beteg, valamint annak szülői is rájöttek, hogy e tünetek egyes egyedül a spiritizmus révén fejthetők meg. S bár mindeddig azoknak hitelt nem adtak, mindazonáltal mindjobban megerősödött bennük az a meggyőződés, hogy ezek a jelenségek chinin, ópium, morfin vagy más kábító szerek által el nem távolíthatók. Mert ahány orvostanárt és specialistát konzultáltak, mindannyi más-más diagnózist és gyógyeljárást állapított meg. A pontosan, szinte percre jelentkező tünetekből következtetve váltólázt tételeztek fel, bár az ütér és a test hőfokának normális volta e feltevésük ellen szólt. Teletömték chininnel, villanyozták, hideg víz gyógy móddal kezelték — eredménytelenül. Majd meg nagy morfin adagok által mély álomba merítették, hogy a fiú a paroxizmus idejét átaludja; de a fiú abban a percben, midőn az orvosok által paroxizmusnak nevezett állapot rendszeren jelentkezni szokott, legmélyebb álmából hirtelen felpattant és belekezdett a megszokott manőverekbe, s folytatta azokat addig, míg az óra utolsó perce lepergett.

Ezután pedig a fiú friss és egészséges volt 23 órán át, míg nem ütött a rejtelmes műveletek órája. A korához mérten érett, s intelligens fiú folyton erősködött, hogy minden előzetes érzet nélkül hirtelen hozzá szegődik valaki, akit nem lát ugyan, de testének minden szálával szinte összeolvad és kénye-kedve szerint rendelkezik szervezetével. Hogyha passzíve viselkedik, azaz ha odaengedi magát, akkor teljességgel jól érzi magát, mintha ez a test nem is az ő teste lenne és elcsodálkozik azon, amit ez a test végez. De ha ellenállást fejt ki, akkor úgy érzi, mintha egész testét vaspántba szorítanák, amely fájdalmas érzés abban a pillanatban megszűnik, ahogy ő felhagy az ellenállással. Mindezen okulva, többé már meg sem próbálja az ellenállást. Sch. fényképész egész rakás spiritista könyvet szedett ki fiókjából, amelyeket ő meg a fia az utolsó időben tanulmányozván, mindketten meggyőződtek arról, hogy egy alantas, pajkos, de de nem éppen rosszindulatú szellem űzi e gyermekes allotriákat.

Nem emlékszem rá, hogy mikor keletkeztek e jelenségek, és milyenek voltak a kezdetleges tünetek, bár bizonyára elmondhatták akkorában. Csak azt a kimagasló fázist őrzí memóriám, hogy a fiút a nyár beálltával Bécs szomszédságában levő egyik gyógyintézetbe, ha nem csalódom, Vöslauba vitték, de onnan mihamarább elküldték. Mert éjjelenként éktelen kurjongatást, sivalkodást, bömbölést hallatott,

mialatt a szoba bútorait összevissza hányva, azokon örületes tobolás és üvöltés közt a legnyaktörőbb produkciókat vitte végbe. El lehet képzelni azt a riadalmat és felfordulást, mely a szanatóriumnak többnyire ideges, üdülést és nyugalmat kereső betegek sorában támadt. Mi sem természetesebb, mint hogy az intézet igazgatósága haladéktalanul kiutasította ezt a zavargó vendéget. Innen kezdődött a szegény anyának kínos vándorútja a fiával egyik gyógyhelyről a másikra. Nem is ment ezután már ismert helyekre, hanem félreeső, hegyközi parasztkunyhókat keresett fel, mert az orvosok erősítő, ózonos levegőt ajánlottak a betegeknek. Sehol nem lévén azonban maradása, hazavitte a fiút. Az egyemeletes házban levő lakásban — mely nekik azért volt kedvező, mert alatta éjjel zárt üzletek voltak, mellette pedig nem volt szomszédos lakó, a fiú feltűnés nélkül tombolhatott és zajonghatott. Nem tudom, meddig tartott e szertelen háborgó állapot; idővel azonban teljesen leszerelődött, és a fiú szokott produkcióit már csendben végezte. Sőt nem is éjjel, hanem nappal állt be a roham. Pontosán déli 12 órákor. De bármennyire óhajtottam is szemtanúja lenni ilyen jelenetnek, mégis pár nap telt bele, míg egy délben, az akkortájt kiterjedt praxisom és az őszi évszakkal járó betegek nagy száma miatt egy vagy másfél órát szakíthattam magamnak. Ez is csak úgy sikerült, hogy néhány könnyebb betegem látogatását a délutáni órákra halasztottam.

Akkortájt egy másik, 9—10 éves, szintén megszállott fiúgyermek is állott kezelésem alatt, akit egy cirkusz-bohóc szelleme időnkint szintén nyaktörő akrobata műveletekre ösztönzött, annyira, hogy kétségbeesett anyja gyakran féltette, hogy kitöri a nyakát, akinél vezetőink utasítására Jakab néven kellett citálnunk a megszálló rakoncátlan szellemet, akit végre feleségem íróműdiumitása révén sikerült is jó útra téríteni, és arra bírni, hogy a gyermeket elhagyja. Körülbelül ilyennek képzeltem a fényképész fiának esetét is; de mennyire hűledeztem mindannak láttára, amit emberileg elképzelni is alig lehetett. Megérkezésemmel a fiút már trikó-mezben találtam, a szoba padlózatán pedig vastag, puhaszórú szőnyeg, s körülötte székek és asztalkák voltak. A jól megtermett, kifejlett izomzatú fiún nem látszott nyugtalanság vagy lázas izgatottság. Elfogulatlanul, okosan beszélgetett velem és egyet-mást közölt is érzéseiről és benyomásairól a változatos jelenségek egyes stádiumaiban. Egyszerre nyílsebességgel felugrott, meghajtotta magát, mintha nézőközönség

előtt produkcióra készülne és leírhatatlan nyaktörő és ficamító műveleteket végzett, olyanokat, mint amilyeneket a Renz-féle cirkuszban ünnepelt akrobatáktól lehetett látni. — Elfelejthetetlen, hátborzongató látvány volt ez a szoborszerű alak. Arcizmainak egyetlen rostocskája se rándul; zárt szájjal, merev szemmel, mint egy automata, végzi a hajmeresztő gyakorlatokat teljes háromnegyed órán át, egyetlen pillanatnyi szünetelés nélkül. Végre éppen olyan nyílsebességgel, mint aminővel hirtelen felpattant, egyszerre megállott — de ezzel egyidejűleg nyomban eltűnt a merevség is arcából és szeméből. Nyájasan mosolygott, diskurált — mintha kicserélték volna. Néztük az órát — pont 45 perc. A szobaleány egy tálcán kénytelenül ételt hozott be, amihez a fiú farkasétvággal látott hozzá. A gyakorlat előtt tudniillik, nem volt megengedve még csak egy morzsát sem ennie, mert erős nyomást érzett gyomrában és mindent kihányt.

Nem mentem el több ilyen produkcióhoz. Azt mondták, hogy mind egyforma. Különben néhány delejezés után el is maradtak. Boldogságban úszott a szegény, meggyötört család. Behatóbban tanulmányozták a spiritista könyveket és a fiú szorgalmasan eljárt a médiumfejlesztő privát szeánszokra. Kiváló felfogású volt, minden tünetet helyesen értelmezett — hiszen gyakorlatilag végzett önmagán egy tanulságos spiritisztikai kurzust. Atyja kísérleteket tett szellem fotográfiák nyerése céljából, amelyeken én ugyan nem vettem részt. Kapott is felhőket és határozatlan alakulatokat, de el volt határozva, hogy kitartással addig folytatja, míg meggyőző eredményhez jut. A fiút már nem is kellett többé delejezni, a kúra be volt fejezve. 1873 február havában — majd harmadfél hónapi normális állapot után a fiú viselkedésében gyanús jelenségek tűntek fel.

Rágalmazó cikk.

Ami elsősorban tűnt fel gyanúsnak a fiú viselkedésében, az a személyemhez való szeretet bensőségének csökkenése volt. Úgy éreztem, mintha valami határozatlan, nem definiálható válaszfal férközött volna közénk. Megkérdeztem, vajon van-e valami oka reám nehezíteni? Erősködött, hogy nincs — ő most is változatlanul szeret. Intettem, hogy éber figyelemmel kísérje érzelmeinek legkisebb hullámmáztát is, mert érzem, hogy ellentétes áramlat furakodik közénk, ne engedje tehát, hogy ez észrevétlenül hatalmába kerítse. Emellett feltűnt nekem még az is, hogy nem a régi lelkesedéssel fogadta a szeánszo-

kon nyilatkozó jelenségeket, s néha pedig csekély okokból elmaradozott üléseinkből. Szükségét láttam tehát annak, hogy kitánítsam, hogy résen kell lennünk, s minden érzésünket, gondolatunkat ellenőriznünk kell, vajon sajátunknak vagy belénk tükröződötteknek tekintsük-e azokat. És hogyha utóbbinak ismernők tel, nyomban teljes akarat erővel szálljunk síkra ellenük, hogy le ne nyűgözzenek bennünket. A fiú azonban nagyra volt az ő állítólagos erős akaratával, és azzal hivalkodott, hogy ő rajta már ezentúl ki nem fog semmiféle alantas szellem. E túlemelkedettségét mihamar követte a bűnhődés. Egy szép napon ugyanis csakugyan hatalmába kerítette őt régi kínozója, és dacára minden küzdésének, nem bírta magáról lerázni.

Sch. fényképész a fia tudta nélkül haladéktalanul magához kéretett engem. El is mentem. Midőn azonhan a lépcsőhöz értem, Sch. megrémülten jött elébem, mondván, hogy a megszálló szellem megérezte közelségemet s midőn a kapun beléptem, káromkodva fenyegetőzött, hogy széttépi a fiút, hogyha engem beeresztenek hozzá. Mosolyogva nyugtattam meg őt, hogy ügyet se vessen a fenyegetésre, a szellemnek nincs arra hatalma, sőt azzal inkább saját erőtlenségét és félelmét árulja el. De nem megyek be hozzá, mondtam, hogy a fiút nagyobb kízásoknak ne tegyem ki azáltal, mert csak a szellem dühét fokoznám, holott nem vagyok bizonyos benne, vajon jelen feldühödött állapotában le bírom-e őt gyúrni. Várjuk be tehát a szellem kimerülését, aminek okvetetlen be kell rövidesen következnie. Azzal távoztam.

Mennyire felháborodtam, s velem együtt valamennyi egyleti lagunk, midőn másnap abban a német nyelvű napilapban, a „N. P. Journal”-ban, amely már egy év előtt is tendenciózus, gúgyoros cikkben támadott bennünket, egy cinikus rágalmazó cikk jelent meg. Ma, több mint három évtizeddel az eset után, nem emlékszem már a cikk tartalmára, de bár a név nem is volt megnevezve, mindazonáltal én voltam megbélyegezve benne mint „spiritista doktor”, akinek kitéték a szűrét, midőn éppen be akart nyitni pácienséhez. Nem volt ugyan kiírva, de a sorok közül azt lehetett kiolvasni, hogy megelégettek a „doktor úrnak” tisztességtelen haszonlesését. Körülbelül ilyenmit tartalmazott ez a 9—10 soros riporteri közlemény.

Hogyha tekintetbe veszem, hogy e napilap akkortájt korántsem foglalta el mai komoly, előkelő pozícióját, hanem mint csupa szenzációt és botrányt kultiváló, alárendelt lapocska alig élvezte a

művelt olvasóközönség méltatását, s ez okból nem is igen juthatott az én kizárólag művelt osztályú pácienseim körébe, be kell látnom, hogy semmi okom sem volt félnem attól, hogy betegeim körében kitudódik spiritista voltom. Mert hiszen néhány bizalmas paciensecsalád kivételével csak egyletünk tagjainak lehetett tudomása arról, hogy tulajdonképpen ki az a „spiritista doktor”. Éppen úgy nem volt indokolva az az erkölcsi felháborodásom, s ideges izgatottságom sem, mely a szúnyogból elefántot csinált fantáziámban.

De ha most már indokolatlannak látom lázas képzelődésemet, még inkább érthetetlen és a lélektan logikájával össze nem egyeztethető volt az, hogy sajtópert indítsak és magamra zúdítsam a publicitást, amely elől akkortájt kínos figyelemmel rejtőzködtem. Hiszen ez oly ellenmondó pszichológiai folyamat, mintha valaki a haláltól való félelemből öngyilkosságot követne el. Ha tehát ezt mégis megtettem, nyilvánvaló, hogy nem rendelkeztem szabad akaratom teljes függetlensége fölött, hanem láthatatlan sugallat hatalma alatt álltam, amely engem mindenáron egy kudarcra végződő sajtóper rizikójába igyekezett belelovalni. Ez lehetett csakis az akkori rejtélyes lelki állapotom megfejtésének egyedüli kulcsa, amely későbbi szellemnyilatkozatok által megerősítést is nyert. Egyébiránt a sajtópert megelőző szellemközleményekben is találtunk erre vonatkozó felvilágosítást, — csakhogy akkor, midőn azt megkaptuk, nem értettük meg a bennül; rejlő különben elég világos célzásokat.

Azok a sugalló szellemek, akik ítélőképességemet elhomályosították, hogy egy meggondolatlan lépésbe ugrassanak bele, vezetőink hallgatag elnézése mellett végezheték munkájukat, mert azzal az ő intenciójukat juttatták érvényre, habár amazok ellenkezőjét célozták is. Vezetőink ugyanis véget akartak vetni annak a félszeg, tarthatatlan állapotnak, amelybe azáltal jutottam, hogy midőn egyrészt az úttörő munka vezetését elvállaltam, és ezt az egylet falain belül buzgalommal és odaadással végeztem, másrészt az egylet falain túl elég hiú, kishitű és gyáva voltam, hogy nem vallottam színt arról, ami tulajdonképpen egész lényemet eltöltötte és a meggyőződés lelkesedésével ragadott magával. Csakis szálnalmas önáltatás és áldatlan képzelődés hitethette el velem, hogy e félszeg, hazugsággal teljes állapotban megmaradhatok az egylet élén. Hiszen sokszor magam is éreztem e kétlelkűség fonák voltát, de nem lakozott bennem annyi szilárd akaraterő, hogy a közvélemény előtt legyőzzem bujkáló

hiúságomat. Isten kegyessége vetette hát közbe magát, és az ő bölcsessége intézkedett úgy, hogy magam rántsam le magamról a leplet, hogy spiritista voltam egyszerre váljék nyilvánvalóvá az egész világ előtt. És ha ez fájdalommal járt is, de egyszersmind kiérdemelt bűnhődés is volt reám nézve, mígnem fellélegezhettem, midőn Isten jósága felszabadított attól a feszélyezettségtől, mely addig súlyosan nehezedett rám, és amitől képtelen voltam magamat önerőmmel felszabadítani. Innen kezdve bátrabban haladtam kijelölt rendeltetésem, spiritista pályafutásom útján, melyet éppen sajtóperem nyitott meg, és azontúl nyílt sisakkal léphettem a porondra, leoldva a csúfos bilincset, melyet hiúságból és a közvélemény bálványimádásából magam kezével fűztem lábamra.

Hála és dicsőség legyen a mindenható Atya jóságának, hogy földi pályám e válságos fordulópontján megismerést és energiát öntött elhomályosodott lelkembe, és megmentett a további botlásoktól.

A sajtóper és a nyilvánosság.

Még ugyanaz nap, midőn az említett rágalmazó cikk megjelent, a mámor hevületében megtettem az első lépést a sajtópör megindítására. Alighogy az utolsó páciens is eltávozott a rendelésről. ügyvédet kerestem fel, aki a sajtókeresetet be is nyújtotta, s október 20-ra tűzött ki annak tárgyalása. Harmincegy év nagy idő — ködöt borít az ember memóriájára; akárhogyan igyekszem is most ezt a borút szétosztalni — sehogy sem sikerül. Pedig nagyon szeretném amaz időbeli kedélyállapotomat lelki szemeim elé varázsolni, mely a per megindításától a tárgyalási napig lefolyt nyolc hónapon át egész valómat fogva tartotta. Azt hiszem, hogy akkori szakadatlan elfoglaltságom közepette sem időm, sem hajlamom nem volt tárgyilagos reflexiókra. Úgy rémlik nekem, mintha ezt a nyolc hónapot átaludtam volna. Csakis a tárgyalás napján történekről emelkedik ki a köd homályából némi visszaemlékezés. Emlékszem ugyanis, hogy reggel a felébredéskor nyomasztó aggodalom fogott el, vajon nem fog-e a szó torkomon akadni, aki sohasem álltam törvény előtt — sem vádló, sem vádlott minőségben — és aki egész életemben fáztam a nyilvános szónoklástól? Bizonyára ember ember hátán lesz a tárgyaláson, és a lámpaláz vacogása belém fojt minden hangot a nyüzsgő sokaság láttára. Bátorságot igyekeztem szugerálni magamra, hogy hatalmas vezetőink csak nem hagynak cserben, sugallataikkal bizonyára támo-

gatni fognak. S lám, a tárgyalási terembe érve, nyüzsgő sokaság helyett majdnem üres padokat találtam; csupa mosolygó, barátságos ismerősöket kevés idegen arc közepette, azonkívül egynéhány hírlapi gyorsírót. Ebben a milieuben azután én is bátorságot kaptam. Éppen akkor a 73-iki gyászos emlékü nagy krach, — mely százezrek egzisztenciáját tette tönkre, — nehezedett ólomsúllyal a kedélyekre, annak romboló hatása alól a mágnástól kezdve le egészen a hordárig senki sem vonhatta ki magát, nem is igen lehetett tehát az emberek kíváncsiságát szenzációhajhászásra felajzani, Kinek-kinek elég baja volt a maga ügyes-bajos dolgával.

Végre megjelentek az esküdtek, bírák, ügyvédek és tanúként Sch. fényképész is, de fia nélkül, akit pedig szintén beidézni kértem, de akit apja háziorvosi bizonyítvány alapján mint beteget kimentett. Pedig a fiú nem volt beteg, hanem mint később értesültem, azt jelentette ki, hogy a Dunába ugrik, ha neki az esküdszék előtt meg kell jelennie és megszállottsága a nyilvánosság elé kerül.

A formalitásokon mihamarább átestünk, s én visszavetési jogomról lemondtam, — hiszen az esküdtek egytől-egyig ismeretlenek voltak előttem. Hasonlóan nem kifogásoltam az ifjú Sch.-nek orvosi bizonyítván alapján való távolmaradását sem. Nem emlékezem, milyen kérdéseket intézett az elnök Sch. fényképészhez, de azt tudom, hogy az ő vallomásai egészben véve diplomatikusak és kitérők voltak, s mindenáron a fiú valódi bajának elpalástolását célozták. Megjegyzem, hogy Sch. fényképésszel a per megindítása óta nem érintkeztem, csupán abból az okból, hogy azzal a váddal ne illethessenek, mintha őt kitanítottam volna.

Következett azután a két ügyvéd beszéde-, halvány sejtélem sincs már arról, hogy mit beszéltek, de nem marakodtak nagyon egymással, nyugodtan hangzott el mindegyiküknek egészben véve szintelen és semmi emóciót nem keltett rövid mondanivalója. Most rám került a sor. Elfogódottan, szorongva kezdtem beszélni, a rám szegezett sok szem pedig megrezegtette hangomat és valami mámorféle állapot kerített hatalmába, hasonlóan ahhoz a lélektani, rejtélyes, abnormis állapotomhoz, mely minden józan latolgatást elutasítván magától, gyors eltökélésre tüzelt már a sajtóper megindításakor is, hogy orvul megtámadott, s annyira féltékenyen őrzött becsületességem integritását megvédelmezhessem. S mi történt most? Az az értelmetlen furcsaság, hogy ahelyett, hogy nyomós érvekkel bizonyított-

tam volna a mocsoktalan tisztességemen ejtett rágalmazást, ezt egy árva szóval sem érintettem, hanem — lendületes, lelkes dicshimnusz t zengtem a spiritizmus isteni hivatásáról, mely egyedül képes korunk elposványodott közerkölceit megóvni a teljes elmerüléstől. Mintha egész lényem kicserélődött volna. Az elfogódottság helyett rettenthetlen bátorság és lelkesedés töltötte el egész valómat, s ennek hatása nem egy esküdt arcáról tükröződött le. Mi mindent beszéltem, nem tudom, de azt állították, hogy ihlettől elragadott apostolként állottam és megkapó, gyújtó szavak röppentek ki szájamból. És ezt éppen ellenfelem ügyvédje és az esküdtek elnöke mondták így, akiknél pedig legkevésbé lehetett feltételezni az irányomban való rokonszenvet. Háromnegyed óráig tartó beszédem zárószavai ezek voltak: Hogyha a spiritizmus mozgalma mesterkélt emberi alkotás, akkor mint minden emberi ténykedés, nyomtalanul el fog enyészni; ha pedig Isten akaratának folyománya, akkor semminemű hatalom, annál kevésbé fogják (a hátam mögött állott vádlott szerkesztő felé fordulva) — ilyen törpék erőlködései hódító útjában megállíthatni.

Ügy látszott, mintha az ügyemmel nem szimpatizáló törvényszéki elnök beszédemnek félreismerhetetlen hatását egy slágerrel akarta volna paralizálni, amelytől holmi szenzációs leleplezést várt. Azt a kérdést intézte ugyanis Sch. fényképészhez, hogy mennyi díjat alkudtam ki magamnak?

—Fizetésről sohasem volt szó köztünk, — monda Sch. némi méltatlankodással.

—Tehát az orvos úr megelégedett azzal, amit ön neki jó szántából ajánlott fel?

Sch. mintegy szégyenkezve felelé, hogy anyagi helyzete eleddig még nem engedte meg, hogy orvosi díjat felajánljon. (Nagy mozgás az esküdtek sorában.) A puska tehát visszafelé sült el. Ezt a kérdést bizonyára valami jó szellem sugallhatta az elnöknek, mert ez alkalmul szolgált annak megállapítására, hogy még a jogos orvosi honoráriumomra való törvény adta igényemet sem érvényesítettem.

Az esküdtek visszavonultak tanácskozáásra, mire az ügyvédek, riporterek s még mások is a közönség sorából csoportokba verődve fesztelesen diskuráltak egymással. Ekkor a védőügyvéd odalépett az engem körülvevő csoporthoz, és mindenki által hallhatóan így szólott: Hogyha a dr. úr ahelyett, hogy lelkes apostolként s megkapó lendülettel a spiritizmust védelmezte és dicsőítette volna, személyes ügyét

védelmezi: védencem okvetetlenül elmarasztaltatik. — Az esküdtek tanácskozása azonban szokatlanul hosszúra nyúlt. Az ügyvédi szimat megérezte, hogy az esküdtek nem tudnak megállapodásra jutni, Ellenfelem ügyvédje azt proponálta, hogy döntés előtt mindkét fél a felmerülő költségeknek egyenlő részét vállalja magára, amihez az én ügyvédem hozzá is járult.

Csak évek multán szivárgott ki az elzárt ajtó mögött lefolyt tanácskozások titka. Az esküdtek egyike ugyanis, aki az esküdtszéki tárgyalás ötletéből a spiritizmussal való megismerkedésre ösztökéltett, mint páciens keresett fél, s ez alkalommal tudtam meg a módfelett hosszasan tanácskozásnak okát. Az esküdtek néhai Horváth Boldizsárt, volt igazságügy minisztert választották meg elnöküknek. A szavazatok megoszlottak, Horváth B. pedig súlyt fektetett arra, hogy a marasztaló verdikt egyhangú legyen. Ez a fényes elméjű, tisztalelkű ember bizonyára nem ismervén a spiritizmus erkölcsanát, és csupán felületes riporterikékből értesülvén a kopogtató és asztaltáncoltató jelenségekről, a középkor babonáinak veszedelmes feltámadásától félt, s azt hirdette, hogy a közérdek követeli, hogy az esküdtszék — mint a megtestesült közvélemény — egyhangúan ítélje el a sötétséget terjesztő ragályt. Ennek ellenében a kisebbség azt hangoztatta, hogy a közérdeknek ezt a látszólagos szükségletét nem akceptálhatja, s nem engedheti, hogy egy ember érte egész vagyonával, polgári tisztességével fizessen és hogy becsületében meg legyen bélyegezve. Erre Horváth B. hivatkozott reám s azt mondta, hogy én egy szóval sem próbáltam becsületemet megvédeni, pedig látható, hogy a szó hatalmával kitűnően rendelkezem. Nyilvánvaló tehát, hogy az egész pert csak tendenciózus célzathoz, apostoli és esetleg mártírságra vágyó szereplési viselkedésből indítottam. Az én polgári tisztességem nem szenved csorbát a marasztaló verdikt által, — mondá, — mert ez a tárgyalás folyamán a tanúvallomásokból tisztázódott, de a spiritizmus vészt hozó inváziója ellen csak impozáns, egyhangú elitélő verdikt által óvhatjuk meg a csodást különben is hajhászó, tájékozatlan népet. Végre Horváth Boldizsár ékes szavának, s személye súlyának sikerült a kisebbség ellenállását legyőznie, de ez egy óránál tovább tartó fáradtságába került.

E független polgárokból alakult bíróság ítélete hangosan bizonyítja, hogy lehet az ember bármily művelt is, de gyarlónak mindig elég gyarló, és az emberi ész mindig korlátozott marad az okosság legna-

gyobb hírében álló embereknél is. Éppen úgy, amint egykoron a valási üldözések idejében a törvények védelme alól kitaszítottaknak nyilvánították a keresztényeket, majd később a katolikusok irtották a református eretnekeket. Az emberi elfogultság a spiritistákkal szemben is könnyen mentesíti magát lelkiismeretbeli kötelességei alól. Íme, a csalhatatlan ember az ő mindentudásának önhittségében, amely mindentudás egy hajszálnyival sem lát tovább az orránál, mert még azt sem tudja, hogy amit ma tagad és lehetetlennek tart, nem bizonyul-e valóságnak holnap!

Elvitársaim túlradó szavakkal gratuláltak rettenthetetlen lelkes, hősies magatartásomért. Néhány ismeretlen úriember, köztük egy ny. ezredes és egy ny. pénzügyi tanácsos bemutatkozott és még ott a helyszínen kérték egyletünkbe való felvételüket. A távozó félben levő esküdtek füle hallatára meg is éljeneztek. Az elismerésnek eme spontán megnyilatkozása gyógybalzsamként hatott fájó sebemre. Még aznap a P. LI. esti lapjának megjelenése után, ügyvédi körökből fordultak hozzám útbaigazításért, hogy mily könyvek révén lehet a spiritizmus felől informálódni, amit én nagy örömmel annak jeléül vettem, hogy az esküdtek verdiktje még ügyvédi körökben is megdöbbenést kelthetett. A következő napokban pedig már alig bírtam a sok kérdezősködésnek eleget tenni.

Másnap azonban, nem tagadom, végtelen bánat és keserűség tépte szívemet, midőn a napilapok közleményeit olvastam. Különösen felháborodtam a „N. P. Journal”-nak gyűlölettől tajtékozó mérges tobzódásán, s minden képzelmet felülmúló szándékos, a tényeket elferdítő leírásán, mely teljes ellentétben a többi napilapok közlésével, képtelen koholmányokkal tarkította hasábjait. Bátran megengedhette mindezt magának — mert e lapnak olvasói alig olvastak más lapot, a többi lapokról pedig tudhatta, hogy egyik sem fogja magát sem a spiritizmus, sem az én személyem védelmezőjéül előtérbe tolni és hazug állítását megcáfolni. Egy egész álló hétig hasábokon át folytatta ez a lap üldözését, míg végre saját olvasói tiltakoztak ellene. Rövidesen ezután a lap más tulajdonába ment át, és azzal előnyösen megváltozott egész iránya is. — A hazai lapok közt csakhamar a Jókai Mór szerkesztésében megjelent „Hon” közölt egy tárgyilagos cikket. — Majd a napilapok egyébiránt többnyire felületes közleményei sorából előnyösen magaslott ki a bécsi „N. Fr.

Pr.”-ben egy közismert kiváló publicista tollából eredő komoly lélektani tanulmányszámba menő tárcacikk.

E cikkíró annak dacára, hogy a spiritizmussal hadilábon állott, módfölött szimpatikusan foglalkozott egyéniséggel. Kiemelte tudásomat, orvosi hírnevemet és előkelő körökben tiszteletben álló társadalmi pozíciómat. Dicsért azért, hogy én egy, a közvélemény által kétségbevont, sőt határozottan visszautasított ügy képviselőjében kiállok a porondra, és nyílt sisakkal, lelkesedéssel védem népszerűtlen, ellenszenves ügyemet. Pszichológiai tudásra valló szakavatottsággal bontotta elemeire a lelki rugók finom szárait, és kereste a rejtelmes, összekötő motívumokat, melyek a sajtóper indítására, illetőleg meggyőződésem nyilvános kitarására ösztönözhetek. Sajnálom, hogy eme fejtegetéseiben és következtetéseiben — a sok téves antitézis dacára is — érdekes cikk elkallódott. Sok megnyugvást merítettem belőle és ez akkor jól esett bánatos lelkemnek.

Mért tagadjam — nehéz, sok keserűséget rejtő napok, sőt: hónapok, évek nehezettek reám. Hiszen az úr is megkérte az Atyát, hogy múltjék el tőle a keserű pohár. Nem mehettem ki az utcára anélkül, hogy minden szem reám ne szegeződjék, lökdösték az emberek egymást: nini, a spiritista doktor! És hányszor kellett látnom az utcán, nyilvános helyeken, hogy az emberek megálltak, utánam néztek és újjal mutogattak reám. Lassan-lassan azonban megedződtem, s megadással nyugodtam bele helyzetembe. Rövidesen a per után még a „Magyarországi hasonszenvi orvosok” havi gyűlésén is azt ajánlta egy kiváló műveltségű és tudású tagtárs, hogy az egyletből rekesszenek ki. S bár a hasonszenvi orvosok két kimagasló nesztora pártomra állott, mégis, mivel az indítvány nem az összesség részéről utasított vissza — bejelentettem az egyletből való kilépésemet. Igaz, hogy nemsokára rá az az elégtétel ért, hogy maga az indítványozó keresett fel, sajnálatát fejezve ki meggondolatlan elhamarkodásáért, és az egész egylet meghagyásából bocsánatot kérve, felkért kilépésem visszavételére. Hanem az már nem elégtételemre, — de mély s őszinte fájdalomra szolgált, hogy ugyanezt a hatalmas testű és nagy reményekre jogosító fiatal kollégát, mintegy másfél év múlva egy gráci ideg- és elme-szanatóriumba vitték, ahol a nagyelméjű embernek szelleme csakhamar mély sötétségbe borult, mígnem a halál meg nem váltotta őt. Ezt az esetet mint egy korrajz töredéket

hozom, hogy milyen megítélés alá esett akkoriban a spiritizmus és mindazok, akik magukat hívőjének vallották.

Isten segedelme nehéz időkben.

A sajtóper révén kipattant spiritistaságom meglepte ugyan művelt pácienseimet, háziorvosi állásaimat azonban meg nem ingatta, s benső baráti, bizalmas viszonyomat egy cseppet sem alterálta. Bár betegeim túlnyomó részben teljesen tájékozatlanok voltak a spiritizmus iránya és célzata felől, mindazonáltal, mint korrekt emberhez való bizodalomuk és nagyrabecsülésük annyira szilárd volt, hogy eleve meg voltak győződve arról, hogy a spiritizmussal való foglalkozás sem a józan ész, sem pedig a tisztesség rovására nem megy. Sőt akadtak, akik szóbeli felvilágosítást vagy olvasmányt kértek tőlem, hogy a spiritizmussal megismerkedhessenek. Hanem bizony a rendelő óráimra járó ambuláns betegek végképpen kimaradtak, mintha a föld nyelte volna el őket, holott azelőtt várótermem még délután 5 órakor is alig ürült ki. És míg azelőtt sokszor kellemetlenül érintett, hogy egy-egy elkésett beteg miatt a „klub”-ban várakozó tarokkpartiról lekéstem, bezzeg most áhítozva, de hiába vártam a járóbetegeket. Ez pedig rám nézve tetemes jövedelemcsökkenést jelentett, mert az ambuláns praxis busásan fedezte nemcsak a személyes szükségleteimet, de a háztartás napi folyó kiadásait is. És e jövedelemcsökkenés annyival inkább érzékenyen sújtott, mert alig egy évvel előbb folyton emelkedőben levő praxisomnál fogva a város központja felé törekedve, az eddigi házbért majdnem háromszor meghaladó drágább lakást béreltem, mely után majdnem 300 forintos adót is kellett fizetnem. De ezt addigi tényleges jövedelememhez mérten minden kockázat nélkül meg is tehettem.

Akarva, nem akarva, tetemes törléseket eszközöltem hát budget-em rublikáin, restringálva minden fölösleges, s leginkább úri hajlamaimat szolgáló kiadásaimat. Nem is esett nehezemre a dolog, hiszen a nyilvános helyeket, színház, koncert stb. látványosságokat már úgyis kerültem, és így minden szabad időmet behatóbban fordítottam szent ügyünk szolgálatára, természettudományi, spirituális, bibliai stb. tanulmányok által igyekezőn hézagosságot kiegészíteni. Eképpen a világiasságtól tulajdonképpeni rendeltetésem terénemára tereltetve, mindinkább izmosodott bennem az Isten imádása és Hozzá való bizodalmam. Rövid időre a pör lezajlása után azzal

a kijelentéssel leptek meg bennünket szellemi vezetőink, hogy rendezzük az eddig kapott szellemközleményeket és „Reflexionen aus der Geisterwelt” cím alatt bocsássuk közre azokat. Ez pedig csak nevem, mint az egyesület elnökének neve alatt történhetik. És így lőn nyilvánvalóvá előttem Istennek célzata, midőn a sajtóper révén épp kellő időben vetett véget a nyilvánosság előtt való bujkálásomnak. De egyúttal megérlelődött bennem az a megismerés is, hogy Krisztus urunk szavai szerint nem lehet egyszerre két urnak: Istennek és a mammonnak szolgálni. Mammon alatt pedig a Megváltó nemcsak a pénzt, a vagyont és a dicsvágyat, hanem általában a világiasságot is értette.

Megéreztem, hogy sorsomat Isten intézi, és bizonyosra vettem, hogy kitartást, bátorságot és mindenekfölött Hozzá való tántoríthatlan bizalmat is csepegtet belém, amire állásomnál fogva nem csupán a külvilági hitetlenség ellen való küzdelmemben, hanem közvetlen közelemben levő tagjainkkal szemben is feltétlenül szükségem volt. **Életem feladatai és célzatai tehát a sajtóper során mindjobban megvilágosodtak előttem.** Szeretett Antal testvéremmel eggyé válva a hitben, bizodalomban és feladataink odaadó teljesítésében, kölcsönösen bátorítottuk, lelkesítettük egymást a buzgóságban és kitartásban, majdnem mindennapos érintkezésünk alkalmával pedig sohasem hiányzott vezetőink irányító, oktató és lelkesítő szava. Hogyan is férközhetett volna hát közénk csüggedés, kishitűség, ingadozás? Csak szegény jó feleségemet fogta el még gyakran a csüggedés. Ilyenkor sivárul, kilátástalanul látott mindent maga előtt, úgy, hogy erős kézzel kellett támogatnom ingadozó hitét s bizalmát. Végre azonban Isten mérhetetlen kegyelme közbelépett, és félre ismerhetetlen jelek által az ő gyenge bizalmát is hozzászilárdította az enyémhez.

Mint ahogy Isten Izrael népének a megcsappant húsos fazekek pótlásául manna és fűrjek alakjában küldött mindennapi kenyeret és húseledelt a Sin pusztában, hasonlóan gondoskodott a jó Atya a mi mindennapi szükségleteinkről is. Vezetőszelemeink ugyanis mindenféle füvekből és virágokból egy herbatea-félét komponáltak, amelyet ők „gyógy-tea” néven Ment Franciska médium révén ismertettek meg velünk, s amelyet delejeznem kellett. Azt üzenték, hogy e keverék sok idült betegséget képes gyógyítani, és nagy kelete lészen a testi bajokban szenvedők sorában. „Nagy kelete lesz” — hogyan?

Hiszen én nem fogom azt hirdetni, reklámot csapni! De ahogy vezetőink minden szava, úgy ez is bevált.

Adelma gyógyító médiumitási ténykedése ugyanis akkortájt delelőpontján állott, és a világ minden tájékáról fordultak hozzá tanácsért a szenvedő emberek; Adelma vezetőszelemai pedig szelében rendelték ezt a teát. Annyifelől érkeztek hozzám a megrendelések, hogy a délutáni órákban — az előbbi rendelés helyett — alig tettem egyebet, mint hogy a teát mérlegeltem, kevertem, delejztem, csomagoltam és postára küldtem. Szakadatlanul jöttek a kül- és bel-földi megrendelések és ismétlések: a megrendelők pedig nem győzték eléggé dicsérni a tea csodás hatását; valószínű azonban, hogy inkább a delejes erőben rejtett a gyógyhatás, mint a füvekben. Ez az égből nyílt jövedelmi forrás több mint három éven ál pótolta az ambuláns praxis megcsappanásából keletkezett hiányt. Hogy milyen csodás incidensek játszódtak le e három év alatt, azt lehetetlen leírni. Sokszor halomszámra érkeztek be a készpénz-megrendelések, más-kor a megrendelés azonban csak az utolsó percben jött, midőn a befolyt készpénz végképpen elfogyott.

És ez az utolsó perc sohasem hagyott cserben. A manna folyton hullott, de csak a *Gomer* mértékéhez képest — egy-egy napra. A tisztességes megélhetés mindig megvolt, sohasem hiányzott a betevő falat, csak a fölöslegesre, úri passziókra nem telt. Hogyha egy kikerülhetetlen nagyobb kiadás szüksége merült fel, akkor meg oly csodával határos, bő jövedelmi forrás nyílt meg, amiről nem is álmodtunk. Vaksággal megvertnek vagy megátalkodottnak kellett volna lennünk, ha Isten kezét fel nem ismertük volna ennyi kézzelfogható jelenségben, midőn százakra menő esetben a segítség mindig az utolsó percben érkezett meg. Nem is néztük csodának többé eme jelenségeket, mert hiszen mindennapivá váltak, mint a reggelenkint felkelő nap, s megszűnt kérdés tárgya lenni előttünk, vajon jön-e segítség, csak azt találgattuk, hogy vajon honnan jön? És akárhogyan tanakodtunk rajta, sohasem onnan jött, ahonnan vártuk.

Megesett velünk a láthatatlan élő Isten segedelmének olyan fényes tanúbizonysága is, mint amelyet a híres filantróp, Müller György élete mutat fel, aki tudvalevőleg egy krajcár nélkül akart apátlan-anyátlan kisdedek számára árvaházat alapítani, s anélkül, hogy valaha e célra pénzt kért volna, buzgó imával fordult az úrhoz segítségért, aki meghallgatta kérését és ismeretlen adakozók által

kezéhez juttatta a szükséges eszközöket. De azért nem egyszer fordult elő az is, hogy vacsora után egy fillérje sem maradt a másnapi reggelire, anélkül azonban, hogy ez megingatta volna korlátlan bizalmát, mert még az éj folyamán megjött a várt segítség, és sohasem kellett az árváknak szükségét szenvedniük.

Hasonló helyzetbe nem egyszer juttatott minket a Gondviselés e küzdelmes három próbaév alatt. A többi között egyet akarok felhozni. Egy napon a vacsora után azzal a kijelentéssel lepett meg a feleségem, hogy egy krajcárja sincsen a másnapi reggelire. Azt hitte ugyanis, hogy nekem van, de bizony nekem sem volt egy árva fityingem sem. Am ez egy cseppet sem csüggesztett minket, sőt jóízűt nevtünk a dolgon, azon tanakodva, vajon honnan jön az éj folyamán a reggelire való? Nyugovóra tértünk, s álmunkat mi sem zavarta. Hajnal felé felköltöttek mély álomból, s kocsin vittek egy a Nádor utcában lakó fiatal angolhoz, aki hirtelen megbetegedett. Az illető egy dúsgazdag angol gépgyáros fia volt, akit apja a pesti fiókraktárhoz küldött gyakornokul. A páciens angolos bőkezűséggel honorálta kora reggeli vizitetet, úgy, hogy abból nemcsak a reggeli, hanem majdnem egy hétre való költség kitellett.

Három álló évig járatott a bölcs Atya ebbe a kurzusba, melyben a Hozzá való bizalom megszerzése volt a főtantárgy, S úgy lát-szik, hogy Isten érettnak talált arra, hogy a kenyereskosarat vissza-esés kockázata nélkül könnyebben hozzáférhetővé tegye számomra — bővebben fakadó források képében is. Bölcsessége azonban, számolva emberi gyengeségünkkel, szerető gondoskodásának számos jelei által mai napig is ébren tartotta bennünk Fiának ama tanítását: „A te Atyád, aki titkon reád néz, megadja néked nyilván amit kérsz; jól tudja a ti Atyátok, mi nélkül szükölködtek, minekelőtte ti kérnétek ő tőle.”

Valóban bámulatos, ahogy a három évig bedugult források újból megnyíltak, a gyógytea rendelések egy csapásra elmaradtak, mintha kettévágták volna. Adelma vezetői ezentúl ezt a teát nem rendelték betegeinek. Idővel azután lassan-lassan enyhébb áramlat keletkezett a közvélemény felfogásában is a spiritisták felől. El-elmosódott a „spiritista doktor”-on tapadt szégyenfolt, feszélyezett társadalmi pozícióm folyton barátságosabbá vált, sőt idővel előbbi mértékét is felülmúlta. A tudomány elsőrendű művelői, egyetemi tanárok, orvosok, csillagászok stb. népszerűségük kockáztatásával

nyíltan szegődtek táborunkhoz — Crookes, Richet, Rochas, Lombroso, Bertholet, stb. társaságába kerültünk, nem is szólva a rengeteg sok Nikodemus-tudósról, akik csupán az esthomály leple alatt ismerik el, sőt gyakorolják a spiritizmus kísérletezését!...

E munkában a végrehajtó szellemlégiók által indított mozgalomban Isten bölcsessége nem juttatott számomra látható médiumi szerepet — csak az úttörő szerény napszámos munkáját. Adelma médium révén **vezetőink azzal vigasztaltak, hogy a látható médiumi képesség helyett a megismerés médiumításával, minden médiumítások e legbecesebbjével ajándékozott meg az Atya.** Hála legyen Neki e nagy kegyelemért, s azért, hogy rengeteg gyarlóságom és gyengeségem ellenértékéül egy parányi tiszta szándékot s jóakaratot is elfogadott. A megismerés fényével bensőmben világítva felismertem hiúságomat, álszégyenemet és világiasságomat, mindannyit, mint a haladásomat fogva tartó kerékkötőket. Felismertem tehát Isten jóságos célzatait, aki nem sújtani, hanem jobbá, tisztultabbá tenni, s előbbre vinni akarja gyermekeit a haladás útján. Felismertem Krisztus urunk szavainak értelmét: „Nem lehet két úrnak szolgálni: „Istennek és a mammonnak”, azaz világi élvezetek hajhászásának. Felismertem, hogy Isten gondoskodik arról, aki őt szolgálja, de nem úgy, hogy az szabja meg Istennek a költségvetést, hanem ellenkezőleg: Isten szabja meg a budget-et és ahhoz képest rendezkedjék be és alkalmazkodjék az ember.

Mindezt felismerve végre odajutottam, hogy, nem hunyom be este szememet anélkül, hogy hálát ne rebegjek Istennek minden megpróbáltatásért, mely által a Jákob lajtorján arra a csekély erkölcsi fokra értem, ahová az ő kegyes vezetése mellett eleddig jutnom sikerült. S nem nyitom ki szememet anélkül, hogy hálát ne mondjak új életre való ébresztésemért, hogy ezt az ő szolgálatára és az ő szent akaratának teljesítésére szentelhessem. És csupán testvéreimért, testben lévő és testet levett testvéreimért imádkozom Hozzá; magamért pedig csak annyit kérek, hogy az ő akarata teljesüljön rajtam. Nem ahogy én akarom, hanem ahogy ő akarja.

Hála és dicsőség Neki. mindnyájunk jó Atyjának, mind örökké. Amen!

XV. EGY KIS FIU CSODÁLATOS LÁTOMÁNYAI.

A látományok előzménye.

Egyletünk tagjai sorában kezdettől fogva fel-felmerült egy- egy töredék, amelynek lelkivilága még nem érett meg a magas szellemeink által cél gyanánt kitűzött hegyormok elérése utáni felbuzdulásra, hanem még a völgy tövében vesztegelvén, útját állotta a törvényes alapon való kialakulásnak: az önönmagunkon való munka által elérhető nemesedés, szellemülés etikai munkájának. E töredék több súlyt, jobban mondva, egyedüli súlyt a fizikai jelenségek hajszolására fektetett, míg a magába térés ihletétől fázott. Vezetőink nem kedvelték a fizikai jelenségek előidézését célzó ülésezéseket, s nem járultak hozzá, hogy azok egyletünkben meghonosíttassanak. Mindazonáltal ahányszor egyes tagokban az utánuk való vágyakozás nyilvánult, nem elleneztek azokat. Tették pedig ezt több oknál fogva.

Elsősorban azért, hogy a szabad akarat érvényesülésének tiszteletben tartására nézve példát szolgáltatassanak nekünk, mert a szellemek, éppúgy mint az emberek, csakis meddő munkáikból és kudarcaikból okulnak. Szabad teret engedtek hát nekik, mert kárt nem tehettek. Végre valahára csak be kell látniuk, hogy minden igyekezetük kárba vész, akaratuk minden megfeszítése hajótörést szenved, hogyha vezető szellemeink, mint Isten akaratának végrehajtói, a kísérletezéshez nem szolgáltatják a hozzáértő szellemeket, és kellő fluidokat. Ez a lecke pedig nem csupán körünk tagjainak, hanem azoknak az alantas szellemeknek is szólott, akik amazokat befolyásolták, hogy a fizikai jelenségek gyakorlásának eszméjét szőnyegre hozzák és sürgessék, hogy ezáltal válaszfalat emeljenek köztünk, a „divide et impera” elvénél fogva megbénítván együttes, gyümölcsöző munkálkodásunkat. Emellett a hasonlók vonzásának törvénye alapján hozzáférközhettek a magukhoz hasonló békétlenkedő emberekhez is, akik hasonló szívóssággal ragaszkodnak egy bennük megfogant eszméhez. Vezető szellemeink célt is értek bölcs taktikájukkal, mert a folytonos kudarc hatása alatt tagjaink egy része észre tért, a másik, csökönyös rész pedig, mint káros elem, kiküszöböltetett körünkől, anélkül, hogy még csak kis ujjunkat is meg kellett volna mozdítanunk. Végezetül azért is megengedték magas vezetőink a fizikai kísérletezéseket, mert Isten bölcs törvényeinek ismerői lévén, az ellenszegülő szellemek rossz- szándékú beavatkozását nemcsak ellensúlyozni tudták, hanem azokat üdvös célok létrehozására is mindenkor képe-

sek voltak könnyűszerrel átváltoztatni és felhasználni. Így például, hogy csak egyet említsek, a fizikai kísérletezések alapfeltételét képező láncképzés révén a résztvevők fluidjainak keveredése, kölcsönös kicserélődése, tehát kiegyenlítődése jött létre, ami idővel harmonizálásra vezet. De gyakran az is megesik, hogy a tudatlan ellentétes szellemek, a fluidikus törvények nem ismerése folytán villanyos fluidok elhalmozásával rendetlenül cibálják, rángatják egyik-másik körözöt, s épp azáltal némelyikben a lappangó médiumitás áttörésre kerül. Ímhol az ellentétesek fegyvere az egész vonalon visszafelé sül el, mert a gyakori fájdalmas tapasztalatok után egy része a szellemeknek megpuhul, és halad a megérés stádiuma felé, másik része pedig máris megéri és beadja a derekát.

Az 1874. év januárjában ismét felszínre jutván ez a mozgalmas kis csoport, — vezetőink, mint mindig, ez alkalommal is hozzájárultak törekvéséhez, és kijelölték azokat a tagokat, akik részt vegyenek a rendezendő sötét-szeánszokban. Minthogy Franciska látómédium jelenléte is programba lett véve, őreá való tekintetből, - minthogy lakása távol esett egyleti helyiségünktől - az én, közelben lévő Váci-körúti lakásomon rendeztem e szeánszokat. Franciska jelenléte nemcsak érdekessé, hanem tanulságossá is tette e különben unalmas és türelmi próbának is nevezhető ülésezéseket. Látóképessége révén ugyanis mindazt, ami körülöttünk történt, s ami szemeink előtt el volt takarva, folyton közölte velünk: a többnyire alantas szellemek nyüzsgő sokaságának sürgés-forgását, egymással való civódását és versengését. Sokat foglalkoztak különösen Antal médiummal, akit cibáltak, ide-oda ráncigáltak, amit Antal gyakran kellemetlenül érzett is. Valószínű, hogy ezt a kiváló mechanikus író-médiumunkat meg akarták rontani, ahelyett azonban Isten kegyessége és bölcsessége folytán a beszélő médiumitás tört át rajta e sötét szeánszoknak egyikén — az a hatalmas médiumitás, melynek révén korszakalkotó kinyilatkoztatásokat kaptunk, és amely sajátos médiumitásról még bővebben fogok szólni.

A február 5.-i sötét szeánszon Franciska így szól: „Kedves Johanna! Mily boldog volnál, hogyha te is láthatnád azt a szép, ragyogó, magas szellemet, aki most hátad mögött keresztbevetett karral áll — nini, most meg fejed fölé nyújtja mintegy áldólag két kezét.” Johanna csakugyan érezte a rááramló fluidok kellemes bizsergését.

Nem sejtve, hogy e látománynak még folytatása is lesz, egyszerűen tudomásul vettük e különben nálunk nem szokatlan jelenséget.

Ugyanebben az időben, lakásomtól egy kilométernél jóval távolabb lakó Dániel öcsém lakásában a következő jelenet játszódott le. Sógornémat kínos kólíka gyötörte, s kérte férjét, hogy vizes borogatást rakjon gyomrára. Dániel öcsém elszólítja az anyja ágya mellett elszontyolodva álló 10 és fél éves fiacskáját, mondván: „Gyere édes fiam, megmagnetizálom mamád részére a vizet, s hogy még jobban használjon, imádkozzál te is a jó Istenhez, hogy áldásával jó angyalai által telítse meg a vizet, hogy mamád hamarosan meggyógyuljon.” Odaállítja a fiút a vízestálhoz, ő meg a fiú háta mögül annak vállain át kinyújtja két kezét a víz fölé. Aztán bemárt egy szalvétát a delejezett vízbe, és felrakja a borogatást a betegnek. Elvégezvén dolgát a beteg körül, látja, hogy fia még mindig mozdulatlanul ott áll a tál előtt. Közelebb lép hozzá és bámulva, de egyszersmind boldogan nézi, hogy a fiúnak szemei lecsukódtak, alszik — tehát médium. Kis vártatva azonban megdörzsöli a szemét és ámulva néz maga körül. „Aludtál fiam?” — kérdi az apja. „Igenis papa.” „S álmodtál valamit?” „Láttam a nagypapát és nagymamát (édesanyjának életben lévő szüleit). Még a doktor nénit is láttam. Láttam egy nagy fehér alakot keresztbetett karral háta mögött állni s aztán a dr. néni fejére tette két kezét.”

Másnap kora reggel örömtelt arccal toppan be hozzám Dániel öcsém s mit sem sejtve a nálunk történekről, elbeszéli fiacskájával való élményeit. Engem, de különösen feleségemet kimondhatatlanul megörvendeztetett az a kétségkívüli bizonyíték, hogy Franciskának látománya, mely ugyanegy időben két egymástól távol levő médium szemében tükröződik le, valódi reális szellemi megjelenés volt. Dániel öcsém, e lelkes spiritista boldogsága pedig leírhatatlan volt, midőn a hallottak nyomán kiderüli, hogy fiacskája csakugyan látómédiumnak bizonyult.

Innen kezdve egészen július 15-ig a kis médiumnak összesen 77 látománya volt; az érdekesebb látományokat, a szorosan vett családi vonatkozásukat mellőzve, alább közlöm.

A kis médium jellemzése.

Helyénvalónak tartom a kis látómédium egyéniségét előzetesen ismertetni a t. olvasóval, hogy kellő ítéletet alkothasson magának látományai értékéről és bizonyítékainak mértékéről. Marci unokaöcsém gyenge, filigrán, halványarcú gyermek volt, de azért soha még csak a feje sem fájt. Zord télvíz idejében is csupasz nyakkal járt az iskolába anélkül, hogy rosszullet miatt egyetlen tanórát is elmulasztott volna. Elmebeli képesség tekintetében a vele egykorú gyermekek átlagos mértékén nem emelkedett ugyan felül, de azért minden erőlködés nélkül jó eredménnyel végezte a négy elemít, és most 1874-ben az első reáliskolát, úgyszintén későbbben a műegyetem minden osztályát. Erkölcsi értéke azonban dicséretes és nagyszámú érenyeinel fogva már zsenge gyermekkorában figyelmet keltő volt. Szüleinek szemefénye lévén, azoknak oktalan becézgetése más gyermeket bizonyára alaposan megrontott volna — neki azonban mitsem ártott, mert bár szülei félszegül felfogott szeretetből fiúknak minden elképzelhető kívánságát készségesen teljesítették volna, azonban a fiú nem vette igénybe a kínálkozó engedményt, s nem élt a kínálkozó alkalommal; engedelmes, szerény, tisztességtudó, kötelességét teljesítő, jámbor gyermek maradt, aki pontosan és zajtalanul, önállóan végezte dolgát. Szerette szüleit, s mindent ellesett, csaknem arcukról leolvasott óhajukat készséggel teljesítette. Testvéreivel gyengéden bánt és békességben élt, hasonlóképpen játszótársaival is, de az ildomtalan csintalankodókat kerülte és magától távol tartotta. Sokat pöröltem szüleivel, akiket azzal vádoltam, hogy szinte versenyeznek egymással abban, hogy lehessen a jóhajlamú gyermeket elkényeztetésükkel elrontani; aggodalmaim azonban szerencsére nem teljesültek. Nyilván haladottabb, törvénytisztelő szellem öltött testet a fiúban, akinek lényében annyi erkölcsi jó tulajdon rejlett, hogy még a ferde nevelésmód sem tudta kiforgatni valójából. Tudnivaló, hogy minden szellem magával hozza a földre sok küzdelme árán megszerzett erkölcsi tőkét, mely aztán elidegeníthetetlen tulajdonát képezi. Hiszen a megfigyelő már a legzsengőbb 3—4 éves gyermekben is meg tudja állapítani annak jó vagy ferde hajlamait, illetőleg elért fejlődési fokát.

Ennyi kiváló jó tulajdon mellett azonban volt a fiúban egy látszólagos hiba, amelyet még magam is az elkényeztetés folyamánának tulajdonítottam. A fiú tudniillik kicsi korától fogva min-

dennemű főtt ételt visszautasított, és kizárólag szalonnával, sonkával, virslivel, s úgy hiszem vajás kenyérral meg gyümölcssel élt. E hiányos táptartalmú étkezésnek tulajdonítottam a fiúnak vézna, vérszegény mivoltát, s kárhoztattam szüleit, amiért engedékenységük által lábra kapatták a fiúban ebbeli szeszélyességét, — mert pusztán annak minősítettem a fiú válogató voltát. Pedig kitűnt, hogy sem szeszélyből, sem pedig elkényeztetésből, hanem tisztára természeti ellen-szenvből (idiosyncrasia) utasított vissza a fiú minden rendes étkezést, mintegy fiziológiai ösztönből. Mert ahogy látómédiunitása kifejezésre jutott, megszűnt az a látszólagos rendellenesség is, és mai napig sincs az az étel, amelyet kifogásolna, egyben pedig arcszíne pirospozsgássá vált, és teste is szemlátomást nőtt és erősbödött., Nem elszigetelten, álló, hanem több-kevesebb különbséggel majdnem valamennyi médiumnál előforduló sajátos jelenség ez, amely a médiumitás áttörése után önmagától megszűnik. De eklatáns cáfolata ez ama tájékoztatlanságból vagy rosszhiszeműségből származó állításnak is, hogy t.i. a médiumitás beteges állapot, és annak gyakorlása ártalmas a testi épségre. Holott éppen megfordítva: amely egyénben valamely médiumitás csirája rejtőzik, az mindaddig mindenféle nagyhangzású görög meg latin névre keresztelt bajokban leledzik, amíg médiumitása napvilágot nem lát, s amíg a médiumi képességét nem gyakorolja. „A médiumitás gyakorlása alapfeltétele a testi épség fenntartásának” — mondják a vezető szellemek.

Láttuk, hogy a szellemek saját kezdeményezésükből maguk hívták életre a médiumban rejlő csirát; miként is jutott volna egyikünknek is eszébe, hogy e csöppségben médiumitás rejlik? Még csupán két egymásután következő estén merült önként álomba a fiú, azontúl pedig hol én, hol édesatyja delejeztük őt, amint tudniillik ezt az ő fejlesztése céljából a szellemek nem szóval, hanem jelek által elrendelték, amint a látomások közléséből ki fog derülni.

A gyermek mintegy 15—20 percig nyugodtan ült a kanapén, csukott szemmel, zárt ajakkal, s kevéssé kipirult arccal; nem rándult meg egy arcizma sem; majd kinyitotta szemét és felocsúdva maga körül nézett, mint aki mély álomból ébred. Kérdésünkre aztán elmondta látományát; — sohasem mondta, hogy „álmodott”, hanem mindig hogy „látott” — nyilván meg volt győződve róla, hogy mindent látott és nem csak álmodott. Valóban bámulatba ejtő volt az a precizitás, amellyel még a legkomplikáltabb képletekben jelentkező

finom árnyalatokat is részletesen, igazi művészi érzékkel és felfogással írta le. Megjegyzendő, hogy a látottakat csak közvetlenül álmából való felébredése után tudta megkapóan, élesen és minuciózusán leírni; másnap reggelre a képek már elhomályosultak és elmosódtak, hasonlóan a foszladozó ködfátyolképekhez, mígnem végképpen el is tűntek; 24 óra múlva pedig teljesen kivonultak emlékéből, — úgy látszik azért, hogy ezáltal hely szoríttassék az újonnan felveendő képeknek.

Dániel fivérem akkortájt nagybátyám házában lakott, és pedig egyik oldalon nagybátyám és fia családja, a másik oldalon meg a nővérem a családjával; más lakó nem volt a házban. A szellemek meghagyása folytán a kis fiúval tartandó szeánszokat nagybátyám és fia, meg menyé előtt titokban kellett tartanunk, mivel ők kíváncsiak volna azokon jelen lenni, holott gyenge, ingadozó hitük miatt a szellemek távol akarták őket tartani. Csak nekem meg feleségemnek, a fiú szüleinek, nővéremnek és férjének, meg a jó nagynénémnek volt megengedve jelen lenni a fiú szeánszain. A médium többször látott minket látományaiban, és ha csoportunkban két testvérem gyermekei is jelen voltak, a „kis spiritista család” néven jeleztek minket a szellemek. Gyakran látta Krisztust, Mózeset, Máriát, hol egyenként, hol együttesen; mindhárom vakító fehérén. Egy ízben megkérdeztem a médiumot, vajon egyforma fehérén látja-e a három magas szellemet? Amire azt mondá: hogyha egyenként látom őket, nem veszek észre különbséget köztük, de ha egy csoportban, egymás mellett látom, akkor igen. Aztán koraérett okoskodással magyarázta: „Hogyha például három különböző fehérségű finom papírvet egymásután mutatnak nekünk — mindhárom ív egyforma fehérségűnek fog látszani, de ha az íveket egymás mellé rakják, azonnal felismerhetők lesznek a fehérség árnyalatai.” „S milyenek az árnyalatok fokozatai Krisztus, Mózes és Mária között?” kértem. „Krisztus fehérsége felülmúlja mindkettőjét; — mondja a fiú, — de Mária fehérsége mégis olyan ragyogó, amihez hasonlót még nem láttam.”

Nevezetes, hogy egy ízben Franciska médium szintén látta e három magas szellemet — ragyogóan, folyton rezgő, kápráztató fényt árasztva. Ez alkalommal Franciska kérdésekre, vajon egyforma fényt áraszt-e mindhárom magas szellem, azt felelte: „A Krisztusból kiáradó fény úgy rezeg, mint a gyémánt a nap sugaraiban; Mózes és Mária fénysugarai pedig olyanok, mint a csillárokon függő

csiszolt prizmák fénye.” Már pedig ez az analfabéta orthodox zsidónő bizonyára nem tudhatta, hogy Krisztus elsőd szellemének lényege alapján annyira különbözik Mózes és Mária másodteremtésű lényegétől. (Lásd „Szellem, erő, anyag® és „Reform. Blatt.” (I. és II. kötet.)

A két médium látomásai közötti különbség pedig abban találja magyarázatát, hogy a kis fejletlen médium szelleme még nem emelkedhetett fel magasabb régiókba, hanem csak a földi határokon belül mozgott, tehát e három magas szellemet szintén csak földi fluidokba burkolózva, földi alakban láthatta. Mert a magas szellemeket az a törvény köti, hogy ha alantasabb szférában látatják magukat, e szférának megfelelő (adaequat) fluidok által kell kiegyenlíteniük azt a sűrűségi különbséget, amely az ő lényük és e szférának megfelelő fluid közt fennáll. Franciska szellemét alkalomadtán a magasabb szellemek felsőbb régiókba emelték fel, ahol a szellemekre nézve nem forog fenn annak szüksége, hogy sűrűbb fluidokat öltsenek magukra, azaz lényiségük ragyogását tompítsák. Megjegyzem, hogy e fejtegetés nem öleli fel az egész kérdést. Nem akar ez más lenni ideiglenes kisegítő eszköznél, a könnyebb megérthetés érdekében.

A látományok.

Február 7.-én.

Látomány: Látja Johannát; két angyal koronát tart feje fölött. Egész sereg fekete szellem el akarja tőle ragadni a koronát, de ezt az odasiető tiszta fehér szellemek meggátolják és elűzik őket. Lát engem — mellképben, átlátszó, fehér felhőkkel borítva (a médium nem ismeri a fluid elnevezést); mögöttem lombtalan kopasz fát, előttem nagy területet, tele szép fehér virággal.

E látomás elég világos és lényegében mindkettő majdnem ugyanazon tartalmú. Feleségemnek mutatják a részére megrendelt koronát — a hit koronáját, amelytől a fekete szellemek őt meg akarják fosztani, tudniillik befolyásolásuk által az akkortájt gyakran ingadozó hitét elrabolni tőle. Mutatják, hogy csakis a védszellemek óvták és óvják meg őt a gonosztól. S ebben rejlik egyszersmind az intelem, hogy önmagának kell akarateréjét megfeszítenie, hogy a még csak feje fölött lebegő korona rá is kerüljön a fejére. A másik, engem illető látomás még világosabban szól: mutatja sivár, meddő voltomat és az előttem elterülő virányos jelent; munkálkodásom ter-

rénumát. A sivár múlt sarkaljon az előttem fekvő jelennek még virágzóbbá tételére. A fehér virágok Krisztus szeretettana gyakorlásának szimbólumát jelképezik.

Itt figyelmeztetnem kell t. olvasóimat, hogy némely jövendölést jelző látományban veszély rejlik, ha azt akképpen értelmezzük, mint az illető egyén számára Istentől meghatározott jövendőt. Nem így van a dolog, mert a jövendőt mutató kép csak azt mutatja, hogy ez Istentől meg van rendelve számára, azaz, hogy az illetőnek fejlődési foka, képessége és akaratereje elérhetővé teszik az Isten által kiszabott rendeltetés megvalósíthatóságát. Tehát nem feltétlenül elhatározva, hanem csak feltételesen rendeltetve van számára az, amit a látomásbeli kép előtte feltár. A feltétel azonban, amihez kötve van, hogy a rendeltetés valóra váljék, az, hogy ki-ki szabad akarata felhasználásával híven oldja meg azt a feladatot, amit Isten akarata földi pályáján leendő megoldás céljából reá rótt, amit egyébiránt szintén szabadakarattal vállalt magára s amire testet öltésekor fogadalmat tett.

Tudok esetet, midőn valaki egy kiváló megbízható médium útján eléje tárt képet nem mint feltételesen elérhető, hanem mint megpecsételt, feltétlenül határozott jövendőt magyarázott, és támaszkodva e megmásíthatatlan jövőre, botlást botlásra követvén el, erkölcsiben mindjobban süllyedt. S tudok esetet, midőn az illető saját gyarlósága miatt a jövendölés megghiúsulását látván, nem önmagát vádolta, hanem a látomást tartotta megbízhatatlannak, önmagát pedig félrevezetett áldozatnak nézte.

Ne lásson tehát senki bármily fényes jövendülésben se egyebet, mint intést, sarkalást, melyet Isten kegyessége szemléltetővé tesz előttünk, hogy önmunkálkodásunk által valóvá válhatik a kilátásba helyezett derűs jövő, amelyet Ő, a szerető Atya rendelt számunkra. Hogyha tudniillik a hozzákötött feltételek teljesítése révén érdemessé tesszük reá magunkat; nem pedig abból a célból, hogy eme derűs jövőnek máris biztos birtoklásában levőknek véljük magunkat, és elbizakodva, a napon sütkérezve, dolgos munka helyett semmittevésben elernyedjünk s enerválódjunk.

*

A kis médiumot 1874. év február 8.-ikán délben magnetizáltam először. Ez alkalommal három fejet látott maga előtt elvonulni, amelyek beszélni akartak, de nem tudtak. Ugyanaz nap estéjén egy falut lát és

benne egy kerekas kutat. Tiszta szellemek sokáig húzzák a kötelet, míg nem a kútból egy holttest kerül elő, s ehhez egy fekete szellem van kapcsolódva, aki nem bírja magát a testtől megszabadítani.

A három első szellemnek nyilván tévesztő szándéka lehetett, azért nem adatott meg nekik a nyilvánulásra való képesség. Vezető szellemeinknek bizonyára nem volt a célja, hogy látványosságban legyen részünk, hanem hogy valamely tanulságot vagy intelmet szimbolizáljanak, ami az emberben maradandóbb nyomokat hagy, mint az elhangzott szó. E képlet tehát arra figyelmeztetett bennünket, hogy vezetőink örködnek felettünk, s hogy a gonosz szándékú szellemek kárt ne tegyenek bennünk, megvonják tőlük az eszközöket és képességet, amikkel ártalmunkra akarnak lenni. A második képlet mutatja az öngyilkos bűnhődését, aki nem bír testétől szabadulni.

Február 9-én.

Látja ugyanazt a szellemfőt, amelyet előtte való nap látott. Majd három angyal tűnik elő, kiknek egyike így szól hozzá: „Most három napig szünetelj!” A második azt mondja: „Minden második napon, s a harmadik hozzáteszi: „egy hónapon át.” Azután képletben mutatják neki Dávidot és a Góliátot; Dávidnak páncélt ajánlanak, hogy öltse magára, de ő visszautasítja azt, mondván: „Minek nekem a páncél, mikor én Istenért harcolok!” Kis követ elhajtja, s leteríti Góliátot. Majd az angyal így szól a médiumhoz: „Médiummá leszel. Csak légy türelmes, várd be az idejét.”

Az első képlet mutatja az alantas szellemek hasztalan erőlködését, s egyúttal azt is, hogy a vezető szellemeknek még angyalok is állnak rendelkezésükre, tehát, legyünk teljes bizalommal irántuk. A második látomány, melyet maga a médium is „képlet”-nek mondott, azt jelenti, hogy Istenbe vetett bizalommal eltelve, s annak tudatában, miként az ő szolgálatában ténykedünk, semmi sem lesz előttünk képtelen és lehetetlen kísérlet. Megjegyzem, hogy akkoriban időnként elhagyott az önbizalom, sokat tépelődtem azon, hogy az elem kitűzött feladatok sikeres megoldásához sem érdemes, sem rátermett nem leszek, szellemileg kicsinynek, erkölcsileg még gyengének éreztem magamat. Az említett kép tehát arravaló volt, hogy bátorságot és erőt öntsön belém.

Február 13-án.

A médium királyi termet lát, benne nagy, faragatlan, nyers és csiszolatlan kőtömbbel. Majd a követ elviszik, és csakhamar bálványképpé

faragják. A bálvány előtt hosszú fúvóhangszer fekszik. A király öszszehívja népét, s megparancsolja, hogy a bálvány előtt imádva boruljanak le, s a nép ezt megteszi. Csupán három férfi szegül ellene a parancsnak, kik hosszú hajuk is szakálluk, nemkülönben arcvonásaik által is különböznek a többiektől. Ezeket a király — összekötötvtévén kezeiket — izzó kemencébe dobhatja, mikor azonban a kemencéhez lép, a három alak helyén már ötöt pillant meg. És ámbár a megkötözötteknek kötelei el vannak égve, a férfiak mégis sértetlenek maradtak, mert az a kettő, aki hozzájuk jött: angyal, akik megóvták őket a pusztító tűztől. Erre a király szétromboltatja a bálványt, s minden eltűnik, csak a kemence marad helyén. Most az egyik angyal mutató ujját a médiumra irányítja, mintha azt mondaná: „Látod, mire képes az Isten mindenhatósága?” E látomány is ugyanazt az alaptanulságot jelképezte, mint az első képlet, tudniillik Isten hatalmát és segedelmét mindazoknak, akik hisznek és bíznak Benne.

Február 15.-én.

A médium két nővérét és az én nővéremnek három gyermekét látta körben együtt állani; a kör közepéből fehér füst emelkedett föl, s minden gyermek mögött angyal állott, kezét a gyermek feje fölött tartván. Majd egy angyal nagy koronát hoz, s azt a gyermekek feje fölött tartja, úgy, hogy mindannyian a korona alatt látszanak állani. A koronán ez a körirat látható: „A kis spiritista család.” A gyermekek imára kulcsolják kezeiket, s a látomány eltűnik.

Február 17.-én.

Egy angyal a médiumnak mindazokat a látományokat, amelyeket eddig látott, újra mutatja ugyanabban a sorrendben, mint előbb. Csupán a február 8.-iki látomány különbözik most abban, hogy a fekete szellemet imádkozni látja, s ennek kezén ezúttal fehér folt látható. A médium eziránt kérdést akar tenni, de a kép eltűnik. Úgy látszik, hogy ezzel az öngyilkossal szemben mégis sok enyhítő körülmény vétetett figyelembe, ha már olyan rövid idő alatt erőt kapott az imádkozáshoz, és máris jelentkeztek nála a tisztulás jelei a kezén mutatkozó fehérségben. Nem lehetetlen, hogy helyzete ebbeli javulását hozzátartozóinak buzgó imái segítették elő.

Február 21.-én.

A médium vörös selyembe kötött nagy könyvet lát, közepén vörös, préselt keresztel; majd a kereszt lassanként kiemelkedik a könyvfedélből s annak közepén álló helyzetet vesz föl. Lassanként könnyű

felhő veszi körül, az egészet átlátszó fátyolhoz hasonlóan; ez azonban még mindig nem állja útját annak, hogy a kereszt látható legyen. A vörös könyv eltűnik s helyén ugyancsak selyembe kötött kék könyv látható ugyanolyan kereszttel; majd ez is eltűnik, hogy fekete könyvnek, s keresztnek és végezetül egy önmaga körül vakító fényt terjesztő fehér könyvnek adja át helyét. E könyvre Krisztus és Mária nevei vannak írva, s azt egy fényes angyal tartja fenn, alatta pedig Krisztus áll világos, sugárzó, vakító fényben.

E látomány Krisztus urunk evangéliumának a szeretetben való fejlődési korszakát szimbolizálja egy-egy szín képében. A színnek különös jelentősége van a szellemvilágban. E látományok további folyamán is ki fog világlani, hogy Krisztus kíséretének megjelenésében a fehér, Mózesnél a vörös, Máriánál pedig a violaszín érvényesül. Bár e látományban négyféle színű könyv és kereszt fordul elő, mindazonáltal felfogásom szerint mégis csak három fejlődési korszakot jelképez. Az első, a vörös színű könyv — Mózes kora — az ő-testamentum, melybe a kereszt — próféták jövődöleése — van bepréslve, és lassan-lassan emelkedik ki abból; ez tehát nem annyira a Krisztus evangéliumát, mint inkább a megváltás fogalmát jelzi, amelyből a kereszt, azaz Krisztus megjelenése, példaadása és áldozata keletkezett. A kék színű könyv a tiszta hit korszakát, a fekete a hanyatlást és elsötétedést jelképezi, míg végre a tündöklő fehér könyv megjelenése Krisztus eljövételének, vagyis az ő ígéretének teljesülését, Isten országát jelenti.

Február 23.-án.

„Egy szökőkút két részre szakad; egyik ága világos és tiszta, végén fehér világos szellem áll; a másik fekete s végén fekete szellem látható. E két szellem küzd egymással és a fekete legyőzetik. Majd a szökőkút a legkülönbözőbb színű sugarakra oszlik. Végül két világos, fénylő sugár alakul ki belőle s ezek egyikének végén Krisztus, a másikon Mária áll fényes világításban.”

Magyarázat: A szellemek bukása; ugyanabból a tiszta forrásból származó szellemek kettészakadnak. A tisztán maradt szellemek küzdenek a buktakkal, amely küzdelem a tisztán maradtak győzelmével végződik. A javulás útjára visszatérő szellemek a haladás mértékéhez képest sokféle árnyalatot vesznek fel, végre pedig az elsődök és másodteremtésű szellemek létrehozzák a kiegyenlítést.

Február 25.-én.

A médium Johannát látja, mint fehér, fénylő alakot. Két nagy szekrény látható: az egyiken „arany”, a másikon „fluid” felírás. Majd kinyílnak az elsőnek ajtai, és láthatóvá lesz az arany, drágakő és gyöngy, amellyel tömve van. Johanna közeledni akar a kincses szekrényhez, s kezét annak tartalma felé nyújtja, mire megjelenik egy fehér kéz, mely Johannát ebben megakadályozza, s erre Johanna ajkbiggyesztve és vállvonogatva úgy tesz, mintha a tilalom közönyös lenne reá nézve. Erre megnyílik a fluidszekrény, mely tiszta, fehér, fényes fluiddal van tele. Johanna belép a szekrénybe, két angyal veszi körül s felszállnak vele.”

E képlet a földi múló hiúságokat és az örökbecsű mennyei kincseket jelzi, melyekről Krisztus parabolában mondotta, hogy: „Nem lehet két úrnak szolgálni.” Megjegyzem, hogy vezetőink ezirányban médiumaink révén ismételten intették Johannát, úgy látszik tehát, hogy akkoriban benne a külső fény után való hajlam lappangott. De a képlet azt is jelenti, hogy mi vár reá, ha a világi csábításoktól közönnnyel elfordul, és tétovázás nélkül ragadja meg a mennyei javakat, melyekkel oly bőségesen kínálja őt a jó Atya kegyessége.

Február 25.-én.

„Adolf és Johanna fehér színű, ugyancsak fehér lovak által vont kocsiban ülnek, amelyet lassú lépésben, meredek hegyen fölfelé, fehér szellem hajt; utazás közben szakadatlanul fehér szellemek lebegnek körülöttük fel és alá. Mikor a hegytetőre érkeznek, Adolf és Johanna kiszáll a kocsiból, ahol Krisztus áll előttük. És most, — anélkül, hogy ez nekik kijelöltetett volna. — Krisztus oldalán foglalnak helyet, Krisztus fejeik fölött kitarja kezeit, mire elalusznek és a földre vitetvén, hanyatt fekvé alusznek. Krisztus az alvók fölött is folyton kitarva tartja kezeit. Most a hegy aljából hatalmas tárogató harsan fel. Óriási fekete szellem közeledik az alvókhoz és kezeit szintén ki akarja tárni fölöttük, de Krisztusnak egy kézmozdulatára eltűnik. Adolf és Johanna fölébrednek, de szemeiket folyton hunyorgatva, csak lassan képesek teljesen kinyitni. Nagy sereg szellem környezi őket; mindazok, kik a felmenetelnél föl és alá lebegtek, és akik mindannyian Krisztusnak engedelmes alattvalói. A hegy belsejéből vastag, tiszta vízsugár tör elő, ennek hegyéből fehér felhők (fluidok) képződnek, mindent beburkolva, mígnem belőle nyitott könyv, „El-

mélkedések könyve” formálódik, oldalán „Egy médium imádkozik” felirással. A látomány eltűnik.”

Adolf és Johanna életének pályáját jelenti, e látomány. Meredek és nehéz a fölfelé haladás útja, de a jóra és tisztára irányuló akarat olyan tiszta és fehér vezetőket vonzott melléjük, akik őket Krisztus urunk színe elé vezetvén, annak áldó keze által lönek eddigi fáradozásaikért megjutalmazva. A kísértő a fekete szellem alakjában még egyszer megkísérli hatalmába keríteni őket, de Krisztus nem hagyja övéit. Krisztus tudta, hogy Adolfnak és Johannának még sok végezni valója van a földön, s azért bocsátá őket oda vissza, de tudtúl akarta adni nekik, hogy tovább is minő úton kell haladniuk. A hegyből fakadó vízsugár (mely emberi fogalmak szerint is képes a szennytől megtisztítani) azt jelentette, hogy nekik a médiumok közreműködésével és imák segédelmével, azaz a tudás, a szeretet és a Krisztustól eredő segedelem erejével kell legyőzniük a sötét szellemek működését.

Április 28.-án.

„A médium látja az eget s alatta (a földön) három kört egymás mellett. E körök belső szélei sűrűn rakvák keresztekkel, és minden kör közepén nagy, kinyílt rózsa látható. A körökön kívül köröskörül angyalok állanak. Úgy a keresztek, mint a rózsák égő gyertyákkal vannak megrakva, melyek csodálatosan ragyognak. Az ég három helyen megnyílik: a középső nyílásból Krisztus, a többiekből Mária és Mózes szállanak alá fényes fluidokba burkoltan. Ugyanebben a sorrendben mindhárman egy-egy rózsára állanak, s kezükben ezüst pálcát tartanak. Majd a kezeikben lévő pálcákat közepén fogva, azoknak végeit úgy értetik össze, hogy a három pálca egygyé válik. Most Krisztus a nagy pálcával maga előtt keresztet rajzol, amelyből aztán egyenesen álló kereszt képződik. Az égből három angyal száll alá, mindegyik égő gyertyát tart kezében. E gyertyákat csekély távolságban Krisztus, Mária és Mózes előtt végigvezetik azoknak melle, arca és feje fölött a hátsó agyig. E mozdulatok nyomán fehér fluidsáv keletkezik, mely a lángocskákat annyira fellobogtatja, hogy valamennyi egyetlen nagy, vakító fényű lánggá egyesül, amely köröskörül mindent csodálatosan bevilágít, és amelynek lángjai az égig hatolnak.”

A három kör, amely az ég alatt látszik, jelképezi a földet, illetőleg annak Mózes, Krisztus és a spiritizmus tanai által elválasztott három korszakát. A körök szélein látható keresztek a földön élőknek

megpróbáltatásait mutatják. Mindannyi kereszt égő gyertyácskával, azaz Isten által adott fény sugárral van bevilágítva, mely a keresztet láthatóvá teszi ugyan, de a közepén lévő nagy és szintén megvilágított, kinyílt rózsa a kitartással és türelemmel bevégzett életút után elért megnyugvás oázisát jelenti.

A hívőknek megnyílik az ég, s leszáll Krisztus, Mária és Mózes az oázis közepére, elhozván magukkal a tiszta hitet és szeretetet jelképező ezüst pálcákat, amelyeknek mindegyike egyforma, s amelyeknek Krisztus érdemeiből és Isten akarata folytán egygyé kell alakulniok. Az egyesített igaz hit és tiszta szeretet az, amelyért Krisztus tudva és akarva választotta a keresztalált s ennek tudatát akképpen ábrázolja, hogy önmaga rajzolja le a keresztet, amely előtte föl is emelkedik. Isten Krisztus segélyére három angyalt küldött égő gyertyákkal, azaz a Szentlélek felvilágosító erejével és pedig mindhárom korszak számára külön-külön. Ez angyalok, azaz a korszakonként működő Szentlélek ama jelképes mozdulatai, melyeknek nyomán a fehér fluidsáv képződött, — csodálatos erejűvé fokozván a gyertyácskák fényét, — nyitották meg a hitetlenek szemét és szívét annak az isteni fényességnek — a megismerésnek — számára, melynek egyesült lángjai az égig érnek. A körön kívül álló angyalok a hüen maradt és már megtisztult gyermekek, akik aggódó szeretettel várják, míg a Megváltó önfeláldozása és tanításának ereje soraikba téríti bukott és keresztet viselő testvéreiket is.

Május 19.-én.

A médium nagy, vasráccsal körülkerített kertet lát, amelyben semmi fa, csupán különböző virágágyak vannak. E kert közepén szökőkút látható, melyet hasonlóan szép virágágy kerít körül, és amelyeknek virágai oly módon vannak csoportosítva, hogy e szót alkotják: „Krisztus”. A szökőkút körül három kerek, alacsony, támlanélküli szék áll, mindeniken fehér párna. A székek úgy vannak elhelyezve, hogy szabályos háromszöget képeznek, és ennek közepébe jutott a szökőkút, melyből hatalmas szívárványszín vízsugár szökik a magasba. E három széknek egyikén Krisztus, a másik kettőn pedig Mária és Mózes ülnek. Kezeikben mindannyian csukott imakönyvet tartanak, melyeknek tábláin egy-egy kereszt látható. A Krisztus nevét alkotó virágoktól környezett szökőkúttól kissé távolabb középnagyságú, ebédlőasztalhoz hasonló kerek térség van vaskerítéssel körülvéve. A szívárvány színeiben játszó vízsugár, mely a kútból felszö-

kell, minden alakot és tárgyat a szivárvány színeiben tüntet fel. Majd fehér vízszög tör elő a kútból, mely ismét mindent ragyogó fehérre varázsol. A Krisztus nevét formáló virágok közül egy fehér virág kiválván, a körülkerített üres, kerek térségre röpdül éppen úgy, mint a Krisztus fehér imakönyvéről elszálló, s most már egészen fehér kereszt, mely a fehér virághoz támaszkodik egy kissé ferde irányban. A vízszög ekkor vörösré változik, mindent hasonló színbe borítván. Majd ismét egy vörös virág és most már a Mózes vörös színű imakönyvének ugyanolyan színű keresztje hagyja oda helyét és helyezkedik el az előbbihez hasonlóan, Aztán kék szög tör elő a kútból, mire egy kék virág és a Mária imakönyvéről eredő kék kereszt sorakoznak háromszögalakban a két előbbihez. Most a szög violaszínt játszik és a violaszínű kereszt Krisztus imakönyvéből egyesülve egy hasonló színű virággal, ugyancsak a körbe repül, a háromszöget négyszöggé egészítvén ki. Végül aranyászga szín ragyog, miközben Krisztus imakönyvéből ugyanolyan színű kereszt repül ki a körbe — most már virág nélkül, s elfoglalja a négyszög közepét. Ez a négy virág (fehér, vörös, kék és viola) és az öt közül négy kereszt (fehér, vörös, kék és viola) Krisztus imakönyvébe röpdül annak ugyanannyi lapja közé, míg a sászga kereszt a szökőkút nyílásában foglal helyet, ahol egyenes állást vesz úgy, hogy a víz e sászga kereszt fölött tör a magasba. Krisztus most vévén a könyvet, azt előbb Mózes, majd Mária könyvére fekteti, mire ezeknek könyvében is hasonló virágok és kereszttek keletkeznek. Most ki-ki a saját könyvét külső tábláinál fogva erősen két keze közé szorítja, mire az összes virágokból és kereszttekből egy virág és egy kereszt lesz, mely a könyv külső lapján tör magát keresztül. Ezek a most már egy keresztte és egy virággá összenyomott többszínű virágok és kereszttek mindannyian fehér színben a megfelelő vánkosra röpdülnek, amelyek a három kerek széken vannak, és ott egyenesen megállanak, míg az imakönyvek minden egyes székhöz odatámasztva vannak. A szökőkútból most a vízszög magasabban és pedig fehér színben nagy fehér üveggolyón át tör elő. Később a víz még magasabba szökve, vörös színben vörös golyón át, majd violaszínben violaszínű golyón ál, s végül sászga színben ugyanolyan golyón át szökik fel, minden egyes szín- és golyóváltásnál magasabba lövellve. Mindannyi színes golyó egyesül a vízszög torkánál, amelyből aztán három angyal lép elő a kör tagja-
inak nemrég elhalt gyermekei képében.

A nagy vasráccsal körülkerített kert, amelyben csupa virágok és a közepén magasra felszökkenő szökőkút látható, jelképezi a világot, és pedig a bukás előtti állapotban, amikor azt még az ősforrás uralta a maga tisztaságában. A háromszög alakjában elhelyezett három szék, a világ egységei összetartó szellem, erő, anyag, ugyancsak akkor, amikor még minden tiszta volt, amint ezt a székeken látható fehér vánkosok bizonyítják. A háromszög élén levő széken Krisztus, mint a földnek valódi vezetője, míg a másik kettőn Mózes és Mária ülnek, akik hívatják vele e nagy munkát az ősforrás körül megosztani.

Az ősforrás fölveszi a szivárvány színeit, azaz megtörténik a bukás. Jézus, mint az ősforrásnak tisztán maradt hű gyermeke, fehér virág, és ugyanolyan kereszt alakjában leszáll a bukott földre, így választva a virágnélküli puszta kört, hogy a bukottak között munkálkodjék. Mózes, aki nem volt olyan teljesen büntelen, mint Krisztus, s nem volt elsőd, de a vezetéshez szintén hivatást kapott, már a piros színben, azaz a vezetése alatt átküzdött harc és kételyek színében kerül Krisztus fehér virágra és keresztje mellé. Mária, aki a földön hűségesen és állhatatosan megmaradt Isten alázatos szolgálójának, e tulajdonok színében, a kékben, és a kék kereszttel követhette ugyan az ő tiszta és szent fiát. De ez útján kísérnie kellett őt a valódi fájdalomnak és bánatnak is, amint ezt a violaszínű virág és kereszt jelképezi. E bánat Krisztus imakönyvéből, azaz Krisztus által áradozott reá és a világ egységét jelképező háromszöget négyszöggé alakította át, jeléül annak, hogy a bukás után többé a föld nem lehet bánat nélkül. Ámde a tiszta igazságnak győznie kell, s íme a Krisztus imakönyvéből kivált arany színű kereszt beragyogja az egész négyszöget, elfoglalván annak közepét. Krisztus aranyigazságainak érvényre jutása után az összes többi kereszt és virágok — azaz ismeretek — visszaröpülnek Krisztus imakönyvébe és az ősforrás ugyancsak Krisztus aranyigazságait lövelli a magasba. Krisztus a saját könyvének a Mózes és Mária könyvére fektetése által egyesítette, illetoleg a saját tanítására változtatta át a vele együtt munkálkodók könyvét, emezek pedig érezvén, hogy ama becses tartalom, melyet most már könyveik magukban rejtenek, csak az erős akarat által juthat érvényre, könyveiket minden erejükből összeszorították, s íme az erős akarat összes ismereteiket egyetlen fehér keresztté, azaz egyszerű, tiszta szeretetté varázsolta át. És a tiszta szeretet most fehér kereszt alakjá-

ban el is foglalta a három széket, a világot összetartó háromszöget, míg az imakönyv csak támasztéku maradt meg azok számára, akiknek abból kell erőt gyűjteniük a szeretet megismerésére.

Az ősforrás pedig, amelynek egyenlően kedves földjének minden gyermeke, ezeknek érzelmeit híven visszatükröző színekben buzog fel mindig magasabb és magasabbra, de végül mégis az aranyigazság színe marad győztes. Az összes különböző színű golyók is egyesülnek az érvényre emelkedett tisztaságot jelképező, büntetlenül elhalt gyermekek, azaz angyalok képében.

Május 31.-én.

„Nagy szántóföldet és ezen önmagát, Adolfot, Johannát és Dánielt látja a médium; szembe jönnek velük Krisztus, Mózes és Mária, s mind a négyen e szavakkal köszöntik Krisztust: Krisztus a szeretet. (A médium látományai közben ez alkalommal beszélt legelőször, e szavakat: Krisztus a szeretet, hangosan mondván.)

Ott, ahol a megnevezett négy egyén, Adolf, Johanna, Dániel és a látómédium találkozott a három magas szellemmel, nagy láda állott, melynek közepéből szökőkút szökellt fel. A víz ívekben szökkent fel a magasba és ragyogó esernyő alakot formált. Mind a négy egyénre egy-egy csepp hullott alá. Az esernyő alakú vízsugár fölött egy második, harmadik, és így mindig feljebb és feljebb annyi esernyő alakú vízsugár képződött, hogy a vége szemmel láthatatlan magasságban veszett el. Ekkor Krisztus felnyitotta a ládát, mely csomagokkal volt tele. Vévén azok egyikét, kinyitotta, s abból fehér fluidok szálltak fel, melyektől a körülállók egész fehérekké lettek. Majd másik csomagot vett elő és nyitott ki, melyben 12 ezüst pálca volt. Ezeket kiemelve, a földbe szúrta, és egy harmadik csomaghoz nyúlt, amelyből három fehér virágot vett elő. E virágokat Jézus, Mózes és Mária keblük baloldalára tűzték. Ezután Krisztus egy további csomagból három vörös virágot vett elő, melyek a szívgyödör tájékára kerültek, míg a további csomagból származó három violaszínű virágot ki-ki mellének jobb oldalára tűzte, s ezáltal a három virág külön-külön egy-egy háromszöget alkotott. A háromszögek közül zöld levelek képződtek szívalakban. Ezután Krisztus levette a három virágot és a levelekből alkotott szívet, és a földbe szúrt tizenkét pálcára helyezé.

A pálcák közül a baloldali két szélsőn Mózes, a jobb oldalon Mária képe állott, míg a középső pálcák fölött, magasabban mint a másik két kép, Krisztus képe volt látható. A négy médium mindegyi-

ke jobb kezének mutató és középső ujjával Mária és Mózes képeit megérintve, ujjait megcsókolták, Krisztus képe azonban oly magasan állott, hogy ezt már a médiumok ujjakkal nem tudták elérni. Ámde Krisztus képe annyira alászállott, hogy végre azt is elérték ujjakkal, és ugyanúgy megcsókolták ujjait, melyekkel Krisztus képét érintették. Azután mindannyian összekulcsolván kezeiket imádkoztak, s ima után így kiáltanának: Éljen a spiritista társaság. (A médium e szavakat is érthetően mondta.) Majd Krisztus így szólt: „Minden vacsora előtt zárjátok be az ajtót.”

A nagy szántóföld, melyen a négy egyén találkozott, jelképezi a nagy világot, azaz Isten szántóföldjét. A lábából előtörő és beláthatatlan magasságig felszökkenő vízsugár: az ősforrás az ő hatalmas beláthatatlan magasságában és ragyogásában. A négy alakra hulló vízcseppek mindannyiukat médiumokká avatja, és ehhez elegendő az ősforrásnak egyetlen cseppje is, csak termékeny talajra hulljon. De az ősforrásból nyert, s őket médiumokká avató csepp egyszersmind képesekké tette őket arra is, hogy Krisztust, Mózeset és Máriát megláthassák, s tanúi lehessenek Krisztus — a szeretet — cselekedeteinek. Krisztus fölnyitja a csomagokkal, azaz Isten bőséges áldásával telt ládát, melynek kincsei mindenki számára hozzáférhetőek, csak érdemesnek kell rá lennie. **Az első csomag, mely a fehér fluidokat tartalmazza, és a körülállókat fehérekké teszi, jelképezi az áhítatos imát, mint Istennek első és legbecsesebb adományát, mely kivétel nélkül megtisztít mindenkit,** aki annak fluidjait érzi. A második csomagból kivett és Krisztus által a földre szúrt tizenkét ezüst pálcá jelenti a különböző néptörzseket és vallásokat, melyek Isten által egyenlőknek teremttettek, de a különböző vallások és érzelmek szétválasztották őket. Azáltal, hogy Krisztus a pálcákat egyenlő módon erősíti a földre, jelezni kívánja, hogy mindannyijának egyenlően erősnek és szilárdnak kell lennie, mert Isten egyenlően Atyja mindenkinek. A virágok, melyeket Krisztus a csomagokból elővevén, háromszög alakban a saját, valamint Mózes és Mária kebleire tűzött, jelentik a világ egységét, azoknak különböző színei pedig a három hitbeli korszakot, melyek a szívben lakó szeretet által életre keltve, zöld leveleket hajtanak. Krisztus levéve a három virágból és a levelekből alkotott szívet, azokat a földre szúrt pálcákra helyezi, ekképpen adván át az ő tiszta szíveik szeretetét a különböző nemzeteknek, és vallásoknak. A pálcák két szélső végén levő Mózes

és Mária, valamint a középben kiemelkedő Krisztus képei egyesítik a szétválasztott népeket. A négy médium, kiknek elméjét az ősforrás csöppje megvilágosította, egyenlő szeretetnek adnak kifejezést akkor, midőn úgy Mózes, mint Mária képét csókkal illetik, a szeretet vonzó ereje által pedig, mely nélkül azt különben el nem érheték volna, Krisztusnak magasan fölöttük álló képe is leszáll hozzájuk, hogy egyenlően osztozzék velük ő is a szeretetben. És a szeretet fölmagasztosulása mindnyáját imára készíti, az ima pedig meghozza számukra áldását a spiritizmus megismerésében, melyet ujjongva köszöntenek. Krisztus végül óvatosságra inti őket, figyelmükbe ajánlván, hogy a vacsora (azaz szellemi táplálék) magukhoz vétele előtt zárják be az ajtót, hogy avatatlanok be ne tolakodjanak, tudván, hogy a spiritizmus mennyi küzdelemnek lesz kitéve, mígnem élet-erős és mindent megtisztító tanná fejlődik.

Junius 14.-én.

A médiumnak anélkül, hogy delejes vonásokat kapott volna, következő látománya volt.

„Egy kertben kerek, földszintes, fehérre meszelt ház állott, körülbelül háromszor akkora nagyságú, mint egy középszerű szoba. E ház előtt félkörben ültek Adolf, Dániel, Johanna, Prochaszka Antal, dr. Véber Ignác, a médium és ennek anyja. A háznak, amely előtt a hét megnevezett egyén ült, nagy kapuja és efölött egy kis ajtaja volt. E kis ajtón át fehér galamb repült elő és a ház előtt ülők mindenikének fejére sorban egy-egy magocskát hullatott csőréből. A magvak gyökeret vertek a hajzat között, majd belőlük egy-egy fácska lőn, melyek elváltván a fejtetőkről, önmaguktól a földbe helyezkedtek minden egyes egyén előtt. Most a nagy kapun kilépett Krisztus, és minden egyes fácskáról letépvén egy levelet, azt az illetőknek szájába tette azzal, hogy nyeljük le, anélkül azonban, hogy megrágnák. Azután bement Krisztus a házba, ahová mindannyian lassú léptekkel követték őt. Bent egy szobába értek, melynek falai egészen földve valának bekeretezett arcképekkel, a médium azonban e képeket Mózes és Máriáé kivételével — melyek szinté nőtt voltak — nem ismerte. Mózes és Mária Krisztushoz lépett, és mindhárman helyet foglaltak egy a fal hosszában lévő támla nélküli ottománon. A szoba közepén asztal, s e körül félkörben hét szék állott, melyekre a hét egyén leült. Az ablakon át ekkor koszorúk és különböző gyümölcsfajok repültek be részben az asztalra, részben a padozatra hullva. A hét egyén

mindenike egy koszorút és gyümölcsöt véve magához, ismét kiment a ház elé, helyet foglalt az előtte levő széken, és koszorúját fácskájára akasztá, a gyümölcsöt pedig kettévágva, maga elé a földre tette a szék és a fa közé. Krisztus elhelyezkedvén a hét egyén közepén álló Prochaszka Antal előtt, mindkét kezét ennek fejére tette, majd kezeit jobbra és balra, a többieknek feje fölött is végig húzta, megrázta, mire a kép eltűnt.”

A fehérre meszelt ház, melyet a médium látott, a tiszta és Istent mindenekfölött szerető szellemek szférája. A hét egyén, kik a ház előtt ültek, testet öltés előtt lévő szellemek, akik készek az úr parancsainak engedelmeskedni. Megjelenik a Szentlélek fehér galamb alakjában és mindeniknek fejére egy-egy magot hullat. E mag lesz próbaköve annak, vajon a szellemek érettek-e már a testetöltésre? És csakugyan mindannyiok fejében (megismerésében) gyökeret vert, és fácskává fejlődött, fejlődés után pedig, mint életképes, a földre helyezkedett, jelül annak, hogy igenis a szellemek érettek arra, hogy a földre bocsáttassanak. Ekkor megjelenik Krisztus, aki végtelen szereteténél fogva nem engedheti meg előbb a földre szállást azoknak a szellemeknek, kik missziót hívatvák betölteni, míg őket az ő útravalójával el nem látja. Ez adományt a kinek-kinek szájába tett levél, azaz a rendületlen hit jelképezi, melyet megrágás nélkül kell lenyelniük, azaz nem szabad fölötte tanakodniuk és érvelniük. A hit elfogadása után bevezette őket a tiszták szférájába, ahol a sok arckép ábrázolja mindama testvéreket, kik Istent dicsőítették, és Neki szolgáltak, és ahol majd akkor, ha hivatásukat betöltötték, az ő képeik, azaz szellemeik is elfoglalhatják helyüket. És e szférában, ha nem is egy asztalnál, de mégis olykor együtt lehetnek Krisztussal, Mózással és Máriával. Az ablakon beröpülő koszorúk és gyümölcsfajok jelképezik az utolsó vacsora képmására Krisztus amaz ajándékát, melyet a testet öltő szellemek Tőle kapnak. Ki-ki magához veszi a neki legjobban megfelelő koszorút és gyümölcsöt, és mindannyian kimennek a tiszták szférájából, elhelyezik Krisztus adományait, várván az utolsó áldást. A koszorúnak és gyümölcsnek mindaddig helyén kell maradnia, míg útjukból megtérve, ismét a tiszták és igazak szférája előtt állandanak, s ítélet hangzik el fölöttük, vajon méltók-e otthagyt szellemi kincseik élvezésére ?

Krisztus kézrátétel által adja rájuk áldását, de azáltal, hogy mindkét kezét Prochaszka Antal fején nyugtatja, s csak azután vezeti végig a

többiekén, félreérthetetlenül reámutat arra, hogy Antal az, aki az ő híven teljesített feladata révén mindkét kezének áldására reászolgált, s úgy amint a következés is megmutatta, hivatva van a többiek tanítására, vezetésére és azoknak példányképpül szolgálni. A kép eltűnik, azaz mindannyian indulnak a testet öltés útjára.^{4*)}

Julius 4.-én.

„Krisztus, Mózes és Mária egymás mellett állottak s mindeniknek fehér könyv volt a kezében, melyet kinyitva a médium felé tartottak; a lapokon homályos, olvashatatlan írás. E könyveket egymás fölé rakták egy ládikába, amelyben három nyersfából való kereszt és három tollszár is volt. Becsukták, majd egy kis idő múlva ismét kinyitották a ládikát, és a három könyvből egy nagy fehér könyv, a három keresztből egy nagy fehér kereszt, a három tollszár pedig egy nagy tollszár lett. E három fehér tárgyat egy zsámolyra tették és eltűntek. Ekkor két angyal jelent meg, kik a könyvet — amely fölött a tollszár és a tollszáron a kereszt feküdt — együttesen magasra emelték. A tollszár, mely a könyv táblája fölött feküdt, önmaga körül forogván, kört rajzolt le, melyben fehér betűkkel e szavak állottak: „Krisztus a szeretet.” Miután az angyalok egy darabig a könyvet így tartották, a három tárgy vörösre változott és a tollszár ismét kört rajzolt le, mely ugyancsak vörös volt, és benne vörös betűkkel leírva: „Mózes a szeretet” szavak lőnek láthatókká. Azután egy idő múlva ismét kört rajzolt a tollszár, mely viola színű volt s melyben hasonló színű betűkkel e szavak állottak: „Mária a szeretet.” Ezt a violaszínű könyvet, tollszárat és keresztet az angyalok most visszatették a ládikába, és egy nagy ellipszis alakú fehér könyvet, két nagy fehér keresztet és

---

⁴ *) Mindeme látományok körünk egyik író és beszélő médiuma (Mariska) útján, egy magát Angel-nek nevező szellemtestvérünk által magyaráztatnak. Akkor, midőn eme látomány magyarázatát kapta a médium, a magyarázat előbb nem terjedt ki Prochaszka Antal személyére, s ez a médiumnak annyival inkább feltűnt, mert halomából ismervén Prochaszka Antal szereplését, tudta, hogy a látomány szerint e kiváló testvérünknek Krisztus által történt megkülönböztetése nem történt jelentőség nélkül. E gondolatok nyomán a médium vezetője megszólalt, s tudtára adta neki, hogy Prochaszka jelen van, s az ő kérelme folytán történt az, hogy a látományoknak reá vonatkozó része magyarázat nélkül hagyott, minthogy azonban ez a kérelme az ügy érdekében figyelembe nem vehető, a magyarázó szellem utasított a megfelelő kiegészítésre, ami azután meg is történt.

két nagy tollszárat vettek ki abból; mind eme tárgyakat azután két nagyobb angyalnak adták át, s ezek a könyvet a földre tették, két végéhez egy-egy tollszárat, két oldalához pedig egy-egy keresztet helyezvén, úgy, hogy az egész négyszöget alkotott. Krisztus a könyvre állott, és körülötte nagy aranybetűkkel írva e szavak: „Krisztus a szeretet” lőnek láthatókká. A két nagy angyal két oldalt állott mellette, majd az egész kép eltűnt.”

Krisztus, Mózes és Mária mint tiszta szellemek egymás mellett állván, könyvet mutatnak a médiumnak, melyben az embereknek az Atyától kapott s a földön betöltendő rendeltetései vannak följegyezve. A ládika jelenti az Atyában való hitet, melyben a tudás és szeretet is bennfoglaltatik tollszár és kereszt alakjában. Krisztus, Mózes és Mária azzal, hogy a könyveket a hit ládikájában helyezik el és becsukják, azt mutatják, hogy kinek-kinek rendeltetése teljesítéséhez a hit adja meg az erősséget. És rövid idő multán a három könyv, tollszár és kereszt eggyé válása által jeleztetik, hogy a hit mindent egyesít, mindenkinek egy a rendeltetése, egyet kell tudnia, azaz: szeretni. Emez egyesített rendeltetést, tudást és szeretetet leteszik az úr zsámolyára, melyet — jövőn két tiszta szellem angyal képében — fölemelve be is mutat az úrnak. A sorrend, melyben a tárgyak fekszenek, azt jelenti, hogy a rendeltetést azzal a tudománnyal kell teljesíteni, melyet a szeretet (kereszt) ural. És e tudomány meg is felel hivatásának, midőn kört képezvén, mindenütt azt hirdeti, hogy „Krisztus a szeretet”. A fehér színnek előbb vörös, majd viola színre történt átváltozása jelenti a különböző korszakok vallásait, mindig csak a szeretetet hirdetvén azonban, melynek köralakban, azaz megszakítás nélkül kell érvényesülnie. A nagy ellipszis alakú fehér könyv, melyet most az angyalok a ládikából kivesznek, jelképezi a világnak azt a részét, ahol Krisztus hirdette tanait; a két egyforma nagy fehér tollszár képviseli Krisztusnak életében és halála után egyformán terjesztett tiszta tanításait; a két nagy fehér kereszt pedig az életében való és halála utáni egyenlő szeretetét. A két nagyobb angyal (magasabb szellemek) átvévén az ellipszis alakú könyvet, oly módon helyezik a földre, s teszik köré a tollszárat és keresztet, hogy kezdetnek és végnek ismét csak „Krisztus a szeretet” szavai alakulnak ki. Krisztus pedig ott áll a középben, s ragyogó arany-tiszta szeretetével uralja a világot, melyet hirdetnek az Őt körülvevő angyalok is.

Július 15-én.

„Kert közepén egyetlen szobából álló házat lát a médium, amelynek ajtaján kívülről nagy betűkkel ez a szó van írva: „Vége”. Az ajtó kifelé nyílik, s belülről rajta ezt lehet olvasni: „mégsem egészen vége”. A szoba közepén egy alapzaton Krisztus áll, és a médiumot e szavakkal köszönti: „sok sikert!” Majd eltűnik, s helyét fehér galamb foglalja el, mely szájában fehér levelet tart. A levél kinyílik, s benne e szavak lesznek láthatókká: „sok sikert kívánok neked.” Ezután hasonló köszöntéssel jelennek meg a médiumnak Mózes és Mária, helyüket egy-egy rózsaszínű és violaszínű galamb és levél váltván föl, ez utóbbiban a Krisztuséhoz hasonló köszöntéssel.

A médium által látott kert az egy szobával földi sírkertet jelent sírhanttal, mely a hitetlenek szerint a „vég” lenne. A spiritizmus azonban fölnyitja az ajtót, és ekkor tűnik ki, hogy ez mégsem egészen vége a dolognak. Ama helyiségben, mely itt földi vég után megnyílik, áll Krisztus, és azoknak, kik nem szüntek meg keresni és kutatni, sikert kíván, elküldvén egyszersmind nekik a Szentlélek segítő erejét is, hogy az vezérelje őket tovább a haladásban. Azonképpen megjelenik Mózes és Mária is, kik mindketten ugyancsak sikert kívánva nekik, megjelenésük által megerősítik azt, hogy a földről való eltávozáskor még nincs vége az életnek, sőt azok előtt, kik Istennel és Krisztussal élnek, már a földön megnyitattik az ajtó, mely a végest az örökkévalótól elválasztja.^{5*}

A látományok magyarázata.

A kis médiumnak 1874 február 7.-től ugyanez év július 15.-ig, tehát 160 nap lefolyása alatt összesen 77 látomás jelent meg — részint spontán, részint pedig delejezés folytán. Az ezekből itt közölteket a fiúnak transzállapotából való felébredése után közvetlen tollbmondás alapján készült jegyzeteimből változatlanul írtam le. A többi látomásokat nem azért mellőztem, mintha az érdekességnek híján lennének — sőt inkább nagyon is velős tartalmat sejtetnek, — hanem

---

⁵ *) A médiumnak ez volt az utolsó látománya, s figyelemre méltó, hogy július 15-én töltötte be éppen életének 11-ik évét. Azóta 30 év múlt el, s a jó Atya bölcsességéből csak most került rá a sor látományainak magyarázatára.

azért, mivel bonyodalmas, komplikált voltuk sok helyrajzi és személyi vonatkozású kommentálást követelne.

A tíz első látományt még eléggé átlátszóknak találva a megfejtésre, bele is bocsátkoztam azok magyarázatába; de ezentúl csekély bölcsességem máris cserbenhagyott, a többiekkel se-hogysen tudtam megbirkózni. A legilletékesebb fórumhoz folyamodtam tehát segedelemért, t. i. oda, ahonnan a látomások hozzánk kerültek: körünk vezetőihez, körünk egyik megbízható médiuma, Mariska író-médium révén. Jóságos vezetőink kérelmemet teljesítve, e célra egy Angel nevű szellemet rendeltek ki, aki azzal a kijelentéssel lepett meg, hogy annak idejében, azaz 30 év előtt voltaképp ő volt a látományok létrehozatalával megbízva, — tehát ő most legilletékesebb magyarázója is azoknak. Angel szellem egy tőle kapott magvas, ihletes közlemény által már beigazolta előrehaladt szellemi fokát. Mert habár amolyan látományok előteremtése körül, különösen melyek annyi magasztos, ideális etikai eszmék szimbólumait hivatvák kifejezni, mint a szóban levő látomások, alantas elemek hozzájárulása is igénybe vétetik, — mindazonáltal az egésznek elrendezése a beléfektetett eszmék kellő kifejezésre juttatása mégis csak magas fokon álló, nagy tudással bíró szellemek által létesülhet. Éppen úgy, mint például ahogy egy monumentális palota építésénél sokféle munkás és mesterember foglalatoskodik, de ezek mindegyike csupán a maga részletmunkáját érti és végzi, anélkül, hogy az egésznek összefoglaló koncepcióját és célját értené. A tervező műépítész elméjében fogant eszméknek megvalósítását csakis tág látókörű, nagytudású, előhaladott szellem képes dűlőre vinni. — Hol van az a leghivatottabb úgynevezett „szimbolikus” festőművész, aki meg tudna mérkőzni azzal az utólérhetetlen szellemművésszel, aki a látomások sorozatában foglalt bölcsességnek tartalmát szimbolice ekképpen tudná kifejezésre juttatni? A tiszta vallásosságnak, a lelki élet kifejlesztésének, az egység békeességében egymás mellett való munkálkodásnak, a kicsinyes apró külön érdekek kiküszöbölésének, Krisztus isteni igéje és tanai által létesítendő jobb jövő hajnalhasadásának stb. stb. magasztos eszméit szimbolice úgy kidomborítani emberi elme nem képes. S íme Isten felfoghatatlan bölcsessége és szeretete egy 10—11 éves tudatlan, de tiszta lelkű éretlen gyermeket választott ki közegéül, hogy általa tegye láthatóvá a lélek lényegét és függetlenséget a durva testi hüvelytől, amely kicsavarja az anyagel-

vű, az agy elméletén alapuló ál-okoskodás fegyverét a materialisták kezéből, hogy megsemmisüljenek azok a tarthatatlan érvelések, amelyek fogva tartják elhomályosult elméjüket.

S valóban e látományokkal szemben csak a legmegátalkodtabb vak hitetlenség — olyan, amely erőszakkal behunyja a szemét, hogy ne lássa a napot, hogy azt letagadhassa — maradhat tagadásban. Ezekkel szemben úgylis hatástalan minden emberi igyekezet és hatalom, amelyeket — fájdalommal bár — a változhatatlan isteni törvények összemorzsoló erejére kell hagynunk. Majd megtöri őket a sors vaskeze, mígnem megnyílik szemük, s szívük is örömmel üdvözli majd a világosságot, melyet az úrnak végtelen kegyelme küld az eltévelyedett emberiség számára. Nem is ezek számára őriztük 30 éven át gonddal az idő vasfogától összegyűrött, tépett eme feljegyzéseket...

Tartozom azonban azzal az őszinte vallomással, hogy akkorig, midőn eme látomások személyes jelenlétem mellett lefolytak, elég naivul jómagam is azt hittem, hogy Krisztus, Mária és Mózes személyesen jelentek meg és szerepeltek eme látomásokban, azaz, hogy a kis fiú lelki szemeivel szemtől-szembe látta őket. Nem, e mérhetetlen magas szférájú szellemek, nem szállottak le e mérhetetlen magasságokból, hogy földi embereknek úgyszólván színi tablókat rendezzenek. És csakis az emberi elme korlátolt naivsága mentesítheti eme felfogást a vétkes tiszteletlenség vádja alól. A kibővült tapasztalat és a szellemvilág törvényeinek tisztultabb megismerése nyomán leszűrődött ítélkezés kényszeríti az embert szakítani ama hajdan nagyra tartott és igazságokként őrzött fogalmakkal, amelyek tisztultabb világításban másként tűnnek fel előttünk. A látományok szellemvilági provenienciája azonban minden kétséget kizáróan érintetlen marad. Hiszen el sem képzelhető, hogy ez a 10—11 éves gyermek, aki minden kiváló erkölcsi tulajdonai mellett az ő korabeli gyermekek szellemi nivóját túl nem haladta, és akit csendes, szerény, igénytelen volta miatt becézgetve, simogatva, tréfásan „bambus”-kának neveztem el, — hogy tehát ez az igazán bamba kis fiú az újjából szopta volna azokat a szimbolikus képleteket, amelyeknek magyarázatát emberi ésszel felérni nem lehet. De nem lehet az auto-szugesztíó, agyrezgés és hasonló tudományos sallangú röpke szókkal sem bona fide elhallgattatni, vagy egészen kivégezni e tüneményeket. Angel szellemnek ama nyilatkozata, hogy ő rendezte annak

idejében a látományokat, erre nézve szintén bizonyítékul szolgál, másrészt pedig határozottan kizárja az úgynevezett vakbuzgó spiritisták oly értelmű felfogását, mintha Krisztus urunk, Mózes és Mária szellemeinek ad personam való megjelenését látni lehetne. A szellemfényképek tárgyalásánál részletesen megemlékeztem arról, hogyan jönnek létre a tisztább szellemek fényképei. Ugyanaz áll ezekre a látomásokra is.

XVI. VAY ADELMA.

A Vay család.

Hogyha dús tapasztalataimon érlelődött megismerésem talapzatáról a 30 éves élményeimből leszűrődött benyomásokat áttekintem, hogy t. i. milyen különböző, egymástól távolieső egzisztencia, mennyi bonyolult incidens összekavarodása révén került egymás mellé, továbbá, hogy mimódon kerültünk Vayékhoz, illetőleg Adelmához, végül hogy ez az Égtől hivatott három személy mily módon került együvé: valóban lehetetlen, hogy a jóságos Gondviselés hatalma és bölcs intézkedése iránt bámulattól és hódolattal ne legyek eltelve.

A Gondviselés intéző keze a három annyira egymáshoz illő, egymást kiegészítő egyéniséget két hatalmas birodalom határain át vezette egymáshoz, de én azt vélem, hogyha esetleg az Óceán választotta volna is el őket egymástól, még akkor is össze kellett volna kerülniök isteni rendeltetésük betöltésére. Csakis az, aki" Adelma lényét, személyes érintkezés, vagy „Aus meinem Leben” című kiadványa révén alaposan ismeri, képes megítélni, hogy ez a testetöltött lény, — aki hivatva volt a „Szellem, erő, anyag”, „Studien aus der Geisterwelt”, „Die Sphaeren zwischen der Erde und Sonne” stb., stb. című szellemközleményeknek közvetítőül szolgálni, — csak olyan tiszta erkölcsi régiónak éltető levegőjében fejlődhetett oda, amit a Gondviselés földi rendeltetésül számára kijelölt, hogy t. i. Isten célzatainak megfelelőhessen.

A jóságos és bölcs Gondviselés láthatlan keze két olyan kiválasztott egyént állított oldala mellé, akik alkalmasak voltak arra, hogy a benne levő hiányokat pótolják; és pedig anyósa Katalin és férje Ödön személyében. Az elsőnek a szellemi, az utóbbinak a világi ügyekben jutott vezető szerep. Ugyanis ideálisabb szellemi vezetés ember képében nem is képzelhető, mint amilyen ritka ész- és szívbéli tulajdonságainak harmonikus összműködése folytán Katalin volt. Ez

a fennkölt, minden szép és nemes iránt buzgólkodó, páratlan műveltségű nő, lelke intuíciójával nyomban felfogta a szellemtanban rejlő etikai, - az emberiségre nézve nagy horderejű - tartalmat, melynek ápolását és terjesztését a lelkesedés minden erejével felkarolta. Kiváló értelmisége, világ- és emberismerete, a jónak és üdvösnek felismert foganatosításában való lankadatlan energiája mindenképpen felavatták őt arra a mentori feladatra, hogy reábízott védencét oktassa, tájékoztassa, irányítsa, és a túlbuzgóságtól megóvja. Tapasztalatai és az irodalmi férfiakkal való összeköttetése pedig, valamint jó módja és áldozatkészsége a könyvek kiadásában a nemes törekvéshez eszközökként szolgáltak. Minden tétovázás és ingadozás nélkül szállt síkra a társadalmi rendjében uralkodó előítéletek ellen, semmibe sem véve a reázúduló gúnyt és megszólást. Nem átalotta nevét odaadni a 40 év előtt még annyira lenézett, megvetett spiritizmus igazságának, mint annak hiteles tanúja és meggyőződött hívője.

Ahogy Katalin a szellemi irány vezetésére volt kiszemelve, éppúgy az isteni bölcsesség milliók közül választott ki Adelma részére olyan világi vezért, mint aminőnek férje bevált. Tiszta vallásos környezetben történt neveltetése megkönnyítette azt, hogy a magával hozott hitszakra meleg ápolást és buzdítást nyerhessen. Az anyához hasonlóan a fiú is lelkesedéssel viseltetett az Adelmánál jelentkező médiumi képességek iránt, és a meggyőződés adta bátorsággal adta azokat közre ország-világnak saját nevével is megpecsételve a bennük való hitet. Vay Ödönnek kiváló természetes esze, fiatalságában mint katona a világ minden csinjában-binjában szerzett tapasztalata, szenttelen higgadtsága és józan szemlélő- és ítélőképessége kiválóan kvalifikálta őt arra, hogy ennek a jóhízemű, ártatlan, tapasztalatlan teremtesnek tanácsadója, támasza, védője és irányítója legyen a kapzsiság kiaknázó és kifosztani törekvő tendenciájával szemben. De e tulajdonságok őt magát is megóvták az idealizmus esetleges túlhajtásai ellen, hogy a lelkesedés szerfölötti fellángolása el ne veszíttesse vele lábai alól a talajt. Én részemről olyképpen fogom fel Ödön feladatát Adelma oldalán, mint aminő József lehetett Krisztus urunk anyjának Máriának oldalán.

Dr. Gárdos: Adelma magnetizőrje.

Adelma ugyan öntudatosan fogott a médiumi íráshoz, de nem azzal a szándékkal, hogy szellemekkel társalogjon, hanem hogy megszabaduljon az őt kízó görcsöktől. Azok bántották t. i. néha a máskülönben egészséges, habár gyenge szervezetű asszonyt. A „spiritizmus” és „médium” elnevezést nem is hallotta még akkortájt; a „szellemek” emlegetése pláne háborzongást okozott nála. Gyermekkori emlékei közt nem talál olyan mozzanatot, amely szenzitív hajlamot vagy médiumi képesség jellegét sejttené. Zsenge korától fogva mélyen szerette Istent, bizalommal volt eltelve védszelleme iránt, és buzgón imádkozott a szegény szenvedő lelkekért.

Adelma 1865 őszén ismerkedett meg dr. Gárdos fővárosi magnetizőrrel, aki egészségének megszilárdítása és a görcsöktől való szabadulása céljából a „magnetikus írást” ajánlotta neki. A homlokáról ugyanis phrenologice azt vélte leolvasni, hogy erős látnoki tehetőség rejlik benne. Adelma pedig eme tanácsát, mint antikatolikust, indignálva visszautasította, mivel gyermekkorától fogva minden babonától óva intették, s ez elvtől nem akart eltérni. Dr. Gárdos azonban nem tágított; megkísérelte őt delejezni és magnetizált vizet is itatott vele, azt állítván, hogy ettől azonnal el fog aludni. De ez legkisebb hatással sem volt reá. Erre még határozottabban állította erős magnetikus voltát és ennek gyakorlását, illetőleg fejlesztését mint egészsége legbiztosabb garanciáját ajánlotta neki.

Dr. Gárdos egyénisége és sajátos rendszere, melyet magának összetákoltt, oly érdekes lélektani mozzanatokot nyújt, hogy t. olvasóimnak, akik a delejes jelenségek iránt érdeklődnek, elnézésére számítok, amiért a tulajdonképpeni tárgytól eltérve, azzal bővebben óhajok foglalkozni.

Dr. Gárdos tagbaszakadt, duzzadó egészségű fizikummal bíró ember volt. Bő orvosi tudása mellett a Nyugatnak a magnetizmust tárgyaló egész irodalmát ismerte, ő azonban a különféle rendszerekből egyet sem fogadott el, hanem több rendszert összevegyítve, egy különleges amalgamot alkotott magának. Ez ön-alkotta rendszernek bázisát a bonctan, illetőleg az idegrendszer, tengelyét pedig, amely körül észjárása és delejező ténykedése forgott, a „görcsök elmélete” képezte. Minden ideges bántalmat, akár neuralgia (zsába), akár neurosis (idegbántalom) formában legyen, dr. Gárdos „görcsnek” minősített. Szerinte a „magnetikus” írás és magnetikus

rajzolás nem egyéb, mint a görcsök terméke. Hogy mily úton módon jutott dr. Gárdos homöopata orvos a delej tanulmányozásához, illetőleg gyakorlásához, azt nem tudom. Valószínűleg lehetett benne delezesség, és érezhetett is magában delejes erőt, de ez mindenesetre sűrű, túlnyomóan elektrikus minőségű lehetett. Delejes gyógycélokra a delejes vonások mellett latba vetette vasakarátát is, azonkívül pedig az ideggócok nyomkodását; ez utóbbival idézte ugyanis elő a görcsöket. Sajátságos, bármily nagyfokú fájdalommal állott is szemben betegeinél, — lett légyen ennek székhelye akár a motorikus (mozgató), akár pedig valamelyik szenzitív (érző) idegben — dr. G. nem azon volt, hogy a fájdalmakat csillapítsa, kalmírozza, hanem hogy azokat fokozza. Ezt ő „krízis előidézésnek” nevezte. Igaz, hogy előidézte, de többnyire olyan rémületes, félelmetes alakban jelentkeztek e krízisek, hogy sem a beteg, sem ennek hozzátartozói nem akartak többé kötélnek állni hasonló kísérlethez, hanem egyszerűen megfutamodtak. Egyes esetekben azonban sikereket is kellett elérnie, más-különben alig ragaszkodott volna állhatatosan e szokatlan módszerhez. Sokat vitatkoztam vele, de ő egy hajszálnyit sem tért el attól, amit állított. Hajthatatlan, makacs, önféjű, más-különben pedig nyájas, jómódorú ember volt. A szellemnyilatkozatokban nem hitt, — mint mondtam, minden médiumi jelenséget görcsök kifolyásának minősített.

Volt neki egy kiváló szomnambulája, aki állandóan házában lakott: egy előkelő, de, úgy hiszem, elszegényedett polgári család ivadéka, művelt, ideális gondolkozású, fennkölt lelkű nő. Ahogy én Abaujszántón a szomnambulámat kizárólag orvosi célokra használtam, úgy dr. G. Júlia nevű szomnambuláját szintén egyoldalúan, csupán betegei érdekében aknáztta ki. E szomnambulának soha nem tévedő látnoki tehetségében bízva, kiterjedt paciéntúrája körében feltűnést keltő kúrákat végzett, különösen krónikus belső betegségeken, melyek ellen hasztalanul küzdöttek az orvosi kapacitások.

F. Júlia nem volt autoszomnambul, mint a szántói szomnambula. hanem dr. Gárdosnak teremtménye. Sokra vihette volna, hogyha a tudomány érdekében fejleszti a benne rejlő tehetséget. Csakhogy dr. G. az orvosi rendeletek kivételével, midőn ő szükségképpen passzív magatartásra szorítkozott, minden egyéb tekintetben saját akaratóval uralta és ráerőszakolta, belésszugerálta saját téves nézeteit és eszmemenetét. Azért joggal mondtam, hogy

Isten kegyes gondviselése bölcsen intézte, hogy az én szomnambulámmal való találkozásom alkalmával teljesen tájékozatlan, sőt tudatlan voltam a szomnambulizmus irodalmában, mert ezáltal megóvattam a sokféle zavaros teória útvesztőiben való eltévedéstől.

Hogy dr. G. és Julia közt mi minden folyt le a titkos jellegű, bizalmas szeánszokban, arról természetesen nem lehet tudomásom. Boldogult Vay Katalin útján azonban, aki Júliát igen nagyra becsülte és akivel bizalmas viszonyban állott, megtudtam, hogy Júlia sokat panaszkodott dr. Gárdos téves felfogása miatt, és végtelenül sajnálta, hogy dr. Gárdos ezáltal magát zsákutcába szorítottatta, amelyből makacs, önfejű voltánál fogva még akkor sem bírta kibontakozni, hogyha tévedésének sejtelve derengne előtte.

Fölényes mosollyal hallgatta egyleti médiumainkról való beszédemet, olyanformán, mintha sajnálna engem, aki ezen jelenségekben szellemek befolyását, nem pedig pusztá ideggörcsök fenomenéjeit látom. Hogy engem megcáfolhasson, illetőleg az ő álláspontjának helyességéről meggyőzzön, felszólított, hogy rendezek egy szeánszt akármelyik médiumommal, amelyen ő, meg két elvtársa megjelenhessen. Elfogadtam ajánlatát. Bátran tehettem ezt a kísérletet minden kockázat kizárásával, minthogy Alajos teljes mechanikus médium lévén, extatikus állapotában kétkedők vagy hitetlenek fluidáris kisugárzásai nem akadályozhatták a közlekedő szellemnek ténykedését. Mert ez az idegen szellemet nem éri, a médium szelleme pedig testén kívül szabadon lebeg és nem képes a saját testét befolyásolni, mely az idegen szellem uralma alatt áll, aki pedig elég erős arra, hogy a médium szellemét sakkban tartsa. Végre teljes bizalommal számítottam vezetőink intézkedéseire, hogy t. i. olyan fokú szellemet fognak kirendelni, aki minden előforduló eshetőségek közepe feltétlen ura lesz a szituációnak. Mint mindenkor, úgy ez esetben sem hagyott cserben a vezetőink iránt való rendíthetetlen bizalmam.

Hogy akkor miről beszélt Alajos által a szellem, arra nem emlékszem, csak azt tudom, hogy én, épp úgy, mint Antal, akit szintén meghívtam a szeánszra, hallgatagon, gyönyörrel eltelve diadalmaszkodtunk a magas nívón mozgó közlemény hallatára, és lopva teljes meglepődöttséggel pislogtunk egymásra azon reményben, hogy e, szinte a vendégek testére szabott közlemény nem fogja eltéveszteni

rájuk a hatást. A két vendég arcán nyilván ki volt fejezve a megdöbbenés hatása, mely alól kivonni nem bírták magukat. Dr. Gárdos azonban úgy ült ott, mintha alig követné a médium beszédét, hanem kigyulladt arccal, verejtékes homlokkal, összeszorított ajkakkal merőn rászégezte folyton szikrázó, kidülledt szeméit a médiumra. Mindketten, én meg Antal, azonnal tisztában voltunk a helyzettel. Dr. Gárdos ugyanis a látott és hallott jelenségekkel szemben kénytelen volt a görcsök teóriájáról lemondani, de minthogy ő a szellemhipotézist mereven elutasította, nem maradt fenn neki más kibúvó, mint az, hogy jelenleg a szomnambulizmus valamelyik alfajával áll szemben. Ezt pedig a fentebb említett erős akaratával befolyásolhatni vélte, illetőleg uralma alá akarta hajtani. Dr. Gárdos homlokán mind sűrűbben gyöngyözött az izzadság, halántékán kiduzzadtak az erek, és szinte harapta az ajkát a megszakadásig feszített akaratkifejtésben, de minden erőlködése kárba veszett. Végre kimerülten felhagyott a médium ostromlásával.

És alighanem megadta volna magát, hogyha újabb tápot nem nyer kételye. A szellem tudniillik direkte rászólt, hogy hiába feszíti meg akaraterejét, — ez mindenkor hatástalannak bizonyul a hatványozott erővel szemben. Ezt a személyes direkt megszólítást dr. G. tévesen szomnambulikus jelenségnek minősítette. Íme, Krisztus urunk szavainak értelme: „Akinek van, annak adatik, s akinek nincs, attól az is elvétetik, amije van.” Nem kapott tehát teljes hitet, s még tovább is küzdenie kellett a kétellyel, mert még nem érdemelte meg a teljes hit elnyerését, mivel nem volt benne jóhiszeműség, midőn ő az Alajoson észlelt jelenségekben erőnek erejével szomnambulikus folyamatot látott. Sok egyébtől eltekintve, magában az az egy körülmény is meggyőzhette volna, hogy nincs olyan szomnambul, aki hitetlenek és kifejezett kételkedők közelében képes volna beszélni, sőt egyetlen szól is kiejteni, minthogy a hitetleneket környező aura majdnem a megfulladásig összeszorítja a szomnambul torkát, Alajos pedig bátran, megakadás nélkül beszélt. S bár a nyilatkozó szellem némileg küzdött az elébe gördített fluidáris akadályokkal, — mert hiszen a törvények alól ki nem vonhatta magát, — de fölényes akaratánál fogva mintegy játszva leküzdhette azokat. A szellemnek e küzdését azonban csak én meg Antal vettük észre, míg dr. Gárdos tájékozatlan lévén, ezt fel sem ismerhette.

A két vendég — egy gyógyszerár-tulajdonos és egy fizika-tanár — nem titkolták el a hatást, melyet a jelenségek rájuk tettek, és alig találtak szavakat, hogy megköszönjék szívességemet, mely alkalmat adott tudásuk gyarapítására. Dr. Gárdos nyomott hangulatban távozott, nyilván léket kapott a rendszere. De azért mégis megkért, hogy tanulmányozás céljából máskor is eljöhessen egy-egy szeánszra. S hiszem, hogy e percben őszinte szándékkal volt eltelve, mindazonáltal nem jött többé. A csökönység, minden fogyatkozások e legáldatlanabbika, a következő percben újra felülkerekedett benne, és elfojtotta a jó szándék csiráját. A csökönység a legvaskosabb, leg-hatalmasabb kerékkötője a haladásnak, és e hibáját egy örökkévalóságban sem bírná a szellem önerejéből leoldani, hogyha Isten kegyelme végre közbe nem lépne. Nemsokára a szellemi vaksághoz csatlakozott dr. Gárdosnál a szervi vakság is; hályog fedte be a szemét. Operálták ugyan, de csak hiányos maradt továbbra is a látása. Csendes ember lett. Meglehet, hogy a világtól való elvonultság elősegítette a magába szállást, és azzal az önmérlegelést és az önmegismerést is. Hiszen Istennek bölcsessége és szeretete megfoghatatlan előttünk, és végtelenek útjai és eszközei arra, hogy eltévelyedett gyermekeit visszatérítse Magához.

Adelma médiumitásának kifejlődése.

Adelma dr. Gárdos tanácsát már csaknem elfeledte, midőn egy nap heves görcsökben szenvedve, férjének tréfaképpen említette, hogy a „magnetikus” írást gyógyító célból meg akarja kísérelni. A szót követve a tett, s midőn ceruzát vett kezébe, egyszerre úgy érezte, mintha karját elektromos áram mozgatná, keze ide-oda rángatózott és nagy betűkkel e szavakat írta: „Thomas vagyok, védszellemed — gyakorold a magnetikus írást, teljesen egészséges leszel. — Henrik — korporsó — 1867 a ti számotokra gyászév. — Napoleon bukása 1870.”

Kimerülten hagyta abba az írást, s férjével együtt kibetűzte az írottakat, mert halvány fogalma sem volt arról, mit ír.

(Henrikre, férjének öccsére vonatkozó jóslata beteljesedett, mert tényleg 1867. év folyamán hosszas szenvedés után meghalt.) Mindkettőjüket nagyon nyugtalanította a dolog. Az ismeretlen és kísérteties jelenség kellemetlen hatással volt mindkettőjükre. Adelma azzal az elhatározással tért nyugalomra, hogy a magnetikus írást, — ahogy ő elnevezte, — nem fogja többé megkísérelni. Akkor még egyikük-

nek sem volt fogalma a spiritizmusról, sem tudomása arról, hogy oly sok spiritista könyv van. Sohasem foglalkoztak magnetizmussal vagy miszticizmussal. Ahhoz az elhatározáshoz azonban, hogy nem fog írni, Adelma hűtlenné lett. Kezdetben talán kíváncsiságból, később azonban a szegény szellemek iránti érdeklődésből és szeretetből. Különös és meglepő volt Adelmára nézve ez a gépies írás, amely anélkül jött létre, hogy gondolkozott volna. Úgy tűnt fel neki, mintha valaki történeteket beszélt volna el neki, s mintha ő hallgatója lett volna. Karjának mozgatása, az írás, akarata és befolyása nélkül történt.

Thomas szellem, aki kezdetben kizárólag írt Adelmával, gyermekkori ismerőse volt, és tizenkilenc éves korában halt meg. Tehetséges fiatalember volt ez, kit mindnyájan szerettek. Figyelemreméltó volt Adelma egy álma, amelyet a Thomas halála előtti éjszakán álmódott. Azt álmódta ugyanis, hogy eljött hozzá és szomorkodva mondta: „Élj boldogul, nekem most távoznom kell, imádkozzál érettem, mert én téged nagyon szerettelek!” Kérte, hogy maradjon, ekkor igen halvány lett és lassanként eltűnt. Adelma oly hevesen sírt álmában, hogy felébredt reá. Három hét múlva Thomas haláláról értesült. Azon éjjel, midőn ez a különös álma volt, Thomas már a végső haláltusát vívta.

1876. január 20-án Thomas a következőket írta: „Én össze vagyok veled kötve, imádkozzál érettem minden nap, veled maradok, míg meghalsz. Halálom órája óta védőszellemed vagyok, azóta, amidőn akkor álmodban megjelentem előtted. Isten irgalmas volt hozzám. Légy jó, Adelma, akkor teljesen megváltasz engem, mert még vannak hibáim. Jól esik látnom, hogy Ödön szeret; már régtől fogva szeret. Magnetizmusodat érezte, amidőn még nem is ismerted; lelkeitek egyet képez.”

Adelma akkortájt rendes naplót vezetett, melynek töredékét a „*Studien über die Geisterwelt*” című vaskos kötetben közölte.

Adelma tiszta aurája nem vonzott rosszindulatú, zavargó vagy bántó szellemeket. Eleinte kezdetleges, az ő szinte gyermeki kedélyéhez leereszkedő szellemek írtak vele, mint ahogy a kisdedővóban az oda betérő látogatók a gyermekekkel enyelegni szoktak. Sőt találunk e szellemek oktatásai közt olyan nyilatkozatokat is, amelyeket később az Adelma haladottabb vezetői egészen más felfogással magyaráznak. De éppen az benne a meggyőző, ahogy őt a spiritizmus elemi

felfogásából a méltóságos, komoly és öntudatos médiumitás felfogásába bevezették, éppen az benne a meggyőző, hogy íme, a magas szellemek egy naiv és úgyszólván tudatlan, de ártatlan és még minden materiális hamis felfogástól ment médiumot választottak isteni megnyilatkozásuk tiszta eszközéül.

Adelma bölcsen megállapított pedagógiai rendszer szerint, úgyszólván kézről-kézre, fokozatosan került haladottabb szellemek vezetése alá. Midőn Thomas tudása, — aki a spiritizmus abc-jét ismertette vele, — ki volt merítve, Ernő nevű édesatyja szellemét rendelték mellé vezérül, aki quasi a spiritista olvasás mesterségébe avatta be. Flammarion Camille művei nagy bizalmat és támaszpontot adtak neki arra, hogy az, ami eddig titokzatosnak és misztikusnak látszott, most mint pozitív filozófiai és pszichológiai tanulmány tárult fel előtte. E könyvek megismertetéséhez egy P. nevű orvos által jutott, aki már számos éve spiritista volt. A reinkarnáció, az ismételt testetöltés tana kezdetben igen kellemetlen benyomást tett reá; csak nagy nehezen bírta ezt befogadni. Mindez érzelmeknek mintegy erjedési fokon kellett átmenniök benne, míg végre hónapok múlva a logikai rendet mindenben felismerte. Működési köre azonban csakhamar kitágult. Egy napon tudniillik P. dr. azzal a kéréssel jött, vajon Hahnemann vagy Mesmer szelleme nyilatkozhatnék-e egy akut betegséget illetőleg? Adelma előtt a homöopatia teljesen ismeretlen volt és sem betegségekkel, sem pedig gyógyszerekkel, vagy gyógyításokkal nem foglalkozott. Ekkor azonban Hahnemann szelleme tényleg nyilatkozott és homöopatikus gyógyszereket és pedig kettős szereket rendelt, melyeket abban az időben a homöopatia még nem használt s miktől a szóban levő beteg csakugyan meggyógyult. Dr. P. azután gyakran kérte a szellemek tanácsát. Mindig homöopatikus szereket rendelt, néha delejezett vízzel, vagy delejezéssel együtt. Csakhamar annyi beteg jelentkezett, hogy szinte megostromolták. Hahnemann szelleme nagyobb homöopata gyógyszerkészletet szereztetett be. A Tisza lapályain — akkor Vayék tiszalöki birtokukon laktak — előforduló gyakori betegségeket: hastífuszt, váltólázt, vérhast, stb. mind meg- gyógyították.

Apja szelleme Adehnát Gonzaga Alajos szellemének adta át további képzésre. A szellemek Adelma és Ödön számára növényi táplálkozást rendeltek kilenc hónapra, amely számos régi bajuktól szabadította meg őket, és médiumitásuk kifejlődését is előmozdította.

Ödön ugyanis, aki majdnem egyidejűleg Adelmával, rajzoló médiummá lett, akkoriban már számottevő rajzokat produkált, többek között Buddha képét. S ugyanazon a napon, 1865 július 22-én írt Buddha először Adelmá által. Ezzel máris Buddha vette át Gonzaga Alajostól a vezetést. Erre vonatkozólag Alajos szellem azt írta mintegy búcsuztatóul: „Most tehát összeköttetést hoztam létre Buddha és te közötted; ő a te igazi véd-szellemed és egyszersmind vezetőd is. Az én hivatásom a szellemek vezetése, Buddha pedig a kinyilatkoztatás mozzanatainak vezetője a földön (a spiritizmust és annak mozgalmát érti alatta), ő a megalapítója egy nagy, de igen tévesen értelmezett vallásnak; később pedig egyike volt Jézus apostolainak.” (Péter.) (Lásd É. V. 1899. 7. száma és „Reflexionen” I. kötet.) Buddhához nemsokára csatlakozott Mária. E két magas szellem vezetése alatt már egy év lefolyása alatt annyi rövidebb s hosszabb közlemény gyűlt össze, hogy 1866 tavaszán egy kis kötetet bocsáthatott sajtó alá, amely „Elmélkedések könyve. Írta több boldogult szellem által: Adelmá médium” cím alatt Lechner egyetemi könyvkereskedésében, Bécsben jelent meg — mint a spiritizmusnak tavaszát hirdető első fecske a német könyvpiacra. Bár akkoriban csak ismerősök szűk körében tudták még, hogy ki a könyvnek tulajdonképpeni írója, mindazonáltal sokan vették e kis könyvet, és bizonyára sokan merítették belőle lelki nyugalmat, felfrissülést és vigaszt. Az élet különféle viszonyait, bajait, fogyatkozásait világítja meg röviden e könyv a spiritizmus szempontjából, és épp ezáltal mintegy vezérfonalul szolgál a spiritizmus alaptanának és a szellemvilág törvényeinek ismertetésére. Egyszerű, világos, mindenki által felfogható módon vezet be az olvasót a spiritizmus lényegébe, igazi vademecum, útravaló ez a kis könyv, melyet minden komolyan gondolkozó és érző ember kezébe bátran lehet adni, hogyha indítatva érzi magát a spiritizmus felől való tájékozódásra. Médiumoknak és azoknak, akik azzá lenni óhajtanak, valamint szeánszok vezetőinek nélkülözhetetlen e könyv, amely a médiumitás nagy horderejű és felelősségteljes feladatát behatóan és meggyőzően tárgyalja. A könyv második részében az élet tarka viszonyaiban ajánlatos imákat egyszerű, ihlet teljes, megkapó szavakkal közöl, valamint szeánsz megnyitó- és záró-, a kör vezetőihez szóló és a szegény szenvedő szellemekért való könyörgéseket is.

Adelma Mária-hite. Animizmus és médiumizmus.

Adelma atyjának halála után özvegy anyja férjhez ment egy poroszországi Solms grófhhoz. Ez buzgó protestáns létére példás lelkiismeretességgel, s igazi keresztényhez illő türelmességgel katolikus papot fogadott nejének első házasságából származott gyermekei mellé hit-tanárul. Ily módon az Adelma lelkében rejlő vallásos érzelmek tiszta katolikus hithű irányzatban fejlődtek, és izmosodtak. Különösen pedig Máriához, a nőiesség ez ideáljához vonzotta saját lelkének érintetlen tisztasága, melynél fogva rajongó szeretettel és imádatlal csüggött rajta. Érthető tehát Adelmának nagy lelki felháborodása, midőn egy napon ez íratott keze által: „Ne nevezd Máriát Isten anyjának. Istennek nincsen anyja.” Megrémülten dobta el a plajbászt, és vigasztalhatatlannak érezte magát, amiért egy alantas kísértő szellem az ő kezét ily szentségtörő kijelentésre használta fel. Buzgó imában kérte Máriának oltalmát és védelmét ilyenmű kísértések ellen. S Mária jóságos, magas szelleme nem késett és ezt írta általa:

„Istennél! Istennel, úgy a földi életben, mint: a szellemvilágban, drága gyermekem. „Istennel!” Ez a szó csengjen állandóan a szívedben. Hallottam hívásodat. Igen, kedves gyermekem, akarok nálad maradni, téged óvni és vezetni. Igen, én szólok hozzád, én vagyok nálad, Mária, aki hajdan érdemesnek találtatott a világ szemei előtt Jézus anyjának lenni. Ne hívjatok Isten anyjának, mert ez nekem nagyon fáj. A kezdet és vég nélkül való Istennek nincsen anyja; de Jézusnak, Isten küldött fiának anyja, igen, az valék a világ előtt és most is Nála vagyok, a teremtett szellemek legdicsőbbjénél és legmagasztosabbjánál.

Kedves gyermekem! Kicsiny korodtól keres engem a te szel-lemed, s mindig hallottalak, nemcsak most. Adj hálát Istennek szíved legbensőbb mélyéből a szellemírás adományáért: értékesítsd az emberek javára. Sokan kiáltanak hozzám! Inkább kiáltanának az úr Istenhez. — Mit tehetek én szegény szellem Önélküle? Szívesen adnám oda a szorongatottaknak s szegényeknek mindazt a sok kincset és vagyont, ami az én nevemben a fogadalmi és búcsúhelyeken fel van halmozva. Mily fájdalmas nekem nézni az emberek visszásságát! Midőn ezrek éheznek, dideregnek és pusztulnak el, a számomra ösz-szehordott kincsek halmaza ott hever haszontalanul.

Oh nem — nem kívánom azokat! Nektek akarom adni e kin-cseket; nektek szegényeknek s szenvedőknek, nektek éhezőknek,

hogy életté váljanak bennetek hálaimáitokban. Mi, akik akkoriban Krisztussal éltünk a földön, mindannyian médiumai voltunk Isten szellemének és kegyességének. Ti is azok legyetek: legyetek állhatosak, tiszták és hívők. Mária.”

A szellem-teória ellenei azt állítják, hogy a médiumi nyilatkozatok, melyeket a spiritisták mint szellemektől eredőket elfogadnak, nem egyebek, mint a médium saját lelkének produktumai és spiritizmus helyett animizmusról beszélnek. Ezt azzal igyekeznek bizonyítani, hogy a közlemények többnyire a médium saját felekezete belenevelt dogmáinak színezetét tükrözik vissza. Ez az állítás, ekképp formulázva, nem felel meg az igazságnak és részint rosszhiszemű ráfogás, részint pedig tapasztalat és tájékozás híján való. Lesz még alkalmam számos fényes példával illusztrálni ez az állítás alaptalanságát.

Megengedem azonban azt az eshetőséget, hogy valamely közlemény visszatükrözi a médiumban rejlő felekezeti irányt, ami leginkább az úgynevezett vad médiumnál, azaz olyannál fordul elő, aki nem áll törvényes, megbízható szellemi vezetés alatt. De még ez esetben sern következik, hogy szükségképpen a médium saját lelke, animája nyilvánul, hanem inkább az az eset forog fenn, hogy a médium belső világának megfelelő (adaequat) szellem, a hasonlók vonzásának törvényénél fogva abból a célból vonzódik hozzá, hogy a médiumban rejlő homogén szellemi talajt saját elveinek propagálására felhasználja. Hiszen ezen a törvényen és elven létesül a megszállottsági esetek, s a vallásos rajongások nagy része. Nézzük meg most, hogyan áll ez a kérdés Adelma esetében.

Adelma bizonyára naponta buzgón elmondta az „üdvözlégny”-et, esetleg kétszer-háromszor is. Az Isten anyjának fogalma tehát mélyen belevésődhetett a lelkébe. Valahányszor szó volt Máriáról, Adelma szája mintegy önkéntelenül rájárt az Isten anyja elnevezésre. Nos, hát, kérdem, miképpen lehet az „Unter- és Oberbe-wusstsein” fura teóriája alapján összeegyeztetni azt, hogy Adehna lelke — nem transzban, hanem teljesen normális, éber, öntudatos állapotban keze által olyasvalamit írhatson, ami sarkalatos ellentétben áll azzal, amivel a lelke szaturálva van, és amely ellentétből egész lénye megremeg és felháborodik?! Ilyen abszurd feltevés a fejetetejére állítaná a lélektan valamennyi tételét és tapasztalását...

Megesik olykor, hogy a médium lelke bizonyos fogalommal vagy iránnyal telítve van és transzállapotban a nyilatkozó szellem intenciója ellenére, kifejezésre akarja azt juttatni. Ilyen esetben a szellem fölényes akaratereje megfékezi a médium animájának ellenállását és kierőszakolja saját akaratának érvényre jutását. Viszont pedig az is megeshetik, aminek gyakori tanúja voltam, hogy a médium lelke nem akar parírozni a szellem akaratának, midőn például érzi, hogy önmagát kelljen megróni, leginkább pedig akkor, midőn a szellem valamelyik jelenlevőt megrovó szavakkal akarja illetni — a médium pedig fázik attól, hogy ő általa valamely testvére megrovassék. Ilyenkor érdekes jelenet játszódik le a szemlélő előtt: a közlekedés kissé megakad, a médiumon meglátszik a rövides tusakodás, végre pedig a szellem mégis diadalmaskodik a médium ellenállása fölött: kilöki a médium szájából a közlésre szánt szavakat. — Lépünk kissé közelebb egy ekként lejátszódott scénához, s kíséreljük meg a folyamatban rejlő benső mozzanatot elemeire bontani.

Vessük fel legelőbb azt a kérdést: vajon az alábbi, szemünk láttára lejátszódott tusakodás jelenét múlhatatlan, kikerülhetetlen szellemi processzusnak tekintsük-e, és nem folyhatott volna-e ez le inkább látatlanul, mint sok más ehhez hasonló processzus? Erre határozottan azt kell felelnem, hogy a szellemvilág viszonyai és törvényei elég mozgási teret nyújtanak arra nézve, hogy a folyamat minden küljel nélkül is végbemehetett volna. Mert körünk szellemi tanítóinak és rendezőinek sorában nem egy akadt, aki hatalmas akaraterejével a médium ellenállását játszva megtörte volna anélkül, hogy a két akaratérő mérkőzése külső jelek által észrevehető lett volna.

S miért bízott meg Isten e feladattal oly szellemet, akiben ugyan elég erő lakozott, hogy a médium akaratát legyűrhesse, de csak akaraterejének teljes latbavetésével, s oly mértékű megfeszítésével, hogy e tusakodás szemünk előtt nyilvánvalóvá váljék? Bizonyára csakis a célszerűség szempontjából, ahogy a nagy mindenségben a legkisebb dolog úgy, mint a legnagyobb, célszerűen van berendezve. Isten céljai után kutatni nemcsak jogunk, de kötelességünk is, mert e kutatás nyomán mindjobban megismerjük Isten végtelen bölcsességét és szeretetét. Tehát keressük azt ez esetben is.

Körünkben vajmi ritkán esik meg, hogy nyájas, kíméletes vezéreink ahhoz a végső eszközhöz folyamodnának, hogy valamelyikünket személy szerint nyilvánosan megrójanak. Ehhez az esz-

közhez csak akkor nyúlnak, hogyha az illető ismételten elhangzott általános oktatásokból és intésekből nem vette ki a maga részét, azaz nem tekintette azokat órá illőknak és célzóknak. Önszeretet, saját mivoltának túlbecsülése, szóval önmegismerés hiányának folyománya az ily szellemi színvakság. Ilyenben leledzett pl. B. nevű testvérünk. Abból a téves, áldatlan föltevésből kiindulva, hogy ő jobb a szomszédjánál, az ilyen ember folyton kémleli, bolygatja felebarátjának hibáit, tehát nem ér rá arra, hogy belsejébe vessen egy pillantást, hogy esetleg ráakadjon önhibáira és gyomlálgassa a saját talaján burjánzó dudvát. A hiúság és öntúlbecsülés — a gögnek e fattyúhajtásai — hályoggal borítják be a szellemi szemet, és az ilyen ember, aki magát, habár elég joztalanul, spiritistának vallja, azért nem képes belátni, hogy az önmegismerés szüksége ránézve különösen fennáll, mert hiszen hibanélkülinek véli magát. És ha akad jóakaró testvére, aki óvatosan, gyengéden rátereli figyelmét egyikmásk hibájára, nemcsak hogy elzárkózik előle, hanem sértődötten hátat fordít neki, sőt rosszakarátúnak minősíti őt. Ilyen volt szegény B. testvér, aki hibái mellett erőshitű és jótékony, résztvevő szívű ember volt. Világos tehát, hogy ha a médium révén elhangzott dorgáló intelem a szokott sima formában pergett volna le, B. ezt önmagára nézve nem fogadja el, hanem animizmust feltételezve, az intelem forrását a médiumban keresi. Isten irgalma azonban ki akarta nyitni B. elhomályosult szemét és lejátszatta B. szemeláttára a szellem és médium közti küzdelmet, mely nyilvánvalóvá tette, hogy ez a komoly intelem igenis illetékes fórumról került hozzá, s ezt honorálni tartozik, tehát gondolkozzék rajta, vegye fontolóra és szívlelje meg... így is lön. Mert Isten ismeri gyermekeinek gyengéit és jól tudja, hogy mindegyikét milyen eszközök által térítse a jó útra.

De hát a médium, kinek kötelessége szervezetét az őt vezető szellemnek feltétlenül, szenvedőlegesen rendelkezésre bocsátani — hogyan mert mégis intenciójának ellenállani, engedetlenkedni. dacolni? Ments Isten, hogy a médiumot engedetlenség vagy dac ösztönözte volna — hiszen ez a médium Antal, a legodaadóbb, legengedelmesebb, a kötelességérettől legáthatottabb médium, szóval a médiumi erények minden időkre való példányképe volt. Ebben az esetben is, mint mindenkoron, egyes-egyedül a tiszta testvéri szeretet indította az ellenállásra. Antal ugyanis tudta, hogy B. a megrovást mint meg nem érdemeltet, mint őt nem illetőt, vissza fogja utasítani

és azt animisztikusnak minősíti, s emiatt Antalra neheztelni fog. De azért Antal, midőn ellenállást fejtett ki, korántsem akart azzal B. gyanúsításának ódiума elől menekülni. Médiúmitása szent gyakorlásában Antalt semminemű önös motívum nem vezette. Antal ellenállásával célzatosan akarta a szellem ellenhatását provokálni, hogy nyilvánvalóvá tegye B. szeme előtt a közleménynek magasabb szellemi eredetét. Hogy lehetetlenné tegye B.-nek az animizmus spanyolfala mögé való elbúvást, hogy B. kényszerítve legyen a közlemény elfogadása által behatóan foglalkozni önmagával, illetőleg hibáival. Lévén az önmegismerés első feltétele a hibáktól való megszabadulásnak. Antal mint kiválóan szenzitív médium, szinte megérezte a szellemnek az ellenállásra való buzdítását.

Nem zárkózom el azonban az elől sem, hogy igenis van animizmus is, de vajmi ritka esetben. Mindenesetre ritkábban, mint ahogy sokan, még spiritisták is, hiszik. Erre még alkalmilag visszatérek. Annyit azonban már előre is mondhatok, hogy két esetben a szellemközleményt meghomályosító animisztikus befolyás nem fordulhat elő. Hogyha t. i. a médium magasztos, felelősségteljes hivatásrététől át van hatva, és hogyha a kör vezetőinek magas volta és megbízhatósága kétséget kizáróan ki van próbálva. Az első esetben egy fegyelmezett, szenzitív médium meg tudja különböztetni az impulzust, melyet egy kívül levő szellemtől kapott, attól a sugallattól, mely esetleg önlelkéből fakad. A feladatának magaslatán álló médium pedig bizonyára egy percig sem fog késni a transzból való felébredés után az átérzett benyomást habozás nélkül nyíltan beismerni. Körünk vezető médiumáról animisztikus beleártást feltételezni meg gondolatlanságot, felületességet jelentene, hogyha pláne a vezérlet nevében szólal meg. — A kör vezetősége pedig hallgatagon, tétlenül nem nézné, nem is lenne szabad elnéznie, hogy a vezetésére bízottak, kiknek oltalmat ígérték, bármily módon félrevezettessenek. Ezt tehát nyomban helyesbíténék, vagy ugyanazon médium révén, vagy a jelenlevő médiumok valamelyike által.

Adelmáék delejzö médiumitása. Hipnotizmus és magnetizmus.

Az 1866. év nyarán Adelmá heteken át sokat betegeskedett anélkül, hogy valamely szer könnyített volna rajta. Akkor a szellemek egy új médiumitás adományát ígérték, amely férjénél fog nyilvánulni, s amelynek révén Adelmá meg fog gyógyulni. Azt hagyták meg tudni-

illik, hogy férje áhitatos ima közben tartsa kezeit Adelma feje fölött, s ők, a szellemek fogják azokat megmozgatni, s ezáltal Adelmát magnetizálni. Úgy is történt. Férjének kezei csakugyan külső erő által megmozgattak, mindenféle mozgásokat és vonásokat végezve, mialatt Adelma hol fázott, hol pedig meleget érzett; rövid idő múlva felüdült, és egészsége teljesen helyreállt. Meggyógyulása után ezt a fluidikus, önkéntelen delejező képességet és módot Adelma szintén megkapta.

Minthogy e gyógymédiúmitásról halvány fogalmuk sem volt, mivel eddig nem hallottak, sem nem olvastak róla semmit, a vezető szellemek efelől a következő magyarázatot adták: „Ahogy az író, rajzoló, beszélő vagy látómédiú megnyilvánulásai a szellem magnetizmusának a médiúméval való összevegyülése által történnek, éppúgy nyilvánul a szellemek fluidikus delejkiáramlása, illetőleg a médiúméval való összevegyülése a kezek mozgásaiban és vonásaiban. Az ily módon kiáramló delej tehát nem állati-, életdelej, hanem fluidikus szellemdelej, minthogy a szellemek saját delejüket a médiú delejével vegyítik, és asszimilálják.” E szellemi magnetizmus révén a legszebb spontán gyógyításokat érték el Vayék, sokszor pláne rögtöni orvoslását a fennállott betegségnek, minden más gyógyszer alkalmazása nélkül. A médiú — a szellemek utasítása szerint, oda áll a beteg elé, mialatt magába száll, kéri Isten segedelmét és oltalmát; erre kinyújtja mindkét kezét a beteg feje fölé, aki nyomban megérzi a fluidikus hatást. A médiú kezei akaratlanul egészen gépiesen mozognak. A magnetizálás módja azonban minden médiúmnál és betegnél egészen más. Gyakran vezetnek kezei a beteg egyes testrészei felé; gyomrára, szívére, fejére, stb. anélkül, hogy a médiúmnak előzetes tudomása lett volna a betegnek bajáról.

De nemcsak szenvedő emberek, hanem szegény boldogtalan szellemek delejezésére is ösztönözték a vezetők Adelmát és férjét, midőn egyiküket utasították, hogy a szoba valamely helyét megdelejezze, ahol emberi segedelemre szoruló szegény szellem lézeng. Ilyen alkalmal egyik-másik jelenlévő megkönynyebbülve érezte magát attól a görcsös vagy nyomasztó állapottól, melyet valami sűrű fluidú szellem okozott, anélkül, hogy az illetőknek ennek okáról tudomása lett volna. (Hasonló jeleneteknek számtalanszor tanuja valék szeánszainkon.) E gyógymédiúmitás módja és a csodával határos eredmé-

nyeknek híre futótűzként terjedt el barátaik és ismerőseik körében, és seregesen keresték fel Vayékat közeli és távoli betegeik.

A hivatalos Tudomány pedig mind ezzel és ehhez hasonló tünetekkel szemben csökönyösen elzárkózik, behunyja a szemét és letagadja a napot.

Mily sokáig tartott, míg a tudósok elismerték a hipnóvizist! A dán Hansen hipnotizőrt nemcsak, hogy meghurcolták, és vád alá helyezték csalás és szemfényvesztés címén, hanem hamis tanukat béreltek fel, akik hit alatt vallották, hogy arra a szerepre, amelyet velük a nyilvánosság előtt végeztetett Hansen, fel voltak fogadva, s szerepük köztük meg Hansen közt előre meg volt állapítva. Nevezetes pedig az, hogy e tanuk közt még a bécsi egyetem egyik tanársegéde is szerepelt. Szegény üldözött Hansen boldog volt tehát, hogy csak további produkcióit szüntették be és a császári székesfővárosból kiutasították anélkül, hogy börtönbe vetették volna. A máglyák korszaka letűnt, tehát erre nem kárhoztathatták. S mi történt azután? Csak éppen annyi, hogy rövid 1—2 év múlva Bécs, Grác, Breszlau, Páris és különösen Nancy egyetemlein ugyanezt a Hansen-féle hipnotikus tünetmennyeket produkáltak a tanárok zsúfolt hallgatóság ujjongó tapsai mellett, — mint a tudomány kutatásának vívmányait. Nos hát a tudomány fejlődéstörténete nem egyetlen ilyen esetet mutat fel, hogy amit tűzzel-vassal pusztításra méltónak tartott, azt későbbben fegyvertársává, hű pajtásává fogadta, s mint saját tulajdonát a maga leltárhoz csatolta. Hasonlóan járt el a hipnotizmussal is. S ahelyett, hogy ez egy lépéssel közelebb hozta volna az életdelejhez és az ezzel kapcsolatos szomnambulizmus- hoz, inkább új fegyvereket kovácsolt a sugalmazás és önsugalmazás röpke szavaiban, melyek által az életdelejnek mindennemű tünetmennyeit meg akarja magyarázni. Érzik ők a veszedelmet, amely az ingadozó épületet a magnetizmus megállapítása által fenyegeti. Hiszen a Rothe-féle per alkalmával ország-világ előtt kikottyantotta a szakértő, hogy romba dőlne az 1000 éves tudományos felfogás és tapasztalás, hogyha a misztikus erők létezése megállapíthatnák. Persze, hogy romba dőlne — nem is lesz majd kár érte, mert a megdönthetetlen tényekből eredő világosság fénye fogja felváltani a szürke teóriák és hamis hipotézisek ezredéves úralmát. S mivel ennek a feltartóztatatlanságát érzik, legalább elodázní szeretnék ezt, a jövőndő nemzedékre hagyva örökségül — aprés moi le delugé. (Utánam jöhet az özönvíz.) Mert hiszen a delejes erő elisme-

rése magában foglalja a lélek lényegének és a testtől való függetlenségének elismerését is, és ezt a kitagadott, láthatatlan lelket, amelynek nyomára még Purkinje, a prágai egyetem tanára sem talált bonckésével, ezt az ő epigonjai majd meg fogják találni a materializmus alaposzlopainak törmelékei alatt.

De tagadásuk, tekervényes fogásaik, hajuknál fogva előrán-cigált ingatag hipotéziseik a nyilvánvaló tényekkel szemben maradandóan meg nem állhatnak. A tények hatalma ellen nincsen appelláta, mert egyetlen megtámadhatatlan tény minden bölcselkedést halomra dönt. A magnetizmus, mint a szomnambulizmus tünetényei cáfolhatatlan és elegendő bizonylatot adnak az önálló lélek létezésének megerősítésére, és a „sugalmazás” meg önsugalmazás” (szuggeszció és autoszuggesztió) csak üres szavak, melyek az ellenbizonyítékokkal szemben mint megannyi szappanbuborék elpattannak. Épp így az az állítás is, hogy a magnetizmus nem egyéb a hipnotizmusnál. Hogy a delejezés nem azonos a hipnotizálással, két elvitázhatatlan ténnyel bebizonyítható: a delej mértföldekre való kihatása és különféle tárgyakra való átruházhatósága által. Próbáljon a hipnotizőr bárkit több mértföld távolságból hipnotizálni, mint ahogy minden magnetizőr képes távolba delejezni, ahogy én saját praxisomból is közöltem két eklatáns esetet — és meghajolok előtte. Persze erre azt mondják nem hisszük el. Jól van — csatoljuk ki hát ezt a bizonyítékok sorából. De a delejáramnak tárgyakra való átvitele, úgy hogy például a delejjel telített vattának a hatását megérik, még pedig egybevágóan olyan egyének is, akiknek tudomásuk sem volt róla, hogy a delejes vatta ilyen érzéseket vált ki — mégis csak latba esik a delej hatásának javára. Ehhez járul még az a bizonyíték, hogy az ilyen egyének a vattában rejlő delejt nemcsak megérik, de többnyire hosszas bajuktól, például ideges fejfájástól, ideges szívdobogástól, ideges reumától is megszabadulnak általa. Hogyha ezt szintén kétségbe vonják — erre szintén szolgálhatok bizonyítékokkal. Persze olyan esetre, midőn például egy benuult asszony, aki mindenféle gyógymódok dacára alig bírta mozgatni a lábát, s a delej alkalmazása után jární tudott, azt fogják mondani az idegorvosok, hogy ez nem volt tulajdonképpen benuultság, hanem néhai Charcot párisi tanár teóriája szerint hisztérikus, képzelt mozdíthatatlanság — ergo az autoszuggesztió segített rajta, nem pedig a delej. Jól van hát — csatoljuk ki még ezt a bizonyítékot is. De ha csak a legutóbb elő-

fordult két esetet mondom el, melyeknek egyike egy két és fél éves, másika meg egy hat éves gyermekkel történt — ezeket talán mégis elfogadják bizonyítékul a szuggesztió és autoszuggesztió sablonos teóriájával szemben.

Az első esetben a kis fiú egyszerűen nem bírt aludni. A vatta felrakása alatt máris elaludt a gyermek és aludt reggelig nyugodtan. Mintegy 7—8 nap múlva panaszkodva elhozta az anyja, hogy „most már a vatta sem használ; a gyermek megint csak álmatlan.” Persze, az egyszerű villamos kalauznak felesége nem tudta, hogy a gyermek a vattában rejlő delejt gyakori alkalmazása folytán végképpen magába szívta, kimerítette, s eszerint a vatta nem delejjel telített, hanem már csupán közönséges vatta volt. Adtam friss delejjel telített vattát és a gyermek elaludt, és most már vatta nélkül is tud aludni.

A másik esetben a somogyvármegyei Ságvárról hoztak egy kb. hat éves fiút. Ez nem álmatlanságban szenvedett csupán, hanem éjfél körül felébredve, reggelig éktelenül kiabált, sikoltott anélkül, hogy ennek okát adhatta volna. Természetes, hogy az egész háznépnek nyugalmát, álmát zavarta, amiért álmatlanság folytán mindnyájan kimerültek. Nappal teljesen normális volt a gyermek, evett, ivott, el-eljátszadozott, csakis éjjel — ahogy édesanyja mondta — „volt megbabonázva”. Attól a perctől kezdve, ahogy a delejes vattát a gyomorszájra rakták (a nagy sympathikus ideggócra), a kiabálás, sikoltozás megszűnt és a fiú nyugodtan aludt. Boldogan jelentették a váratlan eredményt. Hanem itt is ugyanannak az előbbi esetnek a jelensége állt be: a vattában rejlett delej fogytával ismét beállt a régi állapot. Új delejjel telített vatta itt is meghozta a kívánt eredményt s amint pár nap előtt értesültem, a gyermek azóta teljesen normális.

Említésre méltónak tartom kiemelni, hogy a delej, akár közvetlenül a delejező ujjai hegyéből, akár a vattára átvitt delejnek kiáramlása folytán: meleget, húst, bizsergést, áramot, a szemhéj becsukására készítő bágyadtságot vagy pláne álmoságot vált ki. És lám, olyan emberek, akik vattát kérnek, és akiknek minderről halvány fogalmuk sincs, s akik azt sem tudják, hogy milyen fán terem, mert azt kérdezik, vajon hol árulják, és hogyan mérik ezt, — mondom, az olyanok is egybevágóan érzik és jelentik a felsorolt jelenségek egyikét vagy másikat. Próbáljon meg hát a hipnotizőr ismeretlen, távoli, soha még nem látott emberre, vattára átvitt hipnotizmussal valamiképpen hatni — és mélyen meghajlok előtte. A hipnotizőr szavával, gesztusával,

szemével hat az egyénre, a delejező pedig szótlánul, némán. — Éppúgy, mint Vayék vagy akár más delejező médium, például hajdanában a feleségem, míg tudniillik bírta a delejező médiumitást, — odaáll a delejezendő személy elé, rá sem néz, minthogy az áhítatos magába szállás inkább felfelé, minden erők ősforrásához irányítja tekintetét és éppúgy, mint a delejező médium, az illető személy feje fölött tartja kezeit. Azzal a különbséggel, hogy nem várja a keze mozgását a szellemek által, hanem akarattal húzza a vonásokat az előtte ülőn végig. És lám, az illető egyén megérzi önmagán a fentebb elősorolt jelenségek egyikét, vagy gyakran néhányat egyszerre. Hangsúlyozom, még olyan egyének is, akiknek nem volt tudomásuk arról, hogy ez a művelet magnetizálás, annál kevésbé, hogy ennek kíséretében ilyen érzések szoktak beállni.

A delejezés se nem mesterség, se nem tudomány, hanem képesség. De olyan képesség, amely majdnem minden emberi lélekben megvan; csakhogy egyikben kisebb, másokban nagyobb mérvben. Épp így a delej minőségére nézve is van fokozati különbség, több vagy kevesebb állati villamosság hozzávegyülése folytán. A tiszta hit és erkölcs határozza meg a delej tisztaságát, hathatóságát: a delejnek mentül kisebb mérvű villamossággal való kevert voltát. Minden erkölcs legmagasabbja pedig a szeretet. Aki tehát Isten és felebarátjai iránt szeretettel eltelt szívvel, minden önzéstől ment szándékkal áll oda, hogy egyedül Isten dicsőítésére és felebarátja javára, üdvére szórja ezt az égi balzsamot, az olyan ember vonzani fogja Istennek láthatatlan szolgálait, akik áldást hozó fluidjukkal szaporítani, és potenciózni fogják magnetizmusának gyógyító, megváltó hatását. A tiszta hit és a szeretet megváltó ereje kvalifikálja tehát a delejezőt a delejezésre. E kettőből folyó meleg óhajban és abban a szándékban, hogy felebarátját segítse, rejlik a delej hatásának és eredményének egyedüli titka.

Adelma szellemi vezetői.

Említettem volt, hogy mily nagy szeretettel és tisztelettel csüggött Adelma Mária magas szellemén. Minden alkalommal kérte Mária segedelmét és közbenjárását. Ilyen alkalommal Mária másodszor nyilatkozott általa: „Igen, kedves gyermek, én folyton körülöttem vagyok, irányítani, vezetni akarlak benneteket, Buddhával egyetemben. Anyátok, Katalin, szellemileg összekötve van veletek; szellemi

vezére és oltalmazója Laurentius, a vértanú, aki hajdan Istenért annyit szenvedett, ő szintén csatlakozik hozzánk vezetésekben.” Erre Laurentius szólalt meg: Szívesen csatlakozom Máriához és Buddhához erre a közös munkára, mely naggyá válik. Ti még csak a kezdetén vagytok; a palánta gyenge és még első gyermekkorát éli; de a mi oltalmunk s védelmünk, a ti imátok és a ti szorgos gondozástok alatt hatalmas fává fejlődik, melynek ágai más fákkal egyesülve, fölséges lombos erdőt képeznek, arra hivatva, hogy a Földnek enyhülést és termékenységet szerezzen. Sok század óta vezetem és irányítom Katalin szellemét, s miután ő veletek szorosán össze van kötve, nem csupán mint földi, hanem mint szellemi anyátok is, azért kedves feladatomban, hogy titeket környezzelek, értetek imádkozzam és munkálkodjam.”

Ekképpen keletkezett a szellemi háromszög, összeállítva Mária, Buddha és Laurentius személyeiben, amely szellemi háromság, midőn a „Szellemi bűvárok egylete” alakult, e testületnek vezetőjévé vált. E vezetők összhangjáról Keresztelő János szelleme következőleg nyilatkozott:

„Isten nevében üdvözöllek titeket!

Megmagyarázzuk nektek azt az álláspontot, amelyet körötök vezető szellemei: Mária, Buddha és Laurentius a mindenséggel és önmagukkal szemben elfoglalnak. Egy magas szellem vállalkozott e feladat teljesítésére, aki Krisztus befolyása alatt Adelma kezével ír, és megmagyarázza nektek, hogy miként lehetséges az, hogy Mária, Buddha és Laurentius, kiknek egyénisége annyira különbözött egymástól a földön — immár ugyanazon a harmonikus állásponton vannak.

A földön Mária, Buddha és Laurentius volt a nevük, de különböző időben és igen eltérő szellemi fokozaton éltek, s akkor még nem volt meg köztük az összhang. Mária, Dávid leánya, a héber nő, — kinek szüzén kellett szülnie „Izrael világosságát”, — Jézusnak szeplőtlen anyja volt, ki magasabb fluidikus módon, a legmagasabb szellemi befolyás által, egy mindent magában foglaló törvény behatása folytán hozta világra Isten Fiát. — Mária, kinek megkereszteléséről sehol sincsen szó, aki azonban fiát önként követte a keresztfához, melyen az meghalt. — Mária, mint magas, tiszta, el nem bukott szellem jött le a földre, hogy ezt a mély szellemi törvényen alapuló, nagyszerű missziót teljesítse. Ritkán említi őt az evangélium; Ő, aki

oly nagyra volt hivatva, szerényen és alázatosan áll a világ előtt. — Nagy hittani vitákra és versengésekre adott alkalmat az ő személye, melyet némelyek — habár tévesen — majdnem úgy tisztelnek, mint Istent, viszont mások — szintén tévesen — olyannak tartanak, mint a föld más asszonyát.

Máriát, mint igen magas szellemet, tiszteljétek, aki a háromságot (l. „Szellem, erő, anyag” című médiumi úton írt könyvben a háromság magyarázatát), azaz a szellemek tökéletességét elérte. Csakis ily magas szellem volt képes arra, hogy fluidikus alkotásánál fogva egy elsőd ily módon való emberré születésének eszköze legyen; csakis ily magas szellem lehetett a Megváltó anyjává. Mária születése emberi módon történt, az emberi testet öltés minden fázisán keresztülment, jó, tiszta, jámbor szülők által született. József — habár nem volt azon a magas fokozaton, mint Mária, szintén tiszta, hívó szellem volt; ő vállalta el Mária oltalmazását. Hite által felfogta magas feladatát, és tisztán be is töltötte azt. Nagy érdeme hitének tisztasága. Mint magas fokozatú médium, a legmagasabb szellemekkel, vagy angyalokkal közlekedett, kik megismertették vele azokat a szabályokat, amelyek szerint működni kellett. Máriát egyházilag feleségül vette, de nem testileg; Isten elsődjének testet öltésére nézve a testi házasság megszenteltségletlenítés lett volna. Fenséges dolgok csak fenséges törvények által mehetnek végbe. Tiszta szüzesség volt szükséges ily magas szellem testet öltéséhez, amely testbeöltözésnek szellemi fluidikus törvény szerint kellett megtörténnie.

Tudjátok azt, hogy Mária válasza az őt effelől értesítő angyalhoz mily megható, egyszerű, hitről tanúskodó és alázatos volt. Ebből látható, hogy minden kétség felett áll Mária szüzessége és az, hogy magas küldetésének teljes tudatával bírt! Krisztus testetöltése előtt, a Máriában és körülötte levő fluidokat mintegy telítette, áthattotta; Krisztus maga adta Mária eme fluidjainak az életképességet, amely minden vérműködést koncentrálva, vérftúsztt, egy tömeget alkotott benne, amelyet a szellem maga éltetett és indított növekedésre és fejlődésre, fluidikus és szellemi befolyásával.

Ily módon képződött benne fluidikus, megsűrűsödött, emberfölötti és alakját tekintve, mégis ember formájú test, mely megjelenése után méltó volt arra, hogy a legmagasabb szellemet, amely valaha a földre jött, a ti Megváltókat befogadja magába! Így lett

Isten fia emberré, aki istállóban szegényen született! Érdemét nem kisebbíti az, hogy ily tiszta fluidikus úton történt születése.

Tehát az az egyházi hittétel (dogma), hogy Krisztus a Szentlélektől fogantatott és szeplőtlen szűztől született, igaz és helyes; de az esemény nem tekinthető csodának, mivel az a legmagasabb törvényekből következett.

Csak azok előtt csodás, akik e törvényeket nem értik és felfogni nem képesek. Krisztusra nézve, szellemlényének tisztaságát tekintve, törvényellenes lett volna egy emberi, érzéki úton, férfi és nő által nemzett test. De direkt testetöltés fluidikus áramlat és asszimiláció útján egy szintén magas tiszta szellemmel — egy szűzzel, Krisztusnak természetes és törvényes volt. Csakis ez a születési felfogás magyarázza meg az ő feltámadását, mert csak a félszűzi test lehetett rothadhatlan; csak az ilyen támadhatott fel, és mehetett átalakulva a mennybe.

Tekintsétek Máriát annak, ami: nem istennőnek, nem közönséges családanyának, hanem magas szellemnek, aki a háromból — az egygyé lett szellemkarból, a nagy harmóniából jött a földre, hogy Krisztusnak a hozzá méltó és neki megfelelő emberalakot adja. Szívesen osztozik fájdalmaitokban és könyörög érettetek Istenhez. Máriában összpontosulva van minden nőiesség! A földön izraelita nő volt, de tudjátok, hogy ez csak oly külforma volt, amely küldetésének betöltéséhez megkívántatott.

Buddha és Laurentius, ha az ő fokozatukban megmaradtak volna, a mai napig sem érték volna el Máriának harmóniáját. Buddha — a föld legelterjedtebb vallásának alapítója, nem igen tisztán töltötte be küldetését. Tanai a legnagyobb igazságokat foglalják magukban, a kereszténység előhírnökeinek kellett volna lenniük. Fájdalom, tanait halála után mindjárt rosszul értelmezték, és helytelenül fogták fel. Különösen nagy igazságok foglaltatnak a lélekvándorlásról szóló tanában, melyet tisztultabb alakban ma a reinkarnáció név alatt ismerünk. Később Buddha mint Péter jelent meg Krisztus apostolai között, és meghalt a tanért, melyet úgy ismert fel, mint az ő régi tanának tökéletesebb alakját. Harmadszor Buddha Xavér Ferenc neve alatt jelent meg, amidőn a hinduk apostolává lett, és az ő régi hazájában halt meg, ahol a Krisztus tanítását, melyet mint Péter apostol ismert meg, terjesztette.

Így jutott el arra a fokozatra, amelyen Mária van, tehát ugyanolyan szeretete, ugyanolyan bölcsessége és ugyanolyan értelme van, mint Máriának! — Ugyanez áll Laurentiusról is, akit mint mártírt csak felületesen ismertek, de kinek élete, működése és iratai magas szellemiségét bizonyítják. Ily módon Mária, Buddha és Laurentius más szellemek millióival egyetemben egyik a szeretetben, a bölcsességben és értelemben! Ilyen egymással harmonikus szellemek egymásnak ellent nem mondhatnak, és nem állhat elő közöttük egyenetlenség.

Az Isten fogalma, mint teremtő egység, a földön is örök, úgy hogy a föld legrégebb népeinél is el van terjedve. Mi újat hozott hát a kereszténység, miután a teremtő Isten főfogalma: a szeretet fogalma már megvolt? Krisztus önmagát hozta, a megváltásnak, a Fiúnak fogalmát; ő a *sugalmazó tiszta szellemek* fogalmát, általában a *szellemek* fogalmát hozta magával.

Az Istenfogalmat érintetlenül hagyta, mint utolérhetetlen Istent és Atyát. Isten fogalma tehát ezen a földön örök, a Megváltóé pedig keresztény fogalom. A későbbi fogalmakat ezekből az isteni igazságokból az emberek alkották. A pápa világi uralmával mindaz, ami fényben, címben, formában a szellemi hivatalokhoz tapadt: az emberi nagyravágyás műve, és idők folytán ismét elesik. Sok intézmény volt egykor korszerű, amit ma már túlélünk, és ami megszűnt hatalom lenni. Luther, Kálvin, Zwingli igazán reformálni akartak, de a fürdővízzel kiöntötték a gyermeket is. Ahelyett, hogy alapjától kezdve szellemileg reformáltak volna, emberileg, formailag reformáltak. Ez az oka, hogy némelyek ma visszaesnek a formákba, mások a hitetlenségbe.

A formákat és dogmákat — a valódi kereszténység fáján termett élősdű növényeket a tiszta szellemtanról, mint gátló, burjánzó kúszónövényeket le kell fejteni.

Ha az egyházak megtiltják a szellemekkel való közlekedést, tapasztalni fogják, mily hatástalan az ő egyházi átkuk! Egyetlen igazán felvilágosult szellem sem tagadja alapigazságait; sőt ellenkezőleg a szellemtan hívei be akarják bizonyítani, hogy csakugyan törvények a következők:

1. **Isteni törvény:** „Krisztus testbeöltözése, feltámadása és mennybemenetele.”
2. **Isteni törvény:** ”A Szentlélek és a szellemek közleményei.”

3. Isteni törvény: Krisztus fluidikus szellemi jelenléte az Úrvacsorában.”

Amidőn Krisztus az úrvacsorát szerette, abban szövetséget kötött az emberiséggel. Azt mondá, hogy mindig jelen lesz az úrvacsorában és jelen is van szellemi fluidikus erejével.

E három főigazságot minden jól vezetett tiszta médium és minden valódi nagyműveltségű szellem bizonyítja! De mégis ezek tagadják, más ezek nem ismerik e három igazságot és így a médiumokat meg az embereket sajnálatos tévutakon vezetik. Azért próbáljátok meg a szellemeket és próbáljátok meg magatokat:

János.”

*

Az „Égi Világosság” 1903. évi 13. számában tiltakozó állást foglaltunk egy Efreb-Kador álnév alatt megjelent „Krisztus” című mű ellen, amely azt állítja, hogy Mária fogantatása emberi módon jött létre. Nem reagáltunk volna e materialisztikus felfogásra, hogyha a szerző e művet nem a mi szeretett és nagyrabecsült Adelmánknak ajánlja, és nem botránkoztunk volna meg rajta, hogyha ezzel az inszINUÁCIÓVAL, mintha e kérdésről való felfogása a spiritizmus felfogása lenne, vakmerő merényletet nem követ el a spiritizmus tana ellen. Hogy mennyire bánthatja és bántja is Adelmánkat, valamint egylettünk minden egyes tagját, akik a tiszta evangélium tanának alapján állunk, a könyvben Megnyilatkozó felfogás, megmutatja a fenti, Adema írómédiunitása révén Keresztelő János által írott kinyilatkoztatás. Ez ugyanis merőben ellenkezője annak, amit a könyv szerzője hirdet, s minthogy mi e kinyilatkoztatáshoz ragaszkodunk, s a benne foglaltakat alapigazságoknak tartjuk, kötelességünk a könyv szerzőjének felfogása ellen állást foglalni, mert ha ezt elmulasztanék, könnyen annak a gyanúnak tennők ki magunkat, mintha ezt „spiritista-igazságnak ismernők el.

A hitetlen, kinek esetleg e sorok kezeibe kerülnek, talán gúnymosolyra vonja ajkait. De hiszen ő gúnymosolyra vonja a túlvilági élet pusztá említésére is. Aki azonban a spiritizmusban hívó és némileg beavatott, aki spiritista lapokat, munkákat olvasott, az tudni fogja, hogy a világ bármely részén alakuljanak hivatásukat felfogó, annak megfelelni akaró körök, azok segítségül, vezetőkül, tanácsadókul mindig kapnak magas szellemeket. Ha pedig elgondoljuk, hogy Magyarország területén körünk volt az első, mely e magasztos

cél betöltésére megalakult, s hogy „Szűz Mária, Krisztus anyja, — Magyarország védője” — megokoltnak látjuk azt a legmagasabb kegyet, mellyel megajándékoztak. És most már érteni fogják t. olvasóink is ama pietást, mellyel körünk vezetői iránt viseltetünk. Ez tart vissza attól, hogy eléjük kicsinyes és gyarló egyéni kíváncsiság szülte kérdésekkel járuljunk, vagy őket rokonaink idézésére kérjük. Ámde nagyon szívesen teszünk olyan kérdéseket, melyek az emberiség vagy a társadalom erkölcsi érdekeire nézve, lelki szemeinkkel eléggé tisztán nem látható és fel nem ismerhető dolgokról, általánosságban tartatnak.

Ami Mária szeplőtlenségét illeti, bizonytalanság lesznek, kik azt kételkedve fogadják. Ezeknek tudniok kell, hogy a mechanikus író-médiüm azt írta, és akként írta, amint kezét a nyilatkozó magas szellem vezette, és amit az iratni akart. Egyébiránt Mária szeplőtlensége a spiritizmus által elfogadott tény. És ha a spiritista zsidók Krisztus messiáságába belenyugodni képesek — vajon mások kevésbé volnának-e toleránsak a spiritizmus valóságaival szemben, ahol egyáltalában nem arról van szó, hogy mi tetszik az egyiknek, avagy a másiknak, — hanem, hogy mi az igaz. És ha arra térünk vissza, hogy egy emberi anya szüzessége megfoghatatlan, akkor Krisztusnak, mint földi szülöttnek, direkt isteni származása is megfoghatatlan.

A „Szellem, erő, anyag” .

Adelma szellemi vezetői folyton emlegettek egy különös könyvet számtörvénnyel, mely általa léssen írandó. Nagy számban adtak erre vonatkozó előkészítő és oktató manifesztációkat; nevelték, képezték, új fogalmakat és irányzatokat csepegtettek lelkébe, míg 1869. novemberében kezdve, 36 nap alatt a „Szellem, erő, anyag” művet íraták általa.

Adelmának fogalma sem volt arról, hogy milyen lesz a mű, mily módon fog a számtörvény kialakulni. Mint minden az ő társadalmi osztályához tartozó leány, kegyes keresztény neveltetésben részesült ugyan, de minden speciális tudomány tanulmányozása nélkül. És minthogy eszerint semminemű geometriai tudással nem bírt, nem csodálhatta eléggé a komplikált: geometriai ábrázolások egymásba való beilleszkedését. Gyors, határozott vonásokban jelentkeztek e rajzok a papíron, teljesen gépileg, amint a közlemények szintén

gyors egymásutánban jöttek létre, minden egyéni gondolkozás kizárásával.

A könyv Bécsben Lechner udvari könyvkereskedő cég kiadásában 1870. év tavaszán jelent meg. Rohamosan elkelt. Bizonyára Büchner Lajos „Erő és anyag” c. művének polémiáját sejtették benne. Hogy asszony vállalkozik erre a nehéz feladatra, azon sok ember csóválta a fejét. Akkortájt a legridegebb materializmus uralta az elméket. Büchner népszerűsége deledő pontján állott, s őt mint korának hőjét ünnepezték. Még ide Pestre is hívták rajongó hívei, és nagystílusú bankettezéseken szinte bálványszerűen dicsőítették. Kinek is juthatott volna eszébe, hogy nem asszony, hanem magas szellemek szólaltak meg e szerény megjelenésű könyvben? Hiszen akkorában Ausztriában és Németországban még csupán az asztaltáncoltatásban ismerték ezt az „amerikai humbugot”; hogy ebből egy mélyreható bölcseleti erkölcstan alakult ki, arról sem nálunk, sem Ausztriában senkinek fogalma sem volt. Úgy látszik, mintha a könyv címe kötötte volna le a németországi tudós körök figyelmét és érdeklődését. Nem kisebb emberek, mint Favre, Clavairoz Leon, Hoffmann Ferenc tanár, Poninsky Adolf gróf, Fichte J. H. tanár, stb. bölcsészek nagy elismeréssel nyilatkoztak a könyv tartalma felől. **Németországnak akkori legnagyobb filozófusa és legtermékenyebb írója, dr. Hoffmann Ferenc, a würzburgi egyetem bölcsészeti tanára, különösen élénk buzgalommal hatolt a „Szellem, erő, anyag” tanulmányozásába és megfejtésébe.** Dr. Hoffmann tanár a könyv revelációs jellegét felismerte, és nyíltan be is vallotta: Lehetetlen még csak feltételezni is azt, hogy ily nagy koncepciójú világalkotási tan egy asszony fejéből keletkezhetett volna.” S minthogy pedig e tan alapjában eltér azoktól a hipotézisektől, melyeket a tudomány a világalkotás létrejöttéről felállít, Hoffmann tanár felvilágosítás céljából számos kérdést intézett Adelmához, annyival inkább, minthogy Adelma a könyvhöz csatolt felhívásban az olvasókat felbátorította, hogy evégből őhöz forduljanak. Persze nem önszántából, hanem szellemi vezetői parancsa folytán határozta el magát erre. Hiszen Adelma akkoriban még maga sem értette meg az általa írott könyvet, és remélem, hogy nagyra becsült barátnőm nem veszi zokon, hogyha merem állítani, hogy a számtörvények megfejtését, velem és valamennyi egyleti tagunkkal együtt, még manapság sem érti teljesen.

Dr. Hoffmann tanár azonban nemcsak filozófus, hanem egyúttal német filozófus is volt, tehát a gondolkodók alaposságával ment bele a könyv szövevényes rejtelmeinek elemzésébe és fejtegetésébe. Rövidesen a könyv megjelenése után, már nyár elején Hoffmann tanár elsőnek jelent meg, aki az olvasóknak kérdések tételére adott jogot igénybe vette. Adelma szerencséjére éppen akkortájt anyósa, Katalin, hosszabb tartózkodásra Gonobitzon volt. Ez a fennkölt lelkű, a női műveltség átlagos méreteit túlhaladó, tudósokkal és államférfiakkal való érintkezésben jártas asszony, azzal segítette ki a különben is elfogódott természetű fiatal asszonyt zavarából, hogy ő, Katalin, vállalta magára a tudósokkal keletkezett levelezés elintézését. Nevelése és egész eddigi élete távol tartotta Adelmát idegenekkel, különösen oly nagy nimbuszal körülvett tudósokkal való érintkezéstől. Habár kezdetben némileg röstelkedett, idővel azonban bele-törődött a világ minden részén levő magas állású férfiakkal, művészekkel és tudósokkal való személyes és levélbeli érintkezésbe. De akkortájt, hogyha bátorsága és kedve lett volna is, már fizikai idő híján sem tudott volna levelezést folytatni azokkal, akik a megjelent könyv iránti érdeklődésből hozzá fordultak. Mert abban az időben már nagyon is híre járt gyógyműdiuitása útján végzett csodás kúrának, és a szélrózsa minden tájékaról ostromolták mindenféle krónikus bajok orvoslása végett, amiket pedig csak maga Adelma végezhetett. Minden egyes folyamodó beteg számára meg kellett kérnie a szellemek rendeléseit, delejes vattát, ostyát, meg homöopatikus szert csatolni hozzá, azonfelül levelet is írni. Adelma mindezt örömmel tette. A megismerés magaslatán állva, hivatása magasztos voltától át volt hatva, mely őt az emberiség, a szeretet szolgálatába szegődtette, és amely tudatban végtelenül boldognak érezte magát.

Annyi tevékenység közepette, mely majd minden szabad idejét abszorbeálta, Adelmának nagyon kapóra jött anyósának kiségitése, különösen abban az időben, midőn a fenn felsorolt tudósok élén Hoffmann tanár ki nem fogyott a sok finom disztinkciójú kérdésekből, melyeket fegyelmezett éles elméje nagy számban vetett fel. A Hoffmann tanártól érkezett kérdéseket tehát a szellemek Adelma által megfejtették, bizonyára kevesebb idő alatt, mint amennyi időbe telt azok megszerkesztése. A kérdések megfejtéséből, melyeket, mint mondám, Katalin közvetített, új meg új kérdések keletkeztek és ily módon vaskos brossurára való szöveg gyűlt össze. E hosszas szelle-

mi bajvívásnak eredménye pedig az volt, hogy a híres bölcsésztanár mint rendíthetetlen spiritista került ki belőle. Nyíltan spiritistának vallotta magát Hoffmann tanár és élete végéig bátran és nyílt sisakkal küzdött a „Psychische Studien” útján a spiritizmusba vágó kérdések mellett.

A fentebbiekből két, sokat vitatott kérdés felől merítünk okulást. Lehet-e józan ésszel animizmusnak állítani azt, hogy Adelma összesen hetvenkét óra alatt olyan művet ír ébren, teljes öntudatában, amiről neki halvány fogalma sem volt és amelyet maga sem értett meg, midőn azt leírta és melynek geometriai ábráit mai napig sem bírja megfejteni? A másik tanulság meg az, hogy a logikai bizonyítékok, a dedukció módszere nagyobb meggyőző erővel hat a logikusan gondolkozó elmére, mint a fizikai indukció útján nyert bizonyítékok. Olyan fegyelmezett elmét, mint például Hoffmann tanár, aki filozófiai tanulmányai révén Isten és a lélekalhatatlanság hitét már megszerezte, bárminemű fizikai jelenségek is aligha bírtak volna állandóan úgy lekötöni, hogy — mint ez esetben — életének hátralevő napjait kizárólag a spiritizmus tanulmányozásának szentelje, ahogy azt a „Szellem, erő, anyag” tanulmányozása révén tette. És egy esetleges csaló médium leleplezése bizonyára meg nem ingathatta volna többé benne azt a hitet, melyet ő logikai bizonyítékok révén nyert és mindvégig szent ereklyeként megőrzött.

*

Általában azt hiszik, hogy Adelma közvetlenül a „Szellem, erő, anyag” című könyv után írta a „*Studien über die Geisterwelt*” című könyvet. Ez nem felel meg a valóságnak. Az 1875. évben ugyanis „*Glaubensbekenntnis eines modernen Naturforschers*” (Egy modern természetbúvár hitvallása) című könyv jelent meg Bécsben. Az évszám és a könyv címe nem hagy kétséget a könyv irányára nézve. A legmerevebb tagadás szellemének terméke — tagadja Istent, a lelket, szóval minden eszményt Adelma vezető szellemei határozottan követelték, hogy szálljon síkra egy kinyomtatandó iratban az e könyvben hirdetett cinizmus ellen. Furcsán esett Adelmának, hogy ő, aki eddig semmiféle újabb természettudományos könyvet sem olvasott, most még polémiába is ereszkedjék egy természetbúvárral. De bízva vezetői bölcsességében, engedett az ösztönzésnek, és sajtó alá bocsátotta a médiumi úton kapott replikát. A füzet címe: „Glaubensbekenntniss einer modernen Christin — als

Erwiderung auf das Glaubensbekenntniss eines modernen Naturforschers” volt. („Egy modern keresztény nő hitvallása — válaszul egy modern természetbúvár hitvallására”). A füzetet Pesten nyomatták, én meg szorgalmaztam a könyvpiacra való bocsájtását. Pár ívből álló vékony könyvecske volt, mely sorra vette a szerző legvakmerőbb materialisztikus állításait, és szellemesen cáfolta meg. Pesten, Bécsben és Lipcsében egyidejűleg jelent meg. Itt nagy plakátok hirdették. Rohamosan kelt el rövid idő alatt majd az egész 1000 példány.

A bécsi napisajtó kedvezően nyilatkozott róla, a pesti lapok agyonhallgatták, ami a füzet minősége mellett szól, mert különben aligha szalasztották volna el az olcsó alkalmat, hogy egyet rúghassanak rajta.

A „Studien über die Geisterwelt „.

1874. évben Lipcsében Oswald Mutze bizományában jelent meg Adelmától egy 407 oldalas „Studien über die Geisterwelt” című vaskos kötet — a címlapon Adelmának majdnem a felismerhetetlenségig rosszul sikerült arcképével, férjének báró Vay Ödönnek hat médiumi rajzával, és a szöveg közé nyomtatott többféle ábrákkal. Minthogy akkortájt Adelma neve és iránya már szélesebb körben volt ismeretes, ez újabb könyv megjelenése iránt már eleve nagy mérvben fel volt keltve az olvasó közönség érdeklődése. Rövid néhány hét alatt, dacára a költséges előállításból keletkezett magas árnak (ha jól emlékszem 9 márka) már mintegy 500 példányban kelt el és Mutze Oswald második kiadás kinyomatására kért felhatalmazást Vayéktól. A könyv dús és sokoldalú tartalma teljesen igazolta az olvasó közönség várakozását. Habár némileg a „Szellem, erő, anyag” alap gondolatához támaszkodik, és helyenként mintegy magyarázatul szolgál, mindazonáltal konkrétebb, s a mindennapi élet praktikusabb mozzanatait felölelve, haszna némi tekintetben amazt majdnem felülmúlja. Különösen két kimagasló része teszi nagy- becsűvé e könyvet még a nem spiritista olvasó számára is, tudniillik 48 oldalas bevezetése és a 215 oldalon tárgyalt 23 különféle megszálltsági eset, amely mindennemű orvosi gyógymód kezelésének éveig ellenállott, holott az illető megszállt szellem kioktatása és felvilágosítása által a javulás útjára tereltetvén, teljes gyógyulás állott be.

A bevezetés tartalmának még csak körvonalazásába sem bocsátkozom. Általánosságban azonban mondhatom, hogy a szel-

lemvilágot szabályozó és uraló törvényeket, az emberben megnyilatkozó életfeltételek és jelenségek törvényes alakulását világítja meg és így valóságos kincsházát jelent. Aki nem ismeri a szellemvilág törvényeit és principiumait, annak a spiritizizmusról csak hézagos ismeretei lehetnek, mely hézagot nem pótol, nem is pótolhat emberi fejtegetés és bölcsészeti okoskodás, mely ha elvégre a szellemvilágban érvényes törvényeket itt-ott hozzávetőleg sejtetheti is, de azokat alaposan tudni és azokat megmagyarázni csakis szellemnyilatkozatok révén lehetséges.

Adelma csupán az elbeszélő szerepre szorítkozik, leírván mindent, ami vele és körülötte történt; az igazság szigorú betartásával, a tények puszta elsorolása keretében elmondja a tapasztaltakat anélkül, hogy azokat tudományosan megállapíthatná vagy magyarázatot adhatna felőlük. Adelma eképpen szól: „A puszta, száraz tényeket közlöm és helytálló, szavatosságot vállalok személyem, nevem, teljes címem latba vetésével, és a hozzám forduló kérdezősködőknek szívesen adok magyarázatot és felvilágosítást, amennyire nem tudományos nő létemre tapasztalatomnál és a tényeknél fogva képes vagyok. Élményeinknek csak századrészét közöltem, minden heveny és idült baj eredményes kúráját mellőzván, mivel ezek leírása ezerszámra menne, és csak orvosokat érdekelne. Midőn tehát csupán az úgynevezett megszállottsági kúrák leírására szorítkoztam, ezt azért tettem, mivel ezek a legmegdöbbentőbb és legmarkánsabb bizonyítékul szolgálnak a szellemeknek az emberekre való hatására nézve.”

Adelma bokros teendői dacára pontos naplót vezetett minden egyes kórjelenség változatairól. A könyvben leírt, s egyedül a sűrű elektrikus szellemfluidok behatásából származott betegségek közt előfordultak a következők: epilepszia, bénulások, gyomor-, szív- és merevgörcsök, örültség, szív- és mellszorongások, stb. A betegség tartamára nézve volt 2, 5 és 8 év óta fennállott epileptikus eset, mely kivétel nélkül meggyógyult. Mégpedig mindennemű gyógyszer alkalmazása nélkül, és csak elvéte vétetett egy-egy homöopátiás szer, mint közbeeső, pillanatnyi könnyebbülést előidéző gyógyszer, igénybe. A gyógyítás eszközei voltak: delejezés és pedig közvetlenül vagy tárgyakra, vattára, vagy pedig távolból átvitt delej; továbbá a betegséget okozó szellemek megidézése és kiiktatása; magába szálásra, javulásra és bünei megbánására való rábírás, és Isten irgalmá-

nak és könyörületének kiesdeklése. Két éves gyermektől kezdve az aggkorig fokozatosan minden életkor képviselve volt éppúgy, mint a társadalom minden rétege: szegény pór nép, mágnás, katonatiszt, ügyvéd, kereskedő. Súlyos, több év óta szenvedő betegek, eskórosak is, néhány nap, vagy hét alatt véglegesen megszabadultak hosszás, kínzó bajuktól.

Elismerésreméltó, hogy az egyik G. nevű eskóros beteget még Abaujszántón magam is hosszasan kezeltem. Érdekes pedig az, hogy az 1860-as évek elején G. idősebb fivére keresett fel eskóros betegsége miatt. A viruló egészségű fiatalembert még csak párszor lepte meg e rettenetes nyavalya. Homöopatikus gyógyszert rendeltem neki, s milyen nagy volt örömöm és menynyire dagasztotta önérzetemet, midőn G.-nek ezentúl nem jött több rohama. Nagyra voltam ezzel a sikerült kúrával, hogy rábukkantam az eskór biztos gyógyszerére. Néhány hét vagy talán hónap múlva megjelenik nálam fiatalabb fivére, panasolván, hogy midőn bátyja utolsó rohamának szemtanúja volt, e szörnyű látványt annyira szívére vette, hogy azóta folyton ennek a benyomásnak a hatalma alatt áll, melyet sehogy sem bír kiverni a fejéből, úgy, hogy már most őt törí az a rossz nyavalya, fivére pedig azóta teljesen meg van mentve tőle. Akkortájt még nem született meg a szuggesztió teóriája, hát ezt a különös esetet mint tényt egyszerűen elfogadtam anélkül, hogy sokat törtem volna rajta fejemet. Az eskór elleni szer teljes birtokában vélvén magamat, a kétség árnyéka sem merült fel bennem, hogy ez esetben ugyané szer szintén meg fogja tenni a kipróbált hatást De bizony nem tette meg, sem másféle szerek hosszás alkalmazása. Eredménytelen kezelésem tartama alatt a fiatalember testben-lélekben szemlátomást megtört, sőt még azáltal is súlyosbodtak a kórjelenségek, hogy mihelyt pennát vett a kezébe, azonnal görcs fogta el, pedig a szépírás volt tulajdonképpen kenyerere. Végre elmaradt tőlem és más orvosokhoz és módszerekhez folyamodott, de minden eredmény nélkül. Midőn 1866. év januárjában Abaujszántót elhagytam, még gyakran találkoztam az utcán azzal a száanalomra méltó, törődött alakkal, kiről leríttak a balsors ostorcsapásának nyomai. Csak 1874. évben, Adelma e könyvének megjelenésekor tudtam meg, hogy végső kétségbeesésében atyja kíséretében felkereste Adelmát, aki félretéve a zsidó orthodoxiának a spiritizmus elleni antagonizmusát, kérte a szellemek közbenjárását fia meggyógyítása érdekében. Nem is csalódott várakozásában. Mód-

felett érdekes Móriccal, a megszálló szellemmel folytatott médiumi közlekedés részletes leírása. Végre Móric megtért és távozott a fiatalember közeléből és az eskór rohamai ezzel mindenkorra megszűntek anélkül, hogy más eszköz vagy gyógyszer alkalmaztatott volna, mint az Adelma és a beteg atyja által végzett delejezés, ima és a szellem megtérítését célzó oktatások. E sikerült csodaszámba menő kúra révén az orthodox zsidó egész családja hívő spiritistává lett.

Ez alkalommal egyszersmind kipattant annak a rejtélyszámba menő mozzanatnak a nyitja is, hogy miért maradtak el nyom nélkül az idősebb testvérnél az eskór rohamai, s midőn azok a fiatalabb testvérré átszállottak, miért állották ellen makacsul mindennemű gyógykezelésnek. Móric és a fiatal G. közt ugyanis súlyos differenciák állottak fenn a múlt egzisztenciából, amiért Móric régtől fogva kereste G.-t, de nem akadt nyomára, hogy vele leszámolhasson. Az olyan sűrű fluidú, elborult elméjű szellem t. i. sohasem képes feltalálni üldözőbe vett áldozatát, hacsak nem ütött a kiegyenlítés órája, amidőn vezető szelleme úgy irányítja, hogy rábukkanjon. Így volt az ez esetben is. Móric vezető szelleme megértette vele, hogy azt, akit keres, ebben a családban találja meg. Móric egy párszor csak az idősebb testvért találta otthon, tehát azt rohanta meg és sűrű elektrikus fluidójával az eskór rohamait okozta nála. Midőn aztán egy alkalommal a fiatalabb testvér bátyjának rohama alatt megjelent, akkor az ahhoz való vonzódás észrevétette vele a tévedést, hogy tulajdonképpen nem amaz, hanem ez az, akit ő keres, amiért is most már felismert ellenségére vetette magát.

Midőn ezt olvastam, szégyenkezve kellett magamnak bevallanom, hogy az a gyógyulás, amellyel én annak idejében oly nagyra voltam, bizony beavatkozásom nélkül is beállott volna, és nem az én gyógyszeremnek volt tulajdonítandó a sikeres kúra, hanem Móric szellem távozásának, amellyel azután megszűntek a rohamok. Hogyha ma, orvosi pályafutásom félszázados jubileuma küszöbén, a spiritizmus révén tisztult szemüvegen át visszapillantást vetek lezajlott élményeimre, azt látom, hogy sok-sok igazságként elkönyvelt tételt ki kell törölnöm, rektifikálnom, módosítanom; hogy a ma tapasztalata halomra dönti a tegnapi szent igazságnak vélt meggyőződését, mert minden emberi tudás megbízhatatlan alapon nyugvó hézagos, ingatag részlettudás és a megismerés haladásának lajtorjafokai végtelenek a tökéletességig.

A XVII. szakasz 233—247. oldalán leírt örültségi eset egyike a legérdekesebbeknek. Bár valamennyi eset első sorban orvosokra nézve nyújt okulást, de ez esetet alig olvassa elfogulatlan orvos anélkül, hogy gondolkodóba ne esnék rajta. Már csak azért is, mert egy mélytudású, széles tapasztalatú és kiterjedt pacientúrának tiszteletét kiérdemelt gyakorló orvosnak két leányáról van a szó, de azért is, mivel a részletes leírások és az Adelmához írt kórjelentések szakszerű konceptusai híven vannak reprodukálva a könyvben. Nem céлом ez eset meritumába bocsátkozni, csak épp annyit említek, hogy e teljesen sikerült kúra révén áldott emlékű, kiváló emberszerető dr. Li. kollégám teljesen meggyőződött spiritistává és élete alkonyától haláláig egyletünk tagjává lett. A spiritizmus révén hoszas, kínos betegségéből kigyógyult leánya pedig szintén évek óta hűségese, buzgó tagja egyletünknek, sőt kiváló médium is. Aki annak a boldogító örömmel vált részesévé, hogy szeretett atyja szelleme általa nyilatkozik, oktatja, vezérli és őt már több fenyegető bajtól tényleg megóvta. E kedves nővérünk gyermekei és unokái seregétől környezve, mái napig teljes jó egészségnek örvend, és Isten iránt hálával éltelt lélekkel áldja Adelmát, mint Isten kegyelmének és szeretetének eszközét.

A megszállottsági esetek százából kiválogatott e 23 eset nem csupán a szellemeknek az emberekre való behatásáról tesz bizonyosságot, hanem egyúttal a reinkarnáció igazsága mellett is megdönthetetlenül tanúskodik. Mert valamennyi megszállottsági esetnek a múlt földi életben keletkezett kisebb-nagyobb kiegyenlítetlenül maradt differencia volt az oka és abból származott a magát megsértettnek vélt ellenfél részéről az ellenséges fluidikus támadás. Ahogy az aritmetikában a kivonásnak próbája az összeadás, úgy ez esetben a közlemények próbája a létrejött kibékítés a két ellenfél közt, ennek meg kézzelfogható próbája valamennyi betegnek meggyógyulása olyan súlyos betegségekből, melyek az orvosi tudomány hosszas kezelésének ellenállottak. És mivel a gyógyulás csak a múlt egzisztenciából származott ellentét megszüntetése, azaz kibékítés révén éretett el, a bebizonyult gyógyulás egyszersmind amellezt az alap mellezt tanúskodik, melyen létesült tudniillik a preegzisztencia, vagyis implicite a reinkarnáció mellezt.

Adelma látományai a pohár vízben.

A tapasztalás arra tanít, hogy az olyan emberi lénynél, aki médiumi mechanizmust rejt magában, mihelyt benne valamely fajta médiumitás magasabbfokú fejlődésre jutott, megvannak egyszerűsmind a feltételek, hogy nála könnyen még más, esetleg sorjában valamennyi médiumitás is kifejlődhessék. E tapasztalást az a magyarázat teszi felfoghatóvá, amelyet a magas szellemek a médiumi nyilvánulások létrejöttének mikéntjére nézve adtak, tudniillik a szellem magnetizmusának a médiuméval való összevegyülése által. Eszerint tehát a médiumi kvalitásnak az az alapfeltétele, hogy magnetizmusa elegendő legyen, és hogy ez minőségileg lehetővé tegye a szellem magnetizmusával való összevegyülést, illetőleg a kapcsolódást. Hogy pedig a kapcsolódás révén milyen formában nyilvánuljon a közlemény: író, rajzoló, beszélő vagy látó médiumitás által, ezt a médiumi periszpirt és ideggócok mivolta, nyújthatósága, hajlíthatóságának mérve határozza meg. Ezek folytán megérthető a delejezésnek szerepe és haszna a médiumfejlesztés folyamában; továbbá megérthető a médiumitás gyakorlásának célja is. Kellőleg kvalifikált delejező magnetizmusának átvitele nem csupán szaporítja a médium delejét, hanem elősegíti a médium periszpirtjének, s így a tetet és szellemet összekötő fluidikus szalagnak meglazulását, s ezzel az idegen szellemmel való kapcsolódási folyamatot. A fejlesztési szeánszok mentül gyakoribb ismétlődése pedig idővel fölöslegessé teszi a delejező beavatkozását. Azért teljesen kifejlett, feladata magaslatán álló, gyakorlott médiumnál elesik a delejezés szükségessége; magába szállás, gondolatának és óhajainak koncentrációja, s áhítatos, passzív odaengedése a vezető szellem intézkedéseinek elégséges ahhoz, hogy a szellemek eszközévé válják. Megesik ugyan az is néha, hogy a szellemek saját magnetizmusuk segítségével (emberi magnetizmus kizárásával) fejlesztik a médiumot, s a már kifejlesztett médiumot transzállapotba ejtik.

Minthogy Adelma közelében magnetizőr nem volt, ő azonban nagyra volt hivatva, tehát tisztára magasabb szellemek végezték a delejezés műveletét, azaz képezték írómédiummá, hasonlóan férjét delejező gyógymédiummá. Fejlődésük folyamata alatt azonban hol Adelma delejezte férjét, hol meg férje Adelmát a szellemi vezetők utasítása szerint, amelyet Adelma révén kaptak. Ilyképpen ajándékozott meg Adelma Isten kegyelméből sorra valamennyi fajtájával

a médiumításoknak. A látványosságra szolgáló fizikai médiumitástól pedig megóvták, hogy teste és nagyfokú szenzitivitása károsan ne befolyásoltassák az alantas szellemek sűrű fluidjaitól, melyek segítségével a fizikai jelenségek létrejönnek.

Adelma, éppúgy mint Antal médiumunk, sohasem kezdeményezett spirituális ténykedéseket a vezetők meghagyása vagy azoknak előzetes megkérdezése nélkül. Csakis ezáltal kerülte ki mindkettő a szellemi törvénnyel és a vezetők intenciójával való esetleges összeütközést és ebben gyökerezett mindkettőnek oly magas fokúra fejlett médiumi képessége és ebben rejlik magas színvonalú termékeiknek titka. Elégedetten, s hálás szívvel ápolta mindkettő istenadta képességét. Nem pályázott másnemű adományra, lelkesedéssel ajánlván fel a magát Isten és felebarátai szolgálatára. Sohasem akarván a fejlődéstörvény fokozatos lassú menetének elébe vágni, melynek határát mi gyenge emberek nem bírjuk megállapítani. Önakaratólag erőszakosan fejlesztett médiumitás nyomán nem fakad áldás; ez csakis a testi egészség és a médiumitás rovására történik, mert az idegek túlfeszítése árt a médium testének, az új, törvénytelen úton erőszakolt médiumitás pedig megcsappantja a régi médiumitást, sőt teljesen meg is szüntetheti. S mivel Antal és Adelma csupán akkor fogtak új médiumitás kísérletébe, midőn a vezetők arra utasították, tehát törvényesen nyerték, fejlesztették és gyakorolták médiumitásukat: Antal halála órájáig csorbíthatlanul bírta mindazokat, Adelma pedig még mai napig is bírja.

Igy a pohár vízben való látást is csak azután kísérte meg Adelma, miután szellemi vezetői arra egyenesen utasították. Az 1869. év egyik napján ugyanis Adelma vezérszellemi azt jelentették ki előtte, hogy látóképesség rejlik benne, vagyis képes lesz teljesen normális állapotában, anélkül, hogy szomnambullá válnék, szellemeiket láthatni. Ez ugyan a szellemi látásnak egy neme, kell azonban, hogy valamely formában, anyagi közvetítéssel létesüljön. Vegyen tehát egy vízzel telt közsőrületlen poharat, és nézzen bele a vízbe; ők, a szellemek, fluidikus képeket, alakzatokat fognak neki abban mutatni. Az első kísérletnél azonnal látott mindenféle tárgyakat; előbb hólyagocskákat, felhőcskéket, azután vasutat, kutyát és emberi formákat. Kezdetben úgy tűnt fel Adelmának, mintha a víz felülete ide-oda mozogna, s lassan-lassan tűntek fel a képek a pohár szélén.

Előrelátható, hogy olvasóim sorában most számosan fognak kísérletezni és bizonyára jó eredménnyel, hogyha a fejleményeket kellő türelemmel bevárják. Mivel tehát e médiumitás gyakorlása nem jár semmiféle veszéllyel a kísérletezőre nézve, szolgálni vélek t. olvasóimnak, ha körülményesen leírom a kísérletezés módozatait. Arra azonban mégis szükségesnek tartom mindenkinek figyelmét ráirányítani, hogy itt is éppúgy, mint bármiféle szellemekkel való érintkezés alkalmával szem előtt tartandó, hogy ez esetben is beleárt-hatják magukat alantas, tréfálgató, és tévesztő szellemek léha üzelmekkel. Vakhitnek úgy mint egyebütt, itt sincs helye, hanem komolysággal, megkülönböztetéssel és logikus következtetéssel kell kísérni minden nyilvánulást. Hogy példával szolgáljak: megeshetik ugyanis, hogy olyasféle jelenetet ábrázolnak, mely valamely ismerőt, rokont vagy pláne a médiumot tünteti fel valami ijesztő helyzetben, vagy közeli halálát jelzi, hogy ezáltal rettegést, borzalmat keltsenek. Az ilyen kép meg ne rémítse se a jelenlevőket, se pedig a médiumot; a jövődölésekre általában nem kell nagy súlyt fektetni, anyagi dolgokra vonatkozó jövődölések pláne nem nyugszanak szilárd alapon, bár mint óvatosságra intő figyelmeztetés már sok esetben bevált ilyen jövődölés is. Az óvatosság ugyan nem árt, de azért az óvatosságra intő képtől nyugalmát, kedélyét meg ne zavar-tassa a médium, és ne vegye ezt készpénz gyanánt, annál kevésbé, mivel az alantas szellemekben megvan az ilyen képek alakítására való képesség, amit sohase tévessen szem elől a médium.

Adelma sohasem gyakorolja a szellemi látást nappal, csupán este, midőn a lámpafény vet világosságot a vízre. Hogy pedig a vilá-gosság ne sértse a szemét, az egyik keze összetett ujjjaival védi a szemét, azaz beárnyékolja azt. Csupán akkor fog hozzá, midőn arra diszponálva érzi magát, midőn vágyódik utána — hasonlóan mint a médiumi írásnál. Ezt minden médiumnak figyelmébe ajánlom; vala-mint azt is, hogy Adelma léha kíváncsiságtól ösztönzött emberek kérésére, nógatására nem hajlik. Adelma teljes tudatában van mind-annak, amit lát, amit beszél és amit környezete tesz vagy beszél — szóval, teljesen normális éber állapotban van. De nemcsak hogy lát, hanem átérzi mindazt, amit a fluidikus kép kifejez, és az emberben fakaszt: örömet vagy fájdalmat, szomorúságot vagy vígságot, jólesést vagy visszatetszést, boldogságot vagy undort és bosszúságot. A je-lenlevők óhaja, hogy tudniillik ezt vagy amazt a képet lássa, nem

befolyásolja a médiumot. Magas, tiszta szellemeknek képe gyönyörködteti, alantas, tisztátalan szellemek látása bosszantja, vagy mély szálnalmat kelt benne. Beteg személyek látása átéreztetni vele bajaikat, sőt érez szagot, meleget, hideget. Hogyha némely látomás könnyeket fakaszt a médium szeméből, viszont más kép hangos nevetésre késziteti. Néha egyik kép a másikból fejlődik, néha meg hosszasan marad egy helyen változatlanul a kép, ismét máskor hamarosan, egyszerre elenyészik. Gyakran nagyobbak látszik a kép, mint ahogy a pohár felülete tulajdonképpen megengedné. Az alakulatok hol fényképformában, hol meg színekben, hol pedig napfényes vagy felhős képekben jelennek meg. Azalatt, hogy Adelma a pohár vízbe néz, férjének diktálja a látottakat, ez meg leírja. Adelma pedig medianim megkapja hozzájuk vezetőitől a magyarázatot. Íme, rövid kivonatban hozom Adelma vezérszellemeinek szavait a látásra nézve:

„A látási képesség oly régi, mint az emberiség, és jelentkezett már az őskor népeinél, ahogy a jelenkorban a társadalom minden rétegéből való médiumoknál szintén jelentkezik. A szellemi látás azonban többféle. Némelyek az űrben, mások a tűz lángjaiban, ismét mások a pohár vízben, kristályokban, stb. látják a képeket. A szellemi látásnál szükséges azonban, hogy az emberi szellem figyelmét valami tárgyra irányítsa, hogy valami azt lebilincselje, koncentrálja. Nem szabad az agynak és a szemnek szórakozottnak lennie. A szellemi látás a legbensőbb szelleméletnek való odaadás, a szellemi érzékeknek tényleges gyakorlása. Képesség és érzékek e szellemi adományok kifejlesztésére minden emberben rejlenek, mely képességnek, úgy mint minden médiumitásnak, semmi köze a médium akaratahoz; hiszen maga a médium igen gyakran nem látja, amit látni kívánna, mert itt is a szellemek akarata érvényesül, akik a képeket készítik és mutatják. Mi, szellemek, készítjük a fluidikus alakulatokat a tükrözés törvénye révén lég- és fény-benyomások által. Hogyha a fényképészet és a lenyomat művészete tökéletesedni fog, akkor a látómédium nagyítóüvegek és tükrök segítségével képes leend e fluidikus képeket fényképeseti úton reprodukáltatni.”

Adelma e látományainak legérdekesebbjeit könyvbe fog lalta össze és kiadta: „Wisonen im Wasserglase” cím alatt.

Adelma egyéb művei.

Adelma vezetői egy sorozat elbeszélést írtak általa, melyeket Andersen, a világhírű dán meseíró szelleme többrendbeli, az ő kedves, felülmúlhatatlan zsánere szerint való mesével toldott meg. Ezek együttesen: „Erzählungen des ewigen Mütterleins” és „Erzählungen der Sonnenstrahlen” cím alatt egy 300 oldalas kötetben az 1879. évben jelentek meg; rendezésével, kinyomatásával és kiadásával pedig én bízattam meg. Finom papíron csinos kiadást rendeztem, melynek tiszta jövedelme az okkupáció alkalmával elesettek hátramaradott özvegyeinek és árváinak ajánlatott fel. Az 1000 példányú kiadást rövid néhány hónap alatt elkaptokták. S miután a kinyomatás és könyvkötészeti költségen kívül másnemű kiadás nem merült fel, oly fényes eredményt értünk el, hogy jóval 2000 koronán felüli összeget lehetett az osztrák és magyar vitézek hátramaradottjai között egyenlő részben felosztani.

E könyvet, annak szépségétől és kiváló valláserkölcsei tartalmától felbuzdulva, Czike Imre 1901-ben magyarra fordította és „Tündér anyóka elbeszélései” és „Tündér anyóka meséi a nap-sugarakról” cím alatt gazdagította vele a magyar könyvpiacot, sajnos — gyenge eredménnyel. Bizonyára az „elbeszélések” cím tette közönyössé, tartózkodóvá a mi olvasóközönségünket a könyv iránt. Pedig tudhatná, hogy Adelma tollából nem a féle banális, elcsépelet dolog, hanem csak magvas, erkölcsös irányú, magasabb röptű termék kerülhet ki. Azt hiszem, hogy a minden esetben sugallott Adelma médiumot még az egyszerű levélírásban sem hagyja el a génus inspiráló ihlete. S valóban e könyvnek minden sora a lélek nemesedésére célzó vonatkozásokat tartalmaz.

Ahogy a keserű orvosság ellen rugdalózó oktalán gyermeket egészsége érdekében csak oly módon bírhatják rá a gyógyszer bevévésre, hogy azt csokoládé- vagy cukorpasztillákba rejtve adják be neki, azonképpen a minden vallás-erkölcsi tanítás ellen berzenkedő, épp azért szintén oktalán, habár felnőtt gyermek lelkébe is észrevétlenül be lehet csempészni e könyv elbeszélései által a lelki tápot, a hit magját, amely benne csírázva, idővel lelki üdvére válhatik. Ma-napság, fájdalom, megszámlálhatatlan az ilyenek száma! Aki pedig figyelemmel végigolvassa e könyvet, alig marad érintetlenül tőle: egy pici kis rést bizonyára üt elzárkózott szívébe, habár ezt még ön-maga előtt is restelli beismerni. Az ilyen hitetlenséget fitogtató vagy

azzal önmagát ámitó, de alapjában hit után sóvárgó, álszegényből vagy majmolásból a divat árjával úszó szegény testvér számára melegen ajánlom e könyv megszerzését.

Adelma szíve repesett örömeiben, hogy az ő révén oly számottevő pénzösszeg jutott a szegény özvegyeknek és árváknak. E soha nem remélt eredménytől sarkaltatva, ezentúl minden termékének jövedelmét jótékony célra szentelte. S valóban ezáltal sok nyomoron enyhített. Sok kiváló emberszerető intézmény alapját vetette meg. A szegény iskolás gyermekek számára, akik a zord téli időszakban több kilométernyi távolságból fázva, éhezve jönnek az iskolába, s akiknek legfeljebb egy darab száraz kenyér mellett késő délutánig kell ott időzniük: népkonyhát rendezett be, ahol minden nap jó meleg ételt kaptak a szegény apró emberkék. A Vöröskereszt jótékony egyesület főosztályát létesítette, amely báró Vay Ödön buzgólkodása révén, az ő terve és vezetése alatt tekintélyes kórházzá alakult. Gyűjtött ismerősei körében adakozásokat, amelyekhez herceg Windischgrätz Keresztélyné egymaga 12.000 koronával járult hozzá. Férje, báró Vay Ödön, pedig tűzoltó testületet szervezett, stb., stb. És valóban szembeötlő jelenség — hogy míg eddig alig bírták a könyvek kinyomatási költségeit fedezni, ezentúl minden, a jótékony-ságnak felajánlott kiadvány busásan jövedelmezett. Szinte nyilvánvaló a Gondviselésnek az az intenciója, hogy Vayék a könyvek kibocsátásából anyagi hasznot ne várjanak, sőt inkább még maguk is áldozattal járuljanak hozzá. Mert tényleg áldozat, még pedig néha, — mint például a „Studien über die Geisterwelt” c. könyv kiadására, mely rövid néhány hónap alatt második kiadását érte el, a nyomdaköltségen felül még vagy 2000 márkát rá kellett fizetniök. Azaz nem kellett volna, de önként fizették meg, bár nyert perük lett volna, ha nem átallották volna, hogy spiritisztikai mű szubstrátumául szolgáljon valamely pörös eljárásnak.

Adelmának összesen tizenöt könyvből meg csupán a „Tagebuch eines kleinen Mädchens” (Egy kis leány naplója) díszkötésű kis könyvét említem meg, mely szintén jótékony célra szolgált. Ez a könyv Adelmának 10—14 éves korából származó naplóját tartalmazza. Lélekemelőbb, a szépre és nemesre buzdítóbb olvasmány nem könnyen adható a fogékony gyermek kezébe.

Akik Adelmát iratai után ítélve valami révedező, merengő, folyton ájtatoskodó, a világtól elvonult aszkéta-nőnek képzelik, nagyon csatlódnak. Hiszen az ilyen egyoldalúság Adelmának minden ízében való harmonikus lényével merően ellenkeznék, sőt ellenkeznék Isten bölcs törvényével és az ember rendeltetésével is, melynél fogva, ahogy a szellem és lélek, azonképpen a test törvényeit, követelményeit is respektálni tartozik, mely test eszközül szolgál a szellemnek az anyagiás földi lét feladatainak teljesítésére. Adelma nemcsak hogy nem idegenkedik a művelt, tisztos társaságtól, hanem felkeresi és vidáman mozog körében. Ellátogat a színházba, az operába. Szereti és műveli a zenét, az éneket. Hogyha egyik este lélekemelő Bach-féle chorált játszik, a másik este talán egy Offenbach-féle vidám operett-kuplét élvez. Egészen véve jókedvű, vidám kedélyű; jóízűen nevet egy-egy elmés élcen, sőt a Wurmbbrandok hagyományos humoros vénájánál fogva maga is pályázik néha egy-egy sikerült ötlettel. Szívesen vesz részt társasjátékokban; criceten, avagy lawn-teniszen és kedvesen tud évdni a rossz játékkal, megtréfálva elhibázott játékát. Gondos, körültekintő, csint és rendet fenntartó gazdasszony, akiért cselédjei tűzbe mennének, s akik többnyire ott öregednek meg nála. Kiváló jóleső, magyar vendégszeretettel látja el vendégeit, és mindenkifölött odaadó, gyöngéd, szerető hitves. Elragadtatással szemléli a természetnek minden megnyilatkozását; gyönyörködik a rét, a mező virágain, a madárdal csattogásán, a lepkék tarka színein; elmereng a nap leáldozásán, a hold szende sugarain; szóval mindenben Isten hatalmának és bölcsességének tanújelét látja, és benne őt imádja és dicsőíti. Szeret utazni és új impressziókat gyűjt és szív magába. Szereti a háziállatokat, kutyát, madarat, lovat; eteti, simogatja. becézi az állatokat, és úgy elenyeleg velük, akárcsak a gyermek. De mindenkifelett szereti az embereket, mindenkiben isten gyermekét, saját testvérét látja. Ezért Adelma ténykedése nem merül ki azokban a szellemi jótéteményekben, amelyeket az emberek százezrei az ő iratai révén nyertek hit, vigasz és reménységben; még abban sem, hogy a világ minden tájkáról hozzá forduló ezreknek visszaadta az egészség drága kincsét, hanem mindezt még tetézi személyének szeretetreméltó varázsával, amellyel elragad mindenkit, aki személyes vagy írásbeli érintkezésbe lép vele, élő példáival ilusztrálva az irataiban hirdetett felebaráti szeretetet.

Vayék kastélya a város végén fekszik, az országút mentén. Azontúl csupa mező, rétség, szőlő és erdős hegy terül el. Adelma mindezt bebarangolja. Falu nincs ott. Szűk lévén a termőföld, csak egymástól távol eső házak, kunyhók, zsellérházak vannak a kastély körül. Ha az ember Adelmával hosszabb sétát tesz Gonobitz környékén, állandóan fogva tartja a meghatottság. Lélekiemelő látvány, midőn a nép apraja-nagyja, fiatalja, öregje örömtől sugárzó szemmel fut feléje és csókol neki kezét, s ha az öregekkel szemben Adelma szabadkozik, ezek megragadják ruhája szegélyét, és áhitattal csókolják meg. Mily boldog érzést kelthet ez Adelma szívében, hogy ennyi tiszteletet és szeretetet tudott fakasztani az emberek szívében! Adelma mosolygón, nyájasan beszélget velük, mindegyiknek nevét ismeri, tudakozódik egyik vagy másik családtag felől, hiszen legtöbbje már páciense volt, mindannyija pedig gyámoltja bármily előforduló bajban. De több kilométeres gyalogutat is tesz Adelma, és felkeresi a fekvő betegeket, ellátva őket orvossággal, legtöbbszörre erősítő, tápláló eledellel, meg itallal is.

Elöttem fekszik Adelmának 1900 július 29-ről kelt levele, melyben elbeszéli kétrendbeli sikerült kúráját kólika esetében. Szó szerint ezt írja: „De a legcsodásabbat fogom most önnek elmondani: Egy hosszabb sétáról hazatérve, hív egy leány: „Kérem, jöjjön el anyámhoz, meg akar halni!” Oly tikkasztó volt a levegő, én elernyedtem és fáradt, a vidékre már ráborult az alkony. Türelmetlenül mondom: nem, nincs időm. A gyermek kérlel, s akkor hallom egy hang csengését: „Eredj, szégyelld magad! Menj és add be az elixírt!” Kissé elszontyolodva bemegyek tehát a gyermekkel a városba. Ott látok az ágyon egy még fiatal asszonyt, léggömbformára borzasztóan feldagadt hassal, s dagadt lábakkal. Két helybeli orvos lemondott róla; meghívásra egyik sem akar többé hozzá eljönni. Egyike operációt akar végezni a hasán. Múlt évben gyermeket szült, a méhlepény nem vált el teljesen s elfajult benne — azt állítják t. i. az orvosok. Viszek neki elixírt, és malagabort, azt adom be neki. Másnap hallom, hogy az utolsó kenetet vette fel, és hogy haldoklik. Harmadnap este azonban ismét jön a gyermek, és újra esedezik, hogy csak menjek el az anyjához. Sápadtan az ágyon ülve találom, teljesen leapadt hassal. Az asszony azt mondja, hogy csoda esett vele: több öblös edénnyel ürült ki belőle a víz, nyák, aludt- vér, cafrangokban tolt ki belőle rém sok bűzös váladék. Nem csodaszámba menő jelenség ez?” —

kérdi Adelma. — „Most a tizenegyedik napon lábai teljesen lelohadtak, hasa normális, fenn jár és étvágya is megjött. Most már csak tápláló erős húslével tartom az üdülő beteget, és malagabort, meg kis adag elixírt adagolok neki. Az asszony meg a férje csupa hálából azt sem tudják, mit csináljanak.” — Ehhez hasonló esetek halmaza fordul elő Adelmával.

Ami pedig Adelmát első sorban avatja fel Krisztus tanának követőjévé és apostolává: az az ő szinte megható szerénysége és igénytelensége, melynél fogva minden érdemet elhárít magától és inkább másnak engedi át.

Adelma küzdelmei; áttérése.

Nem fejezhetem be az Adelmáról szóló rajzot anélkül, hogy egyúttal az őt ért sok keserőséget és bánatot is meg ne említeném, melyet az ezrek szívében fakasztott elismerés, tisztelet és rajongó szeretet mellett az éppoly mérvben tajtékozó gyűlölet és könyörtelen üldözés okozott a hitetlenek és a felekezeti türelmetlenek részéről. S minthogy Socrates méregpohara, az első keresztényeknek vadállatok elé hurcoltatása, s a középkori máglyák lobogó lángjainak korszaka manapság már idejét múlta: a civilizáció csiszolt humanizmusa hátborzongva és undorral fordul el ilyféle barbár eszközök alkalmazásától. E helyett füstös szerkesztőségi helyiségekben sercegetnek kicsike acéltollat és így röpítik világgá a szarkazmus maró szatíráit, hogy nevetségessé tegyék áldozataikat. Nos, ebből busásan kijárt Adelmának is, különösen 3—4 évtizeddel ezelőtt, de mindez egy percig sem ingatta meg az ő meggyőződését, nem lohasztotta le buzgalmát és nem csappantotta meg az ő acéltollának sercegését sem, hanem tovább árasztotta meggyőződésének termékeit a világ minden tájkára, amire egy „felsőbb hatalom ösztönzése” sarkalta. S nyíltan vallotta, hogy Isten és az emberiség szolgálatába szegődött, hirdelve az igét, a Megváltó tanát. „Amit fülbe súgva hallotok, a ház fedeléről prédikáljátok”, mondja Krisztus urunk; továbbá: „Lesztek azért ti is gyűlöletesek mindenek előtt az én nevemért, de aki végiglen megáll, megtartatik.” Adelma pedig megállt rendületlenül, mint ahogy megáll minden valódi spiritista — se nem hajlik, se nem török.

A magasabb társadalmi körökből kiszivárgó rideg megszólások és meghurcoltatások szintén sok bánatot okoztak Adelmának. Sőt az is megesett vele, hogy egy vakbuzgó grófné a szertelen türel-

metlenség hevétől annyira elragadtatta magát, hogy egy nagyobb társaság közepette kíméletlenül megtámadta Adelmát az ő „kicsi ördögei” címén.

Mindenekfelett azonban Adelmát az egyház könyörtelen üldözése keserítette el; az az egyház, melyen zsenge korától fogva szívének minden szálával csüggött, s mely őt mégis átkával sújtva, kebeléből kirekesztette. S minthogy felekezet nélkülinek maradni Adelma nem akart, áttért a református vallásra. Alább közlöm az emlékiratot, melyben Adelma barátait és egyletünket értesíti a motívumokról, melyek őt e lépésre készítették.

„Fejlődés, önállóság és szabadság után törekednek a nemzetek beláthatatlan idők óta. Aki a világ történetét figyelmesen olvassa, láthatja, miképp jutnak a népek egyik uralom alól a másik alá, miképp harcolnak folyton felszabadulásukért, és csak lassankint és nehezen jutnak a jó és igaz megismeréshez.

Annyit beszélnek a szellem- és az akarat szabadságáról, és a földi törvények és berendezések mégis folytonos gyámság alatt tartanak bennünket, mert az ember maga kötözi le magát előítéleteivel és tökéletlenségével; bizony szegény megkötött bűnösök vagyunk. Csak egy képes bennünket felszabadítani: Isten az ő szeretetével. Aki ezt felismeri, az szabaddá lesz földi előítéletektől, melyek szellemi fejlődését akadályozzák. De semmi sem fejlődik ugrásokban: mindnyájunknak az égi létra fokain kell feljutnunk. A kényszerítő viszonyok folytán törvények között születünk, melyek kötve tartanak bennünket. Az ember szabad akarata születésétől kezdve le van kötve, csak később engedtetik meg neki, hogy szellemét az igazság és megismerés felé szárnyaltassa.

Katolikusnak kereszteltek, dacára annak, hogy anyám, Teleki grófnő kálvinista volt és megboldogult atyám, Wurmbrandt Ernő gróf, a házassági szerződésben biztosította, hogy leányait kálvinistáknak keresztelteti és nevelteti. Idősebb nővérem, Erzsébet ki születésem előtt néhány hóval, fájdalom, meghalt, kálvinista volt. Megboldogult atyám nálam is meg akarta tartani nejeének tett ígérését, de az időközben életbelépett katonai törvény arra kényszerítette, hogy katolikusnak kereszteltessen. Anyámnak Solms Frigyes gróffal kötött második házassága folytán Poroszországba, e teljesen evangélikus országba jutottam. Nevelőatyám a legnagyobb lelkiismeretességgel katolikusnak neveltetett, s egyetlen katolikus atya sem gondoskodha-

tott volna jobb katolikus oktatásról, mint ő. Szerettem is vallásomat, lelkiismeretes és szigorú voltam, de szívembe sohasem lopózott türelmetlenség a más vallásúak iránt. Minthogy szerettem édesanyámat, tehát az ő vallását is szerettem. A katolikus egyház egyedül üdvözítő voltát, a protestánsok elkárhozását, az „eretnek” szót már gyermekkoromban sem hittem, a keresztyéneknek egymás iránti türelmetlenségét lelkem mélyéből megvettem. Amikor Vay Ödön báróhoz akartam férjhez menni, annak a férfiúnak, Vay Miklósnak fiához, aki ifjúságától kezdve rendületlenül harcolt a kálvinista egyházért, bekövetkezett első beleütközésem a katolikus egyház dogmáiba, mert protestánsához mentem férjhez, anélkül, hogy reverzalist kértem volna. Ennek következtében a katolikus egyház megtagadta tőlem áldását és a katolikus esketést. Amikor 14 nappal esküvőm előtt Berlinben a Hedvig templomban egyik káplánnak gyónni akartam, megtagadta tőlem a gyónást és „exkommunikáltak” jelentett ki. Tehát az evangélikus templomban Golsen-ben eskettek. Minthogy exkommunikáltak és evangélikusoknál eskettek, helyesen cselekedtem volna, ha már akkor az evangélikus egyházba léptem volna; de akkor még fiatal voltam és nem volt erőm a katolikus egyháztól elválni. Azt az utasítást kaptam, hogy esküvőm után töredelmesen gyónjak meg. Breslauba mentünk, akkor imádkoztam és gyóntam. Meggyóntam „nagy bűnömet”, hogy protestánsához mentem reverzális nélkül férjhez. A bűnt a tett elkövetése után megbocsátották nekem, és ismét felvettek a katolikus egyház kebelébe.

A második összeütközésem a katolikus egyházzal a spirítizmus körül tett tanulmányaim folytán, s könyveim kiadása miatt történt. A gonobitzi esperes megtagadta tőlem a gyónást, exkommunikáltak jelentett ki; azt mondta, hogy könyveim „index”-re kerültek! Kitaszított az egyházból. Panaszt tettem a püspöknél, de azt a választ kaptam, hogy spirituális meggyőződésem nyilvános visszavonása előtt a szentségekhez nem vagyok bocsátható. Az esperes legújabbban, amikor Gonobitzban bérmáltak, vonakodott nevemet bérmaanyaként beírni és azt mondá az illető szülőknek, hogy ki vagyok az egyházból közösítve.

A katolikus egyházzal nem békülhettem ki közzétett meggyőződésem visszavonása és szigorú vezeklés nélkül. Nem tudok színlelni. Az egyház követeléseit nem fogadhattam el — teljesíthetetleneknek tűntek azok felöttem. Nem vagyok képes a folytonos

szellemi rabszolgaságot, az exkommunikáció Damokles kurdját lejem felett lebegni látni. Világosságot és igazságot kívánok. Ál katólikusként ilyen hamis látszatot magamon hagyhattam-e?

Nem! Elhatároztam tehát, hogy abba az egyházba lépek, amely Isten igéjét egyszerűen, híven és igénytelenül tanítja, dogmák és anatómia nélkül, szellemi szeretettel. A kálvinista egyházba léptem Ezt a lépést éveken át megfontoltan, sok üldözés és sok harc után tettem meg. Isten között és közöttem egyetlen ember se álljon. A spiritizmus nem vallásom, hanem fokozatom. Keresztény vagyok a szó teljes értelmében és küzdeni akarok Krisztusért és az ő igéjéért. Határozottan különbözöm azoktól a spiritistáktól, akik nem hisznek Krisztusban és akiknek az evangélium nem „Isten igéje.” Így állok itten és úgy mondom, mint egykor Luther szólott:
„Itt állok, másként nem tehetek, Isten legyen segítségemre!”

*

Magától értetődik, hogy a fenti emlékirat közzétételére való engedelmet Vay Adelmától előzőleg kikértem. E közzétételt pedig azért tartottam szükségesnek, mivel Adelma barátainak és tisztelőinek száma azóta (1880) tetemesen megnőtt, különösen az „Égi Világosság” keletkezése révén, másrészt meg azért is, hogy a spiritizmus ellenségei Adelma halála után, ha már nem lesz, aki megcáfolhatná őket, áttérése motívumairól ferde híreket ne terjeszthessenek, és Adelma szeplőtlen jellemét be ne szennyezzék. Ez a spiritizmusra is homályt vetne. Hogy mit írhatnak Adelmáról? Hiszen az egyenes lelkű ember nem is sejtheti, hogy az álnokság és furfangos perfidia mi mindent koholhat a bosszút lihegő lélek kielégítésére!

Vay Adelma válasza ekképpen szól:

Gonobitz, 1903. május 7.

Tisztelt Barátom!

Amaz iratot áttérésemkor azért írtam, mert az időben sokan kérdezősködtek nálam e dolog felől. Megküldtem akkor egy-egy példányt minden kérdezősködőnek és ugyanakkor megküldöttem egyletünknek is. Nyilvánossá tenni azonban nem akartam, s csak arra az eshetőségre tartottam készenlétben, ha talán valamelyik újság kirohant volna ellenem. De ez nem történt meg. Nos hát az „É. V.”-ban talán hozható volna, ha Ön ezt éppen jónak vélné. Az akkori idevaló esperes — Ulaga — áttérésem után nyolc napra meghalt. Az itteni nép, mely szeret engem, Isten ítéletét látta ebben. Az esperes

halála után tizenhárom évvel egy philadelphiai öreg barátom, ki leveleimet psychometrizálni szokta, s általa ily módon már sok csodálatosról értesültem, ezt írta:

„Gyakran megtörténik, hogy az ön levelével egy katolikus pap szelleme is érkezik hozzám és kér, mondanám meg önnek, hogy bocsásson meg neki. Továbbá, hogy menne el a sírjához és imádkoznék érte.”

Megkérdeztem vezetőimet, a szellem ki legyen? — Ulaga felelték; bocsásson meg neki. És én nemcsak megbocsátottam, de meg is köszöntem Ulagának, hogy belekényszerített az áttérésbe, miáltal kiszabadított a dilemmából. Aztán kimentem sírjához és imádkoztam érte. E nap estéjén már írt is általam; latinul adta meg az abszolutot, amint a gyóntatószékben szokták.

Minthogy vezetőink előbb elutasították, bűnhődésül Amerikába kellett mennie: csak e kerülő úton juthatott meghallgatáshoz.

Adelma.

XVII. ANTAL MÉDIUM.

Milyenek kell lennie a jó médiumnak.

Jelezttem, hogy 1874 januárjában újólag felszínre került egyletünkben az a mozgalmas kis csoport, amely egyedüli súlyt csak a fizikai jelenségek hajszolására fektetett s ezzel útját állotta a magas vezető szellemeink által cél gyanánt kitűzött önnemesítés, szellemesülés etikai munkájának. Ahányszor azonban e töredék megkísérelte a fizikai jelenségekkel való kísérletezést, mindannyiszor kudarcot vallott. Ennek dacára csak nagy nehezen okultak, míg végre kénytelenek voltak belátni, hogy minden igyekezetük hiábavaló erőfecsérlés, hogyha szellemi vezetőink nem rendelik ki a hozzáértő szellemeket, és nem bocsátják rendelkezésre a kellő fluidumokat. Ámbár vezetőink nem kedvelték a fizikai jelenségek előidézését célzó ülésezéseket, mindazonáltal nem elleneztek azokat, ahányszor egyes tagokban vágyakozás támadt utánuk. A sötétben tartott, s láncképzéssel járó szeánszok ugyanis már csak azért sem lehettek teljesen meddőek, mivel a résztvevők fluidjainak keveredése, kicserélődése idővel harmonizálásra vezet, a fluidok harmonizálása pedig minden spiritista körben előfeltétele az eredményes munkának. S miután egyletünk e turbulens csoportja eszközül szolgált az egyenletlenséget szító ellen-

tétes szellemeknek, a puszta visszafelé sült el és bizonyítékául szolgálta annak, hogy Isten felfoghatatlan bölcsessége a rossz elemeket sem hagyja tétlenül, hanem oda helyezi, ahol akaratuk ellenére jót, üdvöset végeznek, azaz az ő akaratát teljesítik.

Az 1874 február 5.-i sötétben tartott szeánszunk végeredményében felülmúlta eddigi összes preparációs kísérleti üléseinket, mert ez alkalommal tört át Antal testvérünk beszélő médiumitása, mellyel Isten mérhetetlen kegyelme ajándékozott meg minket, de velünk együtt az utókort is olyan magasztos kinyilatkoztatásokkal, mint amilyenek a Máté és Márk evangéliumoknak médiumi magyarázatában olvashatók. Mert Antal médiumban a későbbi nemzedékek is a hivatott apostolt fogják felismerni, aki abból a fából való volt, hogy belőle a szellembúvárok egyletének oszloposa, Péter szellemének médiuma válhatott.

Hogy Antal e hivatottságra mennyire választottá is tette magát az önönmagán való munkálkodás által, legjobban kitűnik az alábbi szellemi szózatból, melyet egyletünk magas vezetői Adelma médium révén még 1871. évben intéztek hozzánk.

*

„Kedves testvéreim! Miért mondá Krisztus, hogy: „Boldogok a tisztaszívűek, mert ők meglátják az Istent; boldogok az együgyűek, mert ők bírni fogják a földet”? Mert csak a tiszták, az alázatosak, akik nem ismerik a gögőt és a hatásvadászatot, közeledhetnek az Istenhez, nem választván el őket Tőle sem dicsvágy, sem büszkeség!

Igen, boldogok a tiszták, kiknek lelkében semmi hamisság nincs! Boldogok az együgyűek, az alázatosak, mert csak ezeknek nyújtja az úr az ő végtelen kegyelmét! Lássátok, a ti nyájatok hasonlít az első keresztényekéhez; ők is szorgalmasan gyülekezének az apostolok körül, ők is hallgatták az ihletett beszédeket s lesték Krisztus kinyilatkoztatásának szózatát; ők maguk is apostolokká, az igazság szellemének médiumaivá lettek. Igen, ők maguk is elnyerték a gyógyítás, az ima, a jövendölés és kinyilatkoztatás erejét. Ezért mondá Pál: „Törekedjete a jövendölés adománya után.” Íme tehát ők is előbb hallgatói valának Isten szavainak, s csak azután lőnek tanítókká; de meddig tartott ez? Csak addig, míg üldöztettek, szenvedtek és küzdöttek. Alig vetették meg lábukat Rómában, Német- és Franciaországban, mindjárt megszűntek a kezdetnek eme jelei, azok az adományok, melyeket mindenki megkaphatott volna. Kapzsikká, büsz-

kékké, önhittekké, türelmetlenekké lőnek; Jézus tanítása emberivé lett.

Lássátok, ti képviselői a szellemi igazságnak, ti is kezdetén állotok életeteknek. Ott vagytok, ahol az első keresztyények voltak Krisztus ígéje előtt, azaz, hogy ott kellene lennetek. Számotokra is fog adatni sokféle médiumitás, meg ne vessétek azoknak egyikét se, és ne törekedjétek külső hatás után! Kérjétek Istent és megadatik nektek!

A ti körötöknek két jó médiuma van: Antal és Karolina. Antal az alázatos; az ő médiumitása az utóbbi időben sokban tökéletesedett. Ha mint író ember a kíváncsiaknak nem nyújt is sok látnivalót, annál többet jelent a gondolkozók és hívők előtt. Olvassátok a szavakat, amiket ő ír; nézzétek a munkát, amit végez, figyeljétek életének mozzanatait, s így fogtok felkiáltani: „Valóban az úr nagyot művelt ez emberben.” Mert hiszen azelőtt könnyelmű volt, mit sem törődve lelke üdvösségével, most pedig Jézus szolgálja, szigorú önmagával, türelmes másokkal szemben; azelőtt sohasem írt magasabb szellemi dolgokról, most át van hatva Isten ígéje által, s magas szellemek közlik vele a szellemi tudományt. Az ilyen erős és tiszta szellemek által vezetett médium valódi alapköve egyleteteknek és épületeteknek, s ez tartja össze a többi köveket is.

Karolina és Alajos inkább azok számára működnek, akik fel-tűnő manifesztációk után vágyakoznak. Lesz meg közöttetek sok médium, de Antalért, aki által magas, hatást nem kereső Szellemek oly könnyen és jól nyilatkozhatnak, nem adhattok eléggé hálát Istennek.

Igen, igen, tanuljatok imádkozni, gyógyítani, írni, beszélni, látni és jövendőlni; de ezeket az adományokat csak akkor kapjátok meg, ha tiszták és alázatosak vagytok. A legkisebb gög, büszkeség és hiúság elront minden jó szellemi befolyást.

Nézzétek Franciskát, ezt a hagyományos orthodox zsidó tanokban megöregedett asszonyt, aki kitűnő látó médium! Vajon az úr nem áldotta-e meg őt különösen az ő egyszerűségében? Nem látta-e Krisztust, a Megváltót, és nem jobban tiszteli és szereti-e Őt, mint sok keresztyény közületek, akik olyan langyosak és hanyagok az imában és Krisztus követésében?

Az Isten csak akkor fog megáldani titeket tiszta, igazat mondó szellemi ajándékokkal, ha magatok is igazak, tiszták, alázatosak és hívők lesztek; ha azonban türelmetlenek lesztek, ilyen vagy amo-

lyan hatás után törekedtek, és mindent saját erőtből akartok tenni, éppúgy bele fogtok esni a szeretetlenségbe és a viszálykodásba, mint a későbbi keresztények! Mi nem vagyunk ellene a fizikai tünetekkel való kísérletezéseknek, de ennek kipróbált, elismert tiszta, erős filozóf médium vezetése alatt kell történnie.

Ez a mi első levelünk hozzátok, kedveseink! Adolf föl fogja ezt nektek olvasni, körötöknek földi vezetője, aki megkapta a megismerés kegyelmét. Mert tudjátok, hogy a megismerést nem lehet kierőszakolni, az Istennek kegyajándéka, mely azoknak adatik, kik könyörögnek érte, és akik érzik magúban az önnemesítés ösztönét. Ti előrehaladottabbak vagytok, mint azok, akik csak az erőben hisznek, de annak mozgatóiban, a szellemekben nem. Ez éppen olyan, mintha valaki azt mondaná: „A természetben hiszek, de tagadom Istent, a természet szellemét, teremtőjét.” Mennyire egyoldalú az ilyeneknek gondolkozása! Dogmáikba és előítéleteikbe gabalyodva, soha sem hoznak semmiféle logikus dolgot létre.

Higgyetek Istenben, a mindenség szellemében és a szellemekben, minden fluidumok mozgatóiban. „^{6*})

Ehhez az „első levél”-hez, amelyet egyletünk magas vezetősége Adelma médium révén juttatott hozzánk, egyet-mást hozzáfűzni kívánok. Felkérem tehát t. olvasóimat, szíveskedjenek ezt a tartalmas, az apostolok leveleire emlékeztető alapvető kinyilatkoztatást figyelmesen és behatóan újra elolvasni. E kérelem különösen a médiumoknak és mindazoknak szól, akik azzá kívánnak válni. De ne csupán ésszel, hanem szívvel olvassák, és szívük mélyében drága ereklyeként őrizzék e levél minden szavát, mert az ember memóriája nem őrzi eléggé híven azt, ami csupán eszéhez szól, de az, amit szívével felfog, eggyé forr a lelkével és mindenha sajátjává válik. Midőn szellemi vezetőink intenciója oda irányul, hogy a velük való érintkezés biztos alapra fektetessék, mi sem természetesebb, mint hogy a főszólyt a közvetítő eszközök, a médiumok tisztaságára, s megbízhatóságára fektetik: „Csak akkor fog megáldani Isten tiszta, igazat mondó szellemi ajándékokkal, ha magatok is igazak, tiszták, alázatosak és hívők lesztek” — mondják a mi magas szellemi vezetőink. E pár szóban velősen, mintegy kőbe vésve van jelezve, milyennek kell

---

⁶ * (Reformirende Blätter V. k. 85. lap.)

lennie annak, aki a médiumitás kegyadományára pályázik, és Isten áldására számot akar tartani. A másik mondat viszont épp oly rövid, lapidáris irányban ama hibákat jelzi, melyek által a médium eljártssa Isten áldását, mondván: „Ha azonban türelmetlenek lesztek, ilyen vagy amolyan hatás után törekedtek és mindent saját erőtökből akartok tenni, éppúgy bele fogtok esni a szeretetlenségbe és viszálykodásba, mint a későbbi keresztények.”

Segítségére kívánok tehát lenni a kezdőknek és mindazoknak, akik még nem eléggé tájékozottak és előrehaladottak, hogy a fenti lapidárisnak nevezhető stílusban körvonalozott oktatások, illetőleg intelmek magvát képesek lennének kihámozni, s ezért könnyebb megérthetés céljából elemezni akarom, hogy tulajdonképpen mi is az, ami e röviden fogalmazott mondatokban rejtőzik? Nincs szükségem reá, hogy akármit is a magam gyarló emberi eszéből magyarázzak beléjük, vagy magyarázzak ki belőlük, hiszen a mi magas vezetőink részéről nyert oktatásokból és sok keservvel és csalódással szerzett negyven éves tapasztalatom tárházából bőven szedhetem elő azt a tanulságot, amellyel szolgálni egyedüli óhajom a manapság hazánk minden tájékán létesült és fel-felbukkanó köröknek, illetőleg médiumoknak, akik nálamnál nem kevesebb jóakarattal, lelkesedéssel és buzgalommal igyekeznek embertársaik nemesedésének előmozdításához hozzájárulni.

Ne higgyük, hogy a jóságos és bölcs Atya akkor, amidőn azt kívánja, hogy gyermekei igaz, tiszta emberek legyenek, ez alatt azt érti, hogy szentek legyenek — oh nem! Ismeri Ő gyermekei gyarlóságát és gyengeségét; megelégszik az erények minimumával, hogy ezeknek elsajátításával lassan-lassan fejlessze ki magában a többi erényeket és fejlessze ezeket minél magasabb fokra. Az erények minimuma pedig a tiszta szándék, a jóra irányuló törekvés és az a komoly igyekezet, hogy hibáit, gyengéit leszerelje. Már pedig az ilyen embernek nem eshetik nehezére, hogy a szelídség, türelem és alázatosság erényeit, mint elengedhetetlen előfeltételeket megszerezze, magának, amelyeket Isten parancsára az ő tiszta szolgálói szabnak a médiumitás elnyerhetésének, és gyümölcsöző gyakorlásának elengedhetetlen feltételül. Egyesülve a hittel, könnyű lesz neki ez erényeket mihamar dúsan kamatozó tőke gyűjtésére felhasználni. Ellenben a „türelmetlenség, hatás utáni törekvés és mindent saját erejéből tenni akarás” szükségképpen a médium süllyedését, megismerésének

elhomályosulását vonja maga után, s jó szerencse, hogyha alantas, rosszakaratú szellemek hatalmukba nem kerítik; meg nem szállják.

Szeretném hinni, hogy az olyan médiumok, akik nem felelnek meg ama követelményeknek, melyeket a törvény megkíván tőlük, e törvény ellen nem rosszakaratúlag, hanem csupán tájékoztat-lanságuknál fogva vétének és ha módjukban lenne megtudni az utat és módot, amelyeknek révén e kívánalmak birtokába juthatnak, kész-séges engedelmességgel meg is ragadnák azokat. Ezeknek tehát ve-zérfonalat akarok adni kezükbe, amely fonál kivezesse őket az út-vesztő labirintusból és feltárja előttük, hogy miképpen szerezhetik meg maguknak a szelídség, és az alázatosság kardinális erényeit?

Az út és mód, amely által az ember e három erényt magának megszerezheti, ugyanaz, mint amelyen minden erény megszerezhető: a *megpróbáltatások*.

A szelídség elsajátításához ugyanis szükséges, hogy az Isten annak, akit szeliddé akar tenni, oly akadályokat gördítsen útjába, amelyek őt folyton ingerlik és nehézzé teszik, hogy szelíd maradjon. Oly akadályok híján tehát, amelyek önuralmát próbára teszik, és akarakterőinek szilárdítását provokálják — ez erényben való gyakor-lását nem viheti dűlőre. Azt fogják tőlem kérdezni, mit kell tehát az olyan embernek tennie, akit folyton ingerelnek, hogy ez akadályt, jobban mondva kísértést leküzdje?

Az ilyen embernek első feladata az, hogy folyton résen le-gyen, valahányszor a kísértés veszedelme megkönyékezi. Ahol a kísértés veszedelme nem forog fenn, ott nincs szó próbatételről sem. Az embernek tehát tudnia kell, hogy igenis van veszedelem, mely követeli, hogy résen legyen; hogy ébren kell lennie, hogy a kísértés felül ne kerekedjék, és semmivé ne tegye ellenállásra irányuló jó szándékát. És hogyha saját erejét az ellenállás sikeres leküzdésére gyengének érzi, irányítsa tekintetét felfelé, és buzgó fohással kérje a küzdéshez való erőt onnan, ahonnan minden erő fakad. Nem éber-ségre intette-e Megváltónk is tanítványait, hogy a kísértésnek áldozat-ul ne essenek? Jóságos vezetőink ismételten s behatóan intettek min-ket, hogy a láthatatlanok részéről fenyegető veszedelmektől minden-kor kellő éberséggel óvakodjunk, mert ezek folyton körülöttünk leb-zselnek, és lesik az alkalmat, hogy a nekik jogot és hatalmat köl-csönző hasonlóság törvényénél fogva miként ösztönözhessek és szít-hassák lángra szenvedelmeinknek szikráit. De szükséges, hogy álta-

lában minden érzelmünket és gondolatunkat szigorú kritikával mérlegeljük, úgyszólván az ész görcsöve alá tegyük és kémleljük, vajon az az érzelem, vagy gondolat magunkból támadhatott-e, vajon meggyezik-e saját egyéniségünk normális érzésével, vagy pedig valamely lesben álló gonosz hatalom által orvul vetített belénk, — s akkor nyomban rátapodhatunk, és már csirájában elfojthatjuk a veszedelmes szikrát. Szóval az éberség szükségének tudata töri le minden kísértés veszedelmének élet.

S milyen próbáltatás szükséges a türelem erényének megszerzésére? A sorcsapások. Eszköze pedig óhajaink teljesedésének elmaradása.

A sok példából fel akarok néhányat sorolni.

Valakinek például egy médiumitás ígértetett, teljesedése azonban sokáig elmarad; az ember kétkedni kezd, türelmét veszti, nem állja meg a próbát. Másik meg szorgalmas, munkás és mégsem bír zöldágra vergődni; kétségbeesik és szintén elveszti a türelmét. Egy harmadikat sokáig kínoz a betegség, elveszti Istenbe vetett bizalmát és azzal a türelmét is. Számos módja van a türelem megszilárdítására irányuló próbatételnek; sajnos azonban az ember többnyire nem ismeri fel jelentőségüket. De alig is bírná az ember életének nagyobb részét a megpróbáltatások elleni erő kifejtésben eltölteni, ha nem élne lelkében egy jövő életben vetett reménye. Remény és türelem ikerestvérek; aki nem tud remélni, tűrni sem tud, mert csak a remény a türelem elnyerésének emeltyűje.

Vajon csupán az emberek részéről zúdulnak-e ránk türelmi próbák? Nem, sőt azt mondhatni, hogy a szellemvilágból sokkal számosabb megpróbáltatásnak vagyunk kitéve. Csakhogy az emberek nem akarják ezt elismerni, mert nem hisznek a szellemekben általában, annál kevésbé a szellemvilágban, s idegbetegségnek tulajdonítják e zaklatásokat a szenvedők, sőt maguk az orvosok is. Mi ismerjük e tüneteknek úgy provenienciáját, mint gyógyítási módját. Némelyik szellemtől győtrött ember elveszti önmagával szemben a türelmét, s ha ez spiritistával esik meg, az aztán a legmenthetetlenebb türelmetlenség. Laikus ember ezt ugyan fel nem foghatja, de nem ritkán spiritista is tagadja, ami — enyhén szólva — csak névleges spiritistára valló ítélkezés, sőt az ilyen spiritista nem lehet hivatott oly dolgokhoz hozzászólni, amit sem önmagán, sem más egyénen ki nem tapasztalt. E témáról különben még más helyen kívánok bőveb-

ben szólni. Lássuk végre, mi szükséges leginkább az alázatosáig erényének megszerzésére?

Az alázatosság ellentéte ugyan a gőg, de csupán ennek elhallgattatása az alázatosság eszközének még nem tekinthető. Az alázatosságnak legjobb próbaköve a dicséret. Például valamely médium által szép, magasztos közlemény közöltetik, melyet olvasván vagy hallván, az emberek dicsérik a médium kiválóságát. Ha a médiumot e dicséret dacára sem keríti hatalmába önhittség vagy kevélység: az alázatosság erényében gyakorolja magát. Hasonlóan alázatos a művész, tudós vagy államférfi, aki hasznos, szép és nagy műveket alkotott és ünnepeletése dacára sem hagyja magát elragadtatni.

Mindezt összegezve, arra a konklúzióra jutunk, hogy a próbáltatások üdvös eszközök a Gondviselés kezében úgy az egyes emberek, mint az egész emberiség előbbvitelére a haladás lajtorjáján. Az emberiség kultúrtörténelmének minden lapja tanúskodik erről. **Az az ember pedig, aki hitét Istenbe fekteti, Aki a nagy mindenséget teremtette, igazgatja és kormányozza, az tudja, hogy a megpróbáltatások, amelyek az embereket érik, csak Ótőle származhatnak. És az ő véghetetlen szereteténél fogva csakis üdvösségére, boldogságára szolgálhatnak az embereknek: birtokába jutott a helyes megismerésnek, és nem fog zúgolódní a reá nehezedő megpróbáltatások miatt, hanem őtőle fog erőt kérni, hogy a megpróbáltatásokat a maga javára fordítsa, mert csak így válhatik tiszta, erényes, hálás gyermekévé az őt mindenha szerető jóságos Atyának.**

*

A jóra való törekvés szándéka szorosan véve tulajdonképpen még nem is erény. Hanem a bukott szellemlény fejlődési folyamatában a megismerésnek az a pirkadási fokozata, midőn a szellem tudátára ébred annak, hogy szakítania kell múltjával: tudniillik az ellenszegülés, a tagadás, vagy a veszteglés passzivitásával. S ahelyett, hogy mint eddig tette, bünt bűnre halmozna, ezentúl a törvényes alapon, levő cselekvés terére akar lépni, hogy hibái helyébe erényeket szerezzen. És ezeket az egész mindenséget átható, s mindenben érvényesülő szolidaritás törvényének szolgálatába állítva, Isten bölcs céljainak előmozdításában kivegye a maga részét. Ám a szegény, bűnben fetregő, elhomályosult lény önmagától sohasem ébredne fel, hogyha Isten végtelen kegyelme közbe nem lépne. Midőn tehát a

rotáció törvényének puhító, tisztító munkája a bukott szellemet érette tette arra, hogy Isten kegyelmi sugarának egy-egy szikrája felébrészhesse őt, amely szikra azután bevilágítja énjének bűnös, szennyes mivoltát — a szellem ennek láttára borzadálytól eltelve, s egész lényében megrázkódva borul le és fogadkozik a jóvá tevésre, a megtérésre. S ha bűnei beismerése mellett őszinte lelki megbánással könnyörög bocsánatért, Isten irgalmáért és könnyörületéért, a jó Atya örömmel fogadja keblére az atyai házától oly messzire eltévelyedett, de visszatérő s bűnbánó gyermekét. E szerint tehát a jóra való törekvés megismerése még nem erény, hanem Isten kegyelme. Az azután, ami jót e megismerésből folyólag önmagán és a közösség érdekében saját szabad akaratából visz végbe, már az ő érdeme, sajátja, s mint ilyen elidegeníthetetlen birtokává, azaz valódi erőnné válik.

Életének e stádiumában kezdődik a küzdelem; küzdelem önmagával, a reátapadt hibák levetkőzésének és az őt környező kísértések elleni ellenállás kifejtésének munkájában. E küzdelem közepette fokozza, hatványozza a szellem akaraterejét, és a gyűjtött erő mérve határozza meg a küzdés rövidebb vagy hosszabb időtartamát is, amely legjobb esetben, sőt akarat erejének teljes latba vetése mellett is hosszú, el sem képzelhető hosszú korszakokra terjed. Hiszen aeonok leforgása alatt mindig csak a bűnre használta fel akaratát, mígnem megbénulva, csak a rotáció törvénye tette őt arra képessé, hogy Isten kegyelme megérinthesse; természetes tehát, hogy amily hosszú utat tett lefelé, éppoly hosszú utat kell tennie felfelé is. S midőn már oda jutott, hogy a jóra való törekvés szándéka tiszta szándékká hatványozódott benne, akkor tanúbizonyságot keli tennie arról, vajon a testi burok nehezítő súlya és a földi élet sokszoros kísértő ingerei közepette is megállja-e a helyét?

Ama több oldalról felmerült kérdésre, vajon milyen szellemkategoriókból öltönek testet azok a szellemek, akik Istentől arra vannak hivatva, hogy az egész föld kerekéségén megindult szellemi mozgalomban mint médiumok vigyék előbbre testvéreiket a haladás útján, feleletem a következő: Nyilván olyan szellemek közül, akikben a jóra való törekvés szándéka már elérte a tisztaságnak ama fokozatát, melyben a szellem menten minden személyes természetű aspirációtól, u.m. hiúság, önzés, nagyravágyás, feltűnési viselkedés stb. türelemmel, odaadással, alázatos engedelmisséggel törekszik Istentől rárótt rendeltetésének élni, ténykedni és hatni, hogy Isten

kezébe tett fogadalmát az ő dicsőítésére, felebarátainak pedig üdvösségére és saját haladására váltsa be.

Ilyen fejlettségi fokkal és tiszta szándékkal, fogadalommal és célzattal jöttek le testöltésre Antal, Karolina és Alajos médiumok. Hiszen kezdetben mindhárman szinte versenyeztek egymással a lelkesedésben és a feladataik teljesítése körüli buzgóságban, úgy, hogy a felületesen néző emberi szem a legkisebb árnyalati különbséget sem vehette észre közöttük. Lassan-lassan azonban a világi dolgok csábjá a két utóbbit hatalmába kerítette, és tündöklően tisztán, rendületlenül csupán Antal médium állotta meg mindvégig helyét. És amíg a jóságos Atya Antalnak szeplőtlenül maradt tiszta szándékát kegyelmével megáldotta, értelmét mindjobban megvilágosította, erőit megszilárdította, az ellentétes erők ostromlása elleni küzdelemben ellenállóvá tette: Karolina és Alajos médiumok, kivonva magukat Isten kegyelme köréből, éppen ellenkezőleg mindjobban hanyatlottak s teljesen érdemtelenekké és képtelenekké váltak elvállalt dicső és boldogító hivatásuk betöltésére. S valamint Antal minden időkre utánzásra méltó, tündöklő példaképül szolgálhat minden médiumnak, éppúgy elriasztó intésül szolgáljon Karolina és Alajos bukása, mely nemcsak földi, de túlvilági szenvedést is vont maga után.

Hogy milyen ember volt Antal, abból is kitűnik, hogy magas vezetőink az alázatosság legveszedelmesebb kísértésének tették ki őt. Hála Istennek, ezt minden kockázat nélkül tehetők is, mert ismerték Antal szellemének kvalitását, tudták tehát, hogy acélozott vértetérről le fog pattogni a dicséret mérges nyila, hogy le is pattant. Sőt mi több, ami sokaknak vesztére vált volna, az Prochaszka Antal erőinek és buzgóságának szilárdítására szolgált. Szétmorzsolta a szemébe tóduló hálaöngyököket és szemét felfelé irányítva, ajkairól hálafohász szállt fel a mindenség Urához, kérve Őt: erősítse akaratát, hogy ő, az érdemtelen, legalább ezentúl tehesse magát érdemessé ennyi kegyelemre, önmagára nézve leginkább azt vette ki a vezérlők I. leveléből: „Valóban az úr nagyot művelt ez emberben.” önmagának sohasem tulajdonított semmit érdemül, és csak Isten kegyelmi ajándékának tekintett mindent. Igazi apostola volt az Úrnak, amelyeket maga választott magának, felszólítva őket, hogy kövessék Őt. Azok is tanulatlan, egyszerű emberek voltak, némelyik szintén világi ember, vámszedő, de szívük még érintetlen volt ferde, tévesztő fogalmaktól. S ez okból nem az írástudók soraiból szemelte ki tanítványait: „új

tömlőkbe töltötte a mustot”, mivel az ó-tömlőket szétroncsolta volna az új must forrása. Ilyen új tömlő volt Antal is, akit az úr hűséges tanítványainak, Márknak és Péter-nek adott át az új musttal való megtöltésre, vagyis az evangéliumban rejlő szellemi tartalomnak médiumi magyarázására.

Alázatosság és gőg

„A ti körötöknek két jó médiuma van: Antal és Karolina. Antal az alázatos, az ő médiumitása utóbbi időben sokban tökéletesedett” — mondják vezetőink egyletünkhöz intézett I. levelükben.

Vizsgáljuk meg közelebbről e pár rövid mondatot és elemezzük annak jelentőségét. Ugyebár az van benne, hogy kettőjük közül Antal az alázatos; nincs benne kimondva, hogy Karolina nem alázatos, hanem azért világos, hogy ha kettőjük közül csak az egyik mondatik alázatosnak, a másikról meg nincs szó, akkor a másik, tudniillik Karolina nem alázatos; az alázatosságnak ellentéte pedig a gőg, kevélység. Ki van továbbá emelve, hogy Antal médiumitása utolsó időben sokban tökéletesedett — tehát Karolináé nem. De az is meg van mondva e levélben, hogy mindkettő jó médium, azaz asztáltestük, illetőleg ennek összekötő szalagja arra kvalifikálja őket, hogy kiváló médiumokká válhassanak, a Gondviselés ellátván őket az arra szükséges kellékekkel, nekik pedig kötelességük alázatosság által érdemessé tenni magukat médiumitásuk fejlesztésére, tökéletesítésére. Ez utóbbi ugyan csupán Karolinának szól, mert mindnyájan nyilván láttuk benne az alázatosság hiányát, sőt ennek ellentétét és fokozatos hanyatlását is. Engem meg Antalt különösen szomorított e nagyrahitott médium engedetlensége, hiúsága és dőlyfe. Azzal vígasztaltuk azonban magunkat, hogy a mi jóságos és bölcs vezetőink, ismerve Karolina gyengéit, oly helyzetet és módot fognak teremteni, hogy figyelmessé tevén őt hibáira, ezirányú intelmeik elfogadására és megszívlelésére is képessé fogják tenni. Sajnos, a dac, az engedetlenség és hiúság, mint a gőgnek fattyúhajtásai, annyira hatalmukba kerítették, hogy feltartóztatatlanul rohant az örvény felé.

De azért Isten végtelen jósága és bölcsessége, bár előre látja is, hogy gyermekének gyenge akaratan semmiképpen nem fog az intő szózat, mégsem hagyja őt intetlenül, hogy megismerése felébredésekor majd azzal ne menthesse magát, hogy nem részesült a kellő

intelemben. És ha érzi, hogy nem hagyatott a kellő figyelmeztetés és intelem híján, az önvád marcangoló furdalásai serkentik és fokozzák akaraterejét, hogy jóvátétel által könnyítsen vádaskodó, gyötrő lelkiismeretén. S tényleg, midőn Karolina halála után szelleme egyik szeánszunkba hozatott, Jonatan nevű védszelleme minden hozzá intézett intelmeit fejére olvasta.

Ismételt példákkal mutattam ki, hogy Isten ténykedései és magas célzatai sohasem egyoldalúak, s ekképpen ez esetben sem. Lássuk csak, hogy mily gyöngéd, diszkrét és kíméletes formába öltöztették magas és jóságos vezetőink a Karolinához juttatott figyelmeztetést, hogy tudniillik nélkülözi az alázatosságot, és intették egyúttal arra is, hogy az alázatosság hiánya útját állja médiumitása tökéletesítésének. Implicite volt ez benne idézett szózatukban anélkül, hogy ujjal mutattak volna Karolinára; anélkül, hogy pirulnia kellett volna miatta testvérei előtt, mint ahogy Antalón és rajtam kívül többi testvéreim alig is érthették meg azt, Karolina pedig elég természetes ésszel bírván, nagyon is megértette az őt illető célzást.

Egyben pedig példát is mutattak vezérlőink ama gyakran hangoztatott oktatáshoz, hogy nem közömbös, mily szavakkal, hang- lejtéssel, mozdulatokkal fordulunk testvéreinkhez, midőn szükségét látjuk annak, hogy őket valamely hibájukra figyelmeztessük, vagy annak leszerelésére intsük. „A ti finomult társalgási nyelvek annyira dús a kifejezések, a fordulatok mindennemű módozataiban, hogy nincs szükségetek arra, hogy testvéreitek gyengeségét figyelmen kívül hagyva, otromba, nyers szavakkal illessétek őket, mert némi körülírással és szelidebb szavakkal ugyanazt fejezhetitek ki anélkül, hogy testvéreitek gyengeségét megsértenétek és szégyenpír borítaná orcáikat. A szeretet nemcsak a legkipróbáltabb nyelvemester, aki enyhe szót ad ajkaitokra, hanem egyben kiváló illetenár is, aki a szót nyájas hanglejtéssel és szelíd arc- és kézmozdulatokkal tudja kísérni és ezzel annak esetleges súlyos tartalmát enyhítheti vagy élet tompíthatja.”

Ez oktatások mindannyiunkhoz, első sorban pedig hozzám és Antalhoz, mint körünk vezetőihez intéztettek, akiknek feladatává tétetett, hogy örködjünk testvéreink erkölcsi tisztasága fölött, és hogy önmagunkon való munka által szolgáljunk többi testvéreinknek példaadással.

Mindezt összegezve, az a tanulság szűrődik le a gyakorlati spiritizmussal foglalkozók, első sorban pedig a médiumok és az elnöklő körvezetők részére, hogy a gyöngéd, kíméletes modorról ítéljék meg a nyilatkozó szellem fokozatát s szeretetét. A tisztult, igaz, jóakarátú szellem sohasem ragadtatja el magát durva, förmedvényes nyerseségre még akkor sem, hogyha arra valaki magaviseletével rá is szolgált volna; oktatasai, intelmei a jóakarát, a szelídség, a műveltség, a finom tapintat határát soha nem fogják átlépni, mivel mindezek a tulajdonok még csak primitív alkatelemeit képezik a szeretetnek. Hiszen a társadalomban dívó és oly szigorral ellenőrzött illemtörvény kódex mindezt szintén, és még sok egyebet is előír, és szabályainak betartását mindenkinek kötelességévé teszi. Csakhogy ez illemszabályok megalkotásának nem a szeretet, hanem az önszeretet volt a szülőanyja s az önérdék, a hiúság, az őszinteség hiánya. A színlelés, az elzárkózottság és kölcsönös tömjénezés hazug máza után való kapkodás hajlama tartotta keresztvíz fölé e szörnyszülöttet, amelyet az emberek bálványukká, zsarnokukká avattak és egymást áztatva, egymás szemébe port hintve rabszolgáivá szegődtek. Nemcsak a külsőleg sima álnokság, belül pedig hideg, zárkózott szívű, zord szigorúság az egyedüli megkülönböztető jele az alantas szellemnek a tisztultabb szellemtől, hanem emellett beszédének tartalma, iránya és célzata is. A jóakarátú, tiszta szellem mindenekelőtt szerény, hosszútűrő, békességes, és mint idősebb testvér fordul fiatalabb testvérenek szívéhez, eszéhez, belátásához; mérlegelésére és szabad akaratára bocsátva oktatásának elfogadását; nem hivalkodik, nem követel pökhendi elbizakodottsággal parancsolólag vak engedelmisséget, nem kérkedik nagyhangzású szent nevek magára vételével, nem dicsekszik hatalmával, nem félemlít, annál kevésbé fenyeget. A mi jóságos magas vezetőink sohasem parancsolnak, csak tanácsolnak, felvilágosítanak és kérnek minket, hogy saját javunkra, haladásunk és elérendő üdvösségünk érdekében szívleljük meg jóakarátú oktatásaikat, mondván: „mi nem akarunk egyebet, mint titeket a jó úton előbbre vinni tanácsadásaink által; nem pedig, hogy oktatásunkat parancsképpen vegyétek, azzal, hogy jaj volna nektek, hogyha parancsainkat megszegnétek. Nektek szabad akaratotokon áll, hogy elfogadjátok vagy elvessétek tanácsainkat.” A mi szellemi vezetőink egyike, Péter apostol, sohasem mondja magát „szent” Péternek, amint ez a vidékről hozzám érkező egyes jelentésekből kitűnik, hogy

itt is, ott is csupa „szentek” jelennek meg — báránybőrbe bujt farkasok. Hizeleg a körözök hiúságának, hogy oly magas szellemek tüntetik ki őket megjelenésük által; de nem egy helyen bosszulta már meg magát ez az elvakultságból származó túlemlelkedés! Vajon az egyetlen Szent, aki valaha földi alakban jelent meg az emberek közt, Krisztus urunk szentnek nevezte-e magát valaha? — Emberfiának igen, aki nemhogy dicsekedett volna, hanem visszautasította még a „jó” jelzőt is: „Miért mondasz engem jónak? Nincsen senki jó több az egy Istennél.” Minden mondásának, cselekedetének érdemét elhárította magától: „E beszédek, amelyeket én szólok, nem magamtól szólok; hanem az Atya, aki én bennem marad, Ő cselekszi e cselekedeteket.” Oktatott, serkentett, intett; magyarázta Isten törvényeit, s azoknak mily módon való betartását, hogy Atyánkhoz közelíthessünk, aki szeret minket, és akit mi szeretni tartozunk. Mindenekelőtt pedig példaadásával mutatta meg, miképpen kell szeretni az Atyát és bízni az ő szeretetében!

*

Rámutattam egyleti vezetőink azon gyöngéd és tiszta szeretetből fakadt kiméletes modorára, melyet Karolina médiummal szemben tanúsítottak, és ezzel vezérfonalat akartam adni a gyakorlati spiritizmus foglalkozó testvéreink kezébe arra nézve, hogy miként ismerhetik fel, illetőleg különböztethetik meg a tisztult, magasabb szellemeket az alantasaktól. S hogy a tiszta, jóakarató szellemek ismertetőjeleit megkülönböztethessék a rossz-szándékú, megtévesztő szellemektől, úgyszólván az érem másik oldalát is leírtam, hogy az összehasonlítás segélyével a hamis, rossz pénzt valahogy jó pénz gyanánt el ne fogadják és ezáltal meg ne károsodjanak.

A handa-bandázó, nagyszájú, hetykélkedő, vagy pláne káromkodó szellemek módfelett szegények, vakok és tudatlanok, ha néha ravaszkodnak is. Ám ez a könnyen felismerhető otromba, darabos modor maradandó kárt nem tehet, mert erőtlenek, önmagukkal tehetetlenek, hajlamuk, tehetségük, passziójuk mindössze felültetésekre szorítkozik, amiknek sikerültén kárörvendve kacagnak, hogy balek került hálójukba, aki hajt az ő ösztönzésükre és azokat végrehajtja. De az ilyen is csupán múló bajjal fizeti meg könnyen hívoságának és gyámtalanságának árát, végre azonban felismeri őket, s azért a szellemek e fajtája nem veszedelmes.

De hátha megszállja? kérdezik. **Soha gonosz szellem a saját akaratából és hatalmából még meg nem szállott embert.** Vajon ha másként volna, megegyeznék-e az Isten szeretetével és igazságosságával, hogy gyermekeit a gonosz szellemek önkényének kiszolgáltatassa, s törvényen kívüli helyzetbe, oltalmától megfosztott nyűgbe engedje jutni? Ez Isten véghetetlen jóságának és igazságosságának tagadása volna, holott Istennek e két tulajdonsága épp a megszállottsági esetekben nyilatkozik meg legfényesebben. Mert két embernek nyitja meg a haladás útját, mely örökké elzárva maradt volna előttük és amely út csak akkor nyílik meg, hogyha az előbbi földi életben bűnös viszonylatban támadt differenciákat kiegyenlítik. „Mondom neked, nem jössz ki onnét, míg meg nem fizetsz az utolsó fillérig.”

Éppen azért, ha spiritistánál megszálltsági eset fordul elő, nem kell ezt annak a körülménynek tulajdonítani, hogy az illető szellemekkel érintkezett, és ezek egyikének kedve lelt őt megszállni. Mert ez a megszálltság már jóeleve és az ő testet öltésekor meghatározott rendeltetésében rejlett, hogy tudniillik azzal — mint bűnhődéssel — tartozását leróhassa. Hogy pedig eme tartozást éppen egy spiritista-körben egyenlítheti ki a megszálltság nehéz bűnhődése alakjában Istennek kegyességéből folyt, mert helyzete ezáltal nemcsak elviselhetőbbé vált ott, hanem számos esetben az ellenfelével való kibékülés is dülőre jutott, azaz a megszálltságtól teljesen felszabadult, holott máskülönben bizonyára a tébolydába került volna. Akárhány hasonló esetet tudunk felmutatni.

Nevetséges dolog tehát a megszálltságot a spiritizmussal foglalkozóknak a nyakába akasztani. Avagy talán az Újtestamentum mesekönyv — s az ott előfordult gonosz szellemektől megszállottak szintén a spiritizmus „áldozatai” valának?

Azt fejtegettem, hogy a nyers, rakoncátlan, tudatlan szegény szellemek nem éppen veszélyesek — igaz is; hiszen minőségük felől mihamar tisztában van az ember, nyomban felismeri őket és tudja, hogy hányadán van velők.

Másként áll azonban a dolog azon alamuszi, képmutató szellemekkel szemben, akik intelligenciájukat sok emberöltőn át egyes-egyedül a ravaszságra, alattomosásra és színeskedésre fejlesztették. Kiknek mindennapi kenyerük az álszenteskedés és szemforgatás volt; akik a mézes szónak, a finom, csiszolt, behízelt modornak valóságos mes-

terei; akik befurakodnak a gyanútalan, egyeneslelkű emberek szívébe, hogy fölöttük uralmat gyakorolhassanak. — íme, ez a tévesztő szellemek legveszélyesebb fajtája, a Sátán, akiről Krisztus urunk beszélt. **A hatalmas és jóságos Isten azonban gondoskodott egy olyan parányi kis pontocskáról, amelyre a gonosz szellemek nem is számítanak, de amely bűnös célzataikat elárulja, leleplezi. Íme, elárulom e titkos pontot. A góg az.** Minthogy az effajta szellemek lényege a góg és ennek mindennemű fattyúhajtásai, u.m. a dölyfös felfuvalkodottság, túlemelkedettség, ellenvetést nem tűrő önhittség, minden korláton túláradó féktelen harag és türelmetlenség: nyomban kiesik szerepéből az olyan szellem, aki az önmérsékletet sohasem gyakorolja, mihelyt valaki a lényegét képező ezen alkotóelemek valamelyikét is megérinti. Az ilyen gógös szellem nyomban kiesik magára vállalt mesterséges, egész lényének ellentmondó, természetellenes szerepéből, s villámgyorsasággal jutnak benne érvényre és pattannak ki belőle azok a lelki tulajdonok, amelyek lényével összeforrtak, vele egygyé váltak, és amelyek elhatalmasodván felette, sehogya sem bír tőlük megszabadulni. Egyszóval, a benne élő természetes gonosz indulatok lerántják róla a mesterségesen és lazán rája borított álcázó fátyolt, mely alól aztán kibúvik — a lóláb. Nincs az a színész, aki ezt a gyors átváltozást képes lenne oly hűen visszaadni, mint amilyen ilyenkor a médium hangján, arckifejezésén és magatartásában lejátszódik. Midőn például a körvezető valami gyenge képtelnyt merészel kifejezésre juttatni, vagy pláne a szellem állítását megcáfolni. — A médiumnak szelídséget és alázatosságot kifejező lehajtott feje egy ütemre dacosan felemelkedik, előbb még imára kulcsolt kezei ökölbe szorulnak, nyájas, mosolygó arcvonásai gyűlöletre, haragra torzulnak el, s a kenetteljes, szelíd hang rikácsoló, dörgő, orkánszerű üvöltéssé változik át. De a kör vezetői nem hagyják sokáig toporzékolni az ilyen dühösködő szellemet — mihamarább eltávolítják a médiumtól, mert ártalmára lehetne testi épségének. Gondos vezetőink nem is minden médiumhoz bocsátanak ilyen szellemet — mert csak Alajos és Lipót médium zömök izomzata és acélos idegzetű testalkotása volt képes ellenállani hasonló erőszakos indulatok tombolásának. Az extatikus állapot után azonban még ők is jó ideig érezték e rohamnak utóhatását, míg néhány demagnetizáló vonás helyre nem állította az egyensúlyt, amelyet a sűrű elektrikus

fluidumok megzavartak. Szolgáljon ez tanulságul mindenkinek, aki valaha hasonló jelenetnek szem- és fültanúja volt.

Erre a parányi pontocskára figyelmeztetem körvezető testvéreimet — minket sohasem hagyott az cserben, midőn egy báránybőrbe bujt farkas leleplezésének szüksége merült fel: — elég hozzá egy parázs feleselés.

Tévesztő szellemek.

A 70-es években körünk médiumai révén gyakran nyilatkoztak amolyan alamuszi, báránybőrbe bujt tévesztő szellemek — jobban mondva — nyilatkozniok kellett, vezetőink céltudatos akaratából. Mert — amint azt már más helyen nyomatékosan hangoztattam és most sem bírom eléggé megszívlelésre ajánlani — tiszta etikai alapon szervezett és törvényesen működő körben első, elengedhetlen feltétel az, hogy tiszta, előhaladt szellemvezérlét örködjék fölötte. Amely a kört vezesse, oktassa, a szellemerkölcsi haladás útján előbbre vigye, hogy az önnemesítés munkája mellett, a szolidaritás örök törvényének megfelelően, kifelé ható munkája által egyben embertársaira is hathasson. S ezeket a fokozatos fejlődés létráján magával ragadva, részletmunkája beilleszthető legyen abba a közös nagy keretbe, amely arra van hivatva, hogy a jelenkor ellenállhatatlan szellemi mozgalmában Isten bölcs céljait szolgálja. Az olyan körben, mint amilyen — hála legyen érte a jó Atya végtelen kegyességének — a mi egyleti körünk, amely, ha nem is éppen megszerzett érdemeinél, de tiszta, jó szándékainál fogva és a törvény iránti tiszteletéből eredő engedelmesség révén igyekezett magát e vezetésre némileg érdemessé tenni: — csak az a szellem jelenhet meg és nyilatkozhatik a kör médiumai révén, akit a vezérlét jónak lát oda engedni. S aki csak addig veheti igénybe a médium szervezetét, ameddig ideje előre meg van szabva; tovább még csak egy másodpercnnyivel sem. Mert a törvény magában foglalja a legszigorúbb rend betartását is. Hiszen így van az a földi gyermekiskolákban is; csak az a gyermek szólal meg, akit a tanító felhív, nem pedig akinek kedve szottyán a szólásra. Ez a szabály érvényes az oktató szellemekre nézve is, akiket a vezérlét kirendel előadásra egy általuk megállapított témáról. A sokféle árnyalatú alantas szellemeket, akik nem éppen rosszakaratúak, pl. a tudatlanokat, szenvedőket, bánatosokat stb. természetesen felsőbbek jóváhagyása, vagy direkt meghagyása folytán védőszellemeik hozzák

oda. Az ellenszegülő, engedetlen, a törvényt el nem ismerő, rosszcélú szellemek pedig időnkint erőszakkal vitetnek, cipeltetnek a körbe és kapcsolatnak a médiumhoz. Az alamuszi, álszenteskedő, vagy az emberek tévesztésére törekvő báránybőrbe bujt szellemek pedig egészen magukra, s rosszcélú ösztönzésére hagyatnak. Ezek ugyanis folyton a spiritista körök körül lebzselnek, de rendszerint zárt ajtókra találnak és csak akkor, amidőn a kör vezetői indokoltnak látják, hogy megismertetésük által okulást nyújtsanak a kör tagjainak — nyitnak szándékosan egy kis rést számukra, annyi világosságot bocsátván szemükre, amennyi éppen megkívántatik a médiummal való kapcsolódásra. Ilyenkor aztán kapva kapnak az alkalmon, de vak elfogultságukban nem látván meg a számukra kivetett hálót, saját ravaszságuk diadalmas eredményének tekintik azt, ami tulajdonképpen rájuk nézve szolgált kelepccél. Egyletünk látómédiumai igen érdekesen és egybevágóan rajzolták le e fekete seregnek gabalyodását, sürgés-forgását, erőszakos tolokodását, midőn mindegyik a maga számára akarja lefoglalni a médiumot. Nem lévén köztük semmi rend, egyetértés, engedelmesség és autoritás, mindegyik a másik rovására igyekszik felülkerekedni, érvényesülni. Krisztus urunk szerint a Sátán birodalmában nincs békesség, csak bomlás és meghasonlás.

Hogy a szellemek eme legveszedelmesebb fajtájának ismeretét jeleit alaposan megismerjük, vezetőink a 70-es években, midőn még a szellemtan terén jóformán csak kezdő elemi tanulók voltunk, a szemléltető tanmódszert választották, mint amely hatásában felette áll minden más elméleti magyarázó módszernek. E célból gyakran előkészítették útjukat a hozzánk való férközhetésre. Most már nincs többé szükségünk reájuk, mert tollazatukról, valamint hangjukról nyomban felismerjük e madarak fajtáját. De ha mégis, bár ritkán, hozzánk bocsátják őket vezetőink, azt csak vagy abból a célból teszik, hogy az utóbb hozzánk csatlakozott körtagok is megismerjék őket, vagy hogy az Atya házából oly messzire eltévedt eme szegény gyermekeket visszatérésre ösztökéljék. Megmutatva nekik megingathatlan hitünket, és Istennek fölöttünk örökös oltalmát és hatalmát, amelyet semminemű furfang, álcázás és raffinéria sem képes sarkából kiforgatni. — Kárba vész tehát minden ezirányban kifejtett igyekezetük és makacs erőlködésük. De e szegény testvérek szívóssága és megátalkodottsága nem adja fel egykönnyen a játsz-

mát. — Új meg új taktikát és módot eszelnek ki, hogy hálójukba kerítsenek bennünket, míg nem Isten véghetetlen szeretetének és könyörületességének kegyugara meg nem világítja eltompult és elsötétetett szellemüket, s ez a sugár képessé nem teszi őket arra, hogy egy pillantást vethessenek lelkükbe, és felismerve eddigi tévelygésüket, lassan-lassan, lépésről-lépésre rátérhessenek a visszafelé vezető útra. Semmiféle példa, tapasztalat vagy oktatás sem képesíti őket arra, hogy önerejükből emelkedhessenek ki abból a mély süllyedésből, amelybe megátalkodottságukból jutottak; — ebből egyes egyedül Isten kegyelme válthatja meg, s váltja is meg őket, mert örök kárhozat nincs; de a felfoghatatlan nagy szeretet Istenének országában nem is létezhetik.

Közlök alább egy idevágó és még nyilvánosságra nem hozott esetet az 1873. vagy 74. évből, amelynek során egy álszentelkedő, mély alázatosságot színlelő, de alapjában gögös, felfortyanó szellem jelentkezett, aki nyomban kiesett magára vállalt szerepéből, mihelyt a gög — ez a kis titkos jelző ponti — megérintetett és önmaga rántotta le magáról a leplet, amely eltakarta tulajdonképpeni egyéniségét.

Egyletünk egyik ülésében, Alajos extatikus médium révén, jelentkezett egy szellem, aki mellére horgasztott fővel, kulcsolt kezekkel és lágy, kenetes hangon mint Jézus hívséges felkentje, s kedves apostola mutatkozott be. Minthogy ez a modor teljesen elütött azon modortól, melyet egyletünk vezetőinél tapasztaltunk — kiknek egyenes, szerény, mindazonáltal méltóságteljes magatartása mindenünkben tiszteletet és bizalmat keltett, s akik önmagukat sohasem tolták előtérbe — Prochaszka Antal, meg jó magam is, eleve némi idegenkedéssel fogadtuk a szellemet. De csakhamar megnyugodtunk. Előadása ugyanis minden tekintetben korrektnek, kifogástalannak tűnt fel, szigorú logikai érvelés és következtetés volt benne, megfelelően annak a tiszta krisztusi szellemnek, amely vezetőink minden tanítását áthatotta. De nini, az előadás tenorja hirtelen átsapott a krisztusi tan fényes magaslatáról a merev emberi dogmák sivár talajára: a legmerészebb szofizmák csak úgy kergetőztek ajkain, kicsavarták Krisztus urunk imént tisztán hangoztatott tantételeinek értelmét, a kicsinyes, üres formaságok Prokrustes ágyába kényszerítve azokat — t. i. hol hozzáadott, hol meg elvett belőlük valamit. Mindketten azonnal felismertük e szegény szellem fokozatát és célzatát.

Csodálatos, hogy a kör többi tagjai nem ismerték fel e szellemben a démont, sőt Sch. Ferenc nevű testvér örömtől ragyogó szemmel csüggött a médium ajkán. Pedig bölcs **vezetőink kezdettől fogva arra oktattak, hogy Krisztus urunk ígét soha el ne fogadjuk valamely szellem értelmezése szerint, hanem ellenkezőleg:** Krisztus urunk evangéliuma szolgáljon próbakőül a szellem fokozatának és tisztaságának megállapítására, ez lévén az a választóvíz, mely az igazság színaranyát különválasztja a csillámló, értéktelen aranyfüsttől, a hazugságtól. A szellem végre áldást osztva távozott, mire a médium fölébredt.

Alighogy szokásos hálaadó záróimánk elhangzott, Sch. Ferenc testvérünk lelkes szavakban adott kifejezést annak az elragadtatásnak, amelyet a „magas” szellem keltett benne, amire én meg Antal hangos nevetésre fakadtunk, és te felültél ennek a démonnak, ennek a megtestesült Mefisztónak?” — kérde Antal. Sch. felháborodva kelt ki, védelmébe vévén a szellem tisztaságát és beszédének magasztos színvonalát. Erre aztán felejthetetlen jelenet játszódott le előttünk, amely még most is mintha előttem állana. Alajos médium ugyanis 5—6 lépésnyiről nyílsebességgel libbentetett, jobban mondván röpített a médiumi székbe, s mintha a jámbor, alázatos arcú, lehorgasztott fejű alakot kicserélték volna, hirtelen talpraugrott, s egy hátravetett fejű, elkékült, a felismerhetetlenségig eltorzult, bosszút lihegő szörnyeteg állott előttünk. Aki az imént még összekulcsolt kezeit ökölbe szorítva, s vékony lágy hangját mély dörgésre változtatva, így kiáltott: „Neked van igazad, szent rendünk hűségese fia, — ne hagyj magad megingatni e két nyomorult eretnektől, te légy megáldva, őket pedig sújtom egyházunk át...”, e helyen a szót kettévágták ajkain, s az intező szellemek elvonták őt a médiumtól, aki erre felébredt. Sch. Ferenc elképedve, szégyenkezve csóválta fejét, mondván: „No, ennek a szellemnek ugyan csúfosan felültem; pedig tűzbe tettem volna a kezemet tisztaságáért.” Midőn aztán az inkriminált mondatokra ráutaltunk, elcsodálkozott. hogy hogyan nem ismer-te fel bennük a tévesztő hazugságot, s őszintén bevallotta, hogy ezen önleplezés nélkül senki sem bírta volna őt csalódásából kiábrándítani. De az eredmény csak a mi vezetőink érdeme, akik kezdettől fogva biztosítottak bennünket, hogy tévesztő szellemnek nincs megengedve leleplezetlenül távozni tőlünk, s ha csak egy is akadna kö-

zöttünk, aki nem ismerné fel, arra fog kényszeríttetni, hogy önmaga álcázza le magát.

Ebből látható, miért hangoztattam és ismétetem én nyomatékosan, hogy minden kör első sorban tiszta, megbízható vezetőket kérjen jó Atyánk kegyelméből, minthogy a jó vezetés körül forog minden spiritista kör hathatós, üdvös ténykedése, — míg biztos vezetés híján csupán zavar, bomlás és veszedelem fenyeget. De hogy ezt megnyerjék, és ha megnyerték, meg is tarthassák, szükséges, hogy tiszta lélekkel, engedelmességgel és odaadással érdemessé is tegyék magukat Istennek erre a kegyelmére.

Ahogy a gőgös szellem felháborodik, és leveti az alázatosság álarcát abban a pillanatban, midőn valaki lényegében rejlő sebét, a gőgöt megérinti: a tisztult, valójában alázatos szellemből éppen ellenkezőleg semmiféle ingerlés sem képes gőgös kifakadásokat kiváltani. És miért nem? Mivel ez a gőgöt már gyökerestől kiirtotta bensejéből. A szellem periszpritiájában ugyanis minden tulajdonság, jó és rossz egyaránt, meghatározott színárnyalatban találja lenyomatát; már pedig a spektrum bevilágít és nyilvánvalóvá teszi a színeket, de oly színt, mely nincs meg a tárgyban, nem képes elővarázsolni.^{7*)}

Megkísérlem ezt illusztrálni. Hogyha például én a gyűlölet, irigység, kapzsiság stb. durva hibáitól már teljesen megtisztultam, s azokat gyökeresen kiirtottam magamból, ez esetben a pokol valamennyi lakóinak sincs fölöttem hatalma, hogy e bűnök egyikére reá tudjon terelni. De meg sem kísérli, mert nem talál bennem a magáéhoz hasonló színt. A hasonlók vonzásának törvénye az egész mindenségben érvényesül. Ellenben, minthogy például a testvéreim hibái elleni szigor, az elnézés hiánya, úgyszintén bármi igazságtalanság, avagy annak képzelt jelenség láttára való felháborodási hajlamom ellen még nem bírtam teljes eredménnyel megküzdeni, s még folyton kell harcolnom ellene, azaz még megvan bennem: az ellentétes szellem ezt a színárnyalatot nyomban észreveszi, a köztünk levő hasonlóságnál fogva oda vonzatik, s nosza, ott is terem és megkezdi áldatlan, bontó munkáját... E legutóbbi esetben nehezebb a helyzetem,

---

⁷ *) L. Leadbater „Man visible and invisible” híres munkáját; Charpentier és Blondelot kutatásait, úgyszintén „É.V.” V. évfolyamának július hó 1.-én megjelent számában Rosalie szellemnyilatkozatát Adelmá írómédiám útján.

mert amikor észreveszem a leselkedő ellenség merényletét, rendesen már áldozatául is estem, azaz elbuktam és csupán a szégyen és a megbánás sújtó érzete maradt vissza lelkemben. A szeretetlen ítélkezés esetében azonban még meg van adva a meggondolásra való idő; — félbeszakíthatom, visszaszívhatom, sőt paralizálhatom is szigorú ítéletemet azáltal, hogy ennek ellenében feltárom és elismerem testvéremnek sok-sok erényét, sőt olyan tulajdonait is, amelyeknek el kell ismernem, hogy magam híjával vagyok. Sajnos, a szigor, az elítélés oly általános hibánk, amelyben kisebb-nagyobb mérvben mindnyájan kivétel nélkül leledzünk, és minden önnemesítési igyekezetünk dacára is lépten nyomon beleesünk. Pedig mily könnyű lenne ezt a nagy hibánkat, mondhatni nagy vétkünket kikerülnünk, hogyha Kempis Tamás oktatását tartanok szemünk előtt: „Hogyha elégedetlen vagy felebarátod magaviseletével, mert nem olyannak talárod, mint amilyennek szeretnéd, hogy legyen, gondold meg, hogy hányszor vagy elégedetlen önmagaddal, mert magadat sem talárod olyannak, mint amilyen lenni szeretnél.” Hogyha a „Krisztus követése” írója ennél az egy bölcs mondásnál egyebet sem írt volna, azt tartom, hogy ez magában érdemessé tette volna könyvét arra, hogy minden élő európai nyelven számtalan kiadást érjen meg, mint ahogy ez tényleg meg is történt, s milliónyi hívőt buzdít és emel föl.

E kis tanulságos, s mindegyikünknek megszívlelésre méltó kitérés után visszatérek a kiinduló ponthoz, hogy tudniillik a tisztult, valóban alázatos szellemek próbaköve az ő semminemű ingerlés által meg nem rendíthető nyugalma, türelmessége, szóval alázatossága — a fent említett okoknál fogva. A tiszta szellem ugyanis nem veszi zokon szavainak kritikáját, sőt örömmel tölti el, ha látja, hogy mi emberek nem fogadunk el vakon minden szellemközleményt. Éppen azért nem is szisszen fel, s nem jön ki sodrából, ha valaki nyilatkozatának helyességét vitatja, sőt még akkor sem, hogyha esetleg félreismervén őt, gyanúperrel él vele szemben, tévesztő kísértőt vél látni benne, sőt ebbeli gyanúját még szemére is veti. Verhetetlen türelemmel és nyájassággal igyekszik ilyenkor meggyőzni gyanakodó testvérét, sőt meg is dicséri, hogy istenadta elméjét nem hagyja paragon heverni, hanem az ész logikájával kíván belehatolni az igazság kipuhatólásának munkájába, figyelmeztetvén, hogy ne is fogadjunk el semmi olyat a szellemeiktől, ami Krisztus Urunk tanításával, etikájával és az ész logikájával ellenkezik. Nincs az a szent hivatásától átha-

tott, lelkiismeretes tanító, aki valamelyik koraérett vagy kotnyeles tanítványával szemben elnézőbben, türelmesebben viselkednék. Míddőn vezetőink működésünk kezdetén megtanítottak minket a báránybőrbe bujt alantas szellemek leleplezésére, magam is egy párszor alaptalanul gyanúsítottam egy-egy szellemet, de mihamar kénytelen voltam szégyenkezve beismerni tévedésemet a szellem mérhetetlen türelmének, nyájasságának és szeretetteljes modorának hatása alatt.

A türelem provokálásának netovábbját tapasztaltuk egy alkalommal a helybeli evangélikus gimnázium egyik tanára révén. Ez megcsontosodott, vaskalapos, szórszálhasogató racionalista volt, aki a szellemes tudóst adva, valóságos vitatkozásba bocsátkozott egyik tiszta szellemmel, kétségbe vonva Isten igazságosságát és atyai szeretetét, és a szellem világos szavaira folyton replikázott. Mindnyájan mintha tükön ültünk volna, csupán agg kora iránti respektusból hallgattunk és fojtottuk vissza méltatlankodásunkat. Hiába volt a szellemnek világos, bölcs fejtegetése, az öreg tanár annál élesebben tört ki, minél meggyőzőbben érvelt a szellem az ő tarthatatlan szofizmái ellen. Végre elbúcsúzott az áldott jó szellem anélkül, hogy még csak gyenge feddés is elhangzott volna ajkáról. Nyomban utána megjelent egy bár előhaladott, jóakarátú oktató szellem, akiben azonban még megvolt a harc kemény szava. Ez aztán kellő értékére szállította le a szegény öregúr lelki nívóját, szeme elé állítva lényének legapróbb elemeit is, úgy, hogy lehetetlen volt a rajzban önmagára nem ismernie. Kellő világításba helyezte arroganciáját, túlemlkedő merészségét egy előhaladott, tág látkörű szellemmel szemben, szóval pozdorjává törte a szegény töpörödött öregembert, aki szemlesütve, reszketve hallgatott és összetörve távozott el tőlünk. S tényleg ez a kemény lecke nagy hatással volt reá, mert attól a naptól fogva nálánál szerényebb, figyelmesebb hallgató nem volt körünkben; meghúzta magát és többé nem bocsátkozott polémiába a vezetőink által kirendelt oktató szellemmel. Íme tehát a türelmesség, elnézés, alázatosság és szeretet ellenállhatatlan hatása alól még a cinizmus sem képes kivonni magát; — fegyvereinek győzhetetlensége előtt végre kapitulálni kénytelen.

A báránybőrbe bujt farkasokat minden tévesztő szellemek legveszedelmesebb fajtájának neveztem azért, mert hamis lobogó alatt vitorláznak, és veszedelmes dugárut akarnak becsempészni, különösen a rosszat nem sejtő spiritista körökbe. Meg azért is, mivel

nem anyagilag akarják megkárosítani, hanem a lelküket törekszenek megmérgezni és áldatlan hatalmuk igája alá hajtani. Azért is vesztettem annyi szót felismerésük módozataira, s utaltam az érem másik oldalára, kimutatván, hogy ezek ellenében mik a tiszta, törvényes, megbízható szellemek ismertető jelei. — A durva, súlyos bűnökre csábító szellemekkel nem akarok foglalkozni, mert ezek nem találnak vonzásra a spiritista körökben, hanem a kísértőknek csupán ama fajtaival kívánám t. olvasóimat megismertetni, akik egyletünkben is szerencsét próbáltak, és amint a hozzám érkezett jelentésekből értesülök, még manapság is több helyen megkísérlik körülhálózni spiritista testvéreinket. Valamennyi kísértő szellemről szólni úgy sem volnék képes — lévén azoknak száma miriád, mint tenger partján a fővény. Hiszen minden embert folyton környékez a gondolkozása, érzelmei, törekvései, szenvedelmei révén hozzá hasonló szellemek raja, akik sugalmazásaikkal befolyásolják. Hogyha az emberek úgy láthatnák szellemi környezetük sokaságát, ahogy azt a látómédiумok meg a szomnambulák látják és egybevágoan leírják: elszörnyülködnének, és megijednének önmaguktól. Azt mondhatni, hogy az atmoszféra szinte telítve van a mindenféle alantas szellemek tarka seregeitől, kezdve a sokféle foltos, sötétes árnyalattól egészen a koromfekete, eltorzult, alantas szellemek nyüzsgő rajáig, az emberekben rejlő sok-sok árnyalatú hibák, szenvedelmek, bűnök és vétkek fokozataihoz mérten. És mondhatni, alig esik meg gaz, bűnös cselekedet, gyilkosság, rablás, öngyilkosság stb. a hasonzerű alantas szellemek kísértő befolyásolása nélkül, akik az emberekben dülő rossz hajlamoknál, illetőleg a hasonlók vonzásának törvényénél fogva hozzájuk vonzatván, követik őket, akik, mivel médiумаik akaraterejük megfeszítésével nem fejtenek ki szívós ellenállást sugalmazásaik ellenében, behajszolják őket a katasztrófába.

E helyen a szellemeknek csupán három kategóriáját fogom megismertetni t. olvasóimmal, akik ugyan mind bevallják az általuk kínált portékáikat, a kínálat célját azonban vagy elhallgatják, vagy pedig hamis világításban tüntetik fel, oly módon, mintha anyagi természetük dacára mégis a szellemtan előmozdítását szolgálnák, valójában pedig az a céljuk, hogy a spiritistákat, illetőleg a spiritizmust kompromittálják, s a világ előtt nevetségessé tegyék. Hiszen vaskos, súlyos bűnre nem is csábíthatják a spiritistákat, mert erre már nem találnak nálunk alkalmas talajt. Hanem igenis találnak elég anyagot a

kör szétrobbantására vagy médiumaink megbénítására — az emberek gyarlóságában és hibáiban, mint például a hiúságban, a feltűnési és szereplési vágyban stb. Az effajta szellemek nagyon ravaszok, egész banda szövetkezik néha: felosztják egymás közt szerepeiket, különféle személyek alakjában jelennek meg, túllicitálva egymást ígéretekben, de azért mindannyiuk egy gyékényen árul, egymás kezére dolgozik. Amely körben azonban látómédium működik, aki a cselvetést látja és elárulja, ott mihamar lelepleztetnek, s velük együtt a körnek azok a tagjai is, akikben megvannak a tévesztők lényegével megegyező vágyak, hajlamok és törekvések — mert hiszen éppen ezekben az egyes tagokban titkon táplált vágyak vonzották a hozzájuk hasonló szellemeket. E tagok éppen azért árulják el magukat, hogy egy ideig kardoskodnak értük, és pártolják ama szellemeket - persze mivel ezek szívósan kapaszkodnak bele pártolóiukba, és küzdelemre hajszolják őket a saját ügyükért. De mihelyt megérik megismerésük, a tévesztők elvesztik lábuk alól a talajt, és a törvény szerint kénytelenek megfutamodni, és cserbenhagyni áldatlan munkájukat. Mert mihelyt megszűnt a vonzás, nincs többé létalapjuk. Ha az emberek tudnák, mily hatalmas fegyverrel rendelkeznek a kísértésekben rejlő veszedelem elhárítására szabad akaratuk kellő felhasználásában és érvényesítésében, sok keserűségtől, szenvedéstől és az erkölcsi süllyedéstől is megóvhatnák magukat.

A kísértő szellemek ama három kategóriájából, akik különösen spiritista körökbe szoktak belopózni, elsőkül jellemzem azokat a kárörvendőket, akik egy banális, léha felültetéssel is megelégszenek, ha ezáltal anyagi károsodást okozhatnak. És hiszékeny áldozataik kudarcán kacaghatnak: kincsásásra ösztökélvén az embereket, és pedig nem mindig éppen azokat, akik kapzsiságból meggazdagodásra törekszenek, hanem ama kishitűeket, akik anyagi zavarokkal küzdenek, vagy a tönk szélén állva, félnek a megszokott kényelemtől és jólétről való lemondás fenyegető kényszerétől. Nem lévén elegendő bizalom bennük Isten iránt, aki kérésüket meghallgatja, és a borús felhőket eloszlatja, alig látnak másban menedéket, mint valamely elásott kincs felfedezésében. A körülöttük lebzselő alantasok azután már gyenge hitüknél és bizalmuknál fogva is hatalmat nyervén fölöt-tük, útjukba tolnak egy-egy hasonszerű médiumot, s ennek közvetítésével felépítik kísértő tervüket, és belelovalják őket a kincskeresés kalandos vállalatába. És habár nem egy ígélet és jóslat kudarcot vall

is — még sem foszlik el elfátyolozott szemükről a fátyol, mert lelkük telítve van az anyagi haszon után való vágytól és reménytől, és mivel a kísértők legapróbb rendeleteit is skrupulózus pontossággal végrehajtják, nem képesek kibontakozni e szellemek megtévesztéséből, akiknek kész szolgálivá és engedelmes rabjaivá önként szegődtek. S ne gondolja senki, hogy talán csak a műveletlen, buta emberek sorából kerülnek ki e kincsásás révén meggazdagodni reménykedő emberek. — Oh nem! Előkelő, intelligens úri emberek is hajszolják e képtelen kalandot, és régi spiritista létükre sincs annyi megismerésük, hogy a jóságos Atya ilyen hitvány célból nem mozgósítja az ő szellemeit, és hogy kincskereséssel nemcsak a tiszta, hanem még a tisztuló stádiumban levő szellem sem foglalkozhat.

Ezekhez némileg hasonlítanak azok a kísértők, akik többnyire médiumi hajlammal bíró embereket nagyobb, kockázatos iparvállalatokra vagy találmányokra ösztönöznek azon a címen, hogy a spiritizmusnak is nagy dicsőségére fog válni, ha kitudódik, hogy a nagyszabású és horderejű találmányok a szellemeiktől, illetőleg médium révén kerültek napvilágra. E szellemek rendszerint a magukat túlbecsülő, nagyratörő, feltűnésre és szereplésre vágyakozó embereket kerítik hálójukba, akik nem elégszenek meg azzal a szerény kerettel, amelybe isten bölcsessége és atyai szeretete látta jónak őket beállítani, hogy földi rendeltetésüket az ő akarata szerint tölthessék be. Kudarccal kudarccal után sem józanítja ki őket, hacsak Isten irgalmának és kegyelmének sugara meg nem világítja elfátyolozott, elsötétített szemeiket.

A harmadik kategóriájú kísértő szellemek a legveszedelmesebbek, mivel törekvésük sem egyesek megkárosítására, sem anyagi haszonra nem szorítkozik, hanem céljuk a szellemtannak és követőinek blamározása, futóbolondokká való bélyegzése, vagy az, hogy áldozataikat vallásháborítók színezetében tüntessék fel a világ szemében. Nemcsak arra ösztönzik tehát követőiket, hogy tágra nyitott ajtók mellett szeánszozzanak, hanem hogy álljanak ki az utcák sarkára, hirdessék ország-világnak a spiritizmus tanát, és rendezzenek körjáratokat, szóval fektessék a legszélesebb alapra a spiritizmus propagandáját. Ez a hajsza nálunk nem egyszer indult meg ily szertelen formában. Eleinte arra sugalmaztak egyes turbulens tagokat, hogy a szeánszokra való bebocsátási engedély megadása ne az elnök kezében összpontosuljon, hanem minden egyes tagnak megadassák a

jog, hogy minden bejelentés nélkül hozhasson magával akárhányat rokonai, barátai, ismerősei közül. E radikális fel forgatást célzó törekvést azzal készítették elő, hogy kierőszakolták egy könyv behozatalát, amelybe minden tag beírhatja „óhajait, s panaszait”.

Ugyancsak tele is írták minden héten e panaszkönyv lapjait, folyton sürgetve óhajukat, s utalva a követelők imponáló nagy számára. S midőn így a talaj preparálva volt, bölcs vezetőink utat engedtek az aknarakó fekete seregeknek, s a médium révén szóhoz juttatták őket. Ezek pedig mint mindig — most is kapva-kaptak a csalétek után, mely azonban most is a torkukra forrott. A megszállott tagok ujjongtak — hiszen a szellemek ugyancsak azonosították magukat velük, sőt még túl is licitálták őket. De örömük nem tartott sokáig. A tévesztők kolomposa után nyomban jelentkezett egyike a vezetőink által kiküldött tanítószellemeknek, aki leleplezte az előtte szóló tévesztő, alantas szellemet és a legapróbb részletekig helytálló logikával mutatta ki kárhuzatos céljuk vészes következményeit. Az alantások befolyása alatt levő néhány izgága akkor sem tágitott ugyan, de az általuk félrevezetett tagok beismerték tévedésüket. Én e káosz közepette, a számban túlnyomó higgadt és józan gárdától körülvéve rendületlenül állottam, bízva vezetőink bölcsességében és hatalmában. S nem csalódtam. Az a néhány csökönyös, izgága tag kiküszöböltetett egyletünkből — nem parancsra, vagy egyenes kiutasítás formájában, hanem vezetőink oly módon irányították őket, hogy sérődötten elmaradlak tőlünk.

Vezetőink félremagyarázhatatlan szózata nem is tévesztette el hatását. **Körünknek a sötétbe való ugrásra hajszólo stréberkedő, fanatizált elemei azóta elnémultak.** Vajon mindenkorra e?

Csak az Isten látja a szíveket és veséket. S ha esetleg végképp ki nem haltak volna — mivel a soha meg nem nyugvó ellentét folyton kísért — és ha egyik-másik tagunk fantáziáját talán hasonló kalandos vállalkozásra hajszolnák, azt hiszem, ezek után nem meri elárulni keblének ezt a titkos vágyát. Hiszen éreznie kell, hogy a mi egyletünkben nem talál termékeny talajra, és sorainkban nem számíthat támogatásra.

A médiumok helyzete a körben.

Az eddigiekben kimerítően foglalkoztam a médiumok kiképzésével, azok kötelességeivel és feladataival, hibáik és gyengeségeik leszerelésének szükségességével és az ezek helyébe szükséges erények megszerzésével. Ismertettem az alantas, tévesztő szellemek ismertető-, nemkülönben a tiszta, jóakarátú, előhaladott szellemek megkülönböztető jeleit is. Szólottam továbbá a kör vezető szellemei iránti feltétlen bizalom és engedelmesség elengedhetetlenül szükséges voltáról, mihelyt megbízhatóságuknak félreismerhetetlen, kétséget kizáró bizonyítékát szolgáltatták, minthogy enélkül eredményes, üdvös, haladást célzó munkálkodás nem is képzelhető. Mindezt példákkal és megdönthetetlen tanulságokkal illusztráltam, úgyszintén tényekkel illusztráltam annak az ellenkezőjét is, midőn t. i. egyik-másik követelmény figyelmen kívül hagyása kudarcot vont maga után, elrettentő például elmondván egyik-másik médium bukását, süllyedését, az önzetlenség, alázatosság stb. törvényszabta követelményeinek megszegése, megtagadása folytán. De csak most veszem észre, hogy midőn a médiumok sokoldalú, felelősségteljes feladatait alaposan részleteztem, nem szóltam arról, hogy a médiumokat nem csak nehéz kötelességek terhelik, hanem egyszersmind a törvény adta jogok egész sorozatára is igényt tarthatnak, amelyekre bátran támaszkodhatnak, s hivatkozhatnak, minthogy az igazságosság nemcsak kötelességet, hanem annak arányában jogot is oszt. És kik azok, akikkel szemben a médiumok utalva vannak jogaikra hivatkozni, akik az ő nehéz kötelességük teljesítése mellett nem respektálják igazságos mértékben jogaikat? Sajnálattal, szinte szégyenkezve kell bevallanom: — a kör tagjainak egy része... Szinte hihetetlenül hangzik, de való tény, hogy Antal s utána József médiumtól kezdve egészen a mostani időig médiumaink mindegyike egyes tagok részéről nem csupán kemény s igazságtalan kritikának volt kitéve, hanem néha formális bojkottot is megkíséreltek a tagok közt ellenük támasztani. Isten a megmondhatója, hogy ily módon hány nagyra hívatott médium kiképzése akasztatott meg, vagy fojtatott el már csirájában.

A médiumok kiválóan szenzitív lények; megérik az ellenszenv kiáramlását még akkor is, midőn az ellenszenvet érző ember nyájas arckifejezés és szó által igyekszik elpalástolni a bensejében dúló érzelmeket. A médiumot meg nem csalhatja a nyájas arckifejezés és az édeskés szó, mert lelkének érzelve nem tévedhet, a leg-

gyengébb rezgésre, s kíméletlen, szeretetlen érzületekkel szemben benne a médiumi képessége szenved. Antal pl. megérezte transzában, hogy a jelenlevők egyik-másikából nyílként lövellnek rája az ellentétes áramok. Pedig az illető tagok csak az alantas, diszharmóniát, zavart és bomlást támasztó szellemeknek szolgálnak eszközükül. Nem ellenőrzik önmagukat, és nem szívlelik meg vezetőinknek folyton hangoztatott amaz intelmeit, hogy résen legyenek a kísértők ellen, akik kakukk-tojásokat igyekeznek fészükbe csempészni, dobják ki azokat azonnal, még mielőtt megmelegedhetnének.

Alapjában számalmas, szinte gyermekes kifakadásokat támasztanak sokszor egyik-másik médium ellen — pl. hogy a hangja éles, a gesztusai nem eléggé graciózusak, s ehhez hasonló kivetni való hibákat sorolnak fel, amelyek szerintük okot szolgálhatnak ellenszenves viselkedésüknek. Egyik-másik meg azzal is gyanúsítja őket, hogy nem idegen szellem közleményét adják vissza, hanem saját animájuknak kifolyása mindaz, amit produkálnak. Szerencsére e lelki tévelygésben mindig csak egy elenyésző része leledzik a tagoknak, de ez is elég ahhoz, hogy megakassza a médium fejlődését, és hogy az ezzel járó ellentétes érzelmek kínosan érintsék a médium finom szenzitivitását.

Ments Isten, hogy rosszakarattal, szeretetlenséggel vagy keményszívűséggel vádolnám eme tagokat — hanem igenis a meg gondolatlanság, felületesség vádjától nem menthetem fel őket. Mert nem adnak számot maguknak arról, vajon mi váltja ki belőlük ez ellentétes érzelmeket és gondolatokat, s vajon nem lesből, rossz szándékból beléjük vetített, sugalmazott gondolatok és érzelmek-e ezek? És ha önvizsgálat után azt találják, hogy igen, akkor jövőben szorgosabban, éberebben őrizkedjenek a körülöttük leselkedő kísértők törvéteitől. Tartsák szem előtt, hogy a médium helyzete exponáltabb minden más körtagénál, és ne állják útját felelősségteljes feladata teljesítésének, hogy hivatottból választottá emelkedhessék. Tartsák szem előtt, hogy minden médium — emberi gyengeségei és gyarlóságai dacára is — Istent és az emberiséget szolgálja legjobb tudása és tehetsége szerint teljes önzetlenséggel és e szolgálatban feláldozni kívánja erejét, fáradságát, idejét a szent cél oltárán. Ne becézzessék ugyan őket, hogy ezáltal a hiúság, túlelmedettség kísértő veszélyének ki ne tegyék, de másrészt ne is nyúljanak gyöngédtelen

kézzel e különleges szervezetű, szenzitív lényű testvéreinkhez. Mert hiszen ők képezik minden kör leltárának legbecesebb állományát.

Hogyha visszapillantást vetek hosszú spiritista pályámon ez irányban tett tapasztalataimra, nem találok egyetlen olyan médiumra sem — Adelmánkat sem véve ki — aki meg nem érdemlett kritikának, megszólásnak és gyanúsításnak ne lett volna kitéve. Nem a hitetlen profán emberek, hanem a hívó spiritisták részéről, úgyannyira, hogy az a meggyőződés érlelődött meg bennem, miszerint e keserűség mintegy megpróbáltatásként Isten bölcs rendeléséből jár ki a médiumoknak. Igen, megpróbáltatásukra, hogy egyrészt a dicséret, a tömjénezés el ne tántorítsa őket a köteles szerénység és alázatosság útjáról, másrészt pedig a támadások, üldözések, méltatlan vádaskodások és gyanúsítások meg ne ingassák Istenbe vetett hitüket és bizalmukat. Megadással, alázattal vegyék fel a keresztet, s vessenek egy pillantást arra az ártatlan vértanúra, akinek keresztje könnyű és terhe édes vala. Ő azonban azt is mondá: Kell, hogy botrány legyen — de jaj annak, aki a botrányt szítja. Nem kellemes dolog üllőnek lenni, de áldatlanabb dolog a pöröly szerepe. Én pedig mint eddig, ezentúl is melléjük fogok állani az érdemtelenül megtámadott médiumoknak, nem csupán azért, mert ezt parancsolja a felebaráti szeretet, hanem mert integráns része az annak a feladatomnak, amelyre Isten jóvoltából ideállítottam.

Jelenleg tudtommal nincs is szükség arra, hogy oltalmamba vegyem körünk valamelyik médiumát, de ne is adja Isten, hogy még e helyen töltendő rövid időmben kényszerülve legyek reá.

A médiumok elleni ilyen antagonizmusnak oka, mint már előbb ráutaltam, az ellentétes, tévesztő szellemek raja, amely-egyletünk keletkezése óta a mai napig szakadatlanul körülrajzolt minket azzal a szándékkal, hogy rést üssenek, egyenetlenséget szítsanak sorainkban és a „divide et impera” elvénél fogva úrrá válhassanak fölöttünk. E szegény szellemek végtelen szívósságát több példával illusztrálva kimutattam, hogy leleplezve vagy legyőzve sem adják fel a játszmát, hanem határtalan furfanggal és ravaszsággal más, újabb módszert eszelnek ki, amelyek révén céljukhoz vélnék jutni. Aknamunkájuk szüneteléséről tehát tulajdonképpen szó sincsen, mert vagy ténykednek, vagy pedig új tervekét koholnak — nyugodni azonban, vagy a megtévesztés szándékától elállni az effajta szellemek nem képesek. Hiszen kielégítetlen, nyugalmat nem lelő állapo-

tuk részint bűnhődés- számba megy, részint pedig eszközül adatik nekik arra nézve, hogy végre-valahára mégis belássák a törvény elleni ellenszegülésük hiábavalóságát, amely megismerés aztán — habár csak korszakok múlva — észre téríti, megfordulásra, behódolásra kényszeríti őket. Mert Isten törvényét megszegni és ostromolni szabadakaratuknál fogva meg van ugyan engedve nekik, de a törvény acélszilárdságán egy karcolatnyi kárt sem képesek ejteni, annál kevésbé képesek azt megingatni. Hanem a törvény érvényesülését késleltetni, időlegesen megakasztani, — arra igenis képesek, de csakis akkor, addig és abban a mérvben, amint Isten bölcsessége és célzatai azt megengedik, mert a törvényt ostromló, ellenszegülő szellemek is Isten céljait szolgálják. „Nem hull le fejedről egyetlen hajsza sem Isten tudta és akarat i nélkül” — mondta a Megváltó. Ezt tartjuk folyton szemünk előtt: az egyszerű monádtól fel az emberig és a szellemek miriádjai egészen a legragyogóbb messiásokig, — mind, mind az ő szolgálatában állanak, és hol öntudatlanul, hol meg tudatosan munkálkodnak az ő határtalan bölcsességű céljain.

Már kiemeltém volt, hogy e megfoghatatlan Bölcsesség és Szeretet soha egyoldalúkéig nem rendelkezik. Hogyha tehát mélyen bukott, eltévelyedett gyermekeinek utat nyit és alkalmat nyújt a posványból való kiemelkedésre, s a világosságra való eljuthatásra, azzal együtt törvényes úton haladó gyermekeinek is szolgáltatni kívánja a kellő eszközöket, hogy gyenge hitüket és hozzá való bizodalmukat szilárdíthassák és gyarapíthassák. A gyenge lény azonban nem érti meg Isten bölcs intézkedéseinek céljait mindaddig, amíg ezeknek hatása tényé nem vált. Akkor látja be a már némileg hívő ember, hogy mindaz, ami neki annyi fájdalmat és keserűséget okozott, és amit önmagára nézve csapásnak tartott, nem csapás, hanem az Atya végtelen szeretetének megnyilatkozása volt, a haladás lajtorráján való előbbre vitele érdekében, amely kegyelemért hálával tartozik az Atyának. Ilyenkor aztán hálaimát rebeg szívből, lélekből, elragadtatással dicsőítve az Atya jóságát, aki a réanehezédő bajból oly csodásan, oly bölcsen, oly szeretetteljesen mentette ki. De amilyen feledékeny, fogyatékos, különösen pedig gyenge hitű teremtés a földi ember, — a megpróbáltatások újabb esetei alkalmával újra meg újra gyengének, ingadozónak bizonyul, holott már minden megpróbáltatás ellen vértézve, s sziklaként megerősödve hitte magát. Ám a határtalan szeretető Atya, ismerve gyermekeinek gyengeségét, egyszer-

smind: végtelen hosszútűró is velük szemben. Hogy megismertesse velük túlbecsült önismeretük és hitük hiányosságát, újabb megpróbáltatások által kell világot gyújtani bennük. Akkor aztán ismét zúgolódnak sorsuk ellen, amely szerintük elviselhetetlen terhet rak rájuk, sőt túl szigorúnak is találják, pedig nincs oly végzetes sors, amelynek hatalma volna az ember szelleme fölött; szabad ura elhatározásának és ténykedéseinek. Nem is büntetésképpen bocsátja az Atya gyermekeire a megpróbáltatások sokaságát, hanem maga az ember zúdítja önmagára azokat, aki nem okul, s nem vonja le kellőképpen a konzekvenciákat a már fölülte elvonult megpróbáltatásokból. Sok keserűséget és szenvedést kikerülhetne az ember, hogyha megismeréssel és annak tudatával küzdene, hogy a földi, élet nem csupán, a szenvedéseknek, hanem a fölvilágosodásnak, a tisztulásnak, a haladásnak is iskolája. Haladás az egész mindenségnek jelszava és célja, a küzdelem pedig ennek eszköze. Küzdelem nélkül nincs haladás. Hogyha tehát Isten küzdelmet ró az emberekre, amely nehéz munkával és többnyire szenvedéssel jár, nem büntetésül rója azt rájuk, hanem atyai szeretetéből, mert haladásukat, üdvösségüket óhajtja.

A törvénynek eme megnyilatkozása, mely bajt, kavarodást és szenvedést hoz, hogy annál nagyobb bajnak állja útját, oly bajnak tudniillik, amely alantas szellemek beavatkozása révén az egylet békés munkáját és haladását akasztotta volna meg — ahogy föntebb megírtam — nem különálló, csupán a mi egyletünkben előforduló jelenségnek tekinthető, hanem olyan jelenség, aminő akármily más körben szintén előfordult és előfordul mostanság is. A mi körünket csupán substrátumul vettem a törvény megnyilatkozásának illusztrációjául. De nemcsak a spiritista-körök, hanem majdnem minden egyes ember, család, sőt nemzet fejlődési folyamatában is érvényesül ez a törvény. Az emberiség kultúrtörténetének minden egyes lapja világosan demonstrálja a fejlődési törvénynek menetét és érvényesülését. De aligha igazolja egyik nemzet története is oly fényesen, mint éppen nemzetünk ezeréves viszontagságos küzdelme, szenvedése, hányattatása, amelybe saját hibái és bűnei által sodortatva, majd mind-egyik elért csapás és megaláztatás után letörve, de újra meg újra láb-
ra állítva hatványozott erővel került ki küzdelmeiből, szívósabb ellenállásra képesítve egészen a jelenkorig.

Nincs azonban szándékomban ezt tovább fejtegetni, felveszem tehát az elejtett fonalat ott, ahol azt a tusát vázoltam, melyet médiumainknak s első sorban azok legkiválóbbjának: Prochaszka Antalnak kellett megvívnia körünknek az alantas, meghasonlást támasztó szellemek által befolyásolt tagjaival szemben.

Antal médiumi szenzitivitása.

Prochaszka Antal, akit nálamnál senki alaposabban nem ismert, minden izében a legtökéletesebb mintaképe volt az ideális médiumnak. Szerintem őt legfeljebb elérni, de túlhaladni aligha lesz képes valaki is. Feladatának magasztos hivatása betöltötte egész lényét; nemcsak beleélte magát, hanem mondhatni: egyé lett vele, benne mintegy felolvadt. A vezérlők több éven át képezték ki beszélő médiumitását, amely több fejlődési fázison ment keresztül. Tetőpontját akkor érte el, midőn Máté és Márk evangéliumának magyarázatát közölték általa. Erről még bővebben fogok szólni. Most csak jelezni akarom azt a fejlődési stádiumot, amelyben Antal 1875-ben volt. Akkor a vezetők csigához hasonlították őt, amely normális állapotában visszavonulva, szilárd, magával hurcolt házban tartózkodik, s teljesen közömbös a körülötte lévő dolgok iránt és csak akkor nyújtja ki tapogatóját, a legfinomabb idegszálakból alkotott érző csápjait, ha érzi, hogy környezete tiszta és nem fenyegeti sehonnan semmi veszedelem. Csak ennek megállapítása után néz a lényének megfelelő táplálék után. Gyenge, védtelen, békés volta tudatában senki meg támadására nem gondolva, csupán önvédelmére szorítkozik, és a legkisebb neszre visszavonul házába. Találó példa ez Antal akkori médiumitására; rendes, éber állapotában a küldölgök iránt közömbös lévén, akár más emberek, nem bántotta őt senki, ő meg annál kevésbé bántott mást. Transz-állapotában azonban annyira érzékeny volt, hogy az irigységnek, rosszakaratnak vagy bármilyen más ellentétes gondolatnak vagy érzelemnek legminimálisabb rezgése is fájón hatott szellemére, úgy hogy emberi fogalmat meghaladó küzdelmet kellett vívnia, hogy ezeket a tisztátalan áramlatokat legyőzhesse, és ne legyen kényszerülve, csigához hasonlóan, házába, visszavonulni, azaz a transzból felébredni. Antalnak sikerült ugyan győzedelmesen megvívnia ezt a küzdelmet, de saját bizalmas vallomása szerint leírhatatlannak mondta helyzetét, midőn itt és ott éreznie kellett a tagok némelyikéből kiáramló ellentétes rezgéseket, melyek nyílként lövöl-

döztek reá. Ez okból, mielőtt még transzba esett volna, kínos volt a helyzete, előérzetében mindannak, ami reá vár. És nagy félelem közepette jött az ülésekbe és magában kérte az Istent, hogy törvénytelen szellemek el ne foglalják. A jó Isten meg is hallgatta kérését, és az 1875 december 30-iki ülésünkön az alábbi rendelet jutott hozzám, amely kiinduló pontul szolgált a további fejleményeknek. Amelyek nemcsak véget vetettek az alantas szellemek által befolyásolt tagjaink között máris tarthatatlanná vált állapotnak és azzal együtt Antal médium szenvedéseinek, hanem Antal nagyra hívatott médiumi képességét is közelebb hozták a tökéletesség ama fokához, amely földi életének sarkpontját képezte, tudniillik a Máté és Márk evangéliumok magyarázatának közlésére, amellyel Isten kegyessége a sötétben tévelygő emberiséget megajándékozta.

A fent említett, hozzám intézett rendelet ekképp hangzik:

„Nyújtsd kezedet és figyelj, mit hozok neked!

Ez az eszköz (Antal) a te kezedbe van letéve; te neked kell a kertésznek lenned, akinek meg kell őt védenie a szeretetlenség hideg szelétől, az ellentét perzselő tüzétől és a megtámadtatás fagyától! Halld szavamat:

„E teremtmény az emberek tanítójául adatott, éppen azért óvd őt mindentől, ami adományainak kifejlődésében ártalmára lehetne! Szükséges, hogy legalább egyszer, de jobb, ha kétszer hetenként csak a te jelenlétedben, később pedig olyanoknak jelenlétében gyakorolja adományát, akik neked névszerint fognak megnevezettni, őrizd e növényt a világtól elrejtetten, úgy amint a kertész virágházba teszi virágjait. Ne tedd ki őt a világ durva szelének, a rosszindulat fagyának, az értelmetlenség napsütésének, mert ő kiválasztott fajtájú növény. Jól ápolva pompásan fog virágozni és te gyönyörködni fogsz nyitásaiban, kertész munkád gazdag jutalmat hoz.”

„Ez üzenet magasabb helyről jön, én csak közvetítője vagyok, s ezzel kedves kötelességet teljesítek. Fogadd el hát megbízásomat, s örömed lesz benne.”

Vezetőinknek e rendelete, mely Antal médiumi fejlesztését az én kezembe tevén, kötelességemmé tette, hogy Antalt mindentől megóvjam, ami adományainak kifejlődésében ártalmára lehetne, amaz áldatlan állapotnak mely hónapok óta megsibbasztotta egyletünk munkálkodását — úgyszólván egy csapásra véget vetett. Világosságot derített a helyzetre, s azzal egyszersmind szétoszlatta azt a sűrű

ködöt is, mely lidércnyomásként, ólomsúllyal nehezedett tagjaink túlnyomó többségére, első sorban Antal médium lelkére, kedélyére és — természetesen — énrám is. Megjegyzem, hogy az ellentét e romboló munkája már az 1874. év második felében lábra kapott. Vezetőink említett nyilatkozata pedig 1875. évi január hóban kelt, midőn a szellemtan iskolájának még csak elemi tanulói lévén, valamennyiünk megismerése, hite és vezetőinkhez való bizodalma szilárdság tekintetében nagyon sok kívánnivalót hagyott hátra. Úgyannyira, hogy könnyű megérteni, miképp egynémelyikünkben az a töprengés keletkezhetett, vajon vezetőink részéről nem vagyunk-e magunkra hagyatva, és ha nem, miért nem sietnek segítségünkre akár utasítás alakjában, akár pedig tényleges közbelépésük révén? Holott az ellentétes elemek vérszemet kapva, s nekibátorodva, mindjobban szorongattak bennünket. Nos hát — íme ennél még több is történt.

Vezetőink bölcsessége és előrelátása ugyanis a kellő pillanatban nemcsak bevilágította a helyzetet, hanem egyszersmind világot vetett saját bensőnkbe is, megismertetvén velünk hitünk és bizodaljunk ingadozó, gyenge voltát; holott mi általában, de különösen én meg Antal nagyon is nagyra voltunk hitünkkel és bizalmunkkal, azt hívén, hogy ezirányban már semmiféle esemény sem képes minket megtántorítani. A hatás tehát, melyet vezetőink állásfoglalása az egész szituációra gyakorolt, egyszerűen megdöbbenítő volt, mert a sűrűn tornyosuló, vészjóslo felhők mintegy varázsütésre szétfoszlottak. És akkor derengett fel lelkünkben az a sejtés, mely rövidesen rá bizonyossággá sűrűsödött, hogy amit mi csapásnak, nehéz megpróbáltatásnak véltünk, nem volt egyéb, mint a mi javunkat és haladásunkat szolgáló eszköz saját gyengeségünknek önmagunk előtti illusztrálására, amit Isten megfoghatatlan szeretetének meghagyásából vezetőink, mint Isten akaratának végrehajtói célzatosan rendeztek el számunkra. Bátorság és tetterős, önbizalom váltotta fel a kishitű csüggedést, és a bénító lehangoltság helyett lelkesedés töltött el engemet és Antalt. Az ellentétes szellemek sugallása és ösztökélése alatt álló kicsiny tábornak lelkét viszont ugyanazon mérvben a gyáva rettegés szállotta meg. Ekképpen egymás közt meghasonlottak, és elhalmozva egymást vádakkal, szégyenkezve sompolyogtak el, belátva, hogy sorainkban többé nincs maradásuk. Egy pár stréberkedő tag, akit már régtől bántott a szereplési viszketegség, egy fejletlen, obskurus médiummal külön kört próbált alakítani, de a médium

megbízhatatlannak, a tagok pedig összeférhetetleneknek bizonyulván, mihamar széthullott, s szükségképpen szét is kellett hullania az efféle heterogén elemekből összeverődött kompániának. — S ezzel eléretett a lejátszódott nehéz küzdelmekkel s szenvedésekkel telt eseményeknek első célja: — a bárányok elkülönítettek a kosoktól. A nyűg, mely alatt mindnyájan szenvedtünk, — különösen pedig Antal médium, — eltávolított, a megzavart harmónia helyreállt s azzal kezdetét vehette a háborítatlan üdvös munkálgodás.

Ilyeténképpen tárult lel előttünk Isten jóságának gondviselés-szerű megnyilvánulása, az Iránta való szeretetünk, hálaérzetünk és a Hozzá való bizalmunk érzete nagyban fokozódván bennünk. Láttuk, hogy a jó Atya nem szenvedésre kárhoztatja gyermekeit, hanem tisztultabbá, jobbá, haladottabbá akarja tenni minden teremtett lényét. És akit szolgálatába szegődtet, előbb értékét is kipróbálja, hogy vajon eléggé erős-e azon feladat megoldására, amelyre őt elhívta, és amelyre az magát hivatottnak véli. Mert épp ebben rejlik az ő gyermekei erejének és akaratának próbaköve.

Ámde ha arról beszélünk, hogy Isten megpróbálja gyermekét, vajon képes-e egy bizonyos feladat megoldására, amelyre ő elhívta, — ezt ne úgy értelmezzük, mintha erről Isten csak a próba révén tudna, vagy akarna megbizonyosodni; hiszen Isten gyermekeit teremtésük óta ismeri, és csak olyat hív szolgálatába, akinek rátermettségét már eleve látja, akinek lényében tehát már eleve megvan a feladata megoldásához szükséges feltételek és tulajdonok u. m. a hit, bizalom, szeretet, engedelmesség, erős akarat stb. **Igen, e feltételek mind benne rejlenek, de azoknak fejlesztése, hatványozása és mozgásba hozatala, Isten szolgálatában kellő mérvben való érvényesítése az egyén szabad akaratán áll;** Isten pedig a szabad akaratot, gyermekeinek adott eme kegyes adományát annyira respektálja, hogy azt nem korlátozza, sem kényszer alá nem hajtja, hanem csak vezeti, irányítja. **Isten ismeri gyermekeit, ám ezek nem ismerik önmagukat.** Éppen azért Isten oly helyzetet teremt számukra, amely felderíti a homályt, amelyet az önszeretetté vált szeretet bukásának következményeként önmaguk körül szőttek, behálózva önismeretüket s öntúlbecsülésre ragadva őket.

Ezt a tanulságot többé-kevésbé mindannyian felismertük, de egyikünk sem oly mérvben, mint Antal testvérünk, aki az önmegismerésben, az önmagán való munkálgodásra irányuló igyeke-

zetben és akaraterő kifejtésében előttünk járt valamennyiünknek. És ha a körünkben lejátszódott megpróbáltatások valamennyiünk okulására, illetőleg haladására küldettek is, mindazonáltal mégis Antal médiumitásának a lehető legtökéletesebb fokra való fejlesztése volt az a tengely, amely körül e megpróbáltatások célja forgott. Mindenféle jelek, víziók és sugallások révén élesztették fel lappangó emlékezetét testet öltésekor elvállalt fogadalmára nézve, bátorsággal, lelkesedéssel, erővel és kitartással töltve el egész valóját.

Vezetőink nem csupán az előzőleg közölt, s hozzám intézett rendeletben, hanem más alkalmakkal is ráutaltak Antal médiumitásának korszakalkotó horderejére, amelynek termékeiből az emberiség még a jövő századon át is táplálkozni fog. Isten ismerte Antal egész valóját és rátermettséget erre a fontos, messzire kiható misszióra. És amilyen tetterős és erős akaratú szellem lakozott Antalban, nem is késett egy percig sem, hanem serényen, buzgón és körültekintően látott hozzá önnemesítése munkájához, csodával határos energiával és eredménnyel, szemünk láttára emelkedvén fel nap-nap után valamennyiünk feje fölé, akkortájt majdnem elérhetetlennek látszó magasságba. Erre azonban nem vitte őt semmiféle kényszer vagy megszorítás, hanem egyes-egyedül szabad akaratából folyó elhatározása, mert, mint már mondtam, a jóságos Atya nem akarja megrövidíteni gyermekének érdemét és szerzeményét, hanem azt akarja, hogy ujjongva élvezze ennek gyümölcseit és örökké elidegeníthetetlen birtokába vegye azt, amitől őt semminemű hatalom meg nem foszthatja.

Ezek után talán felesleges is kiemelnem, hogy a hozzám intézett rendeletben foglalt ama megszorítás, hogy t. i. Antal hetenkint egyszer, esetleg kétszer csak az én jelenlétemben gyakorolja adományát, mihamar hatályon kívül helyeztetett. Ez az óvintézkedés vezetőink bölcsessége és előrelátása folytán csak arra szolgált, hogy az alantas elemeket, t. i. a szellemeket éppúgy, mint ezek eszközeit, elretentsék és körünkől kiröpítsék. Másrészt pedig, hogy mindannyiunknak, különösen pedig Antalnak bebizonyítsák soha meg nem szűnő, s felettünk való örökösüket és segedelmüket. És hogy az irántuk tanúsított bizalmatlanságunkból okulva, ismerjük fel gyenge hitünket és bizodalmunkat Istenben, de viszont ennek megszerzése, illetőleg megszilárdítása legyen mindenekfölött való szorgos feladatunk. Minthogy pedig ez a cél már eléretett, vezetőink egy

lépéssel tovább mentek Antal médiumításának kiépítésében, mintegy betetőzvé azt.

A közleményeknek vezetőink részéről való átadása, annak a médium részéről való átvétele és asszimilálása, szavakba való átöntése, illetőleg reprodukciója, ugyanaszerint a mód szerint jött létre, amint azt vezetőink a csiga példájában igyekeztek előttünk emberi felfogásunkhoz idomítva érthetővé tenni. De — hogy úgy mondjam — a médiumítás technikai megnyilvánulását azzal toldották meg, hogy a médiumra egy fluidikus ballont borítottak, amelyet Franciska látómédium — aki, míg a szemevilága megvolt, ilyen ballont soha nem láthatott — úgy írt le, mint nagy üvegharangot, amelyet a cukrászdákban és csemegeüzletekben a süteményekre, csemegékre szoktak borítani. E fluidikus ballon célját úgy magyarázták a szellemek, hogy ez biztosítéka annak, hogy illetéktelen szellemek a médiumhoz ne férjenek, mert három lépésnyiről nagy erővel ellöketik onnan minden olyan lény, akinek e ballon nyitjának a kulcsa nem adatik kezébe. Ez az apparátus tehát nem csupán minden zavarástól óvta meg a médiumot, hanem egyúttal biztosítékul szolgált a közlemények hamisítatlan tisztaságáért is. Ez volt az első körülbástyázás Antal médiumításának fejlesztése körül, mellyel az általa majdan vetítendő Máté és Márk evangéliumok magyarázatának színarany tisztaságát, menten mindennemű ellentétes befolyástól, biztosítani akarták.

Antal önvizsgálati iskolája.

Amit vezetőink Prochaszka Antal médiumításának kiépítésében eleddig végeztek, mindazt csupán médiumi gépezetének tökéletesítése céljából, s azért eszközölték, hogy eszméiket, akaratukat simán, minden zavarástól menten juttathassák általa kifejezésre. Egy átlagos médium kifejlesztése ezzel már be is lett volna fejezve, Antal azonban nem tartozott az átlagos médiumok közé, hanem vezetőink nyilatkozatai szerint különleges, nagyra hivatott közegül szemeltetett ki arra nézve, hogy magas szellemek médiumául szolgáljon. E folyamat lebonyolítására a mechanizmus tökéletes szerkezete magában véve még nem elégséges, hanem ahhoz a médium erkölcsi tisztultságának határozott fokozata is feltétlenül szükséges. S miután Antal a Máté és Márk evangéliumai magyarázatának közvetítőjéül lőn kiszemelve, Péter apostol pedig kijelentette, azaz felderítette, hogy a Márk neve alatt megjelent evangéliumnak ő, Péter a tulajdonképpeni szerzője,

amennyiben Márk közvetlen kapcsolódás révén neki csupán médiuma volt — szükségképpen kellett, hogy Péter apostol most is közvetlen kapcsolódás révén adja le médiuma útján evangéliumának magyarázatát.

Gyakran feltűnvnék nekünk, hogy egyik-másik fogyatékosabb etikai alappal bíró médium révén is kaptunk állítólag magas forrásból eredő és e forrásnak meg is felelő közleményeket, azzal a kérdéssel fordulunk vezetőinkhez, vajon lehetséges-e, hogy magas szellemek ilyen fokozatú médiumok által is képesek legyenek nyilatkozni? Kérdésünkre azt a felvilágosítást kaptuk, hogy fogyatékos etikai érzésű médium révén igenis leadhatja tiszta, sőt magas szellem is közleményét, ez esetben azonban nem közvetlen kapcsolódással, hanem más szellemek közvetítése révén, és pedig úgy, hogy a médium és a nyilatkozni akaró magas szellem közt fennálló fokozatbeli különbséghez mérten, több vagy kevesebb szellem úgyszólván kézről-kézre egymásnak adja át a magas szellem közleményét. Csakhogy az ilyen több retortán átszűrődött közlemény nem jut teljesen hű kifejezésre az utolsó állomáson. Ezt akarták vezetőink mindenképpen kikerülni az Antal révén leadni tervezett nagyhorderejű közleményekben s ezért nem elégedtek meg csupán Antal médiumi mechanizmusának kiépítésével, hanem azonfelül Antal szellem-erkölcsi egyéniségét is igyekeztek az emberileg elérhető legmagasabb nivóra emelni. Arra a nivóra t. i., amely a kapcsolódó szellem és a médium közt fennálló különbözetet a lehető legkisebb fokra szállítja le, olyanra tehát, amely a fluidáris törvények szerint már a közvetlen kapcsolódás létesülését is megengedte.

Prochaszka Antal még az 1870. évben első médiumi kísérletezése alkalmával azt hangoztatta, hogy: „A javulás és önnemesedés lankadatlan gyakorlatában akarom bebizonyítani, hogy Isten nagy kegyelmére érdemes vagyok.” Ebbeli fogadalmát csakugyan oly híven váltotta be, hogy 6—7 évvel később mindannyiunkat messze túlszárnyalt. Mindazonáltal ez még mindig nem ütötte meg azt az erkölcsi mértéket, amelyet magas vezetőink az Antal egyéniségében rejlő kvalifikációnál fogva elérhetőnek tudtak, hogy tudniillik a reábizandó nagy munkát sikeresen elvégezhesse. E célhoz csak egyetlen út vezet: a lehető legalaposabb önismeret, amelynek minden haladást meg kell előznie, mert önismeret nélkül nincs haladás az egyénre nézve.

Ahhoz, hogy az ember önmagát megismerhesse, szükséges, hogy belső értékét tárgyilagosan kifürkéssze, fölötte elmélyedjék, és amit lelke mélyéből napvilágra hoz, azon részrehajlatlan, hogy ne mondjam kíméletlen tárgyilagossággal törvényt üljön, és fölötte szigorúan ítélkezzék. Antalban meglévén az erre irányuló tiszta szándék és határozott akarat, vezetőink annak végrehajtásához hozzá is járultak segedelmükkel. Felírtak vele huszonhét kérdést, azzal az utasítással, hogy esténként buzgó ima elvégzése után magába szállva vizsgálja meg bensejét, s elővéve sorban minden egyes kérdést, adja meg azokra a feleletet. Antal ugyanis annyira szenzitív médium volt, hogy majdnem minden szép és jó eszmét vagy elhatározást vezetői kezdeményeztek nála. Antal nagy lelkesedéssel fogadta a vezetők intézkedését; minden egyes kérdésnél visszagondolt a napnak e kérdéssel összefüggő mozzanataira, és kellő mérlegelés után a kérdés megfelelő rovatába beleírta a kalkulust: 1., 2., 3. számú — jó, elégséges, nem elégséges osztályozással. Antal tudvalevőleg nemcsak transz-beszélő, hanem mechanikus írómédium is volt; ez utóbbi médiumitása oly tökéletes volt, akárcsak a legtokéletesebb írógép — a szellemek ugyanis mintegy lekopogtatták rajta akaratukat, még a médium akaratával ellenkező kérdésekben is. Így tehát naponta megeseett vele, hogy Antal valamely kérdést mérlegelve, rossz osztályozást volt beírandó magának, s íme kezét jó osztályozásra kényszerítették. Máskor viszont ennek az ellenkezője történt, amidőn tudniillik Antal jó osztályzatot vélt kiérdemeltnek és rosszat írtattak általa. Megjegyzendő, hogy az önmunkálkodásban Antal már annyira vitte, hogy majd mindegyik kérdésre jó, vagy elégséges osztályozást nyert, csupán felebarátainak megítélése vagy megszólása és a velük szemben tanúsított szigorúság tekintetében nem tudta soha a kalkulust jó, sőt még elégségesre sem vinni. Még akkor sem, hogyha az egész nap folyamán teljes erő kifejtéssel fékezte is magát, vigyázzván, hogy ezirányban meg ne botoljék, és nem egyszer reménykedett is, hogy jó osztályozásra tette magát érdemessé. Ezen a téren majdnem emberfölötti munkát kellett végeznie, mert közvetlen környezete olyan volt, hogy folyton kihívta az ellenállást, megtorlást és elítélést. De hát jó-ságos vezetőink mindig arra oktatták, hogy Isten bölcsessége és szeretete minden gyermekének megadja az eszközöket és az alkalmat arra, hogy mintegy köszörűkő gyanánt leköszörülhesse magáról az érdes felületeket. Simára csiszolja a kifakadásra hajló durva fellob-

banás természetét; megadásra és nyugodt elviselésre tanítsa a türelmetlenséget. Elnézővé tegye a szigorú követelőt; alázatosságra kényszerítse a túlemelkedő büszkeséget — szóval mindennemű lelki betegségre gyógyszerként küldi a jó Atya a megfelelő ellenmérget, hogy szegény beteg gyermekének megadja az eszközt és a módot önmagának orvosává lehetni s megszabadulhatni a benne dülő lelki hibáktól, melyek mindaddig útját állják haladásának, amíg azokat egyenkint ki nem küszöböli magából. Nagy küzdelmébe kerül ez a gyenge embernek; nehéz, súlyos megpróbáltatásnak, sokan meg Isten büntetésének nézik, pedig nem az, hanem Isten, a jóságos Atya mérhetetlen kegyességének kifolyása, aki sem büntetni, sem pedig kínozni nem kívánja gyermekeit, hanem hibáiktól megszabadítani, s ekképpen a haladás útján előbbre. Magához közelebb vinni őket.

Szegény Antal, aki ez irányban szintén sok megpróbáltatásnak volt kitéve, és ereje minden megfeszítése dacára sem bírt a türelmességben és az elnézésben még csak elégséges osztályzatra sem szert tenni, gyakran töprenkedett affölött, hogy hát miképpen is viselkedjék az ember, ha ez irányban csak részben is meg akar felelni a törvény követelésének? Erre aztán azt a választ kapta szellemi vezetőjétől, hogy **a megítélés gondolatának még csak az árnyékának sem szabad hozzáférköznie az elfátyolozott látású emberhez, mert nem ismerheti az emberi szellem lényegét, múltját és jelen feladatát és az, amit az ember gyakran megrovandónak, elítélendőnek tart, Istennél egészen más megítélés alá esik. Amíg mi magunk hibákban, fogyatékoságokban leledzünk, lépésről-lépésre botlunk és vétkezünk — nincs jogunk testvérünk fölött ítélni, annál kevésbé pálcát törni.**

*

Okulásul és követendő például itt közlöm Antal testvérünk önvizsgálati kérdéseit:

1. Istennek hű és alázatos szolgája voltam-e?
2. Hallgattam-e a lelkiismeret szózatára?
3. Leküzdöttem-e a rossz iránti hajlamomat?
4. Féken tartottam-e nyelvemet és gondolataimat?
5. Szeretetteljes és jóakarátú voltam-e felebarátaimmal szemben?
6. Nem voltam-e irigy, ingerült, bosszúálló, gyanakodó, kárörvendő?

7. Nem sértettem, bosszantottam, kijátszottam, vagy keserítettem-e valakit?
8. Rágalmaztam-e valakit s felfedtem-e hibáit?
9. Nem adtam-e valakinek alkalmat a bűnre, s példámmal nem botránkoztattam-e?
10. Hogy viselkedtem előljáróimmal szemben?
11. S hogy alárendeltjeimmel szemben?
12. Hogy a szegényekkel s szűkölködőkkel szemben?
13. Hogy viselkedtem jóakaróimmal szemben?
14. Hogy viselkedtem rosszakaróimmal szemben?
15. Őszinte voltam-e, avagy hazudtam?
16. Nem voltam-e gögös, önző, avagy kapzsi?
17. Nem voltam-e szigorú? És a gyakorlott szigorúságért tudok-e Isten előtt számolni?
18. Teljesíttem-e hivatásos kötelességeimet?
19. Teljesíttem-e házasársi és családapai kötelességeimet?
20. Mint médium teljesíttem-e Isten iránti kötelességeimet?
21. Médiumi kötelességem teljesítésében gondoltam-e valami jutalomra?
22. Mint médium fölébe helyeztem-e magamat valakinek?
23. Jóváttem-e azt az igazságtalanságot, melyet másnak okoztam?
24. Titkos gondolataimat pirulás nélkül beismerhetném-e?
25. Gyakoroltam-e magamat a lelki épülésben?
26. Nem mulasztottam-e el a mai napon bűneimet megbánni?
27. Szigorú önvizsgálat után mai napomnak mi az eredménye?

*

Az önnemesítés és erkölcsi haladás előmozdítására alig képzelhető hathatósabb eszköz és módszer, mint amilyent bölcs vezetőink Antal médiumnak javasoltak az önvizsgálat gyakorlásában. Szól ez tehát mindnyájunknak és szívleljük meg, hogy elsősorban éber figyelemmel kell őrködnünk gondolataink, érzelmeink, vágyaink és cselekedeteink minden megnyilvánulása fölött, s meg kell vizsgálnunk azokat behatóan, hogy a napnak minden órájában oly őszinte, elfogulatlan tárgyilagossággal ítélhessünk önmagunk felől, mintha egy más személyről volna szó. Önvizsgálat nélkül nincs önismeret, önismeret nélkül pedig nem létesülhet tisztulás, nemesedés, haladás a tökéletesség felé, mert ha nem ismerjük gyengéinket, hibá-

inkat, amelyek útját állják minden javulásnak, le sem szerelhetjük azokat, annál kevésbé vethetjük ki magunkból, s ekképpen bennünk maradnak mint akadályok, kerékkötők a haladás útján. Világos tehát, hogy az önismeretnek meg kell előznie a javulást és tisztulást. Künn, a profán világban, az átlagos embertömegekben javulásnak, az ön-nemesítéshez kötött eme szükségességnek még csak halvány sejtelmét sem találjuk, tehát nem ébredhet fel bennük az önvizsgálatra való ösztönzés és nem érvényesülhet az önismeret. Az ember észre sem veszi, hogy tele van hibákkal, és hogyha igen, akkor sem törődik vele, nagyra növeli, sőt dicsekszik velük és áldoz nekik léptenyomon. Ezek egymásból folyó okok és okozatok: elhomályosodás és tévelygés. E helyen bővebben nem is foglalkozhatunk vele. Közlebről érint azonban az a sajnálatos jelenség, hogyha hívő, a javulás és haladás útjára komolyan törekvő emberek, tudniillik spiritista testvéreink soraiban kell tapasztalnunk, hogy nem is néhányan, de nagy részük épp e sarkalatos hibában, t. i. az önismeret hiányában leledzik, s inkább arra fecsérli idejét, erőit, hogy felebarátjainak hibáit bolygassa, azokat hozza napvilágra, s kitarja, szétbontsa, és szigorú törvényt üljön fölötte — sőt el is ítélje. Már pedig aki kémlelő szemét folyton felebarátjára szegzi, hogy annak hibáit, gyengéit fürkészsze, ahelyett, hogy a kutató mérőónt saját lelkének fenekére süllyesztené, saját szíve redőiben lappangó hibáit, gyengéit, fogyatékoságait kipuhatólandó — amilyenek kisebb-nagyobb mérvben minden ember bensejében vannak — az olyan spiritista, legyen bár máskülönben buzgó, hívő és törekvő, a tudást, javulást, haladást szomjúhozó ember — még sem fogja elérni célját, mert el sem érheti annál az egyszerű oknál fogva, mivel elmulasztotta vagy elhanyagolta az önvizsgálódás gyakorlását, s ekként kisebb-nagyobb gyengéi és hibái lappangva tovább is megmaradnak benne, többnyire anélkül, hogy azok létezésének csak tudatára is ébredt volna. Mert hogyha a komoly spiritista hibáinak és gyengéinek megismerésére ébred, bizonyára rajta lesz, hogy azok ellen szívós harcra keljen mindaddig, míg azokat egyenkint ki nem küszöbölte magából. Hiszen a komoly spiritistának úgyszólván mindennapi kenyeré az öntisztítás, önnemesítés munkájának szüksége, és nem másért fogadta el e magasztos tan tétéleit és nem más okból és célból szegődött ehhez a közösséghez, mint azért, mivel ez mutatja meg neki az utat és ez szolgáltatja az eszközöket, ez adja a módot a tisztulásra, a szellemiesülésre, az üd-

vösségre való juthatásra. Ámde miképpen küszöbölje ki magából az ember a hibákat, mikor még csak azt sem tudja, hogy olyanokban leledzik? Mert mi tőrés-tagadás, **önszereteténél, hiúságánál, öntúlbecsülésénél, mint a bukás következményeinél fogva, majdnem minden ember jobbnak, okosabbnak, hibátlanabbnak ítéli önmagát a valóságnál.** Élesebb szeme és szimatja van felebarátainak fogyatékoságaival szemben, s ráillik Krisztus Urunknak a „szálkáról és gerendáról” szóló bölcs parabolája.

Íme, kiviláglik, hogy csakis az önvizsgálódás küszöbén át juthatunk az önismeret kivilágított csarnokába, ahonnan erős akaratral vértézve léphet az ember arra a porondra, ahol kemény, de elengedhetetlen tusát kell vívnia a legelkeseredettebb s legveszedelmesebb ellenségével: önmagával. Ha azonban végre kikerült ezt a szívós ellenségét legyőznie, e győzelemmel a legdicsőbb diadalt aratta, és kiérdemelte a hősiesség babérkoszorúját, ellensége meghódításával elgördítvén útjából azt a gátat, amely eleddig a föld nyúgéhez kötve tartotta, most pedig a fölfelé vezető út, mely a világossághoz, a tökéletességhez visz, megnyílt előtte.

E nagy, dicső célhoz tehát, amilyenre vágyva-vágyik és lelkesedéssel törekszik minden komoly és igazhívó spiritista, csakis az önvizsgálódás révén juthatunk. Ezt tartjuk folyton szemünk előtt. Azért tűzték ki bölcs vezetőink Antalnak is az önmunkálkodást legfőbb feladatául, hogy a 27 kérdésre naponta önmaga adjon választ önmagának szellemerkölcsi fokozatáról, haladásáról, vagy esetleges stagnálásáról, hogy teljes önismeretet szerezve magának, láthassa, hol kell egy-egy fakadó fattyúhajtást megnyirbálnia. Hol szükséges egy még gyenge csemetét megtámasztania, vagy emeltyűvel elgördítenie egy beékelt vaskosabb akadályt, mely a nemesebb fakadásoknak útját állja és később csak erőszak igénybevétele által lesz kiküszöbölhető a lélek kertjéből. Minden ember saját kertjének kertésze lévén, neki kell ültetnie, öntöznie s védenie kertjét a kártevő rovaroktól, no meg a rosszakarat és tudatlanság kaján, kárörvendő, romboló kedvétől. Vezetőink Antal kertjét magas, előkelő vendégek befogadására akarták előkészíteni, s megtisztítani, hogy mérges gaz, undorító csúszó-mászó hulló ne sértse a magas vendégek finom ízlését.

Bölcs vezetőink ismerték Antal kvalitásait: hitét, tiszta szándékát, lelkes buzgóságát, Isten és vezetőink segedelmében helyezett

sziklaszilárd bizodalját, melynél fogva ő semminemű küzdelemtől sem rettent vissza, mihelyt e küzdelem Isten szolgálatára s vezetőink kezdeményezésére indult meg. A magas szellemek eleve tudták, hogy Antal a reábízott feladatot híven és pontosan fogja megoldani. Nem is csalódtak benne, mert Antal akkorára, amidőn bejelentett magas szellemvezéreink (Máté és Péter apostol) megjelenésének órája ütött, annyira kitisztította lelkének kertjét, hogy a befogadott magas vendégek részéről a legkisebb gáncs sem hangzott el. Ismétlem, hogy Antal az öntisztítás és erkölcsi fejlődés tekintetében már akkortájt mindannyiunkat majdnem toronymagassággal szárnyalt túl, és magas vezetőink, kik Antalt mindenképpen körülvették, vezették, segélyezték s fluidjukkal és tanításukkal támogatták, megelégedetten élvezhették a rajta végzett sikeres munkának örömét. **Fáradozásuk gyümölcse azonban nem csupán Antal magasfokú médiumi kiképzésében, s ezzel járó egyéni emelkedésében jelentkezett, hanem főképpen abban a korszakalkotó, örökbecsű, sőt megbecsülhetetlen szellemi műben, amelyet Antal vezetőink által oly magas fokra kiképzett médiumitása révén az összes emberiség boldogítására tőlük átvehettek.**

A szellemek akár szellemburokban, akár sűrű anyagtestben mind megannyian munkásai a nagy Alkotónak, avégből teremtve, hogy a nagy mindenségben munkálkodjanak, Mesterük akarata szerint abban, amit Ő fejlesztésre és tökéletesítésre rájuk bízott, és hogy e munka által ők maguk is fejlődjenek és tökéletesedjenek. S mivel a Teremtő minden gyermekét szabad akarattal ruházta fel, e szabadság miként való felhasználása magyarázza meg a szellemi képességek egyenetlen fejlődési fokozatát. Ilyeténképpen az egyenetlen haladás már akkor megvolt, mielőtt még világok léteztek volna, amiből különbözőetek és fokozatok alakultak, s megvetették alapját a szellemhierarchiának a teremtésben.

A tapasztalat arra tanít minket, hogy az embernek élesebben kifejtett képességei kevésbé kifejtett szellemi képességű embertársai fölött bizonyos hatalmat kölcsönöznek neki, s mindig a szellemi erő dominálja a fizikai erőt. Magas szellemek, akiknek szellemi képessége fejlettebb, azért képesek az alacsonyabbrendű szellemekre kényszerítőleg hatni, mivel az erősebb akarat a gyengébb akaratot uralja; annál inkább uralja azonban az anyagot, amelynek semmi akarata sincs. Hogyha a tudósok e szempontból építenék fel termé-

szettudományi rendszerüket, szükségképpen reá kellene jönniök arra a tényre, hogy az anyagtól felszabadult szellem uralja az anyagot és rendelkezik fölötte. És hogyha ennek tudatára ébrednének, nem emlegetnének csodát, mikor arról van szó, hogy egyes tárgyak a nehézkedési törvény ellenére láthatatlan szellemi erők által mozgattatnak, mert nem létezik anyag, amelyet a szellemi erő nem lenne képes elemeire bontani és újra összeállítani.

Mindezek azonban egyszerű dolgok, melyek kevésbé érdemlik bámulatunkat, mint ama jelenségek, amelyeket a testet levetett, előrehaladott szellemek egy ember lelkében képesek létrehozni: az erkölcsi csodát.

Más helyen szólottam már az ilyen erkölcsi csodáról és élő példákkal illusztráltam is, hogy az úgynevezett erkölcsi csoda hasonlíthatatlanul bámulatraméltóbb, mint az, ami fizikai csoda alakjában ragadja meg a figyelmet. Ilyen erkölcsi csodát végeztek a magas szellemek kegyeltjükön, Antal médiumon. Igenis, kegyeltje volt Antal a magas szellemeknek, — akit, mint mondtam, mindenképpen körülbegettek, segélyeztek, védtek és tápláltak fluidjaikkal, — de nem ám földi értelemben, ahogy pl. egy fejedelem vagy magas állású úr halmozza el kegyeltjét minden jóval, adományozással és kitüntetéssel, akár érdemli, akár nem, sőt többnyire az érdemesebbek rovására! Nem, a földi kegyeltség majdnem kivétel nélkül egyértelmű a protekcióval és nepotizmussal, míg a szellemvilág törvénye szerint csakis a legszigorúbb igazságosság érvényesül. Antal ugyanis rászolgált a magas szellemek kegyére, számos földi egzisztenciában becsületesen végzett munkája, rendíthetetlen hite, odaadása által. De azáltal is, hogy minden megszerzett erejét és képességét feltétlen engedelmességgel s lelkesedéssel vezető szellemeink rendelkezésére bocsátotta, hogy azt Urunk és Mesterünk akarata és parancsa szerint Isten dicsőítésére és az emberiség boldogítására fordítsák. Nem árasztották tehát el a magas szellemek Antalt még csak egy parányival sem több kegyvel, mini amennyit ő szellemerkölcsi kvalitásával és az elvégzendő munkába belefektetett közreműködésével kiérdemelt: — az igazságosság mérlegének e két serpenyője egy hajszálnyival sem billent sem jobbra, sem balra.

Boldog Antal! — hangzik talán egyik-másik testvérünk ajkáról. Igenis, ő boldog, tisztult szellem, tudjuk, mert időnkint jelentkezik nálunk, ha szükség van rá és megengedtetik. De azért e felkiál-

tásba ne vegyüljön az irigységnek még árnyéka se — hiszen mindnyájunk előtt szintén nyitva áll ugyanez az út, sőt mindnyájunknak nemcsak, hogy oda kell jutnunk, hanem feljebb, magasabbra, mindig közelebb a tökéletesség felé. De másrésztől indítatva érzem magam, hogy óva intsem testvéreimet, hogy egyik-másik esetleg el ne ragadtassa magát a túlbuzgóságtól, a rajongástól abban az igyekezetben, hogy Antalt utolérje. — Antal ugyanis sohasem vágyódott apostol-ságra. Eszébe sem jutott még akkor sem, midőn médiunitása révén már magasztos tartalmú közleményeket kaptunk. Hanem lassan-lassan, mintegy csöppenként érkeztek hozzá a buzdító, biztató szavak, amelyeknek azonban ő — érdemetlennek érezvén magát — sokáig nem adott hitelt, mondván: „az Isten látja lelkemet, ismeri emberi gyarlóságomat, de egyben az én tiszta szándékomat is. Ő nem veheti rossznéven, hogy én, amennyiben nem látom, nem hallhatom a szellemeket, bizonyítékot kívánok, mert Isten nem kívánja a vak hitet.” És csakugyan a kért bizonyíték meg is adatott neki. Antal nem egyoldalúan művelte szívét, erkölcsét, hanem ezzel párhuzamosan értelmét is. Szigorúan megvizsgált és a logika által követelt ésszerűséggel átszűrte ő minden, a szellemtől eredő közleményt. Magas, hangzatos név nemhogy imponált volna neki, hanem annál szigorúbb kritikára ösztönözte, mert magas, haladott szellemtől sokat követelt — annyit, amennyi az ő állítólagos fokának nemcsak stílusbeli tömörség, de bölcséletetika tekintetben is megfelelt. Vallásos, ájtatos frázisokkal, felületes közhelyi szólammokkal nem hagyott port hinteni a szemébe, — sőt az ilyenekkel szemben annál- inkább gyanúperrel élt.

E tekintetben én is garmadával hoztam példákat az alantas, tévesztő szellemek álszenteskedő raffinériájáról és kifogyhatatlan cselvető fondorlatairól, amelyek által előbb meg akarják nyerni a felületes gondolkozóknak hozzájuk való bizodalját, hogy ezt megnyerve, annál könnyebben félrevezethessék őket. Az ilyen szellemek dicsérrettel és magasztalással halmozzák el körük tagjait, mert tudják, hogy ez az, ami őket elszédíti. Maszlag az, amellyel elbódítják és hálójukba csalogatják gyenge és hiú áldozataikat. A tisztult, jó szellem ugyanis sohasem dicsér, inkább int — amire többnyire rászolgálunk. Ember sohasem érdemel dicséretet, mert legfőljobb kötelességét teljesíti, — maximuma ez annak, amit e földön elérhet; a kötelesség teljesítéséért pedig nem jár ki sem dicséret, sem magasztalás. A ra-

jongás ellen pedig már többször hangoztattam intő szavamat, mert a rajongó spiritista sokkalta többet árthat a szent ügynek, mint a lanyha vagy közönyös. Utóbbi csak annyiban árt, amennyiben nem veszi ki belőle a maga részét, amennyit t.i. szorgos hozzájárulásával képes lenne kivenni, de valójában nem károsítja meg az ügyet, csak önmagát. Ellenben a rajongó túlzottságával s nem ritkán hóbortjával elriasztja a józan, higgadt embereket, még az olyanokat is, akik már némi rokonszenvvel viselkednek e tan iránt, sőt akik talán hivatottakká is lehetnének. A félelem azonban, hogy ők is olyanokká válhatnak, akiken a világ megütközik, és gúny tárgyául szolgálhatnak, elriasztja őket. Nem is lehet csodálkozni rajta. A rajongó nem kultiválja, hanem parlagon hagyja az eszét; nem gondolkodik, nem fontol, nem érvel, hanem elragadtatván magát a hevülékeny temperamentum szenvedelmes, oktan ösztönétől és az ellenőrzés nélkül hagyott szív érzelmeitől, mint az ittas, zavaros fejű ember, aki nem hallgat a józan, okos szóra, sehogy sem kapacitálható. Többször figyelmeztettem már testvéreimet, sőt „Programunk”-ba is felvettem, hogy a spiritistának még inkább, mint más embernek kell, hogy jelszava legyen: „hideg fej, meleg szív”; de ez csak olyan meleget árásson, amely kellemesen melegít, nem pedig perzsel. Mert a szív, melyet nem ellenőriz a hideg fej, azaz a higgadtan megfontoló ész — eszeveszetten fut, mint a fékevesztett ló, amely vadul gázol le mindent, ami útjába kerül, még a kocsisát is, aki nem tartotta eléggé féken. Aki pedig sóhajtozva emlegeti Antal médiumot, és vágyva vágyik az általa elért fokozatra, tartsa folyton szem előtt a „hideg fej, meleg szív” jelszót, amely Antal testvérünknek szintén jelszava volt.

A spiritizmus etikája.

Szeánszainkon gyakran előfordul, hogy szellemi vezetőink egy már egyszer elhangzott oktatást ismételnék, és ezt azzal indokolják, hogy erre az emberi feledékenység utalja reá őket mindaddig, amíg az oktatást csupán ésszel, nem pedig egyben szívvel is felfogtuk, mert — úgy mondják — állandóan csak az marad meg memóriánkban, amit szívünkkel is felfogtunk, s az ott bevésve és asszimilálva, lényünkkel egyé vált.

Ez megdönthetetlen igazság, amiről számtalanszor meggyőződünk, és amiről szorgos önfegyelem mellett bárki szintén meggyőződhetik. Én is csak a példaadás szerint járok tehát el, midőn

néha — mint tanítóink — nem csak ismétlésekbe bocsátkozom, hanem a felvetett tárgyat különféle szempontokból világítom meg, a mérlegelő ész logikáján keresztül egyengetvén a tanításoknak a szívből székülő érzelmekhez való útját. Olvasóim bizonyára helyeslik félreismerhetetlen igyekezetemet, miszerint nem elégszem meg csupán azzal, hogy krónikása legyek egyeletünk alakulása, fejlődése és munkálkodása menetének. Hanem azt is ambicionálom magamnak, hogy felöleljem ennek keretében mindazt, ami 35 éves egyleti életünkben a legkülönbözőbb helyzetekkel, eseményekkel és szereplő személyekkel kapcsolatban — vázát képezi annak a sok tanításnak, irányításnak, felvilágosításnak, de intellemtnek is, amelyek összességükben alkalmasak lehetnek embertársaimat a nemesedés és szellemiesülés mentül magasabb fokára juttatni. Akik e könyvet kezdetül fogva olvassák, azoknak figyelmét ki nem kerülhetette, hogy mintegy **vörös fonálként húzódik át közleményeimen az az igyekezet, hogy minden alkalommal kimutatni igyekezem Istennek bölcs és szeretetteljes gondoskodását, aki sorsunk fonalait kegyesen szövö. S azokat úgy köti vagy oldja, ahogy megfoghatatlan bölcsessége hibáinkhoz, érdemeinkhez vagy rendeltetésükhöz mértén jónak találja, s ahogy az végeredményében a mi szellemi haladásunk előmozdítására szolgál. Abszolút szeretetéből gyermekei számára ennél üdvösebb nem folyhat. A vak véletlen hitével szemben Istennek atyai gondoskodását számos példával illusztrálni fontosnak találtam a spiritizmus etikájára nézve.** Hiszen a mi irányunk, munkánk és igyekezetünk alapját és végcélját a megismerés világosságának terjesztése, a szeretet tüzeinek ápolása és az emberek gondolkodásának felfelé, az Igazság ösforrása felé való irányítása képezi.

Ennek folyományaként tehát az a kötelesség hárul reánk, hogy valamint Isten minden gyermekére egyenlő szeretetét és segítő erejének egyenlő áramát árasztja: úgy nekünk is első feladatunk önzetlen szeretetünknek egész vonzóerejét testvéreinkre árasztani azért, mivel őket is szereti az Isten, őket is az ő törvényei vezetik. Minthogy pedig egy szellemi erőből származtunk, és egy örök szeretet vezet mindannyiunkat, az egész világ testvéreket foglal magában, akiknek át kell lépniök a szeretet szűk korlátait, legyen bár ennek a korlátnak neve család, felekezet vagy nemzetiség. A vérszerinti testvéreket azért nem fogjuk kevésbé szeretni.

Midőn Vay Adelnia médiumításának keletkezését, fejlődését és munkálkodását már előbb, Prochaszka Antalét pedig most utóbb kimerítően ismertettem, nem a rokonszenv részrehajlása vezetett a két testvér dicséretében és magasztalásában. Nem. Én, hála Istennek, a személyiség szűk határából kilépve, a rokonszenv és ellenszenv érzelmeitől egyaránt igyekszem magamat távol tartani. Csupán követhető példát akartam ezzel mutatni a médiumoknak és azoknak, akik médiumokká válni óhajtanak éppen úgy, mint minden komolyan törekvő spiritistának, aki hite, Istenbe helyezett bizodalma, feltétlen önzetlensége, odaadása és felebarátai iránt való különbség nélküli szeretete által a földön elérhető legmagasabb fokra kíván jutni a szellemi előrehaladásban. Antal médiumításának egész fejlődési folyamatában ugyanis sohasem állott be pangás, annál kevésbé hanyatlás, hanem elejétől mindvégig folytonos, szakadatlan felfelé törő emelkedés jellemezte azt a lehető legtökéletesebb fokig. Melyik médium állíthatja ezt magáról jó lélekkel? Azért szerettem s tekintettem nagyrabecsüléssel és bámulattal erre a szabómesterséget űző egyszerű, iskolázatlan emberre, aki a magas szellemek befolyása révén a szellem-erkölcsi haladás lajtorjáján oly magas fokra emelkedett, hogy az már nála méltán erkölcsi csodaszámba ment, bár a tájékozott spiritista szemében, aki a spirituális tünemények törvényeit ismeri, csoda tulajdonképpen nem létezik. Tudjuk ugyanis, hogy egyes dolgok csak azért tűnnek fel csodaképpen a tájékozatlan emberek előtt, mivel e törvények kutatásától idegenkednek, tehát rájuk sem bukkanhatnak, egyszerűen abból az okból, mert létezésükben nem hisznek. Már pedig, aki valamit találni akar, annak előbb hinnie kell, hogy az a valami létezik, és hogy azt meg is találhatja.

Íme látnivaló tehát, hogy a tudásnak csak a hitetlenség állja útját, és hogy az ember csakis a hit küszöbén át juthat az igazságnak változhatatlan, maradandó megismeréséhez, amely mindjobban szélesbül, és a kutatót magasabb tudásra viszi. Anélkül, hogy meg-inogna lába alatt a talaj, vagy az a veszély fenyegetné, hogy a tegnap még szilárdnak vélt alapot a ma felfedezései megingatják és talán a holnapnak újabb kutatásai teljesen romba is döntik. Az, aki a spirituális téren kutat, aki Istenből indul ki bűvarkodó útjára, minél előbbre halad, annál inkább megismeri és annál inkább él is Isten örök törvényeinek, s annál jobban közeledik Istenhez és a megértett isteni sze-

retetnek fényköréhez: az örök Igazsághoz, ahol újabb felfedezések többé nem ingatják meg a megállapított törvények szilárdságát.

Az olyan erkölcsi csodákat azonban, amikről már régebben és most ebben a részben Prochaszka Antal médiumitásával kapcsolatban is beszéltem, s amelyek inkább megérdemlik bámulatunkat — mint például a nehézkedési törvény ellenére egyes tárgyakon, láthatatlan, inkább villamos, tehát alantas erők által végzett mozgások, — csakis előrehaladott szellemek és csak az olyan emberek lelkében képesek létrehozni, akik a szellemvilág befolyásolásában hisznek, sőt a szellemekkel folyton érintkezésben vannak. Lehetne ugyan másoknál is létrehozni, de nincs megengedve, mert ez törvénybe ütköznék.

És bár a mindenható Teremtőnek hatalmában állana is egy fennálló törvényt hatályon kívül helyezni, ezt még sem teszi, hanem bevárja azt az időt, amidőn teremtménye, akiben a hit szikrája még nem fogant meg, a hitet különböző eszközök — az emberek szerint „sorscsapások” — által megszerezte magának, és azt annyira fejlesztette, hogy a csodának mondható átalakulás rajta elvégezhető. Az az ember ugyanis, akiben a hit felébredt, már törvényes alapon áll, s képesítve van arra, hogy oly lények jöhessenek segítségére, akikben megvan az erő és hatalom támogatni és szilárdítani benne a fölébredt hitet, hogy ez a hit mindjobban fejlődjék, sőt etikai lényegében erkölcsi csodaképpen is jelentkezhessék. És az olyan ember, akinek erős a hite, már egy emberöltő alatt odáig viheti, hogy a legnagyobb erkölcsi csodát művelheti, azaz elsajátíthatja az általános emberszeretetet. Mert a tisztult magasabb szellemek segédkeznek neki kedélybeli átalakulásának munkájában, olyan érzelmeket és gondolatokat vetítvén lelkébe, amelyek őt céljához, a földön számára előírt tökéletességhez vezérlik.

Isten örök törvényeinek egyike a szellemek szolidaritása (összetartozása, s ámbár valójában egyik törvény sem nagyobb a másiknál, az emberre nézve mégis ez a legfőbb törvény. Mert csak ha e törvényt elismeri és annak él, juthat el hozzá a többi örök törvények ismerete, amely ismeret neki a véges törvények fölötti uralmat és ennél fogva nagyobb szabadságot biztosít. Ehhez azonban az szükséges, hogy mindenekelőtt az önzetlenséget vívja ki magának, viszont az önzetlenséghez már bizonyos fokú fejlettség kívántatik, amely képesíti őt megéreznii az összetartozás tör-

vényét. Ha ennek a törvénynek él, nem lesz hiánya a magasabb szellemekkel való összeköttetésben és ama kölcsönhatásban, melynek révén érezni és egész életében teljesíteni fogja tudni a testvérei iránt való áldozatkészség kötelezettségét, mely abban nyilvánul, hogy valamint Isten minden gyermekének, azaz minden testvérünknek egyenlő szeretetet oszt, úgy nekünk is kötelességünk önzetlenül és egyenlő mértékkel osztani szeretetünket minden testvérünk között, semmiféle áldozattól sem riadva vissza. Mert a szeretet erőmérőjét az áldozatkészség mérve határozza meg.

Márk evangélista szelleme egy helyen azt mondja:

„A szellemekkel való érintkezés (akár tudatosan, akár öntudatlanul) öröktől fogva östörvény. S ha ez az östörvény az emberek gondolkozási tunyasága és ellentétessége miatt mintegy veszendőbe ment is, a jó Atya mégsem engedheti, hogy ez a gondolaterő végképpen elsatnyuljon, hanem kell, hogy az alvónak erős ébresztőt küldjön, amely oly hatalmas erővel fog nyilatkozni, s magát olyannyira érezhetővé fogja tenni, hogy még a pozitivista emberek sem lesznek képesek letagadni ennek pozitív létét. És ez az idő immár elérkezett. Boldog, aki ezt az időt megérti, elméje erejével belehatol és magáévá teszi azt a hasznot, amelyet magában rejt.

A most minden oldalról jelentkező szellemekkel való érintkezés, az időnek kézzelfoghatólag jelentkező jelei, mindmegannyi csengő harangok a szellemileg süketek, világító fáklyák a szellemileg vakok, s erőteljes lökések a szellemileg érzéketlenek számára, hogy felriasszák őket szellemi halálos álmukból. A szellemileg holt emberek, akik saját szellemükben sem hisznek, s e szerint képtelenek más szellemekben hinni, e nyilvánulásokat letagadják, dacára annak, hogy látják, hallják, és érzik azokat. Kell tehát, hogy erőteljes ébresztés révén ébredjenek öntudatra és önismeretre, hogy megítélhesék gondolkozásukat, akaratukat és cselekedetüket és belássák, hogy mindez eddig mennyire meddő vala.”

Hogyan viselkedjünk szellemi környezetünkkel szemben.

Vázolván az Antal médium szellemkölcsi hatványozását célzó folyamatot, helyénvalónak láttam — épp e folyamatnak jobb megérthetése céljából — olvasóimat előzőleg tájékoztatni azok felől a sarkalatos törvények felől, melyeknek vezérlete alatt a szellemkölcsi hatványozás, illetőleg haladási folyamat Antalnál létesülhetett.

Az, amit magas vezetőink Antalnál feladatai megoldása tekintetéből előfeltételként kitűztek, hogy t. i. etikai kvalitásának kiépítése teljes legyen: a szellemek összetartozásának törvényén alapul. Antal ugyanis megismerésére jutott a szellemek összetartozási törvényének, úgyszintén az ahhoz vezető önzetlenségnek is, sőt mindkettőt gyakorolta, azonban hiányzott még belőle, hogy etikai kvalitása teljes legyen. (Majd későbbben látni fogjuk, mi módon vezették vezetőink Antalt, hogy etikai egyénisége tökéletesen kifejlődhessék, s ne csak hogy új folt ne tapadjon reá, hanem hogy még a régesrégii földi egzisztenciákból származó foltok is kiküszöböltesse, vagy mondjuk: a szellemek összetartozási törvénye értelmében fennálló tartozásai is kiegyenlítsenek.)

Rekapituláljunk. Vessünk rövid szempillantást Antal médiimitásának kialakulására. Láttuk a módot és az eszközöket, melyeket magas vezetőink használtak arra nézve, hogy a szellemlények képesek legyenek Antal testi szervei révén oktatásokat, felvilágosításokat stb. érzékileg felfoghatóan közvetíteni. Láttuk továbbá, mint létesítettek védőburkot körülötte abból a célból, hogy e szervi gépezet révén létrejövendő szellemközlemények hamisítatlan tisztasága biztosíttassék a rosszszándékú szellemek esetleges támadásai ellenében. Mindkét művelet csupán a testi gépezet kifogástalan funkcionálását célozta, és Antalnak csak passzív szerep jutott benne. Az aktív, tényleges munkát többnyire alantas, még sűrű anyaggal bíró szellemek végezték rajta. Antal csupán azzal járult hozzá és könnyítette e szellemmunkások feladatát, hogy ezt a preparáló, fájdalommal járó és többnyire éjjeli nyugalomát zavaró munkát páratlan nyugalommal, odaadással és gyermeki engedelmisséggel tűrte; hálásan dicsőítve Istent, amiért őt szolgálatába szegődteti, és hogy majd ember- és szellemtestvérei boldogítására közreműködhetik. Pedig Antal szerény, alázatos jelleménél fogva nem ambicionált egyebet, mint hogy belőle átlagosan jó, hűséges médium váljék, mint amilyen sok más van; arról alig volt sejtelve, hogy magas szellemek közvetlen kapcsolódása révén oly nagyhorderejű igazságok kinyilatkoztatását közvetíteni is hivatva van, amelyek végcéljukban azt szolgálják, hogy a mindjobban süllyedő és a végelmerülés felé rohanó emberiséget az örvény széléről visszarántásuk és Istenükhöz való visszatérésre indítsák... Azt is láttuk, hogy mily lassan, szinte cseppenként ismertették meg vezetőink Antallal földi pályájának tulajdonképpeni feladatát, és

az annak megoldására vezető utakat és eszközöket. Utóbbiakat magas vezetőink maguk szolgáltatták és bölcs didaktikai módszerük engedelmes és akaraterős tanítványt találva Antalban, olyan sikert ért el Antal szellem-erkölcsi hatványozásában, amelyet ember csak elérhet, s amely fokozata nemcsak feladatai megoldására képesítette őt, hanem a pokol lakóival való küzdelem sikeres fölvételére is.

Antal ugyanis, mint minden médium, folytonosan ki volt téve az ellenszegülő szellemek megrohanásainak, akik minden jó, nemes és istenes munka és érzelem ellen szívós harcot folytatnak. Rendkívül szenzitív voltánál fogva megérezte közelségüket, szándékukat és gondolatukat. Megérezte közülök a megtérítésre éretteket, akik vigaszért, imáért és a sötétségből való megszabadulásért könyörögtek. Ilyenkor Antal kivétel nélkül megkérdezte szellemi vezetőjétől, vajon meg van-e engedve az illető szellemmel a mediális érintkezés és egyben kérte saját őrszellemének tanácsát és közbenjárását is. Ilymódon Antal számtalan szellemtestvért vitt a világhosszág, a megváltás útjára.

Jól jegyezzék meg maguknak Antalnak ebbeli eljárását mindazok, akik médiumitásuk révén szellemekkel érintkeznek, t. i. hogy még olyan tapasztalt, mindenképpen tájékozódott médium, mint Antal, sem fogott bele semmibe, s nem kezdeményezett semmit, ami szent ügyünkkel kapcsolatban van anélkül, hogy előbb vezetőink engedelmet és segédkezését ki ne kérte volna. Pedig Antal, mint mondtam, már oly fokon állt, hogy kérdezősködés nélkül, magától is képes lett volna kellőleg dönteni a felmerült esetekben. De Antal törvényes alapon álló médium vala, aki semminemű körülmény által sem engedte magát letéríttetni a törvény ösvényéről; — ez volt egyik erőssége és egyrészt magyarázata is annak a magas fokozatnak, amelyet már itt e földön elért — mint egyén, és mint médium egyaránt. De egyletünk is csak e törvényhez való szigorú ragaszkodásának köszönheti azt az eredményt, amellyel eddig számos magyar és németnyelvű kiadványai révén dicsekedhetik, mely utóbbiak a világ minden tájékán elterjedvén, mindenütt lelkes fogadtatásra találtak.

Nem ok nélkül hangoztattam ismételten, hogy mindenek előtt kérjen minden alakuló kör megbízható vezérletet a jó Atyától, és hogyha érdemessé tette magát reá, meg is nyeri azt. Megbízható szellemi vezetés híján nem létesülhet eredményes, üdvösen gyümölcsöző ténykedés a szellemekkel való érintkezésben. Hiszen mi embe-

rek vakok vagyunk a szellemvilág jelenségei iránt. Érzékeink annyira tompák, hogy apró anyagi tárgyakat és élőlényeket sem érzékelhet szemünk recehártyája, a fluidikus tárgyak és alakok felfogására pláne nincs berendezve. A látómédium azonban nem is a recehártya útján fogja fel a szellemalakok tükröződését, hanem a recehártyának megfelelő periszprítje révén. Ebből pedig logice következik, hogy amint a világtalan ember látó embert kerít magának vezetőül, hasonlóképpen a szellemekkel érintkezni kívánóknak is elsősorban megbízható vezetőt kell kérniök a jó Istentől. Ha azután az, aki e minőségben mint Istentől kirendelt vezető mutatkozik be, ebbeli illetékeségét kétséget kizáróan beigazolta, az esetben, — de csakis az esetben — kövessék is őt tétovázás nélkül bizalommal és engedelmességgel. Sőt mindenben kérjék ki előzőleg hozzájárulását, tanácsát és támogatását úgy, mint ahogy azt minden komoly, józanul gondolkozó és céltudatos spiritista teszi. Ezt folyton hirdetem, és óva intem olvasóimat a vaktában való spiritizálástól. Sajnos azonban, gyakran kellett tapasztalnom, hogy intelmeimet nem mindenütt méltatták kellő figyelemre, minek következtében egyesek — mivelhogy másképp nem is lehet — bajba kerülvén, kunyorálva jöttek hozzám, hogy önkozta bajukból, a megszálltságból szabadítsam meg őket.

Egyletünkben kezdettől fogva a mai napig az volt egyik alaptörvényünk, hogy semmit se kezdeményezzünk vezetőink előzetes beleegyezése nélkül; ettől Antal még otthonában sem tért el. Antal ugyanis mint kiváló írómédium, folyton mindenfajta és minden fokozatú szegény szellemtől volt körülvéve, kiknek egyike ima után sóvárgott, másik meg vigaszra vagy tanácsadásra áhítozott, de az ellentétesek egész serege is körülrajzotta, más és más módon igyekezték megteveszteni őt. Amint mondám, a szűkölködőknek bőven osztogatott szellemi tápot, kikérve mindig a vezetők hozzájárulását és segédkezését; a tévesztő szellemek megrohanásának hatalmasan ellenállott. Nem úgy, hogy médiumilag szóba bocsátkozott volna velük, hanem gondolatban és akaraterejének erőteljes megfeszítése által. Ez utóbbi pedig mindannyiunknak rendelkezésre áll, sőt kötelességünk, hogy azt saját hatáskörünkben igénybe is vegyük.

Tanítóink azonban arra oktatnak, hogy nem elég csupán ellenállanunk az ellentétes támadásoknak és fölöttük győzedelmeskednünk, mert ezzel még csak a magunk irháját védjük s önmagunkért küzdünk, ami tulajdonképpen önös munka, s amely még nem

tesz bennünket érdemessé arra, hogy nálunknál erősebb, hatalmasabb szellemtestvérek rajtunk is segítsenek. Hogyha azonban egy gonosz embert, vagy ellentétes szellemet sikerül a rossz útról letéríteni s magunkhoz emelni, a jónak megnyerni: azzal már megszereztük azt az érdemet és jogot, hogy a nálunknál; erősebbek minket is segítsenek a haladás, az előbbre juthatás útján, ugyanabban" a mérvben fáradozván mi érettünk, mint amilyen mérvben mi fáradoztunk testvéreink segélyezésében.

Mintha hallanám az ellenvetést: „Igenis Antalt kiváló író-médiunitása képesítette arra, hogy bármikor úgy érintkezhessek a szellemekkel, akárcsak az élő emberekkel, de hogyan viselkedjék hasonló helyzetben az, aki nincs megáldva ezzel a kegyadománnyal? Hogyan értesse meg magát az ilyen ember a szellemekkel, s miképpen vegye ki részét a szeretet, illetőleg a szellemek összetartozási törvénye által követelt munkálkodásból?” Ezeknek azt felelem: Isten igazságossága és szeretete sohasem ró gyermekeire olyan feladatot, amelynek megoldására nem volna meg bennük a kellő képesség. A törvényt ostromló szellemekkel való küzdelemhez nem szükséges, hogy valaki médium legyen — hiszen ezek minden emberhez bocsátatnak, s minden embernek feladata velük megvívni a harcot. De a jóságos bölcs Atya nem küldi gyermekeit egyenetlen, kilátástalan harcba, azaz nem bocsát gyermekeihez olyan szellemellenséget mérkőzés céljából, akinek fegyverzete felülmúlná az emberét. Az alantas szellemek törvényellenes ösztönzései ellen minden embernek akarateréjében meg van adva a kellő minőségű és mennyiségű eszköz, hogy ellenségével sikeresen szállhasson szembe. De ne hagyja fegyvereit használatlanul heverni, vagy pláne gyáván futásnak ne eredjen; hanem szedje elő azokat, és bízva Istennek mindazok iránti mindenkori segedelmében, akik Őbenne hisznek, forgassa fegyverét rettenthetlen bátorsággal. Mert Isten nagy háztartásában nem uralkodik sem véletlenség, sem önkény, hanem örök törvények érvényesülnek, amelyeknek szálai Isten kezében összpontosulnak, s az ő végtelen bölcsessége köti össze, vagy oldja szét azokat gyermekei boldogulására.

Épp e törvénynek és céljainak megfelelően csoportosulnak az emberek köré is azok a szegény szellemek, akik nem kihívólag lépnek fel, hanem ellenkezőleg az emberek segedelmét kérik. Egyletünk látómédiумai, valamint a világ minden látómédiумai egybevá-

góan látják és írják le e szegény szánandó szellemalakokat, amint szívettépő kétségbeeséssel, kezüket tördelve, keseregve rimázkodnak szellemi adományért.

Hogy tehát e testvéreinken segíthessünk, nem kell okvetlenül médiumoknak lennünk, hiszen ezek a szellemek az emberek zöméhez nem is abból a célból dirigáltatnak, hogy médiumi úton teoretikus oktatást, felvilágosítást nyerjenek, hanem hogy ennél sokkal célravezetőbb módon mintegy szemléltető, gyakorlati kurzust végezzenek az élő példaadás: harmonikus gondolataink, érzelmeink, cselekedeteink révén. Más szóval: hogy egész lényünk magatartása által ébredjenek öntudatra, s ismerjék fel a mi példánkon, mit végeztek rosszul földi életükben, vagy mit mulasztottak el. Másrészt pedig, hogy előhaladottabb és tisztultabb fokozatunkban ismerjék fel azt, hogy mimódon kellett volna végezniök földi pályájukat, és azt, hogy miben rejlik jelenlegi áldatlan, szenvedő állapotuk oka.

Vezetőink ezirányban sokat oktattak minket, rámutatván arra a nagy felelősségre, mely minket terhel, midőn viselkedésünkben rossz példát szolgáltatunk szellemtanítványainknak, akik pedig éppen ebből a célból vannak mellettünk, hogy bennünk lássák a mintaképet. Mi tehát a tanító tisztségét viseljük az effajta szellemtestvérekkel szemben. Ez pedig nagyfontosságú dolog, amelynek figyelmen kívül hagyása által sok vétséget követhetünk el. Nemcsak önmagunkon, hanem azáltal is, hogy azok a testvéreink, akiket hozzánk férközni engedtek, hogy rólunk tanító mesterekről vegyenek példát, s szerezenek okulást hibáik leszerelésére, az erények megszerzésére, szóval megszabadulásukra, egész viselkedésünkben nem találják meg azt, ami után vágyódtak, és amelyben bízva reméltek. Hanem reményükben csalódom és kilátástalan jövővel, mintegy üres kézzel kénytelenek távozni az iskolából és kötelességét rosszul teljesítő tanítójuktól.

A hozzánk bocsátott szegény, szűkölködő szellemeket nagyjában három csoportra lehet osztani; olyanokra, akik tulajdonságaik révén a hasonlóság törvényénél fogva vonzatnak, és akiket a rendezők vagy az illetők őrszellemei szemet hunyva bocsátanak hozzánk, mintegy egyengetvén számukra az utat. Aztán akiket kifejezetten céltudatosan, mintegy tanintézetbe vezetnek hozzánk, akiknél állandóan kell tartózkodniok, végre pedig a tévesztő seregek egész raja, akik mindenüvé befurakodnak, hogy tévesztő törekvéseiknek alkal-

mas alanyokat keressenek. **Ezek ugyanis sehol sem hiányoznak és nem is szabad, hogy hiányozzanak — hiszen ők képezik a haladásnak élesztőjét,** ők a próbakövek az ingadozók kipróbálásában és egyszersem öntudatlan eszközök Isten bölcsességének kezében, hogy rosszakaratuk, számításuk és céljaik ellenére is jót eredményezzenek. Hogyha tehát a tanító példaadásával nem állja meg helyét — hiszen a lábatlankodó ellentétesek fel-felkavarják benne a szunynyadó gyengéket és hajlamokat, — akkor ezek nyomban odasompolynak a tanításra áhítozókhoz. És kárörvendő kajánsággal körülbelül ekképpen szólnak hozzájuk: ímhol láthatjátok, hogy ezek, akikre áhítattal néztek, mint a jóság, az őszinteség, az önzetlenség stb. mintaképeire, egy cseppel sem különbek a künn levő átlagos emberek-nél, akik nem parádéznak fitogtatott erényükkel és magukat jobbaknak, kiválóbbnak nem tartják. Hisz még köztetek is akárhány van, aki nem áll alantabb náluk, ne meresztgessétek rájuk szemeiteket mint valami szentekre, hiszen csak álarc mindez, ami eltakarja a valóságot. Ne alázkodjatok előttük kesergő rimánkodással, itt nem tanulhattok semmit. Ne fecsérreljétek el az időt, jertek hozzánk, nálunk nem fogtok keseregni, nálunk gyöngyület van stb. Cirógatják, ráncigálják őket, s minden mesterkedést felhasználnak, míg végre a gyengék, ingadozók egy részét eltántorítják és táborukba viszik. Ehhez hasonló képet akárhányszor elvonultatnak szemeink előtt jóságos vezetőink mindenféle változatban szeánszainkon.

Mennyire sújtva érezheti magát a spiritista, ha hasonló jelenetben, kezét szívére téve, be kell vallania önmagának, hogy némi elhangzott intelem reá is igaz vádként illik. De ennél még súlyosabb vád éri azt az embert, aki ellen abból az okból emel vádat valamely szegény szellem, hogy őt saját fogyatékos, hibás mivoltánál fogva elmulasztotta megjavítani. Az igazi spiritista alapjában nem lehet tulajdonképpen rossz, csak emberi gyengeségek, vagy fel nem ismert hibák ékteleníthetik el valóját. A rossz példaadást azáltal kerülheti ki, ha folyton eszében tartja, hogy sohasem vagyunk egyedül, észrevétlenül, hanem körül vagyunk véve szellemlények által.

Mindezt tudva, az a kötelesség hárul reánk, hogy ezt folyton szemünk előtt is tartsuk, és kezünket a fék markolatán tartva, szorgosan ellenőrizzük szívünk minden dobbanását, érzelmeink minden rezgését, s gondolataink minden áramlását, hogy akár a belénk vetített sugalmakat, akár a belőlünk ki-kitörni kívánkozó nyilvánulásokat

nyomban még csirájában — elfojtsuk. Ilyeténképpen trenírozzuk magunkat a példaadásban, mit ha minden előadandó alkalommal tényleg gyakorolunk is, nagy munkát végeztünk önmagunkon, és a szolidaritás törvényének megfelelőleg élünk. A példaadásra képesítő törekvés nem könnyű munka ugyan, de gyümölcsöző s üdvös a példaadóra és az azt elfogadóra egyaránt. Mindkét fél haladásának előmozdítására szolgál. A példaadás révén okulást és a jóra való ösztönzést nyert szellemtestvér pedig örök hálával eltelten hasonló testvérekkel egyesülve, fálánkszot képez körülöttünk, jótevőjét oltalmazva, védve és segítve itt is, túlnan is.

Antal rendeltetése és halála.

Mint már ismételten említettem, hogyha vezetőinknek Antal vagy az én számomra valami fontos, ezoterikus irányú közölni valójuk volt, szigorúan zártkörű szeánszban juttatták azt hozzánk. Régebben csakis Alajos médiumot használták eszközül e célra, így többek közt akkor is, midőn Antalhoz juttatták azt a kinyilatkozást, hogy ő van hivatva Máté és Márk apostolok evangéliumai magyarázatának közvetítésére. Alajost különösen azért használták fel, mert teljesen mechanikus médium lévén, egyikünkben sem támadhatott az a gyanú, hogy közleményébe esetleg animisztikus mozzanat is vegyülhetne. Ez okból ránk nézve kötelezőnek és komolyan megszívlelendőnek is tartottuk minden szavát. Midőn aztán az említett kinyilatkoztatás beteljesedésének időpontja elközeledett, vezetőink ismét zártkörű szeánszot rendeltek el, amelyre csak én meg Antal voltunk meghíva — 1877 december 15. napjára. Most azonban nem Alajost, hanem a szintén extatikus Lipót médiumot rendelték ki. Alajos médiumítása ugyanis egy idő óta hanyatlófélben volt; gépezete recsegett, nyikorogott — nélkülözte t. i. az alajozást: a hitet, a buzgalmat és az odaadást, mint a médiumi funkciók sima lebonyolításához szükséges feltételeket és eszközöket. Azt ugyanis, ami külsőségek után ítélő gyarló szemeink előtt el volt takarva, vezetőink, akik a dolgok lényegébe belelátanak, régen, sőt talán már keletkezési stádiuma előtt is felismerték. Látták t. i. az Alajos körül settenkedő és megtévesztő alantas szellemek raját, s ismerve Alajos ellenálló képességének csekély erejét, egész bizonyossággal megállapíthatták szükségképpen bekövetkező bukását is. Felismerték ők ezt már akkor, amikor arról nekünk még sejtelmünk sem volt, s amikor mi még Alajost médiumi

képességének teljes birtokában levőnek véltük, holott médiumitásának gyökerét már-már elpusztította a féregként rajta rágódó szellemek raja.

Midőn tehát egy napon Franciska médium fia, Lipót, egész váratlanul kiváló extatikus médiummá vált, nagyon megörültünk neki, azonban csak későbbben ébredtünk annak tudatára, hogy itt is — mint azt már többször észleltük — a vezetőink előrelátásából folyó gondoskodásnak egy újabb jelensége nyilatkozik meg, idejekorán olyan helyettesítőről gondoskodván, aki teljesen képes leend arra, hogy egyletünk számára Alajost pótolja. Lipót minden előzetes látható előkészület nélkül bontakozott ki, mint kész extatikus beszélőmédium. Azt mondtam: minden látható előkészítés nélkül, valójában azonban a szellemek mégis előzetesen preparálták Lipótot, alvó állapotában t. i., ami persze rejtve maradt a mi szemünk előtt. Lipót ugyanis Franciska médiumnak egyetlen fia lévén, születése óta soha még egy napra sem távozott el anyja oldala mellől, ez pedig minden porcikájából csakúgy lövellte a delejes fluidokat, amelyekben tehát születése óta fia is úgyszólván állandóan fürödhetett. Valószínűleg a médiumitás régtől fogva lappangott is már a fiúban, mígnem a vezető szellemek kellő percben életre keltették azt. Lipót pedig, eltekintve médiumitásának extatikus voltától, már annál a körülménynél fogva is feltétlenül megbízható és meggyőző médium volt még a szkeptikus hallgatók előtt is, mivel sejtelve sem volt a spiritizmus tanáról, arról soha egy szót sem olvasott, soha még üléseinkre sem járt el, mielőtt médiummá vált volna, s nem csak hogy teljesen közömbösen viselkedett a spiritizmus iránt, de még idegenkedett tőle a szellemektől való félelem és rettegés folytán. Attól is félt, hogy ismerősei körében esetleg a hívő spiritista gyanújába keveredik. Csupán személyem iránti szeretete és tisztelete bírta rá Lipótot arra, hogy ülésünkön megjelenjék, hogyha én őt arra felhívtam.

Említettem már egy alkalommal, hogy neki nem csak arról nem volt sejtelve, amit extatikus állapotában beszélt, de arról sem, hogy egyáltalában beszélt, amit gyakran el sem bírtunk vele hitetni. Lipót médium megbízhatóságára nézve még csak azt akarom megjegyezni, hogy a reinkarnáció tanáról fogalma sem volt.

Midőn tehát a jelzett napon Antal lakásában megnyitottuk a szeánszot, és Lipót médium extatikus állapotba esett, megfogta a mellette ülő Antal kezét és azt a szeánsz tartama alatt mindvégig

kezében tartván, így szólott: „Halld Antal és légy erős, meg ne ijedj! Kötelességünk Prochaszka Antalnak, az embernek múltjáról fellebbentem a leplet rokonai és barátai előtt.” Ebből kitűnt, hogy én, meg a jegyzőkönyvvezető Mezei Zsigmond, előbbi egzisztenciánkban Antallal baráti vagy rokoni viszonylatban állottunk (amit azóta Antal szelleme egyik nyilatkozatában meg is erősített). Nem közölhetem azonban e helyen szószerint az egész közleményt, és a szellem nem is tárta fel Antal egész múltját, hanem csak háromrendbeli inkarnációjáról lebbentette fel a fátyolnak egy-egy csücskét. Anélkül, hogy a nyilatkozó szellem kifejezetten megmondta volna neki, minden jel arra vallott, hogy az a korszak, amelyről Antal inkarnációi közül elsőnek szólott, a rablólovagok idejére esett, midőn az ököljog, a vérlázító erőszak és kegyetlenség uralkodott, és midőn a fegyveres hatalmasok önkénye a védtelen embereket és utasokat vagyonuktól és ha védekeztek, még életüktől is megfosztotta. E kegyetlenségek láttára — lévén ő különben is az igazság fanatikusa — Antalnak felforrta a vére, és arra a szerepre vetemedett, hogy a szegény, védtelen üldözöttek és kifosztottak védőjeül és a hatalmasok kegyetlenségének ostromzó bírójául tolta föl magát. Midőn emiatt a tömlöcben halt meg, a szellemvilágban az Úr monda neki: „Jól végezted dolgot, az igazságosságnak szolgáltál — de illetéktelenül; bíróul avatad fel magad, ami nem volt a te rendeltetésed. Ezért le fogsz menni a földre vezekelni, azonban a most elvégzett munka jutalmául törvényes megtorló föladatod leszen, a földi törvények értelmében fogod büntetni a gonoszságot.” Bevégezvén Antal ezt a pályafutást is, újból visszatért a szellemvilágba, és most azt monda neki az Úr: „Ez úttal olyan életpályát kaptál, amelyben örömed telhetett, de te gyűlölted a zsidókat, s áldozataidat mindig közülük választottad ki. Zsidónak fogsz tehát születni olyan országban, ahol a zsidóval úgy bánnak, mint az állattal.” És csakugyan úgy történt. „Nyomorult zsidó voltál”, — mondá a nyilatkozó szellem, — „nélkülöztél, sanyarogtál, majd meghaltál, és tested levetése után visszatértél oda, ahonnan elbocsáttattál. Lassan-lassan rendeltetésed mindig könnyebbé és könnyebbé lőn a mai napig, amidőn tisztábbá és számunkra hozzáférhetőbbé lettél.”

Majd szó szerint ekképpen folytatta: „Íme, lásd barátom, azok is sokféle életpályán mentek keresztül, akik tetőled szenvedtek, s tömegesen tértek meg a másvilágra, miután rendeltetésüket nem jól töltöt-

ték be. Vigyázz most ezekre a testnélküliekre, akik gyűlölettel eltelve, bosszút akarnak rajtad állani. Te ember vagy és kiáltom neked: Ember vigyázz magadra, s az Isten megóv. Te a többi emberekkel szemben felavatott megszentelt vagy, mert veled a megszenteltek egyesülhetnek. Féltre a bűnbánattal, mert azt már ott fent elvégezted és tudd meg, hogy mindaz, ami voltál, ami leszel: rendeltetésed. Mi szeretünk téged, már megmondottuk neked. Nyugodtan alhatsz, és ne félj, állj ellene a rossz sugalmazásoknak, ne engedd azokat lelkedbe hatolni, taszítsd vissza azokat. Megértettél? — Igen. Nem tudnád megmondani, milyen természetűek ezek a gondolatok? — kérdi Antal. Csak egy kis fényugarat kérek tőled erre nézve.

„E gondolatok különböző természetűek” — felelé a szellem — „mert különböző természetűek csoportosulnak körülötted, akiknek különféle szándékaik vannak. Az egyik házi perpatvart, a másik életunságot, ismét másik kapzsiságot, s egy további a gőgöt akarja felkelteni benned. Mindegyik akar valamit, s egy célra, tudniillik elbuktatásodra törnek. Miközben te az ilyen gondolatokba beleszoktatod magad, ilyenek is vezetnek és azok, akik így sugallnak, célhoz is visznek. Abban a pillanatban azonban, amidőn azt hiszed, hogy célnál vagy, el vagy veszve s ők téged teljesen hatalmukba kerítenek. Nekünk szintén résen kell lennünk, és mert te meg vagy szentelve és nem szabad megszejteleníttetned, kötelességünk neked mindezt megmondani. Vedd most az írást és tégy reá zöld pecsétet. Amit fél éber állapotban kapsz, írd a most kapottak alá, viseld testeden, ez meg fog óvni téged. Megértettél?”

— Igen.

„Istennek ajánllak!”

Vezetőink az általuk felfedezett praegzisztenciák révén felismertették Antallal előbbi bűnös életét, és azt is, hogy a vele szemben megnyilvánult kegy korántsem az ő érdemeinek folyománya, hanem tisztára kegyadomány, amellyel érdemeket szerezhet magának, s egyben megmutatták neki a küzdelmeket is, melyek révén ez érdemeknek birtokába juthat. Antal tehát fokozott energiával felvértezve, résen állt láthatatlan elleneivel szemben, és Istenbe vetett bizalommal le is számolt velük. Legelőbb a kísértések legveszedelmesebbikével: az önhiptséggel és túlemelkedettséggel, a gőg eme fatyúhajtásaival végzett, a többi kísértések már ezekhez képest gyermekjáték-számba mentek. Kemény ellenállásával nem csupán távol

tartotta magától ellenségeit és védekezett, hogy új folt ne tapadjon reá, hanem a régi foltokat, tudniillik tartozásait is igyekezett törleszteni azzal, hogy saját engesztelődése és szeretete által ismertette meg velük azt az egyetlen utat, amelyen haladva a szellem erőt, hatalmat és békét nyerhet, holott a kísértők útjain csakis hanyatlást, erőtlenséget és elégedetlenséget arathat. Ekképpen elleneit lassan-lassan megpuhította, végre barátaivá tette, és a törvény útjaira terelte. **És ezzel lerótt a szellemek összetartozandóságának, a szolidaritás törvényének tartozó adóját, amely által médiunitása elérte betetőzését,** azt a tisztasági fokozatot, amely a magas szellemek közvetlen kapcsolódását lehetővé teszi, hogy az evangéliumnak hamisítatlan magyarázatát általa leadhassák. **Ez a leadás 1878. októbertől 1879. ápriliséig Máté és 1879. augusztustól 1880. májusig Márk evangéliumának befejezéséig tartott.**

Május 18.-án délben felkerestem Antalt, bejelentvén egyik régi tagunknak délután négy órakor végbemenendő temetését. Az elhunyt Antalnak kedvence volt, akit ő térített atheistaságából az Istenben való hitre, illetőleg a spiritizmusra. Minthogy pedig a gyászjelentés későn érkezett hozzám, és így egyletünk tagjait nem értesíthettem, azt akartam, hogy legalább mi ketten képviseljük egyletünket a temetésen. Abban maradtunk tehát, hogy a Koronaherceg utcában levő gyászháznál négy órakor találkozunk és a szertartás bevégeztével együtt megyünk az egyletbe.

Antal friss és jókedvű volt és a „re bene gesta” örömeivel egy nagy csomagra mutatott, melyben a Márk evangélium befejezett és másnap expedíalendő utolsó füzetek voltak elcsomagolva. Szívélyesen búcsúztunk egymástól a viszontlátásra, nem sejtve, hogy csak én fogom őt viszontlátani — holtan. Ahogy a gyászházban megjelentem, ahol a koporsót már behozták a tágas udvarra és a papság is megjelent, elbámultam, hogy az én annyira pontos Antal testvéremet nem találtam ott. Egyszerre a szemben levő kapuban mostoha leányát látom megjelenni, aki magából kikelve, keresve járatta körül szeméit a gyászolók sokaságán. Odasietek hozzá. „Apa nagyon rosszul lett — úgymond — ide küldött, hogy azonnal jöjjön hozzá.” Útközben elmondta, hogy apja jó étvággal ebédelt és vasárnap lévén, szokása szerint ebéd után a kávéházba ment, azt mondván, hogy a temetésről nem jön haza, hanem onnan egyenesen az egyletbe megy. De a kávéházban rosszul lett, alig bírt hazamenni, s panaszkodott, hogy

nagymérvű mellnyílalása van, s kérte, hogy ágyat vessenek neki és menjenek el értem. Megvallom, hogy nem nagyon siettem, nem tartottam veszélyesnek a dolgot, azt hívéim, hogy a kávéházi rossz fluidumok révén alantas szellemek férközhettek hozzá. Antalék lakásába érve ott találtam egy közelben lakó orvost, akit időközben hívtak hozzá, mert Antal folyton rosszabbul lett, sőt a szava is elállott. Nagy öröömre sietős dolga volt kollégámnak s hamarosan távozott. Antal csukott szemmel, mozdulatlanul feküdt, és bár szívverése nem volt kipuhatható, rá sem gondoltam, hogy ez már a halált jelentse, mert voltak olyan eseteim, ahol mély extázisban a tetszhalál minden lát-szólagos jelensége mellett is, néhány delejes vonás után magához tért a beteg. De bizony az én szeretett Antalom sehogysem reagált a delejes hatásra, hanem teste mindinkább kihűlt, s végre a vérző szívű testvérnek meg kellett hajolnia az orvos megdönthetetlen tudományos észlelete előtt.

Meg sem kíséreltem leírni fájdalmamat és a halálhírnek testvéreimre tett hatását, akik lesújtó híradásomat alig akarták elhinni, mint ahogy én is nehezen bírtam beleélni magamat, hogy a mi szeretett Antal testvérünket ezidőszerint elvesztettük.

Azt, hogy mi volt mindannyiunknak Antal és hogy mit vesztettünk mi és egyletünk is az ő halála által, mindennél tökéletesebben, kifejezőbben írja le az egylet ama gyászjelentése, amelyet a még el nem küldött Márk evangélium utolsó füzetéhez csatolva küldtünk meg előfizetőinknek. És amelyet alább szó szerint közlünk azért is, mert ebben a gyászjelentésben elmondottak annyiban különböznek a szokásos, többnyire valótlan magasztaló, s dicsérő gyászjelentések tartalmától, amennyiben annak minden betűje a szó legszorosabb értelmében való igazság, és vezetőink szózatának is tekinthető, mert az József testvérünk, aki már akkortájt szenzitív, könnyen befolyásolható médium volt, bár nem transzban, de határozottan vezetőink sugalmazása és ellenőrzése alatt írta.

A gyászjelentés így hangzott:

„Mély megilletődéssel teljesítjük szomorú kötelességünket, midőn értesítjük olvasóinkat arról a súlyos csapásról, mely szeretett testvérünk és egyletünk titkárának, Prochaszka Antalnak halálával ért bennünket. Az Isten útjai kifürkészhetetlenek, és az ő magas és szent akarátának tetszett médiumunkat, Antalt, egy pár nappal azután, hogy az evangélium magyarázatát befejezte, szent ügyünk érdekében

teljesített szellemi tevékenysége közben, vasárnap, e hó 18-án délután 5 órakor elszólítani szép és nemes hivatásának színteréről.

A nagy fájdalomnak első megnyilvánulása alatt lehetetlen még annak megfelelő szavakban kifejezést adnunk. Ennek a nagy veszteségnek teljes nagyságát és horderejét még nem vagyunk képesek áttekinteni és csendes megadással vetjük alá magunkat Isten magasztos rendelkezésének. Hogy mit veszítettünk e testvérünkben, azt mi érezzük legjobban, akik közvetlen környezetében napról napra s óráról órára tanúi valánk az ő csodálatraméltó munkaerejének, a spiritisztikai tudomány terén tanúsított fáradhatatlan kutatásának. Minden jó, szép és nemes iránti átszellemesült tiszteletének, s a bölcsesség és igazságérzet terén összegyűjtött kincseinek.

Egyletünk egyik vezető médiuma, az Úr kiválasztottja és az igaz tan ihletett prófétája volt ő. Az ő író és beszélő médiumitásának köszönhetjük Máté és Márk evangéliumainak magyarázatát, és a hét gyülekezethez intézett záró szót, amelyek a „Reformirende Blätter”-ben jelentek meg és amelyeknek tartalma és mélysége tanúsítja, mennyire meg volt ő áldva médiumításban. Ha meggondoljuk, mi volt ő nekünk mint testvér, milyen szeretettel és tisztelettel csüggtünk mindannyian rajta, mily bizalomteljesen tárta föl előtte mindenki szívét, minden ügyeiben tanácsot, vigasztalást és intelmet nyervén tőle. Ha meggondoljuk, hogy a vele való személyes érintkezés mindnyájunkra nézve mennyire mellőzhetetlen szükségességnek látszott, úgy érezzük, mintha szívünkben szakítottatott volna ki egy darab, s mintha egy erős oszlopkat veszítettük volna el, amelyre eddig támaszkodtunk.

És minő veszteség nehezedik egyletünkre, melynek titkári teendőit önzetlenül és fáradhatatlanul, anélkül látta el, hogy valaha is a legcsekélyebb ellenszolgáltatásra reflektált volna, vagy részesült volna ilyesemben. Az egyleti ülések pontos látogatása mellett, amelyeknek mindenikében transzállapotban a legmagasztosabb manifesztációk révén lelkesítette és emelte fel a jelenlévőket, még arra is volt ideje, hogy nemcsak az általa, hanem egyletünk valamennyi többi médiumai által közvetített számtalan manifesztációkat átnézze, javítsa és simítsa, nagy részét ezeknek maga tisztázván le. Emellett képes volt a kiadóhivatalt is az azzal járó hosszadalmas és nehézkes teendőkkel együtt személyesen vezetni, ellátni Európa összes államaiba irányuló, s igen tekintélyes levelezését és mindezekon felül meg

tudott felelni mintaszerű kötelességtudással világi hivatásszerű kötelességeinek is.

Az az irány, melyet egyletünk számára magas szellemi vezetőink tűztek ki: az igazság kutatása, a gondolatok és érzelmek tisztítása, az értelemnek minden hagyományos vallási dogmáktól ment kibontakozása és megszabadítása, mely feladatunkká tétetett, a felvilágosodás szférái felé törő magasabb lendület, amely magas védőink tanításaiból áradozott, mindmegannyi szívéhez volt növe és szakadatlanul szeme előtt lebegett. Az egylet volt mindene; ebben összpontosította minden vágyát, törekvését és gondolatvilágát, oda törekedvén, hogy egyletünk le ne térjen a kijelölt útról, hanem állandóan előrehaladva megmaradjon azon. Inspirációja megragadott minden kimondott gondolatot, képes volt annak valódi jelentőségét megadni, és elmondhatjuk a szó szoros értelmében, hogy ajkairól a bölcsesség szólt.

Ő nincs többé közöttünk, és az ő testi elvesztésével egyletünknek oszlopa dőlt ki, mely annak nemcsak legszebb ékessége, hanem fő támasza is volt. El lehet képzelni mindezek után, mily fájdalom tart fogva minket arra a gondolatra, hogy e testvért nem láthatjuk többé közöttünk, a vele való személyes érintkezést ezentúl nélkülöznünk kell, és nem vehetjük át többé közvetlenül az ő nemes gondolatait.

Az emberi szívnek joga van sírni a kedves és drága felebarátok elveszte fölött. De a jóságos Atya nekünk spiritistáknak megadta a legszebb vigaszt, amit csak az ő mindeneken könyörülő szeretete megadhat: mi tudjuk, hogy a mi Antal testvérünk számunkra nem veszett el. Mi tudjuk, hogy ő feladatait itt elvégezvén, odaát újabb, szebb feladatai felé haladhat, hogy szelleme minket körül fog venni, s megszabadulva az anyag béklyóitól szabadabban, elfogulatlanabban, szélesebb látókörből fogja magasztos tanunknak igazságait velünk közölni. Mi tudjuk, hogy ő azokat, akiket földi életében anynyira szeretett és látogatott, szellemi életében is tovább fogja szeretni és körülvenni. Az ő szellemvilágbeli működésétől szent tanunknak sokkal szebb és eredményesebb föllendülését reméljük, és éppen azért hálát adunk a mindenható Istennek végtelen kegyelmű intézkedéséért, az ő irtalmasságába ajánljuk elköltözött testvérünknek szellemét, és kérjük az ő véghetetlen jóságától, engedné meg e szellemtestvérünknek, hogy a földön Isten szolgálatában elkezdett és oly jól

bevégezt munkáját odaát nagyobb, szebb és tisztább mértékben folytathassa az ő dicsőségére és az emberek üdvére.

Prochaszka Antal neve még alig ismeretes. Csak egy kis kör látta az ő működését és értette törekvéseit. De eljön az idő, amidőn itt a földön, a szeretet napsugarai feloldják az önzés jegét; amidőn a materializmus köhalmazai meginognak, és összeomlanak az isteni igazságok trombitaszavára. Amidőn az igazság hullámai elmosják és tovaragadják a hitelenség homokbuckáit, — és ha akkor az emberiség föl fogja ismerni hamis elméleteinek ürességét és vigasztalanságát, tudományos kutatásainak csalóka képeit; ha eme üres épületek összeomlása közben támpont után kiált és csalódott várakozásának sivársága közepette üdítő ital után fog vágyakozni szomjúhozó ajkai-val: akkor fog az emberek számára megjelenni a megváltás az új kinyilatkoztatás tanában, akkor fognak vágyakozni annak megismerése után, s törni magukat a nedvdús, erősítő és tisztító táplálék után. Kéjjel fogadván magukba minden szót, minden betűt, melyet Isten kegyelme az ő magas szellemei által fog kinyilatkoztatni nekik. És ha majd olvasni fogják Antal médium szellemi kinyilatkoztatásait, akkor az ő nevét bizonyára az Úr kegyeltjei és Isten prófétái között fogják emlegetni. Úgy legyen!”

Antal élettörténete.

Miután a gyászjelentés végpasszusában foglalt ama jövődölést, hogy: „Antal nevét bizonyára az Úr kegyeltjei és Isten prófétái között fogják emlegetni”, bátran tekinthetjük magas vezetőink sugalmazásából eredő kijelentésnek, — a késő nemzedék bizonyára hálásan fog fogadni minden olyan részletes adatot, amely Antal alakját közelebbi megvilágításban fogja szeme elé tárni.

Antal a csehországi Budweis nevű püspöki városban született, úgy hiszem, 1824-ben, katolikus szülőktől; anyja különösen nemeslelkű, vallásos asszony volt, akiről Antal megható kegyelettel szokott megemlékezni. Atyja a budweisi katonai fegyvertár bognár műhelyének vezetője volt — persze, mint katonáéknál szokás, csekély javadalmazás mellett. Négy gyermeke lévén, a legidősebbet, Antalt, kénytelen volt az elemi iskola bevégeztével kivenni az iskolából, és gyenge testalkatánál fogva csakis szabómesterségre taníttathatta. Tizenöt éves korában felszabadult Antal, és vándorútra ment Prágába, Bécsbe és végül Pestre, ahol végleg letelepedett mint önálló

mester, és egy elhalt szabómester özvegyét vette el, vele együtt megkapván a műhelyt és ennek törzs-megrendelőit is. Az üzlet új tulajdonosát a régi rendelők mihamar nagyon megkedvelték. Nemcsak az őszinte nyílt és tisztességes embert kedvelték benne, akinek ambíciója az volt, hogy megbízóit becsületesen kiszolgálja, hanem nagyra becsülték őt mint kiváló természetes eszű férfiút is, aki minden iskolázatlansága dacára bármily tudásán kívül eső dolgot is képes volt lelki intelligenciájánál fogva megérteni, sőt bámulatos tájékozódottsággal mihamar ítélni is tudott benne. Megrendelői leginkább az intelligens középosztályból ügyvédek, hivatalnokok, bírák és majdnem valamennyi szeminárium papi karából kerültek ki. Ezek szívesen eldiskuráltak órák hosszáig az egyszerű szabóval nem csak a napi folyó eseményekről, de a tudomány körébe vágó kérdésekről is, mert Antal ezekben is hamarosan otthonosnak érezte magát. Ez így tartott évekig és Antalnak a szabóság biztosította a tisztességes, bár szerény megélhetést. A hatvanas évek vége felé azonban lassan-lassan úgy megcsappant a megrendelők száma, mint tavasszal a hó. Most egyik bírót, majd valamelyik szemináriumi tanárt helyezték át valahová, mások meg vagy elköltöztek vagy elhaláloztak. Ez a hiány már-már éreztette sújtó hatását a jövedelem mérlegében, Antal azonban nem búsult, annál kevésbé desperált, mert akkoriban már ismerte a spiritizmust, amely az ő Istenben való hitét, főképpen pedig a Benne való bizodalmit nagyon megszilárdította. Megvizsgálván önmagát, rájött, hogy mindez az ő hibáján kívül esett meg rajta, és azt mondta önmagának, hogy a jó Isten nem fogja tőle és gyermekeitől megvonni a betevő falatot. A lehetőségig megszorította háztartását, kiküszöbölve mindennemű elkerülhető és mellőzhető kiadást. Feleségével emiatt sok küzdelmet kellett vívnia. Antal ugyanis mostoha gyermekeinek kirendelt gyámja volt, ő azonban nem volt mostoha apjuk, sőt jobb volt hozzájuk, mint édesanyjuk. Felesége, ez a költekezésre hajló asszony, folyton rá akarta venni, hogy a gyermekek tőkéből pótolja a jövedelem hiányát, de Antal lelkiismerete erre nem volt kapható. Szívós állhatatossággal védte mostoha gyermekei kis vagyonát, azzal biztatva feleségét, hogy a jó Isten majd csak jobbra fordítja sorsukat. És lám: Antal csakugyan nem épített fövenyre, mert midőn annyira leolvadt megrendelőinek száma, hogy már az üzlethelyiség bérét is alig tudta megszerezni, — beállott a kedvező fordulat. És most válaszolok arra a kérdésre, vajon haláláig folytatta-

e Antal a szabóságot? Nem. Mintegy tíz évvel halála előtt abban hagyta azt, jobban mondva, a szabóság hagyta el őt és pedig azért, mert ha a mesterségből kellett volna tengődnie, nem munkálkodhatott volna mint médium, sem nem szolgálhatta volna az egyletet, amelynek ő lett a lelke, aki tisztázta a szeánszok jegyzőkönyveit. Sajtó alá rendezte azokat a megindítandó „Reflexionen aus der Geisterwelt” és a kiadásra készülő „Reformirende Blätter” című könyvek számára; aki az egylet számadásait a legnagyobb pontossággal vezette, elintézte a külföldi elvbarátokkal, valamint az előfizetőkkel való bőséges levelezést és mindenekfölött szolgálta az egyletet eleinte mint író- és később mint transz-beszélő médium. Hiszen egész nap reggeltől estig szakadatlanul munkálkodnia kellett az egylet érdekében. És az Isten megfoghatatlan bölcsessége olyan keresetmódot nyújtott neki, amely mellett mindennek meg tudott felelni anélkül, hogy újabb keresetmódja, amely megélhetését biztosította, csorbát szenvedett volna; mindkettőt végezhetette, és végezte is egymás mellett a legnagyobb lelkiismereti pontossággal.

A jószágos Gondviselés legbölcsebben köti össze és oldja szét az emberek sorsának fonalait aszerint, ahogy azt haladásuk fokozata és ahhoz mérten rendeltetésük és feladatuk megkívánja. Hogy pedig mintegy kézzelfoghatóvá tegyem, hogy mily módon segített az Atya szeretete és bölcsessége Antal szorult helyzetén, le kell írnom a múlt század 60-as éveinek végén alapított „A magyar király Szt. István nevét viselő pesti betegápoló és temetkezési egyesület” alakulását, amelynél Antal soha nem álmodott alkalmazást talált, és megélhetését biztosítva, egyben a képzelhető legalkalmasabb helyzetbe is jutott, hogy egyesületünk médiumi, titkári és számvevői feladatait oly pontosan és mint máshol sehol, nyugalmasan elvégezhesse.

Ez az egyesület ugyanis arra volt hivatva, hogy kiváló jótékony ságú célokat szolgáljon a kisiparosok, szatócsok és az alsóbb osztályú hivatalnokok között. Negyedévi csekélynek mondható tagsági díj fizetése ellenében biztosított minden tagnak, s ezek családtagjainak betegsége esetére ingyen orvosi kezelést és gyógyszertárt, halálozás esetére pedig 100 forintot a temetkezési költségekre. Minthogy azonban a csekély tag járulékokban az egyesület nagyarányú költségei fedezetet nem találhattak volna, a tehetősebbek néhány száza lépett az egyesületbe pártoló tagnak, akik az egyesület kedvezményeit nem vették igénybe. Ily módon a vagyonosok jószívűsége levevén a szegényebb

sorsúak válláról a teher nagy részét, az egyensúly helyreállott, s miután a létező hasonló célú egyletek ily arányú kedvezményeket nem nyújtottak, seregestől jelentkeztek a tagok, akiknek száma mihamar 2500-ra szaporodott. Híre járt ennek a városban, és Antal, akinek jövedelme — amint már jeleztem is — megcsappant, örömmel vétette fel magát az egylet tagjai sorába.

A mélyen gondolkozók és azok, akik az eseményeket nyílt szemmel kísérik, és éles látással tekintenek bele a manapság, bár valójában áldásosan működő intézmények létesítésének indító okai-ba, hamar rá fognak jönni, hogy a legtöbb hasonló intézmény távolról sem annyira a jónak, a nemesnek, az igazi emberszeretetnek kultuszából keletkezik, mint inkább az emberek fogyatékoságának és gyarlóságának céljait hajhászó zavaros forrásból fakadnak. A hiúság, cím- és érdemjel-kórság, dics- és szereplési vágy, szóval az emberi gyengeségek egész sorozata nélkül vajmi kevés kórház, árvaház, vakok és siketnémák intézete stb. létesült volna. Minthogy pedig Isten megfoghatatlan szeretete nem hagyhatja az emberek gyarlóságait parlagon heverni, mérhetetlen bölcsessége szolgálatába szegőd-teti a rossz, a fogyatékos elemet is, és oly helyre állítja, ahol jót, nemeset művelhet, s ezzel az ő munkáját végezteti. És habár e munkát nem jó szándékból kezdeményezik, sőt hideg szívvel és részvétlenül végzik is, annak áldást hozó gyümölcsei mégis sok szenvedő és nyomorgó embert üdíthetnek és táplálhatnak.

Nos hát — a Szt. István betegségélyező egyletet sem a jó-tékonyosság, hanem tisztán pártpolitikai érdek és nagyravágyás hozta létre. Bár nem lenne érdektelen a régi Pest emez akkoriban legnépe-sebb és legbefolyásosabb klubjának üzelmeiről egy kis korpét nyújtani t. olvasóimnak, erről több oknál fogva mégis le kell mondanom, bármennyire kísért is rá az alkalom.

A balparti kerületek legnépesebbje volt akkortájt a VI., a Terézváros. Annyira túltengett már a területe, hogy ki kellett belőle hasítani a VII. erzsébetvárosi szintén nagy kiterjedésű kerületet. Né-pességénél és ennek agilitásánál fogva a hatalmas kerület vezérférfiai kezében folytak össze a városházi és országos képviselő választások fonalai és esélyei. Megtörtént azonban egyszer-másszor, hogy a vá-lasztásoknál az ellenzéki párt győzedelmeskedett. Hogy tehát a kerü-let mindenkorra biztosítsa magának a többséget, kieszelték a Szt. István egylet alapítását abból a célból, hogy a választási joggal bíró

kis emberek voksát zárt csoportban vigyék az urnák elé, s ekképpen a döntés esélyei fölött ők rendelkezhessenek. Ez volt az egylet alakulásának alapgondolata, amely — csak röviden jelzem e helyen — idővel nem egészen vált be. Az emberek számadásaiban ugyanis mindig van valami kisebb-nagyobb hiba a kréta körül — holott Isten szándékában minden hajszálnyira vág össze. Antal olyan helyzetet talált az Egylet kebelében feladatai megoldása tekintetében, amelyet egy bölcsekből összeállított ankét sem bírt volna számára kiszelni.

Megtörtént ugyanis, hogy az egylet számvevője és intézője vétkes rendtelenségek következtében megkárosította az egyletet, amiért el kellett őt hivatalából mozdítani és új embert választani, a megüresedett tisztségre. Az elnök előadta az ügyet és már elő akarta terjeszteni a közgyűlésnek az általa protezsált jelöltet, de az ezerfőnyi közgyűlés szóhoz sem juttatta, hanem egyhangúlag azt követelte, hogy Prochaszka Antallal töltsék be a megüresedett számvevői állást. Az elnök előbb elképedt, mert az állást már előre biztosra ígérte kedveltjének, — majd megpróbálta nyomatékosan, szinte követelőleg keresztülvinni szándékát, de az egész közgyűlés — amely (a nagyfőjű emberek nem törődvén sokat az egylet belső dolgaival és a közgyűlésen sem jelenvén meg) egy szálig a kis emberek zöméből állott — nem tágitott és állhatatosan követelte, hogy az elnök Antalt enuncialja megválasztott számvevőnek. Nem, volt tehát mit tennie az elnöknek, mint fanyalogva beleharapni a savanyú almába. De az elnöknel is jobban megdöbbsent maga Antal — annak gondolatára, hogy miképpen fogja tudni ellátni a majdnem 3000 tagot számláló egyletnek számvevői teendőit? Hiszen az elemi iskolában elsajátított írása az annyi éveken át szünetelő gyakorlat híján teljesen elrútult, s habár a veleszületett tudásvágy folytán minden szabad idejét újság meg egyéb dolgok olvasásával töltötte is, azonban a számvetésben és könyvelésben teljesen járatlan volt. Töprengései azonban mihamar eloszlottak, mert Antal akkoriban már egyet-mást olvasott a szellemtan magasztos etikájáról, és habár ennek csak teóriájával foglalkozott, mindazonáltal hite és Istenben való bizalma már nagyban megszilárdult. Némi rövid gondolkodás után így okoskodott: Az életben mindenütt és mindenben Isten művét és akaratát kell látnunk — tehát ebben is. És bízva a saját akaraterejében, szorgalmában és kietartásában — elvállalta a felajánlott hivatalt. Éjjelt nappallá téve gyakorolta magát a szépírásban és csakhamar olyan metszéshez hasonló kézírást

sajátított el, mint aminők a szépírási minták valának. Beszerzett mindennemű a számvevőséghez és könyvvitelhez szükséges szakműveket és vasszorgalommal annyira vitte, hogy egy iskolázott és gyakorlott számvevő tiszttel is bátran kiállhatta volna a versenyt. A 40 évet túlhaladott szabó olyan kifogástalan számvevővé lett, akinek munkálatában a legszigorúbb kritikus sem találhatott kivetni valót. De még a rosszakarat sem, ami az elnökben nem is hiányzott, aki első perctől fogva gyűlölettel volt eltelve Antal iránt már az okból is, hogy akarta ellenére választották meg őt. Sok megszegyenítést és lealázást kellett Antalnak elszenvednie az erőszakos és kíméletlen természetű elnök vérig sértő szúrásai és csipkedései miatt. Az intező vezető emberek csupán a maguk fajtájából választottak bizottsági tagokat — ott a kisembereknek, tehát Antal barátainak nem volt helye; amazok meg nem akartak kikötni az elnökkel, hogy Antalt védjék. De midőn én is beléptem az egyleti tagok sorába, és azonnal helyet nyertem a bizottságban is, Antal jelenlétem által bátorítást nyert és egynéhány rípsztom után az elnök is szelídebb húrokat kezdett pengetni. Ez alatt Antal kiváló mechanikus médiummá vált és vezetőink folyton intették őt, hogy csak nyugalommal tűrje el az elnök igazságtalanságát és ellenségeskedését, amelynek oka még egy múlt egzisztenciából származik, és különben is arra való, hogy Antalnak felfortyanásra hajló természetét, amely minden méltatlanság láttára kitör belőle, végképpen kiküszöbölje. Majd eljön még az az idő — mondták vezetőink — midőn nagy csapások fogják sújtani az elnököt, ezek megpuhítják őt, és nem csak jobb indulatok fognak támadni szívében, hanem még védelmébe is veszi Antalt a támadásokkal szemben. És a jóslások minden valószínűtlenség dacára is tényleg beteljesültek. Az elnökre csakugyan a csapások egész sora zúdult, lelkének legérzékenyebb pontját — családapai szívét sebezvén meg gyermekeiben. Megtört, csendes emberré vált e szegény vagyonos, hetyke ember, aki alapjában jószívű volt, s alkalomadtán bőkezűnek is mutatkozott, de a jó mód kiforgatta valójából és ellenmondást nem tűrő, túlemelkedő természetűvé tette. Sajnos, hogy a jó Atya csak sajtó szenvedések árán bírja gyermekeit visszaterelni a jó útra, aminthogy nem csupán az egyes embereknek vagy családoknak, hanem az egész emberiségnek is a jó, a haladás felé vezető útját könny- és vérözön szokta áztatni. Ezentúl Antal háborítatlanul végezhetette mindkét egyletnek munkáit. Az elnök nem bántotta többé, sőt midőn alkalmilag

szó esett a spiritizmusról, amelynek azelőtt esküdt ellensége volt, s Antalt azzal akarták befeketíteni — még ő kelt védelmére.

Antal legforróbb óhajainak egyike az volt, vajha sikerülne a Szt. István egyletnek olyan tagjai számára legalább egy kis szerény kórházat berendezni, akik szegény voltuknál fogva otthonukban nem kaphatják meg a kellő ápolást. E célból hónapokon át házalt déli 1—2 óra közt a vagyonos polgárok között, és a nemes célra gyűjtött is néhány ezer forint adományt. Hogy az egyleti tagok, akik nála hivatalosan megfordultak és akiknek különféle bajaikban okos tanácsadással segített, mennyire megbecsülték és szerették Antalt, abból is kiviláglik, hogy az egyik közgyűlés alkalmával az egylet pénztárosa ékes szavakkal kiemelve Antalnak az egylet vezetése és hűséges szolgálata körül szerzett bokros érdemeit, amelyeket nem volna igazságos csupán meddő köszönetnyilvánítással megjutalmazni, azt indítványozta, hogy a közgyűlés szavazzon meg Antalnak az egylet pénztárából 1000 forint jutalomdíjat. A közgyűlés örömrivalgás és harsány éljenzés közepette egyhangúlag elfogadta ez indítványt — példátlan jelét adván ezzel az elismerésnek, mely oly ritka a hasonló jótékony célú intézetek annaleseiben... Mintha egyenesen az égből jött volna, olyan jótétemény volt ez a váratlan áldás Antalnak. Volt ugyan annyi fizetése, hogy szigorú takarékoság mellett fedezhette belőle szerény háztartásának költségeit, — s minthogy a Szt. István egylet irodája is Antal lakásában volt, a házbér nagy részét szintén az egylet viselte, — de bizony már a fessző ruházat, a kopott berendezés stb. megújítási költsége sehogy sem tellett belőle. Ám a jó Isten, aki tudta, mire van szüksége Antalnak, és mik okoznak neki fejtörést és aggodást, oly módon segített rajta, hogy a megszavazott 1000 forint adományt egyúttal Antal fényes érdemének elismeréséül is kapta, hogy ekképpen lelkének is öröme és megelégedése teljék benne.

*

Ámbár Antalt a kávéházban érte utói a halál, ne higgyük, hogy a kávéházak rendes látogatója lett volna. A vasárnap délutáni feketekávé volt az egyetlen luxuskiadás, amelyet Antal egyszer egy héten megengedett magának. Kényszerült takarékoságot igénylő budgetje mellett ez volt az ő kis testi, de egyúttal szellemi szórakozása is, midőn agyát egy kissé megpihentette a folytonos szellemi munkálkodás után, mint civilizált ember különben is szükségét érez-

vén annak, hogy a hírlapokat böngészve, ne maradjon el a világ folyásától.

Hogy milyen család maradt Antal után? Felesége meg két fia. Felesége majdnem oly hirtelen halt meg, mint Antal, ugyanabban az évben. Míg élt, nem hagyták el őt együletünk tagjai, hasonlóképpen nem hagyták el árván maradt mintegy 15 éves fiát sem, aki még egy évig folytatta a reáliskolát, de minthogy nem volt kedve a tanulásra, saját kívánságára egy gépgyárba adtuk tanoncnak, s midőn elvégezte tanoncéveit, kellő ruházattal és útiköltséggel ellátva, vándorútjára bocsátottam. Sok bajlódásom volt ezzel a fiúval, akinek gyámja én voltam. Az alma nagyon, is messze esett a fájától: könnyelmű természetű volt. Midőn megemberedett, visszakerült és megnősült. Rossz lelkiismerete nem engedte meg, hogy szemem elé kerüljön. Mikor azonban értesültem róla, hogy fia született és szorult anyagi helyzetben él — én kerestem fel őt, átadtam neki megmaradt, s megőrzött kis pénzecskéjét, amelynek segítségével pótolhatta hiányos berendezését. Hallomásom szerint megszorodott nála a gyermeksereg, és mint munkavezető talált alkalmazást az állami gépgyárban. Antal idősebb, szerény fia, már atyja halálakor városi tanítói állásban volt; megnősült, de fiatalon halt meg tüdővészben, egy kis leánykát hagyván árván. Özvegye és árvája sorsáról nincs tudomásom, mert sohasem jelentkeztek nálam.

XVIII. JÓZSEF MÉDIUM.

Hogyan ismertem meg Józsefet.

A világraszóló koronázási ünnepélyek és látványosságok lezajlása után való első hetekben, 1867-ben találkoztam legelőször Józseffel, együletünknek akkoriban még csak a távol jövőben predesztinált médiumával. Egy ismerősöm nyaralójában jöttünk össze, ahová őt e családnak egyik barátja vezette be. A nagy vendégsereg — személyem kivételével — egytől-egyig még nem régen praktizáló, kezdő fiatal emberekből (orvos, ügyvéd, író, kereskedő stb.) állott, akiket leginkább a háznak szép, egyetlen leánya vonzott. Akkortájt alkotmányos életünk, 17 évi lekötöttség után, mintegy lidércálomból ébredve, a nemzetben szunnyadó energiák új életre keltek, érvényesülésre és versenyzésre ösztönözték a társadalom valamennyi faktorát. Olyan mesébe illő, Eldorádó-féle világ volt akkoriban; a különféle ambíciók és törekvések vágyakozásai és reménykedései rózsás

szíriben tüntették fel a világot. Nem csoda tehát, hogy ebben a rózsás reményektől duzzadó jövőbe helyezett, s kecs egetető bizalommal telt keretben a fiatalokban is lábra kapott a jókedv, a vidámságtól sziporkázó elmés humor, amely engem is magával ragadott. Csodálatos világ volt az! Az emberek nemcsak hamar megismerkedtek és bizalmasan közeledtek egymáshoz, hanem a jóleső nyíltság és őszinteség közlékenységével, sőt emberbaráti vonzódással is simultak egymáshoz. Igazán bámulatot keltő volt a felébredt közszabadság érzetének az a megnyilatkozása, amely az emberek lelkéből kifejlesztette, felszínre hozta a benne szunnyadó nemesebb, emberi tulajdonokat.

Soha nem látott sürgés-forgás tarkította a főváros közhelyeit, s az ipar és gazdaság minden terén életre kelt bámulatos fellendülés az ország minden részéből idevonzotta az embereket. A főváros lakossága rohamosan szaporodott, szóval mindenképpen mozgalmas, élénk versengés és feltétlen sikert ígérő mozgalmak képe tarkította a világot.

Én akkortájt még nem voltam pesti lakos, csak mint vendég voltam itt rég nem látott testvéreim és rokonaim látogatására, akiknél az utolsó időben átélt izgatottság miatt megrendült egészségem helyreállítása érdekében üdülést és szórakozást kerestem. Rokonaim, különösen pedig nagybátyámék ugyanekkor minden követ megmozgattak, hogy lakásomnak Pestre való áthelyezésére rábírjanak, ennek egyik argumentumául éppen az említett rohamos fellendülést hozván fel.

Az említett vidám, kedélyes és fesztelen, mindazonáltal a művelt társaság illemének keretén belül mozgó társaskörben módfelett jól éreztem magam és — sajátságos — az eszmetársulás nyomán összehasonlítást tettem ezen és a vidéki úri társaságokban dívó, többnyire bor és kártya közepette lejátszódó mulatságok közt, még pedig az utóbbiak hátrányára. Amire akkoriban távolról sem gondoltam, most bizonyossággal merem állítani, hogy úgy maga az eszme, mint az annak folyományaként keletkezett érzés voltaképpen nem is bennem támadt, hanem láthatatlanul szuggeráltatott belém és fordulóponthoz képezett nézeteimre és elhatározásomra nézve: — a Pesten való letelepedés ellen támasztott ellenszenvem erősen megingott. Élénken emlékszem reá, hogy a késő éjjeli hazatérés közben folyton a letelepedés gondolata kóválygott fejemben, amely már egészen más, kedvezőbb színben tűnt fel előttem. A következő napon pedig

családomban oly váratlan incidens állott be, mely a már megingott ellenállásomat teljesen leszerelte. Testvéreim és nagybátyámék végtelen öröme és meglepetésére határozottan kijelentettem, hogy megmászítottam a visszatérésre irányult szándékomat, sőt azonnal lakás után akarok nézni. Hogy rokonaim örömét ne zavarjam, elhallgattam előttük azt a mozzanatot, mely tulajdonképpen eddigi ellenállásom megingatására az első lökést adta.

Visszatérve József testvérhez, ő valamennyi vendég között legidegenebb volt előttem. Midőn én elszármaztam szülővárosomból, ő jóformán még gyermek volt, mikor pedig felserdült, kereskedelmi ismereteinek kibővítése céljából Párisba költözött, ahonnan, úgy hiszem, akkortájt tért haza. Szinte megfejthetetlen lélektani probléma, hogy némely régesrégii jelenetek és események mennyire híven vonulnak el szemeim előtt, holott aggkoromnál fogva sok dolgot tegnapról mára is elfeledek. József megjelenése, modora és korát túlhaladó komolysága igen kedvező hatást gyakorolt reám, fokozta pedig a hozzá való szimpátiámat, hogy egy jóhírnevű homöopata orvos fia volt. Jól emlékszem, hogy övele legtöbbit társalogtam, s minthogy akkoriban minden alkalommal azt igyekeztem az emberekől kiszimatolni, vajon találok-e bennük a spiritizmus befogadására alkalmas talajt, azaz Istenben való hitet, ideális világnézetet stb., akkori szokásomhoz híven önála is puhatolózni kezdtem, óvatosan terelvén a diskurzust az említett irányba. S bár József Istenben való feltétlen hitet és a természet szépségei iránti fogékonyságot tanúsított, ami bennem vérmes reményt keltett, mindazonáltal, midőn láttam, hogy állítólagos idealizmusa inkább pózolásnak minősíthető, átláttam, hogy örömöm korai volt, különösen lehűtött pedig bennem minden reménykedést az, hogy nyilvánvalóan felfedeztem benne az öntetszelgés gyengéjét is, mintha jómagamban is nem lett volna ugyané hiba! Erre mégis feladtam a várat és visszaléptem minden térítési kísérlettől. Pedig a hibás én voltam. Mit is várhattam volna mást egy 26—27 éves fiatalembertől, aki a gyakorlati élet küszöbén állva, most lép ki a küzdés, az érvényesülés terére?! De lám, az Isten mégis megvalósította azt, amit akkor emberi szemmel szinte lehetlenségnek láttam, — igaz, csak 15—16 év múlva, — hogy az akkor még fiatal József mégis hivatva lön velem vállvetve nemcsak hinni a spiritizmusban, hanem ebben élete feladataként működni is.

Emlékezet és monoideizmus.

Midőn József médium a legelső találkozásunkról szóló leírást elolvasta, nagyon meg volt lepve. Hogyan? — tünődött József, — lehetséges-e, hogy nem 1875-ben kerültünk össze legelőször, hanem 67-ben és pedig egy idegen családnál, idegen társaskörben, amiről nekem halvány emlékezetem sincsen? És akárhogyan kutatott is József memóriájának lomtárában, sehogy sem bírta felújítani az általam leírt társaságban előfordult mozzanatok emlékét. Siettem szunnyadó memóriája fölkeltségének segítségére lenni és megneveztem ama családot, amelynél találkoztunk, egyúttal elősorolván előtte a társaságban jelenvolt, a közéletben is szereplő fiatal urak nevét is. Előadásom közben József szeme mindjobban érdeklődő figyelemmel élénkült, és mint midőn gomolygó ködön át egy-egy kis napsugár tör utat magának és szétozlatja a homályt, úgy világosodott meg lassan-lassan József lelkében is a 39 év óta elraktározott eseményeknek teljesen elhalványult képe. Mégpedig annyira élesen, hogy minden szavamat nem csupán igenlő fejmozdulattal kísérte, hanem még ő egészített ki egyes hézagokat, amelyeket az ott történtek leírásában én felejtettem el.

Az anyagelvű elmélet keretében eleddig megfajtatlanul maradt lelki problémák közül különösen az emlékezés miként való létrejöttének processzusa képezi a különböző teóriák ütköző pontját. Az anyagelvű tudomány ugyanis tendenciájához híven, a dolgok, események, stb. felmerülő képeit az agyállomány tekerseibe raktározza el, ahonnan azok akkor és annyiszor válthatók ki, valahányszor az agy parányai bizonyos inger révén rezgésbe hozatnak. Meg sem kíséreltem megtámadni e fura elméletet — felment ettől engem maga az anyagelvű tudománynak egyik tekintélyes ágazata: a fiziológia, az élettan. Ez ugyanis kimutatta, hogy az anyagcsere szakadatlan folyamata 5—7 év leforgása alatt a szervezetet alkotó minden anyagot kicserél, kicseréli tehát az agy összes atomjait „közöttük következőképpen azokat is, amelyekbe a képletek elraktározódtak. És hogyha az agy parányai csakugyan hordozói, őrizői az emlékezetnek, az esetben az atomoknak (legfeljebb 7 év alatt) új atomokkal való kicserélése folytán az emlékezetnek is ugyanannyi idő alatt szükségképpen el kellene múlnia. Minthogy azonban az tudvalevőleg nem történik, tehát éppen az anyagcsere helyesnek bizonyult teóriája dönti meg azt az állítást, mintha az emlékezetnek székhelye az agy lenne. En-

nek ellenében a spiritizmus világos bizonyítékokkal képes kimutatni, hogy a lélekben, a szellemburokban rejlik az emlékezet.

Hogy ezt kellőleg megvilágítsam, szükséges úgy a József, mint az én akkori szellem-erkölcsi fokozatomat lehetőleg alaposan elemeznem, t. i. minő eszmék, törekvések és ösztönzések éltek bennünk akkoriban, s mik képezték ambícióinkat, ideáljainkat. A József testvérem akkori szellem-erkölcsi kvalifikációjának mérlegelésére szolgáló adatok csak hiányosan állnak rendelkezésemre — hiszen csupán felületesen ismerkedtem meg vele. A feltevések, következtetések és valószínűségek halmaza azonban összességében mégis majdnem a bizonyosság erejével hat. József ugyanis akkortájt mint 26—27 éves fiatal ember lépett ki a küzdés porondjára, hogy magának független állást szerezvén, ő is kivegye a maga részét abból a felszabadult gazdasági lázas mozgalmóból, amely akkortájt az aranyborjú jegyében indult meg, és egyenlően csábította a társadalom minden rétegét, a mágnástól kezdve egészen a házmesterig és hordárig. Minden iparos- és kereskedősegéd önállóságra és függetlenségre törekedett. E lázas kapkodásban József sem képezett kivételt, mert már néhány hónap után házasságra lépett, és párizsi minta szerint elegáns üzletet nyitott. Több mint valószínű, hogy gyengéd érzelmei foglalkoztatták lelkét már akkor is, midőn az említett családi körben találkoztunk. Mindezt összegezve, bizonyossággal lehet állítani, hogy József pszichéje e népes társaság közepette telve a legkülönbözőbb gondolatokkal és érzésekkel, csak fél füllel és fél szemmel fogta fel a körülötte lejátszódó eseményeket. A lelkébe vetített képek pedig szórakozottságánál fogva szintén szétszóródtak, és elhalványodtak lelkében, mert az egész multság lefolyása alig hagyott benne maradandó nyomot, a következő nap eseményei, tervezetesei és vállalkozásai azonban már e nyomokat is végképpen elmosták, vagy legalább is nagyon elhalványították.

Egészen másképp történt nálam.

Mint nyitott könyv fekszik előttem akkori lelki mivoltom, közvetlen tárgyilagossággal lapozgatok benne és vizsgálom tartalmát: mi adott akkortájt lelkemnek erőt, mi rezegtette meg érzelmeimet, mi buzdította és sarkalta a bennem rejlő energiát ténykedésre, szóval: mit tartottam értékesnek arra nézve, hogy kiküzdésére latba vesse lelkem minden erejét? És kutatásom eredményeképpen azt betűzőm ki, hogy lelkem azzal a boldogító érzéssel és tudattal volt

eltelve, amit feleségem révén jó anyám szelleme és Adelma révén Mária magas szelleme öntött belém. A mammon csillámló csábjai után tobzódó mámoros hajsza engem teljesen érintetlenül hagyott, sőt inkább szánakozó mosolyra indított. Közvetlen közelemben, nagybátyámék házánál, szemtanúja voltam annak, miképpen özönlött be a hirtelen meggazdagodás árja ajtón, ablakon át. Mindez azonban egy cseppet sem hatott reám, hanem mindinkább fényesen igazolta jó anyám ama figyelmeztetését, hogy gondosan titkoljam el előttük az ő szellemével való érintkezésemet, nem lévén meg bennük akkortájt még a kellő érzék ennek befogadására Közlékenységgel tehát csak gúny tárgyául tenném ki magamat, ami szemükben elhomályosítaná tekintélyemet, amelyet pedig éppen az ő javukra kell majd értékesítenem. Amint jó anyám jóslatai, tanításai és intelmei mind jobban, s az utolsó hajszálig beteljesültek, a spiritizmus igazságai is mind jobban gyökeret vertek lelkemben. És egyedül az a vágy uralta egész valómat, hogy mentül több embertársamat tehessem részesévé annak a kincsnek, amivel a jó Atya kegyelme akkor áldott meg, midőn fellebbentette szemem előtt a fátyolt, amely eltakarta előlem az üdvhöz vezető utat. Úgy éreztem magamat, mint aki milliókat érő, s Kohinornál is értékesebb drágakövet rejt keblében, és megkínálja vele embertársait, hogy ne kínlódjanak a kötörés fáradságos, verejtékes munkájával. Óvatosan mutogattam egy-egy régi ismerősömnök, volt iskolatársamnak — akikben optimisztikus természetemnél fogva egy kis idealizmust véltem felfedezni — a birtokomban levő kincset, amelyhez ők is könnyűszerrel hozzájuthatnának, — de fájdalmasan kellett lépten-nyomon tapasztalnom, hogy nincs bennük semmi érzék ahhoz. Süket füleknek beszélek, elvakult szemek előtt tárom ki drága kincsemet; nem kell az senkinek! A mammon féktelen uralma utáni vágyakozás kiölt belőlük minden eszményt, minden nemesebb befogadására való képességet. Sőt végtelen nagy szomorúságomra arra a tapasztalatra ébredtem, hogy barátaim egynémelyike kikerül, s midőn messziről megpillant, vagy visszafordul, vagy oldalt kanyarodik és beoson valamelyik szomszédos utcába vagy házba. Meglehetősen hosszú időbe került, míg kiábrándultam ebből az emberbaráti vágyódásból, amely minden más vágyat kiszorított belőlem, míg rájöttem, hogy ebben a kincsleletben, melyet jó sorsom szerencsés órában hullatott ölemben, nem osztozkodhatom mindazokkal, akik még annak híjával vannak. Csak évek múlva bukkantam rá Dr. du Prel idevágó

fejtegetésére, aki ezt a lelkiállapotot monoideizmusnak nevezi, midőn t. i. az ember lelkét egyetlen eszme, egyetlen vágy tölti el.

Midőn ama társaskörben József testvérral találkoztam, még nem ábrándultam ki ebből a monoideizmusból, sőt valószínűnek tartom, hogy épp az vitt engem oda, hogy ott esetleg oly egyénnel is találkozhatom, akin az én megtérítésre célzó puhatolózásomat megkísérelhetem. És ebben találok meg a feleletet arra a kérdésre, hogy mi-ként van az, hogy én mintegy 40 év után is még élénken őriztem emlékeimben mindazt, ami az említett társaskörben történt?

Lelkem, szívem osztatlan vágyakozása csupán egyetlen irányban lévén összpontosítva, annyira mélyen benyomódott az, — hogy úgy mondjam — a periszipritem fényképlemezére, hogy az utána következő képek nemcsak ki nem szorították az előbbieket, hanem inkább élesbítették lelkemben, úgy, hogy a hazafelé vezető úton is csupán ezekkel foglalkoztam, sőt a Pesten való letelepedés elleni merev állásfoglalásom is ott nyerte meg az első megingató lökést. Vezető szellemeink is arra oktattak, hogy azok a benyomások, amelyeket nem egyedül értelmünkkel, hanem egyszersmind szívünkkel is befogadunk, mélyen vésődnek be lelkünkbe és maradandó nyomot hagynak memóriánkban.

Midőn most négy évtized előtti lelkiállapotomat emlékembe idézem, hogy tartalmát elemezzem és ítéletet alkossak magamnak róla, azt betűzőm ki belőle, hogy a kudarcok egész sorozata, amely engem abban ért, hogy egyetlen emberben sem bírtam még csak némi érdeklődést sem felkelteni azok iránt a dolgok iránt, amelyek akkoriban egész lényemet eltöltötték — nem annyira az emberek fogyatékságában, mint inkább az én elvakultságomban rejtett. Én ugyanis az embereket olyasvalamire szerettem volna megnyerni, amiből ők nem kértek, és amihez nem lakozott bennük semmi vonzódás, semmi fogékonyság; ahogy viszont énbennem sem lakozott a legkisebb fogékonyság sem az iránt, ami viszont őket hajtotta, ösztökelte és egész lelküket, gondolkodásukat eltöltötte — t. i. a mammon iránt. Éppen azért bennem volt a nagyobb hiba, mivel én az ész ellenőrzésének kikapcsolásával, egyedül a szív vágyaitól vezettettem magamat. Hiszen láttam magam körül a hideg ész, a szertelen önzés tobzódását, az aranyborjú körüli boszorkánytáncot, amely abszorbeálta az emberek gondolkozásának minden atomját és elfojtotta a szív minden melegét, minden rezgését, mint a folyondár az eleven

fákat. A minden áron való pénzkérés közepette keletkezett megmámorosodásnak, éktelen vad indiánus csatakiáltozásai közepette, én a szívnek, az érzelmeknek harcra szólító zászlaját akarom kibontani, és köréje toborozni az embereket — olyan embereket, akiknek lelkvilágát a kapzsiság, a meggazdagodás utáni lázas hajsza és az érzéki élvezetek után való rohanás ragadta magával. Már pedig e két ellentétes irányt nem lehetett ugyanegy tető alá hozni és épp azért törekvésemnek már eleve sem lévén létjogosultsága — halvaszületett gyermek maradt az. Most belátom, hogy senki sem vett komoly emberszámba és valószínűleg olyan révedező, holdkóros, Hamlet-féle alak benyomását kelthettem, aki a lét és nemlét problémáján töprengett. S mindez csupán azért, mivel az ész teljes kikapcsolása mellett, egyedül a szív ösztönei által vezettettem magamat. A szív pedig, bármily nemesek legyenek is intenciói, az ész mérlegelése, meggondoltsága, s körültekintő ellenőrzése híján csak félszepségeket szülhet; valamint hogy a számító, hideg ész — a szív melege nélkül — könnyen szeretetlenségre, a felebarát megkárosítására, megrontására, sőt állatias kegyetlenségre is képes ragadni az embert. Azért is szükséges, hogy minden ténykedésünknel szem előtt tartsuk, miképp csak az esetben járunk el törvényesen kötelességeinkben, ha nem egyoldalúlag végezzük feladatunkat, hanem szívünk melegét — hogy égetővé, perzselővé ne váljunk — a józan ész mérséklése által, az önzésre hajló, hideg ész ösztönzését pedig a szív melegével hozzuk józanító egyensúlyba.

Minő zavarba jutottam volna, ha esetleg olyan emberre akadok, aki komoly érdeklődéssel viseltetik az általam propagált eszmék iránt és egyről-másról felvilágosítást, útbaigazítást kért volna. Hiszen még akkoriban magam is tájékozatlan voltam, a spiritizmusnak még a nevét sem ismertem, mert még Adelmáék is „magnetikus írásnak” nevezték az írómédiunitást, és az Allan Kardec „Szellemek könyvében” kívül másféle spiritista könyvnek még a címét sem ismertem; semmiféle számottevő íróra vagy tárgyilagos bizonyítékra sem tudtam volna tehát hivatkozni, s egyes egyedül a magam egyéni benyomására lettem volna kénytelen szorítkozni. Pedig már létezett akkoriban is, — ha nem is éppen nagy terjedelmű francia és angol spiritista irodalom — Allan Kardec, Davis, Edmonds, Alfréd Russel Wallace stb. munkáiban, csak hogy nekem mindezekről még csak sejtelmem sem volt.

Mindazonáltal hogyha manapság, majdnem 40 évi tapasztalatom és megállapodott gondolkodásom álláspontjáról tekintem át akkori egyoldalú felfogásomat, s merőben téves irányomat, mely által behálózva, elkülönítve az emberek által taposott széles országúttól, szükségképpen zsákutcába kellett jutnom — lehetetlen nem látnom a jóságos Gondviselés áldott kezét is, amely engem kora gyermekségemtől fogva védett, s irányított. Nyilvánvalóan látom, miként oltalmazott meg a lázas, szédületes, mámoros pénz után való hajszának ama mételyét, amely akkortájt kicsinyre és nagyra kivétel nélkül kivetette vészes hálóját, s mindenkit hatalmába kerített, míg a bennem élő s jobbra képzelt emberbaráti érzés engem immunissá tett, mert egész lelkemet színültig eltöltötte és másnemű vágyak befogadására nem hagyott szabad helyet. És bár — szigorúan vizsgálva önmagamat — jó lélekkel mondhatom, egész életemben nem tudok felfedezni magamban egy mákszemnyi hajlandóságot sem a meggazdagodásra, vagy pláne a kapzsiságra, sőt ellenkezőleg, ahol szükségét láttam, osztogattam a pénzt jobbra-balra, emiatt sokaktól a könnyelműség vádjával is illetetvén — ki tudhatja, vajon én is nem sodortattam volna-e bele abba az örvénybe, amelynek ezer meg ezer egzisztencia esett áldozatul? Melyik ember tudna önmagáért aziránt kezességet vállalni, hogy ellent tudott volna állani az aranyfolyam káprázatos szirénhangú hívogatásának, amely akkortájt végighömpölygött a világon, és majdnem mindenkit belerántott iszapos medrébe. Elbizakodott, túlemelkedett ember az olyan, aki önerejében bízva, a pénz kárhozatos befolyása ellen teljesen vértézve képzeleli magát. Hiszen Urunk közelében levő tanítványait is folyton intette, hogy ébren legyenek, hogy a tévesztésnek martalékul ne essenek, s ennek dacára az ő legmagasabb, legtisztább, leghatalmasabb közelsége sem mentette meg őket a megtévesztés veszedelmétől. **Áldom és dicsőítem az én jóságos Atyámat ama megmérhetetlen kegyelméért, hogy az én időleges monoideisztikus tévelygésem által sokkal nagyobb, veszthetőbb bűnbeesést hártott el tőlem, amely érdemtelenül tehetett volna földi rendeltetésem megoldására.**

Relációk a szellem földi és túlvilági élete között.

Az arany gyapjúért Kolchisba evező hajósok mítoszába illő volt az a népvándorlás, amely a birodalom perifériáiról a Lajtán innen Pestre, a Lajtán túlról pedig Bécsbe indult 1867 után, a koronázást követő korszakban. Ehhez ugyan nem volt — úgy mint amahhoz — a tűzpróbák egész sorozata feltételül kötve, mert egy kevés kalandos temperamentum és vállalkozó szellem elég volt arra, hogy a hulló aranyesőből bárki kivehesse a maga részét azoknak a nap-nap mellett alakuló gründolásoknak révén, amelyeket a merész spekuláció mintegy a földből teremtett elő, holott eszközei többnyire nem reális, hanem csak papíron levő, névleges értékek valának. Tagadhatatlan, hogy a pénzért való küzdelemnek éppen úgy, mint a vagyon bec sületes, szolid megszerzésének is, megvan a maga létjogosultsága, bár rugói korántsem vezethetők vissza nemesebb indulatokra, annál kevésbé a felebaráti szeretetre. Egyes láncszemeket képeznek ugyanis ezek is, a földi szférában való haladás előmozdítását célzó proceszszus láncolatában, amennyiben új kereseti forrásokat derítenek fel, a közlekedésnek új utakat nyitnak, a közgazdaság viszonyain sokat lendítenek, a munkás nagy néprétegeknek pedig emberhez illőbb megélhetési módot és iskoláztatást tesznek lehetővé, összességükben tehát a haladás előmozdításához járulnak hozzá. Sajnos azonban, hogy az ember fogyatékoságánál azt, amit az egyik kezével teremt és fölépít, a másik kezével mérhetetlen önzése, kapzsisága, telhetetlensége, felebarátjának könyörtelen kiaknázása és semmibe vevése által letiporja és összezúzza, mihelyt imádott, mindenek fölé helyezett énjének érdekeit csorbítva látja, vagy ha csak attól félti is.

Az ember ugyanis nem a hit és felebaráti szeretet szikláján, hanem az önzés, a szeretetlenség fövényes talaján épít, amit pedig „a vihar ledönt, és a zápor elmos.” Emez isteni szájából közel két ezredév előtt elhangzott parabola itt is fényes beigazolást nyert. Amily könnyen merítettek az emberek a hulló aranyesőből, — ki bögrével, ki meg öblös vederral, — éppoly könnyen el is verték örületes nagyozolás, pazar fényűzés és tobzódó bachanáliák közepette — persze száz meg százezer egzisztenciának tönkretétele árán ...

Mint végítélet napja zúdult azonban rájuk a „fekete péntek” néven ismert szomorú emlékű „nagy krach” 1873 május tizenharmadikán — a nagy garral hirdetett és ünnevelt, világgraszoló „nagy világkiállítás,, közepette, mely arra volt hivatva, hogy büszkén hir-

desse a birodalom gránitalapon nyugvó gazdagságát és bemutassa iparának haladását az ámuló Európának. A történelem itt is, mint már sokszor, keserű iróniában tetszeleg, hogy tanítómesteri hivatásánál fogva szemléltető példát szolgáltatson az emberiség okulására. Csak-hogy, fájdalom, a történelem rikító intelmei és oktatásai nyomtalanul suhannak el az emberek csökönyössége felett.

József testvérünk, ahogy említettem, szintén belekerült ebbe a zavaros kavarodásba, sőt annak csillogása vonzotta őt, hogy lakását Bécsbe áthelyezze; ő sem kerülhette tehát ki a vagyoni károsodást. Az örvényben való végelmerülést azonban az okból kerülte el, mert az örvényhez közel sem járt, semmiféle szédületes, kockázatos, vagy tisztességtelen vállalkozásba bele nem bocsátkozván. Így aztán a katasztrófa csak megtépázta és megperzselte magasra törő szárnyait. Jobb remény fejében még pár évig Bécsben tengődött ugyan, felismervén azonban, hogy a közgazdasági viszonyoknak jobbra fordultára egyhamar nincs kilátás — Istenbe vetett bizalommal és saját szakavatott jártasságával párosult becsületes törekvésére támaszkodva, arra az elhatározásra jutott, hogy lakását visszahelyezi Pestre.

Ekképpen József testvérünk kevesebb vagyonnal ugyan, de dús élettapasztalattal és minden anyagi vagyonnál értékesebb kincscsel, amellyel Isten kegyelme áldotta meg, három viruló egészségű gyermekével 1875. októberében költözött vissza szülővárosába, Pestre, amelyhez számos régi baráti kötelék fűzte, számítván ez összekötéseiből eredő jóindulatú támogatásra is.

E várakozásai rövidesen be is váltak. De József testvérünknek akkortájt még halvány sejtelve sem volt arról, hogy a gondtalan megélhetés, s az anyagi jólét, amelynek elérését Pestre való letelepedésétől remélte, és amelyre minden gondolatát s törekvését irányította, korántsem képezi élete célját. Hanem csupán foglalata, kerete volt annak, amelyen belül ő is, mint minden ember, megtalálhatja azokat az eszközöket, melyeket a Gondviselés kinek-kinek abból a célból ad, hogy ez eszközök kellőképpen való felhasználása által rendeltetését szellemének haladásában oldja meg, amire különben testet öltésekor szabad akaratából vállalkozott s ünnepélyes fogadalmat is tett.

E keret szűkebb vagy tágabb terjedelmének, simább vagy érdesebb felületének és tartalmának megállapítását, sőt azt is, hogy hol

és milyen környezet közepette állíttassék fel a keret — Isten határtalan bölcsessége Magának tartja fenn.

És bármily szűk legyen is ennek a keretnek terjedelme, bármily súlyos és keserves legyen is feldolgozandó tartalma, s bármily sivár és mostoha környezete: — ne minősítse az ember e látszólagos szigorúságot irgalmatlan büntetésnek, mert Ő végtelen szerető Atya, aki nem büntet. És ami az ember elhomályosult szemében elviselhetetlen büntetésnek látszik, az éppen irgalmának, s könyörületességének kifolyása. Határtalan bölcsessége azonban tudja, hogy mélyen sülyedt gyermekeinek mekkora tisztító tűzre, a kínok és szenvedések minő mérvére és sorozatára van szüksége, hogy azok visszatérítsék őt a törvény, a haladás útjára.

A jóságos szerető Atya, aki gyermekeit szabad akarattal ruházza fel, éppen teremtményei iránt való szereteténél fogva nem bízhatja éretlen gyermekeinek belátására a földi pályájukon szükséges tisztulásuk s haladásuk céljaira szolgálendő keret meghatározását. Hiszen a földi atya sem engedi, hogy oktalan, gyámoltalan gyermeke kénye-kedve szerint válassza meg pályáját. A mindenkéül bölc és jóságos Atya azonban földi pályájuk keretét nem erőszakolja zsarnoki kényúrként gyermekeire, hanem saját javuk és boldogulásuk érdekében csak annyiban korlátozza szabad akaratukat, — amelynek teljes érvényesülése még mélyebb sülyedésüket vonná maga után, — hogy atyai gyámkodását ajánlja fel nekik. Ő, a jóságos és bölc Atya tudniillik — akinek gyermekei boldogulása legjobban szívéen fekszik, — olyan tervezetet bocsát döntésük elé, amelynek elfogadása legrövidebb utón képes véget vetni minden kínjaiknak és szenvedéseiknek, és leggyorsabban emelheti ki őket a sötétségből a világosságra, a haladás üdvössége felé. Ezzel tehát jövőjük felett teljes szabad akarattal mégis ők döntenek: elfogadhatják az Atyának szerető tanácsát, vagy visszautasíthatják azt.

E célból gyermekének földrejövele előtt képletben elvonultatja az Atya előttük mindazt, amit az ő gondviselő szeretete és bölcsessége boldogulásuk előmozdítása céljából jönak és célravezetőnek lát, hogy a földi pályán részint mint akadály, részint mint feldolgozandó, legyőzendő, vagy megadással elviselendő teher gördíttessék útjukba.

A képletben, amelyet Isten jósága a testet öltésre készülő szellem szeme előtt elvonultat, minden benne van, ami őt jóban és

rosszban, örömben és bánatban, sikerben és kudarcban, kísértésekben és azokkal való küzdelmeiben földi pályáján érni fogja. Szemléltető módon, mintegy jövő életének programja tárul mindez szemei elé. És az, ami ebben a keretben foglaltatik, összességében képezi azt a „fundus instructust”, amelyet az Atya jósága és bölcsessége mindenkinek rendelkezésére bocsát, hogy azzal szabadon munkálkodjék és gazdálkodjék kénye-kedve szerint, hogy a földi pálya bevégeztével számoljon be vele és mutassa be az Úrnak annak gyümölcseit, — az átadott „talentumok kamatait”, amelyekről Krisztus Urunk beszélt. Amit pedig az Atya gyermeke javára és az ő haladásának előmozdítására elrendelni jónak, üdvösnek talált, azon az ember nem változtathat semmit. Ez irányban szabad akarata ad hoc úgy ki van kapcsolva, hogy még csak egy karcolatnyit sem képes belőle lealkudni, vagy lekönnyörögni, mert amit a legtökéletesebb Bölcsesség határoz, az minden időkre tökéletes és változhatatlan.

Ennek ellenében azonban korlátlanul élhet szabad akaratával abban az irányban, vajon elfogadja-e, avagy visszautasítja ama pozíciókat, amelyekkel az Atya jóságos gyámkodása őt megkínálta? A visszautasítás azt jelenti, hogy veszteglő, kínos, pangó helyzetét továbbra is kész elviselni, s ekként haladását, a sötétségből való szabadulását önmaga halasztja bizonytalan időre. A jó Atya azután végtelen hosszútűrésénél fogva bevárja gyermekének megérését, megtérését — hiszen övé az örökkévalóság. Őreá nézve nem veszhet el egyetlen lény sem, bármily messzire távolodott is el Tőle. Hogyha azonban a szellem elvállalja azt, amit az Atya kegyelme rendel az ő javára, üdvére, és amire szabad akaratából folyólag lejövetele előtt fogadalmat is tett, — a szerető Atya nem bocsátja el gyermekét védtelenül, csupán saját elhomályosult, belátástalan értelmére támaszkodva földi útjára, — amely út tele van a csábítások, a bűnök és kísértések minden fajtájával. — hanem tisztult, haladottabb szellemgyermekait rendeli mellé vezetőkül, hogy gyámoltjukat tanáccsal, intelemmel vagy buzdítással segítsék, és ha bajban van, vagy veszedelem környékezi, elhárítsák tőle és megvédjék őt. Ha pedig a baj vagy csapás elszenvedése rendeltetésében foglaltatik benne, s annak feldolgozása, legyőzése, vagy gyermeki megadással való elviselése szintén beletartozik a megoldandó feladatok és megpróbáltatások keretébe. Ez esetben az őrszellem vigaszt, megnyugvást önt a kereszt elviselésére védencének szellemébe. S megtöltvén őt hatalmas,

erőtadó fluidjaival, életre kelti benne a csodát művelő hitet, tudatossá hatványozza benne az örök élet boldogsága iránti reményét, és a szívében rejlő szeretet szikráját lobogó lánggá éleszti. Hogy azonban a magas szellemek e három szellemi kincset erősíthessék, hatványozhassák és lánggra lobbanthassák, kell, hogy e három erény, habár csak gyenge palánta minőségében is, de benne legyen az emberben — mert ami nincsen, azt nem lehet sem erősíteni, sem hatványozni, sem pedig lánggra lobbantani. E három palánta megszerzése és szellemében való elültetése tehát nem a vezérszellemek, hanem magának az embernek dolga.

Hogyha valamely magas polcon álló sziklaszilárd hitű ember életében egy megrendítő katasztrófa játszódik le a hitetlen világ szemeláttára, ámulatba ejti az embereket a csodatevő hitnek az a varázserője, amely képessé tette őt arra, hogy a ráért nagy csapás összezúzódó hatása alatt össze ne roskadjon. S dacára annak, hogy az emberek ezt látják, bámulják és magasztalják, mégsem jut eszükbe és nem érzik szükségét, hogy ők is megszerezzék maguknak e megbecsülhetetlen kincset érő palántát, s elültessék ők is keblükbe, öntözgetvén, ápolván azt a virágzás reményével.

Hogyha aztán reájuk szakad a súlyos megpróbáltatás nehéz pillanata, amelyet tetetöltésük előtt képbem megmutattak nekik, és amelynek megadással való elviselésére fogadalmat tettek: kesergés, jajveszékélés, kétségbeesés fogja el őket, sőt a jó Atyát szemrehányólag kérdőre is vonják, zúgolódó kifakadásokkal illetik, káromolják Őt még az olyanok is, akik nagyra voltak szilárd hitükkel és felháborodtak volna, ha valaki igaz keresztényi voltukat kétségbe vonni merne volna.

*

Mint mondtam, a jó Atya nem bocsátja gyermekeit földi útjukra védtelenül, csupán a saját belátástalan fogyatékoságukra utalva, hanem tisztultabb, haladottabb szellemgyermekeit rendeli ki melléjük vezetőül, hogy gyámoltjaikat tanáccsal, intellemmel, buzdítással lássák el, és ha veszedelem környezi őket, azt elhárítsák tőlük. Mondottam azt is, hogy ezek a szellemi vezetők ama védenckben, kiknek a baj vagy csapás benne foglalatik rendeltetésük keretében, és annak legyőzése és megadással való elviselése szintén beletartozik megoldandó feladataik és megpróbáltatásaik sorozatába, buzdító, vigasztaló sugalmazásaik és erőtadó fluidjaik által életre keltik ugyan

a bennük szunnyadó hit, remény és szeretet csiráját. De e három, minden földi kincsnél többet érő palántának elültetése, öntözgetése, gondozása, mindennemű fattyúhajtásoktól és ártalmas rovaroktól való megóvása — nem a vezető szellemeknek, hanem magának az ember saját szellemének dolga, sőt felelősségteljes kötelessége, minthogy mindezeknek egykor már birtokában lévén, szükséges, hogy saját hibájából elvesztett kincseit maga szerezzze vissza.

A jóságos Atya ismervén gyermekeinek fogyatékos voltát, mindenképpen egyengeti az utat, és megkönnyíti nekik feladatuk megoldását a különféle szenvedések és megpróbáltatások sorozata által. Éppen azért tehát, amitől az emberek annyira remegnek, ami ha utoléri őket, annyira szerencsétleneknek érzik magukat, **holott ebben is, mint kivétel nélkül mindenben, amit az Atya ró gyermekeire, egyedül az ő határtalan szeretete és kegyelme nyilatkozik meg.** Igen, mert Istennek határtalan bölcsessége tudja, hogy a megsűrűsödött lelkű, elhomályosodott elméjű ember szelleme csakis a kínok és szenvedések tisztító tüze által menthető meg a végelszűlyedéstől, és téríthető vissza a törvény, a haladás útjára: az atyai házhoz, őhozá. Áll ez nem csupán egyes emberekre, vagy családokra, hanem népekre és nemzetekre nézve is, mert a haladás, a szellemerkölcsi hatványozás útja, csak könny- és véráztatta mezőkön át viszi az emberiséget előre a cél: a tökéletesség felé. Az emberek csökönyössége ugyanis szükségessé teszi, hogy a jó Atya ostorcsapások által ébressze fel kábultságba merült gyermekeit, **hogy fölocsúdva, lássanak szemükkel, halljanak fülükkel és használják fel okulásukra az istenadta szikrát, az értelmet, keresvén az okot és a célt, vajon miért sújtotta őket Isten ostora,** amely — habár ideig-óráig sajgó sebeket ejt is, alapjában és célzataiban azonban üdvös nevelőeszköz az örökkön áldott, végtelen szerető Atya kezében. Aki határtalan szereteténél fogva be is hegeszti megtérő gyermekeinek sebeit és megtérésük jutalmául elhalmozza őket atyai kegyelmével.

Gyakran megtörténik, hogy még olyan ember is megtántorodik, akit Isten különleges szolgálatába szegődtetett, tudniillik arra hívott el, hogy a hit, bizalom és szeretet erényeivel felfegyverkezve vegye ki részét a testvéreinek előbbre vitelére irányuló munkából. És működjék közre a jelenkor ama szellemi mozgalmában, amelyet Isten kegyelme világszerte abból a célból hívott életre, hogy az elhívottak, mint a haladott szellemek harsonái (médiukai) által felriassza a hi-

telenség posványába merült gyermekeit, és visszatérítse őket a sötétségből a világosságba. Nem egyszer — mondom — maguk e harsonaszót közvetítő eszközök is belekerülvén a zajló élet forgatagába, mindjobban eltávolodnak a számukra kiszabott és szabad akaratukból vállalt hivatástól, sőt a világiasságba való elmerülésük folytán, a fogadalmukra való visszaemlékezés is kihal, vagy elhomályosul bennük. **A jóságos Atya ilyenkor számolva földi gyermekének fogyatékos voltával, amelynek egyik sarkalatos hibája a feledékenység, ébresztőt küld hozzá, amely szunnyadó lelkében újból fölébreszti a közöny, a gondatlanság, anyagi vágyak és törekvések által elaltatott s benne mintegy tetszhalottként eltemetett emlékezetet.** Ilyen ébresztők a bű, a bánat, gond és a lelki hányattatásnak különféle megnyilvánulásai. Amint az ekevas feltúrja és szétporlasztja a föld kemény rögét, hogy barázdáiba befogadhassa a csírázásra képes vetőmagot: az ember lelki- és kedélyvilágában is hasonló munkát végeznek a különféle megrázkódtatások és fájdalomok. Az ekevashoz hasonlóan szétrepesztvén a lélek körül vont kemény kérget, amelyen át az ember mellé kirendelt őrszellem sugallata mindaddig át nem hatolhat, míg a bű, gond és a lelki fájdalomok különféle fajtája meg nem lazítja, porhanyóvá, azaz képessé nem teszi a lelket az intelmek befogadására s a világosságnak behatolására.

És az Atya határtalan bölcsessége tudja, hogy kinek-kinek mekkora ébresztőre, s a tisztító tűznek minő mérvére van szüksége, hogy visszatérítse őt a törvény, a haladás útjára, amelyről fogadalma dacára letért. **Hogyha tehát az ember az ébresztő gyenge hívását nem veszi figyelembe, az Isten olyan szolgát küld, aki dörgő hanggal szólítja, inti őt kötelességére.** S hogyha még erre sem reagál, és ha egyáltalában nem akar a szóra hallgatni, akkor olyant küld hozzá, akinek úttörő munkáját mindig fájdalmasabban kell éreznie, míglen ellenállása megtörik, és a munkának arra a mezejére tér, amelyet az Atya jelölt ki számára, és amelynek elfogadását szabad akaratából megpecsételte. Erre az útra mértanilag pontosan kitűzött egyenes út vezet, és ha az ember akár jóakarathányból, akár bármily más indokból jobbra, vagy balra csak egyetlen lépéssel is letér az egyenes útról: az ébresztő újból bekopogtat nála újabb megpróbáltatás alakjában, mígnem a szökevény újra visszatér a számára kirendelt egyenes útra. **A többszöri rendreutasító, fájdalommal járó intelmek nem valának az ő útlevelében benne; abban csupán az út kiinduló és**

végpontja volt kijelölve, mindazokat tehát, amik őt a kiinduló és végpont közötti eltérései miatt megpróbáltatások alakjában érték, elkerülhette volna kötelességének szigorú betartása által. Azért csakis önhibájából kellett azt elszenvednie, nem pedig azért, mintha azt Isten mérte volna reá.

Nem egy esetet tudok, ahol az ébresztők, serkentők egész sorozatának figyelmeztető szózata falrahányt borsóként, nyom nélkül pattant vissza az illető egyének csökönyösségén, mígnem egy kedvelt, imádott családtag halálesete meg nem törte őket, és csak azután vették fel a rájuk kimért munkát. Mintha hallanám az ellenvetést: hogyan? Hiszen minden testet öltő szellemnek ki van mérve földi pályafutásának az ideje, hogyan szenvedhet hát például egy kedves, viruló gyermek megrövidítést atya hibájából, holott ez a gyermek még tovább életben maradhatott volna, ha az atya korábban leszereli csökönyösségét és nem kényszeríti az Istent az „ultima ratio” szigorára?!

Erre azt válaszolom: Isten felfoghatatlan előrelátása és bölcsessége eleve tudta, hogy az illető gyermekének csökönyös volta, dacára minden fogadalmának, nem fog, mert nem képes enyhébb megpróbáltatásokra reagálni; neki tehát ilyen végletekig sújtó csapásra lesz szüksége. Hogy tehát könnyítsen e szegény gyermekén, azért küldött olyan szellemet hozzá testetöltésre, akit az előző inkarnációból már a szeretet kötelékei fűztek össze vele, úgy hogy ez éppen az iránta és az Atya iránt való még nagyobb szeretetből vállalkozott arra az áldozatra, hogy testet öltson nála, kora halála által egyengetvén neki az utat a világosságra, a megismerésre és az Atyától nyert feladatok megoldására. Sok általam ismert esetben csakugyan kedves gyermekeknek halála révén jutott megismerésre hol az atya, hol az anya, sőt gyakran mindkét szülő. **A korán elhalt gyermekeknek a földi nyűg alól való és időelőttinek látszó megszabadulása tehát annál kevésbé megy megrövidítés számba, mert testetöltésükkor eleve tudták, mekkora időtartamra mennek le a földre, sőt az ily rövid inkarnáció szellemi életükben és fokozatukban nagy haladást jelent, mert szeretetből vállalkozván a testetöltésre, ezzel mint áldozattal sokat lendíthetnek földi testvéreik haladásán, amiért az Atya kegyelme kárpótolja és megjutalmazza őket.**

A fent előadottak bármily fantasztikus elméletnek látszassanak is a tájékozatlan, felületesen ítélkező és rosszakaratú hitetlenek szemében, korántsem az íróasztal mellett kieszelt teóriák, hanem négy évtized szorgos megfigyeléseiből és éber tárgyilagossággal észlelt jelenségeiből leszűrődött tapasztalataim termékei, amelyek magas védszellemeink nyilatkozatai és számos élénkbe tárt konkrét eset révén beigazolást, megerősítést nyertek. Nagyon messzire vinne, hogyha a gyakorlati spiritizmus terén szerzett tapasztalataim tárházából e helyen konkrét eseteket akarnék felhozni állításom igazolásául. Mindezekben azt igyekeztem kimutatni, hogy a **jó Atya nem büntetésképpen próbálja meg földi gyermekeit a csapások különféle fajtájával, hanem didaktikai, tanító eszközökül alkalmazza azokat engedetlen, renitens gyermekei fegyelmezésére, tisztítására és haladására.**

És most, e hosszú kitérő után átadom a szót József testvérünknek, hadd mondja el ő maga médiumításának történetét.

Az én médiumitásom.

(Irta József médium.)

1875-ben, midőn családommal együtt Bécsben laktam, gyakrabban meglátogatott engem sógorom, Mezei Zsigmond, aki mindannyiszor a spiritizmusra fordította a beszédet.

Mindaddig éppenséggel semmit sem tudtam a spiritizmusról; az újságokban néha megjelent és a spiritizmussal foglalkozó cikkeket figyelemre sem méltattam, mert ez a tárgy annyira távol esett az én gondolkozásomtól, s annyira beleütközött felfogásomba, hogy e tárgyra vonatkozó beszélgetés, vagy olvasmány érdeklődésemet felkelteni nem volt képes. Az én Zsiga sógorom azonban szívós természetével addig nógatott, s gúnyolódó tagadásommal szemben oly komoly, meggyőző magatartást tanúsított, hogy utoljára is lefegyvert azzal a megjegyzésével, mely szerint értelmes ember a priori, kellő vizsgálat nélkül nem utasít vissza semmit. Ennek hatása alatt beleegyezésemet adtam ahhoz, hogy egy legközelebbi látogatása alkalmával nekem elhozandó könyvet elolvassak.

Ez a könyv Allan Kardecnek „Szellemeik könyve” című munkája volt. A legnagyobb közönnyel kezdtem ezt olvasni és három négy oldal elolvasása után már félre is akartam tenni, különösen a német fordításnak rettenetes gyarlósága miatt; de sógoromnak adott

szavam beváltása végett, hogy a könyvről ítéletet fogok neki mondani, folytattam az olvasást. Sohasem fogom elfelejteni azt a benyomást, melyet ez a könyv gyakorolt reám. Minél tovább haladtam annak olvasásában, úgy látszott előttem, mintha egy valamikor birtokomban volt és később elvesztett igazságot újból megtaláltam volna. Nem törődtem az irány fogyatékoságával, az értelemzavaró mondatfűzésekkel, csakis a dolog szelleme iránt érdeklődtem. Némely mondatnál egészen hangosan mondtam önmagamnak, hogy a felállított tételek vagy levont következtetések tökéletesen igazak és másként el sem képzelhetők, más mondatok olvasásánál pedig mintha egy belső hang szólt volna hozzám, hogy mindaz, amit most olvasok, éppenséggel nem új nekem, hanem, hogy azt már réges régen ismerem, s olyan érzésem volt, mintha egy bennem eddig homályba burkolt lelki hangulatot a pirkadó hajnal világítana meg.

Ettől az időtől kezdve gyökeres változáson ment keresztül lelki életem. Gondosan kerültem egyéb spiritista művek olvasását, mert nem akartam az Istenben való hitet, melyet legzsengőbb gyermekkorom óta szívemben hordoztam, s melyet érettebb koromban minden felekezeti és dogmatikus bilincsektől mentesen szilárdítottam meg magamban, új elméletek által rázkódtatásoknak kitenni. De az, amit olvastam, nem hagyott nyugtot. A nap minden szakában s éjjel is órákon keresztül üldöztek a túlvilági állapotok felőli gondolataim, és fülemben csendült majdnem hallhatólag az intelem, hogy ne legyek közönyös e dolog irányában. Dacára ennek, mereven visszautasítottam mindezen érzéseket, és határozottan vonakodtam egyéb spiritista könyveket olvasni.

Ekkor anyagi viszonyaim kedvezőtlen fordulatot vettek, minélfogva kénytelen voltam 1875. október havában családommal Budapestre költözni. Itt állandó érintkezésbe kerültem sógorommal, s itt parancsolóbban jelentkezett bennem a vágy a spiritista tanok alaposabb tanulmányozására.

Dr. Grünhut Adolf már akkor elnöke volt Budapesten a szellembuvárok egyletének. Rövid budapesti tartózkodásom alatt annyi egymással ellenkező ítéletet hallottam e férfiről, hogy csak tétovázva tudtam magam elhatározni arra, hogy neki bemutatkozzam, s tőle engedélyt kérjek a körülécek látogatásához. Bizonyos elfogultsággal tettem meg első látogatásomat, de most kijelenthetem igaz meggyőződéssel, hogy a spiritizmussal szemben

táplált előítéletem lépésről-lépésre hátrált, midőn Grünhut dr.-ban rendkívül szeretetreméltó, nemes gondolkodású, magas műveltségű embert ismertem meg, bölcséletileg iskolázott fővel és tükörtiszta jellemmel. Kinek minden szava és minden mozdulata a spiritizmus igazságáról való teljes, mély és lelkes meggyőződésre vallott. Csakhamar hozzásimultam, s a Dr. Grünhut irányában táplált nagybecsüléssel és szeretetemmel együttesen egyengetve volt szívemben a spiritista tan szellemének útja is.

De sokkal tartózkodóbban viselkedtem az egyleti médiumok működésével szemben. Az akkor működő médiumok Antal, Alajos, Lipót és Franciska voltak. Az én józan s ilyféle dolgokkal szemben kétkedésre hajló természetem mellett elfogulatlan és fürkésző szemmel figyeltem a médiumok transzállapotában azok minden mozdulátára, s örökös kétkedésben éltem a hallott nyilatkozatok értéke és megbízhatósága tekintetében. Az első, akivel szemben ez az ellenállásom megtört, Antal médium volt. Ez az egyszerű, igénytelen ember, aki transzállapotban oly remek tartalmú, s oly magas etikai becsű nyilatkozatokat tett, hatalmas benyomást tett rám. Kénytelen voltam a médiummal szemben kételkedéssel felhagyni, amire a többi médiumokkal szemben őszintén megvallva — nem voltam képes. Rendkívül óvatos voltam, és bensőleg kereken visszautasítottam mindent, amit emberi eszemmel magamnak megmagyarázni nem tudtam. Pedig annyi mindenfélét nem tudtam magamnak megmagyarázni. Mindenekelőtt az egész médiumi állapotot, azaz a médium testének érzékelését, lelkének érzését, szellemének gondolkodását a transzállapotban való megnyilatkozás alatt, összes kételyeimnek ez volt a forrása. Éreztem, hogy az igazsághoz vezető út akkor nyílnék meg részemre, ha ezzel a kérdéssel tisztába tudnék jönni, mert ez a kérdés bárkire nézve azonos a médium megbízhatóságának és a nyilatkozatok valóságának kérdésével.

Kifejezetten megjegyzem, hogy ennek az ingadozásomnak semmi köze a spiritizmusban, mint ilyenben való hitemhez, és hogy én akkor már teljes meggyőződésű híve voltam a spiritista tannak, melyet annak összes szellemi és erkölcsi következményeivel együtt elfogadtam és pedig nem annyira annak alapján, amit láttam és hallottam, mint inkább saját belső szemlélődésem alapján. Kételyeim többnyire külsőségekre vonatkoztak, azután bizonyos túlvilági állapotok jellemzésére és kiváltképpen a médiumok megbízhatóságának

mértékére. De ezek a kételyeim nemsokára eloszlottak a következő gyökeres, mondhatnám: a képzelhető leggyökeresebb módszer segítségével. Én akkor harmincöt éves voltam és három gyermek atyja; természetből erős, kiválóan egészséges testalkotású voltam, s egész ifjú koromban, eltekintve néhány gyenge meghűléstől, semmiféle komolyabb betegségen nem mentem keresztül. És most, az 1876. év tavaszán tifuszos lázba estem, mely ágyba döntött és három héten keresztül meglehetősen aggasztó állapotban az ágyhoz szegzett.

A harmadik hét vége felé, midőn egyszer este már javuló állapotban az ágyban feküdtem és gondolkozás nélkül révedeztem, egyszerre hirtelen kimondhatatlan nyugalom, határtalan meglepődöttség érzete fogott el. Nyitott szemmel feküdtem és felfelé néztem, a legkéjesebb várakozás érzete szállott meg. Ekkor eltűnt szemem elől a szoba mennyezete és kipillantottam a világossággal telt nagy térségbe. Messze a magasban ez a tér kétfelé vált és vakító pompájú tűzkéve ereszkedett le belőle, mely midőn már elég közel volt hozzám, egy alak emelkedett ki abból, melyet tiszta fehér fénynek áramai folydogáltak körül. Ily látványnál pompásabbat elképzelni sem lehet. Az én kéjittas szemeim odatapadtak erre az alakra, mely oly kimondhatatlanul vakító, oly határtalanul fényes volt, hogy azt szavakkal kifejezni lehetetlen.

Eddig sohasem hittem Krisztusban, sőt makacsul visszautasítottam ezt a hitet; de azonnal tudtam, hogy ez a fénytől körülvevő, ez a fénykoszorúban lebegő alak, ez a nemes, szende, édesen mosolygó, kimondhatatlan szelídséget és végtelen szeretetet sugárzó arc nem lehet más, csak Krisztus, akit ebben a pillanatban Megváltómnak, Megszabadítómnak ismertem fel. Nyitott szemekkel feküdtem, teljes öntudattal, és mégis az elragadtatás állapotában elmerülve ennek a csodás látománynak a szemlélésében. Sohasem fogom elfelejteni ezt a képet, melyet nem az én képzeletem alkotott, hanem amely igazán és elevenen állott előttem. És még ma is, ha a magány perceiben tekintetemet befelé irányítom, tisztán és világosan látom azt a szelídséget és szeretetet sugárzó arcot, hallom azokat a bűbajos szavakat, melyeket akkor az Úr a jóság és a szeretet hangján intézett hozzám: „Fiam, meg fogsz gyógyulni, légy erős, kövesd lelkiismereted szavát és teljesítsd a részedre kijelölt feladatot — tanítani fogsz.”

Ezzel eltűnt minden, ismét félhomály volt a szobában, benem azonban még élt az, amit láttam és mozdulatlanul feküdtem

ennek hatása alatt az ágyban, míg feleségem lépett a szobába, kinek a legapróbb részletekig azonnal leírtam a látományt. A következő reggel, midőn Grünhut dr., aki betegségem alatt kezelte és delejezett, meglátogatott, hivatkozott az ő határozott diagnózisára, melyet a betegség kezdetén felállított, tudniillik, hogy betegségem semmi más, mint médiumitásom előkészítése és áttörése, meg hogy a látomány nem egyéb, mint médiumitásom tényleges gyakorlásának kijelentése. A következmény megmutatta, hogy dr. Grünhutnak igaza volt.

Teljes felgyógyulásom után rendszeren látogattam a körüléseket. Ott Grünhut dr. mindannyiszor megdelejezett, és a delejes vonások hatása alatt kezdetben jótevő meleget éreztem, néhány hét múlva pedig egész testemnek bizonyos passzivitását, mely rövid idő múlva érzelmi és gondolkozási tevékenységemet is hatalmába kerítette. Ebben az állapotomban azután folyton arra éreztem magamat ösztökélve, hogy közbeszóljak, vagy pedig válaszoljak azokra a közleményekre, melyek a jelen volt médiumok útján jöttek, de én dacára a reám gyakorolt delejes hatásnak, még mindig elegendőképpen ura maradtam személyes akaratomnak, úgy, hogy ezeket a befolyásokat, bármily hatalmasan ostromoltak is, visszautasítottam vagy elnyomhattam, mert nem akartam fogva lenni, nem akartam médium lenni. Azonban ebben a harcban, melyet heteken keresztül folytattam, mégis csak alul maradtam, mert azok a befolyások és áramok, melyek a delejes állapotban reám hatottak, oly mértékben fokozódtak, s erőki-fejtésemet annyira ellensúlyozták, hogy ellenállásom megtört és néhány héttel később az egyik egyleti ülésben, mintegy vaserőtől hajtva, transzállapotban beszélni kezdtem.

Ettől fogva médiumitásom elég gyorsan fejlődött; minden ülésben jöttek általam közlemények, hosszabbak vagy rövidebbek, többnyire 1—2 óráig tartók. E közlemények értéke és tartalma fölött ítéletet mondani nem vagyok illetékes, de annyit mondhatok, hogy médiumitásomnak első 6—8 hete után az általam közvetített nyilatkozatok elvesztették kezdetleges jellegüket, és hogy élt bennem az az érzés, mely szerint médiumitásom folyton annál jobban tisztul és annál tökéletesebben fejlődik, minél hatalmasabban fogok dolgozni saját erkölcsi haladásomon, és minél nagyobb haladást fogok tenni önismeretben és erkölcsi tartalomban. Annyira tudatában voltam ennek, hogy a közlemények alakjából és tartalmából, valamint azok

létrejöttének könnyű vagy nehéz voltából csalhatatlanul következtethettem arra, hogy az erkölcs-etikai haladás tekintetében helyes úton vagyok-e, vagy hogy abban megállás, sőt visszaesés történt-e. És tényleg médiumi tevékenységem harminc év alatt elég gyakran voltak hónapokig tartó időszakok, amidőn nemcsak a közlemények próbakövéen, hanem — sajnos — kirívó, profán ténykörülményeken is észlelhettem, hogy rosszul végeztem a munkát önmagamon, s az erkölcsi s etikai fejlődés útján megbotlottam.

Hogy ez nem egyéni érzésem, hanem megcáfolhatatlan tény, azt bizonyítja az a körülmény, mely szerint éveken keresztül hitem erősödésével és szellemi tisztulásom érdekében végzett becsületes munkámmal lépésről-lépésre párhuzamosan járt médiumitásom zavartalan fejlődése. Hogy ellenben valahányszor profán foglalkozásom terén kötelességszegést követtem el, melyet nagyon megbántam, nemcsak médiumi képességem szenvedett feltűnő csorbát, hanem körünk szellemi vezetői az 1892. évben tartott egyik ülésünkben saját szájam által jelentették ki, hogy médiumi tevékenységemmel fel kell hagynom, és csak két alkalommal — karácsony este és nagycsütörtökön — gyakorolhatom azt. Csak én és feleségem tudtuk, hogy ez büntetés volt, melyet rám mértek. Büntetés, melyet súlyosan éreztem, és mely nekem a fájdalomnak s az önvádnak sok keserű óráját okozta. Csak az 1897. évben, midőn nagyobb számú új tag belépése által egyletünk belső élete változáson ment keresztül, kezdett médiumitásom több évi szünetelés után ismét a régi erővel fellépni, s azóta állandóan megmaradt a fejlődés szakadatlan útján.

Tévedés volna azt hinni, hogy azért felhagytam az ellenőrzéssel a körülöttem történőkre és saját személyemre vonatkozólag. Sokkal élesebben figyeltem a többi médiumokat, mint előbb, s ellenőriztem médiumitásom kezdetétől fogva a mai napig transzállapotom keletkezését, fejlődését és lefolyását, az abban fellépő érzelmeimet, s a belőle folyó eredményt. Sajátságos, közelebről meg nem határozható érzés az, mely elfog engem, mikor átmegyek a transzállapotba. nem kényszerűségből történik ez, hanem önkényt engedem át magamat valami szelíd, jóleső befolyásnak, mikor jó szellemekről, avagy az ismeretlen ingerének, amikor ellentétes szellemekről van szó. Mindenekelőtt bágyadt lesz a test; ezt követi nemsokára a szellem teljes passzivitása. A gondolkodási tevékenység nyugszik, az érzelmek ki vannak kapcsolva; az ítélőképesség kiapad, az egyéni ön-

tudat eltűnik, s annak csakis egy tompa érzése marad meg, mely erőtlenül és akaratlanul rendeli magát alá a fennforgó állapotnak. Triviális hasonlattal élve, leginkább hasonlítható talán ez az állapot ahhoz, mint mikor valakit a saját szobájában megtámadnak, megköttöznek, teljesen ártalmatlanná teszik, s a megtámadott ebben a tehetetlen állapotban kénytelen végignézni, miként rendelkezik a támadó az ott levő javak fölött, és miként bánik el azokkal saját kénye-kedve szerint.

Transzállapotban való lelki és kedélybeli állapotomról nem vagyok képes felvilágosítást adni. Néha úgy érzem, mintha felváltva keserűség, harag, gyűlölet és szeretet töltenének el, de nem vagyok képes ezeket az érzelmeket sem megrögzíteni, sem elemezni. Keletkeznek, elenyésznek anélkül, hogy tudnám, mikor és hogyan; nem tudom azokat összhangba hozni a helyzettel, mert erről a helyzetről nem bírok világos öntudattal; mindezek az érzelmek váltakoznak sebes játékban, miként a kaleidoszkópban a színek. Szellemi állapotomról pedig a transzban csak halvány fogalmam van. Úgy rémlik, mintha egy gép előtt állnék, melyet láthatatlan kéz hajt, és előttem teljesen érthetetlen munkát végez. Érzek ugyan valami tevékenységet agyamban, de ez nem az én tevékenységem, mert én tétlen vagyok és gondolat nélkül. Szavakat hallok megcsendülni fülemben, de nem tudom, honnan jönnek azok, idegenek előttem; látok keletkezni gondolatokat, de azok nem az enyéim, én sohasem gondoltam azokat. Tudatában vagyok annak, hogy valamiféle tevékenység forog fenn, csak hogy abban nincsen részem, csak szemlélőként nézem, hogy az én hozzájárulásom nélkül, de saját érzékszerveim segélyével végeztetik valami munka, melytől a saját énem teljesen távol áll.

S épp ezek az állapotok képezik azokat az ellenőrző eszközöket, melyeknek segélyével vizsgáltam és vizsgálom még most is médiumitásomat, és az ennek révén keletkezett nyilatkozatok valódiságát. A legélesebb gyanakvással és a legnagyobb szigorral ellenőriztem kezdettől fogva médiumi állapotaimat és nyilatkozataimat, s élesebb bírálója lettem önmagamnak, mint bárki más lehetett volna.

Mióta híve lettem a spiritizmusnak, elvileg tartózkodom spiritista-könyvek olvasásától, és bizonyára kevés spiritista van, aki oly keveset olvasott volna a spiritizmusról, mint én. Tettem ezt médiumitásom kezdetétől fogva szándékosan, s azzal a kifejezett céllal, hogy az olvasmányok ne befolyásolhassanak, és hogy ne az

idegen forrásból merített gondolatokat adjam esetleg öntudatlanul vissza a transzállapotban.

Kitűnő és csalhatatlan próbaeszköz volt ez saját eszem ítélőszéke előtt, mert teljesen biztos és nyugodt voltam afelől, hogy azok a gondolatok és eszméi, melyeket transzban előadtam, nem származhatnak olyan forrásból, mely könyvekben, értekezésekben, mások érvelésében van letéve. Pontosan megfigyeltem, vajon azok a benyomások és gondolatok, melyek engem a nap folyamán, vagy közvetlenül a szellemi közlekedést megelőzőleg foglalkoztattak, visszatükröződnek-e a reákövetkező nyilatkozatokban és hogy ezen nyilatkozatok tartalma megfelel-e saját személyes nézeteimnek és meggyőződésemmek és tényleg meggyőződhettem arról, hogy a nyilatkozatok tárgya legtöbbször teljesen elütött azoktól a gondolatoktól, melyek engem eltöltöttek. És ha azok a benyomások, melyeket magammal hoztam az ülésbe, néha mégis kifejezésre jutottak a manifestációban, akkor nagyon csodálkoztam azon, hogy mennyire különböztek ezek a fejtegetések az én gondolkozásomtól, és hogy különösen a következtetések mennyire eltértek azoktól, melyeket én vontam volna le a kérdéses tárgyról. Tapasztaltam továbbá, hogy az előadott elméletek és elvek igen gyakran nem egyeztek, hanem homlokegyenest ellenkeztek az enyéimmal, és hogy néha heves benső ellenállásom dacára oly természetű nyilatkozatok jöttek, melyek engem testileg és erkölcsileg elijesztettek, vagy megtántorítottak. Leginkább meglepett engem az, hogy igen gyakran, midőn egész héten keresztül súlyos köznapi gondoktól gyötörve rendkívül nyomott kedély állapotban voltam, melyben képtelen lettem volna megrögzíteni egy világos gondolatot és meg voltam győződve arról, hogy ilyen szellem-erkölcsi állapotban egyáltalában lehetetlen lesz a szellemi közlekedés, hogy — mondom, épp ilyenkor, mintha csak kételkedésemre adott felelet lett volna, — a legtisztább és legmagasztosabb tartalmú nyilatkozatok jöttek, melyekben pedig nekem, mint embernek és egyénnek, abban az állapotban, melyben voltam, bizonyára legcsekélyebb részem sem lehetett.

Ellenőriztem és vizsgáltam tehát magamat mindig, és teszem azt szakadatlanul most is, s ennek révén arra a meggyőződésre jutottam, hogy nálam szó sem lehet csalódásról, vagy szuggesztióról, sem hipnotikus állapotról, vagy autoszuggesztióról, hanem, hogy a transzállapotban kétségtelenül és biztosan rajtam kívül álló, a saját akara-

tomtól teljesen független, idegen intelligenciának kezelése alatt állok. A jelenségeknek e téren sok éven keresztül történt megfigyelése, s annak megállapítása után, hogy ezen jelenségek eredményei matematikai pontossággal mindig ugyanazok valának, letettem minden kételyemről és nyíltan beismerhetem saját lelkiismeretem előtt, és az egész világ előtt, hogy médiumitásom tisztaságáról és igazságáról mélyen és tántoríthatatlanul meg vagyok győződve. Manapság, tekintet nélkül a körben fennforgó körülményekre, szilárd bizalommal és teljes lelkesedéssel megyek neki a szellemi közlekedésnek, s amidőn közeledni érzem a szellemi befolyásokat és azon a ponton vagyok, hogy átmenjek a transzállapotba, oly magasztos érzés száll meg, oly erősnek érzem magamat, hogy a föld összes monistáit szeretném kihívni szellemi párbajra, hogy őket legyőzzem a teremtés törvényének mindenhatóságával. Ekkor át vagyok hatva a boldogságnak és a kimondhatatlan hálának érzelmétől, mert teljes tudatában vagyok médiumitásomnak, ennek a legbecesebb és legnagyobb kegyelmi ajándéknak, melyben a Mindenható Atya engem, méltatlan gyermekét részesített.

*

Nem akarom berekeszteni jelen soraimat anélkül, hogy spiritista-hitemről lehetőleg röviden vallomást ne tegyek.

Egész életemben istenhívő voltam; nem volt egész múltamban soha egyetlen pillanat sem, melyben kételkedtem volna Isten létezésében. Felekezeti hiteim nem volt, mert sohasem tudtam megbárátkozni azokkal a kizárólagossági tételekkel, melyek szerint az egyes felekezetek a mennyet az összes többi felekezetbeliek kizárásával egyes egyedül a maguk részére akarnák lefoglalni. Alávettem magamat az Istenben való hitből logice következő erkölcsi törvénynek, amennyire modern ember, aki a társadalomban és a társadalommal él, annak magát alávetni képes. Törekedtem embertársaimmal békés egyetértésben élni, a hivatásommal és családommal szemben fennálló kötelességeimet teljesíteni, egyebekben azonban saját érdekemet védeni, és felebarátaim túlkapásaival szemben védekezni. Hiszek a lélek halhatatlanságában; azonban dacára annak, hogy bölcséleti művekben erről sokat olvastam, mégsem voltam tisztában ezzel a fogalommal, különösen a földi életben látható egyenlőtlenségek, s e földi élet célja tekintetében.

A már fentebb említett úton az úgynevezett véletlen Allan Kardecnek „Szellemeink könyve” című könyvét játszván kezembe, az abban olvasottak úgy tűntek fel előttem, mintha valamely bányából rögöket ásnék ki, melyeket megtisztítottam a salaktól, hogy a tiszta aranyhoz jussak. Abból, amit olvastam, elvettem azt, ami nekem fölöslegesnek és teherzaporítónak látszott, és megtartottam a magam részére azt, amit logikusnak és igazságosnak ismertem fel. Ezen a könyvön kívül nem olvastam, különösen az első években, semmiféle spiritista-könyvet, és mégis el voltam telve a spiritista-tan szellemével, és tisztában voltam annak minden pontjával. Senki sem oktatótt engem, senki sem oszlatta el kételyeimet; nem merítettem okulást könyvekből és röpiratokból. Amit az ülésekben a médiumoktól hallottam, az engem, különösen kezdetben, ki nem elégített, és mégis képes voltam magamnak intuitív módon mindent megmagyarázni és mégis eleven volt bennem a spiritizmusban való hit. Senki ezt a hitet bennem nem ébresztette, senki nem nevelte vagy ápolta, jött egyszerre, hirtelen, magától, készen, miként Minerva teljesen vértzetten ugrott ki Jupiter koponyájából.

És én megőriztem ezt a hitet, mint a legdrágább kincset; legmagasabb szellemi birtokomnak tekintettem azt, mert megoldotta összes kételyeimet, kielégítette tudvágyamat, válaszolt lelki kérdéseimre. Megmagyarázta nekem kielégítő módon az életviszonyok egyenlőtlenségeit, a földi próbák célját, s e földi életben teljesítendő feladatomat. Megoldotta nekem a múlt talányát, és megmutatta a jövő dicsfényét. Egész gondolkozásmódom változáson ment keresztül. Új erő fejlődött ki bennem: az emberi cselekedetek elkerülhetetlen következményeiben, a törvény és a beteljesülés (vezeklés) okvetlenül szükséges kiegyenlítésében és a Gondviselés feltétlen igazságosságában való hit. És jókor fejlődött ki bennem ez a hit, sürgős szükségem volt rája, mert nemsokára kezdődtek életem legsúlyosabb megpróbáltatásai, a nyomasztó gondok s az emésztő lelki harcok könnyel áztatott esztendői. S én bizonyára nem állottam volna meg ezeket a harcokat oly bátran, és bizonyára nem viseltem volna el azokat a súlyos terheket annyi öntudatossággal és türelemmel, ha segítségemre nem lett volna a spiritista-tan megváltó ereje.

Ez a hitem folyton mélyebb és szélesebb lett. Csak itt-ott olvastam elvéve olyan műveket és értekezéseket, melyek a spiritizmus alapelveivel és védelmével foglalkoztak. Ellenben egészen sajátos

érdeklődéssel olvastam a spiritizmus elleni mindenféle támadásokat és olyan tudós tekintélyek értekezéseit, akik természettudományi úton, s a gúny és kicsinylés fegyvereivel törekedtek bebizonyítani a spiritizmus alaptalanságát és tarthatatlanságát. Dacára annak, hogy a legnagyobb komolysággal tanulmányoztam ezeket az ellenséges érveket, mégsem voltak azok képesek engem egy hajszálnyira sem eltéríteni belső meggyőződésemtől. Bizonyos varázserőt gyakoroltak rám a teozóf olvasmányok. Igazi tudvággal mélyedtem bele a teozóf elméletekbe, de bár azok sok pompás és igaz dolgot tartalmaznak, mégsem voltak képesek a spiritista-tanok igazságát bennem legcsekélyebb mértékben sem elhomályosítani. Mint gránitszikla állott bennem a hit, és sem a csábító elméletek szendén nyaldosó habjai, sem a leghevesebb támadások és legélesebb érvek viharkorbácsolta hullámai nem voltak képesek alámosni vagy megingatni ezt a sziklát. Épp úgy érintetlenül hagyott némely médiumi nyilatkozat selejtessége, megbizhatatlansága és ellentmondása. Teljesen hidegen hagytak a fizikai médiumok úgynevezett leleplezéseit, akiknek üzemeiért az egész európai sajtó a spiritizmust szerette volna felelőssé tenni. Mindezek és még sok ellenszenves áramlat, melyeket e téren tapasztaltam, semmi nyomot nem hagytak rajtam; az én szememben nem voltak egyebek, csak külsőségek, kinövészek, aminők a földön a legmagasztosabb dolgokon is előfordulnak, és amelyeknek a spiritizmushoz, mint ilyenhez, semmi közük.

A spiritizmus nem jelenti nekem ülések tartását és látogatását, sem a túlvilággal való érintkezést a médiumok útján, sem fizikai természetű kísérletezéseket, sem a jövőbelátás kísérletezését vagy a múlt olyan állapotainak felderítését, melyek az én erkölcsi érzésemre befolyással nincsenek; nem is eszközt az egyesek kíváncsiságának és személyes hiúságának kielégítésére. Az a spiritizmus, melynek én hódolok, melynek oltárt emeltem szívemben, az forrása a meglegedettségnek és a tiszta hitnek, melyből fakad minden tudás, mely engem boldogít. Ezen az úton tudom én megcáfolhatatlanul, hogy előző életem (praeegzisztenciám) van, és hogy jelen földi életem következménye és folytatása ennek az előző életnek. Hogy ebbe az életbe magammal hoztam azt az egyéniséget, melyre előző életben saját munkám révén tettem szert, és hogy itt és mindenütt azoknak az okoknak következményei és hatásai előtt állok és fogok állani, melyeket saját cselekedeteim által teremtettem. Tudom, hogy

ez az egymásutániság nemcsak a múltra és a jelenre szorítkozik, hanem vas szükségszerűséggel vonja maga után a jövőt, mely csak logikus folytatása lehet a jelennek, épp úgy, mint a jelen a múltnak.

Ennek logikai következménye a folyton tartó, soha meg nem szakadó egyéni fejlődésnek szükségszerűsége, mely gazdagítja az egyént erőben, akaratban és megismerésben, és vezeti őt fokról fokra rendeltetése — a tökéletesség felé. Ez a fejlődés azonban munkával jár, s ezt a munkát el kell végezni, és pedig minden embernek önmagának kell elvégeznie. Mert szellemi és erkölcsi munka csak annak hozhat gyümölcsöket, aki ezt a munkát maga végezi. A saját maga által végzett munkáért minden munkás saját személyében felelős. Minden ember maga felel a saját tetteiért, sohasem háríthatja át másokra ezt a felelősséget, tetteinek következményeit maga kénytelen viselni. Ha az ember a kellemetlen vagy szomorú következményeket el akarja kerülni, úgy olyan ténykedésre törekedjék, mely hatásaiban megelégedettséget és jót teremt.

A jó eszerint nemcsak eszköze, hanem célja is a földi életnek. Jót gondolni, jót érezni és jót cselekedni, ezek a kizárólagos eszközök arra, hogy jókká legyünk, azaz hogy megteremthessük az összhangot önmagunkkal, felebarátainkkal és Teremtőnkkel. **A föld összes civilizált népeinek vallásai megkívánják híveiktől, hogy jók legyenek, teljesítsék kötelességeiket, kerüljék a gonoszt és szeressék felebarátaikat. De mindezek a parancsolatok különös feltételekhez vannak kötve, fenyegetésekkel és ígérésekkel körülvéve és formák közé szorítva, melyek gúzsba kötik az önrendelkezési jogot és a szabad akaratot.** A spiritizmus ellenben megmutatja nekünk a teremtés és az egyén fejlődésének menetét, melyben íz sorakozik ízhez megszakítás nélkül, véletlen nélkül és önkény nélkül tisztán, érthetően, természetesen. A spiritizmus megtanít bennünket arra, hogy az előző életszakok után hibákkal és bűnökkel terheltén jövünk a földre, és hogy ezeket a bűnöket, mint adósságot, ki kell egyenlítőnünk, ez a kiegyenlítés pedig vezeklésből áll. De nemcsak a régi bűnökért való vezeklés, hanem az újabb bűnök elkerülése is feladata a földi életnek, mely feladat a saját haladásunkon való munkálkodást jelenti. E célból oly külső körülmények közé helyeztettünk, melyek leginkább alkalmasak ennek a vezeklésnek, s ennek a haladásnak megvalósítására, amely viszonyok azon-

ban csak múló jelenségek, s e földi élettel megszűnnek. Mert az összes emberek egyazon eredetűek, valamennyinek egyenlő feladata van, valamennyien ugyan-ama cél felé törnek, csak a rendelkezésükre bocsátott eszközök különbözök. Ezek az eszközök pedig a különböző testetöltések, illetőleg ezekben a földi testetöltésekben felmerülő életviszonyok.

A spiritizmus megtanít bennünket arra, hogy mindenben a legszigorúbban ellenőrizzük saját magunkat. Hogy szakadatlanul erős akarattal küzdjünk minden gyengénk és szenvedélyünk ellen; hogy fékezzük összes vágyainkat. Megtanít bennünket arra, hogy keressük és gyakoroljuk a jót, ne önzésből: jutalomra számítván, hanem csak magáért a jóért, csak saját üdvösségünk érdekében, mert példákban szemlélteti velünk, hogy megelégedettséget és boldogságot csak a jóban találunk.

Nincs olyan erkölcsbölcselet vagy vallás a földön, mely a spiritizmushoz hasonlóan értetné meg az emberrel a felebaráti szeretetet. Nem azt a szeretetet, melyet hideg ajkak hirdetnek, önző szívek színlelnek, vagy melyet az emberek hiúsága tesz közszemlére. Hanem azt az igazi eleven szeretetet, mely megmelegíti a szívet, és meglátja az emberben a testvért, kinek jogos igénye van felebarátjának részvételére és oltalmára. Azt a szeretetet, mely sohasem gondol önmagára, hanem mindig a többiekre; mely nem kimél áldozatot, hanem két kézzel ad, ami adnivalója van, részvétből és szeretetből.

A spiritizmus meggyőz bennünket arról, hogy ezzel a földi élettel létünknek csak egy rövid fejezete ér véget, és hogy mint öntudatos egyének tovább élünk más tájakon, melyeket földi érzékeinkkel megismerni képesek nem vagyunk. De ahova átvisszük magunkkal teljes egyéniségünket, eddig végzett szellem- erkölcsi munkánk egész eredményével, azaz mindazokkal a hibákkal, melyek még bennünk vannak és mindazzal a megismeréssel, melyre az önmagunkon végzett munka árán tettünk szert. A spiritizmus nem helyez kilátásba semmiféle jutalmat és nem fenyeget bennünket semmiféle büntetéssel. Nem ismer a szónak vallási értelmében sem mennyet, sem poklot. Az ő mennyországa a jól végzett munkának és diadalmasan végrehajtott erkölcsi haladásnak öntudata; az ő pokla pedig aljas cselekedeteink fölötti fájdalomkból és bánatunkból, erkölcsi gyengeségeink és eltévelyedéseink megérezéséből áll. Ezt a mennyországot és

a poklot önmagában hordja az ember már itt a földön, s ezek elkísérik őt új otthonába is, melybe e földi élet után fog bevonulni.

A szónak nincs maradandó hatása az emberekre. Csúri-csavarják és magyarázzák azt, ahogy éppen szükségük van rá. Azért kellett jönnie az ige megvilágítása végett az élő példának, és íme eljőve Jézus Krisztus személyében. Aki kétségben van aziránt, hogy mi a szeretet; aki tudni akarja, miként kell bánnia felebarátjával, mennyi elnézést, türelmet, mennyi alázatosságot és odaadást kell gyakorolnia az életben; aki látni akarja, hogy meddig mehet az odaadás, az önmehtagadás, és az áldozatkészség az emberiség szolgálatában: az tekintsen fel erre a legmagasabb és legmagasztosabb alakra, e föld Megváltójára. Ő, aki tökéletességénél fogva nem szorult rá a földi testet öltésre, elvállalta ezt, alávetette magát a földi élet kínjainak és nyomorúságának, elszenvedett üldöztetések, megaláztatások és mártírhálált azért, hogy ne csak hirdesse a szeretet igéjét, hanem azt húsrá és vérré is váltsa. Csak azért, hogy példában mutassa meg az embereknek, hogyan kell a szeretetet érezni, gyakorolni és megvalósítani. Csak azért, hogy bizonyítsa, miszerint a szeretet az egyetlen út, mely a teremtményt Teremtőjéhez, a gyermeket Atyjához vezet. Ebből áll az az áldozat, melyet Krisztus testvéreinek hozott, s ily értelemben Ura és Megváltója Ő a földnek.

És most íme elérkeztem oda, ahol tulajdonképpen kezdenem kellett volna: a minden kezdet kezdetéhez. Az emberek azonban megmosolyogják azokat a tételeket, melyek pusztán állításokon alapulnak és mindenben, ami nem látható és fogható, keresik a logikai következtetéseket és eredményeket. Ez okból nem kezdtem, ami pedig természetes lett volna, azzal az egyszerű állítással, hogy Isten ősforrása minden létnek, teremtője és kormányzója a világegyetemenek, hanem arra szorítokozom, hogy előbb felsoroljak tapasztalatokat és tényeket a lelki életből, s azután ezekből vonjam le az utolsó és legfőbb következtetést: Isten létezését!

Aki az örökös rendet a végtelen, megfoghatatlan világegyetemben, s a természet háztartásában uralkodó meglepő célszerűséget látja; aki meglátja a mindenütt uralkodó, minden parányban meglevő életet, a minden porszemben észlelhető fejlődést és megfigyeli azt a vaskövetkezetességet, mellyel a látszólag különböző erők egymásba nyúlnak, hatásaikban egymást kiegészítik. Aki — bárhova tekintsen

is — a látható világ összes jelenségeiben a céltudatos berendezést kénytelen csodálni: annak alig lesz bátorsága azt állítani, hogy mind-
ezt csak a vak véletlen tartja és hogy élet és mozgás csak a nyers természet-erők hatásai.

Véletlen! Miért nem működik a véletlen megsemmisítő ha-
tással? —Mechanikus természet-erők! Miért nem hat az ő mecha-
nizmusuk pusztítólag? Avagy talán törvény az, ami a világ-
egyetemben meglevő erőknek célirányos és céltudatos működését
kényszerrel és változhatatlan módon szabályozza? Ha létezik ily
törvény, — pedig tény, hogy létezik, — úgy ki az alkotója ennek a
bölcstörvénynek, mely ezt a magasztos rendet fenntartja, mely sza-
bályozza ezeket az erőket, hogy soha le ne térjenek a fejlődés útjá-
ról? Vajon valami vak és öntudatlan hatalom, avagy önálló, öntuda-
tos, értelmes erő alkotta-e azt?

És ha, eltekintve a nagy világegyetemtől, ezt a mi kis boly-
gónkat nézzük, s erről megint azt a szűkebb kört, amelyben moz-
gunk, vajon nem látjuk-e meg itt is nyomról-nyomra a rendszeres,
tervszerű fejlődést körülöttünk és bennünk? Nem tapasztaljuk-e,
hogy bármennyire hódoljanak is az emberek a materializmusnak és
bármennyire törjék is magukat az úgynevezett pozitív dolgok után, a
föld összes javai, méltóságai és kitüntetései képtelenek az embert
állandóan boldogítani. És hogy megelégedettséget és szabadulást ki-
ki csak a maga lelki és szellemi életében találhat, feltéve, hogy ezt az
életet önmagában felkelteni tudja — azt a lelki és szellemi életet,
mely egyedül képes neki magyarázatát adni a földi lét sokféleség-
ének és látszólagos igazságtalanságainak. Mely neki bátorságot, erőt
és bizalmat ad az élet viszontagságaival való harcban, és felébreszti
benne saját jelentőségének és személyes értékének tudatát?!

Avagy meri-e valaki letagadni az ember lelki és szellemi éle-
tét, s azt az agy pusztja működésének, az agymolekulák mechanikus
mozgásának tulajdonítani?! Miért nem szorítják ezek az agyműködé-
sek a maguk nyilvánulásaiban az embert a kizárólagos érzéki, anyagi
élet szűk keretébe, mikor természettörvény szerint bizonyos, hogy
anyagi okok csakis hasonnemű, tehát anyagi hatásokat képesek elő-
idézni? Miért történik ennek épp az ellenkezője? Miért történik az,
hogy a lelki és szellemi élet vonzza az embert felfelé az anyagmentes
képzetek és elvont érzelmek honába, a testi életet nem érintő, a sejté-
seknek, a magasabb lelki vágyódásoknak világába? **Azért talán,**

mert ilyen világ nincs és a beteges képzelődések honába tartozik? Ennek épp az ellenkezője áll, mert ez a vágyódás, ezek a sejtések, ez a kívánczóság leghatározottabb bizonyítékát képezi egy láthatatlan szellemi világ létezésének. Az emberi szellem képtelen önmagából újat, eddig nem létezőt teremteni; ő csak a meglévőnek s előtte ismeretesnek feldolgozása körül érvényesülhet. S azért a szellemi világról való sejtései, ez a felfelé való vonzódás világosan bizonyítja, hogy van egy láthatatlan világ, mely érzéki tapasztalatunkon kívül fekszik, mely bennünk él mint visszaemlékezés, valamikor birtokunkban volt olyan kincsre, melynek bírása után ismét vágyakozunk. **És ha igaz, hogy van ilyen világ, — pedig vannak spiritisztikus és tudományos bizonyítékaink arról, hogy tényleg van, — akkor az is igaz, hogy kell léteznie egy bölcsességgel és akarattal bíró lénynek, aki teremtette, igazgatja és kormányozza ezt a világot, melyben törvény, összhang és tökéletesség nyilatkozik meg mindenütt. S ez a lény: Isten!**

Igenis tudom, hogy van Isten; mert sejtem őt magamban, megérzem Őt magamban; minden idegszálam Hozzá vágyódik, Hozzá vonz. Igenis, van Isten, Aki ősoka minden létnek, ősforrása minden életnek, teremtője és kormányzója a világegyetemnek, összfooglalata a feltétlen tökélynek, kiapadhatatlan tartalva a legfőbb szeretetnek; **hiszek Őbenne, sőt mi több: tudom, hogy Ő van!** Semmi nem volt képes eleddig megingatni bennem ezt az eleven meggyőződést; mint hozzáférhetetlen szentély él ez érinthetetlenül az én lelkemben. Fejlődési elmélet, monizmus, Spencer, Haeckel, Bürke, teozófia, mindezek hozzájárulhattak emberi tudásom gyarapításához, de hitemet megingatni nem valának képesek, ehhez a sziklához az ő hullámverésük nem ért el.

Hiszek Istenben, az Ő mindenhatóságában, az Ő legjobb igazságosságában, s az Ő legfőbb szeretetében; hiszek Jézus Krisztusban, Isten fiában s az Ő megváltó munkájában; hiszem lelkem halhatatlanságát, egyéniségem személyes továbbélését és az örök fejlődést; hiszek a spiritista tan igazságában és tisztító erkölcsi hatóságában. Óh, Istenem, adj nekem erőt, hogy ezen hitem szerint élhessek s annak szellemében végezhessem földi feladatomat! (József 1931 február 22-én halt meg. A kiadók.)

Befejezés.

Az „Égi Világosság” 1906. októberi számában megjelent „Csevegés” utolsó szava az Amen volt, s alóla hiányzott a folytatásra való utalás.

A mi szeretett mesterünk letette a tollat, és nem is vette azt fel többé, hogy megírja „gyermekének” az évek óta szinte nélkülözhetetlenné vált havi tárcacikkét. Odafenn, ahol mindnyájunk sorsát intézik, kimondották az Áment, annak visszhangja elhangzott ideálant, és mikor a szedő kiszedte a cikk utolsó szavát, megállították a kezét: nincs tovább. — Akik a „Véletlen” nevű bálványának hódolnak, bizonyára ezt is az ő érdemének tulajdonítják.

Történtek azonban egyéb jelek is. Október 19-én doktor bácsink rosszul lett s a vezetők az egyik médium útján 9 napra eltiltották a delejezéstől. És halála éppen 9 nap múlva következett be.

Kezelőorvosát halála előtt három napon keresztül minden éjjel pont félhárom órakor riasztották fel olyan szellemi befolyások, melyeknek jelentőségét csak a negyedik éjjel ismerte föl, amikor szeretett mesterünk — hívei és szerettei körében — ugyanabban az időpontban adta át nemes lelkét Teremtőjének.

Halála mélységes szomorúságba borította híveinek kicsiny seregét s az élet küzdelmeiben megedzett s megismerésük világossága által megerősített, meglett emberek nem tudták elfojtani felfeltörő zokogásukat, mert érezték, hogy olyan valaki távozott el közülök, aki onnan felülről hozott igaz értékekkel táplálta és gazdagította őket.

Kicsiny egyletünk legjobban érezte az elköltözöttnek hiányát annyira, hogy úgy látszott, mintha megingott volna az egész épület, mert olyan oszlop dőlt ki, melyen az egész alkotmány nyugodott. Ama többször emlegetett turbulens kis csoport, mely a személyekben bár változott, de nem szűnt meg az ellentét öntudatlan eszközül szolgálni, ismét felütötte a fejét, s a vezetés kipróbált és bevált módszerét mindenestől felforgatni s azt a saját kezébe ragadni igyekezett. De ez a veszély is csak a fejvesztettség első perceiben látszott komolynak, mert a magas szellemi vezetők már doktor bácsink temetése napján, az akkorra direkt összehívott ülésünkben kijelentették, hogy ez az általuk alapított egyesület nem az embereké, nem a miénk, hanem az övék, a szellemeké s annak vezetését és irányítását maguknak tartják fenn. Egyben kijelölték az egyesület új földi veze-

tőit, s böles és évek hosszú során át szerzett tapasztalataink által is igazolt irányítást adtak a jövőre vonatkozólag.

FÜGGELÉK.
CSEVEGÉSEK^{8*} A SZELLEMLILÁGBÓL.

Dr. Grünhut Adolf szellemnyilatkozatai Béla egyleti írómédiüm útján.

„Ama nemes harcöt én megharcoltam.”

Szántani, mélyen szántani szeretnék földi emlékeim mezején, hogy visszaemlékezsem arra a boldog, nagyon boldog időre, amidőn felismertem földi rendeltetésem, s tudatára ébredtem annak, hogy az Úr katonájává, harcosává szegődtem. Hogy miért? Megmondom nektek.

Azóta, mióta szellemruhában áldom és dicsőítem az Atyát és bizonyára azért, mert még nem tudtam megszabadulni földi énem emberi benyomásaitól, szeretnék számot adni magamnak földi életemnek minden vétkeiről, hibáiról és tévedéseiről, s miután ezeknek nagy száma abból az időből datálódik, midőn még sötétségben jártam, szeretnék a lelkemben felderült szellemi világosság első derengésétől visszamenőleg önvizsgálódást, nagytakarítást végezni önmagamban, önmagamon.

És csodálatos dolog, nagyon nehezen boldogulok! Valahányszor számadástételre akarom magamat vonni a régmúlt hibáiért, megfeszítvén gondolkodásomat, hogy lelkemnek legkisebb árnyképe se kerülje el vizsgálódásomat, valami sajátságos, érthetetlen s láthatatlan varázserő nem engedi a régmúltak emlékeit világosan és tartósan lelki szemeim elé vonulni, hanem mindig arra az időszakára utal életemnek, amely boldog, nagyon boldog volt, mert Isten szolgálatában állott s a megváltás munkájából merítette munkakedvét, szellemi örömét és boldogságát.

Mit akar ez jelenteni? — kérdem önmagamtól. Hiszen én úgy tudom, hogy a szellem túlvilági öntudatra ébredése, azé a szel-

---

^{8*} E „csevegések” nem mai szóhasználattal értendő tartalmatlan, könnyed szellemeskedő diskurálást, hanem a könyv talán leghatalmasabb tanulságait összegző egyedülálló bölcsességeket takarnak, melyek közvetlenül a szellemvilágból adattak „első kézből” a „túloldali” megtapasztalásokról. (A Szerkesztő)

lemé t. i., akinek hite és megismerése volt már a földön is, a szigorú önvizsgálattal, számadástétellel kezdődik és kötelessége első sorban életének arra az idejére visszapillantani, amikor nem úgy élt, mint ahogy élnie kellett volna. És szemrehányást tettem magamnak azért, hogy nem tudok elég komolyan hozzálátni itteni kötelességeim felismeréséhez és teljesítéséhez. Úgy-e, különösen hangzik, hogy az a testvér, akit ti túlértékelő testvéri szeretettel mesternek neveztetek, azzal kezdi szelleméletét, hogy nem tudja azt tenni, amit jónak lát, s amire — azt hitte — megismerése kötelezi?

Halljátok csak, mit feleltek nekem ezekre a töprengéseimre azok, akik valódi mesterek a szellemvilágban, s akik nekem, a szellemi rekrutának valóban meg nem érdemlett kedvességgel siettek segítségemre attól a pillanattól kezdve, amint átléptem a szellemvilág küszöbét, s mint régvárt, kedves vendéget olyan szeretettel öleltek magukhoz, melynek ereje alatt rozzant földi alkotmányom bizony összeroppant, megsemmisült volna. Azt mondták:

— Ne a régmúltban, hanem a közelebbi múltban keress és kutass, testvérem; abban a múltban, amelynek minden pillanata az Atyának és az ő szent Fiának ismeretében bearanyozta földi életed sivár, letarolt ugarát, s átváltoztatta azt a szeretet, a megváltás munkájának előbb virágos, azután gyümölcsös kertjévé. E kert gyümölcséből sok-sok fel van halmozva számodra új otthonod terített asztalán, amely vendégségre készen vár reád. Jöjj velünk hát, s üdítsd fel előbb magadat azzal az isteni táplálékkal, amely a hűeknek, az igazaknak készítettett, és majd ha felüdültél, megerősödtél, akkor fogj ahhoz a munkához, mely tagadhatatlanul várakozik reád, de amelynek megítéléséhez, elvégzéséhez, hasznos feldolgozásához nem emberi tudásból merített megismerés, hanem igazi szellemi tudás és tisztánlátás szükséges, amiben te még jóidőig csak tanuló lehetsz.

Látjátok, kedves testvéreim, így fogadták ideát a ti mesztereteket, s ezt énnekem el kellett mondanom, hogy okuljatok belőle ti is. Ne gondoljátok, hogy a ti szellemi munkátok és igyekezetetek, kutatásaitok a szellemi élet törvényeiben azonnal látókká tesznek titeket, amint a szellemvilágba átkerültök. Oh, én mondhatom nektek, hogy sok-sok minden nem úgy van itt, mint ahogy gondoljátok, s mint ahogy én is elképzeltem. Nagyon csekély, majdnem semmi az, amit mi szellemileg látunk, de — amint a fentebb mondottakból láthatjátok, — a mi jóságos, irgalmas Atyánk szeretete akkor, ha köte-

lességeink hű teljesítésével fejeztük be földi életünket, és tudatában vagyunk annak, hogy minden jóakaratunk mellett csak tökéletlen emberek voltunk, nem is enged addig mélyen beletekinteniünk szellemi sötétségünk (vagy talán csak szellemi alvásunk) szomorú emlékeibe, míg jószándékainknak és jó tetteinknek tanulságaival és áldásthozó gyümölcseivel fel nem üdíti, meg nem erősíti a mi szégyény, elfáradt, éhes, szomjas lelkünket.

Hogy is lehetne ez másképpen? Hiszen Ő nem a szigorú ítélőbíró, hanem a jóságos, türelmes, elnéző Atya, a szeretet maga, aki mindig olyan nevelő eszközökkel és módszerekkel neveli gyermekeit, hogy magához édesgesse őket, azokat a gyermekeit t. i., akik megismervén őt és Neki szolgálván, a törvényből a kegyelembe jutottak.

Oh, milyen hálatelt szívvel látom, hogy nem éltem hiába; hogy azt az időt, amit a földön eltöltenem megengedettett, sok-sok haszonnal, örömmel, szeretettel áldozhattam Neki az ő dicsőségére és számtalan szellemtestvérem boldogítására. Milyen kimondhatatlanul jólesik azoknak a szellemtestvéreknek hálálkodását, ragaszkodó, szolgálatkész szeretetét látnom és éreznem, akiknek szellemi megvilágosításában ha csak a legparányibb részem volt is. Valóban az Atya nagyon bőkezűen jutalmazza szolgálataimat!

És most megértettem már azt is, miért nem engedi az Atya, hogy visszasírjam régmúltam bűneit, hibáit. Valami édes, megnyugtató érzés azt súgja nekem, hogy rossz tetteimet ki- egyenlítettem jó tetteim által és hogy az ő kimondhatatlan kegyessége folytán szám- adásom mérlege jól ütött ki, mert az a serpenyő, amelyben érdemeim vannak, lenyomta azt, amelyben a múltak hibái és mulasztásai vannak, nincs tehát okom szellemi újjászületésemet a bánat könnyeivel kezdenem, örülhetek s örülnöm is kell neki, hogy győzedelmeskedtem!

Tudjátok-e, mit jelent ez? Érzitek-e, hogy nektek is minden erőttökkel hasonló mérlegelés után kell törekednetek, ha szellemi életeteket örömmel és nem bánattal akarjátok megkezdeni? Igyekez- zetek ti is szellemi sötétségetek múltjának számadásait kiegyenlíteni a megismerés szeretetből fakadó jócselekedetei által. Gondoljatok arra az időre, amikor még nem ismertétek az Atyát, s nem tudtatok Neki szolgálni és most hálatelt szívvel, minden erőttökből szolgálja- tok Neki és az ő tökéletes Fiának, hogy majdan az ítélet napján tite-

ket is terített asztal várjon, s felüdíthessétek elfáradt szellemeiteket, mielőtt nagyobb és fáradságosabb új szellemi munkához láttok.

Én már tudom, mi vár reám, s milyen lesz az a munka, amit itt végeznem kell. Mondhatom nektek, hogy ezt sem így képzeltem.

De abban nem csalódtam, hogy a szellemi munka utáni vágy itt még jobban, még sokkal erősebben fogja táplálni az én Uram és Megváltóm iránti szeretetemet és azt a törekvésemet, hogy még jobban elvégezzem azt a feladatot, amelyet ezentúl fog reám bízni. Szoros összefüggésben lesz ez a szellemi feladat továbbra is veletek, kedves testvéreim, és én boldog leszek, ha olykor annak látható és érzékelhető jeleit küldhetem nektek innét, a szellemi szeretet hónából.

Új megismerések.

Ismeretlen világok ismeretlen törvényei tárulnak fel előttem lépésről lépésre. Világok alatt azonban nem a bolygórendszerek égitestjeit, hanem a lelkek világát értem, amelyben ismereteket, tapasztalatokat kell gyűjtenem a további nagy munkához.

A földi ember szellemi látása előtt sok minden mélyen el van rejtve, ami fölfedeztetését a túlvilágban várja, és e túlvilágnak első iskolája — legalább az én első iskolám — odavezeti a szellemet az eddig át nem értett emberi lélekhez belső szózatának tudvágya, s szellemi vezetői által arra ösztönöztetvén, hogy lépje át az ismeretlen világok küszöbét, nézzen bele az emberek lelkébe, ahova eddig nem tudott bepillantani.

Itt e téren is fordított sorrendre találtam; nem olyanra, aminőt magamnak képzeltem. Én azt hittem, hogy előbb a saját lelke világát kell át meg átkutatnom, megismernem és onnan kiindulva kell tovább haladnom többi testvéreim lelkéhez. És ehelyett tanítómestereim arra ösztönöznek, hogy mindenekelőtt azokat a földi testvéreimet keressem fel, akikkel a szeretet kapcsa fűzött össze, s akikkel a feladatok és kötelességek közössége együtt lelkesített a szellemi munkára, és néztem: mit látok az ő lelkivilágukban? Tanuljam meg — úgy mondák — ismerni az embert általában, de különösen azokat, akik közel állottak hozzám, hogy azután a távolabb állókat nagyobb elnézéssel és türelemmel szemlélhessem, és csak így szerzendő tapasztalataim után térjek vissza önmagamba, ha meg akarom fejteni tudni mindazt, amivel önmagam előtt kell számolnom.

És tudjátok, miért kell ennek így lennie? Mert nem ismertem az embereket; nem ismertem még azokat sem, akiket ismerni véltem, mert ha nem is külső ítéletemben, amelyet felőlük elmondottam, — hiszen Isten kegyelméből annyira amennyire sikerült magamat az ítélkezéstől visszatartani, — de igenis belső meggyőződésemben bizony-bizony hamis tételeket állítottam fel magamban róluk.

És elhiszitek-e, hogy ezen a téren kellemesen csalódtam? Még pedig különösen azokkal szemben, kik közvetlen közelemben voltak. Azért látszik a dolog egy kissé hihetetlennek, mert az ember, akinek némi megismerése van, azzal szeret tetszelegni önmaga előtt, — mint ahogy tetszelegtem én is, — hogy embertársaink általa jól szemügyrevehetőnek vélt hibáiban sohasem akarja a türelem és elnézés követelményeit elfelejteni, s ezeknek útmutatása mellett testvéreiről alkotott ítélete azokra nézve inkább kedvezőbb, mint kedvezőtlen. Én legalább minden testvéremről alkotott meggyőződésemben elhittem magammal, hogy bizonyosan jobb ő, mint amilyenek én látom.

Örömmel látom, hogy éppen azok, akikkel szemben bensőmben a legtöbb ellenargumentumra volt szükségem, hogy általam meglátott hibáik dacára is igyekezzem őket önmagam előtt mentetni, nemcsak jobbak, de sokkal jobbak, mint amilyeneknek én képzeltem őket. A jóságot relatíve értem, t. i. szellemi fokozatukhoz és megismerésükhöz viszonyítva, amelynek valódi mértékét és értékét csak tisztább testvéreim által irányított szellemi látásom tárta fel előttem. Szolgáljon ez elégtételül mindazoknak, akik úgy vélik, vagy úgy érzik, hogy félreismertem, vagy nem méltányoltam eléggé őket.

Mennyire más szemmel nézlek most benneteket, kedves testvéreim, midőn szellemetek egyéni fejlődésének törvényszerűségébe, feladataitok különbözőségébe beletekinthetek. És mennyi hála és örömeztet dagasztja lelkemet, mikor azt látom, hogy ezzel vagy azzal a testvéremmel szemben mennyi igazolást és magyarázatot találhatok most olyan tetteiknek voltaképpeni rugóihoz, amelyeket én helytelenítettem, ha igyekeztem is képzelni nagylelkűséggel a lehetőség szerint igazolni őket. Bocsássatok meg nekem mindnyájan tévedéseimért, hiszen most már tudom annak is a magyarázatát, miért nem alkothattam magamnak igazi képet rólatok.

Azért, mert a legjobbnak vélt ember is telve van hibákkal és gyarlóságokkal, és e hibákat és gyarlóságokat fel kell fedeznie, meg

kell látni bennök annak, aki velük érintkezik és pedig nemcsak azért, hogy szeretettel figyelmeztesse őket, hanem első sorban azért, hogy tükröt lásson bennük önmagáról, saját hibáiról s gyarlóságairól, és e tükrön át vizsgálja önmagát szigorúan, kérlelhetetlenül.

Ma még nem tudom nektek megmondani, hogy lelkeiteknek megvizsgálása és az abból vont tanulságok önmagammal szemben milyen eredményre fognak vezetni; de azt már látom, hogy ezen a téren számadásom rosszabbul fog kiütni, mint gondoltam. És éppen az a magamra parancsolt elnézés, amit veletek szemben igyekeztem gyakorolni és amely — mint mondám — még sem vezetett valódi eredményre, alighanem fölfedezetlenül hagyott egyet-mást abból, amit önmagamban kellett volna keresnem és megtalálnom. Na de most már mindegy, nem tehetek róla; vizsgálódásaimat mindenesetre tovább fogom folytatni lelkeitekben, s hiszem és bízom a mi jóságos Atyánk kegyelmében, hogy amit elmulasztottam földi életemben, pótolni fogom tudni itt a szellemvilágban.

*

Sajátságos áttekintést nyertem már ez alatt a rövid idő alatt is arról a szellemi mozgalomról, amit spiritizmusnak neveztek. Nemcsak az Isten, a mi jóságos Atyánk végtelen szeretetét és bölcsességét, hanem mindenek fölött mérhetetlen kegyelmét látom ugyan most még inkább benne, mint földi életemben. De az, ami e mozgalommal szemben itt lebilincseli egész valómat, s ámulatból ámulatba ejt, az a tervszerűség, az az isteni előrelátás, s a hatások és tényezők együttműködése, amely különösen a ti hazátokban kipusztíthatatlan termőtalajt készít a szellemi világosság felébresztésének és terjesztésének. Ha sovíniszta lennék, vagy lehetnék, büszke lennék a mi népünkre, amelyre valóban nagy és szép hivatás vár.

Az Atya végtelen kegyelme megengedi nekem mindenütt körülnézni és szemlélődnöm ott, ahol testvéreim kisebb-nagyobb megismeréssel, de mondhatom, boldogító jóakarattal és buzgalommal fáradoznak azon, hogy hidat építsenek maguknak a szellemvilághoz. És ha ezen a hídon át tagadhatatlanul különböző fokozatú és szándékú szellemekkel közlekednek is, kiváló öröm látni, mily csodás módon intéztetik mindez egyetlen központból, annyi sok hű és kitaró munkása és szolgálója által az Úrnak és az ő tiszta szellemeinek. Nem szabad nektek elmondanom, hogy mit látok, jobban mondván mit sejtek mindabból, amit ezen a téren látok, mert ez könnyen

megzavarhatna benneteket. De annyit elárulhatok, hogy mindannyian egyetlen nagy családnak tekinthetitek máris magatokat, bármilyen messze legyetek is egymástól fizikai távolság szempontjából. Közös munkátok általatok nem is sejtett szálakkal van összefűzve, s egy nagy szellemi vezérkar vezérlői küldik szét mindenüvé a szükséges, kisebb-nagyobb értékű szellemi erőket, szellemi küldötteket, akiknek munkája azonban bámulatosan egybevágó terveit készíti egy nagy és dicső épületnek, amelynek alapjait hazátokban kell lerakni, hogy időtlen időkhig álljon, s menedéket nyújtson a menekülőknél, foglalkozást adjon az Isten dicsőségére dolgozni akaróknak.

És csak most látom, milyen piciny, parányi, gyarló eszköz voltam én ennek a vezérkarnak a kezében, de most látom azt is, hogy Isten kegyelméből mennyi talaja van még közöttünk a szellemi munkának és annak a magvetésnek, amelynek magvából soknak, nagyon soknak kell jó magyar lelkekbe hullnia.

Hanem édes testvéreim, most látok egyebet is. Látom azt a fekete sereget, amely ellenünk, ellenetek harcol, vagy még csak ezután készül harcba indulni. És látom ezt az isteni bölcsesség és gondviselés törvényszerű megnyilvánulásaképpen, mert az isteni kegyelem áldásthozó sugarai számára az embernek magának kell elvégeznie úttörő munkáját. Semmi sem adatik neki véres verejtékének hullatása nélkül, s mentül szentebb és drágább kincseket akar magának kivívni, annál nagyobb, hatalmasabb ellenkezéssel kell lépésről-lépésre megküzdnie, s nyitott szemmel jól vigyáznia az ellenségnek minden cselvetésére, amellyel útját akarja vágni a ti, a mi, az Úr megváltó munkájának.

El nem tudjátok képzelni, kedves testvéreim, milyen mintaszerű pontossággal tartják nyilván minden gyengeségeiteket, s hibáitokat azok a vezérek, akik az említett fekete sereg élén állanak. Nincs közöttetek egyetlen egy sem, aki mellé ki ne lenne rendelve egyike azoknak, akiknek feladata minden jó igyekezetét, minden jó szándékát meghíúsítani, és ha ez már nem sikerülhet nekik, — legalább megingatni hitét, bizalmát s elkedvetleníteni őt a küzdelemtől, elhitetvén vele, hogy egy ember vajmi keveset tehet embertársainak gyarlósága miatt, s azért kár, ha erőit túlságosan megfeszítve, kiteszi magát a kudarnak és elkeseredésnek.

Könnyű dolga van ennek a fekete seregnek különösen azokkal a túlemelkedő, olykor rajongókkal szemben, akik mohón szívták

magukba a szellemi világosság első sugarait, mert elfásult lelküknek táplálékra, üdítő forrásra volt szüksége, de akik éppen eme rajongásuk miatt nem tudnak igazi, öntudatos, erős harcosaivá lenni a szent ügynek. Nem pedig azért, mert csak az érem egyik oldalát nézvé, nem látják annak másik, sötétebb, nehezebben áttekinthető oldalát; azt, ahol a fekete sereg sorakozik. És ahonnan a folyton ellenük irányított támadásokkal szemben józan, higgadt megfontolással és örökös vigyázással kellene vértetniük magukat. Ezek ama testvéreitek, akik rajongásukat tiszta, erős hitnek vélvé, fennállani hiszik magukat, s bizony-bizony a leghamarább elesnek, mert az elbizakodottság a legbiztosabb út ahhoz, hogy a kísértő rajta lelketeikbe lopódzhassék.

A hitnek és a bizalomnak, édes testvéreim, okosnak és megfontoltnak kell lennie; hideg ésszel, meleg szívvel kell mindazt fogadni, ami ér bennünket, de mindenek fölött tudatában kell lennünk annak, hogy a szellemvilágnak oly sok ismeretlen terrénumával, oly megszámlálhatatlan s kiszámíthatatlan erőivel állunk szemben, hogy azoknak megismerésére az ember egyáltalában képtelen. És ha annak veszedelmei előtt biztonságban akar lenni, mindenekelőtt tudja meg és érezze, hogy igenis állandó veszedelmek környezik, amelyek állandó vigyázást és imádkozást igényelnek. — De tudja, érezze meg azt is, hogy ő maga magára nem képes kellően vigyázni, oltalmat és védelmet pedig felülről csak akkor nyerhet, ha lépten-nyomon érzi ennek az oltalomnak szükségét, s meg nem szűnik azt semmisége és tehetetlensége tudatában kérni, könyörögni az Atyától.

A hirtelen fellobbanó lelkesedés és rajongás, kellően meg nem alapozott hit hiányában, csak elvakítja a szellem tisztánlátását és mert mindent ennek a szemüvegén át néz, a legkisebb ellenkezés vagy kiábrándulás az ügy nyugodt, békés, boldogító sikere, vagy az emberek jóakarata körül, nemcsak elkedvetleníti, de könnyen meg is tántorítja őt.

Azért fogjátok ti is azt tapasztalni, amit én, hogy sokkal hívebb és kitartóbb, tántoríthatatlanabb harcosai lesznek a hitnek azok, akik nyugodt, biztos tekintettel vizsgálódnak s bírálják meg mindent, mielőtt valamit is elfogadnának, de viszont ha egyszer valamit elfogadtak, azt soha többé nem áldozzák fel senkinek és semminek a kedvéért.

Éppen azért vigyázzatok, kedves testvéreim, önmagatokra és arra a zászlóra, amelyre felesküdtetek, mert sokan vannak a hívatottak, de kevesen a választottak. Az ellentétes hatalom tudja, hogy éppen a hívatottakat kell minden áron megakadályozni abban, hogy választottakká is lehessenek. Elborzadnátok, ha látnátok, mily ravasz és alattomos módon veszik munkába mindnyájatoknak gyengéit és hibáit, s miképpen készítik elő a talajt arra, hogy éppen soraitok közepette és éppen a hirtelen fellobbanó, de komoly, erős ítéletet és hitteljes meggyőződést nélkülöző testvériteknél ássák alá az oly szépen megindult munkát.

Nagy és komoly veszedelem fenyegeti erről az oldalról — nem az ügyet, hiszen annak a pokol valamennyi sötét hatalma ellenében is győzedelmeskednie kell, hanem az ügynek kiválasztott szellemeit, titeket, kedves testvéreim. E veszedelem ellen csak egyetlen fegyverrel védekezhettek: a szeretet fegyverével és a szeretet próbaköve annak is, vajon jó úton jártok-e. Ha azt tapasztaljátok, hogy mindennap több és több azoknak a száma, akiket szeretni, akikért áldozatot hozni, önmegtágadást, lemondást gyakorolni tudtok: akkor ne féljete, az Úr veletek van, s oltalmába vesz, hiszen ő maga a szeretet, és amit eggyel az ő kicsinyei közül cselekedtek, azt Vele cselekedvén, az ő szeretete fog táplálni, erősíteni titeket. De ha azt érzitek, hogy csak egyetlen egyet is kevésbé szerettek ma testvéritek közül, mint tegnap, vagy éppen bármily — általatok megmagyarázhatni vélt, vagy meg nem érthető — okból távolodtok azoktól, akikkel előbb örömet voltatok együtt: vigyázzatok és imádkozzatok, hogy azoknak hatalmába ne essetek, akiktől nemcsak félnetek kell, de szent fogadalmatokhoz híven példaadástokkal közelebb is kell őket hoznotok Istenhez, a szeretethez!

A testvéri szeretet ápolásának módja és szükségessége.

Leborulok Előtted, mindenható jóságos Atyám, én a semmi, a porszemnél is kisebb atom ez elképzелhetetlen nagy és tökéletes világmindenségben, hogy hálát adjak Neked azért a végtelen nagy kegyelmedért, amelynek szellemi lényemet köszönhetem. Hiszen az a végtelenül boldogító tudat, hogy Belőled származom, s Tőled kapom mindazt, amire szükségem van, Tőled, aki a jóság és a tökéletesség, azaz a szeretet forrása vagy, — éltet és ösztönöz engem szakadatlanul arra, hogy keresselek Téged, s lássam meg a te jelenléte-

det nemcsak körülöttem, dicső és gyönyörűséges teremtésedben, de önmagamban és mindazokban is, akik a te szellemgyermekeid. Végtelen hálámat szeretném rebegni Neked különösen azért, hogy a szellemi sötétség amaz elszomorító vigasztalansága és tanácsstalansága közepette, amely most a te szellemgyermekeidnek túlnyomóan nagy többségét fogva tartja, s már-már káosszal fenyegette a világot, megengedted a te hű és tiszta szellemeidnek kezükbe venni az égi világosság fáklyáját. Hogy a te nevedben és a te dicsőségedre bevilágíthassanak az elesettek, a reménytelenek szívébe s megmutathassák nekik az utat, amelyen járniok és haladniok kell, hogy odaadhasd őket eszközeiül a te tökéletes Fiadnak, a mi Urunknak és Megváltónknak, aki az út, az igazság és az élet.

Tudom Atyám, hogy engem, szegény gyermekedet is kiszemeltél arra, hogy megértssem a te Szent Lelkednek ébresztő szövegét, amely engem is felébresztett szellemi alvásomból, s erőt adott nekem megérteni és teljesíteni szellemi kötelességeimet. De lásd jóságos Istenem és Atyám, az én lelkem háláját és szeretetét akképpen szeretném leróni, hogy munkát, igazi, Neked tetsző szellemi munkát kérek Tőled azokkal a testvéreimmel szemben, akiknek mint embert is szolgálatukra rendeltél, s akiken most, mint az ő szerető szellemtestvérük, még jobban szeretnék segíteni, mint valaha. Hiszen most látom, mennyire reá vannak utalva a te jóakarató gyermekeidnek szeretetére, segedelmére, a te szeretetedből, a te segedelmedből.

De mit tehetek én érettük, hiszen magam is hibákkal és vétkekkel megterhelt szegény gyermeked vagyok! Hosszú földi életem annyi küzdelmének és fáradásának olyan kevés eredményét látom a saját szellemem tisztítása és nemesítése körül. Hogyha nem tudnám, hogy Te elnéző és jóságos Atya csak keveset kívánsz tőlünk, elesett, szegény gyermekeidtől, mert ismered gyengeségünket és gyarlóságunkat, — sírni tudnék tökéletlenségem miatt, s remegve állanék meg Előtted, félvén attól, hogy szelleméletem emez újabb fázisában sem fogok tudni úgy előhaladni, ahogy Te azt előírtad nekem. Éppen azért kérek, könyörgök Hozzád, jó Atyám, légy velem minden munkámban és törekvésemben ezentúl is úgy, mint eddig tetted, de légy velük is, az én szeretteimmel, az én gondjaimra bízott testvéreimmel, hogy mindig jobban megérthessük egymást és hogy az a szellemi segedelem, amit Te nekik általam nyújtasz, meg-

teremje lelküknek áldást hozó gyümölcseit a szeretet cselekedeteiben. Amen.

Kedves testvéreim! Ez imába öntöttem bele érzelmeimet, amelyekkel most akarlak köszönteni benneteket. Láthatjátok ebből, hogy az Isten végtelen kegyelméből nemcsak tisztában vagyok az ő határtalan jóságával, amely munkába szólította szellememet, — hanem végtelenül kicsinynek és semmitmondó atomnak érzem magamat abban a nagy láncolatban, amelynek a szellemi szolidaritás adott életet veletek együtt, akik még a földön végzitek azt, amit nekem már itt kell folytatnom és befejeznem.

Ne képzeljétek semmi megérthetlent, semmi titokzatost akkor, amidőn ismétlem nektek, hogy az én munkám ugyanaz, ami a tietek. S ne csodálkozzatok azon sem, hogy még mindig közöttetek vagyok, szólok hozzátok, s felvilágosítani akarlak benneteket. Mert tudnotok kell, hogy az a szellem, aki a földön olyan feladatot vállalt magára, mint én, természetszerűleg szükséges, hogy további összeköttetésben maradjon azokkal, akik ugyanazt a feladatot kapták, s ugyanazon az úton keresik rendeltetésük betöltését.

Azt már mindnyájan tudjátok, hogy véletlen nincs; minden egyes eseménynek, tüneménynek megvan a maga célszerűsége, oka és célzata, és az Atya végtelen bölcsessége gyermekeit is oly törvények alapján hozza össze egy csoportba, egy cél és törekvés szolgálatában, amelyek csodálatosan képesek az összetartozandóság követelményeit érvényesíteni és tökéletesíteni.

(Bámulnátok, hogyha ismernétek azokat a preegzisztenciális viszonylatokat, amelyek a spiritista testvérek között általában, de különösen azok között állanak fenn, akik az Úr akaratából egy körben találkoznak, s egy körnek szellemi vezetéséből táplálkoznak. És csak akkor értenétek meg, miért van az, hogy egyesek azok közül, kikkel az égi világosság közösségében éltek, közelebb férkőznek szíveitekhez, s hogy ezekkel szemben a vonzalom és szeretet mértéke, mely lelketekben irántuk felébredt, sokkal nagyobb és tisztább, mint a többiekkel szemben. Az Isten, a mi jóságos Atyánk, ismerve gyermekeinek gyengeségét, éppen azért egyesítette őket ekképpen, hogy mindenkinek kivétel nélkül legyen alkalma az ő szeretetének látható és érzékelhető jeleit tapasztalni a szívükhöz közelebb állók szeretetteljes közeledésében és különösebb támogatásában. És hogy ezt létrehozassa, úgy csoportosítja az embereket, hogy az együtt élő és

munkálkodó testvérek felismerhessék, vagy legalább megsejthessék egymásban azokat, akikkel egykor már vérségi, vagy feladatbeli közösségben éltek.

Ámde ennek a végtelenül bölcs és szeretetteljes gondoskodásnak következtében teszi kötelességévé az ő szellemgyermekének azt is, hogy a vonzalomnak és szeretetnek a hozzájuk közelebb állókkal szemben megengedett gyakorlásában egy lépéssel tovább menjenek, s azt a szeretetet, amelyet kedvelt testvéreikkel szemben éreznek, törekedjenek azokra is átvinni, akikkel szemben bármi okból nehezebben tudnak felmelegedni. Mert ha el vannak is rejtve azok a törvényszerű előzmények az ember lelki szemei előtt, amelyek felfejtenék előtte, hogy miért került össze a földi életben éppen azokkal a testvéreivel, akikkel összekerült, de ha tudja azt az egyetemes, megdönthetetlen törvényt, hogy mindenkinek a szeretetben kell kiegyenlítetténiük, akkor tisztán fog előtte állani az a cél és rendeltetés is, hogy minden erejéből törekednie kell minden testvérével szemben egyenlő szeretetre szert tenni.

Krisztus Urunk az ő legtökéletesebb szeretetével mindenkinek megmutatta az utat és eszközöket ennek az egyetemes testvéri szeretetnek elsajátításához, de nagyon jól tudta, hogy az ember csak ember marad, és hogy hibái és gyarlóságai miatt legnehezebben a szeretetben fog tudni gyarapodni. Azért beszélt tanítványainak mindig a szeretetről, s azért kívánta tőlük, hogy ellenségeiket is szeressék, mert tudta, hogy ha ellenségeiket nem is fogják tudni úgy szeretni, mint barátaikat, de legalább igyekezni fognak barátaikat tisztább szeretettel szeretni.

Bizony, kedves testvéreim, ha volna módokban beletekinteni azokba a preegzisztenciális viszonylatokba, amelyek egymásik most veletek egy cél felé törekvő, s egy körben működő testvéretekkel összekötött, láthatnátok, hogy a jóságos Atya kegyelme nem egy ellenségetekkel hozott össze benneteket. Hogy a szellemi világosság útmutatása mellett, s az ő szellemgyermekai által közlött szeretet erejéből ne csak közeledni tudjatok egymáshoz, hanem lassan-lassan teljesen meg is érthessétek egymást, és a szeretetben végképpen kiegyenlíthessétek egymással szemben eddig még kiegyenlítetlen számadástokat. Boldog az, aki ezt megérti, de még boldogabb, akinek van tiszta jószándéka és akaratereje is ahhoz, hogy ezt a megismerést célszerűen értékesíthesse.

Látjátok, kedves testvéreim, erre szeretnék benneteket mindig ösztönözni. úgy szeretném fületekbe sügni: *Nézz körül és lásd meg, ki az testvéreid közül, aki iránt még nem érzel odaadó önzetlen testvéri szeretetet; ki az, akihez még nem tudsz jó szívvvel közeledni, s akinek hozzád való közeledését nem óhajtod. És ha megtalálod őt, győzd meg magadat, menj hozzá, s ha erre mindjárt nem lennél képes, imádkozzál előbb az Atyához, hogy különösen ez iránt a testvéred iránt való érzelmeidet tisztítsa meg és erősítse meg a krisztusi szeretet világosságával, hiszen tudnod, érezned kell, hogy nem ok és cél nélkül kerültél vele össze, s hogy számadásod, kiegyenlítésed van vele, amelynek érdekében mindkettőtöknek kötelességetek mindent megtenni.*

KérjeteK és megadatik, zörgessetek és megnyittatik, — mondá az Úr Jézus, akinek követői akartok lenni. KérjeteK hát hittel és bizalommal akaratot és erőt ehhez a munkához is, előbb egyik, aztán a másik, végül minden olyan testvéretekkel szemben, akinél ennek szükségét látjátok, de igyekezzetek előbb ezt a szükségyszerűséget meg is érezni, hogy imátoknak foganatja legyen. Kérni akarom Istent, engedje meg, hogy ehhez a szellemi előhaladásotokra nézve oly fontos kérdéshez még több világosságot nyújthassak nektek.

*

Mindnyájan tudjuk, **hogy Krisztus élete és példaadása nem volt más, mint az Atya végtelen szeretete és kegyelme által számunkra rendelt útmutatás a szeretetben és az igazságban.** Igen, a szeretetben és az igazságban, mert a szeretet a legfőbb igazság és igazság csak ott van, ahol a szeretetet megértik és gyakorolják. Nem vagyok méltó arra, hogy az ő szolgájának neveztessem; — nem vagyok hivatott, hogy lelketekbe beleültethessem az ő képét, mert magam is végtelenül gyarlónak és hibákkal terheltnek érzem magamat ahhoz, hogy fel tudjam őt fogni az ő utolérhetetlen valóságában, vagy át tudjam őt érezni oly mélyen és igazán, mint ahogy átérezni és megérteni tudják őt az ő tanítványai és valódi követői. Méltatlanságom érzetében sokszor fájdalmasan gondoltam arra földi életemben, vajon meddig kell majd a szellemvilágban tisztulnom és tökéletesednem, míg nem kiérdemelvén az ő kegyelmét, bebizonyíthatom Neki itt is, hogy érette él és érez, munkálkodik minden gondolatom, szándékom és cselekedetem. Féltve gondoltam arra a pillanatra, midőn Előtte megjelenvén, ítélete elhangzik fölöttem, s meglátom, mi az, amit jól s mi az, amit

helytelenül cselekedtem. Nem tudtam, nem ismertem az ő végtelen jóságát és szeretetét, amely mindeneket elfedez és kiegyenlít, ha azt látja, hogy a gyarló ember földi munkáját a tiszta szándék s jóakarát vezérli, s nem ezeken az erényeken, hanem természetszerű gyengeségén múltott, ha munkálkodásának eredményéből nem tudott Neki többet felmutatni.

Voltak és vannak még most is pillanatok életemben, amelyek végtelen szomorúsággal töltik el lelkemet, ha azokra gondolok, akik dacára az Istentől nekik adott szellemi kincseknek és adományoknak, nem tudnak felemelkedni annak tudatára, hogy a mi jóságos Atyánknak különös céljai és szándékai vannak velük az igazságnak és a szeretetnek hirdetésében és szolgálatában. Azért okoz ez nekem különösebb szívbeli fájdalmakat, mert én az Atya végtelen kegyelméből attól a pillanattól kezdve, amikor megismerésre jutottam, szívem minden dobbanásával csüggttem azon a vágyon, hogy mindenben megérthessem az ő végtelenül bölcs és igazságos akaratát, amely nem lehet más, mint az ő világosságának és szeretetének terjesztése. Minden embert szerettem volna ilyennek látni és tudni, de ilyeneknek szerettem volna ismerni különösen azokat, akikkel együtt munkálkodtam, s akiknek példát kellett mutatnom.

Ma látom, hogy sokat követelnék, ha minden testvéremtől a hitnek, bizalomnak és szeretetnek egyenlő mértékét várnám, hiszen ma ismerem már szellemi előhaladásuknak törvényszerűségét, — látom, hogy a megismerésnek mily fokozatával indultak el földi útjaikra, és hogy az önmunkálkodás, a fokozatos fejlődés útján meddig haladhatnak előre minden jóakarátuk és igyekezetük megfeszítése mellett is. És mert ezt látom, általában megalégedéssel kísérem testvéreim többségének törvényszerű, nekik előírt, lépésről-lépésre való előhaladását. Egyiknek tíz, másiknak öt, harmadiknak egy talentumot osztott ki az Atya bölcsessége, s öröm látni, miként igyekeznek kamatoztatni e talentumokat, hogy egykor megtérvén ide, emelt fővel, tiszta öntudattal adhassanak számot sáfárkodásukról, velem együtt örvendezvén a bőkezűen jutalmazó Atya szeretetének.

Gondolhatjátok azonban, kedves testvéreim, milyen fájdalmasan kell közületek egyiknél másiknál azt tapasztalnom, hogy kiosztott talentumával nem jól gazdálkodik. A rossz gazdálkodóknak két fajtája van közöttetek. Az egyik nem fejt ki annyi hitet, buzgóságot és szeretetet önmunkálkodásában és megismerése gyarapításá-

ban, mint amennyire szellemi adományainál fogva képesítve van, és azért nem érheti el azt a fokozatot, amelyet el kellene érnie. A másik uzsoráskodik talentumával: többet akar, többre vállalkozik, mint amennyire hivatva van, és emiatt szellemének túlhajtott foglalkoztatásában s ismereteinek mohó szaporítására irányuló törekvésében túllépve a számára előirt törvényes határokat, éppen eme törvényszegése miatt visszaszoríttatik arra a kiindulási pontra, ahol munkáját elkezdette, s ahonnan azt, — akkor, amidőn azt hiszi, hogy már egy újabb hatalmas lépéssel előbbre haladhat, — újból el kell kezdenie. Mind a kettő szomorú látvány, mind a kettő keserves kiábrándulást és szemrehányásokat von maga után, — egyiknek éppen úgy nem lévén elfogadható mentsége az Atya ítélő széke előtt, mint a másiknak.

Lássátok, kedves testvéreim, én tudom, hogy e szavaim olvasására mindannyian bele fogtok pillantani lelkeitekbe; hiszen minden megnyilvánulásomnak ez a voltaképpen célja és rendeltetése. Most is csak azon fáradozom, hogy szigorú, igazságos, hajthatatlan önvizsgálatra tanítsalak benneteket, mert az önmegismerés az alapja minden szellemi haladásnak. És mert tudom, hogy önmagatokba fogtok pillantani, de tudom azt is, hogy minden jó igyekezetek dacára sok minden rejtve maiad még egyelőre szellemi látástok előtt, amit csak gyakorlott szemmel fedezhettek majd fel, — azért szeretnék benneteket felvilágosítani, hogy miként kell szellemi előhaladástokon természetes és törvényes módon munkálkodnotok.

Minden ember — kivétel nélkül — nagy adag gőgöt hoz magával a földi életbe, hiszen tudjuk, hogy ez a bűn volt bukásának alapja, s ennek átka, szomorú büntetése kíséri őt le a földi élet megpróbáltatásaiba. Éppen azért minden megismerésben levő embernek minden gondolatát, szándékát és cselekedetét szigorúan meg kell vizsgálnia a gőg, a túlemelkedettség szempontjából, és alá kell vetnie az alázatosság próbatételének. A gőg következtében létrejött bukásból visszaemelkedni csak az alázatosság lépcsőjén lehet, az **alázatosság pedig elsősorban megköveteli, hogy tudatában legyünk annak, miszerint csakugyan a gőg volt bukásunknak alapja,** s minden pillanatban jusson eszünkbe, hogy az Atya végtelenségével szemben végtelen semmik, parányok vagyunk, s nem is szabad magunkat többnek tudnunk és éreznünk. Ez az a feladat, és semmi más, amely itt a földön semmiségünknek megismerésében vár reánk,

mert csak akkor lehetünk további életünkben valamivel többek a semminél, ha mindenkben alkalmazkodni akarunk és tudunk a végtelenül bölcs Atya akaratához, úgy, amint azt az Üdvözítő, a nagy Mester mutatta meg nekünk.

Mit akar az Atya földi ember-gyermekeitől? Azt, hogy gyermekek, kicsinyek, ártatlanok, tisztaszívűek legyenek. Azt, hogy a lelkeikbe ültetett világosság és szeretet segélyével jó emberek legyenek, azaz szeressék felebarátaikat, mint önmagukat; legyenek elnézők, türelmesek, megbocsátóak egymás gyengeségei iránt, s önzetlenül segítsék egymást minden bajaikban, vigasztalják minden bánatukban, osztozzanak örömeikben, így imádván és szolgálván az Atyát lélekben és igazságban az Üdvözítő példaadása szerint.

Így élni és cselekedni csak az tud, aki kicsinynek, jelentéktelennek érzi és vallja magát — nem az emberek, de Isten és önmaga előtt, mert csak ennek a kicsiségnek tudatában érzi, hogy mindenkben szüksége, van az Atya szeretetére, kegyelmére és segedelmére, s hogy felebarátai iránti szeretetbeli kötelességeit csak úgy tudja teljesíteni, ha alázatossága révén kiérdemelte magának nem a nagyok, hanem a gyermekek számára fönntartott segedelmet. **A talentumaikkal rosszul gazdálkodók nem alázatosak; nem ismerik a kicsiségnek élő öntudatát, mert egyik úgy, mint a másik, nem tudta gögjét abban a mértékben leszerelni, ahogy ezt tennie kellene.**

Azok, akik nem fejtenek ki elegendő hitet, buzgóságot és szeretetet önmunkálkodásukban és a felebaráti szeretet kötelességeinek teljesítésében, éppen úgy a gögjüknek áldozatai, mint a sokat, a nagyot művelni akarók. Előbbiek megkapván a világosság-
nak egy bizonyos kezdetleges mértékét, túlelmedésükben elhitetik magukkal, hogy máris haladtak annyira, amennyire haladniok lehetett. Jóknak, igazaknak, az igazság birtokában lévőknek vélik magukat, akiknek kötelességük e kincseiket féltékenyen őrizni minden megpróbáltatástól, tetszelegvén maguknak azzal, hogy e földi életre előírt feladataikat helyesen betöltik. **Már pedig aki azt hiszi magáról, hogy eleget szerzett, sőt már nincs is több szerezni valója a földön, túlbecsülte azaz gögje által elvakította önmagát, s eltévesztette rendeltetését.** Hiszen az Atya végtelen bölcsessége a szellemi kincsek szerzését törvényes korlátok között az ember egész életére, annak minden pillanatára egyenletesen osztotta el s erőinek és

magával hozott megismerésének mértékéhez képest várja tőle, hogy szakadatlanul munkálkodjék önmagán és felebarátain.

Még nagyobb a góg romboló munkája azoknak a lelkében, akik sokat, nagyot, erejüket túlhaladót akarnak művelni, s erre hívatottnak érzik és vallják magukat. Ezek elfeledik, hogy az Isten senkit sem küldött azért a földre, hogy nagy legyen. Saját fiát is a szegénység, a megvetettség zálogául küldte hozzánk, benne mutatván meg a földi ember tökéletes ideálját az Atya akarata szerinti egyszerűségben és alázatosságban, mely az ő országának alapkövét képezi. Krisztus mindenben kicsiny, jelentéktelen volt, csak a szeretetben volt utolérhetetlen nagy, mert így akarta az Atya, a szeretet lévén az ő tükörképe, s ebben akarván megmutatni minden gyermekének nem a földi, hanem a valódi, az örökéletbeli nagyság képét. Amit Krisztus művelt, szerényen, alázatosan, titokban művelte, sohasem a saját érdemének, hanem az Atya akaratának és kegyelmének gyümölcsként osztogatván áldásait az embereknek. Küldetését dicsőségesen befejezte, mert nem tért el a számára kiszabott törvény korlátaitól soha egy hajszálnyira sem, sem kevesebbet, sem többet nem teljesítvén, de nem is akarván teljesíteni, mint amennyi reá bízott. Így és ebben mutatta meg az Úr Jézus az alázatosság példáját, s mert alázatos volt, azért tudott annyit és olyan hathatósan segíteni azokon, akiket az Atya Neki adott.

Lássátok, kedves testvéreim, így adta az Atya nektek is mind azokat a testvéreiteket, akikkel viszonyban vagytok, s akiket akár vérségi kötelék, akár földi és szellemi föladataitok közösségénél fogva gondjaitokra, nevelésiekre, felsegítésekre bízott...

És ezzel visszatértem volna oda, ahonnan kiindultam, t. i. egymás iránti kötelességeiteknek fontosságára, amelyeknek Krisztus szellemében való ápolása és teljesítése szellemi előhaladásotoknak leghatalmasabb tényezője, sőt nélkülözhetetlen előfeltétele. Az Atya csodálatos bölcsessége oly tökéletesen alakította meg földi környezeteteket, oly végtelenül figyelmes atyai gondoskodással hozott össze benneteket mindazokkal a testvéreitekkel, akikkel szemben jóvátételek, kiegyenlítések, bűnhódások és jutalmazások van, hogy ha igazságban és szeretetben igyekeztek egymással élni és az Úr Jézus példaadása szerint teljesíteni velük szemben minden kötelességeiteket, bizony mondom nektek, leszámolhatnátok a földi étellel, s mindeneiket jóvá tevén, haladhatnátok tovább a szel-

lemi tökéletesedés útján. Azért mondtam és mondom nektek, **figyeljeteek erősen egymás iránti érzelmeitekre, s igyekezzetek azokat a szellemi szeretetben egyesíteni és harmonizálni, mert csak így fogjátok önmagatokat és egymást tisztítani, erősíteni, nemesíteni.** És ha a szeretet egyesít egymással benneteket és ez a szeretet mindig tisztábbá és erősebbé növekedik lelketekben, nem kell félnetek attól, hogy akár hanyagul, akár törvényszegően gazdálkodnátok talentumaitokkal, mert aki a szeretet munkáját helyesen elvégzi, kincseket gyűjt az örök életre.

A testi betegségek szellemi háttere.

Már többször mondtam nektek, hogy veletek vagyok, mert azt a feladatot, amelyet az Úr rám bízott, innen is folytatnom kell. Annnyira össze vagyok forrva veletek, hogyha ezt elmondhatnám nektek, nem hinnétek, mert ti emberek általában olyan keveset tudtok hinni, hogy sokszor éppen emiatt a hitetlenség miatt nem tudnak a szellemek nektek sok mindent elmondani, amit elmondhatnának. Elég az ahhoz, hogy én most is a ti doktor bácsitok vagyok, azaz orvosotok minden lelki és testi bajaitokban, még pedig — elhiggyétek — valamivel jobb orvosotok, mint földi testben voltam.

Mindenkinek szüksége van közületek testi és lelki orvosra egyformán; de ti már tudjátok azt, hogy a testi baj és betegség oka a lélekben van, és hogy minden szenvedés csak tisztító fájdalom, amelynek az a célzata, hogy tisztítsa lelketeket, szellemeteket világo-sítsa addig, míg többé nincs mit tisztítania, addig míg egyszer csak nincs szükségetek többé testi fájdalokra, mert elvégeztétek a földi jóvátétel iskoláját.

Hogy a testi orvosok nem sokat tudnak, azt nem kell nektek bővebben explikálnom; tudják ők már azt maguk is, s vannak már közöttük itt-ott olyanok, akik ezt nem szégyellik legalább négy szem-közt bevallani. Nem is lesz addig az orvosi tudomány igazi tudomány, míg az orvosok a lélekkel és annak törvényeivel nem foglalkoznak, s míg ott nem keresik a bajnak forrását, ahol van: a testi és lelki bűnökben, és azokban a visszaélésekben, amiket a tisztátalan szellem olyan könnyelműen szokott magára halmozni, hogy egészen átváltoztatja külsejét s megterheli azt a bűnök következményeivel: a betegségekkel. Azért áldom én különösen a jóságos Atya végtelen kegyelmét, hogy a földön orvos lehettem, és ehhez megadta nekem

azt a kegyelmet is, hogy mint szellemi orvos kutassam a testi betegségeknek valódi okát a lelkek világában, és megtalálván ezt az okot, betegeimnek lelkére beszéljek és onnan gyógyítsam őket, ahonnan meg lehet őket valójában, nemcsak látszólag, rövid időre gyógyítani, mint ahogy a többi orvosok teszik.

De mondhatom nektek, hogy most, amióta a szellemvilágban vagyok, orvosi tudományomnak még csodálatosabb hasznát veszem, mint ahogy azt valaha is képzelhettem volna, és csak most tudom már igazán, milyen kimondhatatlan nagy kegyelem az úgy nekem, mint nektek, hogy orvos lehettem. Képzeljétek csak el, mit jelent az, hogy amióta itt vagyok, minden betegnek baját úgy láthatom, hogy mi az oka betegségének, s hogy kell annak gyógyításához hozzáfogni? Igenis, vegyétek szó szerint a dolgot, mert kijelentem, hogy minden beteg testvéremet gyógykezelhetem, és gyógykezelem is, ha hiszi, hogy ezt megtehetem, s bizalommal gondol reám akkor, amikor valami baja van.

Vannak már közöttetek többen, akik kérték és kérik az én gyógyításomat, és vannak olyanok is, akik érezték és meg vannak róla győződve, hogy Isten végtelen kegyelméből segíthetek és segítettem is rajtuk. De vannak még többen olyanok, akik ebben a szellemorvosi segedelmemben is csak ímmel-ámmal, vállvonogatva hisznek, jobban mondva nem hisznek, s bizonyos jóakarátú mosolygással hallgatják azokat, akik rólam és az én közbenjárásomról beszélnek nekik. Hát legyen nekik az ő hitük szerint, de ez a kételkedés nem akadályozhatja meg az én szeretetből származó munkámat azoknál, akik megértik, megérik, hogy ez nem is lehet másként, mint ahogy van és az Isten bölcs akaratából lennie kell. Mert aki a gyógyító tudomány szolgálatában állott a földön, annak gyógyítania kell tovább a szellemvilágból is nemcsak, de kötelessége a gyógyító tudományt előbbre is vinni azok által az orvosok által, akik érettek és elég alázatosak beismerni azt, hogy maguktól semmit sem tudnak, s minden sikeres gyógyítás Isten kegyelméből való segedelmé azoknak a szellemeknek, akik látván a betegségek igazi okát, helyes útra tudják igazítani a földi orvosok diagnosztizáló képességét.

Én most szellemorvosotok vagyok, s éppen azért igyekszem elsősorban szellemeteket tisztítani, nemesíteni azon intelmek által, melyeket innen küldök nektek. Ezeknek az intelmeknek kiválasztásában mindig azon a nyomon haladok, amely lelki és testi bajaitok-

nak okára vezet és bizony sokszor nem is sejtitek, hogy miért beszélnek nektek annyit erről vagy arról, mert nem látjátok, hogy milyen hibákat szeretnék belőletek kiirtani. Nem szólhatok külön mindenkinek (hej, pedig be jó lenne ez némelyiknek!), s azért választok mindig olyan témákat, amelyek az általános, mindenkiben meglévő hibákat derítik fel, s az a céljuk, hogy kutatásra, önvizsgálatra indítsalak benneteket, a lelki bajok felismerésére és kiirtására, azaz lelketeknek, testeteknek gyógyítására. Mert a legtöbb közületek nem helyesen fogja fel és értelmezi testi bajait. Annnyira már sokan eljutottak, hogy a betegséget büntetésnek, tisztulásnak, jóvátételnek tekintik, de itt azután megállanak, s nem kutatják, hogy a betegség minek a jóvátétele, **pedig a betegség csak akkor éri el igazi célját, ha a szellem gondolkodik fölötte, világosságot kér az Atyától ennek oka felől, s ezt az okot megtalálja.** Azt mondhatjátok erre, hogy ez lehetetlen, mert ezt a földi testbe öltözött szellem nem értheti meg. Hát igaz, nem könnyű dolog, de nem is lehetetlen és — aki kér, adatik annak.

A lélek minden képességének és tulajdonainak más-más testi szerv a mozgatója, kifejezője. A gondolat és képzelet anyagi szerve az agy, az érzelem és érzés közvetítője a szív. Aki gondolkozásában és képzelőtehetségében beteg vagy tévelyeg, annak betegségét a gondolatot materializáló agy működésében lehet feltalálni. **Akinek a szíve beteg, bizonyos lehet benne, hogy valamikor a szív, érzelem és szeretet törvényeit megsértette, s most törleszti, fizeti vissza tartozását. A lélek sötétségében rejlő bűnök és kihágások mindenike a lelki organizmus, a periszprít elváltozásán hagy látható nyomot, a lelki organizmusnak pedig testi szervek felelnek meg, amelyeken a lélek szennyfoltja, mint testi betegség jelentkezik.**

Amióta szellemi orvosotok vagyok, már sok testvéremnél találtam meg olyan betegségnek a nyomát, amelyről nem is álmodtam volna. Csakhogy most belátok az illetők lelkébe is, s meg tudom fejteni magamnak, hogy ennek vagy annak a bajnak mi a valódi oka? **Jó lenne, ha ezt külön-külön mindenkinek elmondhatnám, de nem szabad, mert tiltja a törvény, amely megköveteli, hogy a maga bajával mindenki maga számoljon le.** Én csak annyit tehetek, hogy figyelmeztetek benneteket általánosan, hogy nektek nemcsak nem lehetetlen, de nem is nehéz rájönnötök, miért kapjátok ezt

vagy azt a testi szenvedést; egy kis szigorú önvizsgálódás, egy kevés okoskodás és meg van a talány fejtve! Mert nem elég ám napirendre térni a betegség fölött azzal, hogy az Isten azt megpróbáltatásként küldte, vagy hogy tisztulásokra rendelte, hanem kutatni kell azt is, milyen vétkek vagy hibák jóvátétele lehet az a betegség s mit akar letisztítani, lemosni lelketeokről ?

Nagyon kevesen vannak közöttetek, akik a betegségekről helyesen és törvényesen gondolkoznának, sőt sokan képződnek úgy is, hogy csak azért szenvednek, mert az Isten megpróbálja azt, akit szeret. Egyik-másik pedig szenvedéseit - nagyon helytelenül — a szegény szellemek kontójára írja, s azt hiszi, hogyha szegény szellemek nem lennének, neki semmi baja sem lenne, és még dicsekszik is vele önmaga előtt, hogy ő a szegényekért, azoknak a megváltásáért szenved. **Hát bizony, kedves testvéreim, ezek mind tévelyegnek; a földön egyedül csak az Úr Jézus szenvedett ártatlanul, csak ő neki nem volt semmi köze a bűnhöz, tehát csak ő szenvedett másért és nem önmagáért.** Ti, emberek, mindnyájan tisztátalan, bűnös szellemek vagytok úgy, hogyha szenvedtek, csak magatokért szenvedtek, ha igaz is az, hogy a testi fájdalmak nagy részét a szellemek befolyása okozza, és a legtöbb betegségnek szellemi eredete van.

Ha valakinek közületek komolyabb betegsége van, meg van nekem engedve, hogy mellette legyek, s megvizsgáljam a betegségnek lelki, szellemi okát és eredetét. Ha azt látom, hogy az illető annak a hibájának leküzdésében, vagy vétkének jóvátételében, amellyel azt a bajt magának megszerezte, már tett valamit, vagy legalább is akar valamit tenni, akkor nem azt kérem az Atyától, hogy meggyógyíthassam őt, hanem hogy gondolkozni taníthassam őt arról, mi a kötelessége önmagával szemben, hol keresse a baj magyarázatát, miként vizsgálja meg magát? Ha aztán ez a munkám sikerül, akkor nyert ügyem van, mert akkor már a gyógyulás törvény szerint bekövetkezhetik s akkor — de csakis akkor — meg van nekem is engedve, hogy magnetizáljam őt, s enyhítsem, vagy teljesen meg is gyógyítsam fájdalmait. Nem kell ennek a munkának okvetlenül a ti éber állapototokban történnie, sőt ilyenkor nem is igen sikerülhet, mert az ember, mint ember, nem képes helyesen önmagába tekinteni. Hanem legtöbbször álom közben konferálok veletek, s konzultálok a bajotokat, mikor jobban meg tudtok érteni, mert alvás közben szellemetek felszabadul, s szellemileg lát és hall engem. **Bizony, ha**

tudnátok, hányszor tesztek nálatok ilyen ingyen vizitet, akkor mondanátok csak igazán, hogy én vagyok a ti doktor bácsitok!

A szellemek által okozott bajok és betegségek szellemi gyógyítása nem következhetik be előbb, mint akkor, amikor a törvényszerű jóvátételnek vége van, s azért bizony hiába mondanám nektek, hogy fogadjatok meg házi orvosotoknak, ha meg akartok gyógyulni. Hanem igenis, amint mondám, megtaníthatlak és — ha hisztek szavaimnak s bíztok az Atyától kapott segedelmem erejében — meg is tanítalak benneteket, hogyan lehet a törvényes jóvátétel szenvedéseit enyhíteni azáltal, hogy betegségetek szellemi indító okát kikutatva, képesek vagytok szívvel-lélekkel azért a testvérért vagy testvérekért is imádkozni, szellemük előhaladásán és megismerésén munkálkodni, akiknek meg van engedve, hogy bántsanak titeket. Lesz még arra alkalom bőven, hogy e tanításomnak ne csak hasznát vehessétek, de bizonyítva is lássátok, hogy úgy van, amint mondom. Hiszen halottok es láttok ti ilyen dolgokat a szeánszaitokon eleget, **de az a bajtok, hogy magatokat mindig jobbaknak gondoljátok, semhogy a tanítás vagy tanulás nektek is szólna.**

Jegyezzétek meg, hogy egy hajszálnyi fájdalmat sem szenvedtek el ártatlanul, hanem minden fájdalom igazságos visszafizetés az Atya bölcs törvényei értelmében, amelyek jók és üdvösségre vezetnek.

A spiritizmus célja és feladata.

A médiumitás olyan kényes délszaki növényhez hasonló, ritka adománya a jóságos Atyának, amelynek kifejlődéséhez a szívnek és léleknek tropikus melegére van szüksége, ha az emberek számára élvezhetővé akarjuk tenni. Az igazi, Isten szolgálatára és dicsőségére rendelt médiumitásról szólok, mert azt tudjátok, hogy az ellentétes szellemeknek is vannak médiumaik, akik ugyan szintén összekötő hidat képeznek az emberek és a szellemek között, de nincs köszönet benne. Szellemi vezetőink már nagyon sokszor ismételték, hogy a médiumoknak, mint Isten szolgálatára hívatott embereknek, kétszeresen kell örködniök önmaguk fölött, mert hiszen csak tőlük függ, hogy akarnak-e hívatottakból választottakká is lenni. A spiritizmus áldásaiban csak jó, igaz, tiszta médiumok révén részesülhet az emberiség, könnyelmű vagy pláne tisztátalan lelkű és gondolkozású médiumok azonban többet árthatnak az ügynek, mint amennyit az igazi

tisztaszívű médiumok használhatnak. Ez az oka annak, hogy valami-revaló, megállapodott szellemi vezetés mellett lenne csak szabad az embereknek spiritizálniok, olyan szellemi vezetésre azonban csak hosszabb önmunkálkodás és áhítatos, szívből fakadó imádság, valamint tiszta érzelmekkel telt gyakorlati élet után lehet szert tenni.

Az emberek nagy többsége azt hiszi, hogy a spiritizmushoz okvetlenül szükségük van köralakításra is, mert alighogy meggyőződtek arról, hogy a szellemekkel érintkezni lehet, máris szeretnék őket szolgálatukra rendelni, azaz tetszésük szerint rendelkezni velük, hogy akár kicsinyes, sőt anyagiás érdekből származó kíváncsiságból, akár helytelenül magyarázott kötelességből, vagy szeretetből aktív szerepet vihessenek a spiritizmus terjesztésében. Számtalan szomorú példa mutatja, hogy az ilyen túlhajtott igyekezet nem vezet jó útra, de nem is vezethet, **mert a szellemvilágban érvényesülő hasonlóság törvényénél fogva a kezdő spiritisták telve lévén mindenféle emberi gyarlóságokkal, hozzájuk hasonló szellemeket vonzanak magukhoz, akik vagy félrevezetik őket, vagy eltérítik az igazi spiritizmustól, ha ugyan komolyabb bajt, veszedelmes megszálltságot nem okoznak.**

Láthatjátok már ebből is, hogy a mi jóságos szellemi vezetőink bölcsen rendelkeztek akkor, amikor szigorúan megtiltották a propagandacsinálást abból az egyszerű okból, mert mindenkinek nem tanácsos spiritizálnia, s hogy kik legyenek arra érettek és hivatottak, azt a vak emberek nem képesek megítélni. Annál kevésbé tudják azonban mérlegelni az egyeseknek lelki kvalitásait, amelyektől a spiritizálás haszna első sorban függ. Ha az Atya minden embertől azt várja is, hogy egykor megtisztulván, megváltatván, visszatérjen Hozzá, nem bízta az emberekre annak megítélését, hogy mikor lehet itt az ideje egyik vagy másik embernél annak, amikor elkezdheti azt a visszavezető utat, azaz szelleme fölbredhet addigi alvásából.

De ha ennek megítélését nem is bízhatja az emberekre, mert hiszen az ember még magamagát sem ismeri, azért gondoskodik övéiről azok által a vezető szellemek által, akiket az emberek szolgálatára, vezetésére rendelt, és akik alkalmas pillanatban nem is mulasztják el figyelmeztetni védenőiket arra, hogy lássanak és gondolkozzanak. Mert nekik is meg kell érteniök Isten akaratát, meg kell nyitniok szemeiket a szellemi törvények meglátására és rendeltetésük felismerésére. Ezért kell a propaganda csinálást a szellemekre bízni,

s ezért kell a spiritistáknak nem eltagadniok, hogy spiritisták, ha eziránt megkérdézik őket. De nem is hirdetni úton-útfélen, hogy megtalálták a bölcsesség követ. **Hanem az az egyedüli kötelességük, hogy azt a lelki kincset, amely lelkükben csakugyan megvan, gondosan őrizzék az ellentétes hatalom irigysége és támadásai elől mindaddig, míg azt nem érzik, hogy az már annyira felzaporodott, hogy felválthatják aprópénzre, s példaadásuk által bírják bizonyítani, hogy csakugyan nagy kincsnek vannak birtokában.**

Kedves testvéreim, nem ok nélkül mondom éppen most nektek ezeket; ha gondolkozni fogtok, rá is jöttök, hogy most különösen nem árt ez a figyelmeztetés. Olyan időket éltek, amidőn a spiritizmus kezd ismertebb, elterjedtebb lenni az emberek között abból az egyszerű okból, mert az Atya így akarja, s mert nagyon sok olyan gyermekét küldte most le a földre, akiknek föl kell ébredniök szellemi alvásukból. Bármennyire hallgassák is agyon a materialisták azokat a jelenségeket és tüneteményeket, melyek itt is, ott is mind meggyőzőbben és mind sűrűbben ismétlődnek, azok az események mégis csak intó jelek a gondolkozók számára. S bizony ha nem is nyíltan, de négy szemközt, vagy talán csak a saját bensejében nagyon sok ember kezdi már pedzeni, hogy a tudományos elméletek tagadó álláspontja és kicsinyes gúnyja dacára is megindult a talaj az eddig még oly csökönyös materiális gondolkodás alatt. Komoly, számottevő, okos emberek kezdik figyelemmel kísérni a spiritistákat, s lassanként rájönnek, hogy azok, akik csak jót akarnak, akik csak a szeretet törvényei szerint igyekeznek élni, még sem lehetnek abnormis, vagy pláne bolond emberek.

De tudjátok-e, hogy minden ilyenmódon gondolkodó ember mellett ott van a tagadás szellemeinek egész serege, akiknek törvény szerint meg van engedve, hogy ingassák, nyugtalanítsák őket hitükben, és azzal rémítgessék, hogy veszedelmes dolog a spiritizálás, önámítás, sőt csalás minden szeánszozás és minden médiumi kinyilatkoztatás. Sőt nemcsak ez van megengedve, hanem hatalmuk is van arra, hogy a gyenge és etikai alap nélküli embereket mint médiumokat is kijátsszák a spiritizmus ellen, és pedig valóban médiumi úton létrejött, de megtévesztő, káros, sőt veszedelmes jelenségek által.

Az Atya ezt megengedi, mert a spiritizmus nem más, mint a tiszta és tisztátalan szellemek erőpróbája s eszköze annak,

hogy az emberek saját jóakaratukból és erejükből maguk hódítsák el a tért a szellemi sötétség harcosaitól, legyenek azok akár testen kívül, akár testbe öltözöttek. Ne gondoljátok azonban, hogy e harcban egyenlőtlen fegyverekkel kellene küzdenetek, mert az Atyának van gondja erre is, mint mindenre, és nem próbál ő meg senkit erején felül.

Hála az ő végtelen kegyelmének, láthatjátok is, hogy a spiritizmus csodálatos védelemben részesült eddig még mindenütt. De éppen azért, mert tudjátok azt is, hogy mennél jobban terjed, annál erősebb ellentétes szellemeket is fog maga ellen kihívni, igyekeztek mindnyájan hiteteket, bizalmatokat erősíteni, Isten és felebarátaitok iránti szereteteket ápolni és szaporítani, hogy látható és láthatatlan ellenségeitekkel szemben erősek lehessetek.

Különösen vigyáznokot kell magatokra, minden lépésekre és szavatokra akkor, amikor azt látjátok, hogy az ellentétes szellemesereg médiumai, a spiritizmus tudományos és nem tudományos alapon álló ellenségei és gyűlölői minden erejüket megfeszítik, hogy kompromittáljanak benneteket. „Okosak legyetek, mint a kígyók és szelídek, mint a galambok”, mondá az Úr Jézus, és mondom nektek az ő kegyelméből én is. **Aki érzi magában, hogy dacára igazságairól való szent meggyőződésének, nincs meg az az intellektuális képessége, hogy igazait logikusan, meggyőzően meg is tudja védeni, óvakodjék vitába ereszkedni azokkal, akik bírják szóval és ésszel, s ilyenkor még kétszeresen is segedelmet kapnak sötét vezetőiktől.** Jusson eszébe, hogyha az Úr az ügy védelmére hívta volna őt, adott volna ehhez bizonyára képességet is neki. Bízva hát a vitakozást azokra, akik erre hívatottak, majd kiküldi ezeket az Úr akkor és oda, amikor és ahol ő jónak látja. Mert nem szabad elfelejteni, hogy **az ember hite homokra épített gyenge alkotmány mindaddig, míg az Úr meg nem szilárdította, s ezt a gyenge alkotmányt szándékosan kitenni az ellentétes szellemek támadásának, megbocsáthatatlan hiba.**

A spiritistának nem beszélnie, hanem cselekednie kell, mert minden szónál fényesebben beszél a tett. Szelídséggel, okossággal, egyszerűséggel, mértékletességgel, áldozatkészséggel kell teljesítenie minden kötelességét a legkisebb különcködés, túlhajtott lelkesedés nélkül. Ne abból ismerjenek rátok az emberek, hogy spiritisták vagytok, mert ezt hirdetitek, hanem abból, hogy azt cselekszitek velük,

amit veletek akarjátok, hogy cselekedjenek. Ez a spiritizmus krisztusi tantétele, okos erőssége, propagandája égen és földön egyaránt; erre tanítanak benneteket a tiszta szellemek, Krisztusnak hű szolgálói és követői. S éppen azért óvakodjatok a túlzásoktól, s óvjatok testvéreiteket a báránybőrbe bujt farkasoktól, akik mint jó angyalok és u.n. magas szellemek ejtik törbe hiúságukat, és családi köreikben eget, földet ígérnek nekik, ha követik tanácsaikat, amelyek között az is ott szokott lenni, hogy ne hallgassanak másokra, mert ők mindenre megtanítják őket. **A jó és tiszta vezetésnek az a próbaköve, hogy bűnbánatra, önbeismerésre, hibáinak alázatos bevallására és megismerésére tanítja a világosság után vágyakozó szegény embereket, s nem ígér nekik olyat, amit sem meg nem értenek, sem meg nem érdemeltek.**

A szent ügynek áldásai készen várnak az igaz és alázatos szívűek számára, de a törvénytelenységnek és túlkapásnak szigorú és szomorú következményeiért is felelős mindenki, aki nem vigyáz, és nem imádkozik, hogy kísértésbe ne essék. És ez a felelősség nemcsak önmagáért, hanem mindazokért is terhelni fogja őt, akik a szolidaritás törvényénél fogva viszonylatban vannak vele, mert a spiritizmus nem egyesek, hanem az emberiség összességének kegyelmi eszköze a szellemi előhaladás útján, s ti ennek az útnak egyengetésére jöttetek le velem együtt a földre.

Intések a médiumoknak.

A médiumokról és a médiumitásról különösen a médiumoknak szeretnék most egyet-mást elmondani. Ez is olyan téma, amely kimeríthetetlen, de emellett nem is könnyű dolog foglalkozni vele, mert a médiumitásról az emberek még vajmi kevés ismerettel rendelkeznek.

A tudomány mint tény már elismeri, hogy vannak az embernek bizonyos okkult, rejtett képességei, amelyek egyik-másik embernél bizonyos körülmények között s bizonyos előfeltételek mellett megnyilvánulhatnak és meg is nyilvánulnak, de miután a léleknek, mint egyének fönmaradását tagadja, tagadnia kell azt is, hogy az úgynevezett okkult lelki képességek a testből elköltözött szellemeknek a földi testben élő szellemekre gyakorolt hatásaiból, szugesztív befolyásolásából is eredhetnének. Sok-sok erőszakos és nyakatekert magyarázattal szolgál éppen azért a tudományos elmélet a

médiunitást illetőleg, miután azonban már kiindulásában sem számol egy tényleg létező tényezővel, t. i. a lélek halhatatlanságával és egyéni tovább élésével, természetes, hogy állításai és következtetései is hibásak, legtöbbször abszurdításokig menő erőszakos elmagyarázásai a való igazságoknak.

A spiritizmus, mint a kinyilatkoztatások tana, amint tudjuk, a médiunitásból, a léleknek fent említett rejtett képességeiből meríti közvetett és közvetlen tapasztalatait; a médiumok útján nyert szellemi kijelentésekre építi fel rendszerét, amely rendszer azonban távolról sem mond ellene a tudományos kutatások logikus következtetésének, sőt megdönthetetlen következetességgel bizonyítja be, — még pedig szemléltető módon, — a lélek halhatatlanságát, a szellemélet állapotait és törvényeit. Ezeket az állapotokat és törvényeket módjában lenne ugyan minden embernek saját lelki életének megnyilvánulásaiban és ténykedésében is közvetlen közelből vizsgálata tárgyává tenni, de hát tudjuk, hogy az ember egyik legfőbb hibája volt és marad is mindig az, hogy az igazságot nem önmagában, s nem önmagából, hanem kívülről álló eseményekben és jelenségekben keresi és akarja megtalálni. Eltévesztvén szeme előtt a hozzá szolgáló kulcsot, saját lelkét, amelynek segítségével pedig könnyen felnyithatná a bűvös Pandora szelencéjét.

Mi tudjuk, hogy minden kutatáshoz, tehát annál inkább a láthatatlan lelki erők megnyilvánulásainak kutatásához, elsősorban hitre van szükség. Arra a hitre t. i., hogy a lélek, mint önálló individuum, nemcsak a testtel összeköttetésben, mint annak erőforrása, erőszolgáltató tényezője létezik, hanem létezik, mint a testtől független, önálló egyéniség a testen kívül is, felruházva ésszel, értelemmel és akarattal, mely tulajdonainak nem állandó, de csak ideiglenes közvetítője, kifejezője a test és annak érzéki szervei, valamint e szervek öntudatos, vagy öntudatlan ténykedései. Azt is tudjuk ennél fogva, hogy a médiunitás lelki tulajdonság, halhatatlan lelkünknek az a tulajdonsága, melynél fogva akár testünk kötelékén belül, akár azon kívül bizonyos összeköttetésbe léphetünk a körülöttünk lévő szellemvilággal, egyesítve lelki képességeink megnyilvánulását és tevékenységét a testből már kivált lelkek, szellemek u. n. érzékfölötti megnyilvánulásaival. Hogy ez a lelki képesség minden emberben többé-kevésbé megvan, meg kell, hogy legyen, az éppen abból következik, hogy mindnyájunknak halhatatlan lelke van, ugyanazon

tulajdonokkal és képességekkel felruházva, ha ez a képesség nincs is minden embernél egyformán kifejlődve. **Azokat az embereket, akikben ez a lelki képesség nagyobb mértékben van kifejlődve, annyira, hogy annak létezéséről általunk is érzékelhető tanúbizonyosságot tudnak tenni, a spiritizmus médiumoknak, eszközöknek nevezi.**

Az ember lelki képességei állandó és fokozatos fejlődés alatt vannak éppen úgy, mint a természeti világ megnyilvánulásai. Hovatovább fejlődni fog, fejlődnie kell tehát a lelki képességeknek is és mennél több ember fog ezen a téren előhaladást tenni, annál több lesz közöttük a médium, a szellemvilág kijelentéseit közvetítő eszköz is. Minden fejlődés Isten kegyelméből indul ugyan ki, s így a lelki képességek fejlődése is, **mégsem szabad azonban azt hinnünk, hogy a médiumitás minden fajtája az Isten kegyelmének különös, vagy éppen megkülönböztetett adománya lenne**, amely csak azért, mert médiumitás, egyszersmind biztosíték lenne arra nézve is, hogy csak Istennek tetsző módon fogja azt az ügyet szolgálni, amelyet spiritizmusnak, kinyilatkoztatásnak nevezünk. Számtalan példa elég szomorúan bizonyítja, hogy a médiumitás nem mindig hasznára, hanem sokszor ártalmára van az ügynek és egyes embereknek, akik annak jelentőségét nem akarják felfogni és méltányolni.

A médiumitás nem arra való, hogy a médium öntudatlan gépe, eszköze legyen a szellemeknek. Isten kezében semmi és senki sem vak eszköz. Mindennek megvan a maga célja és rendeltetése, s minden szellemnek meg van szabva feladata és munkaköre, amelyet öntudatosan kell megismernie, s öntudatosan betöltenie. Méltóan ahhoz az isteni szikrához, amelyet az Atya lehelt belé, s amelyet neki magának kötelessége szakadatlan, öntudatos munkálkodás és erőfeszítés által megtisztítani attól a salaktól, ami bűnei és vétkei következtében reátapadt. Ennek a munkának elvégzésében a médiumi képességgel felruházott emberek határozott előnyben vannak a többiek fölött, ha felébred lelkükben a vágy megismerni rendeltetésüket.

A körülötte levő szellemvilág lakóinak meg van engedve a médiumot lassan és fokozatosan munkába venni, azért, hogy gondolat- és érzelmvilágát felfelé, a tisztább régiók és tisztább feladatok felé irányítsák. De ez a munka a hasonlóság törvényénél fogva csak a médium lelki, szellemerkölcsi fokozatának megfelelő szellemek által indulhat meg, és abban a mértékben haladhat előre, amint a médium

a reáható különböző szellemi befolyások között helyesen disztin-
válni tud. Eldobván magától mindent, ami belső énjének törvényes,
tisztább érzelmeivel ellenkezik, és csak azt fogadván el és tartván
meg, amiért Isten és saját lelkiismerete előtt meg is tud felelni. Csak
így és ebben található meg a médium biztosítékát annak, hogy tör-
vényes úton fog haladni és fejlődni. **Megismerésének kezdete tehát
mindig a vigyázásból induljon ki, szigorú ellenőrzés alá vévén
minden gondolatát és érzését,** vajon tiszta, vagy tisztátalan forrás-
ból ered-e, s vajon olyan szellemtestvérek sugallatát követi-e, akik a
haladás útján vannak, vagy olyanokét, akik őt a haladástól minden
áron vissza akarják tartani? Mert ilyenekkel is mindig körül van vé-
ve, sőt éppen a hasonlóság törvényénél fogva ezek vannak többség-
ben körülötte, minden egyes ilyen szellem megfelelően a médium
lelkében megrögzött hibáknak és tökéletlenségeknek. És az Atya
bölessége úgy intézi a dolgot, hogy a médiumnak már az első perc-
től kezdve kettős munkát ad: először ellenőrizni és meggyőzni ön-
magát, saját hibáit, s azután meggyőzni, megtéríteni azokat a szel-
lemtestvéreket, akik körülötte vannak, s hibáiból táplálkoznak mind-
addig, míg ezek a hibák a médiumban megvannak. Hogy vagy tiszt-
ultabban tovább haladhassanak ők is, vagy ha makacsok és ellensze-
gülők voltak a médium példaadásával szemben, törvény szerint eltá-
volíttassanak mellőle.

Aki valódi, Istennek tetsző szolgálatokat akar mint médium
teljesíteni, annak nem szabad abból kiindulnia, hogy ő a kegyelem
gyermeke, és az Isten abban a percben, amint médumitását gyakorol-
ni megengedi, az igazság és tisztaság szellemeinek oltalma alá he-
lyezte őt. Hanem mindenekelőtt tudnia és éreznie kell, hogy bűnei és
tisztátalansága miatt törvény szerint közösségben áll a hozzá hasonló
szellemekkel, s ezektől távolról sem olyan könnyű megszabadulnia,
mint ahogy összekapcsolta magát velük, mert az önmegismerés
munkája a legnehezebb, s anélkül még hozzá sem foghat a tisztulás-
hoz és javuláshoz.

Számtalan médium, — fájdalom a médiumok többsége, —
esik bele abba a hibába, hogy alig kezdett egy kis halvány sejtelem-
hez jutni a szellemvilág létezéséről, már is azt képzei, hogy magas,
tiszt szellemek vezetése alá került. Voltaképpen igaza van, és még
sincs igaza. Minden embernek van ugyan tiszta és magas szellemi
vezetője, de addig, míg ezt a vezetőt meg tudja érteni, sugallatát át

tudja venni, szellemének nagy munkát kell kifejtenie az önmehtagadásban és az alázatosságban. Az önmehtagadásban úgy, hogy önzetlenül, tisztán, Isten dicsőségére akarjon minden médium munkálkodni. S médiumitásából ne kívánjon semmi olyan hasznot vagy előnyt élvezni, ami neki magának használ, hanem ami embertársainak és szellemtestvéreinek javára szolgál, mert neki magának csak az használ, amit másokért tett vagy cselekedett. **Az alázatosság pedig azt jelenti, hogy önmagáról nem képzél semmit sem. Minden gondolatával érzi és tudja, hogy Istennek méltatlan, bűnös gyermeke, aki önmagától éppen semmi jóra, vagy igazra nem képes, mert ehhez már régesrég eljátszotta jussát akkor, amidőn Isten törvényeit annyiszor áthágta és megszejtelenítette.** Ennek tudatában azután éreznie kell azt is, hogy az Isten kegyelmét médiumitása fejlődésében csak akkor fogja, — annyira amennyire, — kiérdemelni, ha valódi semmiségét mindig jobban és jobban belátva, nem elbizakodottan haladása fölött, hanem félve és vigyázva, hogy gyengeségei újabb erőt ne kölcsönözzenek kísértőinek, — teljesíti önvizsgálódásának és önnemesítésének nehéz kötelességeit. Ez az egyedüli útja és módja annak, hogy mindig tisztább és előhaladottabb közvetítőit érthesse meg szellemi vezetőjének, míg nem lassan-lassan annyira megerősödik, hogy magát a szellemi vezetőjét is megértheti. Képzeljétek el, mennyi kísértésnek és ingatásnak van addig kitéve a médium, s milyen sok azoknak a szellemeknek a száma, akikkel meg kell küzdenie; de mennyire félre is vezethetik őt ezek a kísértők abban, hogy már elvégezte a tisztulás munkáját, s nem kell félnie további veszedelemtől és megtévesztéstől.

Bizony édes testvéreim, senki sincs olyan köztetek, aki az önvizsgálódásban és önnemesítésben annyira előrehaladt volna, hogy a megtévesztésektől biztosítva lehetne, és jaj annak, aki ebben a gondolatban tetszeleg. De jaj különösen az ilyen médiumoknak, mert a médiumnál minden legkisebb elhajlás az alázatosságtól, s minden hajszálnyi közeledés a túlmelkedettséghez és elbizakodottsághoz újabb támpont a kísértő szellemeknek ahhoz, hogy hatalmukba kerítsék őt megint, s hosszú időre lehetetlenné tegyék neki szellemi vezetőjét megérteni.

Sokat foglalkoztam médiumokkal életemben; az Atya csodálatos tervszerűséggel vezérelte őket hozzám egyenként, de csak most látom tulajdonképpen, hogy mi volt a célja annak, hogy ezeket

a médiumokat nekem kellett éppen vizsgálódásom vagy kiképzésem tárgyává tenni.

A spiritizmus, amint előbb mondtam, de amint azt ti is tudjátok, a kinyilatkoztatások iskolája. Iskola, amelyet a mi jószágos Atyánk a médiumok közvetítése révén nyitott meg számunkra, azok számára t. i., akik nem akartunk elzárkózni a szellemvilág létezése elől, és akik felismertük azt, hogy mindenben a szellemi törvények és erők intézik a vezető, irányító szerepet. Itt Magyarországon nagyon sok oly szellemtestvér van most inkarnálva, akik ebbe a kategóriába tartoznak. Az Atya ennek a népek gyermekei között, — amint már többször megmondatott nektek — erősebb alapokat akart teremtem a szellemi élet fellendülése számára, s azért gondoskodott arról, hogy akkor, mikor ennek idejét elérkezettnek látta, csoportosan találkozhassanak itt azok a testvérek, akik mediális képességekkel felruházva, médiumi feladatokkal jöttek le a földre.

Tévedés lenne azonban azt hinni, hogy ezek a mediális képességek csak a törvényes szellemi irányzatok szolgálatára adatnak meg az embereknek. Óh nem! Ellenkezőleg: az Atya bölcs törvényei szerint minden a kölcsönösségre van alapítva; semmi sem egyoldalú, minden fénynek megvan a maga árnyoldala, azaz szembe vannak állítva az engedelmesség törvényes szellemei az engedetlenség törvénytelen szellemeivel, a mediális képességekkel felruházott emberek, eszközök személyében is.

Tapasztalhatjátok, hogy magának a spiritizmusnak kérdésében is két táborra oszlik az emberiség. Az egyik rész, a látszólag, emberi fogalmak szerint szerényebb, gyengébb, együgyűbb rész, a jámbor hívők serege, akik közé sorozlak titeket is, a másik rész a spirituális mozgalom ősellenségeinek az ellentétes szellemek sorából leküldött akadályozói, gyengítói, a materialisták, s ezek között különösen az antispiritisták. Csak innen, a szellemvilágból, lehet megítélni ennek az ellenmozgalomnak valódi harci erejét, ahol nem lehet eltitkolni, sem elrejteni a gondolatokat és érzelmeket egymás között, mert nyitott könyvként állanak azok a jóakarató szellemek előtt.

Az ellentétes szellemeknek hűséges és engedelmes eszközei, az antispiritisták is tervszerűen dolgoznak és sorakoznak. És pedig sorakoznak a tudomány, az ész, az értelem jelszava alatt, s túlvilági vezetőiknek útmutatása mellett éppen most készülnek

föllépni a spirituális mozgalom elfojtására, kompromittálására, nevetségessé tételére. Mindenkinek ki van osztva a szerep szellemi vezetőik által, éppen úgy, mint ahogy nektek is elő vannak írva kötelességeitek. Okosan és raffináltan osztották ki szerepeiket egymás közt, s éppen ez az okosságuk és raffinériájuk a legélesebb fegyver kezükben azokkal szemben, akik a törvényes szellemi vezetők intencióinak és haditerveinek megértésében és követésében szem elől tévesztik az okosságot. Az Atya bölcsessége éppen azért írja elő mindig nektek szellemi vezéreitek által az öntudatos, okos, erős hitet és bizalmat, mert máskülönben áldozatul eshettek szellemi ellenségeitek cselfogásainak akkor, amikor legkevésbé gondolnátok. Tudvalevő dolog, hogy a háborúban nem elég a katonának bátorsága, harc-edzettsége, hanem szükség van különösen az okos haditerv kieszelésére, az előőrsöknek szakadatlan és éber figyelmére és vigyázására, mert különben törbe, veszedelembe csalhatja őket az okosabb, a vigyázóbb ellenfél.

Abban a szellemi háborúban, amely most megindult, és amely mindig hevesebb és hevesebb lesz, a médiumok azok az előőrsök, akik ki vannak küldve az ellenség kikémlésére, és a médiumok vezetői, valamint a körvezetők felelősek azért, hogy miként képezték ki s hová küldték ki őket annak kikémlésére, honnan és milyen támadás készül csapataik ellen? **Ne gondoljátok hát, hogy a médiumok kiképzése olyan könnyű dolog; de még kevésbé higgyétek, hogy ezek a médiumok azért bocsáttattak rendelkezésére az egyes köröknek, hogy pusztá gépies közvetítői legyenek a szellemi megnyilatkozásoknak** anélkül, hogy ezeknek a megnyilatkozásoknak rejtett vagy nyílt célját és rendeltetését nektek vizsgálatok és ellenőriznetek kötelességeket lenne. Éppen az említett kölcsönhatásnál fogva a médium és a kör tagjainak törvényes szellemi haladása szoros összefüggésben van egymással, tehát kölcsönös kötelességeket is involválnak.

Valamely körnek törvényes munkálkodása a vezetők és a tagok törvényes gondolkozásától és önmunkálkodásától függ első sorban. Csakis az ilyen környezetben képes a médium szelleme a helyes úton haladni, és önmagán munkálkodni, mert a médium a benne rejlő képességeknél fogva egyformán lehet eszköze különböző fokozatú szellemeknek, akiknek közeledése vagy távolodása pedig attól függ, hogy az illető kör tagjainak többsége miként képes vonzani vagy

távoltartani őket. Csak azután, ha a körnek megállapodott szellemi és földi vezetője van, akiktől a médium megkaphatja a helyes szellemi és emberi irányítást, következik a médium voltaképpeni önmunkálkodása, és ezzel járó felelőssége. De ettől a perctől kezdve azután nem is lehet a médiumnak többé semmi mentsége, ha a helyes és igaz útról saját akarátának gyöngeségéből letért, azaz áldozatul esett a megtévesztő, vagy rosszindulatú szellemeknek. **Mert jegyezzétek meg magatoknak, hogy az ellentétes szellemeknek beavatkozásától és ártó szándékától egy kör sincs megkímélve, annál kevésbé az a médium, aki nem vigyáz magára, és a törvényes vezetés alól engedi magát eltántoríttatni, vagy a helyes útról egészen le is téríttetni.** Hiszen amint többször hallottátok, a spiritizmusnak és a spiritistáknak főfeladata éppen az ellentétes és ellenséges szellemeknek megtérítése, megjavítása. Hogy lehetne tehát ezt a célt másképpen, mint úgy szolgálni, hogy a szellemi vezetésnek akár önként, akár olykor a nagyobb erővel szemben önkéntelenül is át kell engedni a teret a megtérítendő, megjavítandó szellemeknek. Ne csak azokat értsétek, akik mint bűnbánatra érett, úgynevezett szegény, szenvedő szellemek vezetettek hozzátok, hanem akik ravaszul és észrevétlenül, báránybőrbe bújt farkasokként jönnek hozzátok, hogy megtévezzék a gyenge hitű és megismerésű médiumokat, s általuk a kör tagjait is.

Ebből láthatjátok, hogy a spiritizmusnak minden jó oldala mellett sok veszedelme is van és lesz is mindaddig, míg az egyes emberek, de különösen a médiumok nem tudnak és nem fognak önmagukon szigorúan munkálkodni, gondolataikat és érzelmeiket tisztítani és törvényes útra terelni, s ekként meg nem tanulnak megkülönböztetni, és a megtévesztésektől óvakodni. Legbiztosabb útja ennek az egyszerűség és alázatosság a szó igazi, nemesebb, szellemi értelmében. Nemcsak külsőleg tehát, ruházatunkban vagy modorunkban, hanem belsőleg, Isten előtt, minden pillanatban beismervé és ismételve, hogy mennyire gyarlók és tökéletlenek vagyunk. Hogy az ő végtelen kegyelmével szemben annyiszor és annyiszor elkövetett, és mindig ismétlődő bűneink és vétkeink miatt egyáltalában nem érdemeljük meg, hogy velünk szellemi vezetőink segédletét és oltalmát éreztesse, és hogy ennek érzetében ne tulajdonítsunk magunknak mást, mint a bűnt, a tévelygést. A szellemi világosságnak és oltalomnak minden legkisebb jelét is, tehát nem mint megérdem-

lett jutalmat, hanem mint az ő meg nem érdemlett kegyelmét tekintsük. Csakis ez a gondolkozás és az ilyen érzés az, ami a spiritistát valódi spiritistává, a médiumot valódi médiummá teheti, mert csak a szívbeli egyszerűség és alázatosság ad önismeretet, és csak az önismeret vezethet a javuláshoz és tisztuláshoz, tisztultabb és magasabb szellemi vezetést pedig csak tisztultabbak érdemelnek és kaphatnak.

A spiritizmus a mai kezdetleges állapotában, kezdetleges és éppen azért gyarló híveivel és médiumaival csak előkészítő iskolája annak az időnek, amikor az Isten kegyelméből és engedelméből egymással szembeállítandó szellemi ellenfeleknek a nyílt színen is meg kell ütközniök. A családi és nagyobb körök csak arra valók, hogy a spiritistákat helyesen, törvényesen gondolkozni tanítsák, és szemléltető módon oktassák arra, hogy miként kell azok ellen, azaz önmaguk ellen harcolniok. De ennek az iskolának éppen úgy, mint minden iskolának elő kell készítenie tanítványait arra is, hogy egykor az életbe kilépvén, ott is, a megpróbáltatások, s a támadások tüzeiben is megállják a helyüket. És ez bizony nemcsak a tanítóktól és az előadott tárgytól függ, hanem függ első sorban éppen a tanulóktól, azok kitartásától, szorgalmától és okosságától.

Ilyen okos, kitartó és hű tanítványokat akar kiképezni az Atya a médiumokban, és az általuk közvetített tanítások révén megerősödött és megerősödött spiritistákban. Mert közeledik az idő, amidőn az ész és értelem fegyvereivel bőven felruházott szellemi ellenségekkel szemben nektek is okos, öntudatos, akaraterős harcosokként: ésszel, értelemmel és tudással kell kilépnetek a nyilvánosság előtt megvívandó harcba. Vigyázzon és készüljön hát mindenki, de különösen a médium. Vizsgát fog kelleni tennie egyelőre csak az előzetes gyakorlatokon, a próbaütközetben, és csak ha megállja a helyét, lehet őt a valódi harcba is küldeni, ott pedig már okvetlenül győznie kell, mert az Úr vele van és vele lesz!

Túlvilági képek

Olyan végtelenül elsomorító, szívet facsaró látvány a szegény, sötétségben levő, szenvedések és fájdalmak alatt roskadozó szellemtestvérek seregét látni! Mikor az Atya megengedi nekünk, hogy jól felvértezve tiszta szellemi vezetőink által adott fluidikus védő palástainkkal megjelenhetünk közöttük, — első pillanatra a fájdalom és kétségbeesésnek olyan hatalmas áradata zúdul reánk, hogy azt kell

hinnünk, miképp lélegzetet sem tudunk venni. A szó szoros értelmében megrohannak bennünket, s kezeiket tördelve, sírva, zokogva könyörögnek egy parányi kis táplálékért elcsigázott, éhező, fázó szellemeik számára. Egyiknek másiknak eltorzult rémalakja olyan borzalmas benyomást tesz reánk, hogy látásán megremegünk, és ha ilyenkor nem éreznők szellemi vezetőink biztató és erősítő tekintetét, bizony meg is futamodnánk.

Csak szellem képes magának fogalmat alkotni arról, hogy mivé sülyedhet Istennek bűnökkel és vétkekkel terhelt, elesett gyermeke. És csak az a szellem, aki közvetlen közelből látja és érzi a túlvilág szegény lakóinak száralmas állapotát és borzalmas szenvedéseit, tudja elképzelni, hogy milyen kimondhatatlan és végtelen nagy áldozatot hozott Krisztus akkor, midőn testet öltött ezen a szegény, nyomorult, gyászos földi világon, felcserélvén mennyei fényhonát a bűn és vétkek undok posványával. Elgondolhatjátok, mekkora mélységes lelki szenvedéseket kellett itt elszenvednie Neki, aki a testbe öltözött szellemek nyomorát, lelki betegségét, bűneit és vétkeit mindig úgy látta és érezte, mint ahogy senki más nem érezhette, mert el nem bírta volna anélkül, hogy össze ne roskadt volna. És hogyha őt az ő mélyen alásülyedt testvérei iránti kimondhatatlan szeretete éltette és fenntartotta is, mint ember mégis végtelenül sokat szenvedett, és bizony szenved még ma is, mint szellem, látván testvérei ezrei és ezreinek lelki sötétségét.

A kegyelemnapok^{9*)} reánk, jóakarató szellemekre nézve csakugyan a szomorúság iskolája. Ezekben a napokban meg van engedve, hogy tanúságot telessünk önmegtagadásunkról és arról, hogy mennyire értettük meg a Mestert, s mennyire akarunk és tudunk nyomdokaiba lépni. De ilyenkor látjuk azután szegénységünket és gyarlóságunkat is legjobban, amikor egy-egy kétségbeesett szegény, nyomorult testvér láttára meg-megremegünk, s menekülni szeretnénk. Oh, ha elgondolom, hogy mit láttam és mit éltem át közöttük ezekben a napokban, csak akkor tudom, mi a szenvedés és kétségbeesés, s akkor látom és érzem, mennyi végtelen sok feladat vár reánk a megváltás munkájában. És amikor mindezt átgondolom és átérzem, s eszembe jut, hogy Krisztus az, aki mindezekért a megszámlálhatatlan

---

⁹ *) Karácsony és húsvét körül.

szegény testvérekért feláldozta és feláldozza magát, s nemcsak el nem hagyja őket, sőt számon tartja, külön-külön átérezvén mindenkinek fájdmalmát és szenvedéseit. — Akkor, csak akkor kezdem megérteni az ő utolérhetetlen tökéletességét, nagyságát és szeretetét s leborulok Előtte, sírva és zokogva könyörögvén Hozzá, hogy erősítsen meg engem és titeket, édes testvéreim, az ő követésében.

És hogy a kegyelem napjai kegyelemteljesek legyenek mi-reánk nézve is, csodálatos erőt ad nekünk ahhoz a szamaritánusi munkához, amelyet ilyenkor végezni kell. Nemcsak egyenként, hanem seregestől sikerül a szegény, összetörött, bűnbánatra érett szellemtestvéreket együtt tartanunk, napokon át beszélvén nekik a megbocsátó és könyörületes Atya végtelen irgalmáról, s ígervén nekik, hogy — ha jól viselik magukat, — a közeledő ünnepen látható módon is megkapják a kegyelemnek egy morzsáját, amely gyógyító balszamként fog hatni meggyötört lelkükre. Oh, ha csak egy pillanatra is át tudátok érezni azt a kimondhatatlan örömet, amely akkor tölti el lelkünket, midőn látjuk, hogy sikerült reményt önteni beléjük, s valóban hiszik azt, hogy közeledik számukra a megváltás órája. Akkor sejtenétek csak, hogy milyen végtelen kegyelemben részesültek ti is, akiknek közelében és környezetében szoktuk ilyenkor összetartani, és türelemre inteni őket, megmutatván nekik a ti reménységeteket és vágyakozásokat, amellyel a kegyelem napjaira készülni szoktatok.

Mert hiába, a szegény, elesett szellemek megváltásának az emberek között és az emberek közvetítésével kell megkezdődnie, ők még nem képesek a szellemi tanításokat felfogni. Nekik kézzelfogható anyagi példák kellene ahhoz, hogy lássák, mit várhatnak és mit remélhetnek attól, amit mi ígérünk nekik. Olyan nehezen tudnak hinni és bízni szegények; hiszen sokan időtlen-idők óta járnak-kelnek már az emberek között, de békét, nyugalmat nem találnak. Sőt a javulni vágyók még fájdalmasabban tapasztalják az emberek között, hogy hiába mennek közéjük, mert hiszen olyan sötét bűnökkel vannak megterhelve azok is, akárcsak ők. Nem tudják, nem értik szegények, hogy ez csak addig van így, amíg az igazságosan elszenvedett kínok és gyötrelmek után elérkezik számukra a kegyelem ideje, s eljönnek hozzájuk Isten küldöttei, hogy vágyat öntsenek beléjük, nem magukból kiindulva keresni, hanem alázatosan Istentől kérni az emberek által közvetítendő segítséget.

Csodálatosan vakok azok a szegény testvérek mindaddig, amíg el nem érkezik az ideje annak, hogy meg lehessen nyitni szemüket. Élnek egymás mellett anélkül, hogy a legkisebb vágyuk is támadna valami tisztább, jobb után, sőt ha hallják, hogy vannak szellemek, akik másképpen élnek, mint ők, nem tudják, nem akarják elhinni; úgy vannak vele, mint azok az emberek, akik nem tudnak hinni a szellemek létezésében. Csakhogy míg az emberek — ha egyszer elhitték, hogy van szellemvilág és ők a szellemekkel érintkezhetnek — rendszerint mindjárt bizonyos vágyat, sőt ellenállhatatlan ösztönzést éreznek arra, hogy foglalkozzanak a szellemekkel, addig ezeket a szegény szellemeket csak a legnagyobb erő feszítéssel lehet arra bírni, hogy érdeklődjenek a tisztább testvérek iránt. Mert ahogy erről gondolkozni kezdenének, megrohanják őket a kísértő fekete sereg szellemei, és nemcsak lebeszélük őket arról, hogy higgyenek, de erővel is megkísérlik elválasztani őket azoktól a szellemtestvéreiktől, akik valamivel tisztább szférából hozzájuk férközni akarnak. Valóságos birkózást lehet ilyenkor látni közöttük, s bizony az elektrikus ütésekéből és támadásokból is bőven kijut egyiknek-másiknak ebben a küzdelemben. Természetesen, mennél igazabb a szellem javulási szándéka, annál kevésbé érheti őt támadás, mert a hasonlóság törvényénél fogva csak hasonlóknak tudnak egészen közel férközni a hasonlókhöz. Így és ezért kell az ellentétes szellemeknek egymást támadni és önmaguk között egyenetlenséget szítani.

A kegyelem napjaiban azonban — amint mondtam — jobban megindul a szamaritánus munka mindenütt. Még a legsötétebb és leganyagiásabb szférákba is meg van engedve ilyenkor behatolni az előhaladottabbaknak, akik előzőleg szellemi erősítést kapnak vezetőiktől, s úgy mennek a szegény, elesett testvérek közé, hozzájuk hasonló fluidöltözetben, hogy megláthassák őket, az ő öltözetük azonban tisztább, mint amazoké. A rosszindulatú szellemtestvérek seregétől akarják ilyenkor is megrohanni és elűzni őket, de mennyire csodálkoznak, hogy nem képesek közelükbe férközni. Sokszor egymást tiporva és gyávaságukért egymást gúnyolva kísérlik meg újabb és újabb csoportok a támadást, a nézőket pedig az ejti bámulatba és gondolkozóba, hogy sehogy sem tudnak ártani a jövevényeknek, akik nyugodtan állanak közöttük, s akaratukkal és tekintetükkel képesek lefegyverezni támadóikat. És ezzel a kudarccal kezdődik a szegény, sötétlelkű szellemek megváltása. Látják, hogy a tisztábbak sérthet-

lenek, az ő erőseknek vélt testvéreik pedig tehetetlenek. Ezzel elvesztik irántuk bizalmukat, s kezdenek hinni a mentőknek, akik most már nyugodtan szólhatnak hozzájuk, mert a bizakodók serege gyűrűként veszi őket körül, hátrább és hátrább szorítván azokat, akik nem akarnak engedni ellenséges szándékaikból.

Látjátok, kedves testvéreim, hogy mindent harccal és küzdelemmel kell megszereznie mindenkinek. És éppen úgy, mint ahogy a szellemeknek küzdeniük és harcolniuk kell a szellemvilágban, ha valamivel jobb helyzetbe akarnak jutni, s erőszakkal kell utat nyitniok az őket segíteni akaró testvéreiknek, nektek, mint testbeöltözött szellemeknek is így kell kiküzdenetek minden kis talpalatnyi földet az ellentétes szellemektől. Akik titeket még jobban körülvesznek, mint a szellemvilág lakóit, mert tudják, hogy ti nemcsak magatokat, de másokat is meg tudtok váltani Isten kegyelméből.

Használjátok ezt a kegyelmet okosan és alázatosan, és el ne bízzátok magatokat. Valahányszor Isten kegyelméből el tudtok magatoktól háritani egy tisztátalan vagy rossz gondolatot, meg tudtok különböztetni egy törvénytelen, szeretetlen érzést, s igyekeztek azt távol tartani szellemetektől, mindannyiszor visszavertek egy-egy támadást az ellenség részéről, s egy árnyalattal tisztább, erősebb lett a lelketek, hogy a hasonlóság törvényénél fogva tisztábbak és erősebbek közelíthessenek hozzátok. De ugyanakkor már azt is lehetővé tettétek szellemi vezetőiteknek, hogy valamivel sötétebb, szegényebb testvéreket bocsáthassanak közeletetekbe, mint előbb és így eredményesebb munkát végezhesetek.

Mindezekkel a valódi spiritistának mindig és mindenütt tisztában kell lennie. Nem azért, hogy a körülötte lévő szellemekkel foglalkozzék, hanem hogy tudja és érezze, hogy a szolidaritás törvényénél fogva mindig segíthet számtalan testvérén azáltal, ha önmagát ellenőrzi, önmagát meggyőzi, mert ez a munkája sok-sok testvérenek hozhatja meg az áldást és békeséget, amit neki már Isten kegyelme megadott, s amelyért nem tud eléggé hálálkodni. Nekünk, jóakarató szellemeknek pedig legyetek segítségünkre abban, hogy vihessük hozzátok, hajlékaitokba a tudatlan és szenvedő, sötétségben lévő szellemeket, hogy tanulván és erősödvén közöttetek, valóban méltók legyetek arra a kegyelemre, amit az Atya a spiritistáknak szánt, és fog szálni mindaddig, míg minden gyermeke meg lesz váltva a sötétségből.

Kötelességeink szellemi környezetünkkel szemben.

Azt már elmondottam nektek, hogy mi szellemek, azok ugyanis, akikben megvan a kellő jóakarát és megismerés ahhoz, hogy szellemi vezetőink elküldhetnek bennünket szegény testvéreink közé, hogy tanítsuk és vigasztaljuk őket, milyen nehézségekkel találkozunk, mikor segíteni akarunk rajtuk. Most azonban el kell mondanom nektek azt is, hogy ugyancsak a ti szellemi vezetőitek miként használnak fel titeket arra, hogy azokra a szegény szellemekre hathassatok, akiket hozzátok, emberekhez vezetnek, vagy engednek azért, mert őket még nem tudják, vagy nem akarják megérteni. Fontos ezt tudni azért, mert amint hallottátok: a szellem sohasem pihenhet, ha törvényesen akar élni. Mindig, szakadatlanul munkálkodnia kell önmagán és másokért, mert a szolidaritás törvénye kötelezi őt erre. Ti spiritisták azonban ezenkívül határozott feladatot is vállaltatok ezen a téren magatokra, amelyeknek szintén bizonyos számtörvénye van, mint mindennek a világon.

A bűnös, gyarló földi embernek mindaddig, míg annyira amennyire megismerésre nem jut, s föl nem ébred a jóakarata arra nézve, hogy lelkében megváltozzék, Isten törvényéről gondolkozzék, s vágya támadjon jobb és tisztább érzések után, olyan szellemi környezete, mondhatnám udvara van a hozzá hasonló fokozatú szellemekből, hogy ha azokat láthatná, alaposan megijedne tőlük. De még jobban megijedne akkor, ha azt is tudná, hogy azoknak mindenikével külön-külön el kell bánnia, s mindenikkel szemben el kell valami feladatot végeznie. Ezek a szellemek valóságos mozaikképét, hű tükrét mutatják az ő hibáinak és vétkes hajlamainak, és e tükör időről-időre más-más képet mutat aszerint, amint az illető többé vagy kevésbé tud magán uralkodni hibáinak és vétkeinek ismételt csábításaival szemben. Egész bátran el lehet mondani, hogy az ilyen embernek minden bűnös vagy vétkes szenvedélye vagy szokása egy-egy személyiséget képvisel, s mindmegannyi kísérője addig, amíg jól érzi magát körülötte, mert kedvteléseit legyezgeti, istápolja. De azonnal személyes ellenségévé is válik, mihelyt kezdi önmagát figyelni, kezd eddigi életmódjának törvénytelenységéről vagy helytelenségéről gondolkodni, s arra az elhatározásra jut, hogy megjavul, megváltozik.

Nagyon természetes, hogy a szellemi sötétségben levő hitetlen, materialista, aki a lelki élet finom rezgéseire nem tud, mert nem is akar figyelni és csak a test élvezeteit hajszoja, csak a testnek él,

egyszerre nem lehet szellemi emberré. Amikor először kezd figyelni arra, hogy hátha mégis igaz az a mese, hogy a lélek halhatatlan és a test halála után tovább él, azonnal eszébe jut a felelősség, mely reá nehezedik, és amelyet magával kell cipelnie a túlvilágra is. Ennek a felelősségérzetnek első felébredése egyszersmind első támadás azokkal a szellemekkel szemben, akik saját hitetlenségükkel, sőt istentagadásukkal szemben találják most a hatalmukban tartott, illetőleg általuk vezetett ébredező emberszellemet. Résen vannak tehát minden erejük megfeszítésével, hogy pozíciójukat megvédelmezhessék, és saját kételyeiknek egész tárházát felhasználják, hogy kételkedővé, ingadozóvá tegyék az embernek ébredező lelkét. S meggyötörjék őt minden elképzelhető ellenvetéssel, amelyeket sietnek belopni gondolataiba, érzéseibe és örülnek, ha munkájuk sikerül. Számtalan példa van előttünk, miként dobta oda egyik-másik jóakaratot, hitet ígérő testvérünk ébredező hitét a legelső ingatás alkalmával, amely őt vagy valamely eseménynek általa meg nem értett fordulata, vagy valamilyik, rendesen nálánál magasabb képzettségű embertársának szóbeli vagy írásbeli ellenvetései által érte.

Ha azonban ezt az első ütközetet az ember jól kiállotta, akár azért, mert belső intuíciója erősebb volt, akár mert kíváncsiságát és tudvágyát nem vesztette el, sőt föltette magában, hogy tovább kutat, — már ezzel nemcsak képes volt ama szellemi testvéreinek reá gyakorolt, s őt a hitetlenségre ösztönző befolyása alól emancipálni magát, de az ő tudvágya és kíváncsisága szellemi kísérőinek kíváncsiságát és tudvágyát is izgatja. Ezáltal ingatásuknak erejét gyengíti, ha kísérői egyelőre abban a reményben ringatják is magukat, hogyha az általuk befolyásolt testvér látni fogja kutatásainak eredménytelenségét, majd alább hagy vele, s még többet fog áldozni az ő kedvteléseiknek, mint azelőtt. Láthatjátok ebből, hogy az ébredező hitnek megszilárdítására irányuló komoly szándék és erős akarat milyen fontos tényezője annak, hogy megküzdhesetek a hitetlenség szellemeivel, s lefegyverezhessétek őket.

Az Isten végtelen bölcsessége azonban sohasem engedi meg, hogy a hitetlen szellemek seregéből erősebb ellenfél tartsa az embert hatalmában, mint amilyennel ő istenadta józan eszével és akaratával meg is küzdhet. Éppen azért semmi mentsége nincs is annak, aki könnyűszerrel el hagyja magától rabolni a hitnek első csiráit, amelyeket neki kellene ápolnia és öntöznie, hogy azzal és abból táplálja

egykor hitetlen szellemi környezetét is. És nem igaz, hogy az ember nem képes hitre szert tenni kézzelfogható bizonyítékok nélkül, mert a hit csiráit mindenki magával hozta, s életkörülményeit úgy engedte meg az Atya mindenkinek megválasztani, hogy ha egyáltalában érett arra, hogy szelleme öntudatra ébredjen, ehhez meg is kaphassa a szükséges első lökést és figyelmeztetést, amely után már csak a saját jóakaratótól függ, hogy hitének teljes kibontakozásáig felküzdje magát.

Az ébredező és erős kézzel védett hit azonban az említett első főellenségnek, a hitetlenség szellemeinek nem eltávolítását, csak meggyengítését vonja maga után. Nem is távolodhatnak el az ember mellől, mert a szolidaritás törvényénél fogva vannak kapcsolatban vele, s együtt kell haladniok.

Mert tudjátok meg, hogy valamiképpen semmiben, úgy ezen a téren sincsen véletlen. Minden ember kísértőinek van valami bűnös viszonylatból származó számadása az illetővel, akinek környezetében, mint szellemnek, meg van engedve tartózkodnia, s kipróbálnia az erejét rajta azért, mert egykor fordított viszony volt közöttük, s amaz volt az ő kísértőjük akár mint ember, akár mint szellem. És éppen azért, mert a közöttük lévő számadásnak ki kellett egyenlítettetnie, s mert egy embernek vagy egy szellemnek a kísértése sohasem érvényesül egy emberrel vagy egy szellemmel szemben, hanem mindig többekre hat. Az ember fő kísértőinek, a hitetlenség szellemeinek szintén vannak kísértőik, engedelmes szolgák azokban a többi — emberi hibáit és vétkeit képviselő — szellemekben, akik voltaképpen táplálták és hizlalták a hitetlenség szellemeit, mert ha ezt nem tették volna, nem is tudtak volna megmaradni körülötte.

Amint tudjátok, a hitetlenség legfőbb oka a gőg és az elbizakodottság. Hinni csak az tud, aki megérzi az ő semmiségét és tehetetlenségét, s el tudja fogadni, hogy van egy teremtő s kormányzó erő, melynek minden teremtett lény létezését köszöni s melyre neki támaszkodnia kell. Aki azonban azt hiszi, hogy önmagától is képes valamire, s minden, ami vele történik, az ő munkájának eredménye, annak gőgje és elbizakodottsága csak hosszú idő múlva képes annyira megadni magát, hogy az erős hit fegyverével védekezhessék kísértőivel szemben, akiknek mindenike erősen védi a maga pozícióját, és akikkel csak az alázatosságból merített erővel tud majd leszámolni.

Tudjuk, hogy minden ember gőgös és elbizakodott, s ez az oka annak, hogy igen sok szellemi ellensége van és igen nehéz neki valódi erős hitre és bizalomra szert tenni. De ha egyszer nehéz küzdelem árán hitében mégis annyira megerősödött, hogy törvény szerint hozzákapcsolt kísértőinek nemcsak ellen tud állani, hanem képes azokat a jó útra is téríteni, — akkor elkövetkezik számára az a kegyelmi időszak, amikor szellemi vezetői feladatot adhatnak neki azokkal a szellemtestvéreivel szemben is, akikkel nincs számadása, kiegyenlítése. És lássátok, ez már oly dicső és magasztos misszió, amelyért érdemes küzdeni önmagunkkal és törvényszerinti kísértő-inkkel, mert fogalmatok sem lehet róla, hogy az Isten milyen végtelenül irgalmas és kegyelmes azok iránt az emberek iránt, akiket a szegény, tudatlan, szenvedő vagy rosszindulatú szellemek megtérítésében, megvigasztalásában eszközeiül használhat.

Nagyon természetes. Mert addig, míg csak azokkal a kísértőkkel harcoltatok, akiket saját hibáitok, vétkeitek vonzottak és kötöttek hozzátok, tulajdonképpen magatoknak szolgáltatok. De ha ezzel a munkával már elkészültetek, s képesek vagytok hozzátok vezetett többi testvéreitekért is dolgozni, munkálkodni, — ezt a munkát már a szó szoros értelmében az Úrnak és az Úr dicsőségére, örömeire végzitek, az Úr pedig nagyon bőkezűen tudja és szokta azokat jutalmazni, akik Neki szolgálnak. Dicső feladata lehet ezen a téren minden jóakarátú és önmagán öntudatosan munkálkodó spiritistának, ha tagadhatatlanul nagy és nehéz küzdelmeken kell is keresztülmennie. De voltaképpen nem is nevezheti addig magát valódi spiritistának, amíg ott nem tart, hogy leszámolván törvényszerinti kísértőivel, meg nem erősödött annyira, hogy szellemi vezetői mindig több s mindig erősebb kísértőket bocsáthatnak hozzá, hogy most már azokkal szemben is megmutassa hitét, bizalmát, erejét.

És itt ezen a téren érvényesül minden valódi spiritistával szemben az a számtörvény, amiről fentebb tettem említést. Tudjátok meg, hogy minden istenhívő, szellemileg öntudatra ébredt, s öntudatosan gondolkozó és szellemileg munkálkodó embernek egy bizonyos, meghatározott számú szellemtestvér van kiosztva azzal a feladattal, hogy vele szemben a térítés, javítás munkáját elkezdje és ezáltal képesítse őt arra, hogy a saját megváltását saját munkájából és erejével előkészítse, természetesen a kegyelem oltalma és támogatása mellett. Addig, amíg ez a számtörvény be nem telt, a testbe öltözött

szellem nem végezte el azt a feladatot, amire vállalkozott. Hogy pedig ezt elvégezhesse, örökösen, szakadatlanul résen kell lennie; figyelnie kell gondolatait és érzelmeit, s ellenőriznie kell azokat mindig abban a tudatban, hogy az Úrnak csak úgy szolgálhat, rendeltetését csak úgy töltheti be, ha minden gondolatával, szavával és cselekedetével az ő törvényei szerint él és azokhoz alkalmazkodik.

Az egyik ember előbb, a másik később ébred fel szellemi öntudatára. Ez sem véletlen, ennek is megvan a maga magyarázata, s ez is összefügg a számtörvénnyel. Az evangéliumi szőlőmunkások csoportjai különböző időben állottak munkába, s fogtak hozzá az Úr szőlőjének munkálásához, és azért mégis egyformán kapták meg a bérüket. Igen, mert ő tudja, hogy kinek a számára mikor érkezett el a munkába állás ideje, és ő szabta meg ennek a munkának számtörvényét is, ő tehát csak azt kívánja, hogy mindenki az ő számtörvényének feleljen meg. A jutalom pedig egy érte azért, mert végeredményben, ha több földi életre és szellemi turnusokra osztva is, de mindenkinek ugyanezt a munkát kell elvégeznie, s ugyanazért a munkáért ugyanaz a bér jár.

Hanem — természetesen — annak, aki egyszer a munkába állott, csakugyan dolgoznia is kell szorgalmasan és hasznosan elvégeznie minden földi kötelességét. Lelkiismeretes azoknak a szellemi törvényeknek megtartása és tiszteletben tartása mellett, amelyeket Isten kegyelméből megismert. Vissza nem élve megismerésével sem szelleme, sem teste rovására, s vigyázzán, hogy egyiknek törvényét se sértse vagy rontsa meg, mert akkor valódi munkássága szenved, s kitűzött feladatát nem tudja betölteni. Csak a harmonikus, lassú és óvatos haladás érleli valójában a szellemet, s csak az így érlelődő és erősödő emberek számíthatnak arra, hogy szellemi vezetőik segítségével valódi érdemeket fognak tudni szerezni maguknak az örök életre, azoknak a testvéreiknek szellemi előhaladása révén, akik rájuk voltak bízva.

Munkára fel hát mindenki, bátran, hittel és bizalommal, de okosan és mérséklettel is! A jutalom édes és bizonyos.

Óvakodjunk a túlelmedettségtől

Az emberek, akik a földi életben ismertek és érintkeztek velem, megszokták, hogy engem bizonyos szellemi magaslaton, piedesztálón állónak tekintsenek, már t. i. akik nem ijedtek meg tőlem, vagy pláne azt nem hitték, hogy nem vagyok teljesen beszámítható ember. Mert volt ilyen is elég, s lesz, aki tirólatok is úgy fog gondolkozni. Most azonban, mikor látom, hogy azok, akik túlságosan sokra becsültek, mennyire nem ismerték valódi értékemet, áldom az Istent azoknak a véleményéért, akik viszont kigyót-békát kiáltottak reám, mint olyanra, aki a spiritizmus hóbotjával sokat árt az embereknek. Ezek közül a jóakaróim közül most sokakkal találkozom itt a szellemvilágban s mondhatom, komikus jelenetek játszódnak le közöttünk. Miután az ember szokásainak rabja, hát bizony ezek a jó barátaim itt sem nagyon szívesen fogadnak, ha meglátnak. Ők itt a szellemvilágban is tovább akarják ringatni magukat abban a megrögzött véleményben, hogy ha már meg is kell adniok magukat annak az igazságnak, hogy a lélek a test halála után él (bár a legtöbb közülök itt is várja a megsemmisülést), azt sehogy sem akarják akceptálni, hogy a szellemeknek még lehet valami közük továbbra is az emberekhez, vagy pláne kötelességük is lenne velük foglalkozni. Azokról a szellemekről szólok itt, akik úgynevezett tudományos szempontból voltak ellenségei a spiritizmusnak anélkül, hogy rosszindulatú szellemek lettek volna, akik tudvalevőleg akaratuk ellenére is az emberek között élnek, s embereknek képzelvén magukat, tovább is emberileg szeretnének élni.

Amint mondám, ezek a jó barátaim a spiritizmust itt is veszedelmesnek tartják, engem tehát, akiről tudják, hogy az emberek között járok-kelek, most sem sokra becsülnék. Nohát annál jobban szeretek én forgolódni körülöttük. Isten különös kegyelme, úgy látszik, éppen velük szemben jelölt ki nekem különösebb feladatokat. — Amikor egyikét másikat megközelíthetem, és olvasom rejtett gondolatait, amelyekkel foglalkozik és látom, hogy mily nyakatekert okoskodással akarja megfejtetni a szellemi élet titkait, törvényeit, vezető szellemeik sugallatára elkezdek velük diskurálni (már t. i. úgy a magunk módja szerint) valamiről, amit épp olyan nagyon szeretnének titokban tartani. Szóval egy kicsit elevenükre tapintok, előbb nem is direkte nevéen szólítva a gyermeket, hanem csak általánosságban, messziről kerülgetve a dolgot, mint a macska a forró kását. Azu-

tán lassan-lassan közelebb jövök a konkrét témához, míg végre kíméletlenül leleplezem az illetőt önmaga előtt, s kinyitom egy kicsit a szemét, hogy valamennyire önmagába pillanthasson, s legyen oka — ha nem is előttem, de önmaga előtt — érezni, hogy bizony nincs éppen semmi oka fennen hordani a fejét. Előbb zavar, azután szégyenérzet, majd harag fogja el őket afölött, hogy mi közöm nekem mindezekhez, és ha már valahogy valakitől megtudtam valamit az ő legtitkosabb titkaikról, mi jogon leplezem le őket?

Akkor aztán leleplezem én is magamat előttük, hogy ne legyen okuk olyan nagyon szégyellni magukat előttem. Elmondom nekik, hogy magam is csak annyi pénzt értem a földön, mint ők. Hogy a tudás, a gőg engem is úgy megvakított önmagammal szemben, mint ahogy ők nem akarják látni saját bensőjüket. Elmondom, hogy évtizedeken át milyen közönséges, tisztátalan lelkű és életű ember voltam a földön, magamra szedvén annyi szennyet és foltot, hogy még most is van mit dolgoznom a letisztításán. Rámutatok egyenkint azokra a hibáimra, amelyekről csak attól kezdve kezdtem leszokni, mióta spiritista lettem, de őszintén megmondom nekik azt is, hogy bizony eme vagy ama hibámat, gyengeségemet még most sem tudom leküzdeni. Azután hivatkozom előttük azokra a testvéreimre is, akik a földön úgy szerettek, mert önvizsgálódásra tanítottam őket, s mert azt hitték, hogy én erősebb, jobb, tisztább vagyok, mint ők. Pedig bizony félreismertek, azaz hogy nem jól ismertek, amint hogy egyik ember sem ismeri valójában a másikat azért, mert nem ismeri önmagát sem.

Okos embernek, szellemnek, rendszerint ennyi elég ahhoz hogy gondolkozóba essék. A tudásvágy itt sem hagy neki békét, a felkavart lelkiismeret pedig nem hagyja nyugodni, s lassan-lassan kezdi belátni, hogy nekem mégis csak lehet valami igazam. Egyik-másik aztán már kezd vágyakozni is utánam, mert érzi, hogy profitirozhat tőlem valamit, s én természetesen nem is vonom el magamat tőle. Véletlenül (!?) újból és újból találkozom vele, s egy-egy lépéssel közelebb viszem őt ahhoz, hogy még jobban belepillanthasson önmagába. Szóval spiritizálok itt is tovább, csak úgy, mint köztetek, mert, úgy látszik, ez már megrögzött szokásom.

No de félre a tréfával! A lehető legkomolyabb és legszentebb feladata az a szellemnek, hogy terjessze a világosságot ott, ahol annak talaja van és akkor, amikor már erre önmagának is megvan a

hozzávaló képessége. Ez az a szellemi feladat, amit közöttetek azok a hozzátok tartozó tisztuló szellemek végeznek, akik már valamennyire megismerték önmagukat és tökéletlenségüket. Mert bizony ennek a megismerése nélkül csakugyan veszedelmes lehet a spiritizmus.

A hasonlóság törvényénél fogva Isten bölcsessége a gyarló, sötétségben lévő emberek mellé csak hozzájuk relatíve hasonló szellemeket bocsáthat; olyanokat, akik hasonló szellemi fokozaton állanak, mint ők és a különbség közöttük csak az, hogy a szellemek valamivel könnyebben meg tudják érteni tisztább szellemi vezetőiknek sugallatát és irányítását, s így a saját szellemük végtelenül lassú tisztulásában lassan-lassan tudnak hatni jóakarató embertársaikra is. És miután az Isten jó és igazságos, azoknak a rokonszellemeknek, akiknek a földön kedveseik maradtak vissza, megadja mindig azt a szellemi segedelmet, amely a saját tisztulásukra szükséges, hogy azután a saját tisztulásuk vágyát és örömét közölhessék azokkal is, akiket befolyásolhatnak. Azért küldetnek pedig első sorban ezek a rokonszellemek, apa, anya, testvér, jóbarát az emberekhez, különösen pedig a spiritistákhoz, mert a szeretet megkönnyíti közeledésüket, hiszen földön maradt kedveseik is azok után vágnak a szellemvilágból, akiket a földön is szerettek. És ha az emberekben lévő gőg és nagyravágyás nem ösztönözné őket állandóan arra, hogy nagyot, szépet, dicséretreméltót műveljenek, nem számolva azzal, hogy a tisztaságban és a megismerésben csak végtelenül lassan haladhatnak, ezek a kicsiny kaliberű rokonszellemek többre is mennének, s jobban haladhatnának a törvényes úton.

A természeti törvények szerint is úgy kellene lenni, hogy egyszerű spiritisták megelégednének ezekkel a rokonszellemekkel, akiknek az a feladatuk, hogy az emberek tanulmányozásában szerezzenek tapasztalatokat önhibáik megismerésére, s tanítsák hozzátartozóikat ugyanezen hibák legyőzésére. Sokszor azonban hiábavaló minden igyekezetük, mert egyszerű, tapasztalatlan, gyenge emberek nem elégszenek meg sokáig velük. Azt hiszik, hogyha már egyszer sikerült valamiféle bizonytalan pillantást vetni a szellemvilágba, akkor a jó Isten mindjárt elküldheti és el is küldi hozzájuk az általuk u.n. magasztos, tiszta szellemeket, akiknek aztán már nem az a dolguk többé, hogy őket magukat, hanem általuk a többi embereket tanítsák, nagyhangú, de valójában értéktelen manifesztációkkal.

Sokszor mosolyogtam már egyik-másik kezdő, sőt mondhatnám még nem is kezdő spiritista testvéremem, hogy minő komoly képpel és szent meggyőződéssel hozta hozzám médiumi írásait, amelyekben a szentek, sőt maga az Úr Jézus Krisztus is szólott volna hozzájuk, természetesen azzal kezdve, hogy most már a médium tiszta lelke és jóakarata nemcsak lehetővé teszi, de meg is követeli, hogy általa csakis tiszta és magasztos szellemek közlekedjenek az emberekkel. Pedig csak egy parányi józanésszel kellett volna elolvasniok, amit írtak és látniok kellett volna, hogy milyen minőségű szellemek használták őket eszközeikül. Olyanok, akik eszközük hiúságát és nagyravágyását kihasználva nemcsak elűzték a jóakarátú rokonszellemeket tőle, hanem hatalmukba is kerítették őt, hogy előbb elbolondítsák, aztán kompromittálják az ügyet a komoly gondolkodók előtt.

Kedves testvéreim! Nekem van most alkalmam bőven vizsgálni köztetek, s csak annyit mondhatok nektek, hogy nagyon ritka közöttetek az alázatosságra hajló ember, mert valóban alázatos nincs is közöttetek. Azt is látom azután, hogy amiatt, mert mindjárt magas szellemek médiumai szeretnétek lenni, sokan el is tévesztitek közületek feladatukat, mely abban áll, hogy lassan tisztítván a saját lelketeket, előbb aszerint, amint emberi módon előhaladni képesek vagytok, hozzátok hasonló szegény, sötétségben lévő szellemeknek nyújtsatok némi vigasztalást, és egy parányi világosságot.

Ez az oka annak, hogy azokat az embereket is túlértékelitek, akikkel együtt munkálkodtok, mint ahogy tettétek ezt énvelem is sokan, s mikor azután az ilyen ember ide ájtjon a szellemvilágba, mint én ájtöttem, jó szerencséje, ha fel nem ült az emberek ítéletének, s nem képzelődik magáról, mert különben hatalmukba kerítenék őt is azok a bizonyos magas, tiszta szellemek.

Óvni szeretnék benneteket mindig a túlelmedettségtől; szeretném minden spiritista testvéremnek odakiáltani, hogy elégedjék meg csak azokkal a szellemekkel, akik panaszkodnak neki a saját gyengeségükről, s úgy akarják megtanítani őt is az alázatos önvélekedésre. Mert ahhoz hogy valakit a tiszta, magasztos szellemek használhassanak eszközül, kitartó önmunkálkodáson és tiszta megismerésen kívül még arra is szükség van, hogy az illető ki legyen választva arra a fontos misszióra, hogy a tanításokat közvetítse. Ezen a téren a képzelődés sokkal többet árt a szellem előhaladásának, mint gondol-

nátok. Azért én csak mindig arra foglak tanítani benneteket, hogy legyetek egyszerűek és alázatosak, s elégedjétek meg azzal, ha megértitek és követitek azt, amit nem a tiszta, de tisztuló szellemek sugallnak nektek, mert csak így, természetes és lassú úton haladva, érhetitek el majd egykor a valódi tisztaságot és megismerést.

„Ti vagytok a világ sója.”

Sokat tudnék nektek beszélni arról, hogy mi az oka annak a nagy szellemerkölcsi felfordulásnak, amely mostanában kezdi egészen kiforgatni valójából a világ képét. Azok, akik a dolgok és események szellemi törvényszerűségét kutatják — tudván azt, hogy semmi sem véletlen és semmi sem új a nap alatt, — azzal is tisztában lehetnek, hogyha a világnak mai romlott viszonyai között jöttek le a szellemvilágból testöltésre, és ebben a földi életükben megkapták a világhosságot és a jóakaratot ahhoz, hogy igyekezzenek Isten törvényei szerint élni, — akkor határozott feladataik is vannak. Nemcsak azon a téren, hogy saját szellemi előhaladásukon munkálkodjanak, hanem hogy cselekedeteikkel és példaadásukkal hassanak az emberekre, és így vegyenek részt az általános tisztulás, jobbulás munkájában.

Az Isten változhatatlan törvényei csodálatos összhangban működnek arra nézve, hogy a föld mindenkori lakói az emberiség szellemerkölcsi előhaladásának turnusaiban időről-időre megkapják azokat a szellemi lökéseket, földrengéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy gondolkozzanak és következtessenek. És hogyha általánosságban az emberek nagy többsége süket és vak is ezek iránt a szellemi lökések iránt, hova-tovább mégis mindig több lesz azoknak a száma is, akiknek szellemi látása megjön, s éppen a süketek és vakok megátalkodottsága és az emberiség nyomorúsága miatt érzett fájalmukban és részvétükben még inkább igyekeznek tisztába jönni feladataikkal és kötelességeikkel.

Az általános erkölcsi romlottság között a spiritizmus is egyike azoknak a szellemi lökéseknek, amelyet az; Atya kegyelme és bölcsessége küldött az embereknek. Hogy pedig milyen hatalmas ereje lehet ennek a lökésnek, azt láthatjátok abból a megváráskódtatásból, amelyen a ti lelketek keresztülment attól a perctől kezdve, amikor a spiritizmus igazságait és céljait megismertétek, és

amikor beláttatok, hogyha valóban Istennek tetsző életet akartok élni, akkor egészen meg kell változnotok, újjá kell születnetek.

Az ember megrögzött rossz szokásainak legkisebbikét is csak nehéz és fáradságos küzdelmek után tudja elhagyni; nem csoda tehát, hogy lelkének teljes átalakulása, újjászületése olyan rettenetes nagy küzdelmébe kerül. De a spiritizmusnak legnagyobb áldása abban van, hogy valódi híveit és követőit nem hagyja nyugodni egy pillanatra sem anélkül, hogy eszükbe ne juttatná, hogy ennek az újjászületésnek érdekében szakadatlanul és fáradhatatlanul munkálkodniok kell. Tapasztalhatta ezt magán mindenki, akinek a spiritizmusról megállapodott fogalmai vannak, s nemcsak pusztá kíváncsiságból, vagy önző érdekből foglalkozik vele.

Ha végigtekintek spiritista testvéreimen, sokszor elfog a szomorúság amiatt, hogy milyen kevesen tudnak örülni annak a kegyelemnek, amit a jóságos Atyától kaptak jószándékuk és megismerésük révén, és milyen kevesen tudják azt kihasználni valódi céljára és rendeltetésére, amely nem más, mint önmaguk nemesítése és az emberi szellemek újjászületésének előkészítése. A gyarló, bűnös földi ember ugyanis többnyire a szélsőségek között mozog. Vagy egészen elmerül a bűnben és posványban, s akkor megtagadja isteni származását, — vagy, ha végre szellemi öntudatra ébred, és sok mindent meglát a lelkében, ami fáj neki, átengedi magát a rezignációnak, s annak a csüggettségnek, amely megbénítja akarateréjét, s elhomályosítja szellemi látását. Ennek következtében vagy azt hiszi magáról, hogy hiába erőlködik, úgy sem képes újjászületni, vagy olyan erőfeszítéseket akar tenni megtisztulása, megjobbulása érdekében, amik meghaladják fizikai és szellemi erejét, s veszedelembe dönthetik. Pedig egyik olyan veszedelmes útvesztő, mint a másik, s okos ember egyformán fog igyekezni egyiktől úgy óvakodni, mint a másiktól.

Az ember bukott, még pedig többszörösen bukott, s olyan szellem, akinek észre térítéséhez, megjobbításához olyan szigorú és keserves iskolára van szüksége, mint a földi élet iskolája. **Aki tehát a földön mint ember inkarnálódott — eltekintve egyes, kivételes kegyelemből leküldött misszió szellemeiktől — bizonyos lehet benne, hogy nagyon sok jóvátenni, kiegyenlíteni s megbűnhődni valója van. Hát igaz, hogy ennek a meggondolása még nem töltheti őt el örömmel, de ha meggondolja, hogy Isten azért engedte őt**

a földre jönni mint embert, hogy egy lépéssel Hozzá közeledhesék, s ehhez megadja a neki mindig szükséges szellemi segédelmet, mert ő jó és igazságos, — akkor szomorúsága öröme, csüggedése reményre változhatik. S ha okosan bízunk, s nem remél többet, mint amennyit törvény szerint remélhet, tapasztalni fogja, milyen áldás reá nézve a földi élet iskolája és annak megpróbáltatásai.

A bukás következtében minden ember nehéz viszonyok közé került a földön; nem mindig anyagi, de mindig szellemi értelemben. **Ez a nehézség szellemi értelemben vonatkozik azokra a tökéletlen, tisztátalan, erkölcstelen állapotokra, amelyek őt mint embert környezik,** és amelyek között annál nehezebb lesz helyzete, mennél inkább gyarapodik megismerése, tisztul és erősödik a jóra való akarat. Mert amint tudjátok — a jó és a rossz közötti küzdelem mindig hevesebb és hevesebb lesz, mennél jobban közeledik az idő a döntő ütközetre. Ha már most a küzdő ember egyrészt érezvén saját tökéletlenségét, másrészt látva az emberek rossziaságát, vagy visszavonul a küzdelemtől, vagy pedig **elhiteti magát, hogy az emberekkel nem érdemes bajlódni, s elég, ha önmagával foglalkozik, — annak a veszedelemnek teszi ki magát, hogy elvállalt feladataival szemben improduktív marad.** Sőt a gőg és elbizakodottság szelleme szállja meg abban a hiszemben, hogy neki nem is szabad fenntartania a közösséget a többi bűnös emberrel, hogy azok meg ne akadályozzák őt saját szellemi előhaladásában.

Hát az igaz, hogy az emberek általában nagyon rosszak. De az is igaz, hogy a spiritisták éppen az emberiség általános rossziasága miatt lettek spiritistákká. Azaz vállalták magukra ideát a szellemvilágban azt a feladatot, hogy nemcsak igyekezni fognak helyüket a saját jobbulásuk és tisztulásuk terén megállani és betölteni, hanem rendelkezésére állanak a gonosz embereknek és az ő szellemi kísérőiknek is azon a téren, hogy ők is gondolkozóba essenek rendeltetésük és kötelességük felől. És majd ha megtérnek a szellemvilágba, ők is megkapják azt az akaratot és világosságot, amelynek segítségével egy következő inkarnációjukban ők is beállhatnak az Úr munkásai közé.

Az emberiség történetében mindig vannak bizonyos fordulópontok, amelyek az előhaladás szempontjából különös jelentőségűek, s nagyobb, feltűnőbb eredményeket tudnak felmutatni. Ez természetesen szorosan összefügg az inkarnálódó szellemcsoportok szellemi

fokozatával és azokkal a célokkal, amelyeket az Atya bölcsessége a földi emberek által időről-időre meg akar valósítani. Most, a spiritizmus korszakában megint ilyen fordulóponthoz jutott a föld. **Akik a dolgok szellemi törvényét nem kutatják, — mert ilyen törvények létezésében sem hisznek — nem tudják megfejtani, mi az oka annak, hogy az általános erkölcsi romlottság mindig jobban terjed és uralkodik a földön. A szellemek azonban, akik irányítják az emberiség sorsát s hűséges munkásai az Úrnak, jól tudják, hogy ennek oka abban rejlik, mert az Atya itt látta idejét annak, hogy a javulni vágyó, jobb megismeréshez jutott szellemek közül mindig többen és többen találkozhassanak a földön.** S minthogy ezek mindenikének számtalan összeköttetései, viszonylatai voltak már sokakkal az előző földi életükben megjavulni nem képes szellemtestvéreik közül, akikkel szemben ébredező világosságuknál és önzetlenségüknél fogva szeretnének bizonyos szellemi feladatot vállalni, hogy így szolgálják a szolidaritás törvényét — az Atya végtelen kegyelmében minden egyes jóakarató szellem-gyermekével egyidejűleg egész seregét küldi testöltésre a tudatlan, éretlen és ellenszegülő szellemeknek is. **Mondhatnám tehát nektek azt is, hogy a spiritizmus fellépése szoros összefüggésben van az emberek általános romlottságával,** mert mennél több szellem érik meg arra, hogy ide a földre, mint tisztulni, javulni vágyó szellem lejöhessen, annál több lesz azoknak a javításra szoruló ellentétes szellemeknek száma is, akik velük együtt leküldetnek.

Ne gondoljátok azonban, hogy ez az aránytalanság a jóakarató és az ellentétes szellemek között az ügynek ártalmára lenne, és a szellemi világosság terjesztésének visszamaradására vezetne. Oh nem; az Atya itt bölcsen, előrelátóan dolgozik, mint mindenben ő tudja és látja, hogy valóban jóakarató földi gyermekei, ha okosan keresik mindenben az ő bölcsességét, be fogják látni, hogy nekik csüggedniük semmi körülmények között sem szabad, s éppen ezért mennél több és több a rossz emberek száma, annál nagyobb kötelességük mindig nagyobb kitartással, hittel és bizalommal teljesíteni földi feladataikat.

Ti nem láthatjátok, de igenis látjuk mi, hogy egyetlen egy ébredező s javulni vágyó spiritista körül is milyen nagy küzdelme indul meg a jó és rossz szellemeknek. De azt már csakugyan nem is lenne jó látnotok, hogyha ez a jóakarató ember kitart, milyen csodá-

latos változást tud előidézni szellemvilágbeli környezete között; mert ha ezt láthatnátok, bizony elbíznátok magatokat. Egy rossz, tisztátalan szellem sokkal kevésbé tudja megmételyezni környezetét, mint amilyen arányban arra javítólag képes hatni a tisztuló földi ember. Mert a földön a hasonlóság törvénye mégsem érvényesül olyan kérelhetetlenül, mint a szellemvilágban. Így magyarázható meg, hogy az emberek általános rosszasága dacára sincs olyan nagy arányban szükség a jobb érzésű, jobb megismerésű emberekre, mint ahogy emberileg képzelnétek. Egyelőre elég, ha a rossz emberek, a gyenge és sötét-lelkű földi szellemek között csak úgy vagytok itt-ott elszórva, mint a só az ételben, melyet azonban titokban, láthatatlanul mégis csak át- meg átjár, és megízécsit. „Ti vagytok a világ sója”, mondá az Úr az evangélium szavai szerint.

Azért hát ne is aggasszon, de annál kevésbé térítsen el feladataitoktól annak a látása, hogy mennyire terjed a világon a szellemi sötétség és ellenszegülés. Egy hajszálnyira sem terjed jobban, mint ahogy az Atya bölcsessége azt jónak látja, s egyetlen egy ébredő, javulni vágyó szellemmel sem küld le kevesebbet a földre, mint amennyi szükséges ahhoz, hogy mint a só el legyen hintve közöttük. Ti csak igyekezzetek — ki-ki a maga munka- és feladatkörében — mindennap elvégezni azt, ami reátok van bízva, nem törődve az emberek rosszaságával, hanem igenis törődve azzal, hogy önmagatokat ellenőrizzétek. Vigyázzatok és imádkozzatok szakadatlanul, hogy meg ne ízetlenedjete, azaz hogy hiteteket és megismeréteket meg ne gyengítsék, és el ne rabolják az ellentétes szellemek, akik közül mindeniteknek — előirt törvény szerint — egy sereggel kell megküzdenetek. Igaz, hogy e küzdelem nehéz, de minden legkisebb győzedelmek hatalmas térfoglalást jelent a földön inkarnálódó szellemek számára, és hatalmas tőkét gyűjthet így mindenki az örökélet számára magának épp úgy, mint *amennyire nagy és súlyos a felelőssége is, ha már egyszer megismert igazságaihoz és felismert rendeltetéséhez hűtlen lesz, s rossz példaadásával számtalan testvérét tartja vissza előirt haladásától.*

Aki ilyen szemüvegen át nézi a spiritizmus célját és rendeltetését, az nyugodtan, sőt örömmel tűri és szenved a világ keserűségét és gonoszságát, szívesen kiveszi részét önmunkálkodásával az emberiség lassú, törvényes átalakításában, de azután nyugodt is lehet, hogy az Úr soha el nem hagyja, sőt lépésről lépésre csodálatosan

megoltalmazza, megsegíti és megjutalmazza őt az ő békeességével és az ő szeretetével.

Intés összetartásra.

Valahányszor egy-egy új egyleti év megnyitásához közeledünk, az én lelkem mindig telve volt hálával és aggodalommal. Hálával, mert ha visszatekintettem az elmúlt évre, lehetetlen volt nem látnom az Atya végtelen kegyelmét, szerető atyai gondoskodását, mellyel egyletünket elhalmozta, s megengedte, hogy oly hosszú időn át sértetlenül és osztatlanul fennmaradjon; aggodalmaskodtam pedig azért, mert ismertem az emberek gyarlóságát, tökéletlenségét a magaméval együtt, s attól tartottam, hogy az újabb egyleti évben ez a tökéletlenségünk egyben-másban keresztülhúzhatná az Atya számadását.

Most, hála az ő végtelen kegyelmének, másként gondolkodom, mert másként látom a helyzetet. Az a hit és bizalom, mely lelkemet mint földi emberét eltöltötte arra nézve, hogy egyletünk mint Isten alkotta védvára a szellemi világosság munkájának, állni fog, mert állania kell, megdönthetetlen bizonyossággá érlelődött bennem. Most szellemi látásommal megengedetett nekem az is, hogy az egész szellemi mozgalomnak minden fázisát áttekinthessem a kezdet kezdetétől fogva, s belepillanthassak annak jövődjé kialakulásába is, melynek tervei a legapróbb részletességgel csodálatosan vannak kidolgozva. Látszik, hogy a mű a Mester kezében összpontosul, mert mesterileg van előkészítve, olyan stratégiai bölcsességgel és előrelátással, amelyenről ember magának fogalmat nem alkothat, ha még olyan erősen át van is hatva annak a tudatától, hogy minden úgy van jól, ahogy van.

És amikor itt a szellemvilágban úgy látom az eseményeket, mint a legszebb és legdicsebb jövőnek hajnalhasadását, amelynek ébresztő, üdítő és boldogító napsugaraira megszámlálhatlan szellemtestvérem fog ébredezni, munkálkodni, hinni és szeretni, — akkor ismét csak megsemmisülve érzem magamat a mérhetetlen kegyelem láttára, mely elhozta az én időmet is, s elhozta a ti időtöket is, kedves testvéreim, az igazi szellemi öröm és előhaladás boldogságának megérzésére és megértésére.

Milyen csodálatos képet is tár ez a maroknyi emberiség a tisztábban látó szellem látása elé! A nagy tömegek lelki sötétségbe

merült elfajulása, itt-ott romboló, testet, lelket ölő munkája közepette is mennyire meglátszik a szerető Atya bölcs gondviselésének és kormányzásának nyoma! Minő megfoghatatlan csodás eredmények születnek meg az egyes emberek lelkében éppen azoknak az eseményeknek és jelenségeknek láttára, amelyeknek törvényszerűségével nem akarnak törődni! És milyen csodálatosan egyengeti éppen a bűn és a vétek garázdálkodása annak a szellemi hajnalhasadásnak útját, amelynek sugarait végre az Atya bölcsessége és szeretete jónak látta intenzívebben küldeni a mély és elszomorító sötétségbe!

Kedves testvéreim, sokat, talán a megengedettnél is többet foglalkozom veletek; talán nem is lenne szabad annyit és annyiszor közöttetek lennem, mint ahogy teszem, de nem tehetek róla, mert érzem, hogy még sokkal jobban össze vagyok forrva veletek azóta, mióta testben elhagytalak benneteket, s kevesebb akadálya van annak, hogy segítségetekre legyek. Hiszen az ember is csak úgy van vele; mennél több világosságra és mennél több szellemi kincsre tett szert, annál jobban él lelkében a vágy ebből a kincsből mindig több testvérének osztogatni, és ha önzetlensége gyarapodik, az a legnagyobb öröme, ha háláját Isten iránt úgy róhatja le, hogy másokon segít. Hát még a jóakarátú, tisztuló szellem, akire özönével áramlik minden parányi jóakarátával szemben a tisztább, önzetlenebb szellemtestvérek szeretete, hogy ne lenne boldog, ha ott lehet azok között, akiket úgy szeretett, s akiket most tisztábban, okosabban szeret?! Ez a tisztább és okosabb szeretetem ösztönöz engem most is arra, hogy az egyleti élet új korszakának küszöbén megint elmondjak nektek egyet-mást, ami a szívemen fekszik, úgy megvilágítva, ahogy most látom a dolgok állását.

Nem ok nélkül mondtam, hogy megdönthetetlen bizonyossággá vált bennem az a hit és bizalom, hogy egyletünk Isten dicsőségére állani fog, mert állania is kell, és szeretném, ha minden egyes testvérem, aki e sorokat olvassa, akár közelebbi, akár távolabbi viszonyban van ezzel az egylettel, ugyanezzel a bizonyossággal nézne elébe annak a szellemi munkának, amely a jövőben vár reája az egylet vezetése, irányítása mellett. A szellemi vezetők már sokszor kijelentették, de újból és újból ismételniük kell, mert az emberek hite és különösen bizalma nagyon ingatag talajon áll, — hogy **a budapesti szellembuvárok egylete az a pont, ahonnan hatalmas szellemi mozgalomnak kell kiindulnia** — s idővel, majd ha a benne egyesült

emberek arra érettekké válnak, nemcsak befelé munkálkodnia, hanem az emberek által is láttatnia és észre vétetnie. A vezetők azért is jónak látják ismételni ezt a prófécíát, mert tudják, hogy Isten kegyelme még magában véve nem elég ahhoz, hogy a jövődőlés be is teljesejék, hanem szükséges, hogy minden egyes ember, aki a szent ügynek zászlója alá állott, külön-külön maga is érezze és higgye, hogy az egyletnek ez a jövődőlje. De ez a jövődől csak akkor fog bekövetkezni, ha mindenki úgy él és úgy dolgozik önmagán, ahogy azt a szellemi vezetők kijelentik, mint az Atya akarátát.

Tudnotok kell, hogy a szellemi vezetők nem ötletszerűen, hanem tervszerűen irányítják a mi egyletünknek szellemi életet. Ismerik minden egyes embernek hibáit és erényeit egyformán, s éppen azért, mert ismerik, számolnak is azokkal addig a határig, amíg számolniok kell. Ehhez szabják, ehhez mérnek szellemi tanításaitak akár a szorosan vett tanító megnyilatkozásokban, akár azokban a példaadásokban, amelyeket a szenvedő és bűnhődő szellemek által nyújtanak nektek. A kinyilatkoztatások szorosán meghatározott program szerint adatnak, és ha ti nem is tudjátok azokban felfedezni a fokozatos haladás jeleit, a dolog mégis úgy áll, hogy minden egyes manifesztációban olyan igazsággrészecekek látnak napvilágot, amelyeket éppen a mindenkor jelenlevők lelki szükséglete, megismerése és haladása megkíván. Hogy azután végighallgatja-e ezeket a tanításokat, vagy pedig elég gyenge ahhoz, hogy az ellentétes szellemek által el engedi térítettni magát a szorosán számára is előirt szellemi iskola látogatásától, az már egészen az ő dolga, s azért már csak ő felel és senki más.

Sokszor szomorúan tapasztalom egyik-másik testvéremnél, milyen kevés gondot csinál magának abból, hogy az üléseket látogatja-e rendesen, vagy nem. Különböző álokoskodásokkal áltatja magát, csakhogy valamiképpen igazolja hanyagságát vagy nembánomságát. Addig azonban, míg ebbeli gyengeségéért még itt-ott szemrehányást tesz önmagának, a baj nem oly nagy, s könnyen reparálható is, mert utóvégre újból győzedelmeskedhetik benne a vágy újabb tanítás és tanulás iránt. A baj akkor nagy, és az illető akkor áll legközelebb bukásához, a zászló iránt fogadott esküjének megszegéséhez, mikor azt hiteti el magával, hogy az ő számára már újat, hasznosat, olyat, amiből neki még tanulnia kell, az ő köre már úgy sem nyújthat; szóval ő már kinőtt annak gyámkodása alól. Tényleg ezek

az elbizakodott testvérek azok, akik elhullanak a harcosok soraiból, s akik ezzel ahelyett, hogy törvényesen haladnának, erősödnének, s megismerésben gyarapodnának, előbb stagnálnak, azután visszaesnek. Sőt bizony, ha nem vigyáznak eléggé, még egészen hűtlenné is lesznek; mert hiába, az ember gyarló, tökéletlen és esendő lélek. Kísértései mindenütt vannak, s leleselkednek reá, s ha nem bízik rendíthetetlenül abban a vezetésben, amely számára azért rendeltetett ki, hogy hagyja magát nemcsak egy darabig, hanem végig vezetett ni általa, lassan-lassan kiesik a kör soraiból, azaz kikapcsolja magát annak kötelékéből.

A vezérlők ismételten s időről-időre reá szoktak mutatni erre a veszedelemre, de hiába ismételtetik, azért mindig akad olyan, aki saját gyengeségének és az ellenség cselvetéseinek áldozatul esik. Megmondattott időről-időre, a kijelentések és látományok alakjában is, hogy ilyen kiválások, elhullások ezután is ismétlődni fognak, és bizony fájdalommal látom, hogy egy-egy áldozat mindig akad a horogra, s egyik-másik nem is sejtí, hogy ő van kiszemelve, őt ingatják és kísértik az engesztelhetetlen ellenségek. Nekünk, szellemeknek, nem szabad őket figyelmeztetnünk, mert ki-ki önmagáért tartozik helyt állani, dolgozni és harcolni. Nekünk csak az van megengedve, hogy örökösen és mindenkit általánosságban igyekezzünk a környező veszedelemre figyelmeztetni a szellemek példaadása által. De a kezét nem foghatjuk meg senkinek, ha önmaga ellen emel fegyvert oktalan elbizakodottságában, vagy abbeli gyengeségében, hogy embertársainak az övéhez hasonló hibái vagy gyöngéi által elkedvetlenedve, mindinkább hajlik a kísértő szavára, mely minden erejéből megkísérli őt eltávolítani testvérei köréből, ahonnan minden körülmények között erőt tudna meríteni további küzdelmeihez és ellenálásához.

Hát lássátok, kedves testvéreim, ilyen a szegény, bukott emberi szellemnek sorsa még ott és azok között is, akiket az. Atya végtelen kegyelme soha egy pillanatra sem hagy a nekik szükséges szellemi táplálék nélkül; de mit tehet róla, ha nem akarják, vagy ha már egyszer felismerték is, elhítetik magukkal, hogy az a táplálék már nem elégítheti ki őket, mert többre, szebbre, értékesebbre méltók. Most elképzeltetitek, milyen nehéz nekünk, szellemeknek ott hatni tudni, ahol a szellemi gög és elbizakodottság már jóelőre elzárja az útját minden szellemi világosság lehetőségének bizony nehéz, s két-

szeresen nehéz munka akkor, ha még azok közül is áldozatul esik egyik-másik testvérünk, akiket elhalmozunk jóakarattal és szeretetünkkel.

Az én lelkem, szellemem össze van forrva egyenkint mindnyájatokkal, akiket ebben a körben felavattak. Én tudom, mert látom, ha akad is közöttetek olyan, aki az én és a vezetők nagy fájdmára kibukik a kör soraiból, azért a megjósolt szép jövődönök útját fel nem tartóztathatja semmi. Itt közöttetek, közöttünk, nem is olyan nagyon hosszú idő multával, nagy, hatalmas és erős szellemi központnak kell megteremtetnie, de mi úgy szeretnők, s úgy is kérjük az Urat, hogy ne engedjen egyet is megtántorodni közületek, hiszen neki kedvesebb egy megtért bűnös, mint 99 igaz, s mi is elmennénk szívesen mindenkor egy-egy eltévelyedett báránynak megkeresésére, ha hagyná magát keresni és megtalálni. Én különösen végtelenül boldognak érezném magamat, ha mindenki kivétel nélkül kiérdemelné méltó jutalmát ennek az édes, nagyon szeretett körnek felvirágoztatása körül, mert hiszen végtére is egymásért és egymásnak kell dolgoznunk Isten dicsőségére mindnyájunknak. S aki nincsen velünk, bizony ellenünk és a szent ügy ellen van az, még akkor is, ha szentül meg van győződve róla, hogy útjainknak a többi testvérek hibájából, vagy az ő kiválóbb szellemi kvalitásánál fogva el kellett vagy el kellene válnia. Nem igaz és százszor nem igaz! Annak, aki a kereszt jelét, mint ennek a körnek összetartozandósági jelvényét megkapta, és elfogadta, csak itt és nem más helyen, csak ezekkel a testvérekkel és nem másokkal van közös, együtt vállalt, együtt kért feladata, a kiválás vagy elhidegülés sohasem az Atya bölcsessége és kegyelme által védett, óvott és nagyra nevelendő közösségnek, hanem mindig és kizárólag csak a kiválónak lesz kárára. Mert az Atya művét sem egy, sem több ember vagy szellem meg nem semmisítheti, meg nem szégyenítheti!

A médiumi érintkezés mikéntje.

Ha mar az Atya végtelen kegyelme megengedi nekem, hogy tovább folytathassam veletek szellemi munkámat, szeretnék minden egyes alkalommal olyat mondani nektek, ami nemcsak értelmetekhez szól, hanem szívetek érzelmeire is hathat. Hálátelt szívvel ismerem el, hogy már eddig is több az, amit kaptam, mint amennyire számítottam. Tudtam ugyan, hogyha átvjövök a szellemvilágba, nemcsak nem

leszek elszakítva, elválasztva töletek, de újabb és nehezebb feladatot kapok veletek szemben, mégsem gondoltam azonban arra, hogy ennyi idő után is meg lesz engedve rendszeresen foglalkoznom veletek.

Hát pedig ez csak onnan van, mert a testben lévő szellem a legtávolabbról sem tud magának fogalmat alkotni arról, hogy mit is fog ő odaát a szellemvilágban művelni, s mennyi az az idő, amely alatt magasabb feladatokra érik meg, mint az emberekkel való közvetlen foglalkozás. Hiába akarnék erről bővebben beszélni nektek, nem sikerülne; nem sikerülne még ezáltal az eszköz által sem, akinek most kezét vezetem, s akit előbb úgy átíttam, begöngyöltem fluidjaimmal, hogy még ha akarná is csak nehezen tudna szabadulni szellemi befolyásom alól.

Hanem azért mégis megpróbálok vele valamit; annyit, amennyire közös, emberileg szerzett megismerésünk képesít, hiszen együtt dolgozott velem mint hűséges munkatársam, s ennek a hűségnek kell, hogy igazság szerint átadjam, közvetítem most a jutalmát. Hogy megértsétek, hát elmondom nektek, hogy írok és hogy közlekedem az én irómédiommal? — Hát bizony nem könnyen és olykor-olykor sokkal nehezebben, mint gondoltam volna. Megmondom azt is, hogy miért. — Neki is, mint mindnyájatoknak van elég munkája önmagával és baja környezetével, különösen azzal a környezettel, amely a legtávolabb van attól, hogy tetszenék neki az ő médiumi tevékenysége. Az ő jóvátétele is azt hozza magával, hogy a földi bűnös emberek egész seregével van mindennap dolga, mégpedig nem kevés és nem könnyű dolga. Hála Istennek már érzi, hogy okkal és rendeltetéssel állíttatott oda, ahol van, de azt is tudja és érzi, hogy nem igen szabad neki könnyűszerrel lemondania az emberek és földi hívatása iránti emberi kötelességeiről. Éppen azért nem is fáj már neki annyira, mint a múltban, hogy a szellemekkel való érintkezésben okosabb mérsékletet kell tartania, mint amikor még újonc volt. És mert ez így van, és mert helyesen és törvényesen így is kell lennie, hát nekem is ugyancsak meg kell válogatnom az időt és alkalmat, amikor eljöhettek hozzá folytatni a csevegésemet.

Tudjátok-e, mit teszek vele? Meglepem, őt váratlanul, mondhatnám orozva. Akkor jövök hozzá, mikor mindenre gondol inkább, mint reám, sőt néha egyenesen el is terelik a jó testvérek felőlem a figyelmét. Ha azt látom, hogy a levegő, az atmoszféra nem olyan körülötte, hogy azon keresztül az én fluidjaim jól hozzá férközhethné-

nek, megkérem egyikét-másikát jóakarató szellemtestvéreimnek, hogy tisztítsák meg egy kicsit a hozzá vezető utat. Sokszor órákkal azelőtt elkezdődik már ez a munka anélkül, hogy sejtelve lenne róla, mert mikor az én közellétemet már meg is érzi, akkor már az én munkám nagyon meg van könnyítve, s csak az van hátra, hogy egyikét delejes vonással fluidjaimat az ő fluidjaival összekeverjem.

Mindig törtem az eszemet rajta mint ember, hogy hogy is történik ez a szellemi kapcsolódás, és most, mikor a törvényét megismertem, bámulok annak egyszerűségén. Halljátok csak, hogy miért.

Ámbár mint orvos tudtam azt, hogy a gondolatoknak közvetítő orgánuma az agy, azt mégsem képzeltem, hogy a szellemi befolyásoláshoz elég az, ha az agyra, a közvetítő orgánumra tud valamiképpen a szellem hatni. Hiszen eleget hallottam és olvastam róla, hogy a szellemi kapcsolódáshoz a két együtt működő szellem fluidjainak keverése szükséges, de hogy hogyan és mily eszközökkel, azt el nem tudtam képzelni. Most már tudom, ha ma még, de csak egyelőre, nem is tudom nektek általatok világosan megérthető módon megmagyarázni, mert ahhoz, hogy erről valamikor a szellemek tiszta fogalmakat adhassanak nektek, nyomról-nyomra kell közelebb hozni tudni emberi képzelőtehetségeket és ismereteiteket a valóság megértéséhez. Megpróbálok azonban egy hasonlatot használni.

Hasonlítsátok a médiumot ahhoz az iskolás gyermekhez, aki először megy az iskolába. Szegényke alig tudja még, hogy miért kell neki a meleg, szerető otthont otthagynia, s annyi sok idegen gyermek közé mennie. Nem is szeret rágondolni, hogy neki most más valaki fog parancsolni, nem az anyja vagy az apja, és félve, ha kíváncsian nézi is a komoly tanító bácsit, akitől — úgy hallja — sok szépet és jót kell tanulnia. A tanító bácsi csakugyan komoly ember, de ismeri a gyermek lélektanát; tudja, hogy a szegény, picinyke fiúcska értelmisége alig bontotta még ki bimbójának legparányibb részecskéjét is, nem érne hát el semmit sem vele, ha eszéhez, értelméhez akarná intézni első tanítását. Nem is akarja őt egyelőre semmire sem tanítani, hanem piciny szívecskéjében az iránta való bizalom érzését ébreszti fel, és hogy ezt megtehesse, a gyermeki ártatlanság varázsa által csalogatva, meleg biztató szavakkal apró kérdéseket intéz hozzá, amelyekről tudja, hogy az ártatlan lélek érdeklődését lekötik. A szívéhez igyekszik férközni a kis gyermeknek, mert tudja, hogy mennyi szeretetet tud beleönteni szavaiba, és hogy a gyermeki lélek

mennyire immunis azoktól a métélyektől, amelyek nem engedik hozzáférközni a tanító szívéből kiáradó szeretet sugarait. És mert így az eredmény mind a két tényezőtől függ, s mind a kettőnek lelki diszpozíciójára van alapítva, nagyon problematikus is.

Minden egyes médiumi közlekedésnek ez a szellemi törvénye. A médiumnak, mint gyermeknek, ha kíváncsian is, de minde- nek előtt ártatlan, tiszta szívvel, üres aggyal kell a szellemi közleke- dés elé mennie, bízva a nagy tanítómesternek, Istennek segedelmé- ben, aki mindig úgy akarja őt tekinteni, mint tanulni vágyó gyerme- két, s olyan szellemi tanítót küld hozzá, aki előbb vagy utóbb szívé- hez is tud férközni, ha ugyanis ő maga, a gyermek is diszponálva van a tanítás elfogadására. A médium tiszta akarata arra nézve, hogy engedelmesen át akarja venni azt, amit szellemtestvérei szándékoz- nak általa közvetíteni, egész sereg segítő testvért vonz magához, akik maguk is tanulni, okulni vágnak. És miután a zavartalan médiumi közlekedésnek zavartalan atmoszférára van szüksége, megtisztítják ezt az atmoszférát a médium körül, hogy előkészíthessék szellem- testvérük megnyilatkozását, mely csak az övéhez relatíve hasonló fluidikus környezetben lehet relatíve tökéletes és hibátlan.

Amikor a talaj elő van készítve, s amikor ugyanabban a lég- körben él már a médium is, amelyre a nyilatkozó szellemnek van szüksége, akkor megkezdődhetik a gondolatbeli összeköttetés eszköz és szellem között. Ilyenkor a médiumnak nyilatkozni akaró szellem gondolat kisugárzásai által telített atmoszférán át az eszköz lelki organizmusa, — mely ilyenkor már bizonyos mértékig az anyagi testtől szabadabb állapotban van, — átveszi a szellem érzéseinek és érzelmeinek különböző megnyilvánulásait. S továbbítja azokat az eszköz anyagi orgánumán: az agyon át, az írás, látás és a beszéd anyagi szerveihez. Amelyek ekként automatikusan működésbe hozatnak, s az eszköztől idegen, de szelleme által asszimilált gondola- tokat és érzelmeiket materializálják, t. i. látomás, beszéd vagy írás alakjában formákba öltöztetik. A szellemi közlekedés húsége és köz- vetlensége inkább a szív húrjain át, mint az agyon keresztül jut érvé- nyesülésre. S azért tapasztalhatjátok a kezdő médiumoknál, akik még inkább az értelem, mint a szív emberei, hogy manifesztációjukban nélkülözik a meggyőző jeleit annak az idegen individuálisnak, amelynek ugyan rendelkezésére bocsájtják lelki és testi organizmu- sukot, de egyelőre még nem érzelmi, hanem csak értelmi motívu-

mokból, mert szeretetük és önzetlenségük egyelőre nincs azon a fokon, hogy egész szívükkel álljanak a manifesztáló szellem szolgálatára.

Lássátok, azért rendezi be Isten bölcsessége a dolgot úgy, hogy a médiumitás kiképzését rendszerint azoknak a szellemtestvéreknek úttörő munkájára bízza, akik a szeretet kötelékével voltak összekötve velük mint emberek. A médiumitás adománya a szív és szeretet szolgálatára van rendelve, ha tehát a mennyei tanítómester olyan tanítót akar állítani mellétek, akinek szavaiból a szeretet meleg érzését érezhetitek meg, - kell, hogy elköltözött földi szereteteitek szólhassanak először hozzátok, mert csak ők tudják előkészíteni a talajt arra, hogy később azokat is megérthessétek, akikhez nem a kicsinyes és önző földi szeretet érzelmei, hanem az egyetemes szolidaritáson alapuló szellemi szeretet kapcsa fűz benneteket a régmúltak emlékezetéből és kötelességeiből. Bölcsen és bámulatosan működik itt is mint mindenben a szeretet csodás hatalma, az eredmény pedig annál szebb és maradandóbb, mennél több és tisztább jóakarattal van tele a médium lelke az engedelmesség és alázatosság iránt, amelyek egyedül képesítik őt arra, hogy megtanulhassa a szeretet hangját és teljesíthesse ugyancsak a szeretet kötelességeit. Ezt azonban csak kitartó munkával, hittel, és bizalommal, szigorú önvizsgálattal és szeretetből fakadó önmegtagadással érhetik el a médiumok éppúgy, mint a szellemek, akiknek az emberekkel való érintkezés éppen olyan kegyelem és iskola, mint az eszközre nézve.

Az elmondottakból kettős tanulságot meríthettek. Láthatjátok egyrészt, hogy a médiumnak szellemileg és anyagilag preparálva kell lennie ahhoz, hogy szép és magasztos feladatát sikerrel tölthesse be. Másrészt azonban minden körben nemcsak a médium, hanem a kör tagjai is felelősek azért, hogy a szellemeknek és embereknek állandóan és kölcsönösen segítségére legyenek a szolidaritás törvényénél fogva.

Éppen azért a médiumnak, aki törvényesen akar haladni, lelkiileg és testileg relatíve ép és egészséges szervezetű embernek kell lennie, azért tehát a médiumnak mindent el kell követnie, hogy lelkének és testének egyensúlyát okosan helyreállítsa és biztosítsa. Csak az ilyen médium tud helyesen megkülönböztetni és ellenállni olyan befolyásoknak, amelyek lelkének vagy testének ártanak, mert ebben is, mint mindenben, szellemi vezetői részéről csak annyi véde-

lemben és csak addig a határig részesülhet, amennyit és ameddig a saját felelős szabad akaratának és kötelességeinek tiszteletben tartásával lehet és szabad nyújtani. A szellemek tudniillik gondoskodtak ugyan arról, hogy a médiumot lelki erőinek, megismerésének, hitének és bizalmának megszerzésében és gyarapításában irányíthassák, s ezzel okosan és egészségesen kormányozó úrrá tehessék önmaga fölött, de a továbbiakért a médium maga lesz felelős. Neki kötelessége önmagát lelkileg tovább képezni a szigorú önvizsgálódás, egyszerűség, alázatosság és önzetlenség által, — testi egészségét és erejét pedig pótolni és fenntartani okos életrend által, hogy hivatását törvényesen és üdvösen tölthesse be.

A körnek, illetőleg a médium környezetének viszont kötelessége mindent elkövetni, hogy a médiumot eme nagy és nehéz munkájában önzetlen szeretettel támogassa és erősítse, óvakodván attól, hogy akár szellemileg, akár fluidikusan ártson neki. Szeressék, de ne dicsérjék a médiumot. A szellemi közlekedés idejében pedig komoly magába szállás, szeretetteljes ima és érzések által nyújtsanak neki fluidikus segítséget abban, hogy nyugodt, harmonikus lelkük kisugárzásai által könnyítsék meg a preparáló és megnyilatkozó szellemtestvérek közlekedését és zavartalan megnyilvánulását.

A szolidaritásról.

Kedves testvéreim! A múltak emlékein visszatérek arra az időre, amikor megértettem az Atya hívó szózatát, s kiragadván magamat előbbi környezetemből, odahagytam emberi mód szerint már-már fényes kilátásokkal kecsegtető orvosi praxisomat. Budapest felé irányítottam szekerem rúdját, s egyszerre minden kicsinyes aggodalmaskodást félretéve, új életet kezdtem. Mennél jobban vizsgálom lelkem akkori állapotát, ébredező hitemet, s csodálatos bizalmamat abban, hogy a Johannám médiumitása által kapott kijelentéseknek bátran hihetek, annál nagyobb hálával van eltelve szívem a mi jósgos Atyánk végtelen kegyelméért, amely csodálatos módon ébresztette fel alvó lelkemet, s hívta munkába elernyedtt szellemi képességeimet.

Nem mindenitek tudja, hogy bizony nekem a spiritizmussal való megismerkedésem idejében nagyon sok számadásom volt a rováson. Részben leírtam ezt annak idején a csevegéseimben, hanem hát egészen úgy, amint volt, mégsem írhattam le mindent, hiszen a

nyilvánosság előtt még a legszerényebb és legalázatosabb lelkű ember sem képes hű képet adni elkövetett botlásairól és megismert hibáiról. Hogy tehettem volna hát én, akiben annyi gőg és elbizakodottság volt? És mégis jól esik reá gondolnom, hogy Isten kegyelméből legalább ennyire is meg tudtam magamat győzni, és ha számadásomat egész valójában nem is hoztam testvéreim tudomására, de azt nyíltan hirdettem, hogy nagyon sok tökéletlenség, mulasztás és visszaélés terhelte lelkemet.

Hálát adok érte Istenemnek, mert azóta már megtanított a tapasztalás, hogy az érlelődő léleknek első lépése akkor kezdődik a tisztulás felé, amikor, ha nem is az emberek előtt, de legalább önmaga előtt beismeri, hogy élete tele van a gyarlóságok és vétkek sokaságával, és ha ezektől szabadulni akar, első kötelessége azokat bátran vizsgálni és beismerni. Mondhatom nektek, hogy ezen a téren meg voltam és meg vagyok magammal elégedve. Nem mintha állíthatnám, hogy jól megismertem magamat, hanem mert egy pillanatig sem haboztam és késlekedtem önmagamot őszintén és igazán vizsgálni akarni. Hogy mennyire sikerült, persze nem mondhatom el nektek, mert úgy érzem, hogy még nagyon messze vagyok attól az időtől, amikor helyesen fogom magamat ismerni.

Azt hiszem, alig van már közöttetek egy is, aki nem tudná, hogy milyen fontos dolog s mennyire rendkívül nehéz kötelesség az önismeret. Természetes, hogy fontos, mert hiszen ha az ember szellemi életének törvényeivel és kötelességeivel meg akar ismerkedni, s azok szerint élni, hát első sorban azzal a kis világgal kell tisztába jönnie, amely az ő világa, s amelynek ő a kormányzója és irányítója. Csak ha ennek a kis világnak, a saját énjének lényegével és minőségével már tisztában van, indulhat neki biztos kézzel és nyílt értelemmel annak, hogy a nagy mindenséget s annak szellemi életét és törvényeit kutassa és megismerje. Igen ám, de hogy kezdje meg az ember az önismeretet, hiszen annyira vak, tájékozatlan önmagával szemben, s úgy szereti és dédelgeti a saját kedves énjét. Féltve őrizvén azt minden kellemetlenségtől és megrázkódtatástól, hogy sem fáradni nincs kedve, sem fájdalmat nem akar okozni magának azzal, hogy emberi kedvteléseit legalább egy rövid időre félretéve, bepilantson saját lelki életének rejtélyéibe.

Önmagamon tapasztaltam, hogy az önismeretnek legnagyobb akadályja az önzés, az önszeretet. Amint azonban Isten ke-

gyelméből fokról-fokra be tudtam lelkembe fogadni a világosság sugarait, mindig többeket vettem észre embertársaim, testvéreim közül, akikkel bizony azelőtt vajmi keveset törődtem. Így jöttem azután lassan-lassan, s elméletben annak a megismeréséhez, hogy minden ember, minden szellem szolidáris egymással, voltaképpen tehát nem is szabad közöttük különbséget tenni, egyiket a másiktól elkülöníteni akarni. Ha nem tudtam volna erre önmagamtól rájönni, hát rávezettek azok a szellemek, akikkel spiritisztikai kísérleteim során összekötetésbe léptem. Lehetetlen volt meg nem látnom azt az egyetemes nagy erkölcsi törvényt, mely minden szellemnek ugyanazon kötelességeket írja elő, de egyszersmind éppen ezen közös kötelességeknél fogva szigorúan meg is követeli tőlük, hogy ne csak önmagukért, hanem testvéreikért is éljenek és munkálkodjanak, mert csak a szolidaritás érzete az, ami előbbre viheti őket a haladás és tökéletesedés végtelenül lassú és fáradságos útján.

A szolidaritás nagyszerű törvényének már csak a megsejtése is korszakot alkotó pillanat egy szellem életében. Láthatjátok és tapasztalhatjátok a földi életben, minő szegény, szánandó lélek az, aki csak önmagának és önmagáért él s azok között a szűk határok között tud csak érezni és gondolkozni, melyeket önzése vont körülötte. De különösen tapasztalhatjátok ezt a túlvilág lakóinak manifesztációiból, akik mindaddig elhagyottságban, hidegben és sötétségben érzik magukat, míg csak be nem kezdik látni, hogy a szellem nemcsak önmagáért teremtetett. Emberileg is meg lehet érteni ezt a szomorú állapotot, hiszen aki nem akar tudni másokról, szellemtestvéreiről, az nem érdemelhet a szellemvilágban sem egyebet, mint hogy vele se törődjék senki.

Az ember alantas fokozatánál fogva bizony nem igen tud tovább jutni, mint a szolidaritás megsejtéséig, mert a szolidaritást érezni és törvényének hódolni is csak az előre haladott, tiszta szellemek képesek. Az a kevés ember, aki sejtje már a szolidaritást, még sokáig kénytelen teljes erejéből küzdeni önmaga és önzése ellen, míg megtanul egy kicsit érezni tudni valamennyi szellemtestvére iránt is. Ebben a nehézségben, t. i. az önzésben rejlik legnagyobb akadály a annak, hogy a szellem a valódi önismerethez jusson.

Azoknak a tanításoknak, melyeket az emberek a szellemektől kapnak, mindig megvolt és meglesz a komoly etikai jelentősége, még a legalantasabb szellemek nyilatkozataiban is, mert az

isten gondviselés bölcsessége úgy rendezte be a szellemi élet törvényeit, hogy mindenkinek alkalmat adott nálánál okosabbtól, erősebbtől tanulni valamit. Így kell tanulniok a szellemektől az embereknek is a valódi önismeretet. Láthatjátok a szeánszokon, hogy a szenvedő szellem mindaddig szenved, míg legalább egyetlen őszinte pillantást tud önmagába vetni. Ezt pedig Isten a spirituális érában azért engedi meg az embereknek látni, mert a szellemek élettapasztalatai, szenvedései által akarja őket az önismeretre tanítani. És valamint az emberek nem tudnának a szellemekre hatni, ha nem ébredne fel lelkükben a vágy önzetlenül segítségére menni szenvedő testvéreiknek, viszont ezeknek a szenvedő testvéreknek megnyilatkozásaiból az embereknek csak akkor lesz hasznuk, ha őket helyes önismeretre hozván, maguk is alkalmazzák saját tanító rendszerüket önmagukkal szemben.

A szeánszokon jelentkező tiszta szellemek szelíd és türelmes bánásmódja sokszor csodát művel alantasabb testvéreiknél. A legmegátalkodtabb szellem rideg, szeretetlen lénye is megtörik a tiszta, erős szellemi szeretet ostroma alatt, s nem egyszer boldogan tapasztaljuk, hogy a megbánás könnyei váratlanul felfakadnak még ott is, ahol első látszatra semmi eredményre sem volt kilátásunk. Igen, mert az Atya végtelenül bölcs és szeretetteljes, és tudja, kit kell megszólaltatnia elesett, sötétségben lévő gyermekével szemben, és ha ez a gyermek megérzi a hozzá közeledő szellemi szeretet melegét, nyert ügye van úgy a vezetőnek, mint a vezetettnek.

Ezt a példát kell követniök az embereknek is egymással szemben. Példát kell venniök a szellemektől abban, hogy előhaladásukhoz és megvilágosodásukhoz az első lépés az ébredező önismeret, és hogy erre az önismeretre a szeretet hangján lehet legbizonyosabban reávezetni a szellemet. Már többször mondtam nektek, hogy a spiritista testvéri gyülekezetek tagjainak csaknem mindenike volt valamikor preegzisztenciális viszonylatban többi testvéreivel. Mindenik hozott magával valami számadást, jóvátételt és kiegyenlítést másik testvérevel szemben, a szellemek pedig szeretetteljesen reáirányítják figyelmüket mindig arra, hogy egymásért és egymás javára csak szeretettel dolgozhatnak eredményesen. Szeretettel kell tehát minden testvérnek a másikat abban is segítenie és támogatnia, hogy helyes önismeretre tegyen szert. De nem ám úgy, hogy testvéreinek felfedezett hibáit ridegen a szemébe mondja, hanem általános érvé-

nyű megfigyelések szóvátételével, gyöngéden és szeretettel!, közösen tárgyalván vele a közös hibákat, melyek minden emberben többé-kevésbé megvannak.

Hogy erre csak tiszta, erős, jószándékú és alázatos lélek képes, az természetes, mert aki nem alázatos, az meglátván másokban a hibát, kérlelhetetlenül el fogja azokat ítélni anélkül, hogy önmagában is meglátná ugyanazokat a hibákat. Az alázatos önvélekedés tehát elengedhetetlen alapja az önismeretnek, és csakis az ilyen önismeretnek jöhetnek segítségére azok a tapasztalatok, amelyeket embertársainál, szellemtestvéreinél mindenkinek joga, sőt kötelessége nyílt tekintettel meglátni és megítélni is, anélkül azonban, hogy azt elítélné. A szeretetből kiinduló megítélés nemcsak arra való, hogy a másokban megtalált hibákat magunkon is felfedezvén, óvakodjunk azoknak elkövetésétől, hanem hogy testvéreinket alkalomadtán szelíden és szeretetteljesen, gyöngéden és kíméletesen reávezzük a helyes önismeretre, nem szépítgetve, vagy mentegetve, sőt őszintén beismerve a saját tökéletlenségünket is.

Ezt is, mint minden egyebeket okkal és célzatosan mondtam el nektek. Ismerem egymás iránti bánásmódokat és gondolkodásokat. Látom, hogy egyik-másik közületek, még olyan is, aki az önmunkálkodásban már vitte valamire, mennyire nem csinál lelkiismereti kérdést abból, hogy többi testvéreivel szemben kicsinylő módon gondolkozik, s magát amazok fölött állónak képzei. Igen, mert nem ismeri önmagát, mert nem alázatos, és félreismeri a szeretet kötelességeit önmagával és testvéreivel szemben. Jobban szereti ugyanis önmagát, mint felebarátját, holott a főparancsolat így szól: Szeresd felebarátodat, mint önmagadat. Ezeknek szeretném odakiáltani: **Ember, ismerd meg magadat, mert ha megismerted, bizony nem fogsz senkit alattad állónak tekinteni, sőt mindenkiben fel fogsz találni olyan jó tulajdonságokat, amelyek benned nincsenek meg,** ellenben nem tudhatod, vajon nincsenek-e meg benned mindazok a hibák, amelyeket többi testvéreidben megláttál!

A lélek és test harmóniája.

Ha az ember földi feladatairól és rendeltetéséről azzal a világsággal gondolkozik, melyet a spiritizmus gyűjt lelkében, azt fogja tapasztalni, hogy sok mindentről le kell mondania, amihez azelőtt, sőt néha megismerése kezdetén is görcsösen ragaszkodott. Ez a lemondás pedig vonatkozik nemcsak a különböző hibákra és szenvedélyekre, amelyekről minden jóakarató szellem szívesen szeretne minél előbb lemondani, hanem jelenti sokszor azt is, hogy lemondást, önmegtagadást tudjon gyakorolni oly eszméknek és törekvéseknek feláldozásában is, amelyeknek helyességéről általában meg van győződve, de be kell látnia, hogy egyénileg, önmagára vonatkoztatva, nem szolgálhatnának szellemének valódi előhaladására.

Így például szép és magasztos törekvés a lélek és a test harmóniájának megteremtése, s ama törvényeknek összeegyeztetése, amelyek kormányozzák a szellem befolyását a testre, s viszont a testi és anyagi élet követelményeit szabályozzák úgy, hogy annak elhanyagolása károsan vissza ne hasson a szellem munkálkodására és előhaladására. Ámde a spiritisták jórésze abban a téves felfogásban ringatja magát, hogy amint megismerése gyarapodik, mindig kevesebb és kevesebb fontosságot kell tulajdonítania a test kívánalmainak, mert hiszen a cél: az anyag szellemesítése. A hosszú nélkülözések által éhes szellem tagadhatatlanul nagyobb mennyiségű szellemi táplálékot óhajt magához venni megismerése kezdetén, mint amennyit voltaképpen megemészteni tud, s ez az oka rendszerint annak, hogy a kezdő spiritisták szokatlan mohósággal fognak hozzá spiritisztikai ismereteik gyarapításához. De tagadhatatlan az is, hogy habár végeredményében minden szellemi munka az anyag szellemesítését célozza is, **minden fejlődésnek és haladásnak lassú a törvényes menete és éppen azért lassan és óvatosan kell a szellemnek is elkezdenie saját anyagi énjének átszellemesítését**, mert az elharmarkodott vagy túlzásba vitt munka könnyen vesztére, romlására vezethet.

Itt is, mint mindenben, megnyilvánul az ember tökéletlensége és egyoldalúsága. A gőg és az elbizakodottság megszólal benne, és követeli tőle azonnal a maga jogait, mihelyt tudatára kezd ébredni annak, hogy nem pusztán anyagból alkottatott, hanem halhatatlan lelke, szelleme is van, amelyet önmagának kötelessége megtisztítani a bűntől és szennyől. **Megnyilvánul pedig abban, hogy egyszerre**

sokat, lehetetlenül sokat akar ezen a téren önmagától követelni, elfeledvén, hogy a törvénynek ebben is, mint mindenben szigorúan előírt határai és követelményei vannak, melyeket büntetlenül áthágni nem lehet soha.

Ez a törvény egyenlő pontossággal és szigorúsággal alkottatott meg úgy a szellemi, mint az anyagi kibontakozás számára. Az Isten kezéből tisztán, büntetlenül kikerült szellem teremtésekor törvényen felüli állapotban, Isten végtelen kegyelmének és szeretetének oltalma alatt kezdte el pályafutását. Megvoltak hozzá mindazok az eszközei, melyeket ismeretének, szabadságának és szeretetének gyarapításában saját tökéletesedése érdekében okosan és bölcsen felhasználhatott volna, ha nem akart volna többet elérni, mint amennyit az Atya bölcsessége előírt számára. Igen ám, de többet akart, s ezzel egyelőre elvesztette jogcímét a kegyelemre. Törvényvilág alkotását tette szükségessé, melynek most már szigorúan megszabott korlátai között véres verejtékével kell visszaszereznie az elvesztett paradicsomot. **Elképzelhetetlenül hosszú idők múltak el azóta, s ki mondhatatlanul messze távolságra buktak alá a szellemek fokról-fokra mindaddig, míg végre emberekké lettek, magukra vévén a teljes anyagiasság eme durva börtönét: az emberi testet.**

Aki ezt a mérhetetlen nagy időt képzelete elé bírja állítani, s okosan gondolkozni is tud arról, hogy minden szellemnek ugyanazon fokokat kell visszafelé átküzdenie, amelyeken keresztül idáig lebukott, és hogy a fölfelé haladás útja sokkal nehezebb, mint a lefelé való haladásé, az tisztában lesz azzal is, hogy a durva, anyagi testet öltött embertől az Isten bölcsesége és igazsága nem követel és nem követelhet erejét meghaladó munkát ezen a téren sem. **Különösen nem követeli tőle azt, hogy a szellem törvényes lakóhelyéül adott anyagi testét sanyargassa, s ez által anyagi erejét lefokozza vagy éppen teljesen megbénítsa a szellem rovására.** Az Isten az embertől csak azt kívánja, hogy lépésről-lépésre, fokról-fokra ismerje meg szellemi kötelességeit anyagi testével szemben, s ugyancsak fokról-fokra, törvényesen és megengedett módon erősítse, táplálja testét abból a célból, hogy a szellem lelki testének egészséges tartózkodási helyévé avassa, s meg ne rövidítse őt abban, hogy idő- és számtörvények szerint előírt feladatát és rendeltetését betölthesse.

Az ember mint testbe öltözött szellem tehát igenis felelős azért, hogy a teste és lelke közötti harmóniát előkészítse és meg-

teremtse, de távolról sem akként, hogy, az anyag szellemesítésének jelszava alatt lábbal akarja tiporni a test anyagi törvényeit. A szellemnek tiszteletben kell tartania a test követelményeit, a testnek pedig kötelessége rendelkezésére állani a szellemnek az utolsó pillanatig, melyet az isteni gondviselés írt elő számára. És aki e törvények ellen akár a szellem, akár a test rovására vét, szigorúan bűnhődni fog. Kétszeresen bűnhődik azonban az, aki ezt a törvényt ismeri, mert: akinek van, adatik annak, és akinek nincsen, még az is elvétetik tőle, amije van.

Krisztus Urunk e kijelentését mindenféle testi és lelki adományra kell értenie az embernek, s egyiknek úgy, mint a másiknak hasznos és okos gyarapítására kell a testbeöltözött szellemnek törvényes eszközökkel törekednie. Az a törvény, hogy minden anyagnak át kell szellemesülnie, a küzdő földi emberre nézve, aki még nagyon is mélyen bele van gyökerezve a testiségbe, csak annyit jelenthet, hogy e testiség durva szenvedélyeit és szokásait kell meggyőznie, mert ennél tovább mint ember alig haladhat. Testét mint eszközt kapta lelki tulajdonainak tisztítása és nemesítése érdekében, magával hozván abban mindazokat a csirákat, melyek lelki foltjainak, bűneinek következményei. Ezeket a csirákat vagy elfojthatja és kiirthatja önmagából, ha van hozzávaló helyes önismerete és akaraterije, vagy pedig nagyra nevelheti, ha nem képes lelki, szellemi kötelességeinek élni és azok szerint cselekedni. **Ebből azonban távolról sem következik az, hogy az embernek erőszakot kellene tennie önmagán s kötelessége lenne egyszerre kiirtani magából mindent, ami lelkében és testében meggyökerezett.** Az embernek okos mérséklettel kell vizsgálnia mindent, első sorban azonban hibáit és azokat a törvénytelen hajlamait, amelyeknek uralma volt az oka testi bajainak, gyengeségének vagy betegségének, mert hiszen azt már tudjátok, hogy minden testi baj lelki okokra vezethető vissza.

Abban a mértékben, amint a szellem érlelődik, amint megismerése és látóköre gyarapodik, tisztul periszpirtje, lelkítése is, egészséges, tiszta lelkítést pedig egészségessé teszi az anyagi organizmus szerveit is, ha ugyan valamely múltból származó bűnhődésnek vagy jóvátételnek következtében ennek az organizmusnak nincsen olyan hibája, amelyet ebben a földi életben már meggyógyítani nem lehet. Azoknak a spiritistáknak tehát, akik helyes úton járnak, és akik a lélek és a test egymáshoz való viszonyát felismerik és aszerint

élnék, amint azt a törvények előírják, előbb-utóbb testben és lélekben is meg kell gyógyulniok és erősödniök, ha — mint mondám — bűnhődésük törvénye másként nem követeli, aminek azonban félreismerhetlen jelei vannak. Ezek szerint éppen megfordítva áll a dolog, mint ahogy a materialisták hirdetik: a spiritizmus helyes és okos életelvei és életrendje mellett **testben és lélekben erős és egészséges generációt lehet felnevelni, amelynek azután semmiféle anyagi orvosságra sem lesz szüksége, mert ki-ki önmagának lehet lelki és testi orvosa, ha szelleme átvette teste fölött az uralmat.**

Hanem éppen itt van aztán a szükség a vigyázásra és önmérséklésre. A test törvényei éppen úgy megkövetelik a maguk jogait, mint a szellem törvényei; egyiknek a másik rovására nem szabad sem túltengeni, sem visszamaradni. **Az igazi komoly spiritista minde- nek előtt lelkének tisztításához, gyógyításához és nem testének leigázásához fog hozzá.** Szaporodó megismerése megláttatja ugyan vele lelkének és testének diszharmóniáját, de okossága éberségre fogja őt ösztönözni éppen úgy a szellemi táplálkozás mérséklésében, mint a test követelményeinek tiszteletben tartásában. Annak tudatában, hogy törvényesen csak nagyon lassan haladhat elő úgy az egyik, mint a másik téren, ha még nagyobb diszharmóniát nem akar létrehozni, csak fokról-fokra szoktatja lelkét és testét az okos önmegtagadásra és önmérséklésre. Nem a durvább lelki hibák vagy testi szenvedélyek leküzdését értem, mert ezekre teljes erejéből és késedelem nélkül rá kell vetnie magát, — hanem azoknak a ferde szokásainak és lelki, testi életrendjének fokozatos megváltoztatását, amelyeket szellemi tisztánlátása szükségesnek ismert fel lelke és teste boldogulására.

És itt bizony, — amint előrebecsátottam, — sokszor le kell mondania megismert igazságainak azonnal való érvényesítéséről. Úgy kell kezelnie önmagát, mint ahogy a gondos orvos kezeli betegeit: lépésről-lépésre menni vissza a különböző betegségi tünetek forrásaira, s nem egyszerre, hanem egyenként igyekezni azok ellen szereit beadni, hogy még nagyobb zavart és diszharmóniát ne idézzen elő. Mít jelent ez spiritista szempontból? Azt, hogy nem elég annál az ismeretnél megállani, hogy az anyag szellemesítése a cél, hanem okosan és ésszerűen kell tudni számot vetni azzal is, hogy és miként kell elkezdni ezt a munkát. Mít lehet és mit szabad megengedni a testnek, hogy a szellem tisztulásának gátat ne vessen, s mit a

szellemnek, hogy a test rovására sokat, többet ne akarjon, mint amennyire képes és amennyi elő van írva számára.

Krisztus Urunk a példa ebben is mint mindenben. Ő sem aszkéta, sem különc életet nem élt. Élt mértékletes, tiszta, egyszerű életet csak úgy, mint korának többi, Isten törvényei szerint élő gyermekei, tanításaiban pedig mindig a természetes, mesterkéletlen, egyszerű, de törvényes lelki és testi életrend követelményeit tárta hallgatói elé. Tudta ugyanis, hogy a léleknek épségéhez és harmóniájához nem túlzott erőfeszítésekre, hanem törvényes és igazi lelki életre és az ilyen lelki élet által automatikusan irányított testi okosságra és észszerűségre van szükség. Aki másként gondolkozik róla, az nem ismeri őt, nem is fogja tanításának hasznát venni.

Mondjatok hát le, kedves testvéreim, — akiket illet, — minden szellemi stréberségről azon a téren is, hogy testi, világi életmódokban minden áron megkülönböztessétek magatokat a többi egyszerűen, gondosan és okosan élő hívő emberektől. Ne féljetez megadni a testnek is azt, amit az ő helyesen felismert törvényei megkövetelnek, és ne akarjátok szellemeteket teljesen emancipálni a test észszerű követelményei alól, mert bizony mondom nektek, nem értek el semmi célt vele, sőt könnyen meglehet, hogy megrövidítetek földi életeteket is, ami pedig szintén egy neme az öngyilkosságnak.

A főszabály az, hogy a spiritistáknak — amennyire tőlük függ — testben és lélekben egészségesnek, épnek és erősnek kell lennie, minden téren követésre méltó példányképpül szolgálván a többi embereknek, s élő cáfolatául azoknak a rosszakaratú vádaskodásoknak, hogy a spiritisták idegbeteg, hisztérikus emberek. Aki nem egészséges, tartson szemlét önmagában; keresse az okát Isten kegyelméből és a Tőle nyerendő világossággal, s bizonyára meg fogja azt találni, s látni fogja, hogy betegsége csak arra vezethető vissza, hogy vagy testével nem törődött kellően, vagy szellemi foglalkozásában lépte át a törvény határait. A spiritista minden túlkapásért nemcsak önmagával s vállalt feladataival, hanem a világgal szemben is kétszeresen felelős. Mert az embereknek csak okos, egészséges, szellemileg és testileg ép emberek imponálhatnak, és csakis így csinálhat valódi propagandát a spiritizmus szent ügyének is ahelyett, hogy elriasztaná tőle még azokat is, akik már esetleg érettek lennének a valódi hit és igazság befogadására.

Búcsúzó.

Kedves testvéreim! Az Isten útjai kifürkészhetetlenek. Mindenekben azt látjuk ugyan, hogy az ő bölcsessége és szeretete kormányoz bennünket, de sohasem tudhatjuk előre, hogy időről időre miként akar rendelkezni velünk, neki engedelmeskedni akaró gyermekeivel.

Az én életemnek legfőbb és legszentebb vágya, törekvése mindig az volt, amióta Isten kegyelme kinyitotta szellemi szemeimet, hogy amennyire azt a bűnös, gyarló ember tenni képes, megérthessem az ő bölcs akaratát. Addig, míg szellemem a tisztulás kezdetén állott, Isten azok által a médiumok által jelentette ki nekem akaratát, akiket szolgálatukban összevezérelt velem. Későbbben, amikor már magam is képes voltam átvenni tisztább érzéseket és gondolatokat, mindinkább kezdtem megérezni és megérteni szellemi vezetőim befolyását és irányítását. Azután az ő intuitíve megnyilvánuló szeretetteljes vezetésük által annyira amennyire megerősödve, már valamicskére önmagamtól is reájöttem, és ekképpen ismereteimet szaporítva, némileg önállóan is tudtam magamnak egyik-másik kérdésben tanácsot adni.

Amint ez az önállóságom gyarapodott, szaporodott az a munka is, amit reám bízott az Atya. Sok-sok testvéremnek volt alkalmam segedelmet és világosságot nyújthatni abból a segedelemből és világosságból, amit ő adott nekem, s legfőbb örömöm és boldogságom volt az ő akaratának közvetítője, végrehajtója lehetni. Csak ő mondhat felettem ítéletet, hogy mennyire állottam meg helyemet ott, ahová az ő kegyelme és bölcsessége állított, de végtelen hálával tartozom az ő segedelméért azért, hogy testben és lélekben megerősödve dolgozhattam sokat és sokáig, mint ember, az ő dicsőségére. És ha tudom és érzem is, hogy sok gyarlóságot és botlást követtem el, azzal mégis tisztában vagyok, hogy szándékom mindig igaz és jó volt s buzgóságom sem lankadott utolsó leheletemig.

Amikor a szellemvilágba átjöttem, sokkal közvetlenebbül éreztem lelkem minden porcikájával összeforrvá magamat veletek, semhogy egyszerre szakítani tudtam volna földi életemben elkezdett, és oly sokáig folytatott munkámmal, „csevegéseimmel”. A testvéreim iránti szeretet által sarkalt közlékenységemet és segíteni igyekező vágyakozásomat áthoztam magammal ide is, s ha nem is kértem mindjárt azt a kegyelmet az Atyától, hogy csevegéseimet folytathas-

sam, csakhamar beláttam, hogy nehezemre esnék arról lemondani. Az Atya látván gondolataimat és érzéseimet, vágyakozásomat méltányolta és jutalmazta is és én szólhattam hozzátok, írhattam nektek csak úgy, mint addig. Áttekintettem azt a területet, amelyen szellemi munkálkodásomat hasznosítani tudtam a ti javatokra. Belenéztem a lelketek be: megláthattam ott közvetlen közletről sok mindent, amiről mint embernek sejtelmem sem volt. Bizony itt-ott mély szomorúság fogott el kiábrándulásaim miatt, de azután csakhamar megjózanodtam, megokosodtam, hiszen volt mellettem elég sok jó és igazlelkű testvér, aki nem szűnt meg tanítani, megismertetni a saját gyarlóságaimat a ti gyarlóságaitokban, s kértem az Atyát, irányítsa gondolataimat és jó szándékaimat a ti szellemi vezetéseketben.

Hogy mennyire feleltem meg ennek a feladatomnak, azt ti jobban tudhatjátok, mint én; de elégtélelemül szolgálhat, hogy szeretettel vártátok és olvastátok csevegéseimet, s alig akadt egy-kettő, aki nem akarta, vagy nem tudta megérteni, hogy miért nem haladok tovább utamon, s miért vesztegelek veletek? Ezeknek a keveseknek kedvéért azonban nekem nem volt szabad meghátrálnom, sőt — ha őszinte akarok lenni — azt hittem, hogy még nagyon sokáig maradhat minden a régiben, cseveghetek veletek tovább ez eszköz közvetítése mellett. De az Isten útjai kifürkészhetetlenek; ember tervez, Isten végez — mondjátok ti s tudjuk, látjuk mi!

A szolidaritás törvényénél fogva közös szellemi munkánknak vezetése azoknak a testvéreimnek adatott át, akiket a szellemi vezérlet jónak látott erre kijelölni, bizonyosan azért, mert éretteknak és hívatottaknak találta őket. De ez csak egyik oldala az éremnek. Az Isten igazságosságánál fogva nekem, mint szellemnek, nemcsak meg kellett ismernem emberi gyengéimet, és ezen gyengéim miatt a vezetésben tanúsított botlásaimat, helytelenségeimet, vagy túlzásaimat, hanem kötelességemmé tétetett az is, hogy ezeknek elkerülésére tanítsam, oktassam azokat, akiket utódaimul jelölt ki a Gondviselés. Anélkül, hogy mindig közvetlenül megérezték volna, igyekeztem is őket tisztább megismerésem segítségével befolyásolni, vezetni és irányítani. Sokan nem értették és nem is értik ezt meg, mert nem gondolkoztak, s azt hitték, hogy az utódok egyik-másik dologban hűtlenek lettek az előd elveihez, s nem úgy vezetik a reájuk bízott nyáját, mint ahogy én folytattam volna. Hát természetes, hogy mint ember csakugyan úgy is folytattam volna, de sok mindent másképp

látok ma, s éppen azért volt kötelességem még egy ideig, mostanáig, mellettük maradni, hogy segítsem őket a fokozatos fejlődés által követelt újabb, egészségesebb irányzat megteremtésében, mert hiszen mindennek haladnia, erősödnie, tökéletesednie kell.

Azt is csak az Isten tudná megmondani, hogy ezen a téren minő eredményeket értem el; de nekem nem is kell most már ezzel törődnöm. Eddig is önállóan, saját felelősségükre dolgoztak, ezután is azt fogják tenni. Hogy pedig azzal a jóakarattal, amivel el vannak telve, ők is meg fogják tudni állani helyüket, arról kezeskedik az Atya kegyelme és a szellemi vezetők bölcsessége. Nekem azonban most egyelőre megszűnt a feladatom ezen a téren, s minthogy más feladatokat kaptam, Isten bölcs akaratából be kell fejeznem rendszeres csevegéseimet is, anélkül azonban, hogy irántatok való szeretetteljes érdeklődésem csak egy hajszálnyira is csökkent, vagy gyengült volna.

Mindent hálával fogadok az én jóságos Atyám kezéből; tudom, hogy nem egy lesz köztetek, aki sajnálkozni fog, ha nem olvasa intelmeimet, de aki igazán szeret, az örülni fog nemcsak én érettem, de az ügy érdekében is. — A szellem életének pihenői azok a fordulópontok, amikor egyik feladatot elvégezvén, másik feladat teljesítésével bizatik meg. Ez az az idő, amikor át kell tekintenie a bevégzett munka eredményét, s ekkor nemcsak lelkiismerete szózatában, de szellemi vezetőinek elismerésében is megkaphatja boldogító jutalmát, ösztönzésül a további munkára. — Úgy érzem és úgy hallom, hogy nincs okom szemrehányást tenni magamnak eddig végzett munkálkodásomért, s már előre örülök neki, hogy újabb feladatom és munkám révén majd akkor, amikor újból itt lesz az ideje, hozhatok és adhatok nektek újból valamennyit, hogy így együtt munkálkodva, együtt haladhassunk tovább, tovább.

Kedves testvéreim! Amint ebből láthatjátok, ezúttal búcsút veszek tőletek, de csak mint doktor bácsitok. Mint szellem, s mint szellemi segítőtök szívem tisztult szeretetével s lelkem minden önzetlenségével továbbra is tietek, jobban mondva szent ügyünké vagyok. Ennek a szent ügynek oltalmában, terjesztésében, tisztításában és erősítésében oldalatok mellett akarok lenni, s én tudom, hogy mindig közelebb jövünk ahhoz az időhöz, amikor együtt tanulva és érlelődve, a spiritizmus zászlóját nemcsak fennen lobogtathatjuk, de meg is védelmezhetjük az ellenség rosszakaratával szemben, s megtisztít-

hatjuk attól az árnyéktól, amit a spiritisták túlzása, rajongása, vagy tudatlansága vetett rá. Tekintsétek ti is szent kötelességeteknek ilyen irányban működni és dolgozni az ügyért, de dolgozni tántoríthatatlanul önmagatokon is, mert csak így győzedelmeskedhetünk és csak így válthatjuk be az Úrnak tett ígéletünket!

Isten veletek!

Öt év múlva.

József beszélőmédiium útján.

Béke legyen veletek! Nekem úgy tetszik, mintha csak most történt volna. Ti, emberek azonban az idővel számoltok és a ti számításotok szerint ma öt éve, hogy testileg elhagytalak benneteket, s átléptem a további életbe, további munkára. Mert az élet munka, akár itt, akár ott; bárhol tartózkodjék is az emberi szellem. Szakadatlan munka, sőt nem is különböző munka; egy és ugyanazon munkája az előhaladásnak, a megismerésnek, a tisztulásnak és bűnhődésnek. Mindez a szellemi életben nem szenved megszakítást, csupán más alakban folytatódik tovább, lényege azonban ennek a munkának teljesen ugyanaz.

Hogy ez így van, bizonyítja úgy nektek, mint nekem az, hogy én a szellemvilágban ugyanazt a munkát folytatom most is, habár más alakban, mint amelyet a földön, a ti körötökben végeztem. Folytonosan munkálkodunk önmagunkon és ez által a munka által teljesítjük felebarátaink iránti kötelességeinket példaadásunkkal. Hiszen másképpen nem is tudunk felebarátainkra hatni. Hiába beszélünk nekik olyan dolgokról, amelyek előttünk önként értetődnek, mert lényükből fakadnak, ha ugyanezen dolgok felebarátaink számára idegenek, azért, mert ők mások, mint mi. Éppen azért mi csak példát adhatunk másoknak gondolatvilágunk és érzelmeink által, amelyeket előttük megnyilvánítunk... És ez a munka, kedveseim, szakadatlanul folyik; elkezdi azt már az ember nemcsak itt a földön, hanem sok előző létezésében és folytatja azt tovább, mint szellem is, csak szélesebb megismeréssel, tágabb látókörrel és erőteljesebb szellemi eszközökkel, amelyeknek segítségével befolyást gyakorolunk azokra a szellemtestvéreinkre, akikkel itt találkozunk.

Nektek, gyermekeim, nincsenek szavaitok azoknak az állapotoknak megismertetésére, amelyek itt, ebben az új életszférában várokoznak reánk. Nem lehet azt leírni, hogy mindaz, amit látunk,

ami érzelmeinket megindítja, gondolatainkat irányítja, minő más világításban jelentkezik itt, mint a földön. És higgyétek meg nekem, jó, hogy ez így van. Mert ha nem így lenne, mi szegény emberszellemek egyáltalában nem juthatnánk megismeréshez. Mint emberek nem tudjuk, hol van az igazság, s mi a helyes abból a gondolatból vagy cselekedetből, amelyet átgondoltunk és véghezvittünk és amelyek itt a szellemvilágban egészen más világításban jelentkeznek... Ez a bűnhődés törvényéből folyik, melynél fogva mi mindannyian azért, amit cselekedtünk, s még akkor is, ha az nem volt szándékosan rossz, vagy tökéletlen megismerésünknel fogva természetes módon jött is létre, — felelősséggel tartozunk.

A felelősség érzete azáltal ébresztetik fel lelkünkben, hogy a szelleméletben minden cselekedetünk, érzésünk, sőt gondolatunk is élő alakban lép lelki szemeink elé. Mert az emberben minden él és lelkéből semmi el nem tűnhetik. Ne gondoljátok, hogy egyetlen gondolat, amely csak egy rövid pillanatilag is ural benneteket és azután tovaszállott, végleg eltűnhetnék. Azáltal, hogy ez a gondolat lelkünkben egyszer élt, máris alakot öltött, és annak idején, amidőn számolni tartozunk róla, okvetlenül megjelenik lelki szemeink előtt. Mert az embernek nem ajándékoznak semmit; meg kell fizetnie mindent az utolsó fillérig, és legyen bár tartozása még a fillérnél is csekélyebb értékű; — így követeli azt az igazságosság, a fejlődés és kiegyenlítés törvénye.

Én tapasztaltam itt, mit tesz az, gondolatainkat elpalástolni, s mást mondani, mint amit benső meggyőződésünk beszél. Én tudom, hogy mennyit érnek azok a kifogások és mentegetőzések, amelyeket önmagunk veszünk elő azért, hogy egyik-másik mulasztásunkat szépítgessük és más világításba helyezzük önmagunk előtt. Kedves testvéreim, ez mind hiábavaló; minden él tovább és megjelenik előttünk! És tudjátok-e, hogyan? Jó lenne, ha ezek a hibák élő alakban azelőtt jelennének meg, aki azokat elkövette, hogy számadásra vonják őt értük; ezt még csak el lehetne viselni és az ember ezeket a hibákat önmagával és Istenével szemben valahogy ki tudná egyenlíteni. Az elkövetett hibák élő képei azonban mind azoknak jelenlétében vonulnak el a szellem lelki szemei előtt, akikkel ezek a hibák viszonylatban voltak akár földi életében, akár ideát a szellemvilágban. Azok, akik már átjöttek a szellemvilágba, itt várokoznak a hibák elkövetőjére, mert hiszen a leszámolásnak egy részét ők is követelik

mindazokért a cselekedetekért, amelyeket testvéreik ellenük elkövettek. Hasonlóképpen követelik a leszámolást későbben azok is, akik ő utánuk jönnek át a szellemvilágba, csakhogy ezek a számadások természetesen későbben kerülnek sorra, hogy a kiegyenlítés teljes és törvényes formában történhessék meg. **És bizony ez nagyon fáj, kedves emberek!**

Milyen szégyen tölti el lelkünket, ha azt látjuk, miként tárnak föl valódi érzéseink és érzelmeink azok előtt, akikkel szemben komédiáztunk és valódi érzelmeinket lepleztük. Oh, az igazságosság törvénye itt szigorúan érvényesül; itt nem lehet paktálni és alkudozni; mindent meg kell fizetni teljesen és tökéletesen. Ebben az értelemben én magam is csak egy részét róttam le tartozásomnak; a másik részét majd csak akkor fogom megfizetni, ha majd ti is átjöttök ide és mindazok a viszonylatok és vonatkozások, amelyek közöttünk voltak, mindkét részről valódi világításban fognak megjelenni előttünk. Én alávetem magam ennek a törvénynek, mert hiszen mást nem is tehetek. Egy része a kiegyenlítésnek már eddig is megtörtént és a többi is meg fog történni Isten kegyelméből, aki engem eddigelé is oltalmazott és képesített arra, hogy azt a munkát, melyet a földön elkezdtem, itt a szellemvilágban folytathassam.

A munka azonban továbbra is ugyanaz, mert ti tudjátok, kedves gyermekeim, hiszen ennek a körnek szellemi vezetői számtalanszor megmondták, hogy mi mindannyian összetartozunk, és egy csoportot képezünk. Még az is, aki ebből a csoportból erőszakosan kiszakítja magát, ide tartozik, tegyen bár, amit akar. És ha nem itt a földön, hozzánk fog tartozni a szellemvilágban. Itt a hely fõn van tartva számára és kötelessége jelentkezni, mert a törvény kényszere olyan hatalmas erõt gyakorol reá, amelybõl a gyenge emberi szellem nem képes magát kiszabadítani. És higgyétek el nekem: boldog az közöttetek, aki erõsen hiszi, hogy az a munka, amely reánk van bízva, a legtisztább forrásból fakad, s előre meghatározott terv szerint megy végbe a legmagasabb védelem alatt. De éppen azért minden mulasztás, amelyet elkövettek, sokkal súlyosabban is fog terhetekre iratni, mint hogyha nem lett volna alkalmatok mindazokat az intelmeket és tanításokat meghallgatni, amelyek itt annyiszor és annyiszor elhangzottak. Bizony szigorúbban fogtok megítéltetni, mert mi közvetlenül szólottunk hozzátok, megmutattuk nektek az utat és fel-tétlenül megköveteltük tőletek, hogy a mi elõírásaink szerint ezen az

úton és ne máson járjatok. Így szól a mi vezetőinknek kijelentése és ez itt a parancs; aki nem engedelmeskedik, az magára vessen; a góg mindenkor meg fogja kapni büntetését. Ez természetes is, mert az életet és szeretetet nem mi küzdöttük ki magunk számára; Istennek kegy-ajándékai azok, amelyeket ő üdvünkre és megváltásunkra adományozott nekünk. Eme kegyadományokért felelősséget vállaltunk magunkra abban az irányban, hogy miként értékesítjük azokat, s mit műveltünk azzal az étellel és azzal a szeretettel, amelyet ő a saját életéből, végtelen kegyelméből adományozott nekünk.

Gondoljátok csak meg, kedves testvéreim, hogy minő felelősség fog reánehazedni arra, aki látni fogja, hogy Istennek legmagasabb kegyajándékával: a szeretettel úgy bánt, mint értéktelen fatuskóval, nem egyszer eldobván azt magától. Pedig az első kérdés az lesz az emberi szellemhez, amidőn számadástétel végett megjelenik az Úr trónja előtt: Mit cselekedtél azzal az ajándékkal, amelyet én adtam neked a saját üdvödre, megvilágosodásodra és emelkedésedre? És amikor szomorúan fogsz előtte állani, nem tudván felelni a kérdésre, tudd meg, hogy akkor megjelennek előtted mindazok a képek élő alakban, amelyekről beszéltem; nem nyitják szóra ajkukat, nem emelnek vádat ellened, csak elvonulnak némán előtted és te magad kell, hogy vizsgáljad őket a bíró szemével. Csak akkor tudod meg, miként használtad életedet és hogy végezted el feladatodat!

Ez a pillanat, kedves gyermekeim, csak akkor következik be, amikor már látjuk valódi értékünket és a földet odahagyva, belépünk azokba az új régiókba, melyekben a megkezdett munka folytatása vár reánk. **Hogy pedig milyen fájdalom tölti el az ember lelkét ilyenkor, arról én is beszélhetek nektek, mint aki e fájdalomon szintén keresztülmentem, dacára annak, hogy azt hittem, miként feladataimat jól, legalább is oly jól elvégeztem, mint ahogy erre képes voltam.** Bizony itt láttam és megismertem, hogy nem így volt; hogy én is elkövettem egyes hibákat, melyeket könnyen elkerülhettem volna, ha jobban önmagamba pillantottam volna.

Az a mi legnagyobb hibánk, hogy tekintetünket mindig máshová irányítjuk, csak oda nem, ahová kellene, tudniillik bensőnkbe. Pedig mindennek ki kell egyenlítettnie és azt a hegyet, amely bennünk van, rétegenként, fáradságosan végre is le kell hordanunk, mert míg ez be nem következik, sem békénk nincsen, sem előhaladásunk.

De nem azért jöttem, kedves testvéreim, hogy elbeszélvén nektek, miliő nehéz a kiegyenlítést előkészíteni, megszorítsalak benneteket. Távolról sem akarlak elkedvetleníteni, csupán azt akarom hangsúlyozni, hogy bizony nagy munka az, ami reánk vár! Ne engedjétek tehát át magatokat könnyelműen annak a gondolatnak, hogy itt a földön legjobb tudásotok és lelkiismeretetek szerint úgy, ahogy éppen lehetséges, mindent kiegyenlíthettek és rendbe hozhatok, és jóakarotokat feltétlenül javatokra fogják írni. Igaz, hogy javatokra is írják, de csak akkor, ha ezzel a jóakarattal valamelyes önismeret is párosul. Az embernek ugyanis saját bírójának kell lennie. Nem szabad könnyelműen átengednie magát az efféle vélekedéseknek: „Bizonyosan így van jól, ha nincs másképpen; olykor-olykor egyik vagy másik testvéremnek szabad olyat is mondanom, amit kellemesen hall, s ami egy kissé csalódásban ringatja őt; hiszen ebből semmi kára sincs.” — Én azonban azt mondom nektek, kedves emberek: ne beszéljétek könnyelműen; vizsgáljátok meg mindig magatokat legjelentéktelenebbnek látszó szavaitokban és érzelmeitekben is, mert az életben mindennek megvan a maga jelentősége, s egyik dolog a másikhoz sorakozik megszakítás nélkül. Milyen diszharmonia és milyen visszariasztó látvány lehet az, ha jó és törvényes gondolataink és vélekedéseink közé oda nem tartozó érzelmek is furakodnak, s megakadályozzák, hogy abból, ami bennünk és velünk történik összhangzatos, szép épület emelkedhessék.

Ennek a harmonikus épületnek megépítését kell megtanulnia mindenkinek; ez az az iskola, amelyet nektek, embereknek el kell végeznetek; ezt a tantárgyat tanítják itt nektek. Mert odakünn az életben, a szenvedélyek, a gyengeségek és hazugságok küzdelmében nem tanulhattok semmit sem. Ott legfeljebb elriasztó képekkel fogtok találkozni. **Tanulnotok azonban otthon kell, amidőn számadásra vonjátok önmagatokat és azt kérdezitek önmagatoktól: „Mit tettem, beszéltem és gondoltam ezen a napon? Vajon megfelelt-e az igazság és a szeretet szellemének?”** Ez a legjobb iskola, és csakis ebben az iskolában találhatjátok meg az igazságot is, mert az ember önmaga előtt legtöbbször nem szégyelli magát s önmagának bevallja hibáit és tévedéseit. Ellenben, amikor az élet forgatagában azt mondja az ember önmagának: „nekem kötelességem hitemet, Isten iránti bizalmamat és a szeretetnek Istentől vett drága kincsét tisztán megőriznem”, akkor már sokkal könnyebb a dolga. Akkor ok-

vetlenül sikerülni fog neki egy-egy piciny kis lépéssel előbbre haladni, és elérni azt, hogy átjövén a szellemvilágba, minél kevesebb szemrehányó élő alakkal találkozék.

Minden földi életnek vége van és boldog az az ember, aki ideát a szellemvilágban övével meglegegedetten egyesülhet. Mi is újból találkozni fogunk és remélem, hogy meg leszünk egymással elégedve. Valamint a földön együtt voltunk, itt is együtt kell lennünk, mert törvénytelen megszakítást semminek sem szabad szenvednie, ha a folytatás más alakban történik is. A mi vigasztalásunk az, hogy újból találkozunk, és az a tudat, hogy egymáshoz tartozunk és elválaszthatatlanul össze vagyunk kötve.

Ne gondoljátok, hogy nehéz a hibákat, melyeket a földön elkövettünk, levetközni. Valóságos boldogság tölti el lelkünket, ha egyszer felismervén hibáinkat, eljutottunk odáig, hogy akarjuk is azokat kiegyenlíteni. Bizony mondom nektek, szép és boldogító munka az. Öröm látni azt, hogy miként válik le lelkünkről egyik réteg a másik után, és miként érvényesül bennünk lassan-lassan az igazság ereje s mindez nem a más, hanem a saját munkánk eredménye. És vajon nem vigasztaló-e, hogy nemcsak minden hibáinkat, de minden bűneinket és vétkeinket is jóvátehetjük a saját munkánk által? Bizony, Istennek legnagyobb adománya ez!

Milyen balgák is az emberek az ő elméleteikkel, amelyeket akképpen hirdetnek, hogy az ember bűneit kénytelen tovább cipelni és elkárhozni! Oh nem! Szó sincs róla! Mindent, de mindent ki lehet egyenlíteni a saját munkánk által és az, aki legalább egy bizonyos fokára eljutott a megismerésnek és a szeretetnek, és aki fölbresztette és biztosította önmagában az igazi hitnek erejét, az ezt a munkát lelkesedéssel fogja elvégezhetni. Sőt minél nehezebb lesz ez a munka, annál nagyobb lelkesedéssel végzi lépésről-lépésre egyik munkát a másik után, mígnem végre elérkezik az az idő, hogy minden tisztátalan kéregtől megtisztítva lelkét, az igazság és törvényesség szelíd fénye világítja be azt az ő legnagyobb boldogságára... Nem szép és boldogító gondolat-e ez s van-e ennél nagyobb kegyelem a szegény, bűnnel terhelt emberiség számára? Én azt mondom, hogy nincs ennél nagyobb kegyelem, és tudom, hogy ti is, akiknek hitetek és megismerésetek van, vagy legalább is törekésztek az után, éppen így fogtok gondolkozni.

Íme, kedves gyermekeim, ez a mi munkánk. Tartsatok szilárdan össze; támogassátok egymást, és tegyetek meg mindent arra nézve, hogy megismerésedeteket ébren tartsátok, engedvén felebarátaitokkal szemben a szeretet szellemét uralkodni, és nem ítélkezvén szigorúan testvéreitek felől. Az igazság után törekvő szellemnek első kötelessége a felebarátai iránti elnézés; a szeretetnek alap gondolata ez s az első lépcső, mely a szeretet trónjához vezérel. Ha elnézést tudtok gyakorolni minden téren, akkor nyert ügyetek van és könnyen teljesíthetitek feladataitokat. Mert higgyétek el nekem, nem a megosztott, hanem az egyesített feladatok vezérelnek a célhoz, csakis ez a törvényes dolog. A megosztott munka semmit sem ér, tévedésekhez és hibákhoz vezet.

Mi emberek mindannyian egyenlő eredetűek vagyunk, és a mennyei Atya által részünkre adományozott alaptulajdonságok benne vannak minden ember szellemében; az ember csupán törvénytelenül élt ezekkel az ajándékokkal, de azért mégis benne vannak a lelkében. Teljesítétek tehát kötelességeiteket oly jól, amennyire csak lehet és gondolatok mindig arra, hogy az étellel semmi el nem tűnik, hogy minden tovább él, sőt minden gondolat egy-egy hitelező, s egykor követelését okvetlenül be fogja hajtani.

Ti tudjátok, hogy a földön éltében miként szerettek beneteket; mindannyian szívembe voltatok zárva. Még ha nem akartam volna is, kénytelen lettem volna szeretni titeket abban a gögös föltevésben, hogy felelős vagyok értetek, s ezért a köréért. **Azonban mindaz a szeretet, amit a földön éreztem irántatok, nem hasonlítható össze azokkal az érzelmeimmel, amelyek most fűznek hozzátok. Testvéreim vagytok és én egy vagyok veletek, mert hiszen ugyanazon lelkesedéssel végezzük munkánkat.** Ezért tartozunk össze és ennek a közös munkának ereje olyan hatalmas, vonzó ereje olyan messze kiható, hogy annak hatása alól nem is szabadíthatnék fel magunkat. Ez a közös feladat tart össze benneteket és fogja még azt is visszavonzani, sőt visszakényszeríteni ide, aki — a ti véleményetek szerint — rövid időre azt gondolta, hogy megszabadult ettől a közös feladattól. Pedig hiábavaló minden; ennek a munkának erejéből egy hajszálnyinak sem szabad hiányoznia, s ezt a munkát előbb vagy utóbb el kell végezni. Aki most nem végzi el, elvégzi majd később, csak hogy valamivel nehezebb feltételek mellett.

Nem jöhetnek már oly gyakran hozzátok, kedves testvéreim. Ha ugyanazt a munkát végezzük, és egy csoporthoz tartozunk is, az én feladatomban már régebbi idő óta több odaadást követel tőlem, mint amennyit a földön enyéimmel szemben gyakorolhattam. Azonban találkozni fogunk, és ti is látni fogjátok, hogy mi a teendő és mi mindent el lehet végezni, ha munkánkat a szeretet irányítja. Erre vagytok ti mindannyian hívatva; készítsétek hát el magatokat reá. Legyetek jók, szeretetteljesek és elnézők ítélkezéseitekben; ne bátortalanítsatok el testvéreteket, ha egy pillanatra ingadozik. A szavaknak még soha sem volt kellő eredményük; a tényeknek kell beszélniük. Szeressétek egymást, mint ahogy én szeretlek benneteket és mint ahogy mindazok is szeretnek, akikkel itt találkoztam. **El sem képzelhetitek, minő messze nyúlik itt vissza az ismeretség. Szellemeikkel találkozunk, akikkel évszázadokkal azelőtt voltunk viszonylatban, s akikkel itt találkozásunk pillanatától kezdve annyira egynek érezzük magunkat, mintha egy percre sem hagyuk volna el egymást.** Az emberi - nyelvnek nincsenek szavai ahhoz, hogy ezt le lehessen írni, s ti nem tudnátok elképzelni, hogy ez miként is lehetséges. De erre nincs is semmi szükség, mert ha ti ezt mind tudnátok, csak ezekkel a dolgokkal foglalkoznátok és akkor földi feladataitokban nem tudnátok a kellő tevékenységet kifejezni.

Mindenkinek eljő az ideje és akkor mindannyitokat, — Antal testvéremmel együtt, aki most is itt áll oldalam mellett — én foglak fogadni és el fogunk benneteket vezetni olyan országba, amelyről minden képzelőtehetségetek megfeszítése mellett sem tudhattok magatoknak fogalmat alkotni. Dolgozzunk hát, kedves gyermekeim, önmagunkon, mert ez az első kötelességünk. Azért jöttem, hogy ezt megmondjam nektek, mert munka nélkül nincs haladás. Dolgozzunk önmagunkon; legyünk jók és tiszták; ébresszük fel a lelkünkben szunnyadó szeretetet és segítsünk, mindig csak segítsünk ott, ahol csak lehet. Segítsünk minden formában, mert hiszen minden ember rászorul erre a segítségre és boldog az, aki felebarátain segíthet, eként könnyítvén meg feladatainak teljesítését.

Isten veletek, kedves gyermekeim! Boldog vagyok, hogy szólhattam hozzátok. Akkor, amidőn nyomorúságos testemet a sírba tettétek, — a ti számításotok szerint öt éve már, — igaz, hogy szomorúság és félelem lopózott a lelkembe, hogy nem fog minden olyan jól menni, mint ahogy én gondoltam, de ezért a gögömért is meg-

bűnhődtem. Vajon miért is kellett volna szomorkodnom? Hiszen én is csak egy katonája voltam az ügynek és nem vezetője. Örvendek, hogy akkori érzelmeimben csalatkoztam, és látom, hogy minden rendben van. Remélem és imádkozni fogok érte az én Uramhoz, hogy továbbra is így, sőt jobban menjen a dolog, ti pedig sohase térjete le arról az útról, amelyet ennek az egyletnek szellemi vezetői jelöltek ki számotokra. Csakis ezen az úton találkozhatunk ismét egymással. Haladjatok fáradhatatlanul, teljes meggyőződéssel, szívetekben telve szeretettel és hittel ezen az úton. Hittel — mondom, — mert a hit a legdrágább kincsetek, s mert ez a hit rendül meg olykor a szívetekben. Ragaszkodjatok erősen ehhez és akkor önként követi majd azt a legmagasabb, egyedüli megváltó érzés: a szeretet, mely csakis a hitből fakadhat fel. Isten veletek!

TARTALOMJEGYZÉK

XI. Hogyan válik az ellentét munkája áldássá Isten kezében.	
Hírlapi támadás.....	2
Ijedelmünk és megnyugvásunk.....	6
Sajtókampány.....	8
Egyletünk hivatalos megszervezése.....	11
XII. Szellemfényképezés	
Első szenzációs eseteink.....	16
Ellenőrző intézkedéseink.....	21
A szellemfényképezés törvényszerűsége.....	26
Általános szenzáció.....	31
Szellemfényképeink világhíre.....	39
Szellemfénykép mint szellemnyilatkozat illusztrációja.....	46
Szellemfényképezés médium nélkül.....	51
Hogyan jönnek létre a tisztább szellemek fényképei.....	58
XIII. Döntő bizonyítékok az animizmus teóriája ellen.	
Isten ujja.....	70
Súlyos megszálltságnak pillanat alatt való feloldása.....	75
Ellentétszellemek.....	80
Ment Franciska médium.....	86
XIV. Sajtóperem és következményei	
Periodikus megszálltság.....	93
Akrobata szelleme, mint megszálló.....	97
Rágalmazó cikk.....	100
A sajtóper és a nyilvánosság.....	103
Isten segedelme a nehéz időkben.....	109
XV. Egy kislíú csodálatos látományai.	
A látományok előzménye.....	114
A kis médium jellemzése.....	117
A látományok.....	120
A látományok magyarázata.....	136
XVI. Vay Adelma	
A Vay család.....	139
Dr. Gárdos: Adelma magnetizőrje.....	141
Adelma médiumitásának kifejlődése.....	145
Adelma Mária-hite. Animizmus és médiumizmus.....	149

Adelmáék delejező médiumitása. Hipnotizmus és magnetizmus.....	153
Adelma szellemi vezetői.....	158
A „Szellem, erő, anyag”.....	164
A „Studien über die Geisterwelt”.....	168
Adelma látományai a pohár vízben.....	173
Adelma egyéb művei.....	177
Adelma küzdelmei; áttérése.....	181
XVII. Antal médium.	
Milyennek kell lennie a jó médiumnak.....	185
Alázatosság és góg.....	195
Tévesztő szellemek.....	201
A médiumok helyzete a körben.....	212
Antal médiumi szenzitivitása.....	217
Antal önvizsgálati iskolája.....	222
A spiritizmus etikája.....	232
Hogyan viselkedjünk szellemi környezetünkkel.....	236
Antal rendeltetése és halála.....	243
Antal élettörténete.....	251
XVIII. József médium	
Hogyan ismertem meg Józsefet.....	258
Emlékezet és monoideizmus.....	261
Relációk a szellem földi és túlvilági élete között.....	267
Az én médiumitásom (Irta József médium).....	275
Befejezés.....	291

FÜGGELÉK

Csevegések a szellemvilágból (Béla író médium útján)	
„Ama nemes harcot én megharcoltam”.....	292
Új megismerések.....	295
A testvéri szeretet ápolásának módja és szükségessége.....	300
A testi betegségek szellemi háttere.....	309
A spiritizmus célja és feladata.....	313
Intések a médiumoknak.....	317
Túlvilági képek.....	325
Kötelességeink szellemi környezetünkkel szemben.....	330
Óvakodjunk a túlemelkedettségtől.....	335
„Ti vagytok a világ sója”.....	339

Intés összetartásra.....	344
A médiumi érintkezés mikéntje.....	348
A szolidaritásról.....	353
A lélek és test harmóniája.....	358
Búcsúzó.....	363
Öt év múlva (József médium útján).....	366